

KATOLÍK

Líst Svazu katolických mužů a Katolické akce

č. 1

Vychází čtrnáctidenně. — Ročník VI. (XXIII.) — V Praze dne 1. ledna 1941.

Vítej nám, Ježíšku, s nebe daný!

Ďěmi slovy zahajujeme nový ročník svého časopisu a prosíme svou čtenářskou obec, aby s námi přistoupila prostým jesličkám, v nichž odpočívá na pohled beznočné Dítě, v skutku však sám Bůh všemohoucí, Spása naše i celého světa. Chceme v těchto několika řádkách vzdáti pravý a pokorný hold Božskému Dítěti a Jeho chudičkému lůžku nabytí jistoty a síly pro naše práce a lopoty v tomto novém roce.

Jdeme s betlemskými pastýři tichou jasnou nocí, v níž sestoupil Pán s nebes jako roztomilé Děťátko Panenkové Matky Marie do betlemských jesliček. Celý vzduch se chvěje jásavým zpěvem andělů hlásajících slávu na výsostech Bohu a lidem dobré vůle pokoj. Naše chladné a lhostejné srdce jihně nevýslovnou a nedočkavou touhou: spatřiti Boha jako člověka, přesvědčiti se vlastním zrakem o Jeho nevýslovné lásce k nám, touhou v moři hříchu. Jdeme s prostou a pokornou vírou v božství Jezulátka za hvězdou betlemskou, jež ukazuje nám i všem lidem dobré vůle pravou cestu naší spásy. Pastýři i na nás volají: pojdte a pokloňte se Jemu! Slyšíme jejich hlas a již jsme u jeskyně. Matka Boží plná tiché radosti a blaha, v sebe ponořena, obrací k nám svatou Svoji tvář, a s milým úsměvem ve nás rozechvělé, abychom přistoupili blíže k jesličkám.

Skláníme se nad Tebou, sličné Pacholátko! Radostně zrušení klesáme do prachu jeskyně na svá kolena a íbáme s dovolením Tvé Matičky překrásnou tělesnou ochránku Tvého božství. Když naše nehodná ústa

dotkla se Tvého čela, rozjasňuje se Tvoje tvář. Tvé oči vyzařují nesmírnou lásku k nám hříšníkům, zvou k lásce, po které jsme dávno toužili a kterou nenahradí žádná láska na světě. Když líbáme Tvé rozkošné ručičky, vlhne nám zrak tichou radostí. Je nám, jako bys nás přitahoval na Své milující Božské Srdce, Svou láskou zapaloval nový oheň pravé a čisté lásky, který ztravuje všechny naše viny a činí nás hodny Tvého vykupitelského díla. Když skláníme se v polibcích nad drobnými nožičkami a uvědomujeme si, že z nich pro naši spásu poteče svatá Tvoje krev, lítost zalévá naše nitro nad bídou a nepravostmi, které strhly nás — obraz a podobenství Boží — tak hluboko, že Ty, sám Bůh, musil's se skloniti a k nám sestoupiti do propasti hříchu abys nás, jako orlice, na perutích lásky vynesl k branám věčné blaženosti. O milý Ježíšku, vítej nám, nám, vítej! Přijmi láskyplně tento nepatrný projev nesmrtelné naší duše, jež věří a doufá, že ji přijmeš po tomto putování milosrdně na Svůj soud a po očistění, jí dopřeješ věčného spočinutí v sladké Svoji náruči.

Se Svatými Mudrci obětuje Ti všechny poklady svého srdce, své tužby, radosti, neboť víme, že Ty jediný přijmeš milostivě a k našemu užitku tyto oběti a proměníš je tak, aby posloužily nejen vezdejšímu putování, ale i věčnému životu. Prosíme úpěnlivě: Obejmi nás, naše rodiny, naše společenství a naši vlast Svou láskou a dej nám na přímluvu Své Matičky pravý pokoj!

Křišťan.

Bratři: Kristus ponížil sebe sama, stav se poslušným až k smrti, a to k smrti kříže. Proto také Bůh povýšil ho a dal mu jméno, kteréž jest nade všechno jméno, aby ve jménu Ježíšově pokleklo veškeré koleno.

Capitulum nešpor o Svátku Nejsvětějšího Jména Ježíš.

P. Dr. Frant. Suchomel, CSsR., Provinciál:

Zvěstuji vám radost velikou.

»Narodil se vám dnes Spasitel, to jest Kristus Pán v městě Davidově. A toto vám bude znamením: Naleznete dítě plenkami obvinuté a položené v jeslích.«
(Lk. 2, 1f—12.)

Tak promluvil anděl Boží k betlemským pastýřům, ponocujícím u stád. »A hned bylo s andělem množství vojska nebeského, chválících Boha a řkoucích: Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle.« (Lk. 2, 13—14.) To byly první vánoce na zemi, kdy jasnost Boží obklíčila člověka a v jeho duši rozlila velikou radost z viditelného Boha.

Podivná věc! Bylo na světě mnoho lidí, kteří byli slaveni od statistiků, kteří uchvacovali svým uměním, svým věděním, svým bohatstvím a zdánlivým štěstím. Životní děje těchto lidí vyplňují často řady svazků a ještě stále jsou doplňovány. Avšak nikdo z nich nedovedl uchvátiti lidská srdce a dáti jim něco z toho, co nazýváme s andělem Božím velikou radostí vánoc. Život dítky Ježíše, jež se zrodilo na slámě betlemských jeslí, jest obsažen v knížečce, kterou si opatříte snadno za několik korun. A přece toto dítě, zavinuté do chatrných plének a chvějící se chladem první vánoční noci, zahýbalo mocně celým světem a již téměř po dvacet století naplňuje lidi dobré vůle velikou radostí a pokojem. Jest to vysvětlitelné jen tak, že dítě zrozené v betlemské ovčí stáji nebylo pouhý člověk, nýbrž vtělený Bůh, nekonečná krása a radost, která se kdysi rozlila do všehomíra stvořením a znovu po pádu člověka v první noci vánoční zrozením v betlemských jesličkách. Povzneseně vypisuje tuto světovou událost evangelium Janovo v první kapitole: »Na počátku bylo Slovo a Slovo bylo u Boha a Bohem bylo

Slovo... A Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi a viděli jsme slávu jeho, slávu jednorozenného od Otce, plného milosti a pravdy.« (Jan 1, 1—14.) V Betlemě zrodil se tedy Bůh, přinášející celému lidstvu velikou radost.

A v čem záleží ona veliká radost, kterou přineslo Božské Dítě všemu lidu? — Jistě nezáleží ve vnějších věcech, v nichž dnes mnoho lidí spatřuje kouzlo vánoce.

Zasněžená krajina, ozářená tajemným svitem luny, zamrzlé potoky a rybníky, stromy jiskřící ledovými třásněmi jinovačky, mrazem rozkvetlá okna domů, veselé zvonění stříbrných rolniček — to vše může býti příkrasou vánoc, ale nemůže býti velikou vánoční radostí, kterou přinesl Kristus všem lidem — tedy i národům horkých pásem rovníkových.

Pohádkové betlemy, rozhořelé vánoční stromky, zatížené jablky a ořechy a zlatem balených cukrovinek, drahé a vybrané dárky pod stromečkem, jímavé zvyky štědrovečerní a radostné vánoční shledání rodin u hřejivého krbu jest jistě teplým zpříjemněním vánoc, ale nemůže býti velikou vánoční radostí, kterou Kristus přinesl všem lidem — i takovým, jimž štědrý večer přichystal jen skývu chleba. Posléze ani vykrášené kostely, tonoucí v moři světel a hláholící roztomilými koledami, ani velebná hra vánočních zvonů mísící se s tklivými melodiemi varhan o půlnoční mši svaté nejsou ještě samy o sobě pravou vánoční velikou radostí, třeba by se nám bez těchto liturgických ozdob o vánočních stýskalo.

Pravou velikou vánoční radostí jest jediné ta, kterou zvěstoval anděl Boží nad nivami betlemskými: »Zvěstuji Vám radost velikou, která bude všemu lidu. Narodil se vám dnes Spasitel.« — Dědičná vina prohloubila nekonečnou propast mezi člověkem a Bohem. Člověk pozbyl rázem vrcholné životní radosti, která před pádem do hříchu nepřetržitě se pramenila z Bo-

O Čechovi, který byl biskupem v Chorvatsku a jeho sestře Amabilii.

O Chudenicích na Klatovsku je obecně známo, že od svých počátků po dobu šesti až sedmi století náležejí stále jediné šlechtické staročeské rodině, a to Černínům z Chudenic. Na triumfálním oblouku gotického farního kostela sv. Jana Křt. v Chudenicích (ze 14. stol.) jsou prastaré (as z 15. stol. pocházející) malby členů černínského rodu. Tam je zobrazen mimo jiné i biskup Protiva a jeho sestra Amabilia, a to tak, že menší ženská postava klečí před větší mužskou v rouchu biskupském.

Biskup Protiva je historická osobnost. Nejdříve býval učitelem theologie (lektorem) v někdejším dominikánském klášteře v blízkých Klatovech. Dostal se však na dvůr krále a císaře Karla IV. a z jeho pověření zařizoval různé věci v Římě. Asi též vlivem Karlovým stal se Protiva biskupem v chorvatské Senji. Avšak i po té často navštěvoval dvůr Karlovův a je na řadě Karlových listin uváděn jako svědek. Z roku 1375 máme doklad o vztazích Protivových ke Klatovům.

O tomto senjském biskupu Protivovi vypravuje (v 1. pol. 16. století) český kronikář Václav Hájek z Libočan (ve zprávě nemožno časově zařazené do 12. století!), že byl pohřben v dominikánském klášteře sv. Vavřince v Klatovech. Při vztazích Protivových k tomuto klášteru, jehož »lektorem« někdy býval, není údaj Hájkův nepravděpodobný. Rovněž můžeme

snad věřiti Hájkovu tvrzení, že tamtéž byla pohřbená Amabilia, z níž však Hájek s velkým účinným Protivovu — tetu. O Amabilii vypravuje Hájek, že bývala členkou dominikánského řádu: této zprávě jest snad nejlépe rozuměti tak, že jde o třetí řád sv. Dominika, jehož členkou na př. též byla bl. Zdislava. Snad na základě starších záznamů hovoří Václav Hájek o bl. hoslavené Amabilii a vypravuje o tom, že tato žena znamenitě proslula svatostí svého života.

Jestliže nápis černínského chudenického kostelíka zařazuje oba sourozence do tohoto rodu, uvádí je Hájek v souvislost se Švihovskými z Rýzmběrka: obojí se však nevylučuje, neboť obě rodiny, obdařené téměř týmž erbem, byly i společného původu.

Podle údajů barokních historiků bylo (snad na počátku doby husitské) Amabiliino tělo z klatovského dominikánského kláštera, jenž se stal jednou z prvních obětí husitských bouří, přeneseno do dominikánského kláštera plzeňského a uloženo tam v kapli sv. Markéty (či sv. Ducha) v blízkosti rodové hrobky Švihovských z Rýzmběrka. Smíme-li věřiti údajům informátorů Balbínových, bylo toto tělo v 17. století při jakési opravě chrámu vykopáno. Jeho další osudy nebyly známy ani tak velkému ctiteli českých světců jakým byl Bohuslav Balbín.

Tot vše, co více méně spolehlivě lze říci o bl. Amabilii, současnicí velkého krále Karla IV., čence (pravděpodobně) českého rodu Černínů z Chudenic a sestře Čecha, jenž jako biskup působil v chorvatské diecési senjské, diecési to, jejíž slovanská liturgie byla tak blízká srdci Karla IV.

Dr. V. Ryneš.

ha do lidské duše. Člověk v řádu milosti byl přítelem Božím, účastným samé Boží přirozenosti a tím též božského blaha a pokoje. Jakmile však hříchem vypadl z řádu milosti, byl od Boha opuštěn. Do jeho duše se vplížila pustá prázdnota, kterou se marně pokoušel vyplnit pozemskými radostmi. Smutek a tesknost po Bohu se stala údělem člověka. Stvořil jsi nás pro sebe, Bože, a srdce naše nemá pokoje, dokud nespočine v Tobě.« (Sv. Augustin, Vyznání I. 1.) Tak vykřikla za všechno lidstvo duše velikého Augustina z Tagasty, když se dosyta popásala na všech radostech této země, aby na konec pocítila bezměrný hnus z povalování se v tělesných rozkoších a začala hladověti po Bohu. (Vyznání VIII. 8.)

Bůh, jenž jest nekonečná dobrota a láska, nechtěl ponechat člověka navždy v jeho duchovní bídě a opuštěnosti. Miloval příliš toto skvělé dílo své všemohoucnosti. Proto jakmile přišla plnost času, stanovená jeho vychovatelskou moudrostí, poslal na svět svého jednorozeného Syna, aby vykoupil člověka od viny, povznesl jej znovu do řádu milosti a přátelství s Bohem a umožnil mu nové a ještě bohatější účastenství na oblažujících krásách a radostech samé přirozenosti Boží. »Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby žádný kdo v něho věří nezahynul, nýbrž měl život věčný.« Těmito slovy vypisuje evangelista Jan věčný úradek Božího milosrdenství: zachrániti padlého člověka. (Jan 3, 16.) —

Tento věčný úradek Boží se stal skutečností v první vánoční noci na zemi, kdy se Syn Boží v betlemské stáji zrodil z přečisté a neposkvrněné Panny Marie a představil se lidstvu v dokonalé podobě člověka jako zaslíbený Vykupitel. Zrozením Boha v Betlemě přiblížilo se na dosah zbožštění člověka, jak dojemně řekl sv. Augustin svým věřícím na slavnost Narození Páně: »Bůh stal se člověkem, aby člověk se mohl stát Bohem t. j. účastným jeho Božské přirozenosti a jeho Božského života. (De nativitate Domini — 13. de Tempore.) Býti účastným Božské přirozenosti a Božského života již zde na zemi milostí a světlem slávy na věčnosti jest jedinou, pravou a vrcholnou radostí člověka. Proto řekl anděl pastýřům: »Zvěstuji vám radost velikou, která bude všemu lidu. Narodil se vám dnes Spasitel, to jest Kristus Pán«.

Každého roku vracejí se vánoce, svátky radosti. Již mnohokrát jsme je prožili; mnohokrát jsme postavili jesličky; mnohokrát jsme ozdobili vánoční stromky a obklopili je vybranými dárky; mnohokrát jsme chvátili na půlnoční do rozjasněných kostelů a roztočeně naslouchali libezným melodiím vánoční noci. Zmocnili jsme se skutečně nejvlastnější vánoční radosti, kterou jest zrození Boha v lidské duši milostí a pravdou? Máme v duši Boha či snad uprostřed zevnějších vánočních radovánek to v duši bolí a pláče, jak to s pohnutím vykřikl o sobě básník Jar. Vrchlický: »V mém srdci — běda — není Boha!« (Poutí k Eldorádu, 83.) Křesťanské vánoce jsou dny veliké radosti ze zrození Boha v člověku. »Zvěstuji vám radost velikou, která bude všemu lidu. Narodil se vám dnes Spasitel, to jest Kristus Pán.«

Nebudu se rozčilovat nad mnohonásobnou prací a že jsem mnohými věcmi vyčerpáván. Ale chci si všechno zařídit tak, abych v určitou dobu se věnoval věcem duchovním, časným a modlitbě.

Z »Poznámek« Arnošta z Pardubic.

LITURGICKÁ ROUCHA.

Tímto souborným názvem rozumíme biret, humerál, albu, cingulum, manipulus, štolu a mešní roucho.

Biret je znám od XII. století a svou dnešní podobu si udržuje od XVI. století. Kněz jej nosí cestou k oltáři a od oltáře. Mimoto při slavné Mši svaté celebrant i oba asistenti mají jej na hlavě, když sedí na křeslech.

Humerál se v mnohých jazycích nazývá též amikt. Je to obdélník plátna s delšími tkanicemi ve dvou rozích. Kněz si humerálem halí krk a ramena, než obléká albu. Humerál je znám od VIII. století a nosil se původně přes albu a jeho tkanice zastávaly službu dnešního cingula. Biskup jej obléká podjáhnovi se slovy: »Přijmi humerál jako symbol umírněnosti ve svých slovech.« Halí se jím hrdlo, kde se tvoří hlas. Dnes se obléká humerál tak, že kněz si jej položí na hlavu a pak jej stáhne kolem krku. Proto v modlitbě, kterou při oblékání koná, nazývá jej »přílbou spásy«. Tato přílba je symbolem křesťanské naděje. A věru nic v té chvíli není knězi nutnějšího než duchovní přílba. Hlavně knězi a hlavně při svaté Oběti snaží se ďábel uloupit klid duše, klid rozumu, klid srdce.

Alba je slovo latinské a znamená »bílý oděv«. Je rovněž plátěná a sahá knězi až k patám. Je snad nejstarší kněžské roucho. Znal ji již starý zákon v době Aronově. Její bělost připomíná čistotu. Čistotu, jež zdobí zralého muže, pána a vítěze nad tělesnými hnutími, který přistupuje před oltář Božího Beránka. O tuto čistotu také prosí kněz v modlitbě, když albu obléká. V prvotní Církvi nosili ji kněží i mimo chrám. Ba nosili ji i novokřtěnci po celý velikonoční oktáv a podle ní dostala své jméno neděle po Božím hodu velikonočním (Dominica in Albis).

Cingulem, konopným provazcem, přepásá kněz albu kolem boků jednak aby ji zkrátil, jednak aby mu v pohybech nevadila její šíře. Je symbolem zdržlivosti a umírněnosti i poctivosti a umrtvení. Bez těchto ctností kněz by nebyl Kristovým knězem. O ně prosí, když při oblékání utahuje se cingulem. Svým původem ovšem pochází od šatu řeckého.

Na levou ruku navléká *manipulus*. Byl to kdysi malý ubrousek nebo ručník připevněný na levé předpaží. V názorech o jeho vzniku a vývoji i užívání liturgisté se značně rozcházejí. Dnes je odznakem podjáha. Manipulus je knězi symbolem jeho horlivosti a spolu sebezáporu. Bez těchto ctností nemohl by denně slavit svatá Tajemství.

Křížem přes prsa kněz si klade *štolu*. V prvních 8 stoletích nosili ji ti, kdo veřejně směli hlásat slovo Boží: biskup, kněz, jáhen. Proto dodnes je odznakem jáhna. Bez štolu kněz ani neuděluje ani nepřijímá žádnou ze svatých svátostí: Jáhen ji nosí šikmo s levého ramene na pravý bok, kde oba konce jsou svázány. Kněz ji nosí skříženou na prsou. Biskupovi volně splývají oba díly rovnoběžně na prsou. Je symbolem nesmrtnosti. Připomíná knězi i jáhnovi, že posvátná funkce již nyní ho přenáší do věčné slávy.

Navrch konečně kněz obléká *mešní roucho* (zvané též *kasule* nebo *ornát*). »Casula« znamená »domeček«. V prvotní formě mešního roucha byl kněz uzavřen skutečně jako v domečku. Mělo podobu zvonu a kněz je musil po stranách rukama vykasávat. Při pozdvihování jáhen musil zvedat zadní díl kasule. Odtud dodnes zvyk, že ministrant (při

slavné Mši svatě jáhen) drží knězi při pozdvihování zadní díl mešního roucha. Od XV. století byla kasule rozstřižena po stranách a později ještě se rozdělila v samostatný přední a samostatný zadní díl. Je symbolem lásky, s níž kněz má na sebe vzít Kristovo jho. O to prosí, když mešní roucha obléká.

Při slavné Mši svatě jáhen přes albu obléká *dalmatiku*. Podle jména dostala se do Říma z Dalmacie asi ve II. století. Liturgie ji nazývá »rouchem spravedlnosti«.

Podobně podjáhen ke slavné Mši svatě obléká *tunicelu*. Její liturgické užívání sahá do VI. století. Je to »roucho radosti«.

Tunicela a dalmatika se od sebe liší pouze bohatostí výzdoby. Obě vznikly z běžného římského oděvu: byla to vlastně zkrácená alba z drahého materiálu.

Všechna kněžská roucha jsou prastará. Byly to původně civilní šaty, jež však tím, že k službám Božím byly svěceny, užívaly se pouze v chrámě. Vývoj módy ve světě pokračoval, avšak kostelní oděvy si podržely svou formu a tak od VIII. století již úplně se lišil oděv laiků od roucha kněze. Dnes se staly pouze a výhradně rouchem bohoslužebným. Vyžaduje-li Církev svatá na knězi, aby konal předepsané modlitby, když bohoslužebná roucha si obléká, je nám to jistě dostatečným důkazem, k jak vážné funkci se připravuje. Vezměme si z toho příklad, když doma se vypravujeme na služby Boží...

*

Toužíme-li tedy vzdáti Bohu nejvyšší slávu a chceme-li býti velmi svatými, milujme veřejnou bohopoctu, dejme jí ve svém životě první místo, neboť křesťan musí dáti přednost před svou soukromou modlitbou modlitbě, jež nese známku společnou, veřejnou, vpravdě katolickou. »Nevymlouvejte se«, praví sv. Jan Zlatoústý, »že se můžete dobře modlit doma. Ano, můžete, ale nikdy s takovým užítkem, jako když se budete modlit k Bohu ve společnosti věřících, ve spojení s knězem, jenž podává Bohu vzdechy shromážděných«, a nikdy tak účinně jako ve chrámě, posvěceném k tomu účelu biskupem, jenž prosil, »aby ti, kdož budou zde vzývati svaté jméno Páně, byli vyslyšeni.«

Dom Gaspar Lefebure, OSB.: Základy liturgie.

E m. Ž á k :

Deus providebit.

Vzpomínám oné cesty, kdy Abraham šel na horu Moria, aby tam obětoval svého syna Isáka. Byla to nejtěžší cesta a zkouška jeho života. Svého jediného syna, svoji pýchu a lásku, svoji největší naději má vložiti na oltář v oběť zápalnou! Jeho srdce krvácí. Ale s ním jde jeho syn. Netuší nikterak, co se má státi. Je pln důvěry v otce. A v dětské své zvědavosti se táže: »Otče, máme oheň a dříví; ale kde jest oběť zápalná?« A otec, znovu zraněn slovy synovské lásky, mu odpovídá: »Nestarej se, synu můj! Bůh se postará.«

»Deus providebit«. Veliké, utěšující slovo. Slovo uklidňující jako olej, který lili staří plavci na rozbourené moře v té pevné víře, že se utiší.

Deus providebit! Bůh bdí a nedá svým zahynouti. »Co se bojíte, malověrní?« pravil Kristus apoštolům, když lekali se, že vlny lodičku jejich pohltí. Jen slabá víra kolísá. Jako sv. Petr začínal již tonouti, když po vlnách kráčel ke Kristu a strach otřásal jeho pevnou věrou.

Žijeme ve velké době. Bohatá na události a převraty, jakých naši zesnulí nikdy nebyli svědci. »Jsme jako ti, kdo chodí na břehu moře a sledují rozpoutanou bouři. Pozorujeme v němém úžasu hučící vlny, které za sebou i proti sobě se valí.

Události, jež na zemi po sobě sledují, nejsou jako náhlé, netušené výbuchy sopky. Ony spolu souvisí, jako ostrovy v moři jsou mezi sebou spojeny pevninou, které neznáme. Je železná logika dějin. Ale jenom ten, kdo je klidně sleduje a přemýšlí, ví, jak jedna vyvolává druhou. Jsou jako články řetězu, který vytvořili lidé, ale jehož konec drží ruka Boží. Vše je dílo Boží prozřetelnosti. Lidé tvoří dějiny; ale kapitoly nadepisuje Bůh.

Spoléhati ve všem na Boha a nečinně, se založenými rukama přihlížeti na vše, co kolem se děje, bylo by nekřesťanským fatalismem. Když rozpoutala se na jezeře genezaretském bouře, apoštolové zprvu chopili se vesel, namáhali se seč stačily síly, aby překonali opačný vítr a dostali se ke břehu. A teprve když ruce únavou klesaly, budili Krista prosíce: »P a n e, z a c h o v e j n á s, h y n e m e !« A Kristus poručil. Nastalo utišení veliké. A jindy ženám, spěchajícím pomazat tělo Kristovo, neznámá moc, či spíše vyšší ruce odvalily kámen, kterého by samy neodvalily. A když přišly ke hrobu, našly jej prázdný. »Vstal Kristus«, zvěstoval jim anděl. Jejich hluboký zármutek obrátil se v nejčistší radost.

Žijeme na počátku nového roku. Stojíme jako před staroegyptským zastřeným obrazem saidským, jehož těžký závoj žádný z kněží neodvážil se poodhaliti. Koříme se vůli Boží, jež svých nikdy neopustí.

Uprostřed vlnobití věků pluje již 2000 let církev Kristova, druhá, světová archa, sledována a chráněna svým božským zakladatelem. Jeho prozřetelnost bdí.

Deus providebit.

Modlitba na Svaté Tři Krále.

Oroďte dnes za mě, o rozmilí svatí Tři Králové a pomáhejte mi to ušlechtilé Dítě Pána Ježíše Krista ctíti a uctivě se mu klaněti. Obětujeť mu za mne zlato vaší horlivé lásky, kadidlo vaší zbožnosti a myrhu vaší kajícínosti a touto vaší trojí obětí vynahraďte všechno, co jsem někdy činiti zanedbal. Zlatý nebeský klíč z r. 1778.

Svátky, Eucharistie a Mše svatá u Husitů.

Husité značky pražské, vedení osobními přáteli Husovými, podrželi všecky zasvěcené svátky katolické církve. Slyšme o tom historika Tomka: »Svátky všecky, jindy (t. j. před husitskou válkou) obyčejné, jak dědiců země české, tak Panny Marie, dvanácti apoštolů a jiných svatých byly od přijímajících pod obojí (od kališníků) bez výjimky zachovávány. Velká úcta, ve které měli svátost večeře Páně (Nejsvětější svátost oltářní), vedla k tomu, že zvláště také den Božího těla byl velice slaven procesími ze všech far po ulicích a po rynku, ku kterým každý se připravil co nejodborněji. Čechové účastnili se jich se svými korouhvemi; bubny, píšťaly a trouby zvučely při tom, ač to staršími církevními řády bývalo zakazováno.« (Dějepis města Prahy IX., 170.)

Tudíž k oslavě svátostného Krista činili husité více, než bylo žádáno od katolické církve. A nezapomeňme, že Panně Marii vzdávali zrovna tak velikou úctu jako katolíci.

Ovšem tito kališníci lišili se od katolíků tím, že slavili také památku mistrů Jana Husa a Jeronýma Pražského. (Winter: Život církevní, 873.) Ale — vlastní věrouka jejich byla jiná než Husova, bližší katolické nauce.

Eucharistii klaněli se husité stejně jako katolíci. Ještě r. 1444 (tedy 10 let po lipanské bitvě) pevně stanovili: »Křesťané Pánu Ježíšovi, jenž jest v svátosti velebné, mají se klaněti jako Bohu a jej ctíti a jeho tudíž svaté tělo... A tak již chválíme a tak pravíme, aby kněží s Tělem Božím a krví svatou chodili z kostelův nad nemocné, tolikrát, jakož toho bude potřeby a lidé aby učeni byli od kněží klekati a modliti se.« Připojeno: »Také chválíme a pravíme, že jest slušné a hodné, aby kněží při službě Boží roucha zvláštního používali, jakožto ornátův a jiného.« (Bílejovský: Kronika církevní, 93—5, 102.)

Husitské sloužení mše sv. se lišilo jen skrovně od katolického. Ještě r. 1525, kdy kališníkům odloudila mnoho duší radikální náboženská společnost, čteme v artikulech strany kališné: »Pořádek a obřad při mši svaté tento zachováváme, který zachovávaly prvotní církve a zřízení Svatých otcův. Nejprve po vykonání modliteb a žalmů nechť se kněz oblékne do bílých rouch; potom přistoupě k oltáři, nechť říká po pořádku vyznání a rozřehšení. Nato po introitu Kyrie eleison a gloria. Po oracích (modlitbách na den připadajících), nechť pjeje epištolu a graduale, nebo jiný zpěv na ten den příslušný. Po evangeliu zpívej i symbol (krédo), kůr offertorium. Menší kánon ať kněz recituje, aniž by co vynechal; potom ať zpívá prefaci obecnou anebo času přízpůsobenou, Sanktus. Kánon větší, jehož se od církve užívá, nechť recituje bez přidávání a zkracování čehokoliv a slova posvěcení. Všecko jiné až k »Ite, missa est« budiž recitováno po pořádku, jak jest ve zvyku.« (Borový: Jednání a dopisy konsistoře I, 12.)

Aspoň s tímto je potřeba veřejnost seznamovati, aby nepřipisovala husitům základních změn v obřadech, jaké vznikly u nás později v jiných radikálních náboženských společnostech. Kdo tedy pohrdavě mluví o mariánském kultu, o Eucharistii anebo mši sv., ať nezapomíná, že takovou ironií těžce se dotýká i starých husitů XV. a XVI. století.

Co činil na zemi, to činí i v nebi před trůnem Marie.

Nápis na náhrobním kameni Arnošta z Pardubic.

Zrna a zrnka.

Jestliže mohl pohanský filosof jásavě zvolat: »Nic lidského nepokládám za cizí sobě«, čili: všechno lidské je mně nesmírně blízké, Bůh náš mohl tím spíše volat: Hleď, já znám tebe, já jsem všechno tvé vzal na sebe, nesl jsem tvoje bídy a těžkosti. Náš Bůh totiž není jen Bůh filosofů: prvá příčina a hybatel všeho a zdroj řádu a bytí a podobně, jak filosofové dovedou mluvit, nýbrž náš Bůh se dovedl vtělit, dovedl vzít na sebe všechny mé bídy a ještě více: vzal i mé viny na sebe, když jsem se jich nedovedl zbavit a také se z nich vymaniti.

P. Dr. S. Braitto: O. P.: »Tvá největší důstojnost.« - »Orel.«

Šetrnost není hřích. Šetrnosti je třeba, aby rodina byla živa, ošacena, vychována a jednou slušně pokřesťanskou pohřbena. Ale šetrnost, aby měla charakter křesťanské ctnosti, musí mít ještě vyšší poslání. Z toho, co si křesťan našetřil, má činiti také dobré skutky. Podle křesťanského učení všechno patří Bohu a my jsme jen správci jmění, které nám Bůh svěřil a proto jemu jednou budeme vydávat počet z vlastnictví svého. Jakou však může mít cenu před Bohem, co ušetřím jen proto, abych se dobře najedl a ošatil? Ale jest-li těchto úspor použiji také na dobré skutky, to jsou před Bohem poklady, které rez nekaží, moli nežerou, zlodějové nevykopávají a nekradou.

»Nová brázda«. Msgre Fr. B. Vaněk: I šetrnost je ctnost.

Vezmeš-li do rukou nějakou knihu »srovnávací vědy náboženské«, pozoruješ, jak autor vypočítává všelijaké »zázraky« Budhovy, Mohamedovy a jiných »divotvorců« beze vsi poznámky; ale jakmile přijde řeč na zázraky Kristovy, hned se rozvíří boj a na několika stránkách se dokazuje, že jsou mythem, sugescí atd. Proč to? Vždyť »vzdělání« v ně beztak nevěří a »nevzdělání« jejich knihu sotva budou číst, aby musili být poučeni. S kým vlastně bojují? S vlastním svědomím! Vědí dobře, že »zázraky« Mohamedovy působí na každého asi tak hluboce jako strašidla, t. j. že nikdo v ně nevěří, ale s Kristem je to jinak...

P. Kubeš: »Sbírka homilet. příkladů.«

Každý den chrlí ranní vlaky zástupy lidu na stanicích okresních či krajských měst. Jedni přijeli za nákupem, jiní jako samosprávní činovníci jednotlivých obcí jsou povinni navštívit nadřazené úřady. Někteří zase přivážejí své zboží na trhy nebo přímo spotřebitelům. Jelikož ranní vlaky přijíždějí pravidelně o celou hodinu i více dříve než jsou obchody i úřady otevřeny, musí tito návštěvníci přemýšlet, kde by tuto dobu ztrávili. A tak někteří, ač neradi, musí pro chladno vyhledatí hostinec. Ti opatrnější procházejí sem tam ulicemi, třeba jim zuby drkotají zimou; hřeje je útěcha, že zbytečně v hostinci neutrácejí. Jen dva nebo tři z celých zástupů jdou přímo od vlaku spěšně a nevšímají si těch bez cíle — spěchají do k o s t e l a. Mnozí si ce vědí, že v každém takovém větším místě je každodenně sloužena mše svatá v ranních hodinách, ale buď na to pro mnohé záležitosti nevzpomenou, nebo ve svém prostém rozumu usoudí, že stačí jít do kostela pouze v neděli — a jdou raději do hostince.

»Hospodář«. Kam chodíš ty?

Slavný matematik, fysik, astronom a filosof Newton byl kdysi tázán svými žáky, kteří pochybovali o zmrtvýchvstání těl při vzkříšení: »Kdo a jak sebere jednou podivuhodně roztroušený prach z mrt-

vých těl v nová těla?« Newton, který byl stejně veliký učenec jako katolík, odpověděl beze slov: Mlčky vzal do ruky prach ze železa a smísl jej s prachem silničním. Nato se otázal svých posluchačů: »Kdo z vás sebere zase tyto železné tyčinky a oddělí železný prach od silničního?« Žáci stáli zaraženi. Tu uchopil Newton magnetickou tyč a vztáhl ji nad směs. A hle! Železné tyčinky jakoby ožily; v okamžiku vylétly a připínaly se k magnetické tyči. Vážně zahleděl se nyní Newton v oči svých žáků a pravil důrazně: »Ten, který propůjčil takovou moc mrtvé hmotě, jistě bude moci i naši duši přiodít oděvem z oslaveného prachu, až toho duši bude potřeby.«

Věřím v těla vzkříšení. »Svatá Hora.«

Dětský věk není na rozumování. Rozmluvy mohou též být příležitostí k poblouzení a k pohoršení. Pozor především na kroužky, jež Don Bosko ve svých snech vídal jako místa mravní zkázy. Jsou otevřenou branou ke kritikám, reptání a věcem ještě horším. Jsou přirovnávány k hromadě suchých látek, jež může i sebemenší jiskra zapálit a obrátit v hromádku popela. Hra a rekreace. »Salesiánský věstník.«

Naše práce.

Přehled přednášek se světelnými obrazy z Písma svatého (na diapáskách):

Nový zákon:

Díl	Obr.	Cena K
VIII. Narození a mládí Spasitelovo	13	19.50
IX. Veřejný život Spasitelův	31	46.50
X. Utrpení a smrt Spasitelova	14	21.—
XI. Spasitelovo oslavení	9	13.50
XII. Církev v období apoštolském a zjevení sv. Jana	14	21.—

Cena všech 12 serií (Starý i Nový Zákon) včetně textu 325 K, mimo obal a poštovné. Objednávky přijímá Svatováclavská Liga, Praha IV., Hradčanské náměstí č. 8.

Nová přednáška s diapositivy (8,5×10 cm) o svatém Václavu (75 obr.) byla právě dohotovena a jest zájemcům za obvyklých našich půjčovných podmínek k dispozici. Tutéž přednášku jsme vydali i na diapáskách a možno ji zakoupiti. Cena 75 K včetně textu. Dále možno zakoupiti diapásku Praporec sv. Václava. Cena 50 K včetně textu.

Připravujeme pro dětské besídky diapásky o Kulihráškovi, které bude možno též zakoupiti. Záznamy přijímáme již nyní.

Zájemce o promítání světelných obrázků upozorňujeme, že každého nezávazně obeznamíme s obsluhou nového promítacího přístroje přímo v naší kanceláři. Nové diapásky, které se půjčují i prodávají, je možno denně si prohlédnouti. Zájemce z venkova prosíme, aby nám svoji návštěvu (pokud možno dopolední) předem lístkem oznámili na adresu: Svatováclavská Liga, Praha IV., Hradčanské náměstí 8.

PRO DÁ SE v mírné ceně zachovalý promítací stroj »FILMOLI«, s reostatem, vedením a mnoha diapásky. Dotazy na administraci t. l.

Rozhlas.

(Hlídky katolické rozhlasové centrály. Dotazy řiďte na redakci časopisu, která je předá příslušným referentům.)

Leden 1941.

Od 5. ledna je následující pořad ranního nedělního vysílání: Zvony, Otče náš, Zdravas, epištola neděle nebo svátku, výklad na ni, chrámová píseň.

Před každou Mši svatou úvod, evangelium dne a společná modlitba Církve.

1. ledna, Nový rok, středa: 8.45—8.55 hod.: P. Jaroslav Šumšal: Duchovní promluva.

9.00—10.00 hod.: Pontifikální Mše sv. z dómu sv. Václava v Olomouci.

10—10.15 hod.: P. Dr. K. Miklík, CSsR.: Novoroční úvaha.

3. ledna, pátek: 17.15—17.25 hod.: P. Dr. Jan Urban, OFM.: K hlubinám křesť. života. (XVIII.)

5. ledna, neděle: 8.45—8.55 hod.: P. Dr. Fr. Suchomel, Provinciál Redemptoristů: Jméno Bohočlověka.

9.00—10.00 hod.: Slavná Mše sv. z kostela sv. Ignáce v Praze (ze zvukového snímku).

6. ledna, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Zprávy z katol. života.

8. ledna, středa: 11.10—11.25 hod.: Přednáška z křesť. nauky: P. Dr. S. Brait, O. Praed.: Absolutnost křesťanství.

17.15—17.25 hod.: František Štědranský: Češi v zámořských misích.

10. ledna, pátek: 17.15—17.25 hod.: P. Karel Otýpka: Blahoslavená Přibyslava.

12. ledna, neděle: 8.50—9.00 hod.: Liturgický úvod.

9.00—10.30 hod.: Slavná řecko-katolická liturgie z chrámu sv. Klimenta v Praze I., s promluvou.

13. ledna, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Dr. Marie Baušová: Montserratští benediktini v Čechách.

15. ledna, středa: 11.10—11.25 hod.: Msgre Em. Žák: Osobnost Ježíše Krista. (I.)

17.15—17.25 hod.: Antonín Koleč: O barokních poutích.

17. ledna, pátek: 17.15—17.25 hod.: P. Dr. Jan Urban, OFM.: K hlubinám křesť. života. (XIX.)

19. ledna, neděle: 8.45—8.55 hod.: Dr. Josef Doležal: Duchovní promluva.

9.00—10.00 hod.: Slavná Mše sv. z děkanského kostela v Dobrušce.

20. ledna, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Zprávy z katol. života.

22. ledna, středa: 11.10—11.25 hod.: Přednáška z křesť. nauky: J. M. nejdp. Dr. B. Jarolímek, O. Praem., strahovský opat-koadjutor: Kristus a Církev. (I.)

17.15—17.25 hod.: P. František Šigut: Kardinál Bauer.

24. ledna, pátek: 17.15—17.25 hod.: Karel Mirvald: Český misio-nář objevuje Amazonku.

26. ledna, neděle: 8.45—8.55 hod.: Prof. Karel Žák: Duchovní promluva na den.

9.00—10.00 hod.: Slavná Mše sv. z farního kostela v Oslavanech u Brna.

27. ledna, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Univers. prof. Dr. Josef Vašíka: Veršovaný traktát o mládenci marnotratném.

29. ledna, středa: 11.10—11.25 hod.: Přednáška z křesť. nauky: P. Adolf Pelikán, T. J.: O rodinné výchově. (I.)

17.15—17.25 hod.: Oldřich Svozil: Novinky české katol. literatury.

31. ledna, pátek: 17.15—17.25 hod.: P. Jan Lebeda: Kněz - umělec P. A. Hrabal. (I.)

Únor:

2. února, neděle: 8.45—8.55 hod.: Prof. P. Frant. Falkenauer: Duchovní promluva.

9.00—9.40 hod.: Tichá Mše sv. z farního kostela v moravské Nové Vsi.

3. února, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Zprávy z katol. života.

5. února, středa: 11.10—11.25 hod.: Prof. Dominik Pecka: Námitky proti víře. (I.)

17.15—17.25 hod.: Bořivoj Benetka: Eliška Přemyslovna.

7. února, pátek: 17.15—17.25 hod.: P. Dr. Jan Urban, OFM.: K hlubinám křesť. života. (XX.)

9. února, neděle: 8.45—8.55 hod.: P. Karel Tomíček: Duchovní promluva.

9.00—10.00 hod.: Slavná Mše sv. z České Skalice.

10. února, pondělí: 17.15—17.25 hod.: P. Jan Dokulil: Antonín Marek.

12. února, středa: 11.10—11.25 hod.: Msgre Em. Žák: Osobnost Ježíše Krista. (II.)

17.15—17.25 hod.: P. J. Lebeda: Kněz - umělec - P. A. Hrabal. (II.)

14. února, pátek: 17.15—17.25 hod.: Docent Dr. Jan Merell: Evangelia pravá a podvržená.

16. února, neděle: 8.45—8.55 hod.: Duchovní promluva. 9.00—9.40 hod.: Tichá Mše sv.
17. února, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Zprávy z katol. života.
19. února, středa: 11.10—11.25 hod.: J. M. Dr. Boh. Jarolímek, O. Praem., strahovský opat-koadjutor: Kristus a Církev. (II.) 17.15—17.25 hod.: pí. Marie Kubíčková: Jak žiji mezi svými desítkami.
21. února, pátek: 17.15—17.25 hod.: P. Dr. Jan Urban, OFM.: K hlubinám křesť. života. (XXI.)
23. února, neděle: 8.45—8.55 hod.: P. Zdislav Škrabal: Duchovní promluva. 9.00—10.00 hod.: Slavná Mše sv. z poutního chrámu ve Frýdku.
24. února, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Antonín Šorm: Na sv. Matěje.
26. února, středa: 11.10—11.25 hod.: P. Adolf Pelikán, TJ.: O rodinné výchově. (I.) 17.15—17.25 hod.: Dr. Augustin Uher: Petr z Telče.
28. února, pátek: 17.15—17.25 hod.: P. Dr. Jan Strakoš: Hodnotná četba pro lid.

K přímo nás docházejícím žádostem o vysílání Bohoslužeb z různých míst sdělujeme, že Poradní sbor může přihlížeti jen k takovým, jež mu byly navrženy příslušnou diecéšní Katolickou akcí. Jest proto v zájmu interesů, aby svoje žádosti zasílali přímo své diecéšní Katolické akci, která jediná může tuto posouditi a o ní rozhodnouti, resp. ji doporučiti. Žádosti, které nás dojdou přímo, postupujeme v každém případě příslušné diecéšní Katolické akci.

Z domova.

Padesát let pobytu Jesuitů na Velehradě. Dne 18. prosince 1940 bylo tomu 50 let, co byla duchovní správa na Velehradě předána kněžím řádu Tovaryšstva Ježíšova. Za tuto dobu vystřídala se tam velká řada kněží tohoto řádu a byl vykonán početně kus práce. Vedle pravidelných služeb Božích, bylo z Velehradu působeno v lidových misiích na Moravě, v Čechách, ve Slezsku i na Slovensku. Zvláště ale byly pořádány tam nesčetné kursy duchovních cvičení, která roznášejí požehnání po celé naší vlasti. — Uplynulých 50 let je však i posvěcení budovatelskou prací tohoto řádu na Velehradě. Za P. Antonína Rezka byly velikým nákladem obnoveny obě průčelní věže chrámu. P. Cibulka dobudoval pak jižní křídlo kláštera, čímž budova nemálo získala na vzhledu; byla vystavěna i prostorná dvorana, která umožňuje sjezdy poutníků i za nepříznivého počasí. Zvláště však velkolepé dílo provedl P. Alois Kolářek, který obnovil celý vnitřek basiliky a přivedl vnitřek chrámu do původní krásy.

Exerciće na Velehradě ve Štípanově v Novém roce 1941. Le-den: 2.—6. zemědělci, 7.—11. jinoši*, 13.—17. dívky*, 20.—24. ženy*, 27.—31. muži (* tyto především pro ty, kteří duchovní cvičení konají poprvé). — Únor: 3.—7. jinoši, 10.—14. dívky, 26.—2. III. matky. Tyto 3 kursy především pro ty, kteří už duchovní cvičení konali. — Březen: 3.—7. jinoši, 10.—14. dívky. Další kursy se dle potřeby připojí. Kdo se mní zúčastnit, nechť se přihlásí aspoň 4 dny před začátkem kursu, abychom mu mohli zaslati informace a vyzkoušení o přijetí, což teprve opravňuje k účasti na exerciciích. Nikdo ať se neodvažuje přijít bez přihlášení! Poplatek za vše K 80.—. Potravinové, cestovní lístky s ústřížky! Začátek naznačeného dne večer, zakončení ráno. Přihlášky přijímá a informace zasílá Exerciční sekretariát na Velehradě č. 1. Telefon č. 7.

LITERATURA.

Princezna z kapradí. Knížka pohádek. Napsal Karel Schulz. Vydalo nakladatelství »Vyšehrad«, Praha II., Václavská ulice č. 12. — S obrázky M. Marešové. Brož. 26 K, váz. 36 K. — Psátí nové pohádky není lehké. Mnohým jejich moderním sestrám chybí obyčejně to nejpodstatnější — pravý pohádkový ráz. Nová Schulzova práce, i když přesazuje pohádkové děje a postavy někdy do přítomna a kouzelníci jeho pohádek posílají králi písemné účty za zaklínání, vysloužilce-vojáka Tomáše vítají při návratu do rodné obce hasiči, školní mládež a obecní starosta, a vodník touží zpívat v rozhlase, není to nikdy násilné a z řádek dýchá pravé pohádkové ovzduší nutící nadto čtenáře zamyslet se nad Matkou žalostí a jejím Jeníkem, obdivovat prince s dobrým srdcem a ocenit sebeobět oblačka-tuláka. Velmi vhodné pro větší děti, a nejlepší doplněk Hrochovy »Zatoulané lodičky«. Kk.

Sbírka »Pro život« přináší v 15. svazčku práci Bohdana Chudobu: Liberalismus v české výchově, v 16. sv. Kutnarovu studii: Obrozený nacionalismus, vysvětlující novodobý pojem tohoto. K 70tinám skladatele Vít. Nováka má 17. sv. Hábovu práci »Vítězslav Novák«, přinášející výstižný obraz jubilatův. Svazčky »Pro život« vydává nakladatelství »Vyšehrad«, Praha II., Václavská ulice č. 12. — Jednotlivě po 3.60 K.

Theodor Haecker: Co je člověk? Přeložil Karel Dvořák. Vydalo nakladatelství »Vyšehrad« v knihách Řádu. Brož. 32 K. — Odpověď na otázku co je člověk, nepodává žádná věda, ani rozum; ta plyne z víry, z věty o stvoření člověka k obrazu Božímu. Tyto pravdy přibližuje Haecker dnešnímu člověku.

Dominik Thalhhammer, T. J.: O lidech na druhém břehu. Přeložil Jan Krajcar, T. J. Vydalo nakladatelství »U sv. Jindřicha« Bohuslav Rupp, Praha II., Jindřišská ulice č. 23. — Mravně-věroučný výklad o smyslu řeholního stavu, odezírající od zvláštností jednotlivých řádů a vyzvedající jen společné rysy. Ač určena hlavně pro kněze a řeholníky, poskytne kniha i vzdělanému laiku hlubší porozumění vlastního povolání a místa v plánu vykoupení.

Nové brožurky »Životem«. C. 355: Pateronásobný škapulíř, č. 356: Sv. Benedikt, č. 357: Rodiče a děti. Vydal Exerciční dům ve Frýdku, Morava. Cena jednotlivých svazčků 70 hal.

Rozhledy.

Z Vatikánu.

Posvátná Kongregace obřadů vydala podle Osservatore Romano dekret obsahující nařízení o věcném světle před svatostánkem. Sv. Otec dovoluje, aby po dobu války v nedostatku olivového oleje a pravého včelího vosku mohly se používat i jiné oleje, pokud možno rostlinné, a kdyby ani těchto nebylo, i elektrického světla. Rozhodnutí o tom přísluší biskupům. Některé italské diecése této úlevy již použily.

Světová misijní neděle měla podle téhož listu v Itálii velmi pěkný úspěch, přes to, že je válka. Jsou oprávněné naděje, že výsledek letošní misijní neděle nezůstane nikterak pozadu za minulými roky.

V římském semináři Kongregace Propagandy bylo slavnostní akademii oslaveno 10leté výročí návratu Malabaru (v Indii) do katolické Církve. Dosud se vrátilo na 50 tisíc osob. Tyto rozkolné věřící vedli biskupové Mar Ivanios, Mar Severios a Mar Teofilos, kteří po svém návratu do katolické Církve navštívili Řím a mnohá jiná evropská města. Malabarské jejich diecése mají jen malé semináře, které jsou však bez majetku. Vydržuje je Sv. Stolicе a obětaví katolíci. Návrat do Církve stále pokračuje. V Malabaru je ještě na půl milionu věřících, odloučených od katolické Církve, které bude třeba ještě získat.

Z OSTATNÍHO SVĚTA.

Krásné výsledky sbírky německých katolíků pro Španělsko. Poslední sbírka německých katolíků pro vyloupené španělské kostely měla krásný výsledek, takže nikterak nestojí za sbírkami předcházejícími. Bylo věnováno: 86 svatostánků, 75 kalichů, 7 ciborií, 29 monstrancí, 31 křížů, 145 úplných mešních rouch, přes 200 misálů, vedle mnoha jiných a cenných obřadních předmětů.

Biskupství Meissen a Hildesheim zasvěceny Matce Boží. Jak oznamuje »Schönere Zukunft« vyzval J. Ex. Petr Legge, biskup diecése Meissen, zvláštním pastýřským listem svoje věřící, aby se zasvětili Matce Boží. Slavnosti předcházela kázání, pobožnosti a přijetí sv. svátostí. Zasvěcení bylo provedeno ve všech kostelích diecése při odpolední pobožnosti. V Bautzenu v kostele Naší Milé Paní konala se tato slavnost za přítomnosti biskupovy. — Podobně byla Matce Boží zasvěcena i diecése hildesheimská.

Smrt Dominikána, který dal rozhřešení obhájcem Alcazaru. Z Madridu dochází zpráva, že tam nedávno zemřel Dominikán P. Vasquez Cameraza, který dal za občanské války ve Španělsku rozhřešení kadetům v Alcazaru, kterého se marně pokoušeli dobýt rudá vojska. Kadeti, s nimiž bylo v Alcazaru též několik set civilistů, naprosto odepřeli vzdání se, žádali však, aby jim byl poslán kněz, který by je připravil na smrt. Obléhatelé vyhověli jejich žádosti a poslali jim P. Vasqueza Camerazu s podmínkou, že se týž za čtvrt hodiny vrátí do pevnosti, kde byl uvězněn. P. Cameraza se tak zavázal čestným slovem. Nato byl poslán k obleženým. Přijda do Alcazaru, P. Cameraza pronesl k přítomným několik ohnivých povzbuzujících vět a udělil všem společně rozhřešení, načež se neprodleně vrátil do svého zajetí. Avšak od té doby bylo s ním velmi zle zacházeno a byl týrán tak, že ve vězení přišel o zdraví. Nyní předčasně zemřel, čímž skončilo jeho mučednictví.

Hold obchodní mise sv. Františku Xaverskému. Nedávno dlela v Tokiu španělská obchodní mise, která navštívila i Yamaguchi na ostrově Hondo, kde u památníku sv. Františka Xaverského vzdala hold tomuto velikému Španělovi a misionáři. V Yamaguchi započal sv. František svoje misijní dílo v Japonsku a na místě budhistického kláštera vystavěl první křesťanský kostel. Pomník, u něhož členové obchodní mise oslavovali svého krajana-světe, byl postaven r. 1925 tamními katolíky za přispění pohanského obyvatelstva. — Dnešní misie na ostrově Hondo jsou nyní v rukou německých jezuitů, kterým pomáhá 6 španělských kněží. (Die Schönere Zukunft.)

Místo pro adresu:

Svatý Synod rumunské pravoslavné církve schválil, aby byla provedena reforma klášterů a reorganisovány mnišské řády. Bude znovuzřízeno pravoslavné biskupství v Ramnicul-Valcea. Svátý Synod vyslovil se proti spalování mrtvol a žádá, aby bukurešťské krematorium bylo zrušeno.

Katolická universita ve Frýburku (Freiburg) oslavuje 50. výročí založení. Jubilejní oslava se konala 15. listopadu o svátku sv. Alberta Velikého, patrona university. Švýcarští katolíci, zejména ale bývalí posluchači university, obětovali na tuto vysokou katolickou školu velmi mnoho. Universita ve Frýburku se velmi zasloužila o rozvoj katolické Církve ve Švýcarsku a vychovala mnoho učených a praktických katolíků. Při jubilejní slavnosti byly též otevřeny nové místnosti nedávno před tím dostavěné.

34. shromáždění katolického lidového sdružení švýcarského. Koncem října sešlo se v Curychu na 100 delegátů švýcarského katolického lidového sdružení, kteří projednali všechny časové otázky a došli k závěru, že třeba ještě více zdokonaliti a rozšířiti Katolickou akci, a to tak, aby v každém ohledu vyhovovala nynějším potřebám a zachytila co nejširší vrstvy národa.

Kursy Katolické akce v Ženevě. Škola Katolické akce v Ženevě, trvající již šestý rok, rozvinula i nyní horlivou činnost. Bude pořádati i rozličné kursy, mezi nimiž čelné místo zaujímá kurs biblického studia a o smyslu života, jeho základech a zásadách.

Vzrůst katolíků v Curychu. Podle milánského katolického den. L'Italia překročil počet katolíků v Curychu letos číslici 100 tisíc, takže dnes Zwingliho město má více katolíků než Luzern, Solothurn, Frýburk a St. Gallen. V Curychu žije 65% protestantů, 30% katolíků, 2% Židů a 3% bez vyznání a jiných. Za jednu generaci počet katolických kostelů vzrostl ze 2 na 16.

Statistika katolíků v Číně vykazuje tato čísla: Katolíci v Číně (bez Mandžurska) vzrostli ze 2 milionů 900 tisíc na 3 miliony. Konvertitů bylo skoro 100 tisíc (před tím skorem 77 tisíc). Počet seminaristů je skoro stejný jako před čínsko-japonskou válkou. Na středních školách studuje 1857 seminaristů, 3372 filosofii, 904 bohosloví. V Římě je 32 bohoslovců, v Řeholích 565. Cizích misionářů je 2294 (loni 2267), domorodých kněží 1834 (loni 1810). 16 vikariátů a 9 prefektur spravují už domorodí biskupové.

Postavení katolíků podle nové ústavy na Kubě. Tento ostrov, patřící Spojeným státům severoamerickým, dostal před nedávnem novou ústavu. Generální vikář havanský pravil o ní v nedávném projevu: »Zavedením nové ústavy nastává i pro katolíky na Kubě nový úsek národního života. Je chvalitebné, že nová ústava odvolává se na Jméno Boží, zaručuje volnost vyznání a kultu, vyučování náboženství v soukromých školách a otvírá cestu k rozsáhlým sociálním reformám.

Křest v kapli university. Apoštolský delegát v Číně, arcibiskup Zanin, pokřtil nedávno v kapli katolické university v Pekingu 19 osob. Mezi křtěnci byli 2 středoškolské profesori, 12 posluchačů university a rodiny dvou profesorů.

K BOHU. Modlitební kniha duchovního života katolické inteligence. Vyšla již v III. vydání. V plátně váz. 25 K. Objednávky z ochoty vyfídíme.

OBRAZY PRAŽSKÉHO JEZULÁTKA, pravá fotografie v hnědém neb černém odstínu, zasklené nebo v celuloidovém rámečku, rozměr fotografie 23×17 cm. Cena: Zasklená hnědá fotografie 30 K, černá 27 K, celuloidová (pouze černá fotografie) 21 K. Možno obdržeti i samotné fotografie: hnědé provedení 15 K, černé 12 K, vše mimo poštovného. Pohlednice Pražského Jezulátka (pravá fotografie) kus 1 K.

NA SVÁTEK SVATÉ RODINY.

Ó blahé ty rod hostící,
Nazarské sídlo vznešené,
jež chovalo's a vydalo
Církve ty prvotiny ctné.

Slunce, jež zlatým paprskem
přechází širou zem co den,
nic krassšího věk nezřelo,
nic světějšího nad dům ten.

K němužto často poslové
od nebes dvora slétají,
všech ctností tuto svatyni
navštívit, shlédnout, uctít ji.

Jak myslí Ježíš, rukou jak
otcova přání plní hbit,
jak dychtí Panna v radosti
úkoly matky naplnit!

Lásku i péči sdíleje,
choti je Josef průvodce,
je víze tisícírem pout
milost, všech ctností původce.

Ti vzájem milující se
k Ježíši v lásce pojí se;
oběma Ježíš navzájem
odplatou lásky vděčí se.

Tak staň se, aby láska nás,
na věky páskou pojila,
a živíc pokoj rodinný,
hořkosti žití mírníla.

Ježíši, jenž jsi poslušen
rodičů svých se pro nás stal,
s nejvyšším Otcem, s Duchem též,
každý Tě jazyk povždy chval. Amen.

Hymnus k Chválám. Xaver Dvořák.

**Předplatné nového ročníku „Katolika“ oznámíme v příštím čísle,
k němuž budou též přiloženy složenky.**

Dobrovolné příspěvky na vydávání časopisu jsou vítány a budou, pokud si to dárcé výslovně nezakáže, kvitovány.

GYCHÁZÍ S CÍRKEVNÍM SCHVÁLENÍM.

Vlastním nákladem Svatováclavské Ligy v Praze IV., Hradčanské náměstí číslo 8. - Redakce a administrace tamtéž. - Vychází 1. a 15. každého měsíce kromě července a srpna. - Redakční uzávěrka 5. a 20. každého měsíce. - Cena jednotlivého čísla 30 hal. Předplatné na celý rok i s poštovní zásilkou 6 K. Číslo pošt. spojitelný Praha 208.401, čís. telefonu 617-70. - Řídí redakční kruh. - Odpovědný redaktor Josef Kozák, Praha. Používání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů pod čís. 15.206/VII. ze dne 18. ledna 1936. Dohlédací pošt. úřad Praha 11. - Vytiskla kniht. J. Bartl nást., Praha VII., Goethova 14. Telefon 714-19.

KATOLÍK

Líst Svazu katolických mužů a Katolické akce

Vychází čtrnáctidenně. — Ročník VI. (XXIII.) — V Praze dne 15. ledna 1941.

č. 2

Do českých rodin patří řád sv. Rodiny!

Svatou Rodinu tvoří předrahé nám osobnosti Ježíš, Maria a Josef. Vidíme je všechny tři už v Betlémě, kde vzdálení od svého domova Nazareta, v prosté pastýřské stáji, stávají se účastnými narození božské osoby. Tato tři nejsvětější jména byla v neobyčejné úctě u našich předků; my nehodní jich potomci zachovali jsme si z této úcty jen neúctu a rouhání, když častokrát tato jména bez vážné příčiny a neuctivě společně vyslovujeme jen jako jiné všední průpovědi a výrazy. Zapomínáme, že předrahá tato jména Sv. Rodiny měli bychom vyslovovati s největší pokorou a na kolenou, že jejich užití měla by býti jen horoucí a zbožná modlitba ve vážných potřebách a starostech našeho života. Řád Svaté Rodiny proto obnovíme, když ve svých rodinách vymýtíme znesvěcování a zneužívání nejsvětějších jmen: Ježíš, Maria, Josef.

12. ledna byl Svátek Svaté Rodiny; jest proto velmi vhodný, když na počátku nového roku upneme k Ní svůj zrak a z Jejího života vezmeme poučení a příklad pro svůj rodinný život. Je třeba znovu zdůraznit, že Všemohoucí náš Stvořitel, když provedl vykupitelské dílo prostřednictvím této Svaté Rodiny, uložil zároveň všemu lidstvu, jež chce býti účastno tohoto vykupitelského díla, aby vedlo bohabojný život rodinný, aby v rodině vidělo základ svého bytí a na rodině budovalo společenské celky. Proto, kdo nestaví na rodině, kdo se z rodinného řádu vymyká, rodinou pohrdá, nebo z rodinného života čerpá jen tělesný požitek a od zodpovědnosti a obětí zbaběle utíká, ten se zpronevěruje Svaté Rodině a tím i vykoupení, které skrze Ní všemohoucí Bůh uskutečnil.

Jaký byl řád Svaté Rodiny? Musím jej napřed znáti, abych jej mohl i u sebe, ve své rodině nastolit. Takovou otázku položí nám mnohý povrchní křesťan, když jej napomeneme k životu Svaté Rodiny. Písmo Svaté velmi stručně se zmiňuje o tomto životě, než přece zmínka ta je tolik obsažná, že jasně naznačuje podstatu soužití Krista Pána, Jeho nejsvětější Matky

Marie a pěstouna sv. Josefa. Maria a sv. Josef při Obřezání a Obětování Páně ukazují jasně na první a svatou povinnost všech křesťanských rodičů, aby své děti co nejdříve uvedli do chrámu, očistili je svatým křtem od dědičného hříchu, učinili z nich dědice království nebeského a Bohu milé údy Církve. Ve svém putování do svatého města Jerusalema a návštěvě chrámu naznačují křesťanským rodinám povinnost, aby se svými dětmi navštěvovaly Stánek Boží. Dvanáctiletý Ježíš sám, sedící ve společnosti služebníků Hospodinových a odpovídající starostlivé Matce, ukazuje pak všem dětem, jak mají pečovat o spojení svých duší s Bohem, zvláště na místech Jemu zasvěcených, přímo je zve, aby obcování s Ním, Bohem od věčnosti do věčnosti, ve chrámu, dávali přednost před obcováním v rodině. Starost a úzkost Mariina a Josefova, s jakou Ježíše hledali po Jerusalemě, když dlel ve chrámě, vybízí křesťanské rodiče, aby takto pečovali o děti Bohem jim svěřené a poddání se Ježíšovo, když s rodiči odešel z Jerusalema a žil s nimi v Nazaretě, mluví za celé knihy o lásce a poslušnosti dětí vůči rodičům za jejich péči a starost o duchovní a tělesný rozvoj.

Již tyto zprávy Písma svatého by dostačily, abychom nabyli jasněho obrazu o životním řádu Svaté Rodiny. Chceme-li však podrobnější vyličení života Svaté Rodiny, vezmeme do ruky knihu: Život přesvaté Panny Marie podle vidění ctih. Anny Kateřiny Emmerichové od Klementa Brentano, která podivuhodně v souladu s Písmem svatým podrobněji rozvádí stručné záznamy svatých evangelistů o soužití Páně s Matičkou a svatým Jejich ochráncem Josefem.

Budoucnost všech národů a proto i našeho národa bude taková, s jakou opravdovostí si osvojí život Svaté Rodiny, jejímž cílem byla neochvějná víra, pevná naděje a nezměrná láska k Otci světů a vzájemná láska plná obětí a starostlivé péče a něžné dětinné poddanosti.

Křesťan.

Jméno Bohočlověka.

Již po dvěstědvacáté oslavuje se v církvi katolické vznešené jméno Bohočlověka JEŽÍŠ. Řád františkánský uctíval již od roku 1530 jméno Ježíš zvláštním svátkem, ale teprve roku 1721 rozšířil papež Innocenc XIII. slavnost jména Ježíš na celou církev katolickou. Toto pozdní liturgické uzákonění jmenin Kristových nesmí nikoho uvádět v bludné domněnky, jakoby předcházející století křesťanského letopočtu neměla dosti úcty k přesvatému jménu Spasitele světa.

Jméno Ježíš bylo vždy křesťanům svrchovaně drahé. Apoštolové, zbičovaní od židovské velerady, se radovali, že hodni učinění byli trpěti pohanu pro jméno Ježíše. (Sk. ap. 5, 41.) — Apoštol národů sv. Pavel nejméně dvěstědevatenáctkrát se honosí jménem Ježíš ve svých listech. — Antiochenský biskup a mučedník sv. Ignác, vyzván od císaře Trajána, aby zneuctil jméno Ježíš, zvolal nadšeně: »Nikdy nebudeš moci toto svaté jméno vyhladiti s mých rtů; můžeš mi setnouti hlavu, ale jméno Ježíš ze srdce mi nevyrvěš!« — Medotokému sv. Bernardu bylo jméno Ježíš medem v ústech, hudbou v sluchu, v srdci jásotem. Nechutnal mu pokrm, který nebyl porosen vonným olejem jména Ježíš; nelíbil se mu hovor, v němž nezaslechl sladké jméno Ježíš; odkládal knihu, v které nezahlédl jméno Ježíšovo. — Mystik, bl. Jindřich Suso, miloval tak horoucně jméno Ježíš, že si je ostrým nožem vryl do hrudi, aby na ně nikdy nezapomněl. Mexičtí a španělští mučedníci našich dnů umírali s pozdravem na rtech: »Ať žije Ježíš!«

Proč církev katolická od svého počátku uctívá jméno Ježíš? Stěžejní důvod úcty tkví v samém vznešeném významu jména Ježíš. Jméno JEŽÍŠ znamená »BŮH jest SPÁSA.« Tento výklad podal anděl sv. Josefovi, když mu oznamoval zrození Syna Božího z Panny Marie: »Porodí syna a nazveš jméno jeho Ježíš: on

zajistě vysvobodí lid svůj od hříchů jejich.« (Mk. 1, 21). Myšlenková souvislost tohoto textu nepokrytě naznačuje, že slova: »On zajistě vysvobodí lid svůj od hříchů jejich« jsou obsahovým rozvinutím jména Ježíš. — Stejně pojímal smysl jména Ježíš apoštol Petr, když ve své čtvrté řeči řekl náčelníkům lidu v Jerusalemě, že jméno Ježíš jest jediné pod nebem, v němž lze dosáhnouti věčné spásy. (Sk. ap. 4, 12). — Též svatý Pavel odůvodňuje v listě k Filipenským velikost a slávu jména Ježíš jeho spasitelským smyslem: »Ponížil sebe sama, stav se poslušným až k smrti, a to k smrti kříže. Proto také Bůh povýšil ho a dal mu jméno, které jest nade všechno jméno, aby ve jménu Ježíšově pokleklo veškeré koleno, nebesťanů, pozemšťanů i těch, kteří jsou v podsvětí, a aby každý jazyk vyznal, že Pánem jest Ježíš Kristus ke slávě Boha Otce.« (2, 8—12). —

Jest tedy vznešené jméno Bohočlověka jakoby souhrnem všeho, co Bůh učinil, aby zachránil lidstvo pro věčnost. Krásně to řekl veliký šířitel úcty ke jménu Ježíš, sv. Bernardin Sienský: »Jméno Ježíš jest krátké a snadno se vysloví, ale obsahem jest hluboké, ukryvající v sobě nevýslovná tajemství spásy lidstva.« Ono nám připomíná chudé jesle betlemské, tesařskou dílnu Josefovu, zahradu getsemanskou, sloup bičování, trnovou korunu, Golgotu, ale též nebeskou manu přesvaté Eucharistie, obětní oltáře Nové smlouvy a neskonale milosrdenství Srdce Kristova.

Jménem JEŽÍŠ začíná na zemi nadpřirozený řád milosti a pravdy — a s ním i stoupání lidstva k svatosti. Z trosek pohanství, rosených po tři století krví mučedníků, vyrůstají nejnádhernější květy křesťanských ctností, zvláště lásky k Bohu, lásky k bližnímu a neporušeného panenství. Země se zalidňuje novým rodem světců a světic, kteří milostí a příkladem bez ustání zdvihají lidstvo k nebesům.

Se jménem JEŽÍŠ jest vnitřně a životně spojen rozvoj nové osvěty a vzdělanosti. Křesťanská architektura buduje velebné katedrály a oltáře; křesťanská

Karel Otýpka:

Blahoslavená Přibyslava.

Za hlavním oltářem ve velechrámu sv. Vít je kaple, již se kdysi říkalo šternberská, neboť na dlažbě jest znak tohoto rodu. Dnes se jí říká ostatková; oltář je vysoký a plný příhrádek, jejichž klíče má světicí biskup pražský. V těch příhrádkách jsou ostatky svatých a světic Božích snad z celé Evropy. Většina jich pochází z doby Karlovy, který byl horlivým sběratelem posvátných reliquií.

Po levé straně oltáře je veliký a těžký reliquiář. Na vysokém podstavci jsou dvě ratolesti s listy, jež tvoří věnec a dole jsou svázány stuhou. Vše je z kovu, už trochu zašlé, a vysoké asi 1 metr. Uprostřed věnce na železných sponách je zasklená schránka, v níž je pečlivě zabalená holenní kost. V drobných růžičkách se vine stuha s nápisem: Reliquiae B. Przybyslaae, Sororis S. Wenceslai. — Ostatky bl. Přibyslavy, sestry sv. Václava.

Je to reliquiář trochu zapomenutý: Reliquiář bl. Přibyslavy. Přibyslava je krásné české jméno. A my máme světicí toho jména a v klášterích řeholnice, které to jméno nosí.

Sv. Václav měl tedy sestru světicí.

Sv. Václav měl čtyři sestry, jež byly provdány za rozličná knížata. Víme to ze staroslovanské legendy z X. století. Jménem však známe jen jednu z nich: Přibyslavu.

Z historických pramenů, jež se až na naši dobu zachovaly, nejstarší a nejdůležitější zprávu máme ve spisu Křišťanově: »Život a umučení sv. Václava«, který byl napsán kolem r. 995. Křišťan mluví o blah. Přibyslavě na dvou místech: v kap. VIII. a X.

Uvedu zde zprávu Křišťanovu z kap. VIII., neboť této kapitoly se tradice dovolává nejčastěji.

»Byla pak ona ctná paní, sestra blaženého mučedníka, jménem Přibyslava, již od kolébky naučena Kristu Pánu sloužiti podle učení Pisem bez úhony. Když ji Pán byl sprostil jha manželského, všecka se oddala službě Boží, prahnoucím duchem žíznila po tom, aby v posvátný závoj byla zahalena, a dnem i nocí bez ustání na modlitbách, bděních a postech trvající. K nížto ve vidění přistoupil blažený Václav a pravil: »Pronásledovatelé utali mi ucho a dosavad leží mezi stromem, stojícím u kostela, a zdi téhož chrámu, od té chvíle, co bylo utato.« Na toto zjevení ctná paní vytrhnuvši se ze spánku a vyhledávši to místo u kostela, nalezla tam poklad přesvatého ucha jeho, a s uctivostí a radostí velikou je zdvihnuvši a Bohu všemohoucímu děkujíc, šla k hrobu bratra a pána svého a mučedníka, s několika nevěrnějšími jej u veliké uctivosti otevřela, ucho tam vložila a pečlivě zavřela. A po přenesení jeho ctných ostatků tak neporušené a k tělu přirostlé je našli, jak jsme prve pověděli, jako by meč se ho nikdy nebyl ani dotkl.«

Tak píše Křišťan v kap. VIII.

Celá tradice o blah. Přibyslavě za těch tisíc let se dovolává téměř výlučně jen této kapitoly. Kritickým

malba a plastika rozlévá božské půvaby na skvoucí plátina a do bělostných mramorů i zlatých náčiní liturgických. Křesťanská poesie a hudba přenáší nebesa na zemi, naplňují ji radostí blahoslavených. Křesťanská věda obřími kroky vstupuje do universit a povznáší národy na nejvyšší stupeň vzdělanosti.

To všechno se děje na zemi ve jménu Ježíšově, jenž v evangeliu Lukášově byl prorocky nazván »spasením a světlem národů.« (2, 30—32.)

Je nám všem lidem dvacátého století bez námitek jasné, že jméno Bohočlověka Ježíše rozdělilo dějiny lidstva a dalo jim novou duchovní náplň a nový duchovní smysl, jež označujeme jediným veleobsažným názvem »k ř e s t a n s t v í«. Křesťanství znamená začlenění do Božského řádu milosti, pravdy a blaha. Kde není jen slovem, ale též životem, tam vytvořuje nebeské prostředí a proměňuje člověka ve světce.

Slušelo by se proto, aby jméno Bohočlověka Ježíše bylo vyslovováno s nehlubší úctou. Jest nejen neslušné, ale i svrchovaně trestné snižovati jméno Vůdce národa. Co však řekneme o člověku, jenž znesvěcuje jméno Boží? — A přece se stalo již jakousi zvyklostí bráti při každé příležitosti jméno Bohočlověka Ježíše nadarmo. Jest to politování hodný nezpůsob a zároveň hřích. Odvyknouti si tento nezpůsob, jest požadavkem společenské jemnosti a křesťanské dokonalosti. Vždyť běží o jméno Boha-Spasitele, o jméno Ježíš, které jest nade všechno jméno a v němž má poklekat každé koleno, nebešťanů, pozemšťanů i těch, kteří jsou v podsvětí.

Aby všichni jedno byli.

(K oktávě modliteb za unii.)

Velký ruský filosof Vladimír Sergějevič Solovjev nazval východní církevní rozkol neštěstím Ruska. Rozkol, započatý Foitiem, ukončil cařihradský patriarcha Kerularius roku 1054 neblahým prohlášením sama sebe za východního papeže. Řekové snažili se strhnouti

lidem nové doby zdá se ten zázrak s uchem sv. Václava podezřelý, a podezřívají i bl. Přibyslavu.

Dobře; můžeme být kritičtí. Proto nám dal Pán Bůh rozum, abychom se dívali na vše rozumně. Můžeme se tedy i na tuto zprávu Křišťanovu dívat kriticky. Uvedu napřed příklad podobný.

Domácí lidé Dr. Antonína Podlahy, biskupa svatě paměti, který 28 let svého života věnoval chrámu svatého Vít a zasloužil se o dokončení jeho stavby, vypravují o něm toto: Často, když přišel z velechrámu domů, zastavil se ve dveřích, a jeho oči i tvář zářily prožitými dojmy a láskou, která v něm vzplanula na místech svatých, a říkal: »Běžte se tam podívat, tam je krásně!«

Legendista X. stol. by o takové věci asi napsal, že jeho tvář skutečně vydávala zář.

Jde prostě o pohled, o němž se i dnešní pozitivista vyjadřuje slovem, že něčí »tvář zářila nadšením« a podobně.

Středověký člověk na mnohém prostě zázračnost viděl nebo jí aspoň lehce věřil. Proto se nelze postavit na stanovisko: co má v legendách zázračný charakter, nemá historické jádro. Nikoliv tak! V mnohých případech lze jistě tvrditi opak: historické jádro dostalo legendární výzdobu.

I zázrak s uchem sv. Václava má velmi pravděpodobně historické jádro: ucho bylo opravdu utato, leželo nějaký čas nepovšimnuto v trávě a bylo nalezeno Přibyslavou; úcta ke knížecímu mučedníku jej přiložila k tělu v hrobce velmi pozorně a s pečlivostí co nej-

LITURGICKÉ BARVY.

V nejstarších dobách neměla Církev pevně stanovené barvy pro mešní roucha. Teprve ve XII. století jsou první určité předpisy.

Za papeže Pia V. byly pevně stanoveny barvy: bílá (A), červená (R), zelená (V), fialová (U) a černá (N). Někdy také ještě růžová (Ros). Jejich symbolický význam byl vzat z Písma svatého.

Bílá barva (alba) znamená radost, nevinnost, andělskou slávu, oslavu svatých, důstojnost a vítězství Spasitele. Proto se setkáváme s bílou barvou o svátcích Krista Pána (Vánoce, Tři králů, Velikonoce, Nanebevstoupení, Boží Tělo, Srdce Páně, Krista Krále) a Panny Marie a všech svatých (papežů, učitelů Církve, vyznavačů, pannen), kteří nezemřeli smrtí mučednickou.

Červená (rubra) svou rudostí je barvou ohně a krve. Církev svatá ji obléká na svátky Ducha svatého, svatého Kříže, o svátcích připomínajících umučení Páně a na svátky mučedníků a apoštolů.

Zelená barva (viridis) je barvou jara a tedy barvou naděje. Setkáváme se s ní v době, jež v liturgické myšlence je poutí k nebi. Tedy v době po Zjevení Páně a po Duchu svatém.

Fialová barva (umbracea) je v symbolice Církve výrazem pokání, modlitby, pokory. Užíváme jí v adventě, v předpostí, v době svatopostní, o kvatembrech, na svatvečery, o prosebných dnech a slavných svěceních (svící na Hromnice, popele na Popeleční středu a ratolesti na Květnou neděli).

Černá barva (nigra) je odstínem mocnosti, jež se vzbouřila proti Bohu. Její chmurnost hlásá satanovu působnost i jeho vítězství. Zlý duch je původcem smrti. Černé paramenty znamenají Velký pátek, památku Dušiček a služby Boží zádušní.

V bohatých chrámech dvakrát za liturgický rok zavedli *barvu růžovou (rosacea)*: na neděli Gaudete (III. adventní) a na neděli Laetare (IV. postní). Růžová barva je zeslabený tón barvy fialové a hlásá naši radost, že vystoupili jsme na vrchol přípravné doby: adventu je už nakrátko... družebná neděle je tušením velikonoce.

Jiné barvy nejsou dovoleny. Výslovně je zapovězená barva žlutá i modrá a pak všechny látkový materiál, v něm jasně a výrazně nepřevládá některá z liturgických barev. Zlatý brokát může nahrazovati bílou nebo červenou nebo zelenou. Stříbrný brokát pouze bílou. Směrodatným pro stanovení barvy roucha nejsou ozdoby a vyšívky, nýbrž barva materiálu, jež převládá.

Pravidla o liturgických barvách, platí rovněž na pradjáhenskou tunicelu, na jáhenskou dalmatiku, na oltářní antependium a na konopeum svatostánku.

★

Mezi významnými útluky má své místo farnost a v jisté příčině je to první místo, neboť ze všech míst, kam třeba jíti hledati Boha, je místem nejoprávněnějším, všem nejvhodnějším, nejrozšířenějším a nejprístupnějším. Ve farním chrámu, tomto příbytku Prozřetelnosti, se vykonávají více než kde jinde veškeré úkony náboženské: křest, biřmování, katechismus, zpověď, slovo Boží, sňatky, pohřební obřady, neustálá a povinná oběť. Zde je konečně nejúplnější zosobnění Ježíše Krista, to je duchovní pastýř. Farnost je střediskem náboženství a nejmenší složkou hierarchie. Jejím prostřednictvím jde každý křesťan od kněze k biskupovi, od biskupa k papeži, od papeže k Ježíši Kristu.

Dom Gaspar Lefebure, OSB: Základy liturgie.

i ostatní národy, na řecké církvi závislé. Teprve po delší době odpadl celý evropský východ, hlavně pro přílišnou vzdálenost od Říma a pro špatné spojení, přerušované vpády divokých pohanských národů, počínaje Maďary a po Tatarech konče Turky. Cařihradští patriarchové se o církve mezi Slovany po rozkolu vůbec nestarali. Od té chvíle národ ukrajinský upadá do samých neštěstí a pohrom, až v polovině XIV. století ztrácí svou samostatnost a upadá v područí polské. Před tím již upadl v horší područí — duchovní.

Na Ukrajině vyplnila se slova Spasitelova: »Jako ratolest nemůže nésti ovoce sama od sebe, nezůstane-li na kmeni, tak ani vy, nezůstanete-li ve mně... Jestliže kdo ve mně nezůstane, vyvržen bude ven jako ratolest; i useknou a seberou ji a vrhnou na oheň, a bude hořeti.« (Jan 15, 4—6). Ratolest ukrajinské Církve, odtržená od živého kmene Kristova, počala usychati a odumírat. Hlavní starostí cařihradských patriarchů bylo vybírat na Ukrajině daně, prostřednictvím ukrajinských metropolitů. Tím se stal ten, kdo více zaplatil, bez ohledu na to, zda je toho hoden nebo ne. Tomu ovšem museli platit ostatní duchovní, kteří neuměli mnohdy ani číst ani psát. Za vysvěcení musel zaplatit biskupovi, škol pro kandidáty kněžství nebylo však žádných. Kněz se také ničím od sedláků nelišil. I na »panském« pracoval jako jiný nevolník. V kostele sloužil pouze bohoslužby, kázání neměl, nebylo, kdo by kázal a učil katechismus. Lid žil v nejhorším duchovním stavu. Za takového stavu šířilo se čarodějství, hadačství a pověra.

Unie Brestská.

Když úpadek náboženského života dospěl k nejnižšímu stupni, sjela se většina ukrajinských biskupů roku 1594 v Brestu, kde za vedení metropolitů Michala Rohory se dohodli, že se opět spojí s církví katolickou a uznají primát římského papeže. Zvolili si mezi sebou dva delegáty: volodimírského biskupa Ipatije Potije a luckého biskupa Cyrila Terleckého, které vy-

slali do Říma k papeži Klimentu VIII. Tam byli srdečně přijati a po návratu domů sešli se opět na sněmu v Brestě a tam roku 1596 slavnostně prohlásili spojení. Z přítomných biskupů bral unii nejupřímněji Ipatij Potij. Byl šlechticem a senátorem královského sněmu, oblíbeným u dvora pro svou klidnou a rozvážnou povahu. Rozkollníci naň učinili atentát, ale útočník usekl mu jen tři prsty, jež Ruský a sv. Josafat položili na oltář jako prvotiny krve prolité za unii. Tušil při tomto pietním úkonu sv. Josafat, že nejen třemi prsty, ale svou mučednickou smrtí posvětil dílo Unie? Organizačních schopností z těchto tří mužů, sloupů unie, projevil nejvíce Josef Veljamine Ruský. Pocházel z rusínské kalvínské rodiny a na studiích v Praze v roce 1590 konvertoval na katolickou víru. Řeckokatolický obřad přijal na přímý rozkaz papeže. V roce 1614 se stal metropolitou a přeložil sídlo z Vilna do Kijeva. Zemřel roku 1637 v pověsti světce. Pokoj unii však nebyl dopřán. Uniaté byli pronásledováni od rozkollníků a od polských katolíků i přes spásné rozkazy papežů. Římské papežové vystupovali vždy jako ochránci staroslovanského obřadu uniatského. Tak Urban VIII. zakázal uniatům 7. února 1624 přestup na latinský obřad. Polský král však dal právě opak prohlásit za státní zákon (ovšem z nacionalismu). Zvláště energicky si vedl Benedikt XIV. Velkého utrpení však bylo uniatům zakusiti od ruských carů. Petr I. Veliký 5. května 1705 v katedrále polocké v době odpolední pobožnosti vlastnoručně zastřelil basiliána u oltáře a jiné tři dal popraviti. Jak s nimi zacházeli různí ti bojarové, když takovýmto příkladem šel sám »osvícený« panovník?

Carevna Kateřina II. v roce 1768 svými agitátory zosnovala t. zv. »umaňskou řež«, v níž bylo hajdamáky na 40.000 obětí. Za téže panovnice, která slavně slíbila, že zaručí katolíkům obojího obřadu plnou svobodu, bylo odňato uniatům 9.316 far, 145 klášterů a na 8 milionů sjednocených Rusínů bylo přivedeno násilím k pravoslaví. Tato čísla svědčí zároveň o početnosti unie.

větší... a lid při přenášení ostatků uviděl zázrak: ucho úplně přiléhalo k tělu jako zdravé, přirostlo! Proto k tomu místu v Křišťanovi učinil Josef Pekař poznámku: Nepochybuji, že vnější data o ní mají základ historický.

Ale i kdyby někdo toto historické jádro popřel, i kdyby se někdo stavěl k této zprávě z X. století úplně nedůvěřivě, pak i tehdy vzhledem k Přibyslavě zůstane nepochybným toto:

1) Zázrak s uchem byl spojen se jménem Přibyslavským.

2) Ona byla učiněna vykonavatelkou zázraku ve věci posvátné.

3) Ji bylo připsáno zjevení, jaké se připisuje jen osobám svatým.

Tedy věrohodnost celé té události byla opřena o autoritu Přibyslavinu a o její svatost. A věci vymyšlené, jež hledají oporu, se neopírají o věci nejisté a slabé. Tedy i v sílu nejpřísnější kritiky a největší skepse zůstane aspoň toto:

Svatý Václav měl sestru jménem Přibyslavu, jež měla pověst ženy svaté. A i to je koneckonců velmi mnoho! Křišťan v uvedené kapitole praví: »Když ji Pán byl sprostil jha manželského, všechna se oddala službě Boží.« Tedy už v roce smrti sv. Václava, v roce 929, byla vdovou. Bl. Přibyslava byla patrně — podle tehdejšího zvyku — provdána velmi brzy a také brzy ovdověla. Můžeme se domnívat, že byla starší než sv. Václav. Tradice praví, že byla provdána za některého ze Slav-

nikovců, knížete v sev. Čechách kolem Jablonného. Tam také byl její hrob v úctě. Karel IV. dal její ostatky přenést do chrámu sv. Víta. Vypravuje o tom Beneš Krabice z Veitmile ve své kronice z r. 1367.

Každý český světec má něco, čím se od druhého liší; jest jaksi patronem svého oboru.

Sv. Jan Nepomucký — patron cti a dobrého jména. Sv. Vojtěch — statečný apoštol.

Bl. Zdislava — vzor paní hradu a matky.

A bl. Přibyslava? Její zvláštní zásluhu naznačuje stará latinská legenda »Ut annuncietur«: »Prolévajíc ve dne v noci hořké slzy pro smrt bratrovu.«

To nelze chápat jako neustálý zármutek, žal neutěšený, pláč, jaký bývá nad hrobem. Jinak by nemohlo následovati: »v prostotě srdce prokazovala ustavičnou poslušnost Pánu.«

Byly to tedy modlitby a slzy na smír za přemyslovský rod, poskvrněný hříchem bratrovraždy, zabitím světce. Bl. Přibyslava je tedy patronkou smírných obětí, těch, kteří cítí hříchy minulosti a modlí se, usmírující tak Boha, aby nás za ně netrestal. Proto sešitek o českých světcích, který loni vydali ve Frýdku, uvádí u bl. Přibyslavy modlitbu, již zakončíme i tuto úvahu:

»Bože, který jsi v Přibyslavě, sestře sv. Václava, rozničil touhu napravit hřích na něm spáchaný, vzbud v českém národě horlivé duše, jež by hříchy minulosti kajčností smývaly a dobrým příkladem napravovaly! Pro Krista, Pána našeho. Amen!«

Uniatům ani v obnoveném Polském státě nevedlo se o mnoho lépe. Polská vláda je pronásledovala přesto, že z papežského stolce vyzván byl celý křesťanský svět za pokoj a blaho v uniatském světě. V Čechách a na Moravě je to Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje, který provádí příkázané heslo — modleme se za unii. Je to tradice velehradských sjezdů — propagovati a podněcovati k sjednocení církví — k unii. Jsou to tři prsty Ipatije Potije na oltáři, které připomínají — nezapomeňte sjednotit církev, která na škodu všeho lidstva byla před 900 lety lidskou špatností rozpoltěna.

Jiří S a h u l a

Husité a svátosti.

Kališníci (husité) podrželi z věrouky katolické všech sedm svátostí, tedy i křest, biřmování, svěcení kněžstva a poslední pomazání. Obřady při tom byly v podstatě takové jako u katolíků. Při křtu užívali zrovna jako katolíci svěcené vody, soli, oleje křtěnců a křížma. I k poslednímu pomazání brali olej posvěcený od některého katolického biskupa. K tomu účelu přednášeli prosby na různá místa. (Borový: Jednání a dopisy I, 225).

Svátost biřmování husité u nás přijímali ovšem málokdy, jen když se některý katolický biskup k tomu uvolil. Svěho biskupa totiž husité neměli. (Tomek: Dějepis města Prahy VI, 9).

Husité tvrdili, že nejsou »odtrženci, odřezanci« od obecné církve. Proto naléhali, aby jim konala služby katolická hierarchie. Věřili, že platné svěcení na kněžství může udělati pouze biskup poslušnosti apoštolské, tedy katolický. Proto posílali své kandidáty do dalekých krajů, aby byli vysvěceni od biskupů aspoň skrytě. Pražská stolice totiž svěcení husitských čekanů nedovolovala. Jestliže takový kandidát složil katolické vyznání víry, byl tajně posvěcen. (Borový: Jednání a dopisy I, 189).

Svátost posledního pomazání vzbuzovala mezi husity velikou pozornost. S knězem nesoucím Eucharistii šli zpívající ministranti. K nim se připojovali lidé cestou jdoucí a provázeli kněze až do domu člověka těžce nemocného. (Winter: Život církevní, 873).

Dodatkem připomínáme, že husitské kněžstvo naprosto nebylo odpůrcem církevní latiny. Vždyť přece sama kališná universita pražská a měšťanské školy husitské byly plny latiny. Proto i při husitských bohoslužbách, zvláště při mši sv., užívali husitští kněží v hojné míře latiny — ale přece jenom méně než katoličtí duchovní. V husitské církvi nebylo určitého vymezení jazykových práv při bohoslužbách; proto některý kněz užíval v kostele češtiny více, jiný zase méně.

Naše práce.

Přehled přednášek se světelnými obrazy z Písma svatého (na diapáskách):

Nový zákon:

Díl	Obr.	Cena K
VIII. Narození a mládí Spasitelovo	..13	19.50
IX. Veřejný život Spasitelův	...31	46.50
X. Utrpení a smrt Spasitelova	...14	21.—
XI. Spasitelovo oslavení	...9	13.50
XII. Církev v období apoštolském a zjevení sv. Jana	14	21.—

Zrna a zrnka.

Láska Kristova září charitativnímu pracovníku jako vzor volající po napodobení. Miloval-li Kristus lidstvo, že obětoval svůj vlastní život pro jeho spásu, pak hlubiny této božské lásky volají po hlubinách lásky lidské. Láska k Bohu a ke Kristu vede pak k lásce k bližnímu. Obě dvě ideje jsou v jedné duchovní jednotě. Bez jedné nemůže býti ani druhé. Proto křesťanství a katolická Církev vždy měly porozumění pro strádající a stály na strážích chudých, protože učily milovati Pána Boha. Proto je dnes leckde tak málo lásky k bližnímu a tolik sobectví, že není dostatek víry a lásky k Pánu Bohu.

»Věstník svazů katol. charity«. Láska Kristova nás přiměla.

Zase nám docházejí do redakce ukázky »řetězových modliteb«, kterou má každý příjemce opsat a rozeslat na své známé, jinak že ho potká neštěstí. Je to nejapná pověra, která se zrodila někde v bláznivé Americe a s opravdovou a řádnou modlitbou nemá nic společného. Věřící katolíci je povinnen takovou pověru potlačovat, řetězovou modlitbu dále nešířit a lidi neuvědomělé a nábožensky málo vzdělané poučit. »Rozsévá«. Proti pověře.

Nádherné lázně, které dal ve třetím století po Kr. vystavěti římský císař Marcus Aurelius, byly vybudovány většinou odsouzenými křesťany. Při této nucené práci označily křesťanské dělnice každou vyrobenou cihlu znamením kříže, které ještě dnes, po toliko stoletích, jest na cihlách patrné. — Také kříž, který vtisknou rodiče dětem na čelo, nikdy úplně nezmizí. I když rodiče už dávno budou odpočívati na hřbitově, často budou děti v duchu před sebou viděti obraz svého žehnajícího otce a matky. Co dítě krásného v útlém věku zažilo a vidělo, to se mu z mysli nikdy neztratí.

Dr. J. Kulač: Křesťanská rodina základem společnosti.

Nadáli bychom se, že budou lidé s posvátnou úctou a láskyplnou bázní vyslovovati takové jméno (Ježíš), protože země ani nebe nebyla hodna hostiti takový zázrak lásky. Ale místo toho jsme svědky, jak toto jméno nejsvětější jako by nic neplatilo. Nic si ho lidé neváží. Takřka si proplachují ústa tímto nejsvětějším jménem, jménem Ježíš, a pak jménem jeho matky anebo slovy, která připomínají nejsvětější tajemství této vtělené lásky. Na ulicích, v elektrických, v rodinách, vhod či nevhod, při úleku místo citoslovce, při hněvu, anebo jen pro prázdné vycpávání prázdných hovorů užívá se tohoto slavného a svatého jména. I malé děti již slyší zneužívatí skoro ustavičně tohoto svatého jména. — Katolíku, tomuhle se musíš opřít. Matko, netrp dítěti tohoto zneužívání svatých jmen! Otče, snaž se zameziti toto zneužívání svatých jmen v dílnách, úřadech, ve společenském styku, kde jen můžeš. Napomeň, vybiďni laskavě, ale vážně, aby se v tvé přítomnosti nezneužívalo jména toho, jemuž bychom měli stále blahorečiti za tolik lásky, za tolik dobrodiní, za celé vykoupění.

Dr. S. Braitto: Jméno nejsvětější.

Znám několik závodů, kde jsou zaměstnání sportovci a kde byla při přijetí kladena podmínka, že žadatel je dobrý sportovec. Byla-li zkoumána pozornost těchto lidí, ukázalo se ve většině případů, že práce od pátku do konce týdne nestála za mnoho, zejména v sobotu již ne; když byl v neděli match, v pondělí nestála téměř za nic.

»Filosofická revue. Dr. Riedl: Sportovci a pozornost.

Cena všech 12 serií (Starý i Nový Zákon) včetně textu 325 K, mimo obal a poštovné. Objednávky přijímá Svatováclavská Liga, Praha IV., Hradčanské náměstí čis. 8.

*

Nová přednáška s diapositivy (8,5×10 cm) o svatém Václavu (75 obr.) byla právě dohotovena a jest zájemcům za obvyklých našich půjčovných podmínek k dispozici. Tutěz přednášku jsme vydali i na diapáskách a možno ji zakoupiti. Cena 75 K včetně textu. Dále možno zakoupiti diapásku Praporec sv. Václava. Cena 50 K včetně textu.

*

Připravujeme pro dětské besídky diapásky o Kulihráškoví, které bude možno též zakoupiti. Záznamy přijímáme již nyní.

*

Zájemce o promítání světelných obrázků upozorňujeme, že každého nezávazně obeznamíme s obsluhou nového promítacího přístroje přímo v naší kanceláři. Nové diapásky, které se půjčují i prodávají, je možno denně si prohlédnouti. Zájemce z venkova prosíme, aby nám svoji návštěvu (pokud možno dopolední) předem lístkem oznámili na adresu: Svatováclavská Liga, Praha IV., Hradčanské náměstí 8.

Film.

Druhá směna (půjčovna Elektafilm, Praha) je mohutný sociální film z hornického prostředí. Kolem zdánlivě milostného poměru Marie, (V. Fabiánová), choti vrchního inženýra Gregory (Z. Štěpánek) s inženýrem Lukášem (L. Boháč), jest jakoby navinuta všechna hrdinskost a nadlidská obětavost havířské práce. Jak složitý provoz v dolech, tak zvlášť strašlivý výbuch na štole, zaviněný neopatrným havířem Solarem (L. Struna), působí v duši diváků zdravé otřesy a vzbuzuje hlubokou úctu k nebezpečné práci v černém podzemí. Ušlechtilý zjev havíře Jančara (J. Plachta) tuto úctu ještě zvyšuje. Film »Druhá směna« jest zasluženým zbožněním tvrdé a mozolné lidské práce. Režie Fričova vykonala dobrou věc, že zabrala na filmový pás životní úděl pracujících tříd. Nadmíra filmů, jichž hrdinové a hrdinky v elegantních úborech jezdí jen v přepychových autech, baví se v barech, hotelích a ozdravovkách nebo se povalují na mořských pláňkách a hledí »shora« na kolemjdoucí, kteří na to nemají, by poškozovala národní pospolitost a vychovávala společenské nespokojence.

Život je krásný. Český film, režie L. Brom, v hlavní roli O. Nový a L. Baarová. Jemná veselohra z prostředí mladých umělců o neznámé malířce Bendové, které v jejím uměleckém vzestupu taině pomáhá známý spisovatel. Ten se projevuje ve třech podobách: jako kavalír, věstec a podomní hudebník — ni-měrista. Malířka dosáhne uměleckých úspěchů, avšak není šťastna, pokud si není jista láskou svého dobrodince. Film má tendenci optimistickou a je plný komických a náladových scén. Půjčovna Brom Praha.

Dva týdny štěstí. Děj: Marta, chudá, avšak čilá úřednice vyhraje v soutěži první cenu, kterou představuje čtrnáctidenní pobyt zdarma ve známém letovisku. Tam ji přeje štěstí a stane se snoubenkou tajemníka ministra financí. Svým nenuceným chováním a upřímností se jí mimo to podaří změniti nevládného a mrzutého ředitele předního bankovního závodu v muže sociálně cítěcího, malířského porozumění pro potřeby svých bližních. Režie Slavínský, Martu hraje zdařile A. Mandlová. Zvláštního uznání zasluhuje skvělá hra J. Marvana v roli bankovního ředitele.

Poznej svého muže. Zadlužený statkář Králíček aby si opatřil peníze, chce bohatě provdati svou dceru, při čemž jsou oba podvedeni sluhou bohatého inženýra, za něhož se též vydává. Dcera však, aniž by to tušila, pozná svého pravého muže a po komických konfliktech a situacích vše dobře dopadne. Nemilým dojmem působí společné koupání svobodného muže s dívkou. Režie Slavínský, v hlavních rolích M. Fričová, J. Marvan, J. Pivec a R. Schránil.

Rozhlas.

(Hlídky katolické rozhlasové centrály. Dotazy řiďte na redakci časopisu, která je předá příslušným referentům.)

Leden 1941.

Od 5. ledna je následující pořad ranního nedělního vysílání: Zvony, Otče náš, Zdrávas, epištola neděle nebo svátku, výklad na ni, chrámová píseň.

Před každou Mši svatou úvod, evangelium dne a společná modlitba Církve.

*

19. ledna, neděle: 8.45—8.55 hod.: Dr. Josef Doležal: Duchovní promluva.

9.00—10.00 hod.: Slavná Mše z děkanského kostela v Dobrušce.

20. ledna, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Zprávy z katol. života.

22. ledna, středa: 11.10—11.25 hod.: Přednáška z křesť. nauky: J. M. nejdp. Dr. B. Jarolímek, O. Praem., strahovský opat-koadjutor: Kristus a Církev. (I.)

17.15—17.25 hod.: P. František Šigut: Kardinál Bauer.

24. ledna, pátek: 17.15—17.25 hod.: Karel Mirvald: Český misio-nář objevuje Amazonku.

26. ledna, neděle: 8.45—8.55 hod.: Prof. Karel Žák: Duchovní promluva na den.

9.00—10.00 hod.: Slavná Mše sv. z farního kostela v Oslavanech u Brna.

27. ledna, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Univers. prof. Dr. Josef Vašica: Veršovaný traktát o mládenci marnotratném.

29. ledna, středa: 11.10—11.25 hod.: Přednáška z křesť. nauky: P. Adolf Pelikán, T. J.: O rodinné výchově. (I.)

17.15—17.25 hod.: Oldřich Svozil: Novinky české katol. litera-tury.

31. ledna, pátek: 17.15—17.25 hod.: P. Jan Lebeda: Kněz - umělec P. A. Hrabal. (I.)

Únor:

2. února, neděle: 8.45—8.55 hod.: Prof. P. Frant. Falkenauer: Du-chovní promluva: Slovo k studentům.

9.00—9.40 hod.: Tichá Mše sv. z farního kostela v Moravské Nové Vsi.

3. února, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Zprávy z katol. života.

5. února, středa: 11.10—11.25 hod.: Prof. Dominik Pecka: Víra jako poznání.

17.15—17.25 hod.: Bořivoj Benetka: Eliška Přemyslovna.

7. února, pátek: 17.15—17.25 hod.: P. Dr. Jan Urban, OFM.: K hlubinám křesť. života. (XX.)

9. února, neděle: 8.45—8.55 hod.: P. Karel Tomíček: Duchovní promluva.

9.00—10.00 hod.: Slavné Mše sv. z České Skalice.

10. února, pondělí: 17.15—17.25 hod.: P. Jan Dokulil: Antonín Marek.

12. února, středa: 11.10—11.25 hod.: Msgre Em. Žák: Osobnost Ježíše Krista. (II.)

17.15—17.25 hod.: P. J. Lebeda: Kněz - umělec - P. A. Hrabal. (II.)

14. února, pátek: 17.15—17.25 hod.: Docent Dr. Jan Merell: Evan-gelia pravá a podvržená.

16. února, neděle: 8.45—8.55 hod.: Duchovní promluva.

9.00—9.40 hod.: Tichá Mše sv.

17. února, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Zprávy z katol. života.

19. února, středa: 11.10—11.25 hod.: J. M. Dr. Boh. Jarolímek, O. Praem., strahovský opat-koadjutor: Kristus a Církev. (II.)

17.15—17.25 hod.: pí. Marie Kubíčková: Jak žiji mezi svými de-síti dětmi.

21. února, pátek: 17.15—17.25 hod.: P. Dr. Jan Urban, OFM.: K hlubinám křesť. života. (XXI.)

23. února, neděle: 8.45—8.55 hod.: P. Zdislav Škrabal: Duchovní promluva.

9.00—10.00 hod.: Slavná Mše sv.

24. února, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Antonín Šorm: Na sv. Ma-těje.

26. února, středa: 11.10—11.25 hod.: P. Adolf Pelikán, TJ.: O ro-dinné výchově. (I.)

17.15—17.25 hod.: Dr. Augustin Uher: Oldřich Kříž z Telče.

28. února, pátek: 17.15—17.25 hod.: P. Dr. Jan Strakoš: Hodnot-ná četba pro lid.

*

K přímo nás docházejícím žádostem o vysílání Bohoslužeb z různých míst sdělujeme, že Poradní sbor může přihlížeti jen k takovému, jež mu byly navrženy příslušnou diecéšní Katolickou akcí. Jest proto v zájmu interestů, abv svoje žádosti zaslali přímo své diecéšní Katolické akci, která jediná může tuto po-souditi a o ní rozhodnouti, resp. ji doporučiti. Žádosti, které nás dojdou přímo, postupujeme v každém případě příslušné diecéšní Katolické akci.

Z domova.

Exercicie na Velehradě ve Stojanově v Novém roce 1941. Le-d e n : 20.—24. ženy*, 27.—31. muži (*tyto především pro ty, kteří duch. cvičení konají po prvé). Ú n o r : 3.—7. jinoši, 10.—14. dívky, 26.—2. III. matky. Tyto 3 kursy především pro ty, kteří už duchovní cvičení konali. — B ř e z e n : 3.—7. jinoši, 10.—14. dívky. Další kursy se dle potřeby připojí. Kdo se míní zúčastnit, necht se přihlásí aspoň 4 dny před začátkem kursu, abychom mu mohli zaslati informace a vyzkoušení o přijetí, což teprve opravňuje k účasti na exerciciích. Nikdo ať se neodvažuje přijít bez přihlášení! Poplatek za vše K 80.—. Potraviny, cestovní lístky s ústřížky! Začátek naznačeného dne večer, zakončení ráno. Přihlášky přijímá a informace zasílá Exerciční sekretariát na Velehradě č. 1. Telefon č. 7.

Exercicie na Velehradě ve Stojanově.

Při velkém návalu přihlášek na všechny exerciční kursy (ženy 20.—24. I., muži 27.—31. I., jinoši 3.—7. II. atd.) prosíme p. t. zájemce, aby vzali na vědomí tyto směrnice:

1. K exercičnímu kursu opravňuje teprve písemné vyzkoušení, jež sekretariát zasílá tomu, kdo se přihlásil.
2. Na pozdní písemné přihlášky, jež už není možno zodpovědět, nelze se spoléhat.
3. Nikdo ať se neodvažuje přijít bez přihlášení.

Exerciční sekretariát na Velehradě č. 1. - Telef. č. 7.

LITERATURA.

Praha-Lhotka svým dobrodincům. Pěkně vypravená knížka věnovaná dobrodincům, z jejich milodarů byl postaven kostel Panny Marie Královny Míru ve Lhotce a klášterní budova pro duchovní správu, kterou na této pražské periferii vedou řeholníci-Salvatoriáni. Statě: Jak povstal kostel a klášter na Lhotce a kronika roční činnosti jsou doprovázeny celou řadou krásných reprodukcí, přibližujících čtenáři názorně duchovní život a vykonanou práci na tomto okraji Velké Prahy. Kk.

Jubilejní památník k padesátiletému trvání Domu milosrdenství Vincentinum. Krásně vypravená publikace shrnující slovem i četnými obrazy průběh jubilejní loňské oslavy tohoto domu veliké, obětavé a účinné lásky k těm nejubožejším z našich bližních. Kk.

P. Karel Otýpka: Poznámky Arnošta z Pardubic. Knížka vydaná nakladem Salesiánského díla v Pardubicích jako vánoční dárek příznivcům pardubických Salesiánů. Obsahuje shora uvedenou studii a životopisná data prvního pražského arcibiskupa, jehož jménem se bude honositi budoucí salesiánský ústav v Pardubicích. Otýpkova studie skýtá pohled do duchovního života velkého arcibiskupa, jehož přednosti a ctnosti vypočítává učený Balbín ve své knize a kterou zakončuje steskem, že ještě jeden paprsek Arnoštovi chybí, paprsek potvrzené úcty. Kk.

Rozhledy.

Z Vatikánu.

Pomoc Svatého Otce obětem zemětřetí v Rumunsku. Svatý Otec, jakmile dostal zprávu o zemětřetí v Rumunsku, ihned projevil těžce postiženým svoji otcovskou soustrast. Nyní, jak sděluje vatikánský L'Osservatore Romano, poslal Svatý Otec obětem zemětřetí prostřednictvím apoštolské nunciatury v Bukurešti, i zvláštní dar. Tato péče Kristova Náměstka vyvolala v celém Rumunsku upřímný obdiv a vděčnost.

Univerzitní mládež Katolické akce v Římě zahájila v neděli 17. listopadu m. r. svůj nový sociální rok. Úvodní přednášku na téma »Prozřetelnost« měl jezuita P. Lombardi.

Na škole pro studium starých rukopisů, diplomatických listin a archivní vědy, která stává při vatikánském archivu, byl nový školní rok zahájen dne 18. listopadu m. r. Diplomy, které škola po ukončení vydává svým žákům, jsou uznávány i italským státem.

Známy sportovci u papežské audience. Dne 16. listopadu přijal Svatý Otec ve zvláštní audienci známého italského přeborníka-cyklistu Ginia Bartaliho a jeho mladou ženu. Bartali měl nedávno sňatbu. Novomanžele Svatému Otci představil předseda mužské mládeže Katolické akce v Itálii profesor Ludvík Gedda. Bartali býval dříve též činným v Katolické akci. Svatý Otec se živě zajímal o jeho sportovní činnost, úspěchy a apoštolát v kruzích italských sportovců. S díky přijal od Bartaliho dar: pěkný bicykl pro některého misionáře v Číně. Po delším srdečném rozhovoru obdaroval Svatý Otec novomanžele krásným růžencem a udělil jim Svoje požehnání na společnou životní pout.

Připravuje se misijní encyklopedie (vědecké dílo o misích). Prefekt posvátné Kongregace díla šíření víry J. Em. kardinál Fumasoni-Biondi poslal sekretáři hlavní misijní rady Díla šíření víry list, kterým jej pověřuje, aby za pomoci všech misijních ústavů a odborníků, i zahraničních, sestavil moderní vědecké dílo — misijní encyklopedii. Lze očekávat, že toto dílo bude mít pro misie veliký význam.

Z OSTATNÍHO SVĚTA.

Říše. Kostel Adolfa Kolpinga v Kolíně (Köln), který kryje hrobku zakladatele jednot katolických tovaryšů, byl obdarován, jak sděluje »Kolpingblatt« novým votivním oltářem Panny Marie Královny Míru. Kromě toho bylo do kostela pořízeno nové okno, ozdobené postavami světců-vojínů. Kolpingův kostel jest zároveň vojenským chrámem katolické posádky v Kolíně (Köln).

Serafínské dílo lásky v Altöttingenu (Altöttingen), vydržující několik dětských domovů, slaví právě 50 let svého trvání. Časopis Neuer Wille píše o tomto Díle lásky následovně: Začalo působit v době, kdy opatrování dítek ani podle jména nebylo známo. — Za 50 let trvání zaopatřilo více než 120 tisíc opuštěných, osiřelých a zdravotně i mravně ohrožených dětí.

Němečtí bohoslovci z Elzaska, Lotrinska a Lucemburska studují nyní na universitě ve Freiburgu in Greisgau. Podle původu je 65 z Elzaska, 14 z Lotrinska a 38 z Lucemburska. Více jak 100 chovanců kněžského semináře v Metách (Metz), jakož i ředitel a 4 profesori přešli do města Špýru (Speyer).

Němečtí kněží povolání k vojsku mohou po svolení vrchního velitelství německé branné moci sloužiti denně soukromě mši svatou, při které jim mohou ministrovat vojáci, kteří se k tomu dobrovolně přihlásí. Je-li po ruce druhý kněz, tu si vzájemně vypomáhají a při ministrování se střídají.

Itálie. Milánský kardinál mezi chudými. O svátku sv. Martina, biskupa a hrdiny křesťanské lásky k bližnímu, navštívil J. Em. kardinál Schuster, arcibiskup milánský, klášter Sester lásky v ulici Guastalla v Miláně, kde každodenně dostává jeho štedrosti na 5 tisíc chudých lidí obědy. Milánské obyvatelstvo nazývá je »kardinálové chudí«. V den sv. Martina přichází kardinál mezi ně a sám je obsluhuje.

Kongregace »Služebníků věčné Moudrosti« byla založena v Bologni. Dostalo se jí také již povzbuzujícího uznání od Svatého Otce. Nová kongregace vytkla si za cíl šířiti, pokud možno bezplatně, Nový zákon. Jejím přičiněním obdržel každý vojín italské branné moci Nový zákon darem; v četných diecésích byly pro tento účel nařízeny kostelní sbírky.

Svaz »Žen a sester charity« trvá v Itálii téměř 300 let. V minulém roce vykonaly jeho členky na 800 tisíc domácích návštěv ve 83 tisících rodin. Chudým bylo rozdáno přes půltřetího milionu poukázek na potraviny v ceně 8 milionů lir.

Portugalsko. Nový kněžský seminář vysvětil v říjnu m. r. v městě Beja v provincii Alentejo lisabonský patriarcha kardinál Cerejeira za přítomnosti několika biskupů, ministrů a zástupců úřadů. Kardinál zdůraznil ve své promluvě, že stavba nového semináře je zřejmým znamením nové obrody církevního života v Portugalsku. Budova se svým zařízením řadí se mezi nejlépe vybavené stavby tohoto druhu.

Z MISIJNÍCH KRAJŮ.

Zásady Pia XII. pro apoštolát mezi pohany. Pod tímto názvem proslovil arcibiskup Constantini, prezident Díla šíření víry v Římě 17. října 1940 přednášku, která daleko přesahuje obvyklou každoroční promluvu při misijní neděli.

Rečník vyšel od známých slov Pia XII. v encyklice »Summi Pontificatus«, kde papež mluví o jednotě lidského pokolení, které je jednotné ve svém společném původu, své přirozenosti, ve svém nejbližším cíli a ve svém poslání na světě, ve svém přebývání na zemi, jednotné především ve svém posledním cíli Bohu, konečně jednotné v prostředcích, jimiž může Boha dosáhnouti.

Božský Vykupitel řekl ještě krátce před svou smrtí na kříži: Toto jest mé přikázání, abyste se milovali, jako jsem já vás miloval. Tyto nadpřirozené pravdy zřizují podklad a pevnou pásku jednoty. Sv. Otec ukončuje tuto myšlenku slovy: Ve světě této právní a skutečné jednoty celého lidstva neobjevují se nám lidská individua navzájem oddělena jako zrnka pisku, nýbrž — ač podrobena změnám dob — jsou organicky a harmonicky spolu spojena svým přirozeným i nadpřirozeným posláním a cílem.

Tato jednota není však žádnou jednotou mechanickou, neboť běže ohled ke zvláštnímu genu všech národů. Proto praví Sv. Otec: »Národové, kteří podle svých zvláštních životních a kulturních podmínek se různě vyvíjejí, neruší jednotu lidského pokolení, nýbrž obohacují a zkrášlují ji zprostředkováním svých zvláštních darů a vzájemnými výměnami statků, což je ovšem

Místo pro adresu:

možné a účinné, když všechny dítky téhož Otce spojuje vzájemná láska a silně uvědomělá charita.

...Církev Kristova, věrná ochránitelka božské výchovatelské moudrosti, nemyslí na to, aby se dotkla nebo pohrdavě zacházela s charakteristickými zvláštnostmi, které každý národ s žárlivou věrností a s pochopitelnou pýchou střeží jako své drahocenné dědictví.

Cílem církve je nadpřirozená jednota ve společně cítěné a prováděné lásce, avšak nikoliv čistě vnější a povrchní a proto snižující jednotvárnost.

Všechna opatření a snahy, které sloužily moudrému a upravenému vývoji zvláštních sil, jsou od církve radostně pozdravována a jejím mateřským přáním doprovázena, nestojí-li v odporu k povinnostem, které vznikají lidstvu z jeho společného původu a společného cíle. Církev opětovně dokázala svou misijní činnost, že tato norma je polární hvězdou jejího apoštolátu mezi národy. Nesčetná průkopnická pátrání a badání, pro která se misionáři všech dob hrdinně a s láskyplnou odevzdaností obětovali, směřovala k hlubšímu porozumění a zvýšené úctě k nejrozličnějším kulturám, k porozumění bohatých duchovních hodnot, aby byly získány podklady pro živé hlásání evangelia. Všechno, co v takových zvycích není neoddelitelně spjato s náboženskými omyly, je vždy blahovůlně zkoumáno a pokud jen možno chráněno a podporováno.

Opíraje se o tyto zásady, rozvádí Msgre Constantini myšlenky v nich obsažené dále. Z jeho řeči zaznamenáváme pouze některá hesla.

Církev je universální, všeobecná, přesahuje hranice latinského světa. Jako sv. Justin obhajoval jako římský filosof křesťanské pravdy, jako sv. Augustin postavil své Město Boží do řecko-římského světa, tak kéž Prozřetelnost vzbudí na Dálném Východě učence východního ražení a vzdělanosti, který by dokázal to, co církevní učitelé Západu.

Moudré a rozumné přizpůsobení bylo vždy pojetí a praxe církve. Všichni velcí misionáři stali se vždy »všem vším«. — Mnohé dřívější pohanské zvyky žijí jako nevinná lidová obveselení dál.

Rozšíření církve pomocí domorodých biskupů; také zde dává Pius XII. jasný pokyn ve své encyklice: ... »Všichni, kteří vstupují do církve, ať jsou jakéhokoliv původu a řeči, nechť vědí, že v domě Páně mají stejná práva synovská. V souhlasu s těmito normami rovnosti snaží se Církev vychováti vzdělané domorodé kněžstvo a postupně rozmnožiti řadu domorodých biskupů«. To znamená, že zahraniční misionáři jednoho dne zmizí a uvolní místo domorodé hierarchii.

Misionáři nestanou se zbytečnými. Připravují půdu, získávají půdu a postoupí její další zpracování jiným.

Pomoc misionářům. Misijní loď brázdí daleká, často tak bouřlivá moře. Kdo dá však odvážným plavcům loď a cestovní potřeby? To dává katolický svět, když odevzdává svůj příspěvek Dílu šíření víry. Tato dobročinnost počala Kristem a pokračuje znovu ve všech staletích. (Podle Fides.)

PRO ZÁCHRANU DUŠE.

»Haló — je Otec misionář doma?«

»Není! Ale počkejte okamžik, je v kapli a ihned se vrátí.« Právě jsem skončil svoji večerní modlitbu, když jsem byl zavolán k telefonu. V Neergaardenu, vzdáleném 70 km od Middelburgu, byl

K BOHU. Modlitební kniha duchovního života katolické inteligence. Vyšla již v III. vydání. V plátně váz. 25 K. Objednávky z ochoty vyřídíme.

OBRÁZY PRAŽSKÉHO JEZULÁTKA, pravá fotografie v hnědém neb černém odstínu, zasklené nebo v celuloidovém rámečku, rozměr fotografie 23×17 cm. Cena: Zasklená hnědá fotografie 30 K, černá 27 K, celuloidová (pouze černá fotografie) 21 K. Možno obdržeti i samotné fotografie: hnědé provedení 15 K, černé 12 K, vše mimo poštovného. Pohlednice Pražského Jezulátka (pravá fotografie) kus 1 K.

těžce nemocný mladík a přál si být zaopatřen. Poněvadž vlak z Pretorie do Middelburgu odjížděl v 11 hodin, připravil jsem se na cestu. Byl pátek večer. Venku mrzlo a cesta byla dlouhá.

Ve 4 hod. ráno jsem byl v Middelburgu, kde mne již čekalo auto. Šofér byl mladý, celkem nezkušený a cestu prý jakž takž zná. Nebylo však času nazbyt; i vydali jsme se na cestu.

Jedeme plnou rychlostí. Proti nám vane ostrý studený vítr, na nebi se křižují blesky a hřmí. Nebe se tmí stále více. Jako by se peklo proti nám vzbouřilo. Takové bouře bývají velmi zřídka, zvláště v červnu, kdy u nás v Tranvaalu (Jižní Afrika) je zima. K ránu bouře přestala, ale přšelo stále. Mraky se líně vlekly přes cestu a často jsme jimi projížděli. Cesta byla kluzká, hrboatá a zcela opuštěná. Pojednou se nám cesta ztratila a zůstali jsme opuštěni mezi dvěma horami. Šofér byl rozčilen. Kolem nás všude ticho — jako po vymření — jen tlukot dešťových kapek, dopadajících na kameny, zaháněl smutek a nutil k rychlému jednání.

»Ztratili jsme cestu, musíme se vrátit!« řekl jsem. Jeli jsme dlouho nazpět až k prvnímu domku — židovské hospodě — kde nám ukázali další cestu. Znovu letíme po silnici jako šípka. Auto klouzá s jedné strany silnice na druhou, s kopce do kopce. Měl jsem strach, že se stane neštěstí. Nic se sice nestalo: ale když jsme vyjízďeli do příkrého kopce, auto se zastavilo, neboť cesta byla kluzká. Bylo 10 hodin. Byl jsem celý promrzlý a promoklý. Nechal jsem šoféra v autě a sám jsem šel prohlédnouti okolí. V dálce na vrchu kopce jsem spatřil bílý dům, zahalený mlhou. Za půl hodiny jsem zaklepal na dveře. Otevřel mně statný člověk, norský vystěhovalec, který mluvil německy a francouzsky. Ukázal mi jiný dům, asi 10 minut cesty vzdálený, v němž ležel můj nemocný mladík a sám mne tam doprovodil.

Nemocný ještě žil. Byl mladý, asi 25letý. Při neštěstí pod kopcem byl těžce zraněn a ztratil mnoho krve. Nestěžuje si, jen je velmi rád, že Otec již přišel. Zatím, co jsem zpočival nemocného zapřáhlí domácí do našeho auto pár koní a přivezli je za mnou. Postavil jsem ve světnici svůj přenosný oltář a o půl 12. hodině jsem začal mši sv. Podal jsem nemocnému sv. přijímání. A když bylo po mši sv., podal mně nemocný ruku a umírajícím hlasem pravil přítomným: »Tato světnice je nyní posvěcena. Pán přišel. A proto dejte pozor, aby zde nebyl uražen nějakým hříchem.« Trochu jsem se pak osvěžil mezi rodinou umírajícího a potom jsem se musel vydati na zpáteční cestu. Musel jsem být nazpět v Pretorii, neboť byla neděle. Přšelo neustále, mrazivý vítr foukal. Cítil jsem, že mám horečku a chvěl jsem se na celém těle. Auto jelo rychle. Asi 100 m od židovské hospody se zastavilo. Šofér hledal poruchu, ale nic nenašel. Šli jsme tedy do hospody promoklí, znavení, zmrzlí a zablácení až po uši, a chystali jsme se zde přenocovati.

Navečer přijel do hospody nějaký cestující a chtěl nám pomoci. Měl šťastný nápad. Nalil do našeho stroje trochu oleje a našel tak klíč k našemu tajemství. Poděkoval jsem mu srdečně a jeli jsme rychle do Middelburgu, kde jsem ještě zastihl půlnocní vlak do Pretorie. Bylo 6 hodin ráno, když jsem dojel domů. Avšak na odpočinek nebylo času, neboť jsem se již musel připravovati na cestu do misie v Cafre, vzdálené 5 km od města. Sedl jsem na kolo a o půl 7. hodině jsem již sloužil mši sv. Pak jsem sedl opět na kolo a jel do útulku malomocných, vzdáleného 12 km. Tam jsem měl druhou mši sv. Byl jsem však velmi šťasten, že jsem splnil včas svůj úkol. Ještě téhož dne jsem dostal z Neergaardenu zprávu, že mladík zemřel. A myšlenka, že jsem opět jednu duši zachránil pro život věčný, mně byla dostatečnou odměnou.

»Ignis Seraphicus.«

Dobrovolné příspěvky na vydávání časopisu jsou vítány a budou, pokud si to dárcé výslovně nezakáže, kvitovány.

VYCHÁZÍ S CÍRKEVNÍM SCHVÁLENÍM.

Vlastním nákladem Svatováclavské Ligy v Praze IV., Hradčanské náměstí číslo 8. - Redakce a administrace tamtéž. - Vychází 1. a 15. každého měsíce kromě července a srpna. - Redakční uzávěrka 5. a 20. každého měsíce. Cena jednotlivého čísla 50 hal. Předplatné na celý rok i s poštovní záhlavkou 10 K. - Číslo pošt. spořitelny Praha 208.401, čís. telefonu 617-70. - Řídí redakční kruh.

Odpovědný redaktor Josef Kozák, Praha. - Používání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů pod čís. 15.206/VII. ze dne 18. ledna 1936. Dohlédací pošt. úřad Praha 11. - Vytiskla kniht. J. Bartl nást., Praha VII., Goetheova 14. Telefon 714-19.

KATOLÍK

Líst Svazu katolických mužů a Katolické akce

Vychází čtrnáctidenně. — Ročník VI. (XXIII.) — V Praze dne 1. února 1941.

č. 3

HROMNIČKA.

Jedno, a přece tolik obsažné slovo, při jehož čtení nebo vyslovení vybaví se nám v mysli ozdobná svíce, která se světlí v Božím stánku o svátku Očišťování Panny Marie. Svíce ta bývá opatřena obrazem Boží Rodičky, aby každému jejímu majiteli připomínala čistotu a svatost života Královny nebes. Ona, bez poskvrny hříchu prvotního počatá Panna a přechistá Matka Páně, nepotřebovala očištného obřadu obyčejné matky a přece v hluboké pokoře jej podstoupila. aby všem mátkám soudobým i budoucím předešla světlým příkladem v jejich pravém poslání rodiček dědiců nebeského království. Tito jako údové obcující na věky s nejvyšším svatým Hospodinem, musí se vlastní silou a přičiněním v pozemském svém putování dopracovati čistoty a svatosti svých duší. Neboť, jen tímto rouchem oděni, mohou požívat nebeského kvasu, který připravil Pán těm, kdož ho milují.

Prostá svíce, a přece svým posvěcením v úmyslu, aby nám byla denní připomínkou naší povinnosti snažit se o čistotu a svatost vlastního života, nabývá přetajeně krásy a ceny. Její plamen, který nám utěšeně svítil, když za burácející bouře jsme se jako děti tulili ku své matce, který zazářil, když nadešla poslední chvíle toho, který nám byl milým a drahým, anebo se rozhořel v jiných významných okamžicích našeho života, je trvalým mementem příkazu pro každou duši, že její neustálou snahou musí být, aby svého dočasného přebývání v těle využívala k ustavičnému posvěcení. Hořící hromnička nám proto vždy připomíná, že naše čistota a svatost musí růsti do květu co nejdokonalejšího k obrazu a podobnosti Trojjedinému Bohu. Naši zbožní předkové, hlavně ti, kteří přicházeli do těsného styku s přírodou, viděli v hromničce

a jejím světle, útočiště před záhubnou bouří, odtud její název i název svátku Panny Marie, o kterém byla svěcena a se rozešla do všech našich domácností. Když se obloha zatemnila, vichřice zařádila, nebo se otvíralo a burácel hrom, ucítili všichni živěji blízkost smrti, uvědomili si neodvratnost Božího soudu. Proto Světlo nepatrné hromničky vzbudilo v nich bázeň před Boží spravedlností, lítost nad skutky, kterými tuto Spravedlnost urazili, modlitbu za odpuštění, víru v nevystihlé milosrdenství Boží, pevné odhodlání vrátiti se, nebo úspěšněji pokračovati na cestě svatosti a čistoty. Z toho všeho vzešel pocit bezpečnosti a jistoty před nebezpečím a účinky rozkacených živlů. Proto ta skálopevná víra v účinnou moc světla prosté svíčky. Hromnička dosvědčovala pokoru a závislost našich předků na Božím milosrdenství a vůli, cítili se vpravdě dětmi nebeského Otce, Jenž ve světle hromničky připomínal jim Svou slávu a velebnost a zároveň i jistou ochranu ve Své milující náruči.

Dnes, kdy místo pokory ovládla nás pýcha a kdy z všemohoucího Boha chceme učiniti jen svého služebníka, pomalu zmizela hromnička nejen z našich domácností, ale také její význam a smysl z našich srdcí. Proto vy všichni, kdož se bojíte Boha a Jeho spravedlivého soudu, kdož v Něm uznáváte milujícího Otce, který ukazuje lásku nejenom splněním našich tělesných přání, ale i sesláním křížů, které prospívají naší čistotě a svatosti a tím vedou k jedinému přání a poslání duše: její spáse, zdvihněte vysoko hromničku své pokory, čistoty a svatosti nad hlavy spolubratří v pýše tonoucích a posvěťte jim na pravou jejich životní cestu, jež jediná jim může přinést štěstí a pokoj i v tomto putování. Křišťan.

P. Dr. Jan E. Urban, OFM. Provinciál:

Život duše.

(Kurs duchovního života.)

Již dlouho jsem přemýšlel, jak ukázati mnohým druhý svět, o němž nevědí. Nemyslete na nějaký svět mimo tento pozemský život. Již příliš dlouho chodím mezi lidmi, abych nevěděl, že řeči o nějakém druhém světě jsou považovány za vysněné legendy a báchor-ky. A právě proto myslím na to, jak mluvit o tom světě, který není vymyšlený. Abyste nesměšovali sny se skutečností. A tu jsem si vzpomněl na dopis, který jsem nedávno dostal od bývalého přítele, jenž jest dělníkem v dolech. Popisuje mi svou práci a dosti smutně sděluje, že nevidí takřka nikdy slunce a nedýchá čistý vzduch. K tomu se mi hned vynořila celá řada dělníků, úředníků, švadlen a jiných, kteří píš, šijí a pracují skoro stále v umělém světle. A vedle toho zase to veliké množství zemědělské, které pracuje zalito sluneční září na polích a lukách. Jaký to rozdíl! A to jest ten rozdíl dvojího života mezi lidmi: Kolik lidí se zbytečně utápí jen ve starostech o živobytí, o zisk a dočasný úspěch. Pro samou starost ani nevzpomenou, že by mohli také mít ve svých starostech celé proudy bezstarostných myšlenek a chvil. Víte jak? To nám právě dá pravý život duše. A tu již myslím na onen život: ne na život pouze podle mravních příkazů, nýbrž na život, v němž člověk již požívá toho blaha, které plyne z mravnosti. Neboť všichni, kteří věříme v zákon Krista Pána, musíme zachovávat určité příkazy vůle Boží, abychom dosáhli spásy. Avšak ten teprve žije duchovně, kdo se snaží zachovávat i rady a ideální pokyny pro život, podobnější životu Kristovu, plnější ctnosti, ve kterém více působí milost a láska, nežli tělesná stránka člověka. Tento život jest takovým životem ve slunci a čistém vzduchu. Kdo ho okusil, jak radostně mi přisvědčí! A kdo toho nezná a příliš mi nevěří nebo si myslí, že to jsou nějaké uměle vytvořené city, ať si jen vzpomene na některé lidi, s nimiž se setkal.

Nevzpomínáte si, že určití lidé, o nichž jste věděli, že jsou oddáni Bohu, byli tak zvláštní? Že byli vyrovnaní za těžkých okolností, že se nedali unést vášní, že dovedli vždycky nalézt dobrou a radostnější stránku na smutných případech, že měli taková teplá slova útěchy, že byli až pošetile obětaví, trpěliví, vlídní... Anebo ještě něco připomenou: tak mnohé zarmoucené srdce, zarmoucené pro něčí smrt, zarmoucené pro hříchy a hlodající svědomí, toužící po vysvobození z výčitek. A také těm musím říci, že vedou život jako ve stínu a chladu, ale že i pro ně, kdyby měli sebe větší bolest nebo vinu, jest uložena hluboká a jistá, ne nějaká vymyšlená radost v hlubinách duchovního života. Ale právě v jeho hlubinách. Vždyť přece nemůžeme chtít, aby někdo žil docela povrchně a bez myšlenky na Boha a aby náhle pocítil sílu Boží útěchy, když jest mu najednou zle. Každý klidí takové ovoce, jaké si zasel.

A tu musíme zasévat pravý a dobrý duchovní život, aby rostlo pravé a dobré ovoce. Co tím chci říci? Chci předložit k úvaze tři důležité podmínky, kterých nesmíme obejít:

Přede vším ať nikdo, kdo přijímá Krista Pána za svého duchovního vedoucího, nehlédá duchovní život v nějakých protipřirozených nebo nepřirozených podobách, úchylných cvičeních, tajuplných a fantastických obřadech. Bůh jest Stvořitelem a Pánem přirozeného života, v němž jsme se zrodili, i nadpřirozeného, k němuž nás zve a který nám uděluje. A přirozený život jest krásným a dobrým darem Božím, který má sloužiti za podklad pro vyšší a krásnější život, spojený s Bohem. Podívejte se na zahradníka: Když má zúšlechtit nějaké pláň, schopné života a silné, co s ním udělá? Zahodí je? Zničí to, co je na něm nadějnějšího a vzrostlejšího? Naroubuje mu větévku jiného ušlechtilého stromu. Tím zachoval to, co příroda vytvořila, ale zároveň vložil do pláně sílu k novému životu a tím také k novým, krásným plodům, jakých by ono pláň za žádnou cenu, nezaplodilo. Myslíte, že Bůh stvořil tělo a duši s jejich krásami omylem, a že ten, kdo chce žít dokonale podle Boha, musí tento omyl

V sídle Paladia.

Vloni 21. května bylo tomu 250 let, co byla na den Nejsvětější Trojice vysvěcena svatyně v Čechách nad jiné památná, sídlo Paladia České země, poutní kostel Nanebevzetí Panny Marie ve Staré Boleslavi. Letos — po 251. letech, po výměně dlažby, která v kostele vydržela přes 200 let, dne 26. ledna znovu byl vysvěcen tento chrám, jenž byl českou věrně katolickou šlechtou vybudován jako pomník návratu země k víře svatováclavské a patří k nejpřednějším v zemi. Utíkali-li se katolíci k Matce Boží staroboleslavské měsíc po vydání pověstného Rudolfova majestátu jako ke své zástítkě, nezapomněli na chrám ani později. V 2. desetiletí 17. století začala se nad malou dosavadní kapličkou mariánskou zdvihati imponantní stavba dnešního chrámu — dílo to italského stavitele. Dokončena však byla teprve v době pobělohorské, a síce zásluhou předních šlechticů českých z rodů slavatovského a martinického. Někdy kol r. 1638 bylo již aspoň několik z šesti bočních kaplí opatřeno oltáři. Již tehdy někdy, zdá se, rozdělili se o kaple katoličtí velmoži čeští, vzavše na sebe jejich výzdobu. Teprve však v sedmém a osmém desetiletí 17. století byla vybudována vnitřní výzdoba chrámu, zvláště pak kaplí, a to opět italskými umělci, kteří průčelí kaplí opatřili znaky fundátorů a jejich manželů a stropy freskami, znázorňujícími symboly loretské litanie,

biblické ženy předobrazy to Panny Marie, mariánské obrazy z oblíbených poutních míst a obrazy z Mariína života.

Do roku 1668, kdy staroboleslavský historik P. Boh. Balbín dopsal příslušný díl své »Epitome«, byly hotovy tři kaple: na evangelijní straně Černínská (Návštívení Panny Marie), na epištolní pak slavatovská (Nanebevzetí, dnes sv. 3 králů) a morcinovská (chybně zvaná martinickou, zasvěcená Neposkvrněnému Početí).

Překrásný oltář kaple černínské dal italskými umělci po svém návratu z Benátek, kde byl císařským vyslancem, zříditi prvý držitel černínského fideikomissu, velký mecenáš barokního umění Humprecht Jan hrabě Černín z Chudenic. Výzdoba kaple stála tehdy 500 zlatých. Podle přání hraběte, který zesnul ve věku 54 let, bylo roku 1682 v této kapli uloženo jeho srdce, kdežto tělo odpočívá v kapli sv. Zikmunda u sv. Víta v Praze. Krásná cista se zbytky srdce hraběte, (nalezená při posledních opravách), bude uložena do zdi černínské kaple pietní slavností v květnu t. r. Kapli slavatovskou vybudoval r. 1658 vnuk známého Viléma Slavaty — Ferdinand Vilém hrabě Slavata z Chlumu a Košumberka, vladaře domu hradeckého. Znaky jeho a jeho manželky zdobí průčelí kaple slavatovské právě tak, jako znaky černínských a rodu Hipolitů da. Gazoldo, z něhož pocházela choť Humprechta Jana, zdobí průčelí protější kaple černínské.

opravovat nebo ničit? Opravit ano, a sice to, co hřích v nás nalomil a pokazil. Řekli bychom: napravit to, co bylo plané a co přinášelo jen trpké plody. Avšak nadpřirozeným životem neničíme život přirozený. Proto pravý život podle Boha neničí těla, neničí duševní síly, radost ze života, přirozenou krásu, ani neznásilňuje zdravý rozum ani nezeslabuje mužnou vůli. Říkáme v teologii, že milost předpokládá nebo zdokonaluje přirozenost. Považuji to za velmi důležité proti všem protirozumovým pojmům duchovního života a pravím to i do našich vlastních řad, že duchovní člověk nesmí se lišit od lidí pouze pozemských slabým tělem, podvyživeným vzezřením, nalomenou vůlí, podivným chápáním věcí. Co jest proti dobrému a zdravému rozumu, jest i proti Bohu. Vždyť máme v katolické nauce přímo zásadu, že co odporuje rozumu, jest hříchem. Pravý opak jest ideál duchovního člověka: ne ovšem člověk, který pěstuje výhradně svaly nebo smysly nebo vlasy, nýbrž který právě září všestrannou i přirozenou krásou. Krásou, která nemusí být tělesná, ale vždycky jest okouzlujícím souladem podle toho, jak kdo tělesně i duševně vyspěl. Můžeme tedy říci, že pokřivenost osobnosti jest i známkou pokřiveného duchovního života. — Ze své zkušenosti jsem však, Bohu žel, jist, že lidé holdující právě jen životu tělesnému, jsou daleko častěji po různých stránkách proti rozumu i přirozenému názoru tak pokřivení, že ani o tom nevědí, protože se měří místo čistou přirozeností, spíše vládnoucími názory módy a vášní. Spíše však bych raději nežli těmto lidem, řekl všem, kteří v sobě pěstují život ducha, aby velmi dbali zvláště v dnešní době tohoto pravidla, že jejich duchovní život musí na nich přirozenou stránku krásit a nikoliv kazit. Musíme si také ještě jinou domněnku vyjasnit. Vím, že skoro všichni kladou jádro jak náboženství vůbec, tak i duchovního života, do citu. Jest to skutečně těžká práce, dostávat z lidí tuto falešnou domněnku. Jen domyslete, kam vede. Cožpak by potěšilo nebo posílilo něco, co neexistuje? A přece to děláte, když stále myslíte, že náboženství je cit. Že modlitba je cit.

Kaple morzinovská byla založena bratrem generála z třicetileté války Rudolfa hraběte z Morzinu, Pavlem Znak tohoto šlechtice se znakem Hřanů z Harasu (z něhož pocházela jeho manželka), zdobí průčelí této pěkné kaple, jejíž strop opatřil dobrý malíř freskami, představujícími Madony různých poutních míst. Průčelí kaple je též opatřeno počátečními písmeny donátora a jeho choti.

V roce 1673 byla dobudována lažanská kaple (Obětování Panny Marie), opatřená erby Karla Maxmiliána hraběte Lažanského z Bukové a jeho dvou manželék. Nápis nad kaplí vzpomíná i tety mladého, nadaného hraběte, Esthery, která na kapli pamatovala odkazem. Ve skutek jej uvésti zdařilo se až jejímu synovci, jehož Balbín chválí jako muže, určeného k tomu nejvyššímu.

Rovněž byl r. 1673 dobudována kaple berkovská, opatřená Gozziho obrazem Obětování Páně (původně zasvěcená Očišťování Panny Marie). Znaky berkovský a montecuculiovský zvěstují, že jejími fundátory byli František Antonín Berka z Dubé a jeho manželka Ludvika Anna roz. z Montecuculi.

Poslední ze všech šesti kaplí byla hotova rodinná kaple hrabat Valdštejnů. Byla vysvěcena zároveň s celým chrámem 21. května 1690, a to příslušníkem rodu pražským arcibiskupem Janem Bedřichem z Valdštejna. Její dnešní i původní oltář (za švédské okupace zničený) byly zasvěceny Narození Panny Marie.

GREGORIÁNSKÝ CHORÁL.

Církev svatá má také svůj zpěv. Posvátný zpěv. Vytryskl z její modlitby. Je mohutný a při tom prostý. A duši nejideálněji povznáší k Bohu.

Dostal jméno *cantus planus*. Dostal je pro svou jednoduchost ve XIV. století, na rozdíl od zpěvu figurálního. Nazývá se také *cantus firmus* pro svou klidnou, přesnou a pevnou melodii. Jiné jméno je *cantus choralis*, že jej zpívá kněžský sbor. Nebo také *cantus liturgicus*, že je určen výhradně a výlučně pro službu posvátné liturgie. Nejčastěji však je znám jako *cantus gregorianus*, že jeho autorem a upravitel je sám učitel církevní, svatý Řehoř Veliký († 604).

Své základní prvky gregoriánský chorál vzal z východu: od Řeků a ze synagogální liturgie. Svatý Řehoř Veliký sebral a upravil a z valné části také zkomponoval dosavadní hudební materiál. Karel Veliký byl velkým milovníkem chorálu a rozšířil jej po celém císařství. Již v IX. století byly proslavené chorální školy ve Svatém Havlu, v Metách, na Lateráně v Římě, v Chartres. Vít z Arezza upravil v XI. století notaci chorální a učilo se mu ve všech školách po celý středověk.

V XIX. století slavné paměti Dom Guéranger vysoko povznáší solesmeský ideál, buduje vědecké základy chorální obrody a stává se duchovním otcem Dom Pothiera, jenž svou prací vrací chorálu jeho prvotní krásu. Konečně svatě paměti Pius X. vydává vatikánské vydání *Graduálu* a s ním svůj *požehnaný dekret* ze 7. srpna 1907

Gregoriánský chorál jest opravdovou zpívanou modlitbou celé křesťanské Církve: jeden hlas, jedna oběť, jeden oltář, jedna duše, jedna modlitba a tedy jedna melodie jediné Církve obecné. Kolik vážnosti, kolik klidu a míru a pokoje, kolik velebnosti je v gregoriánském chorálu! Jak prostinkými prostředky bez afektovanosti dosáhl chorál velkolepého duchovního účinku! Není jediné struny křesťanské duše, aby chorál ji nevyjádřil zbožně a plně i s porozuměním! Proto jej plně vyzpívají jak upřímní kluci každé chrámové »maîtrise« na západě i české vísky, tak prostý lid, jakož i mniši benediktinského kláštera.

Motu Proprio papeže Pia X. ze 22. listopadu 1903 upravilo podmínky gregoriánského chorálu a veškeré »duchovní« hudby: je dovolena palestrinská klasičká polyfonie, zásadně se nevylučuje ani moderní »duchovní« hudba, pokud má sakrální charakter, ale nutno zachovávat základní pravidlo: »Skladba duchovní hudby je tím posvátnější a tím bližší liturgii, čím více svou melodii a inspiraci i vkusem se přibližuje gregoriánskému chorálu; jest pak tím nedůstojnější chrámu Božího, čím více se vzdaluje od tohoto svrchovaného vzoru.«

V chorálu leží tajemství *sentire cum Ecclesia a obedire Summo Pontifici*. V něm je také mocný činitel obnovy ducha farní osady.

Pro naše poměry je příznačné, že odborná a při tom zajímavá lidová studie svatovítského ředitele kůru O. T. Tichého »O dobrou hudbu duchovní(*)« byla hudební kritikou ignorována.

*) Vyšla jako 14. svazek sbírky »Pro život«, vydávané nakl. »Vyšehrad«. Cena 3.60 K.

Rozšiřujte mezi věřícími důkladnou znalost liturgie! Vlčejte do jejich srdcí posvátnou zálibu ve slovech, obřadech, z p ě v e c h, jimiž ve spojení se svou společnou matkou se povznese jejich bohoslužba k Bohu.

Z dopisu Sv. Otce Benedikta XV k liturgickému sjezdu ve Španělsku r. 1915.

Dejme si říci, že v náboženství a v duchovním životě nejde o jednu bytost, to jest o nás samé, a o naše myšlenky, nýbrž o dvě bytosti a jejich vzájemný poměr: o nás a o Boha. Tak tedy také v duchovním životě jde o oba. A to jest opět vlastností našeho duchovního života, že počítáme v něm nikoli pouze s člověkem, nýbrž také s působením Božím na nás. Čili jinými slovy: K duchovnímu životu jest třeba milosti Boží. Představme si to asi takto — a jest to přirovnání jednoho středověkého mystika —: Stojíme-li za ranního šera, kdy sotva rozeznávám předměty, na pokraji rozkvetlé louky, rozeznávám tisíce a tisíce květů, ale temnota, páry, rosa, stírají jejich rázovitou podobu. Ale když zalije tutéž louku v plné síle sluneční světlo, jaký to rozdíl! Kde se vzaly pojednou všechny ty krásy? Ta pestrost, ty duhové barvy, ta nádhera celkové harmonie i každého drobného kvítku, každé kapky? Kde se vzaly v čisté kapičce rosy tolikeré barvy a blesky? Víme to, ze slunce. A přece jest tohle jen slabé přirovnání, protože Božské slunce milosti prozaňuje lidské dobré vlastnosti a skutky a povahy tak, že jim dává vyšší hodnotu a nekonečně vyšší vnitřní povahu, než může jakýkoliv tvor. A právě teprve tato milost činí z života duševního, z života krásně přirozeného život duchovní. To je nesmírně důležité: To znamená, že ten, kdo je ve hříchu, kdo nepřijal účast na milosti Kristově, že prostě nemůže vésti pravého duchovního života, nýbrž že může v sobě tvořit jen jeho matnou podobu a nepravé zdání. Jest pravda, že navenek může život člověka s milostí i bez milosti vypadati stejně, mají-li duchovní snahy. Ale což záleží na tom, jak vypadají navenek? Nejde hlavně o to, jak je vidí Bůh? A právě teprve tehdy jest život duchovní pravý, když jest na něm i Bůh zúčastněn svou milostí a nikoliv jen člověk svou vlastní snahou. To je víra všech velikých světců a svatých učitelů života za dva tisíce let, to jest pravda z úst Kristových a apoštolských: Beze mne nemůžete ničeho činiti. Já jsem kmen, vy ratolesti. Jako nemůže ratolest nésti ovoce nezůstane-li ve

Hlavní oltář, zasvěcený Nanebevzetí, pochází celý z 18. století, kdy nahradil oltář dřívější — vzácnou prý to uměleckou práci a dar nejvyššího purkrabí Bernarda Ignáce hraběte Bořity z Martinic. Tento Martinicův oltář, opatřený sochami Boha Otce, Panny Marie a »zdravícího anděla«, stál prý 900 zlatých. Oltář sv. Jana Nep. na epistolní straně jest dílem 18. století, oltářník, nalézající se na evangelijní straně, na místě původní kaple, je památka štědrosti českých katolických velmožů 2. poloviny 17. století. Na tomto oltáříku bývalo uchováváno Paládium, chránící je tam pěkná, dodnes zachovaná stříbrná mříž, darovaná r. 1672 Ludmilou Benignou z Říčan, vdovou to po dvorském maršálku Františku Karlovi ze Sternberka. Pozornosti v sídle Paládia starobylého království zasluhuje i nádherný trůnek, jenž až do nedávných dob zdobil hlavní oltář. Tento královský dar Marie Anny, sestry španělského krále Filipa IV. a první manželky krále českého Ferdinanda III., jest ozdoben znakem španělského imperia. Po staletí bylo na tomto trůnku vyloženo úctě lidu českého to, co má mariánský kostel nejdražšího, to, co do Staré Boleslavi po léta vábilo a stále vábí zbožné duše: Paládium této země, drobný, kovový, avšak přepamátný obrázek Matky Boží Staroboleslavské! K její oslavě jest určena všechna nádhera, již ozdobily minulé věky její sídlo. O její přimluvu prosí všechny modlitby, které v jejím sídle od staletí český lid k nebesům vysílá!

Václav Ryneš.

kmeni, tak ani Vy, nezůstanete-li ve mně (Jan 15., 4). A co to jest, býti v Kristu? To není prázdné slovo. Býti neznamená mysliti si. Býti znamená právě býti spojen s tím, čemuž říkáme milost. Ale víme, že kdo je ve hříchu, není v milosti. A víme také, že řekl Kristus Pán: »Kdo nejl Tělo Syna člověka, nemá v sobě života.« A »Kdo jí mne, živ bude skrze mne.« A konečně plyne z obojího — z přirozenosti i milosti duchovního života —, že musí býti v něm činna naše vůle a nikoliv jen cit nebo cit jako vedoucí. Rozumějte, nepravím, že cit je vyloučen, ale pravím, že život duchovní vede vůle a cit jej buď ochotně přijímá nebo také odporuje. A tu právě musí vůle citu použití, neboť má posílit její snahu. Avšak odporuje-li cit duchovním snahám, tu právě musí vůle je přemoci a nikoliv jim hověti. Ale jaké to snahy má duchovní život? Jaká jest jeho povaha a oč mu jde? To jest jistě to hlavní. A o tom, dá-li Pán Bůh, přišť, a také si řekneme, jak by začal vésti duchovní život ten, kdo by po něm toužil.

P. Marian Schaller, O. S. B.:

V jednoho Boha věřiti budeš!

Když zjevil Hospodin na hoře Sinai svůj zákon, pravil: »Nebudeš mít jiných bohů, kromě mne. Neučiníš si sochy ani jakéhokoliv obrazu něčeho, co jest shora na nebi nebo dole na zemi, nebo těch věcí, které jsou ve vodách pod zemí. Nebudeš se jim klaněti, aniž jich ctíti! Jáť jsem Hospodin, Bůh tvůj silný a řevnivý, jenž do třetího a čtvrtého kolena stíhá syny za nepravosti těch otců, kteří mne nenávidí, avšak milosrdenství prokazuje do tisíců kolen těch, kteří mne milují a zachovávají má přikázání!«

Toto prvé přikázání Boží měl na mysli Kristus, když odmítal nabídku pokoušejícího satana slovy: »Psáno jest: Bohu samému se klaněti a jemu sloužiti budeš!« Církev katolická vyslovuje krátce: »V jednoho Boha věřiti budeš!«

Prvním přikázáním je dán rozkaz, abychom v jednoho Boha věřili, v něho doufali, jej milovali a jemu se klaněli. Tím je ovšem současně zapovězeno také všechno, co těmto ctnostem odporuje, totiž: nevěra, bludařství, odpadlictví, zapírání víry, lhostejnost u víře, dobrovolné pochybování u víře, mluvení proti víře, dobrovolné poslušání řečí proti ní, čtení a rozšiřování víře nepřátelských knih, novin a spisů, nedůvěra v Boha a zoufalství, opovržlivé spoléhání, všechny těžké hříchy, odpor a nenávisť k Bohu, modlářství, pověra, hádání, čáry nebo kouzla, svatokrádež, pokoušení Boha, zanedbávání modlitby a služeb Božích. Všimněme si nejprve svého kladného poměru k Bohu. Bohu se máme klaněti čili vzdávat mu nejvyšší poctu, která patří jediné jemu. Ve svém životě ctíme, či vzdáváme poctu lidem, kteří nás něčím převyšují, na př. mocí, zkušeností, vědomostmi nebo ctnostmi. A čím více nás některý člověk předčí, tím větší úctu k němu máme. Poněvadž tedy Bůh nad nás všechno nekonečně vyniká, jsme mu povinni vzdávati největší úctu, jaká je vůbec možná. A tuto největší poctu nazýváme »klaněním«.

Bohu se tedy máme klaněti proto, protože Bůh nad nás a nad všechno stvořené nekonečně vyniká a poněvadž my a všechno stvořené na něm, jakožto svém Stvořiteli, zcela závisíme.

Pro člověka je velmi důležité, aby se často zamyslel nad nekonečnou velebností Boží, nad jeho vlastnostmi, z nichž každá je bezmezná. Už povrchní pozorovatel získá mocnou představu o všemohoucnosti Bo-

ží, pohledí-li na jasnou noční oblohu. Proto žalmista zpívá: »Nebesa vypravují slávu Boží a obloha zvětšuje moc rukou jeho.« Rozjímáním o věčnosti Boží nás takřka jímá závrať nad Bohem, který nikdy nepočal a nikdy neskončí. Svätý Petr píše ve svém druhém listě: »Jeden den jest před Bohem jako tisíc let a tisíc let je jako jeden den.« Moudrost Boží začneme chápat, když povážíme, jak podivuhodně všechno ve tvorstvu zařídil a jak dovede i zlé obracet v dobré. Svätý Pavel píše v listě k Římanům: »Ó hlubokosti bohatství, moudrosti a vědomosti Boží! Jak nepochopitelní jsou soudové tvoji a nevystihlé cesty tvoje!«

Vzpomínejme také na otcovskou péči, kterou Bůh věnuje i nejnepatrnějším tvorům. Nevzdělaným pastýřům i pohanským Třem Králům projevil svou milost při narození Kristově, chudou Pannu si vyvolil za Matku, prosté rybáře zvolil za Apoštoly a poslal do celého světa hlásat svoje učení. Žalmista pje o této blahosklonnosti Boží: »Kdo je jako Hospodin, Bůh náš, který na výsostech přebývá a na ponížené patří!« Nikdy na to nezapomeňme, že na Bohu úplně závisíme! Svätý Pavel píše Římanům: »Ať jsme živi nebo umíráme, Páně jsme!« Jsme zcela Boží, vždyť od něho máme tělo, od něho duši s jejími silami, od něho své bytí a také on nás zase vykoupil. Svätý František Serafinský řekl: »Nuže, kdyby nám někdo vrátil ruce, nohy, oči nebo jiné údy těla, kterých bychom byli pozbyli, zdali bychom mu rádi ze srdce po celý život nesloužili? A hle, Bůh ti dal nejen ruce, oči, nohy, nýbrž všechna možná dobra tělesná i duševní. Jak je tedy spravedливо, abychom mu sloužili a jej ctíli!« Svätý Bernard zase píše: »Klanění se Bohu je drahocenná mast, kterou si připravujeme z uvažování o Božích dobrodiních.«

Buďme si také vědomi toho, že bez pomoci Boží nemůžeme obstát. Odejme-li nám Bůh pokrmu, hyne-me, vezme-li nám život, umíráme. Co platí o lidech, to platí také o ostatních tvorech; i oni závisí zcela na Bohu, svém Pánu a tvůrci. Proto mluví svätý Jan ve svém Zjevení: »Hoden jsi, Pane, Bože náš, přijmouti slávu a čest i moc, neboť ty jsi stvořil všechny věci, a z vůle tvé byly a stvořeny jsou!« A žalmista vyzývá: »Pojďme, klaníme se a padejme před ním, kterýž učinil nás! Neb on jest Hospodin, Bůh náš, a my lid pastvy jeho a ovce ruky jeho!«

Znamená tedy Bohu se klaněti: uznávat, že Bůh je pánem celého světa a že na něm zcela závisíme. Bůh není závislým na nižádné bytosti; každá jiná bytost jest závislá na Bohu. Kdo to uznává, klaní se Bohu. Kdo se Bohu klaní, říká jako David: »Bytost má jest jako nic před tebou!«

Klanění se Bohu jeví se nejprve ve vnitřní úctě před Bohem a potom teprve zevnějšími známkami. Kdo se Bohu pravdivým způsobem klaní, nazývá se nábožným.

Vnitřně se Bohu klaníme věrou, nadějí a láskou. Věrou přisvědčujeme všem výrokům nejvyšší pravdomluvného Boha, klaníme se tedy Bohu jako nejvyšší pravdě. Nadějí očekáváme od všemocného a nejvyšší dobrotivého Boha všechno dobré; klaníme se mu tedy jakožto prameni všeho dobra. Láskou se výlučně obíráme jenom Bohem; klaníme se mu tedy jakožto svému nejvyššímu cíli.

Máme-li Boha ctíti, je nutno, abychom se rozjímáním a poučováním snažili Boha poznávat, neboť, jak praví svätý Augustin, »správné poznání Boha je nejjistějším počátkem úcty Boží.« Není možno Boha znáti a nectíti ho. Svätý Tomáš z Villanova se táže: »Jest vůbec některý tvor s to, Boha poznávat a nemilovat ho?«

Zrna a zrnka.

Láska musí být oboustranná. Bůh nás má nekoněčně rád. Chce také v nás rozmnožit vlitou ctnost božské lásky. Je třeba se k tomu disponovat. Toho dosáhneme, když ve svém jednání budeme svou vůli nahrazovati vůlí Boží. Tak v duši zahyne nezřízená sebeláska a nic už nebude zabraňovati pravému poznání sebe, to je pokoře. A když v pokoře si uvědomíme poměr velikosti a dobroty Boží k své malosti, bude to nejjistější cesta k lásce. A lásku potřebujeme! Kdybych lásky neměl, nic nejsem! Z Boha se láska rozlila na lidi, od lidí se musí zase k Bohu vrátit.

»Museum«, časopis slovanských bohoslovců.

Onemocněl jsem infekční chorobou a odvezli mě do nemocnice. Moji jedinou četbou po několik týdnů byly noviny, časopisy a výstřižky. Knihy mi dovoleny nebyly, poněvadž se nedají desinfikovati. A tak jsem se rozhodl, že budu čísti brakovou literaturu. A tak jsem přečetl 3.5, slovy tři celé, pět desetin dobrodružného románu. Na víc jsem se nezmoohl. Byly to překlady starých amerických povídek: cowboyové na koních jezdí cesta necesta, pronásledují se bratr nebratr, střilejí z »coltů« hlava nehlava. To je tak hrubý dojem z toho čtení. Hlavní dějový motiv — pomsta. Každé bezpráví, ať do-mnělé či skutečné, musí býti pomstěno, »čest«, ať pravá či nepravá, obhájena, buď poctivě, buď úsko-kem. To je »zákon divočiny«; oko za oko, zub za zub. — Na základě půl čtvrtého sešitu nelze činit tak všeobecné úsudky o tomto druhu literatury — namítám si sám. Přicházejí za mnou k oknu infekčního pavilonu hoši ze sekundy. Ukazují jim, co čtu z dlouhé chvíle. Znají to čtení — jakpak by ne! »Ale prosím,« povídá Zdeněk M., »ono je to všechno na jedno kopyto, pořád dokola!«

Ze zápisníku starého profesora. »Jitro«.

Závist jest jedním ze sedmera hlavních hříchů. Je hříchem nejméně nápadným, a proto snad tolik rozšířeným i mezi dobrými křesťany. Je semenišťem a kořenem mnoha hříchů jiných, podnětem mnoha zlých, hanebných a podlých lidských skutků. Závist je hřích hloupý, a možno-li tak říci o hřích, i směšný.

Jak dovede závist otrávit a rozložit to nejužší lidské společenství, který je rodina! A kolik zla působí závist na našich vesnicích! Možno říci, že většina sousedských nesvárů, rozepří, klepů, pomluv a podezřívání má za svůj pramen jediné závisti. A závist je, bohužel, jednou z našich národních chyb. Všichni naši opravdoví velikáni zakusili s dostatek lidské závisti.

»Hospodář«. Jedna národní chyba.

O spisech Sokola-Tůmy nemá valného mínění odborná literární kritika. Psal pro lidové vrstvy své doby, odcizené víře. Umí poutavě vyprávět »silně nanášeje barvy« (jak napsal dr. Arne Novák) o různých věcech; o náboženství a o kněžství s malým taktem. Tak to tenkrát obecnost žádalo. Tůma nebyl žádný boháč, musil se nějak uživit, proto nehlédl tolik na pravdu, ale více na sensačnost. Jeho spisy nejsou vhodnou četbou. Zvláště mladí čtenáři by neměli k takovým knihám sahat. Kdyby spisovatel žil dnes, jistě by tak nepsal. Dnešního člověka jeho líčení mate; je působivé a těžko se pak z vlivu takové četby vymaňujeme.

»Rozsévač«. Z odpovědi na dopis čtenáře.

Naopak, všechno rozvrací pýcha. Rozvrací náboženský život: člověk pyšný neuznává ve své nadutosti a soběstačnosti za potřebné, aby před Bohem

pokorně sklonil koleno, uznal své hříchy, poslušně se podřídil příkázáním Božím. Rozvrací rodinu: poslechnou pyšné děti rodičů? Ať rodiče poslechnou jich! Rozvrácen život hospodářský: pyšný zaměstnavatel stále dává urážlivě cítiti svým zaměstnancům, že on je všechno, oni že nejsou nic — a vyvolává stále urputný skrytý odboj; pyšné služebné nedají si nic říci, jsou ve stále vzpouře proti zaměstnavateli. Pýcha rozvrací společenský život: pyšný člověk dává stále cítiti jiným, že jsou méně než on, stále chce šplhat nad ně výš, stále vysoko nad ně vypíná hlavu, pořád jim ukazuje, co má krásnějšího, dražšího než oni, předstírá navenek bohatství, krásu, přednosti, jichž ani nemá; dráždí ostatní k závisťi, k zármutku, ke vzteku, ke vzdoru.

Dr. B. Vašek: Kdyby neřádl pýcha!

Vnitřní klanění se Bohu osvědčujeme zevně Obětí, přijímáním svatých svátostí, ústní modlitbou a různými zevními obřady či ceremoniemi. Tato zevní bohoslužba není jiným, než výrazem víry, naděje a lásky. Zevní klanění se Bohu vyvěrá ze samého základu lidské přirozenosti. Člověk by sebe znásilňoval, kdyby se vzpíral zevně projevovati to, co se děje ve hloubkách duše. Můžeme to pozorovati už na dítěti, které se laská se svou matkou. Objímá ji, usmívá se na ni, vrhá se jí v ústřety, spatřil-li ji. Náboženství či uctívání Boha není nic jiného, než úcta a láska k Tomu, jenž nám dal bytí a život a nás zachovává. Člověk se skládá z duše a těla. Tělo bez duše je lidskou mrtvolou. Duše lidská bez těla, i když se nalézá před tvář Boží, postrádá ke své úplné blaženosti těla. Jedna z odměn, připravená Bohem pro vyvolené, je vzkříšení těla a věčné jeho spojení s duší u věčnou blaženost.

Z tohoto úzkého spojení duše a těla pochází, že obě části lidské bytosti pracují současně. Tělo je zrcadlem lidské duše. Je-li její hladina rozvířena mocnými dojmy, projevuje se to i na těle.

Kdybychom zabránili, aby tělo projevilo city duše slovem, rukou, posunkem, cítila by se duše býti omezoována ve své svobodě, neboť by nemohla dáti Bohu vše, co by chtěla a co je jí velkou útěchou. Jako oheň nehoří a nepálí, aniž vydával kouř, a jako květ nevydechuje svůj život, aniž se viditelně stravoval a vadl, tak ani duše nemůže projevovati svůj nadpřirozený život a svůj vztah k Bohu, aniž nějakým způsobem dala na jevo své city, které jsou žhavější ohně a libější květné vůně.

Duše uctívá Boha svými vnitřními kony: věrou, nadějí, láskou a poddaností. Tělo pak po svém uctívá Boha zevními obřady. Duše klaní se Bohu pro dary nesmrtelnosti, rozumu a svobodné vůle, jichž se jí dostalo. Tělo bylo vybaveno Bohem rovněž vzácnými dary: životem, zdravím, silou, pokrmem, oděvem a tisícerým jiným dobrem. Není spravedlivé, abychom oslavovali vším, co jsme z jeho dobroty obdrželi?

Nesmíme se klaněti Bohu pouze zevně, aniž bychom byli dříve v sobě vzbudili přiměřeně vnitřní smýšlení, neboť by se jinak bohoslužba stala pokrytectvím. Správná zbožnost vylučuje rovněž všelikou přepjatost a neodvádí od konání povinností.

Jiří S a h u l a

Nepoznaný.

Starí husité v XV. století pramálo se starali o životopis Žižkův, Husův a vrchního správce husitské církve Jana Rokycany. Lze ten nezáměrně částečně vysvětliti

též tím, že husité pražské značky i Táboři se hádali s katolickou církví o jiné věroučné náhledy než mistr Hus. Žižkova věrouka se totiž lišila od pražsko-husitské i tábořské. Rokycana pak se přiblížil katolicismu více, než největší husitská strana v době husitské války.

Česká husitská šlechta po upálení Husově r. 1415 sepsala ostrý protest proti rozsudku, nezkoumajíc důvodů církevního sněmu. Onen protestní list jest názorným dokladem, jak málo čeští aristokraté rozuměli Husově nauce. Zato však r. 1419 v dorozumění s Pražany uzavřeli žádati krále Zikmunda, aby všeliké kaceřování Husa, Jeronýma a jejich stoupenců bylo zakázáno pod trestem vypovědění z města. (Tomek: Dějepis města Prahy IV, 8.) Tato pohrůžka ovšem nic nerozluštila a nemohla přirozeně vésti duše dobré vůle k dorozumění.

Za svou hlavní autoritu věroučnou považovali mfrní husité (Pražané, nejsilnější společnost husitská) mistry pražské, kteří byli osobními přáteli Husovými. Ale když r. 1422 nabyli v Praze veliké moci radikálové, hrozně řádili proti mistrům i jiným vynikajícím kalíšníkům. (D. c., 240). Příčina toho byla též ta, aby nebyly vzkříšeny některé věročlánky Husovy.

O rodišti Husově jsou známa z XV. století pouze tři svědectví, vesměs cizí — a výhradně katolická, ale žádné husitské. O Husových osudech skutečně vše a upřímně psal v XV. století pouze Moravan Petr z Mladenovic (Mladoňovic). K tomu připomíná Flajšhans: »Protože však Mladenovic podává ze života Husova pouze osudy posledního roku (1414—1415), zůstala pro vlastní život Husův takřka veškerá práce teprve historikům pozdějším. A tak vlastní životopisy Husovy nemohly se opřít o žádné starší předchůdce, nýbrž musily stavěti od základu. (Matice lidu, běh XLIX, 383-4.)

Není také znám žádný husitský kronikář z XV. věku, který by zaznamenal určité aspoň tolik, kdy a kde se Hus narodil. A přece bylo potřebí důkladného seznání života a díla Husova již pro obranu proti přecháštěným výtkám a kritikám katolických spisovatelů. Zato však se husité poučovali dychtivě o Husovi a povaze husitské války z »Historie« cizího katolického humanity Eneáše Sylvia; tento učenec přísně však káral činy vedoucích husitství. Do češtiny byla »Historie« přeložena r. 1487. Roku 1510 vydána od starohusity Mikuláše Konáče z Hodištkova a roku 1585 od protestantského příznivce Jednoty českobratrské Daniela Adama z Veleslavína. (Ottův slovník naučný, I., 264). Ovšem sluší sdělit, že Konáč vynechal v překladu některé břitké výtky Eneášovy a i Veleslavín zmírnil některé jeho přehnané výroky. (Pekař v Českém časopise historickém XXIX, 461—2. Vičas v úvodu k Eneášově »Historii české« XII, XVI.) V XVI. století bylo v Čechách a na Moravě přece s dostatek původních pramenů k solidnímu sepsání životopisu Husova. Nač tedy překlady?

Protestantský kněz Samuel Martinus z Dražova sepsal r. 1618 srovnání Luthera s Husem. Nepověděl v něm nic z vlastního studia. Uvádí též, že Hus nabyl prvních základů vědění v Husinci. Ale tam ve XIV. století nebylo školy — a nebylo jí tam ještě ani ve století XVII. (Musejník z r. 1915, 129, 142). Pekař proto dí, že »plny omylů jsou prvě české životopisy Husovy, Lupáčův a Kodiceův, pocházející z poslední čtvrtiny XVI. století. Pro vztahy českého XVI. století k Husovi není to zajištěné svědectví příznivé.« (Český čas. hist. XXIX, 471—2). A posud se neví, zda rodištěm Husovým byl Husinec jihočeský či onen u Prahy.

Film.

Královská kanonie strahovská. Český krátký film, Akutalita. Velmi vhodný dodatek k celovečernímu filmu, který ukazuje krásy Strahova a zkráceně představí život premonstrátů.

Pan Ludvík Šafránek, ředitel kina Letka, byl krajským soudem civilním v Praze ustanoven stálým soudním znalcem pro obor kinematografie pro krajské a jim podřízené soudy se sídlem v Praze.

V roce 1940 bylo v německých ateliérech vyrobeno celkem 93 celovečerních hraných filmů.

V uplynulém roce bylo na slovenský trh uvedeno 138 celovečerních hraných filmů, vesměs po jedné kopii. Z nich bylo 93 německých, 27 amerických, 12 italských, 3 maďarsko-německé, 2 španělské a 1 švédský film. Obchodní podmínky při půjčování filmů byly přizpůsobeny poměrům v Říši.

Okolo úzkého filmu. V časopise Objektiv si stěžuje J. Janura na úzký film. »Mluví a píše se stále o výchově a převýchově obecně k lepšímu vkusu při návštěvě filmových představení. Bohužel, věci se u nás vyvíjejí obráceně: měli jsme špatné filmy a ty nám teprve vychovávaly obecně. A teď na tom vkusově špatném obecně chceme, aby se rádo dívalo na pěkné, ale poučné filmy. Těmito lidovýchovnými a úzkými filmy — když o nich toho tolik píšeme, obecně těžko převychováváme. Vždyť těch úzkých filmů, censurovaných, máme tak dohromady na 5 představení a co potom? Přečtete si plno článků o lidovýchově, získáte plno teorie a když přikročíte k praxi, stojíte vlastně před prázdnem. Potom při výběru filmů dumáte před rozhodnutím, zda bude občan více zajímati zpracování mramoru nebo technika rozhlasu — ačkoliv předem víte, že u lidí pro tyto filmy pochopení nenajdete...«

Pressa, tisková filmová služba, vypsalala anketu na otázku »Co přejete českému filmu do nového roku?« Došlo 60 zajímavých odpovědí, z nichž některé otiskujeme:

Prof. dr. Miloslav Hýsek, předseda Kulturní rady: Přeji českému filmu do nového roku, aby pokračoval ve vzestupné umělecké linii k radosti svých přátel a ke cti národní kultury.

Brom Ladislav, film. režisér a producent: ... Přeji českému filmu, aby každý, kdo jej odsuzuje, si především prohlédl sám sebe.

Cech Vladimír: ... »aby všichni jeho umělečtí tvůrci bez výjimky pracovali v první řadě z touhy a potřeby se umělecky vyjádřit a teprve v druhé řadě proto, aby měli výnosné zaměstnání.«

De gl Karel, filmový operátor: »Českému filmu do nového roku přeji hojnost vhodných námětů, dokonalou organizaci, slunnou pohodu a vůbec »dobré světlo!«

Fiala Alois, ředitel Elekty a Slavie: »Dobré náměty a ještě lepší scénáře. Více času a více péče.«

Zorka Janů: ... »aby se víc obracel k mladým talentům, dával jim možnost růstu a práce.

Korbelář Otomar: »Přeji českému filmu, aby zůstal na vzestupné cestě, po níž šel v minulém roce. Aby si byl vědom své odpovědné povinnosti, tvořiti jeden ze základních kamenů naší kultury. Český film se stal součástí naší kultury. Přál bych proto všem, kteří jej tvoří, aby si byli také vědomi odpovědnosti, která plyne z popularity.

Slavínský Vladimír, filmový režisér: »Aby přinesl pozhledná národa i svým tvůrcům.«

Vávra Otakar, filmový režisér: »Českému filmu přeji do nového roku, aby neúnavně pokračoval na své vzestupné linii a aby obrátil pozornost od prázdných kýčů k hodnotným námětům buď s pravdivým tepem dnešní doby, nebo se zahleděl do naší historie, která nás vždycky nejlépe poučila.

Walló K. M., básník, libretista a textař: »Co přeji českému filmu? Aby s ním všichni hráli poctivou hru!« Obsah ankety vystihuje stav dnešního filmového oboru a ukazuje snahu po dalším zlepšení.

Rozhlas.

(Hlídka katolické rozhlasové centrály. Dotazy řiďte na redakci časopisu, která je předá příslušným referentům.)

Ranní pořad nedělního vysílání: Zvony, Otče náš, Zdrávas, epštola neděle nebo svátku, výklad na ni, chrámová píseň.

Před každou Mši svatou úvod, evangelium dne a společná modlitba Církve.

Únor:

2. února, neděle: 8.45—8.55 hod.: Prof. P. Frant. Falkenauer: Duchovní promluva: Slovo k studentům.

9.00—9.40 hod.: Tichá Mše sv. z farního kostela v Moravské Nové Vsi.

3. února, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Zprávy z katol. života.

5. února, středa: 11.10—11.25 hod.: Prof. Dominik Pecka: Vira jako poznání.

17.15—17.25 hod.: Bořivoj Benetka: Eliška Přemyslovna.

7. února, pátek: 17.15—17.25 hod.: P. Dr. Jan Urban, OFM.: K hlubinám křesť. života. (XX.)

9. února, neděle: 8.45—8.55 hod.: P. Karel Tomiček: Duchovní promluva.

9.00—10.00 hod.: Slavná Mše sv. z České Skalice.

10. února, pondělí: 17.15—17.25 hod.: P. Jan Dokulil: Antonín Marek.

12. února, středa: 11.10—11.25 hod.: Msgre Em. Žák: Osobnost Ježíše Krista. (II.)

17.15—17.25 hod.: P. Ji Lebeda: Kněz - umělec - P. A. Hrabal. (II.)

14. února, pátek: 17.15—17.25 hod.: Docent Dr. Jan Merell: Evangelia pravá a podvržená.

16. února, neděle: 8.45—8.55 hod.: Dr. Ant. Vondráček: Duchovní promluva.

9.00—9.40 hod.: Tichá Mše sv. z kostela Karmelitek v Praze I. Zpívají chovanci Hradč. ústavu slepých.

17. února, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Zprávy z katol. života.

19. února, středa: 11.10—11.25 hod.: J. M. Dr. Boh. Jarolímek, O. Praem., strahovský opat-koadjutor: Kristus a Církev. (II.)

17.15—17.25 hod.: pl. Marie Kubíčková: Jak žiji mezi svými desíti dětmi.

21. února, pátek: 17.15—17.25 hod.: P. Dr. Jan Urban, OFM.: K hlubinám křesť. života. (XXI.)

23. února, neděle: 8.45—8.55 hod.: P. Zdislav Škrabal: Duchovní promluva.

9.00—10.00 hod.: Slavná Mše sv. z farního kostela ve Zlíně.

24. února, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Antonín Šorm: Na sv. Matěje.

26. února, středa: 11.10—11.25 hod.: P. Adolf Pelikán, TJ.: O rodné výchově. (I.)

17.15—17.25 hod.: Dr. Augustin Uher: Oldřich Kříž z Telče.

28. února, pátek: 17.15—17.25 hod.: P. Dr. Jan Strakoš: Hodnotná četba pro lid.

K přímo nás docházejícím žádostem o vysílání Bohoslužeb z různých míst sdělujeme, že Poradní sbor může přihlížeti jen k takovým, jež mu byly navrženy příslušnou diecézní Katolickou akcí. Jest proto v zájmu interesentů, aby svoje žádosti zasílali přímo své diecézní Katolické akci, která jediná může tuto posouditi a o ní rozhodnouti, resp. ji doporučiti. Žádosti, které nás dojdou přímo, postupujeme v každém případě příslušné diecézní Katolické akci.

Z domova.

Exercicie na Velehradě ve Stojanově: Únor 3.—7. jinoši, 10. až 14. dívky, 17.—21. ženy, 26. února až 2. března matky. Tyto 3 kursy především pro ty, kteří už duchovní cvičení konali. — Březen: 3.—7. jinoši, 10.—14. dívky. — Další kursy se podle potřeby připojí. Kdo se mině zúčastní, nechť se přihlásí aspoň 4 dny před začátkem kursu, abychom mu mohli zaslati informace a vyzrozumění o přijetí, což teprve opravňuje k účasti na exerciciích. Nikdo ať se neodvažuje přijít bez přihlášení! Poplatek za vše K 80.—. Potravinové, cestovní lístky s ústřížky! Začátek naznačeného dne večer, zakončení ráno. Přihlášky přijímá a informace zasílá Exerciční sekretariát na Velehradě č. 1. Telefon č. 7.

Exercicie na Velehradě ve Stojanově.

Při velkém návalu přihlášek na všechny exerciční kursy prosíme p. t. zájemce, aby vzali na vědomí tyto směrnice:

1. K exercičnímu kursu opravňuje teprve písemné vyzrozumění, jež sekretariát zasílá tomu, kdo se přihlásil.

2. Na pozdní písemné přihlášky, jež už není možno zodpovědět, nelze se spoléhati.

3. Nikdo ať se neodvažuje přijít bez přihlášení.

Exerciční sekretariát na Velehradě č. 1. Telef. č. 7.

Ze Stojanova. Naš největší exerciční dům, který se dle svého zakladatele, blahé paměti arcib. oloumouckého nazývá Stojanovem, vykazuje letos v zimě obdivuhodnou činnost.

V měsících listopadu a prosinci bylo pořádáno 7 exercičních kursů a po Novém roce je na programu 10 jiných, a to pro všechny stavy: muže, ženy, jinochy a dívky. V oněch 7 kursech předvánočních bylo 1.025 účastníků. Po Novém roce je takový nával přihlášek na každý kurs, že není možno při omezeném počtu lůžek všem vyhovět. Celé stovky musejí být odkazovány až na kurs další. Nejvíce kursů, jakož i nejvíce účastníků připadá na mládež, a to jak mužskou, tak i ženskou. A co je vede, že nedbají nepohodlí a přinášejí rádi všechny oběti? Měli byste je vidět, jak v odloučenosti od světa a v úplném mlčení

Místo pro adresu:

po tři dny před svatostánkem přemýšlejí o svém životě a pod vedením zkušeného duchovního vůdce jdou očistnou cestou k úplné reformě života! Vrchol tvoří památná křížovka, kdy tvor se setkává se svým Tvůrcem a Spasitelem. Na to se rozcházejí povzbuzení a nadšení k svým pracím a starostem. Svět však se jim zdá nyní jiný, neboť se naň dívají jiným zrakem, očima víry. Jejich srdce, jejich rodiny stávají se královstvím Kristovým. Exerciice jsou dílem prozřetelnostním.

Stojanov znamená pronikavou duchovní obnovu pro širé kraje moravské. Z celé Moravy přicházejí exercitanti; četné desítky exercitantů však vysílají na Velehrad v tomto roce zvlášť farosti: Dol. Bojanovice, Lužice a Mutěnice u Hodonína, dále Kyjov, Skoronice, Vracov, Osvětimany a Ježov, Hroznová Lhota, Bánov, Nivnice, Lidečsko, Luhačovice, Nedašov. Štítina nad Vl. a Val. Klobouky. Stálý příliv exercitantů plyne z farností: Slušovice, Kašava, Buchlovice, Zlámanka, Jezernice u Hranic, Dědice u Vyškova, Šlapanice u Brna, Brumovice a Vel. Pavlovice. Organizaci exercicií vede ředitel duch cvičení z řádu T.J., jenž je po většině i sám dává. O provoz exercicií po stránce hmotné pečují obětavé sestry z kongregace sv. Cyrila a Metoděje.

Valná hromada Národní Matice na Levém Hradci při památném chrámu Páně sv. Klimenta, bude se konati v neděli 2. března 1941 o 9. hod. dopol. v koleji Arnošta z Pardubic v Praze II., Voršílská ul. 1. — Pořad: 1. Zahájení valné hromady tichou mší svatou, slouženou v 8 hod. vsdp. rektorem koleje prof. dr. Josefem Šimou v ústavní kapli koleje Arnošta z Pardubic. 2. Po mši svaté odbývá se valná hromada s programem: a) Výroční zpráva jednatelská (Aloisie Lomosová); b) Výroční zpráva pokladní (Antonín Zvěřina); c) Zpráva o stavu spolku (MUDr. Ladislav Tichý); d) Zpráva kostelního referenta (Karel Viháček). 3. Volba výboru. 4. Volné návrhy. 5. Ukončení valné hromady chorálem »Sv. Václave«. Přístup jen pro členy a zvané hosty. — Nesejde-li se v určenou hodinu dostatečný počet členů k hlasování oprávněných, odbývá se o půl hodiny později druhá valná hromada s tímž programem, která může se usnášeti bez ohledu na počet přítomných členů.

LITERATURA.

Josef Šorm: **Překlady a básně.** Vlastním nákladem vydal Antonín Šorm, Praha-Dejvice, ulice Nad Šárkou čp. 751. Cena neudána. Knížka je projevem lásky ku bratru-knězi a básníkovi, jehož literární význam tkví v překladech z katolické německé poesie. Jeho oblíbeným autorem byl Bedřich Vilém Weber, z něhož přeložil básnické sbírky »Básně«, »Květy Mariánské« a »Podzimní listí«. Lahodné verše, obsahující mnoho krásných a hlubokých myšlenek, čtou se lehce. — Knížku za úhradu režijních nákladů zaslal vydavatel. Kk.

Dr. Jiří Carek: **Kostel sv. Martina ve zdi.** Vyšlo jako XVII. svazek sbírky »Pokladů národního umění«. Knížka o významném památníku Pokladů dějin, jehož historie počíná již ve XII. století. Prožil dobu husitskou a reformační; r. 1784 za josefinské éry zrušen a svatomartinská fara přenesena ke kostelu Nejsvětější Trojice ve Spálené ulici. — Obvyklá pečlivá výprava svazčku, doprovozeného výraznými reprodukcemi, řadí jej rovnocenně do sbírky propagující dobře naše památky.

Dr. Jaroslav Pavelka: **Románský Velehrad.** XX. svazek »Pokladů národního umění.« V době velkého zájmu o Velehrad přijde jistě vhod nový svazek »Pokladů«, věnovaný románskému Velehradu a jeho dějinám, až do jeho zániku v husitských bouřích r. 1421. Lze se jen těšiti na pokračování, které má tvořiti další svazček »Velehrad barokní«. Pečlivě volené reprodukcce zvyšují i zde ladnost publikace, obohacující »Poklady« o nový, hodnotný svazček. Sbírkou »Poklady národního umění« vydává nakladatelství »Výšehrad«, Praha II., Václavská ulice číslo 12. Jednotlivé svazky à K 5.—. Kk.

Dobrovolné příspěvky na vydávání časopisu jsou vítány a budou, pokud si to dárcé výslovně nezakáže, kvitovány.

VYCHÁZÍ S CÍRKEVNÍM SCHVÁLENÍM.

Vlastním nákladem Svatováclavské Ligy v Praze IV., Hradčanské náměstí číslo 8. - Redakce a administrace tamtéž. - Vychází 1. a 15. každého měsíce kromě července a srpna. - Redakční uzávěrka 5. a 20. každého měsíce. - Cena jednotlivého čísla 50 hal. Předplatné na celý rok i s poštovní zásilkou 10 K. - Číslo pošt. spořitelny Praha 208.401, čís. telefonu 617-70. - Řídí redakční kruh. - Odpovědný redaktor Josef Kozák, Praha. - Používání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů pod čís. 15.206/VII. ze dne 18. ledna 1936. Dohledací pošt. úřad Praha 11. - Vytiskla kniht. J. Bartl nást., Praha VII., Goetheova 14. Telefon 714-19.

K BOHU. Modlitební kniha duchovního života katolické inteligence. Vyšla již v III. vydání. V plátně váz. 25 K. Objednávky z ochoty vyřídíme.

OBRÁZY PRAŽSKÉHO JEZULÁTKA, pravá fotografie v hnědém neb černém odstínu, zasklené nebo v celulooidovém rámečku, rozměr fotografie 23×17 cm. Cena: Zasklená hnědá fotografie 30 K, černá 27 K, celulooidová (pouze černá fotografie) 21 K. Možno obdržeti i samotné fotografie: hnědé provedení 15 K, černé 12 K, vše mimo poštovního. Pohlednice Pražského Jezulátka (pravá fotografie) kus 1 K.

Ve svazcích »Pro život«, vydávaných tímtož nakladatelstvím, vyšel nový svazek, obsahující práci Ferdinanda Pujmana

Prvky divadelní hry. Svazček určený těm, kdož chtějí hlouběji pochopiti divadelní hru a její stavbu. Cena K 3.60.

Ve sbírce »Životem« vyšla závěrečná čísla XV. ročníku:

Č. 358: Sestra Maria Gabriela, trapistka z Grottaferaty u Říma, dobrovolná oběť života za sjednocení křesťanů. Časově vhodná pro novou sjednocení (18.—25. ledna).

Číslo 359: »Bible a vědy přírodní.« Cíl běžným námitkám, snažícím se oslabiti vážnost biblických zpráv jako zjevení Božího. Poukazuje na účel, za kterým byly sv. knihy sepsány a varuje čtenáře, aby nehledali v Písmě svatém odpovědi na otázky přírodovědecké a pod.

Číslo 360: »Neklam se!« Otvírá mnohým přimhouřené oči, jež přehlížejí tisíce slabostí a drobnějších neřestí. Při pozorné četbě postihneme, že jsme i sami pošípnuti tímto protivným prachem. Učí čistotě úmyslů při dobrých skutcích. Vydává Exerciční dům ve Frýdku. Cena brož. 70 hal.

Rozhledy.

Z Vatikánu.

Vatikánská knihovna obdržela od profesora císařské japonské university v Tokiu, Josefa Jokibe-ho soubor anglicky psaných spisů o novodobém Japonsku a jeho myšlenkovém životě. Jokibe, čelný katolický sociolog, byl členem japonské delegace, která dlela před nedávnem v Římě a byla přijata i Sv. Otcem.

ZE SVĚTA.

Mše na hoře vysoké 4000 metrů. Na Bietschhornu v Bernských Alpách vztyčili vysoký dřevěný kříž. Vše musilo býti vyneseno z nejbližšího Löschthalu. Namáhavý výstup trval 7 a půl hodiny. Byl přinesen také oltářní kámen, bohoslužebná roucha a nádoby, a po posvěcení kříže byla na prostém oltáři sloužena u kříže mše svatá. Bietschhorn je 4000 m vysoký.

Vysokou misijní školu otevřeli loni na podzim za přítomnosti církevních i vládních zástupců v madriidském klášteře františkánů. Ústav je zřízen za podpory státu a bude se na něm vyučovati mezinárodnímu právu, misiologii, misijnímu lékařství, vybraným jazykům (na př. sanskritu) i živým orientálními řečmi (čínštině, arabštině a pod.). Profesory ústavu budou misionáři všech řeholí.

Film ve službě katolické charity. I v Americe uplatňují se katolíci horlivě v charitě. Do jejích služeb zařadili nyní i film. V kalifornském Los Angeles byl natočen film, předvádějící práci dobročinných katolických ústavů, jak se tato všestranně projevuje v nemocnicích, na klinikách, ústavech pro opuštěnou mládež, dětských útulcích a domovech pro přestárlé.

Katoličtí studenti v Havaně na ostrově Kuba sdružili se ve spolek katolických akademiků, k němuž se připojili i studenti z university. Pořádají každého týdne přednášky v oboru filosofie, křesťanské sociální nauky a teologie. Četní členové jsou činní jako katechetové a horlivě vypomáhají katolické charitě při její práci v lidnatých čtvrtích města.

Jesuité, činní na katolické universitě v Tokiu, vydávají od roku 1938 vědecký časopis pro výměnu názorů mezi východem a západem. V universitě byla zřízena knihovna a čítárna, obsahující skoro všechny katolické knihy a časopisy, jež v Japonsku vyšly od obnovy katolických misí. Z domorodých kněží, kteří pracují vědecky, je znám zejména P. Ivašita, vynikající apologeta, bývalý profesor císařské tokijské university a P. Totsuka, kdysi chirurg císařské university v Sapporu.

KATOLÍK

Líst Svazu katolických mužů a Katolické akce

Vychází čtrnáctidenně. — Ročník VI. (XXIII.) — V Praze dne 15. února 1941.

č. 4

Apoštol lásky.

Koncem ledna t. r. zemřel 1. února byl v Benešově pohřben P. František Krus T. J.. Kněz asketické postavy, nenáročný a tichý práce, ale plamenného srdce, které plně pochopilo a také do všech důsledků uskutečňovalo přikázání lásky, dané lidstvu Spasitelem světa. Byl to pokorný a skrytý bojovník za uskutečnění Božího království, jenž z lásky k svému Pánu roznášel Jeho lásku všude, kam mohl, zvláště do srdcí této lásce nejvíce odcizených.

Sociální hnutí, jež hýbalo a hýbe lidstvem, bylo předmětem stálých myšlenek zesnulého, bylo otázkou, které věnoval všechny své schopnosti a síly. Bůh mu dopřál, aby určitý čas vedl katolickou mládež v jejím duchovním životě a aby řídil nejrozšířenější katolický náboženský časopis. V té době roznášel lásku Páně plnými rukama: psal, mluvil, debatoval, skutkem dosvědčoval, že nejlepší řešení sociálních problémů záleží v naplnění Božího slova, jak je podal Spasitel prostřednictvím evangelií, slova korunovaného korunou lásky k Bohu a k bližnímu. Tělo své odevzdal na čas zemi, jeho duše však jistě byla nebo bude odměněna co nejdříve korunou věčné blaženosti od Pána, jemuž tak cele a věrně sloužila. Bude prositi za ty, kdož z jeho příkladu se naučili Boha milovati a Jemu sloužiti, aby símě zaseté vzrostlo v požehnanou úrodu.

Mnozí cenu této láskou se stravující a lásku vyzařující duše dobře nepochopili, nebo si jí ani neuvědomili, než teprve pozdější doba ukáže, — jak obyčejně u světlých postav tomu bývá —, jak plodné bylo

símě, které tento dělník na vinici Páně roznášel. P. Krus byl také ušlechtilým vzorem dělníka na národa roli dědičné, dělníkem, od něhož by se měli učití zvláště všichni ti, kteří pracují v naší národní společnosti, nebo se domnívají býti k takovému úkolu povoláni. Chudina pražské periferie, ubozí a potřební, trosečníci života ze všech vrstev vydali by pravé svědectví o tom, jak se nejlépe hojí rány, které lidské společnosti zasazuje sebeláska, sobectví, lakota, pýcha, nestřídmost, nemravnost, hříchy to do nebe volající a urážky nejvyššího svatého, dobrotivého a spravedlivého Boha.

Jako živý stojí před námi všemi, kdož jsme s ním častěji přišli do styku. Jeho památka jistě nevymizí, zvláště ze srdcí těch, jimž v jejich mládí byl ušlechtilým rádcem, pomocníkem a učitelem. Zavazuje je však také ve svědomí, aby na základech, které zemřelý vybudoval, stavěli dále a přispěli tak k národní obrodě jak duchovní, tak hmotné.

Viděli a slyšeli jsme jej ve zpovědnici, na kazatelně, při duchovních cvičeních, v sociálních a debatních kroužcích, u řečnického stolu, u oltáře, na poradách, konferencích, mezi chudinou, jako rádce, přítele a otce a dobře víme, jak hořel láskou, kterou v jeho ušlechtilém srdci roznítala Láska Boží. Proto právem a bez nadsázky byl, jest a zůstane nejen katolíkem, ale i celému národu světlým vzorem apoštola lásky. V jeho stopách jít, jemu se podobat, jeho láskou hořet bude nejlepším vděkem za vše, co pro spásu a blaho našeho lidu vykonal.

Křišťan.

Jest potřeba vrátiti neděli její katolickou duši. Musíme pod troskami hmotářství pohřbenou dobrou, starou neděli vzbuditi zase k životu. Neděle nabude teprve tenkrát opět svého významu v životě lidu, budeme-li věděti, co je Mše svatá.

Prelát Robert Mäder: Zpět ke Mši svaté!

Hloubka.

(Kurs duchovního života. II.) (Rozmluva ve dvou.)

Když tak přemýšlím občas o smyslu svého života, postřehnu někdy velmi jasně, jak příliš mnoho času a síly ztrávíme v zájmech o věci, které nestojí za to a jak málo váhy přikládáme těm, které jsou nejhlavnější.

A které myslíte, že jsou nejhlavnější?

Víme-li přece, že jsme na světě od Boha a že jest naším úkolem žít tak, abychom došli života věčného v Bohu, pak nevím, — domyslíme-li —, co může být důležitějšího, než abychom k němu došli dobře.

Jistě.

Jest to právě jen ten stálý a velký rozpor mezi správným myšlením a správným životem. Však to již řekl básník Horác: Uznávám i schvaluji lepší způsob života, ale stále žiji horším. Když tedy budeme žít celou věčnost v takovém požívání Boží lásky a krásy, k jakému jsme připravili svou duši v tomto životě, pak jedná skutečně velmi nedůsledně ten, kdo se ne snaží prožít život co nejlépe, ovšem, co nejlépe k tomuto cíli.

To jest skoro správné, jenže není každému dáno tak jasné poznání, ani nemá každý tak rozhodnou vůli, aby jednal vždy podle nejlepšího názoru. Ale nesmíme zapomenouti, že Bůh nám nabízí onen věčný život v sobě jen ze své milosti. A tak není rozhodnutí pro lepší nebo méně dobrý život jenom v naší moci, nýbrž se řídí také milostí Boží, kolik jí komu Bůh dá.

Ale jak poznám, k jaké hloubce života mne Bůh volá?

To ovšem nelze říci nějak přesně, ale právě podle toho, kolik se ve svém životě o Bohu dovíme, jak hluboce zahlédneme svůj životní úkol, jak nás okouzlí a přitáhnou vzory Bohu dokonale oddaných lidí a kolik pocítíme chuti, oddati se životu více podle Boha, podle toho musíme souditi, že nám i Bůh dává své milosti.

Jsou tedy asi různé hloubky života?

Jistě že jsou.

Ale v čem spočívá vlastně hloubka života?

To jest pravá otázka: Protože toto slovo »hloubka« není vzato v tomto smyslu bez důvodu; můžeme se ho přidržeti a říci, že většina lidí žije při samém povrchu životní hladiny: jejich život má také mnoho společného s povrchem moře: vlní se pod tlakem větru, a čím jsou blíže povrchu, tím spíše se chvějí pod lehkým jeho závanem. Vyhřívají se na slunci, blýskají se pomíjejícím citem a málokdy stanou ve svém neklidném pohybu. Nemají času, jsou hříčkou svého okolí i své vnitřní pohyblivosti, neboť nelpějí na žádné pevné zásadě, leda by bylo zásadou býti stále neklidným. Čím hlouběji sestupujeme od hladiny, tím jest prostředí klidnější, méně proměnlivé, ale také plodnější a bohatší. Také více nese, vyvinuje větší tlak, ale samo daleko méně podléhá vnějšímu nátlaku.

Ale v čem jest podobnost s životem duše?

Pravil jsem posledně, že život duše spočívá v poznání a vůli. Čím hlouběji tedy vidíme do života, tím méně podléháme změnám názorů, módním frásím, časovým dojmům. Pravdy o Bohu a věčnosti jsou tak hluboké, že jsou neproměnlivé. Jen povrchní člověk myslí, že Bůh jednou jest, protože se mu něco líbí, a že Bůh za chvíli není, protože si nemůže vysvětliti, jak by se určitá věc mohla stát. A zrovna tak hluboký život i hluboké chťení. Kdo hluboce chce, ten nechce podle nálady, ani jen podle sebe, nýbrž podle toho, co jest nehlouběji, co je podle věčné vůle Boží. Sv. Pavel právě v nadšení píše: Ó hlubokosti a bohatství moudrosti i vědomosti Boží! Jak nepochopitelné jsou úmysly jeho a nevystihlé cesty jeho! (Řím. 22, 33). A hluboce chťení znamená chťení věrně a vytrvale.

To však jest příliš všeobecné. Jak bych měl na př. začít, kdybych chtěl žít hlubším křesťanským životem?

Nemohu Vám jinak poraditi, nežli podle toho, co jsem právě řekl: kdo chce hlouběji žít, musí více vědět. Mám totiž na mysli stále nebezpečí, že tak mnozí lidé touží po hlubším životě s myšlenkou, že si jej mohou

Dr. Marie Baušová:

Montserratská benediktini u nás.

V šestnáctém a sedmáctém století, kdy se Čechy dostaly do ohniska křížících se politických zájmů a myšlenkových proudů střední, anž i západní Evropy, mizela neúprosost vzdáleností a byl navázán často velmi úzký styk s oblastmi před tím skoro neznámými, aby pak hluboce ovlivňoval život země. K těmto svazkům, které se vyvinuly tak mnohotvárně a jež měly hráti vynikající úlohu v podivuhodném přerodu českého života, navracejícím jej operaci téměř násilnou do lůna římského křesťanství, z něhož se vymkl husitskou revolucí, náleží styky se Španělskem, které se připravilo na úlohu rozhodujícího náboženského činitele sedmistyletým bojem za víru. Dvůr, šlechta i řády pomáhaly sblížovati oblasti zdánlivě tak cizí, jako byla oblast česká a španělská, které si však porozuměly v duchovně bohaté éře katolické reformace a baroka, až jim pak znovu zastřela na dlouhou dobu pohled vzájemného pochopení šedá mlha osvícenství a potomního vývoje. Byl to Jaroslav Durych, který podivuhodným symbolickým způsobem zachytil onen duchovní zápas a prolínání ve svém Bloudění.

A tam objevuje se též Montserrat, jehož styků s našimi zeměmi se chceme blíže dotknouti. Člen benediktinské kongregace montserratské, Don Anselm Al-

bareda, vydal r. 1924 krásné vědecké dílo, provázené řadou dokumentů a reprodukcí, o působení montserratské kongregace v Rakousku a v Čechách. (La congregació benedictina de Montserrat a l'Austria i a la Bohemia.) Zde se dovídáme zajímavé věci o založení montserratských mnichů v někdejších Čechách, zejména o Bezdězi (Bösig, nyní v Sudetengau), jenž tolik zajímal Durycha, a o Emausích. Podnět k uvedení montserratských benediktinů do našich zemí dal sňatek španělské infantky Marie, dcery Filipa IV. velké ctitelky P. Marie Montserratské, s Ferdinandem III. Pod její záštitou přišel do Vídně (Wien) podnikavý a horlivý kněz P. Benedikt Peñalosa, jenž byl ustanoven generálním prokurátorem Montserratu pro celé Německo. Navázal záhy styky s Ferdinandem II. a s vynikajícími osobnostmi jeho dvora a po překonání počátečních obtíží bylo započato ve Vídni (Wien) se stavbou kláštera, který byl později v době Karla VI. označován názvem Schwarzschanerhaus. Tyto úspěchy ve Vídni měly však záhy býti zastíněny možnostmi, jež se otevřely nečekaně v tehdejších Čechách, skvělou nabídkou, učiněnou montserratským mnichům od císařského generalissima Albrechta z Valdštejna. Rys velkoleposti, k němuž šlo vystupování a podnikání tohoto zvláštního muže, jeví se i v jeho plánu, zříditi na Bezdězi (Bösig), jenž byl jeho majetkem, rozsáhlý klášter, kde by byl

vytvořiti. A místo do hloubky se noří do fantasií. Mám-li jít do hloubky křesťanství, musím věděti, kde ta hloubka jest. A vědět znamená učit se a ne tvořit si učení. Neboť křesťanství není nějaká beztvárná domněnka, nýbrž zcela určité vyslovení pravdy o Bohu a životě, jaký si od nás přeje a jaký nám dává. Proto bych radil každému, kdo pocítí touhu po lepším životě duše, aby se věnoval především hojně četbě spolehlivých knih o křesťanské pravdě.

Ale vždyť jsem slyšel již tolik i protichůdných názorů právě o křesťanské pravdě, kde ji tedy najdu?

Hleďte, příteli, již tato různost i značné protiklady ukazují, že nemohou býti všechny skutečně křesťanskou pravdou. Táž pravda si přece nemůže odporovat. Proto bych se buď zeptal Písma svatého, které jest nesporně pro všechny pramenem křesťanské pravdy, aby nám řeklo, jak poznáme tuto pravdu. Buď jest přímo v Písmu svatém obsažena a pak jest jistá. Nebo se jedná o pravdu, která jest obsažena v křesťanství, ale není přímo vyslovena v Písmě svatém. Jsou to právě takové nauky, které vychovávají k dalšímu duchovnímu životu. A když si tedy odporují, třebas se nazývaly křesťanskými, odpoví nám Písmo svaté ústy sv. Pavla, že »Církev jest sloup a základ pravdy.« (I. Tim., 3, 15). Proto najdeme spolehlivý návod k hlubšímu křesťanskému životu v knihách, které Církev doporučuje. Ostatně můžeme si to i pouhým rozumem domysleti: Církev přejímá své nauky po celá staletí od svých nejlepších synů, jedna generace přezkoumává druhou, takže výsledek její nauky jest výsledkem nejlepší vůle celých staletí. Avšak nauky, které vydává za křesťanské ten neb onen jednotlivec a které odporují učení Církve, jsou právě jen tak staré, jako on sám. A jistě uznáme, že se spíše mylí jeden člověk nežli nejlepší mužové celých staletí. Vždyť k poznání skutečné pravdy nestačí znáti na př. jen jeden výrok Písma sv. nebo jednu myšlenku křesťanskou, nýbrž jest nutno znáti všechny jiné, které k ní patří a nutno přezkoumati, zda si neodporují. A teprve při jejich úplném srovnání se pozná vlastní smysl určitého výroku.

věrně napodoben celý život slavného poutního místa španělského. Bezděz (Bösig) měl pak býti zároveň základnou pro další kláštery montserratské na jeho panstvích. Kdysi byli na Bezdězi (Bösig) templáři, Valdštejn uvedl tam augustiniány. Nyní měla se tato smělá hora, korunovaná starým hradem, státi sídlem Panny Marie Montserratské, jejíž úctu měla šířiti mnišská komunita v novém klášteře i v poustevnách, zřízených po montserratském způsobu. Valdštejn slíbil s velkomyšlnou štědrostí 100 tisíc zlatých na stavbu, jejíž provedení chtěl svěřiti svému architektu, »qui est singulariter excellens«, a naznačoval, že by neváhal stanovenou sumu zdvojnásobiti, jen aby Montserrat mohl být důstojným dítětem španělské svatyně. Úmysl Valdštejnovův uzrál pak v neodvolatelné odhodlání po bitvě u Lützen, v níž ve chvíli svrchovaného nebezpečí učinil slib P. Marii, že vyvázne-li životem, uvede ihned ve skutek pojatý plán kláštera. Během krátké doby byly za vzájemného nadšení pevně stanoveny podmínky mezi Valdštejnem a P. Peñalosa. Augustiniáni byli vévodou přesazeni do Bělé a odškodněni bohatým obdarováním; z řady návrhů stavby nového bezdězského kláštera, jenž měl hostit 60 mnichů a učeliště, byl vybrán nejvelkolepější a s dílem bylo již započato, když tu tragická smrt Valdštejnova pohřbila navždy tyto plány. Nadarmo se namáhal P. Peñalosa dosáhnouti od císaře, aby jako dědic Valdštejnových

MISÁL.

»Misál, mešní kniha«, praví Dom Guéranger, »je liturgickou knihou po výtce«, proto ji také křesťan musí klásti na prvé místo mezi náboženskými knihami.

Misál je předně knihou eucharistickou, poněvadž je to kniha, bez níž kněz neslouží Mše svatě, bez níž se jí věřící nemůže plně účastniti. Jen on a Eucharistie se těší z výsady, že jsou kladeny na oltář.

V sakramentáři byly dříve a po dlouhé časy obsaženy všechny texty, formulky, obřady, seskupené okolo oběti Mše svatě, jichž se užívalo v Církvi Boží. Zpěvy graduálu, offertoria a komunio byly v antifonáři, epištoly a čtení v lekcionáři a evangelia v evangeliáři.

Tyto knihy byly spojeny v jednu a ta nazvána úplným misálem. Ale jelikož čtení a zpěvy nebyly tytéž v každé krajině, a jelikož každý chrám přidával něco osobního k obřadům, bylo brzy velmi mnoho a od sebe odlišných misálů.

Časem však stále více a více převládal rítus římský, což trvalo až do století XVI., kdy zavedena jednotu v misálech. Tehdy sněm tridentský ustanovil komisi pro reformu misálu, který byl pak r. 1570 vydán sv. Piem V. a jeho užívání přikázáno všem chrámům. Jisté změny a zlepšení nastaly ještě za Klementa VIII. (1604), Urbana VIII. (1634) a konečně za Pia X. a jeho nástupce Benedikta XV. Kromě několika výjimek,*) církevně uznaných, užívá veškeré křesťanství téhož misálu.

Dom Caspar Lefebvre, OSB.: Základy liturgie.

*) Vlastní odlišný misál mají na příklad dominikáni, karmelitáni a někteří jiní.

*

MAGNAE DEUS POTENTIAE.

Ó Bože, jenž vše v moci máš,
ty úrodných, vod ze tvorů
část ve vodách z nich necháváš,
část bereš na vzduch nahoru.

Ty první tiskneš v tůně níž,
ty druhé zdviháš v nebes výš,
by různá místa zabrali,
až z téhož zdroje povstali.

Rač udělit všem sluhům svým,
jež očišťuje krev tvá z vin,
by nikdy v hříchy neklesli,
hrůz věčné smrti neunesli.

Ať kletba vin je netísni,
ať nikdo z nich se nepýšní,
duch stísněný by nechradl,
a zpyšnělý zas nepadl.

To dopřej, Otče přesvatý,
i Synu téže podstaty,
i s Duchem, který těší nás,
s nímž kralujete v každý čas. Amen.

Hymnus nešporní ve čtvrtek. Přeložil P. Josef Skrášek.

Pravdivost v celé bohoslužbě! Jsi-li přítomen, buď přítomen celý! Obětuj spolu! Usmířuj spolu! Trp spolu! Budiž Šimonem Cyrenským! Buď Veronikou! Buď bolestnou Matkou pod křížem! To je bohoslužba v duchu a v pravdě.

Prelát Robert Mäder: Zpět ke Mši svaté!

Nemůžeme se spolehnouti na vlastní výklad, nýbrž přijmouti takový, který nám podává Církev.

Ano, ale mluvil jste o hlubším poznání křesťanství!

Tedy většina zná křesťanské pravdy a zásady jen z nepatrné části. Obvykle jen z obecné školy, trochu z vyšších. Ale život běžel dál a mnozí více nepoznali. A tak se ví jen o některých hlavních příkazech křesťanského života, ale kdopak ví o duchu evangelia, kdo ví o návodu Krista Pána k životu podle Jeho kázání na hoře, podle Jeho podobenství o Samaritánu, o Jeho lásce k nám?

Tedy přikázání jsou jaksi jen povrchem křesťanství. Avšak duch evangelia, jeho rady a ctnosti jsou jeho hlubinami?

Ano, tak asi můžeme říci. Zachytili něčí duši vroucí pozváním Páně: »Pojď a následuj mne«, a poznali takový člověk, že Kristus miloval jako nejvyšší smysl svého bytí svého nebeského Otce a že i my tedy Ho máme v tomto následovateli se všemi důsledky, pak se již obrátil od povrchu k hlubině.

Řekl jste snad tím slovem o milování Boha vlastní dno křesťanského života?

Ano. Řekl jsem to sice skoro mimoděk jako příklad, ale láska k Bohu jako vlastní základ duše, je vskutku samo dno, vlastní dno jeho hlubin. K ní se vše obrací a z ní vše plyne. Vše na ní stojí, jako celá prohlubeň vody spočívá na dně.

To jest tedy jistě ona hloubka křesťanského poznání života!

Ano, to jest ona. Ale tím není ještě řečeno, že již každý ví, v čem spočívá a co jest skutečná láska k Bohu!

A co tedy činiti?

Hleďte, můj drahý, to jest otázka, kterou asi nevědomky opakujete po sv. Pavlu, když jej ozářilo světlo před Damaškem a když zvolal: »Pane, co chceš, abych činil?«

A jaká jest na ni odpověď?

O tom právě budeme mluvit ve všech částech tohoto kursu. Dnes však, abych splnil, co jsem slíbil, že totiž

Vám povím, jak začít: Vezměte si evangelia a denně z nich pozorně a s dychtivou duší čtěte. Již tím položíte základ, a to nehlubší, — k hlubokému poznání a tím i milování Boha. Zatím Pokoj Vám!

Bořivoj Benetka:

Kněz tupený.

(K 250. výročí narození P. Antonína Koniáše, T. J.)

V každém století české historie najdeme pozoruhodnou postavu, která tomu kterému období vtiskuje svůj znak. Řekli bychom, že jsou to významné body, které potřebujeme znáti, aby obraz české minulosti byl zachycen v pravé své podobě.

Zalétneme-li nazpět o dvě století, tu setkáme se s knězem - jesuitou, který svým působením zanechal hlubokou brázdou. O ceně a hodnotě jeho díla bylo již napsáno a namluveno tolik špatného, že snad bude užitečno, aby aspoň k 250. výročí jeho narození bylo pronešeno několik poctivých a upřímných slov.

V polovici února l. P. 1691 narodil se faktor jesuitské tiskárny v Praze Vojtěchu Jiřímu Koniášovi syn Antonín. Není mnoho dat ze života Antonínova. Pilně studoval, záhy vstoupil do Tovaryšstva, přijal svěcení a uchopil se úkolu, který potom plnil plných 37 let: stal se misionářem.

Neopustil však svou vlast, aby kdesi v zámoří hlásal evangelium. Miloval svůj národ a svoji vlast, proto se dal ochotně a s nadšením do jejích služeb. Řekneme-li, že se dal do svého misionářského díla s nadšením, nepřeseme toto slovo jenom tak namátkou. Treba totiž si uvědomiti, že P. Antonín Koniáš byl velmi špatně zdravý, takže jenom skutečné nadšení mohlo mu býti uchovatelem síly a živiti jeho ducha, tak mocně ovládajícího choré tělo. Uvážíme-li, že někdy za jediný den až pětkrát kázal, potom již porozumíme velikosti slova nadšení. Při tom však ještě vydržel dlouhé hodiny sedět ve zpovědnici a doma se věnoval ještě práci, za níž se mu z nepochopení do-

statků převzal i plné dědictví jeho ideje. Bezděz (Bösig) byl sice věnován montserratským mnichům, ale na stavbu kláštera nebylo prostředků.

P. Peñalosa získal však pro svou kongregaci jiné důstojné sídlo v Čechách, starobylý klášter na Slovanech, založený Karlem IV., ale ochromený ve svém vývoji husitskou érou, z jejíhož úpadku se již nevzpamatoval. I zde myšlenka zřízení svatyně P. Marie Montserratské souvisela se slibem učiněným v bitvě: Ferdinand III. slíbil P. Marii Montserratské zřídit klášter ve svých zemích v bitvě u Nördling. Vymírající benediktinská komunita dostala náhradou za Emausy kostel sv. Mikuláše a 19. května 1635 byla vydána Ferdinandem III. listina obnovující emauzský klášter pro mnichy montserratské. Prvním opatem se stal P. Peñalosa, který pak řídil klášter ve Vídni (Wien) i v Praze. Emauzský kostel byl tehdy ozdoben černými barokními oltáři, které dali zřídit různí španělsí kavalíři žijící v Čechách, a překrásný mramorový portál byl zakončen sochou P. Marie Montserratské a opatřen nápisem hlásajícím založení Ferdinanda III., jenž dal zbudovati též několik kaplí. První emauzští opati byli Španělové až do roku 1700 a i mniši byli doplňováni většinou ze Španěl: teprve později začali převládati Čechové a jiné národnosti. Za třetího španělského opata Antonia de Soto Mayor byla vzkříšena, byť ve skromné formě, stará myšlenka bezděžského Montser-

ratu. Již za třicetileté války sídlil zde jeden benediktinský mnich jako poustevník, ale teprve klidnější doba míru umožnila emauzskému opatu zřízení kláštera. 8. září 1672 byl zasvěcen Bezděz (Bösig) P. Marii Montserratské a klášter tehdy tam dokončený začal plnit své poslání. V následující době patřil Bezděz (Bösig) k nejnavštěvovanějším poutním místům, neboť zde bylo podáváno ročně sv. přijímání průměrně 40 tisícům poutníků. Přechkal bědy válek v 18. století, nedolal však josefinskému náporu proti klášterům, jenž postihl Bezděz (Bösig) r. 1785. Bezděz (Bösig) zpustl, jen socha P. Marie byla přenesena oddanými věřícími na hlavní oltář farního chrámu v Doksech (Hirschberg).

V Emausích se udrželi montserratsí mniši až do osmdesátých let minulého století, kdy však byla již jejich kongregace na vymření. Tehdy obrátil svůj zrak k Emausům P. Wolter, zakladatel kongregace benediktinů beuronských, a získal je po úspěšném jednání, aby vlil do památného klášterního sídla nový život, jenž činí dnes z Emaus tak důležitou oporu náboženské obrody. P. Marie Montserratská zůstala však patronkou kláštera a trůní dosud, obklopena nádherou beuronského umění, v hlavní kapli levé chrámové lodi emauzské připomínajíc pražským věřícím dobu, kdy účta k ní, přinesená mnichy posvátného Montseratu, pomáhala Čechům stát se opět živým lidem Církve.

stalo tolik potupy: prohlížeti nábožensky a mravně vadné knihy.

Abychom pochopili, proč právě zde se dostalo P. Antonínu tak špatného pochopení, musíme se trochu seznámit s dobou, do níž spadá činnost Koniášova. Karel VI. byl představitelem nového názoru na řízení státu. Zasahoval do věcí, dosud vyhrazených Církvi a zaváděl systém, v němž vůle vladařova byla jedinou vůlí ve státě. Arcibiskup hrabě Khuenburg se postavil proti takovému zasahování do věcí církevních. Spor se přiostril, když Karel VI. se rozhodl prováděti v Čechách reformaci docela podle zásad civilního trestního řádu Josefa I. z r. 1711. Soud apelační se stal rozhodující soudní stolicí ve věcech stíhání a trestání herese. Tento krok byl odůvodněn takto: herese je zákony zemskými zakázána a proto její trestání přísluší soudům zemským. V tomto smyslu vyšlo několik patentů, hrožících přísnými tresty těm, kdož by byli shledáni kacíři. Lidé podezřelí z kacířství dostávali se do žalářů nebo na veřejné práce, a to z titulu moci, které si světské rameno samovolně a proti protestům duchovní moci osobovalo.

Do takového prostředí byla zasazena misionářská činnost Koniášova a jeho druhů. Misionářům běželo především o duše. Viděli a na každém kroku poznávali, že se zase zvedá vlna protikatolické agitace zejména ve východních Čechách. Znalí původ a prameny této agitace. Kromě emisarů, kteří přecházeli hranice a shromažďovali kolem sebe posluchače, bylo to soustavné šíření v cizině tištěných knih, které měly protestantismu získati ztracené posice.

Jak se tedy mělo bojovati proti této agitaci, než stejným způsobem? Kázáním, napomínáním, odnímáním vadných knih a nahrazováním těchto knihami dobrými. Tím, že úřady stihaly tajné i zjevné heretiky, tím nikterak neusnadnily práci misionářům! Vždyť kněz, který jinak mohl se přiblížiti bloudícímu, dnes této možnosti vůbec neměl. Byl podezříván, že je smluven s úřady, že přivede vojáky, dráby a ti již »napraví jim hlavy.« Prostý člověk nedovedl si srovnati v hlavě, že by bylo možno, aby misionář nedržel s úřady, pídicími se po tajných evangelích. A přece kolikrát takový misionář musil zápasiti s nesvědčitým úředníkem, surovým vojákem, jen aby zachránil chudáka před nelidskými tresty!

Řekli jsme, že P. Koniáš svůj úkol pojímal s láskou. Ano, jenom s láskou mohl vykonati to, co se mu podařilo: zachrániti tisíce duší pro Církev a při tom pomoci nemenšímu počtu Čechů dostati se z rukou přísně trestající moci světské.

P. Koniáš byl nebezpečný nepřítel, a tu bylo třeba jej vyličiti v nejhorších barvách. Jinak přece by mohl proniknouti do mnohé rodiny a tam ukázat, že jenom věrnost Církvi může českého člověka uchrániti všech pohrom. Bylo proto nutno vyličiti jej jako nejhoršího nepřítele.

Z rukou Koniášových vyšly ony »pověstné« Klíče kacířské bludy k rozeznání otvírající. O něm se napsalo, že spálil vlastní rukou 60.000 českých knih. Snad o nikom se (ani ve vědeckých spisech) nemluvilo tak špatně, jako právě o tomto »ničiteli českých knih«, a to i v takových knihách o české literatuře (Vlček, Jakubec), kde snad již pravda mohla býti uplatněna aspoň tolerantně, když ne naplno.

Není třeba zastírat skutečnost, že P. Koniáš skutečně vyhledával závadné knihy. Již roku 1729 vydal prvý seznam — »Klíč«. Tam uvádí knihy, které třeba vzíti jejich držitelům a již jim je nevracet, a potom uvádí jiné, které po jistých opravách zase se mohou vlast-

Zrna a zrnka.

Zemřel opravdový »malář Boží«, Jano Koehler. Ač se napracoval ve svém životě do únavy, ač byl uznáným umělcem v národě, nenashromáždil žádného bohatství. Proč? Poněvadž byl opravdu »malář Boží«. V L. vymaloval kostel. Je radost do něho vkročit. Když mu duchovní správce chtěl dávat odměnu za jeho velkou a poctivou práci uměleckou, byl překvapen, že mistr žádá jen 2000 K. Obětaví farníci nasbírali na obnovu své svatyně dostatečný obnos, takže duchovní správce vnutil mistrovi dvojnásobný honorář — 4000 K. Vzal jej nějak zamlkle, neradostně. Večer však přišel ke knězi a vrací mu 1000 K a praví: »Velebný pane, já bych neměl žádné radosti z toho díla, musíte si aspoň 1000 K vzít zpátky!« — Takovým »malářem Božím« byl zemřelý Jano Koehler.

Rozsévač.

Charita vypovídá opilství boj na život a na smrt. Následky opilství jsou příliš smutné, než aby Charita mohla mlčet. Zdraví i majetek jest v jistém smyslu i majetek celku. Každé mrhání majetkem jest ochuzování celku. Každé ubíjení zdraví hlodá na společném kořeni. Zlu nutno čelit! Snad se nám podaří, že na zaviněné opilství budou i veřejné tresty. Když si opilec není vědom zloby opilství a nedovede si pomoci, musejí pomoci druzí. Kdo má nůž, a chce se jím pořezat, tomu se nůž sebere!

»Ludmila«, časopis Charity: Boj proti opilství.

Dobrá kniha je statek kulturní, který má svou vážnost. Pomine-li tato vážnost, a kdyby se pak i sebe více potisklo papíru, nešířila by se jen vyprahlost a jalovost, chudoba nejtrapnější — chudoba srdce? Dobrá kniha žádá tedy mnohem více než pouhé přečtení. Ona chce vést. Sděluje nám víru, poznání a vidění. Svazuje nás s našimi předky a je částí soudu příštích generací nad námi.

»Vyšehrad«.

Jsou lidé, kteří dovedou pracovat, ale jen za určitých podmínek. Změní-li se okolnosti, zdá se těmto lidem, že se už nedá nic dělat a stávají se malomyslnými. Jsou činovníci, kteří jsou ve svém živlu, když vlají prapory, hudba vyhrává a když slunce vše zlatí. Smysl své práce vidí ve vnějších úspěších. Tedy hlučnost, okázalost, lesk. Marnost nad marností. Nelitujeme příliš, že ubylo hmotných veřejných podniků. Za to zbylo víc času na věci podstatnější.

Doba, v níž se musí hodně dělat. »Orel«.

níkům vrátit. Učitelství úřad Církve přímo zavazuje, aby duchovní vrchnost vadné knihy stihala.

Nebylo jistě úkolem misionářů, aby chodili po staveních a závadné knihy vyhledávali. Oni pouze upozorňovali při kázání, při zpovědi, že je duším nebezpečno takové knihy přechovávat, je čísti a šířiti. Někdy bylo třeba vyličiti živými barvami trest, který stihne ty,

kdož neuposlechnou výstrah. Ovšem, šlo tu o duchovní tresty. Došlo-li k udání nebo jinak se přišlo na tajnou skrýši vadných knih, potom již končila moc misionáře. Tu nastupoval světský úřad, který trestal, často velmi přísně. Leč tu již končila moc misionáře a často sebe vřelejší přímluva nic nepomáhala.

Bylo by dětinské psát obranu Koniášovu. Jeho dílo mluví jasně. Zachraňoval české duše, a to tak, že mohl klidně odejít od svého díla, když jej k sobě povolal Pán žní 27. října 1760. Nedlouho před tím byl povolán do klementinské koleje jako spirituál a zpovědník. Nezemřel tedy uprostřed svého díla. A přece, kolik dělníků jeho druhu by si přálo takovou smrt!

P. Antonín Koniáš zasluhuje naší úcty a lásky. Byl rybářem duší a lov jeho byl jistě bohatý. Pracoval do únavy a přece zase se vzchopil. Láska byla tím činitelem, který ovlivňoval každý jeho krok. A o tuto lásku nás ještě dnes prosí. Neodmítejme, ale ukažme, že chceme v jeho slépějích sloužit národu a Bohu, ať si jeho nepřátelé říkají co chtějí. Bůh bude i nám spravedlivým odměnitelem!

P. Marian Schaller, O. S. B.:

Hříchy nenábožnosti a neúcty k Bohu.

Řekl jsem v předchozím článku, že nejvznešenějším a člověka nejdůstojnějším zaměstnáním je Bohu se klanět. Kdo to dělá vnitřně vírou, nadějí a láskou a zevně celým svým chováním, nazývá se nábožným. K pravé nábožnosti je zapotřebí vytrvalého boje s lidskými slabostmi a špatnými náklonnostmi, neboť naše nakažená přirozenost tíhne neustále k nedokonalosti. Boj se sebou samým vyžaduje mnoha úsilí a statečnosti. V tomto boji člověk však není opuštěn a ponechán vlastním silám, neboť milost Boží je mu kdykoliv ku pomoci. Ty, kdo dosáhli konečného vítězství, nazýváme Světci. Jsou výkvětem lidského pokolení a našimi nejvznešenějšími a nejušlechtilejšími bratry a sestrami.

Probereme si některé hříchy a překážky, které vadí, aby člověk dosáhl svého největšího rozvoje a dokonalosti.

Vlastní překážkou jakéhokoliv spojení s Bohem je zaviněná nevěra, která se dělá vědomě hluchou a slepou ke všemu, co v člověku a kolem člověka hlasitě volá, že nad námi existuje Bytost, která není na nás závislá a které my všechno vděčíme. Člověk, v němž může rozum volně pracovat, musí si dělat skutečné a velké násilí, aby popřel Boha a všechny povinnosti, které z existence Boží pro nás vyplývají. Bůh, který stvořil naši rozumnou lidskou přirozenost, nemohl než ji nadat živým vědomím, od koho pochází a komu má tedy sloužit. Pro člověka, který používá správně svého rozumu, je nepochopitelné, že může někdo vědomě nevěřit, avšak život ukazuje, že nevěrci opravdu existují.

Bludařství nebo kacířství sice v Boha věří, avšak tvrdošíjně se brání některé pravdě. Člověk bludař si na Bohu vybírá jenom určité poznatky, jiné, které mu jsou nějakým způsobem nepříjemné a těžké, tvrdošíjně popírá, ačkoliv by mohl správným usuzováním dojít k jejich uznání. Podkladem bludařství jest jednak pýcha, jednak pohodlnost člověka.

Nepochopitelné je rovněž odpadlivost, v němž se člověk zřídka své křesťanské víry. Jak si také vysvětlit, že někdo, kdo byl vychován a poučován v pravdách pravé víry, které se přidržoval, najednou ji opouští? Příčinou může být zase lidská pýcha. Velmi často je ztráta víry zaviněna nesprávným životem, kte-

rý nebyl veden ve světle poznání víry a který se často a vědomě velmi přičil tomu, co člověk věděl, že má z povinnosti k Bohu konat.

Známkou velké lidské zbabělosti je zapírání víry. Té se dopouští člověk, který sice věří a je dokonale přesvědčen o pravdivosti své víry, avšak svým mluvením a celým vystupováním chce u svých pozorovatelů vzbudit domněnku, že není katolickým křesťanem. K zapírání víry jej svádí buď lichý stud před bezvěrci a posměváčky, nebo strach před někým, kdo by mu jako věřícímu mohl nějak uškodit. Zde platí pravidlo, že se sluší více báti Boha nežli lidí. Hrozná je pohrůžka Syna Božího, že zapře toho před svým Otcem nebeským, kdo jej zapře před lidmi. Lichý stud svádí často lidi, že proti svému lepšímu svědomí ve společnosti druhých si vedou jako bezvěrci, nebo se ve veřejnosti stydí vzdávat úctu svým náboženským symbolům, jako pozdravit před křížem nebo před kostelem. Této vlastnosti se jinak říká v občanském životě bezcharakternost.

Nebezpečným duševním stavem člověka je lhostejnost u víře. Lhostejný buď nedbá o žádné náboženství nebo považuje všechna náboženství za stejně pravdivá a stejně dobrá. Lhostejným se stává člověk duševně líný, který se nechce namáhati přemýšlením a hledáním pravdy, ačkoliv rozum by mu musil říci, že pravda může být jenom jedna a že člověk je své důstojnosti povinnován, aby se po té pravdě pídlil. Lhostejný o sobě rád říká, že je tolerantní, snášenlivý. Pravá tolerance nepozůstává v tom, že jsme snášenliví čili lhostejní k tomu, co pokládáme za blud, nýbrž v tom, že jsme snášenliví k lidem, kteří se bludu přidružují.

Pochybováním u víře se prohřešuje člověk, který se dobrovolně drží myšlenky, že by mohlo být nepravdou něco, o čem víra učí, ačkoliv nemá žádného důvodu k pochybám. Jestliže nerozumím něčemu, v co mám věřit, není zde důvodu, abych o tom pochyboval. Mou povinností je, abych se nechal poučiti od toho, kdo to může vědět nebo kdo mi může ukázat bezdůvodnost mých pochyb. (Dokončení.)

Film.

Po druhé mezi havíři. Nová filmová premiéra »Pro kamaráda« chce se ještě těsněji přiblížiti k dělnickému prostředí než právě promítaná Druhá směna, v níž pracující třída přece jen přihrává zámožným inženýrům. — V Cikánově filmu »Pro kamaráda« zaujímá opravdu čelné postavení prostý havíř, zčernalý uhelným mourem a utahaný zápasem s tvrdým podzemím. Denní nebezpečí jej osvobozuje od sebecitu a vychovává jej pro krásnou ctnost křesťanského kamarádství. — Havíř Pešek (Pivec) zrazený v den svatby snoubenkou Marií (Vítová), smíjuje se v zasypané šachtě s nešťastným soupeřem Jendou (Boháč), který mu Marii odlákal; v rozhodném okamžiku překonává v sobě Pešek živelný odpor k svému soku a zachraňuje mu život — škoda, že dobrý a vzrušující námět Jilkův byl rozředěn vládním záběrem baru, který ethicky znehodnotil tento jinak velmi dobrý film. Místo barových scén mohly být bohatěji propracovány přípravy k svatbě Mariině, které dopadly velmi nouzově. Též na úkor baru mohl být plněji rozvinut život havířů v šachtě a psychologicky i technicky lépe připraveno sesutí štoly. Úlohy filmové hry byly dobře rozděleny a obsazeny. Zdařile se vžili do hornického prostředí oba sokové Pivec a Boháč. Též Haně Vítové pěkně slušela hlavní role dělnické ženy. Veselá dvojice havířů Vojta — Fiala podala znamenitý, nenucený výkon. Hudba Stelického je místem okouzlující.

Ceský film do Jugoslaviie. Bělehradský deník »Vreme« zdůraznil nedávno ve své filmové rubrice požadavek, aby byly jugoslávské veřejnosti předváděny též české filmy, o kterých je známo, že jsou nyní na vysoké umělecké a technické úrovni. List k tomu poznamenává, že český film je jugoslávské veřejnosti jazykově nejbližší a nejpřibuznější.

Filmové listy vypsalý anketu svých čtenářů o tom, co se jim líbí a nelíbí, či co by si přáli vidět na plátně. Příspěvky zaslané na adresu: Redakce Filmových listů, Praha II., Žitná 47, budou postupně otiskovány.

Kreslený film. V knihovně »Pro život« (nakladatelství Vyšehrad) vyšel svazek »Kreslený film« od Jana Kučery. Autor líčí vývoj kresleného filmu, jeho znaky odlišné od filmu hraného, jeho hlavní úkoly a možnosti dalšího vývoje. Cena 3.50 K. Doporučujeme.

Rozhlas.

(Hlídka katolické rozhlasové centrály. Dotazy řiďte na redakci časopisu, která je předá příslušným referentům.)

Ranní pořad nedělního vysílání: Zvony, Otče náš, Zdrávas, epistoła neděle nebo svátku, výklad na ni, chrámová píseň.

Před každou Mši svatou úvod, evangelium dne a společná modlitba Církve.

Únor:

19. února, středa: 11.00—11.15 hod.: J. M. Dr. Boh. Jarolímek, O. Praem., strahovský opat-koadjutor: Kristus a Církev. (II.) 17.15—17.25 hod.: pí. Marie Kubíčková: Jak žiji mezi svými desítkami.

21. února, pátek: 17.15—17.25 hod.: P. Dr. Jan Urban, OFM.: K hlubinám křesť. života. (XXI.)

23. února, neděle: 8.45—8.55 hod.: P. Josef Kunický: Duchovní promluva. 9.00—10.00 hod.: Slavná Mše sv. z farního kostela ve Zlíně.

24. února, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Antonín Šorm: Na sv. Matěje.

26. února, středa: 11.00—11.15 hod.: P. Adolf Pelikán, TJ.: O rodné výchově. (II.)

17.15—17.25 hod.: Dr. Augustin Uher: Oldřich Kříž z Telče.

28. února, pátek: 17.15—17.25 hod.: Prof. Oldř. Svozil: Hodnotná četba pro lid.

Březen:

1. března, sobota: 17.00—17.25 hod.: B. L. Možný: Reportáž o obnově kláštera bl. Anežky.

2. března, neděle: 8.50—9.00 hod.: P. Ferd. Tesař, O. Cruc.: Duchovní promluva.

9.00—10.00 hod.: Pontifikální Mše sv. z kostela Křižovníků, Praha I.

3. března, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Zprávy z katol. života.

5. března, středa: 11.10—11.25 hod.: Prof. D. Pecka: Víra jako ctnost.

17.15—17.30 hod.: Dr. Lad. Peřich: Moravský historik Dr. Dudík.

7. března, pátek: 17.15—17.30 hod.: P. Dr. Jan Urban, OFM.: K hlubinám křesť. života. (XXII.)

9. března, neděle: 8.50—9.00 hod.: P. Josef Parma: Duchovní promluva na den.

9.00—10.00 hod.: Slavná Mše sv. z farního kostela v Rosicích.

10. března, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Václav Zuran: Slovo k mládeži.

12. března, středa: 11.00—11.15 hod.: Mgr. Em. Žák: Ježíšova osobnost. (III.)

17.15—17.30 hod.: Prof. Dr. Oldřich Králík: Durychovi »Služebníci neúžiteční«.

14. března, pátek: 17.15—17.30 hod.: Věčné mládí gregoriánského chorálu. Úvodní slovo O. A. Tichý, ukázky přednese bohoslovecká Schola cantorum.

16. března, neděle: 8.50—9.00 hod.: P. Jiljí Bouz: Duchovní promluva na den.

9.00—10.00 hod.: Slavná Mše svatá z děkanského kostela v Třeboni.

17. března, pondělí: 17.15—17.30 hod.: Zprávy z katol. života.

19. března, středa: 11.00—11.15 hod.: J. M. Dr. B. Jarolímek, opat-koadjutor: Kristus a Církev. (III.)

17.15—17.30 hod.: Dr. Josef Krlín: Svatý Josef.

21. března, pátek: 17.15—17.30 hod.: P. Dr. Jan Urban, OFM.: K hlubinám křesť. života. (XXIII.)

23. března, neděle: 8.50—9.00 hod.: P. Jan Ryšavý: Duchovní promluva.

9.00—9.40 hod.: Tichá mše sv. z Luhačovic.

24. března, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Anna Moravcová: V čem spočívá spolupráce rodiny a školy.

26. března, středa: 11.00—11.15 hod.: P. Adolf Pelikán: O rodné výchově. (III.)

17.15—17.30 hod.: Jan Zahradníček: Třebíčská katedrála.

28. března, pátek: 17.15—17.30 hod.: P. Josef Vítek: Kazatel Jan Rychlovský.

30. března, neděle: 8.50—9.00 hod.: P. František Brýdl, děkan: Duchovní promluva.

9.00—10.00 hod.: Slavná Mše sv. z Heřmanova Městce.

31. března, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Zprávy z katol. života.

K přímo nás docházejícím žádostem o vysílání Bohoslužeb z různých míst sdělujeme, že Poradní sbor může přihlížeti jen k takovým, jež mu byly navrženy příslušnou diecéšní katolickou akcí. Jest proto v zájmu zainteresovaných, aby svoje žádosti zasílali přímo své diecéšní katolické akci, která jediná může tuto posoudit a o ní rozhodnouti, resp. ji doporučiti. Žádosti, které nás dojdou přímo, postupujeme v každém případě příslušné diecéšní katolické akci.

Případné změny v přednáškách a hodině relací ohlašujeme ve zprávách z katolického života.

Vyhovující přáním posluchačů, budeme v naší rozhlasové rubrice oznamovati též zpěvní pořady Bohoslužeb.

23. února: Slavná Mše sv. z farního kostela ve Zlíně:

Licinio Refice: Mše G dur ke cti sv. Teresie od Ježíška, pro smíř. sbor a varhany.

Introit: chorál.

Graduale: Jaroslav Budík: Tu es Deus (smíř. sbor).

Offertorium: Jaroslav Budík: Benedictus es Domine (pro tenor a bas. solo, smíř. sbor a varhany).

Communio: chorál.

K požehnání: Tantum ergo — chorál.

Po požehnání: Hospodine, pomiluj nás.

2. března: Pontifikální Mše sv. z kostela Křižovníků v Praze I.: Josef Cyril Sychra: Missa octo vocum pro sóla, dva smíšené sbory a varhany.

Graduale: Frant. Zd. Skuherský: Angelis suis.

Offertorium: Bedřich Smetana: Scapulis suis.

Jaromír Herle: Na rajském luhu (píseň k bl. Anežce České).

Communio: P. Griesbacher: Scapulis suis.

František Hruška: Pange lingua B dur, Te Deum B dur, Papežská hymna.

Ani bych byl nevěřil, jaký ohlas naše vysílání způsobilo (t. j. slavné Mše sv. z Dobrušky 19. ledna t. r.). Dostal jsem mnoho dopisů, i jiní naši občané od svých známých, z domova (a hlásila se i Vídeň (Wien) a Mnichov (München) a všichni chválí dokonale výkon a krásu našeho chrámového sboru. Jeden jen lituje, že jsme zapomněli na intrády (patří to k staré Dobrušce). Dojemným bylo též vysílání zvonů z našeho kostela. (Z dopisu vdp. děkana Hošana v Dobrušce.)

Z domova.

V pátek 14. února, ve výroční den úmrtí, byla ve Svatováclavské kapli sloužena Mše sv. za nejdůst. pana biskupa Dra. Antonína Podlahu.

Kostelní spolek v Krči-Praze XIV. koná v pondělí 17. února 1941 svoji pátou výroční valnou hromadu o 18. hod. v sále bía Edison v Dolní Krči »Na krásné vyhlídce«. Vedle zpráv funkcionářů je na pořadu též schválení náčrtů na stavbu nového kostela, jež bude možno si při této příležitosti prohlédnouti. — Kostelní spolek vstupuje do stadia realizace svého cíle, t. j. stavby chrámu Páně v Krči. Informace o postupu prací podávají tištěné »Zprávy«, které se zdarma zasílají všem příznivcům spolku. Dary možno poslati složenkou na č. 5885 Pošt. spořitelny. Adresa jednatele: Dr. Frant. Pulkrábek, Dolní Krč č. 455.

Pohled do duchovního života diecése brněnské skýtá statistika uveřejněná v 1. čísle Ordinariátního listu brněnského. V uplynulém roce konáno v diecési 21 misí, 6 obnov misí, 6 čtyřdenních a 23 třídních cyklů kázání, jakož i 5 zvláštních pobožností, celkem 61. Nejvíce jich bylo v březnu: 27, potom v únoru 8 a v prosinci 6. — Svátost pokání vykonalo 57.625 osob a u stolu Páně byly 109.442 osoby. — Na Apoštolských pracích byli zúčastněni: Redemptoristé v 22, Salvatoriáni ve 14, Jesuité v 7, Kapucíni v 6, Premonstráti ve 4, Dominikáni ve 3, světské duchovenstvo ve 2, Minorité, Cisterciáci a Františkáni v 1 místě.

Náhlé uzdravení na Svaté Hoře. Zprávy o něm prošly již několika časopisy. I v rozhlasových zprávách z katolického života byla o něm zmínka. Jde o náhlé uzdravení paní Marie Milotové, manželky továrního dělníka v Úpici, která 29. října r. 1937, opouštějíc navečer práci, narazila pravým kolenem na kotouč velkého železného tkalcovského válu. Zranění, nezdávající se z počátku příliš nebezpečné, mělo hrozné následky. Po 11 měsících léčení v nemocnicích v Náchodě a Hradci Králové byla propuštěna jako nezhojitelná domů, dána jí hůl a ortopedická bota s pro-

Místo pro adresu:

tesou. Paní Milotová s poraněným kolenem a ochrnutou pravou nohou měla zůstat nadosmrti mrzákem. Úrazovou pojišťovnou byla jí přiznána 65% invalidita, což v tomto úředním taxování rovná se úplné ztrátě končetiny, tedy naprosté neschopnosti samostatné práce. V tomto stavu byla nemocná, používající ku své chůzi prothesy, opěrné hole a průvodce až do své návštěvy na Sv. Hoře dne 8. června loňského roku, kam ji doprovodila paní Marie Šrejberová. Druhého dne v neděli 9. června po sv. přijímání, dokončující devítidenní pobožnost a modlíc se růženec ve svatohorské basilice u oltáře Panny Marie Ustavičné Pomoci, slyší pojednou mezi modlitbou, jak zazvonilo něco o dlažbu, jako když dopadne na zem klíč. I její průvodkyně i okolostojící slyšeli totéž. To samo od sebe prasklo pero, poutající orthopedický přístroj k noze a odletělo obloukem opodál na zem. V tom-též okamžiku pocítila nemocná ve své, dosud bezcitné noze, cit a vládu, sahá na ni, cítí ji, žena vstává voině a bez obtíží, bolesti a námahy, schopna chůze. Byla zdráva! Od té doby se pohybuje a pracuje zcela volně, odložila zbytečnou hůl, nepotřebuje již prothesy, nikdo ji nemusí podpírat a vodit. Je schopna práce a výdělků a po bývalé chorobě nezůstalo ani nejmenší známky.

LITERATURA.

Johannes Kirschweng: *Lev v jizbě*. Soubor šesti novel lotrinského katolického kněze-spisovatele skýtající pohled do jeho spisovatelského díla. Z prací zařazených v tomto souboru ceníme nejvýše (obsahově nejobsáhlejší) »Vpád staletí«, k níž poji se námětem nejbližší »Křest«, zatím co »Leonie« a »Ořech« přenášejí čtenáře do nedávné minulosti. »Sestry Šörbovy« připomínají nám silně Kosmáka a jeho líčení maloměstského života. Vydal »Vyšehrad«, Praha II., brož. 32 K., váz. 42 K. Překlady k nimž se spojili L. Gruber a K. Dvořák, čtou se lahodně. Kk.

Jón Svenson *Jak Nonni došel štěstí*. — Přeložil P. Jan Hrubý, TJ. Ilustroval Jiří Zidlický, Vydal »Vyšehrad«, Praha II., Václavská ul. 12. — Autor líčí v této knížce část svého dětství a odjezd z milé domoviny — dalekého Islandu — do vzdálené Francie, kde v Amiensu se má stát žákem katolického lycea. Cestou do Francie je nucen pro válku v r. 1870 se zdržeti dlouho v Kodani, kde navštěvuje katolickou školu a kde z vlastního popudu přestoupí z protestantismu na katolickou víru. Líčení života v otcovském domě, láska mateřská a synovská jsou podány tak dojmavě, že plně pochopíme světovou oblíbenost autorovu a veliký zájem o jeho knihy u mládeže i dospělých. To ostatně nejlépe prokazuje druhé vydání tohoto dílu Svensonových spisů v naší mateřštině. Je to jistě nejlepší odměnou zesnulému překladateli P. Janu Hrubému, který Svensona k nám uvedl. Nelze než vřele doporučit tuto poutavou a výchovnou četbu. — Brož. 20 K., váz. 30 K. Kk.

Dr. Josef Svítal-Karník: *Eduard Albert, život a dílo velkého Čecha*. Vydal »Vyšehrad«, Praha II., Václavská ul. 12. Brož. 15 K. — Loni uplynulo 40 roků od smrti a letos v lednu bylo tomu 100 roků, co se v podorlickém Žamberku narodil slavný lékař a veliký Čech, Eduard Albert. Tato výročí byla Karníkovi podnětem k práci, sledující přiblížit dnešní generaci postavu slavného chirurga, básníka, překladatele Vrchlického i jiných našich básníků, věrného syna českého Orlicka a křesťana, což se mu také plně podařilo. Kk.

»*Poklady národního umění*« svazek 22. přináší pojednání Dr. Olgy Frejkové: *Kostel sv. Petra na Poříčí*, popisující pražskou stavitelem památku, svým původem románskou. Vhodně volená vyobrazení oživují výrazně, přehledně a výstižně podaný popis. Cena jednotlivých svazků této sbírky 5 K. Vydává »Vyšehrad«, Praha II., Václavská ul. 12.

K BOHU. Modlitební kniha duchovního života katolické inteligence. Vyšla již v III. vydání. V plátné váz. 25 K. Objednávky z ochoty vyřídíme.

OBRÁZY PRAŽSKÉHO JEZULÁTKA, pravá fotografie v hnědém neb černém odstínu, zasklené nebo v celulooidovém rámečku, rozměr fotografie 23×17 cm. Cena: Zasklená hnědá fotografie 30 K., černá 27 K., celulooidová (pouze černá fotografie) 21 K. Možno obdržeti i samotné fotografie: hnědé provedení 15 K., černé 12 K., vše mimo poštovného. Pohlednice Pražského Jezulátka (pravá fotografie) kus 1 K.

Sbírka »Životem«, zahajující letos šestnáctý ročník, přináší tři nové sešitky: č. 361: *Má člověk duši?*, č. 362: *Na rozcestí života*, č. 363: *Věčnost*. Cena každého sešitku 70 hal. — Předplatné na celý ročník (24 čísla) K 16.— Adresa pro objednávky: Exerciční dům, Frýdek.

Ve sbírce »Pro život«, vydávané rovněž nakladatelstvím »Vyšehrad« vyšel svazek 20., obsahující práci Břet. Štorma »Liturgické umění«. Cena jednotlivých svazků 3.60 K.

Obrázky bl. Anežky české možno opět obdržeti u Svazu katol. žen a dívek, Praha IV Hradčanské nám. č. 8. 100 kusů mimo porta 8 K.

Rozhledy.

Z Vatikánu.

Tiskárnu Apoštolské Stolice, zvanou »Polyglotta Vaticana« vedou synové sv. Jana Boska — Salesiáni. Dne 14. prosince přijal je Sv. Otec, aby vyslechl jejich vánoční blahopřání. Salesiáni odevzdali mu umělecky provedené vydání Motu propia ze 27. října 1940, jímž Sv. Otec svolal eucharistický den modliteb pro celé křesťanstvo.

Adventní kázání pro členy papežského dvora ve Vatikáně, jako přípravu na vánoční svátky, konal generál řádu kapucínů P. Virgilio da Valstagna. Kázáním byl pravidelně přítomen i Sv. Otec.

Do Sdružení (kolegia) architektů svatopetrského chrámu povolal Sv. Otec profesora římské university Dra. Gustava Giovannoniho, známého daleko za hranicemi Italie pro slohově přesné obnovy četných církevních uměleckých památek.

ZE SVĚTA.

Spolky svaté Cecilie (obdoba našich Cyrillských jednot) měly nedávno sjezd v Kolíně (Köln), na kterém bylo také rozhodnuto zavést jednotný katolický zpěvník. Bylo zjištěno, že na území německých diecézí zpívá se na 80 písní, z nichž bude sestaven jednotný zpěvník.

Řezenská katedrála (Regensburg) má známý sbor chlapců-zpěváků. Nedávno se vrátili z veliké koncertní cesty z jihovýchodní Evropy. Zpívali v četných městech v Jugoslavii, Rumunsku, Bulharsku, Maďarsku a na Slovensku.

Pomník spisovatelů a kazatelů Msgru Tihaméru Tóthovi zamýšlejí postavit v Budapešti. Mnoho jeho spisů bylo přeloženo též do češtiny a vyšlo v nakladatelství »Vyšehrad«.

Oslavy sv. Anděly Merici, zakladatelky řádu Voršilek, konaly se u příležitosti 400tého výročí jejího úmrtí dne v Brescii. Závěrečné slavnosti bylo přítomno osm biskupů a veliké množství věřících. Kázání na náměstí proslovil milánský arcibiskup, kardinál Schuster.

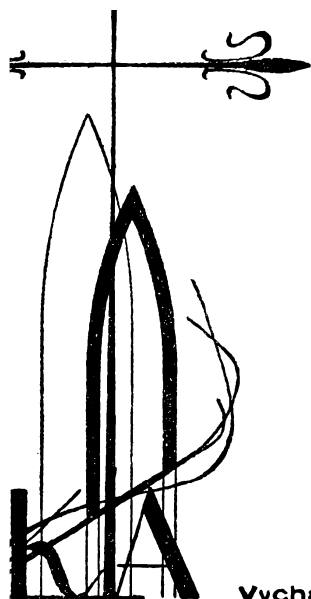
Jedinečná primicie byla nedávno v katedrále sv. Patrika v Novém Yorku. První mši svatou sloužil bývalý policista a do katedrály přišlo 3500 jeho kamarádů v uniformě.

Třetí zemský eucharistický kongres v Argentíně konal se ve dnech 9.—12. října v Santa Fé za účasti mnoha tisíc věřících ze všech diecézí Argentiny. Dne 12. října promluvil k účastníkům rozhlaselem Svatý Otec, kterého na kongresu zastupoval arcibiskup z Buenos Aires kardinál Copello. Kongresu se zúčastnil prezident, členové vlády a diplomatictí zástupci jihoamerických států. Při pontif. Mši sv. několik tisíc žáků církevních ústavů zpívalo chorální mši argentinského skladatele E. Solu. V muzeu Rosa Galisteo byla uspořádána výstava náboženských uměleckých děl domorodců a vývoje křesťanského umění od kolonisace Argentiny do dnešní doby.

Dobrovolné příspěvky na vydávání časopisu jsou vítány a budou, pokud si to dárce výslovně nezakáže, kvitovány.

GYCHÁZÍ S CÍRKEVNÍM SCHVÁLENÍM.

Vlastním nákladem Svatováclavské Ligy v Praze IV., Hradčanské náměstí číslo 8. - Redakce a administrace tamtéž. - Vychází 1. a 15. každého měsíce kromě července a srpna. - Redakční uzávěrka 5. a 20. každého měsíce. Cena jednotlivého čísla 50 hal. Předplatné na celý rok i s poštovní zásilkou 10 K. - Číslo pošt. spořitelny Praha 208.401, čís. telefonu 617-70. - Řídí redakční kruh. - Odpovědný redaktor Josef Kozák, Praha. - Používání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů pod čís. 15.206/VII. ze dne 18. ledna 1936. - Dohlédací pošt. úřad Praha 11. - Vytiskla kniht. J. Bartl nást., Praha VII., Goetheova 14. Telefon 714-19.

KATOLÍK

Líst Svazu katolických mužů a Katolické akce

Vychází čtrnáctidenně. — Ročník VI. (XXIII.) — V Praze dne 1. března 1941.

č. 5

Síla křesťana je ve slabosti a moc jeho v horlivosti služby.

Tuto pravdu napsala jedna dnes již před trůnem Beráňkovým dlejší zbožná a věrná duše, když svým perem pomýšlela oslaviti naši blahoslavenou Anežku Přemyslovnu.

Je tomu již 659 roků, co tato velká Přemyslovna odevdala 2. března r. 1282 svou svatou duši Pánu. Věrna do posledního dechu pravdě, již vyjadřuje nadpis tohoto článku, ještě na smrtelném lůžku napomínala své sestry, aby se nezpronevěřily ideálu svaté chudoby, a pak zavřela své šlechetné oči, aby naplnila sudbu Boží, určenou pro každého člověka, bez rozdílu společenského postavení. Ona, kdysi vznešená kněžna mocného vládařského rodu českého, o jejíž ruku se ucházel i římský císař, odřekla se vši světské slávy a nádhery, stala se prostou řeholnicí, aby přijala nejmocnějšího ženicha, Ježíše Krista, a v Jeho službách získala sílu a slávu věčnou.

Anežka je překrásným vzorem ve službě Boží, jest vzorem pokání a odříkání, který by měli následovati alespoň ti, kdož se chtějí stát apoštoly svého národa. Horlivost služby, ztráta vlastního já ve prospěch větší cti a slávy Boží, to jest nejkrásnější šat, jímž se musíme po vzoru Anežčině obléknouti, chceme-li si získati trvalé zásluhy o naše národní společenství. Snahy o její svatořečení by se neměly projevovati jen v okázalých slavnostech, peticích a projevech, nýbrž i v novém našem životě po příkladu blahoslavené, jak jej krásně ukázala sv. Klára, když psala této své duchovní sestře: Slyšela jsem pověst o tvém svatém obcování a slávu o životě bezúhonném,

jež nejenom došly ke mně, ale rozhlásily se téměř po veškerém světě. Nad tím se nadmíru raduji, ano plesám netoliko já, ale i ti všichni, kteří činí a činiti touží vůli Ježíše Krista a Jemu sloužiti. Když jsi víc, než všichni jiní, jak všem známo, mohla užívati cti a lásky tohoto světa a mohla se dokonce provdati za vznešeného císaře, jak to slušelo Tvému i Jeho Veličenstvu, ty jsi celým roznětem svého srdce a nejněrnější tužbou zvolila svatou chudobu a umrtvení těla, vyvolivši si za chotě daleko urozenějšího ženicha, samotného Pána našeho Ježíše Krista. Nejkrásnější příklad dala bl. Anežka, když po smrti Přemysla Otakara II. přikvačila na českou zemi bída, hlad a mor. Tehdy bl. Anežka se svými spolusestrami ze svých skromných prostředků pomáhala, seč mohla a sama se dávala do služeb chudých a nemocných, nešetříc vlastního života. Rozdala poslední sousto a neštítala se žádné nemoci. Na pohled slabá žena, silou své víry a horlivou službou Bohu a bližnímu přemohla bídu, hlad i mor a rozžehla světlo, jež ukázalo cestu těm, kdo chtějí získati trvalou slávu.

V den úmrtí naší blahoslavené Anežky, 2. března, se narodil a byl i zvolen nynější Svatý Otec Pius XII. Vzpomeňme proto v tyto dny i jeho úmyslů, modleme se za jejich splnění a prosme blah. Anežku, aby svým orodováním vymohla mu u Božího trůnu, aby ještě dlouho a ke spáse co největšího počtu duší řídil lodičku Petrovu a povýšením blahoslavené na oltář získal celý náš národ Kristu.

Křesťan.

»Vidouce, s jakým zápalem myslí touží Anežka vzdáti se všeho, co se nevztahuje na pokoru a chudobu řeholní, díváme se velikému duchu jejímu, který svůj ideál má v Ježíši Kristu ukřižovaném...«

Z listu Sv. Otce Řehoře IX. k bl. Anežce z 15. dubna r. 1238.

Láska.

(Kurs duchovního života. III.)

Jako na hřbetech dovádivých vlnek nebo nebetyčných mořských vln se zmitá a pluje ke svému cíli život lidstva i každého člověka. Jen kdo má v srdci náhlou velkou bolest, která mu bere jasnou mysl, nebo kdo se dívá na smysl života bez hlubšího porozumění, zapomíná, že vlnobití náleží nutně ke stavu lidstva, v němž jsme. Co jsou ty vlny? Malé denní změny, radosti i bolesti, — velké životní rány, otřesy, velký vzestup i hluboký pád z radosti do bolesti, ze slávy do zklamání. A člověku se zdá, že rozbourané moře života jest naší nehlavnější starostí, ano jedinou starostí. Jak by také ne? Vždyť ve vlnobití jde o život. Jenže lidský život nemusí být celý ve vlnách a na povrchu, lidský život má a musí mít při všem vlnobití vnějších událostí svoje hluboké kořeny, kterými nemá vnější bouře pohnouti. Běda, kdo jich nemá! Pak vlastně nežije, nýbrž jest jen zmitán strachem a bolestí, radostí i úspěchem a opět skleslou myslí. Proto, čím hroznější vlnobití zuří na povrchu lidského života, tím hlubších kořenů potřebuje, tím hlouběji musí sestoupiti, aby se ve vlnách neztratil. Aby neztratil cestu. Aby nezapomněl na cíl.

A tak se můžeme podívat i na různé hloubky lidského srdce. Představme si, že naše vlastní srdce má různé vrstvy. Co vidíte na povrchu? Nejsou to obyčejně ony nejbližší dojmy a vlivy, které jako by vítr přivál a odnášel a které často nás nejvíce zaujímají? Není často směšné i smutné zároveň, jak někdo, kdo má značné starosti anebo velké úkoly, umí na ně zapomenouti v okamžitém rozčilení a jak ho malicherná urážka nebo vzrušení dovede zaujmout? Jak se stane malicherným? A kolik z nás jest po celý den a po celý týden jen hříčkou stále se měnících náhod a dojmů! Kolik z nás se stále jen směje a zlobí a trápí a zase směje, podle toho, co v tom okamžiku cítí!

Tyto náhody a poletavá vzrušení jsou právě pouhým povrchem lidského srdce a přece jen, Bohu žel, tvoří mnohdy největší část našich myšlenek i činů. Co však jest pod touto vrstvou? Uklidníme-li se někdy, přihlásí se o slovo naše starosti, které jsou již trvalé. A když hlouběji sestoupíme, najdeme v sobě své ideály a touhy, k nimž celkově směřujeme. A pod těmito touhami jsou naše povahové vlastnosti a stavy, které jsou již součástí naší bytosti. Vzpomeňme si, že i ve vzrušení i ve starosti i v klidu myslí chová se každý z nás tak, jakou má povahu: prudce, klidně, váhavě. Nebo zase projeví se jeho optimismus, skleslost, náklonnost k pohodlí, pohyblivost... Vidíte, že tyto vlastnosti působí i na ony dřívější a povrchnější naše životní projevy. Ale můžeme jíti ještě hlouběji. Člověk přece není ve svém pravém jádře jen složením takovýchto vlastností a vlivů, nýbrž — pokud je vpravdě člověkem — žije svým vlastním přesvědčením a vůlí. A tu najdeme v dalších hlubinách svého srdce svá životní přesvědčení a názory: tam již sídlí praví vládcové našeho života: tam jest již naše víra, na níž stojí všechny vyšší vrstvy, tam jsou kořeny našich, Bohu žel, mylných nebo i špatných vlastností a náklonností, jako zásadní a chtěné sobectví, pýcha, tvrdost, necitelnost. Avšak právě tak jsou v tomto patře šlechetné vlastnosti lidského srdce: obětavost, soucit, ochota a jiné ctnosti. Nyní však bych vás chtěl zavést do nejspodnější hlubiny naší bytosti, kde jsou nejvlastnější kořeny, z nichž vyrůstá a jimiž se koneckonců řídí vše, co jest nad nimi. Jsou to nejhlavnější motory, které hýbají naší bytostí skoro vždy v celém rozsahu. Co jest to? Jest to láska a nenávisť. Víte, co jsem tím řekl? Řekl jsem tím dobro a zlo. Nebe a peklo. Bůh a ďábel. Ano, celý život a celý svět koneckonců tvoří napětí mezi těmito dvěma póly. Na straně lásky jest pramen všeho blaha a dobra na zemi i po celou věčnost. Láska jest motorem, který má hýbati celým světem a rozhýbal by veškeré štěstí, jaké jen život může dát. — A nenávisť? Nebudeme o ní mluvit, neboť již řeč o ní poskvňuje lásku.

V Ryneš:

Památka přenesení sv. Václava.

(K 4. březnu.)

Byl to podle všeho sám velký český světec X. století, sv. Vojtěch, jenž v »Řeči o přenesení sv. Václava« postavil 4. březen — den památky přenesení ostatků sv. vévody — na roveň 28. září, svátku to, věnovanému oslavě narození mučedníka pro nebe. Neboť, jak sv. Vojtěch praví, při oslavě pozemské smrti světcovy »přijala duše počátek budoucí blaženosti, tak při oslavě přenesení těla předem ukázalo podobu budoucí neporušenosti. Při oné slavnosti blažená a vždy více oblažovaná duše, z tohoto slzavého údolí přenesená, přijímá v nebesích palmy odměn, při slavnosti přenesení však úctyhodné tělo, takovou cti neporušenosti povznesené, nebeskými hymny rozličných druhů od věřících jest ctěno.«

Slavným býval někdy v naší vlasti svátek přenesení sv. Václava. I dnes však, kdy oslava světcova se soustředí kol dne jeho zrození pro nebe, jest hodné a spravedlivé, abychom se svými předky vzpomenuli dne oslavy pozemského světcova těla, dne 4. března. Byli to podle nejstarší staroslovanské legendy dva kněží církevněslovanského jazyka, avšak římského ritu, Krastěj a Pavel, kdož se osudného 28. září 929 ujali vrahy opuštěného, rozsekaného a neošetřeného těla Václavova. Krastěj položil tělo před chrámem

a přikryl plachtou, Pavel nikoliv bez vůle nového knížete, vykonal modlitbu nad tělem mrtvého knížete.

Zlý čin Boleslavův znamenal však pro nového knížete duševní otřes. Byl prý »přepadán běsy« a musil býti držen rukama svých dvořanů a sluhů. Když se vzpamatoval, obracel se jeho hněv proti těm, kdož byli jej ke zlému činu navedli a pomohli jej uskutečniti.

Když probíhal třetí rok od smrti světcovy, dostalo se prý ve spánku zjevení některým Václavovým věrným, aby tělo světcovo přenesli s místa vraždy do chrámu sv. mučedníka Víta, jež byl Václav sám vystavěl a pochovali je tam »slavnějším pohřbem.« Byly to pravděpodobně divy, přičítané sv. knížeti, jež přiměly k přenesení jeho ostatků »jeho věrné«, t. j. pravděpodobně zmíněné již církevně slovanské kněze z jeho někdejší družiny. Přenesení ostatků někdejšího knížete do Václavova hradčanského chrámu předpokládalo však souhlas a příkaz Boleslavův. Boleslav, jehož srdce se zatím obrátilo k pokání a jenž byl poznal velikost svého provinění, pomodliv se k Bohu a všem svatým, dal vskutku příkaz k přenesení »těla bratra svého, spravedlivého muže Václava do Prahy.«

Jak se v 2. polovině X. století vypravovalo, přikázal Boleslav poslušnému úkolem tím pověřeným, aby se přenesení Václavových ostatků stalo za noci, aby se snad nikdo z lidí o tom nedozvěděl. Ba prý i trestem smrti

My přece chceme sestoupiti, jak jsme si již posledně řekli, na samo dno křesťanského života. Je to láska. Ale, pro Boha vás prosím, rozumějte mi správně. Je to láska nikoliv smyslná, ani citová, ani náladová, je to láska, která má vlastnosti jako Bůh. Jen ta jest dnem křesťanského života.

Proto, chci-li vám naznačiti cestu, po níž byste šli k vlastnímu jádru křesťanství, pak musíme směřovati k lásce Boží, ale také láskou Boží začít. Neboť vlastní cíl křesťanské zbožnosti není v obřadech ani ve slovech a vyznávání, ani v práci a námaze, nýbrž v milování Boha. Ale v jakém milování?

Řekl jsem, že jest jako sám Bůh. Dejte pozor! Není láska Boží nezměnitelná a pravdivá? Ó jak mnohý by chtěl, aby byla jiná! Jak mnohý by chtěl, aby mu Bůh odňal určitou bolest, třeba by mu mohla velmi prospěti. Avšak Boží láska je pravdivá. Ví-li, že člověk nebo i lidstvo potřebuje ke svému trvalému a konečnému blahu i bolest, tedy nedbá na lidské křiky a výtky a právě pro svou lásku člověka i lidstvo utrpením čistí, vychovává, varuje, nutí k lepšímu. Kolik nemoudrých lidí tomuto nerozumí a viní nejvyšší Lásku z nelásky! A takovou má býti i naše láska k Bohu. Pravdivou. Nejen, když nám je dobře, ale právě v utrpení, právě v otupělosti, právě v protivnosti se musí ukázati nezměnitelnou a pevnou. To znamená, že její základ jest v pevném přesvědčení a v nejpevnější vůli. Kéž bychom si toto pamatovali! Kolik zbytečných a rouhavých omylů by zmizelo ze srdcí a úst! Ale zvláště vy, kteří máte snahu nebo touhu po hlubším Božím životě, zvláště vy si vezměte k srdci, že vaše láska k Bohu musí býti založena ve vůli a musí zůstatí neochvějnou za všech okolností. Nikdy nemějte svou lásku k němu příjemností, vnitřním blahem, sladkostí, zdarem ve svých pracích, ani ji neměňte, potká-li vás neštěstí nebo zklamání.

Boží láska jest účinná. »Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby každý, kdo věří v něho, měl život věčný.« A Spasitel projevil tak účinnou lásku i k nejnevěděnějšímu tvorů, že dal svůj život

pohrozil, neprovede-li družina svůj úkol do svítání. Ve Staré Boleslavi bylo tělo mučednickovo v chrámu, kde bylo pochováno, vyzvednuto za modliteb a po té naloženo v rakvi na vůz. Několik překážek se postavilo v cestu podle pozdějšího vypravování, průvodu, převážejícímu světcovy ostatky na Hradčany, kde v kostele sv. Jiří byla od roku 925 pochována Václavovou zásluhou, jako prvá česká světice, světcova bába sv. Ludmila. Nejdříve prý družina nemohla překročiti jarními vodami rozvodněnou říčku Rokytnici, která i most pobořila a dřeva odnesla. Zatím, co uvažovali poslové, jak by včas splnili svůj úkol, byli svědky zázraku: koně s vozem, nejsouce ni jedinou kapkou vody skropeni, stáli náhle na druhé straně říčky.

Když přišla družina k Vltavě, viděla prý před sebou podle Kristiánova líčení — prolomený most. Avšak div prý se opakoval: poslové, vzavše rakev na ramena, dostali se přes zlámaný most beze všech nesnází. Za tmy ještě, avšak již k ránu, dospělo poselstvo na hrad českých knížat. Ač věc měla zůstatí skryta, roznesla se pověst o přenesení ostatků svatého knížete a kolem svatovítského chrámu shromáždilo se nemálo lidí.

Poselstvo uzavřelo po příchodu do svatyně dveře chrámové a po vroucí modlitbě otevřelo rakev. Když, rozsvítivše svíce, do ní poslové hleděli, spatřili opět div: Tělo světcovo bylo neporušené a všechny rány světcovy byly prý zaceleny, kromě jediné, od bratrova

KALICH A PŘÍSLUŠNÁ ROUCHA.

Jestliže ve Starém zákoně užívalo se při bohoslužbách drahocenných nádob, tím spíše vyžaduje bohoslužba novozákonní nádob a rouch vzácných. Máme zatím na zřeteli pouze ty nádoby a roucha, která se vztahují bezprostředně ke Mši svaté, k této ustavičné oběti Nového zákona.

Jest to především *kalich* (z latinského slova calix). V něm proměňuje biskup a kněz víno v krev Ježíše Krista. Poněvadž od proměňování do svatého přijímání je v kalichu krev Páně, vyžadují liturgické předpisy, aby kalich byl dobře pozlacen. Nevíme, jakého kalichu, z jakého materiálu zhotoveného, užil Kristus Pán při poslední večeři. Ani nám není známo, jakých užívali svatí apoštolové. Jest však jisto, že již ve IV. století začíná se užívatí kalichů zlatých a stříbrných. Později se sice vyskytují ještě kalichy z kovů méně ušlechtilých, ano i dřevěné, ale v Církvi svaté se ustálil zvyk užívatí kalichu alespoň dobře pozlaceného, zhotoveného ze zlata, stříbra nebo mědi.

Ke kalichu náleží *patena*, miska, jež musí býti rovněž tak dobře zlacena, jako kalich, poněvadž na ní spočívá určitou dobu Tělo Páně.

K zahalení, ukrývání a čištění kalicha slouží zvláštní roušky.

Přes kalich se klade složený šáteček, *purifikatorium*, kterým se kalich čistí po svatém přijímání. Na patenu, která spočívá na kalichu, klade se hostie, a ta se pak přikrývá čtverhrannou, tuhou pokrývkou, *pallou*.

Přes pallu klade se pak *velum*, jež jest ozdobeno vpředu pravidelně křížem a je stejné barvy s mešním rouchem.

Navrch se pak pokládá *bursa*, ploché to pouzdro, potažené opět látkou barvy mešního roucha. Do pouzdra se vkládá *korporál*, čtverhranný, lněný šátek, jenž se podkládá na oltáři pod kalich. Korporálem se nazývá proto, že při Mši svaté spočívá na něm Tělo Páně (*corpus Domini*).

Konvičky na víno a vodu ke Mši svaté bývají dnes většinou skleněné, aby na první pohled bylo patrné, co která obsahuje. Stojí na společném tácu, přikryté šátečkem, zvaným *manutergium*, jenž slouží k osušení rukou kněze při lavabo po obětování darů.

Svatý František Saleský praví o vznešenosti Mše svaté ve svém spisu »*Filothea*« čili v »*Navedení k zbožnému životu*« takto: »Mše svatá, je sluncem duchovních cvičení, srdcem množností, duší zbožností, plamenem božské lásky, propastí dobrotivosti a převzácným prostředkem, jímž nám Bůh milosti své skutečně přivlastňuje.«

Dříve se stavěly kříže na rozcestí a tyto kříže volaly, jak praví kterýsi spisovatel, mimojdoucím: Zřikej se! Odepřeť si! Dnes kdo jede drahou vidí po každém kilometru ujeté cesty několik reklam doporučujících čokoládu a čokoláda volá: užijte! Dojdeme-li s čokoládou dále než s křížem, a především, jsme-li při tom šťastnější, je jiná otázka. Ne ten je spokojenější, kdo musí mnoho jísti a píti, aby měl dost, nýbrž ten, kdo málo potřebuje. Bohat je, kdo ničeho více nemá potřebí a to může býti dělník. Chud je, kdo ještě mnoho potřebuje, a to může být milionář.

Mäder: Zpět ke Mši svaté!

v nejhorších mukách a že se nám dává stále za pokrm duší. Že nám stále a stále odpouští, a když máme jen jiskru pravé dobré vůle, že se nám dá po celou věčnost. Hleďte, přátelé, jaká musí býti láska naše: účinná, věrná. Nejen ve slovech a citech, nýbrž v skutku a pravdě. Kolik nešťastných lidí, kteří v jakési romantice zatoužili po mystickém životě, pěstují v sobě místo lásku k Bohu, lásku k sobě. Jak snadno se pozná tento klam, trvá-li jejich zbožnost jen potud, pokud se jim daří podle jejich vůle. Pokud nemají Bohu něco dát. Pravda, že Bůh od nás ničeho nepotřebuje, ale také jest pravda, že Bůh od nás chce. »Synu, dej mi srdce své,« praví ve Starém zákoně. A Kristus Pán někdy také velmi zdůrazňuje: »Miluje-li kdo mne, slovo mé zachovávatí bude.« — Sv. Řehoř Veliký řekl to velmi důrazně: »Důkazem lásky jest provedení skutku.« — Všimněte si, jak naše víra neulpívá podle lidských tužeb jen na jedné stránce nebo části nebo složce křesťanského života, nýbrž jak se zmocňuje právem Božím celého člověka: žádné falešné city, žádné lichocení lidské sebelásce, nýbrž pravý cit, pravé vyznání, ale i skutečné provádění, to vše dohromady jest teprve láskou k Bohu. Jest oddaností celého člověka k nejvyšší lásce, neboť Bůh jest Láska. Ale jen ta láska, jak jsme si ji dnes vyložili, a nikoliv ona, jak si ji lidé dělají, aby si vše mohli dovoliti. Nezbyvá, než abychom se dobře podívali do svého nitra a tváří v tvář věrné, účinné a pravdivé lásce Boží, prohlédli hlubiny své duše, zda se neklameme, zda v skutku a pravdivě projevujeme svůj vztah k Bohu vždy věrnou, za všech okolností nezměnitelnou a účinnou láskou. Jen takový poměr k věčnému Otci jest zárukou slov: Pokoj vám!

Neříkej: »Což pak jsem já strážným svého bratra? Vždyť ho neznám! Vždyť se včera přistěhoval! Vždyť s ním nemám styku!« — Ano, jsi strážcem! Navaž styk.» — C. Sonneschein, Notizen.

(Dr. Vašek: Dějiny křesť. charity.)

meče. I uťaté kdysi ucho, které později k tělu světcovu přiložila jeho sestra bl. Přibyslava, přirostlo, jak bylo po otevření rakve shledáno.

Za velké účasti kněží i věřících, s chvalo zpěvy a písněmi, uložili světovo tělo dne 4. března 932 v jižní apsidě svatovítské rotundy, po pravé straně oltáře dvanácti apoštolů.

Slavným přenesením ostatků Václavových byla provedena, jak se má za to, i kanonisace Kristova milovníka a mučedníka. Hrob Václavův na téměř místě po více než tisíciletí umístěný, jest po celou tu dobu od slavného světce přenesení duchovním středem Václavovy země. Zuby času podlehlá kamenná stavba Václavova chrámu, Spytihněvův románský chrám musil ustoupiti velkolepému domu mocného krále Karla IV., avšak náhrobek Václavův, i když se jeho vnější podoba ve víru staletí několikrát změnila, naplňuje toutéž nábožnou úctou všechny generace dětí přemyslovské někdy země. V této věci není a nemůže býti ani rozdílu mezi pokolením dnešním a Václavovými někdy církevněslovanskými kněžími, mezi okruhem Karla IV. a Arnošta z Pardubic a skupinou Tomáše Pešiny z Čechorodu a Bohuslava Balbína z Vorličné. Úcta ke hrobu světce, jenž svou zemi mezi křesťanstvem oslavil upřímnou svatostí celého svého života více, než čímkoliv jiným, je něčím, co překlenuje rozdíly názorů a dob, rozdíly stavovské a místní, co činí svatovítský dóm prvním ze všech chrámů našich zemí.

P. Marian Schaller, O. S. B.:

Hříchy nenábožnosti a neúcty k Bohu.

(Dokončení.)

Z nedostatku křesťanské naděje pocházejí další hříchy a urážky Boží. Je to nedůvěra a zoufalství. Nedůvěrou se prohřešuje, kdo se nechá lehce zvíkat v přesvědčení o nekonečné moci a lásce Boží. Velkou urážkou Boží je naprostý nedostatek důvěry či zoufalství. Míjíme ovšem zoufalství, které vychází z klidného usuzování člověka. Zoufalství, které vychází z náhlého rozrušení nebo zmatení myslí, kdy člověk nemůže správně usuzovat, není před Bohem vinou. Pravda ovšem je, že člověk žijící ze své víry, nemůže býti ničím tak rozrušen, aby ztratil náhle všechnu půdu pod nohama a bral si dokonce v zoufalství život. I v nejhorších životních poměrech nesmíme Boha podezírat, že nám nemůže nebo nechce pomoci. Naprostou rovnováhu duševní člověku zjedná živá důvěra v Boha a pokorné podřízení se jeho vůli. I největší zločinec nemá příčiny k zoufalství pak-li se obrátí k nekonečnému milosrdenství Božímu, které dovede přikrýtí všechny hříchy. Největší urážkou Boží je zoufalost nad jeho dobrotou, kterou nám dokázal sesláním svého Syna, abychom byli vykoupeni.

Pravým opakem nedůvěry a zoufalství je hřích opovržlivého spoléhání na milosrdenství a dobrotu Boží. Není to snad přemíra důvěry v Boha, které nemůžeme mít nikdy dost, nýbrž neodůvodněné přenechávání všeho Pánu Bohu, aniž člověk se své strany učinil všechno, co mohl a měl. Zrovna tak nemá práva spoléhat se na nekonečné milosrdenství Boží hříšník, který se nemíní napravití nebo odkládat s nápravou na pozdější dobu.

Proti lásce k Bohu se staví každý hřích, zvláště pak těžký či smrtelný hřích. Mezi mnohé věci, které nemůže zdravý lidský rozum chápat, patří přímý odpor a nenávisť k Bohu. Toho je schopen pouze satan a ti, kteří jsou jím posedlí. Všecko, co připomíná Boha nebo něco posvátného, je dráždí a přivádí až k zuřivosti. Je to nepochopitelné, neboť lidská duše byla stvořena od Boha a pro Boha, všechno v ní tedy volá po Bohu a touží po něm — a zatím člověk se vši silou vzpírá nepopsatelné kráse a velebnosti Boží! Říkáme tomu »mysterium iniquitatis — tajemství nepravosti«. Tohoto tajemství dáblu nezávidíme!

V předešlých statcích jsme mluvili už o hříších proti povinné úctě k Bohu: o modlářství, pověře, haďačství, čarách nebo-li kouzlech. Dodejme ještě několik slov o jiných poklescích proti úctě k Bohu. Je to především s v a t o k r á d e ž. Té se dopouští člověk, který zneuctívá osoby, místa nebo věci Bohu zasvěcené, nebo přijímá některou svátost nehodně, to jest ve stavu těžkého hříchu. Osoby, místa a věci Bohu zasvěcené jsou zvláštním způsobem určeny jenom pro Boha. Dopouští se tedy opravdové krádeže něčeho posvátného, kdo jejich posvátnost nějak zneuctí.

Leckterý věřící se dopouští také p o k o u š e n í P á n a B o h a tím, že bez důležitého důvodu, tedy opovržlivě, žádá na Bohu zázraku nebo jej od něho očekává. Bůh ještě v našich dobách koná zázraky, aby nám projevily svou moc, posílil naši důvěru v něho nebo nám pomohl, nemáme však práva je od něho očekávat v malichernostech.

Velký nedostatek úcty k Bohu projevuje věřící, který z a n e d b á v á m o d l i t b y a b o h o s l u ž b y. Modlitbou nerozumíme pouze zbožná slova, nýbrž každou myšlenku zbožnou, kterou se povznášíme k Bohu. Pak snadno pochopíme, že může Písmo svaté od nás požadovat, abychom se modlili ustavičně. Myslí se tím

vnitřní zladění a zaměření, které nám nemůže překážet ve vykonávání také ostatních našich povinností a kterému nemůže překážet s naší strany ani zábava, ani jídlo ani odpočinek, pak-li se bude všechno dít podle přikázání Božích. Nesmíme ovšem zanedbávat ani ústních, slovních modliteb, které právě nám dopomáhají udržovat v duši nadpřirozené ono zladění. Ačkoliv v žádném přikázání nestojí, kolikrát se máme za den takto modlit, je zcela přirozeno, že tak činíme ráno, kdy se probouzíme v nový den, nebo večer, když jsme den Bohem darovaný skončili. Také se máme modlit před jídlem a po něm, neboť jsme je obdrželi z rukou Božích, před prací a po ní, neboť od Boha k ní dostáváme síly, tak se modlíme při pokušení a v nebezpečí života, který závisí zcela na Bohu.

Je také zcela spravedlivé, jestliže nás církev vyzývá, abychom alespoň v neděli a zasvěcený svátek účastnili se bohoslužeb, to jest Mše svaté, a podle možnosti zanedbávali ani jiných křesťanských cvičení.

Docent Dr. Jan Merell

Evangelia pravá a podvržená.

V poslední době prolétla novinami několikrát nejasná zpráva, že prý bylo nalezeno nějaké nové, dosud neznámé evangelium. Těmto, tak zv. apokryfním t. j. podvrženým evangeliím chci věnovati několik slov. Podstatnou známkou našich čtyř evangelií je střízlivost, prostota a přirozenost jejich líčení. Tak jako čtenáři dnešní, i čtenáři dob raného křesťanství, byli by si přáli daleko více zvědět o osobě Kristově, než zaznamenávají evangelia. Zvláště kusé zprávy evangelií o Ježíšově dětství neuspokojovali jejich svatou zvědavost. Lukášovo střízlivé sdělení: Dítě pak rostlo a sílilo se, jsouc plno moudrosti, a milost Boží byla v něm (2, 40), jejich zvědavost spíše dráždilo.

Tyto mezery se snažila již od nejstarších křesťanských dob vyplnit evangelia podvržená. Jejich spisovatelé jsou většinou neznámí a tam, kde jsou uvedeni, nejsou to jména spisovatelů skutečných, nýbrž biblických osob, pod jejichž jménem byly spisy rozšiřovány, aby si získaly důvěry věřících. Tak jedno podvržené evangelium se nazývá evangeliem Tomášovým, jiné Jakubovým, jiné opět Filipovým.

První apokryfy jsou data velmi starého, již ze II. stol., ty se nám však nezachovaly, protože k nim nebylo důvěry, když vznikly anebo byly v užívání v kruzích podezřelých z bludů. Po těchto prvotních spisech nezbylo téměř stopy a jejich rekonstrukce je velmi obtížná. Na kmeni těchto prvotních děl vyrostly v pozdějších stoletích rozšířené a rozvětvené legendy, z nichž již mnohé se zachovaly dodnes. Všechna tato evangelia jsou již data velmi pozdního. Většinou pocházejí ze 4.—5. stol. Již toto pozdní datum vzbuzuje nedůvěru k líčeným zprávám. Dvě tato evangelia mluví o konci života P. Ježíše a P. Marie (Evg. Nikodemovo a evg. o smrti P. Marie), ostatní o Ježíšově dětství (je to zvl. t. zv. Protoevangelium Jakubovo, evg. Tomášovo, arabské a Historie Josefa tesaře).

Jaký je literární charakter těchto evangelií? Jsou zřejmě závislá na čtyřech pravých evangeliích. Tam, kde se našich evangelií přidržují, jejich líčení je střízlivé a důstojné. Jakmile se od nich odchylují, upadají do naivity, někdy přímo do nechutnosti a nevkusy. Na první pohled je zřejmý jejich druhotný charakter. Apokryfní evangelia čerpají ze čtyř evangelií a ne obraceň. Užívají jich a okrašlují jejich střízlivý text. Jsou v nich snad zrnka dobrá, zbytky prvotní tradice, některé drobnůstky, jež by snad mohly doplnit zprávy pravých evangelií, avšak nic více.

Přece však četba apokryfů není *úplně bez užtku a půvabu*. Tak objeví čtenář mnohou krásnou realistickou stránku v Protoevangelium Jakubově (nářek P. Marie nad neplodností) nebo evangelium Pseudomatoušově (líčení útěku do Egypta). Pravá epika je v líčení sestoupení Krista do pekel v evangelium Nikodemově. Vždycky však apokryfy touto literární krásou prochnuty nejsou. Z velké části jsou dílem *bujné obrazotvornosti* a často až groteskním rozšířením textu pravých evangelií. Netřeba snad podotýkati, že apokryfní evangelia měla i veliký vliv na tvorbu uměleckou, zvláště na malíře a básníky. Literatura středověká, a ohlasy toho nalézáme tak často i v literatuře staročeské, mnoho čerpala z apokryfů. Na př. ve středověku oblíbená Zlatá legenda Jakuba de Voragine. Odraz apokryfních apokalypsí je patrný v Dantově Božské komedii. U nás zvláště Jul. Zeyer mnoho čerpal z apokryfních evangelií. I umění bohatě využilo apokryfů. Kde jinde čerpalo výtvarné umění středověku na př. látku pro život P. Marie, než z podvržených evangelií? Určitým přínosem apokryfů je, že poskytují *vzhled do náboženských ideí a věroučných sporů své doby*. Jsou na př. dokladem prvokřesťanské víry v božství Kristovo. Dítě Ježíš je Bohem, proto jeho dětství, jak je líčí apokryfy, je přeplněno zázraky. Podobně jsou apokryfy dokladem prvokřesťanského přesvědčení o velikosti P. Marie.

Aby si posluchači mohli učiniti alespoň malou představu o obsahu a rázu apokryfních evangelií, přečtu několik ukázek:

Tak evangelium Tomášovo o dětství Ježíšově počíná: Považoval jsem za nutné, já Tomáš Izraelita, oznámiti všem bratřím z pohanů veliké činy dětských let Pána našeho Ježíše Krista, které vykonal v naší zemi, kde se narodil. Když pacholík Ježíš dospěl pěti let, hrál si kdysi po dešti u přechodu přes potok, zastavoval tekoucí vodu stávkem, hned ji čistil od kalu a pouhým slovem jí přikazoval. Udělal z vlhké hlíny kaši a vytvořil z ní dvanáct vrabců. Byla pak sobota, když to učinil. Bylo tu však také mnoho jiných dětí a hrály si s ním. Tu kdosi upozoroval, co Ježíš učinil — že si totiž hrál v sobotu — šel ihned a žaloval jeho otci Josefovi: »Podívej se, tvůj synek je u potoka, vzal hlínu a uplácav dvanáct ptáků znesvětil sobotu. Když Josef přišel k tomu místu a to uviděl, zavolal na něj: »Proč děláš v sobotu, co se dělají nesmí?« Ježíš však zatleskal rukama, zavolal na vrabce a pravil jim: »Odlétněte!« A ptáci křičíce vzletli a odletěli.

Když mu bylo šest let, dala mu matka džbán, aby načerpal vody a donesl ji domů. V tlačenici však narazil a džbán rozbil. Rozestřel tedy svrchní oděv, jež měl na sobě, naplnil jej vodou a donesl ji své matce. Když matka spatřila znamení, které se stalo, políbila ho a vstřípila si do paměti tajemné příběhy, jež se udály. Jindy zase v době setby vyšlo dítě se svým otcem, když hodlal rozsévati obilí na svém poli. A zatím co otec rozséval, zasel také Ježíš jedno zrnko pšenice. Po žních pak, když bylo obilí ve stodole a vymlátli sto korů, svolal na mlat všechny chudé z vesnice a daroval jim obilí. Josef si ponechal co zbylo. Ježíškovi bylo osm let, když se toto událo.

V uvedených příkladech, i když jsou snad naivní, je alespoň trochu poesie. Vždy tomu tak v apokryfech není. Někdy dokonce líčí apokryfy Ježíše jako mstivého chlapce. Tak v podvrženém evangelium Tomášově čteme: Jindy šel Ježíš vesnicí a jakýsi hoch běžel a vrazil do jeho ramene. Ježíš se proto roztrpčil a pravil mu: »Nedoješ k cíli své cesty!« A v okamžení hoch klesl a byl mrtev.

Oč přirozenější, prostší a důstojnější je líčení našich čtyř evangelií, jež při srovnání s evangeliemi podvr-

ženými tím více vynikne. Toto poznání nadřazenosti našich evangelií je snad nejcennějším poznatkem z četby podvržených evangelií. Přečteme-li jen jednou na př. apokryfní líčení o narození Ježíšově, naprosto necítíme potřeby čísti je někdy znovu. Jak jinak je tomu u pravých evangelií. Můžeme se k nim vracet neustále a vždy v nich nalezneme novou krásu a útěchu.

Film.

Zřízení Českomoravského filmového ústředí v Praze. Podle nařízení říšského protektora v Čechách a na Moravě zřizuje se za účelem sjednocení filmové výroby Českomoravská filmová ústředna se sídlem v Praze. Jejím úkolem je podporovat výrobu filmu v rámci celkového hospodářství, hájit požadavky jednotlivých skupin, jakož i tvořit spravedlivé vyrovnání mezi osobami v tomto oboru pracujícími. Ústředna je zmocněna stanovovat podmínky provozu, otvírání a zavírání podniků filmové živnosti, vydávat nařízení o hospodářsky důležitých otázkách v rámci celé filmové živnosti a také o rázu a znění smluv v oboru jednotlivých stavovských skupin filmového hospodářství, vybírat příspěvky, které vyžadují schválení říšského protektora, rovněž vydávat předpisy jak budou vybírány veřejné dávky. Všechny jiné, dosud existující filmové organizace se rozpouštějí. V občanskoprávních věcech podléhá Filmové ústředí německé soudní pravomoci.

Jsou tedy zrušeny všechny dosavadní filmové organizace, zejména bývalé Filmové ústředí pro Čechy a Moravu, Zemský svaz kinematografů v Čechách, Svaz majitelů kinematografů na Moravě, Svaz filmové výroby a jiné. Jména těchto organizací připadá Filmovému ústředí. Jejich působnost přechází v rozsahu nařízení o zřízení Českomoravského filmového ústředí na toto Filmové ústředí. Předsedou nového Českomoravského filmového ústředí byl jmenován Emil Sirotek.

Upozorňujeme na novou knihu Jana Kučery »O filmu«, která bude velmi vhodnou příručkou pro všechny filmové pracovníky, zájemce i diváky. Podrobnější referát přineseme v příštím čísle.

Rozhlas.

(Hlídka katolické rozhlasové centrály. Dotazy řiďte na redakci časopisu, která je předá příslušným referentům.)

Ranní pořad nedělního vysílání: Zvony, Otče náš, Zdravas, epistola neděle nebo svátku, výklad na ni, chrámová píseň.

Před každou Mši svatou úvod, evangelium dne a společná modlitba Církve.

Březen:

5. března, středa: 11.00—11.15 hod.: Prof. Dr. Pecka: Víra jako ctnost.

17.15—17.30 hod.: Dr. Lad. Peřich: Moravský historik Dr. Dudík.

7. března, pátek: 17.15—17.30 hod.: P. Dr. Jan Urban, OFM.: K hlubinám křesť. života. (XXII.)

9. března, neděle: 8.50—9.00 hod.: P. Josef Parma: Duchovní promluva na den.

9.00—10.00 hod.: Slavná Mše sv. z farního kostela v Rosicích.

10. března, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Václav Zuran: Slovo k mládeži.

12. března, středa: 11.00—11.15 hod.: Msgre Em. Žák: Ježíšova osobnost. (III.)

17.15—17.30 hod.: Prof. Dr. Oldřich Králík: Durychovi »Služebnící neuziteční«.

14. března, pátek: 17.15—17.30 hod.: Věčné mládí gregoriánského chorálu. Úvodní slovo O. A. Tichý, ukázky přednese bohoslovecká Schola cantorum.

16. března, neděle: 8.50—9.00 hod.: P. Jiljí Bouz: Duchovní promluva na den.

9.00—10.00 hod.: Slavná Mše svatá z děkanského kostela v Třeboni.

17. března, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Zprávy z katol. života.

19. března, středa: 11.00—11.15 hod.: J. M. Dr. B. Jarolímek, opat-koadjutor: Kristus a Církev. (III.)

17.15—17.30 hod.: Dr. Josef Králík: Svatý Josef.

21. března, pátek: 17.15—17.30 hod.: P. Dr. Jan Urban, OFM.: K hlubinám křesť. života. (XXIII.)

23. března, neděle: 8.50—9.00 hod.: P. Jan Ryšavý: Duchovní promluva.

9.00—9.40 hod.: Tichá mše sv. z Luhačovic. (Pouze B.)

24. března, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Anna Moravcová: V čem spočívá spolupráce rodiny a školy.

Zrna a zrnka.

Uveřejnili jsme v 20. čísle loňského ročníku na tomto místě mezi „Zrnky“ citát „Ze zápisů starého profesora“ ze studentského časopisu „Jitro“, podle něhož není hříchem tančit v adventě nebo v postě. Tento názor není správný a odporuje jak výnosu Kongregace konciliu, tak prohlášení českých biskupů, podle nichž v našich diecésích zákaz tance v řečených dobách zavazuje přísně ve svědomí. Je to zvláštní zvykový zákon našich krajů, který novým církevním zákoníkem nebyl dotčen, a který podle výnosu Kongregace konciliu ani rušen býti nemá.

Charita není jen nemocniční ošetřovatelka! Charita — milosrdná láska — chce býti otcovským a mateřským rádcem, vychovatelem. Proto jde až ke klíčům života. Charita je víc než pouhé tělesné milosrdenství. Jest poslána na všechny štace života, kde se rozhoduje o časném a věčném zájmu jedince i rodů. Hledajíc spolupracovníky, chce sdružit početné čety těch, kdož by bližním radili, těšili, pomáhali k časnému i věčnému štěstí.

Ludmila, časopis Charity v zemi moravskoslezské.

Tak možno Kosmáka přičísti k moravským buditelům, tím spíše, že byl vřelého národního citu, lásky k lidem, mezi kterými žil, i k těm lidičkám, které zobrazoval v dobrém i špatném. Jak se uměl rozbásniti o krásách moravské země a přírody! A pak, jeho řeč! To je řeč plná, živá, bohatá, jakou tehdy mluvila země, naši otcové a matky, řeč naší mladosti a míst, kde jsme tuto mladost žili. To jsou hlasy, které jsou nám ze starého kukátkáře dnes nejdražší.

K. Z. Klíma v Lidových Novinách.

V jednom kodaňském chrámu stojí nádherná socha Krista od sochaře Thorwaldsena. Když jakýsi cizinec prohlížel dílo zklamán — protože nechápal, v čem záleží krása této umělecké práce, řekl k němu kdosi: »Musíte, milý pane, pokleknouti a tak vzhlížeti na Krista.« Cizinec poklekl, a hle! Ihned postřehl všechny krásy nádherného díla.

Dr. Tihmér Toth: Kristus a mládež.

Vůbec, když se kolem sebe rozhlédneme, žasneme, jak jsou lidé ještě pověřiví. Mnoho a mnoho věcí, které se pokládají za samozřejmé, jsou pověrou. Především jsou to tak zv. měsíční kameny, potom jsou to různé amulety, kominičky, čtyřlístky, prasátka, třináctky pro štěstí. Kvete celá průmyslová výroba pro pověřivě. Až půjdete městem, podívejte se do výkladní skříně některého zlatníka nebo v galanterním obchodě. Chybí jen inseráty, kde se prodávají kusy provazu z oběšence — pro štěstí.

Pověřivost. »Naše doba.«

Když jsem ještě do oratoře (t. j. salesiánské) nechodil, nevěděl jsem, co je to katechismus nebo apoštolovati mezi chlapci. Teprve až jsem to poznal, začalo se mi tam líbit. Ale co je hlavní, proč tam chodím, je to, že oratoř ze mne udělala řádného hochu, který přistupuje často k svátostem a apoštoluje mezi chlapci. (Kvartán.)

Chlapci a oratoř. (Salesiánský věstník.)

Pozornost venkovských ochotnických divadel se obrací v poslední době k dobré a hodnotné české hře. Zajímavé rozhodnutí učinil okresní úřad v Rokycanech. V dohodě s okresním osvětovým sborem

stanovil, že od 1. ledna tohoto roku nebude povolati hraní bezcenných operet. Rozhodnutí se odůvodňuje tím, že je v samotném zájmu ochotnických spolků, aby v bohatém výběru českých divadelních her nacházely své pravé poslání, které vyhovuje i lidu. Všechny divadelní kroužky byly vyzvány, aby odmítaly laciný a literárně škodlivý brak, jaký se jim namnoze nabízí a nepřináší nic pro kulturní obohacení našeho venkova.

Zákrk proti škváru na jevišti. »Rodina a škola.«

26. března, středa: 11.00—11.15 hod.: P. Adolf Pelikán: O rodné výchově. (III.)

17.15—17.30 hod.: Jan Zahradníček: Třebíčská katedrála.

28. března, pátek: 17.15—17.30 hod.: P. Josef Vítek: Kazatel Jan Rychlovský.

30. března, neděle: 8.50—9.00 hod.: P. František Brýdl, děkan: Duchovní promluva.

9.00—10.00 hod.: Slavná Mše sv. z Heřmanova Městce.

31. března, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Zprávy z katol. života.

Případné změny v přednáškách a hodině relací ohlašujeme ve zprávách z katolického života.

Případné změny v přednáškách a hodině relací ohlašované rubrice oznamovati též zpěvní pořady Bohoslužeb.

9. března: Slavná Mše sv. z farního kostela v Rosicích u Brna: Vojtěch Říhovský: Missa Loretta, op. 3. pro smíš. sbor, orch. a varhany.

Introit: Vlad. Malacka: Reminiscere (smíš. sbor, varhany).

Graduale: Tribulationes, Tractus: Confitemini, recit. V. Mladý: Modlitba, pro ženský sbor s prův. varhan.

Offertorium: Meditabor, recit. Vojtěch Říhovský: Nezoufám pod křížem svým, sopran solo s průvodem varhan.

Communio: Intelligite, recit.

K pozhennání: Vlad. Malacka: Tantum ergo smíš. sbor, orchestr a varhany.

16. března: Slavná Mše sv. z děkanského kostela v Třeboni. Jan Jakub Ryba: Missa in A moll in Domin. Quadragesimae, pro smíš. sbor, varhany, dvě violy, cello, basu, dva hoboje, dva lesní rohy.

Introit: Oculi mei — greg. chorál.

Graduale: Jan Jakub Ryba: Exsúrge (smíš. sbor, varhany a nástroje jak při mši).

Tractus: Ad Te levávi — greg. chorál.

Offertorium: Jan Jakub Ryba: Justítiae Dómini (smíš. sbor, varhany a nástroje jak při mši).

Communio: Basser, greg. chorál.

K pozhennání: Tantum ergo, chorálně.

Italská rozhlasová společnost »Eiar« rozeslala v listopadu m. r. všem posluchačům rozhlasu dotazník, aby poznala jejich přání po úpravě rozhlasového programu a případně jim vyhověla. Hlasovací právo měl každý posluchač, který do 31. ledna 1940 zaplatil svůj příspěvek. Ze všech posluchačů rozhlasu — celkem 1,194,849 osob — zodpovědělo dotazník 75%. Odpovědi se ovšem týkají nejrůznějších zájmů. V popředí stojí studium řeči. Menší zájem se jeví o filosofii a paedagogiku; z technických věd zaujímá první místo chemie, po ní elektrotechnika. Hlasování odstranilo doprovod domácího tělocviku, deklamaci básniček a bursovní zprávy. Pro všeobecné vysílání náboženského rázu se vyslovilo 415,521 posluchačů (proti 182,604) a stejně pro posvátnou hudbu 405,958 (proti 193,666). (Apoštolát sv. CM.)

Z domova.

Přihlášky do I. třídy arcibiskupského chlapeckého semináře v Praze XVI. (Smíchov, Bendova ulice č. 17) končí úředně 31. května t. r. Do 15. května nutno požádati správu žákovy školy, aby zaslala osobní list a frekventační vysvědčení ředitelství arcibiskupského gymnasia v Praze XVI. — Smíchov, Bendova ulice č. 17. Roční pense pro chovance je 3.600 K. stravného a 300 K. školného.

Zemřel nejstarší moravský kněz. Dne 15. února zemřel v Určicích u Prostějova Msgr Růžička ve věku 94 let. Na kněze byl vysvěcen v r. 1870. — Nejstarším knězem na Moravě je nyní Msgr Augustin Pospíšil z Dačic, narozený v r. 1851; knězem je od r. 1874.

Pod vedením Památkového úřadu bylo loňského roku v Čechách a na Moravě opraveno 185 kostelů, z toho v Praze 12. Pro letošní rok má Památkový úřad v plánu opravu dalších 250 kostelů.

LITERATURA.

Dva moderní životopisy blahoslavené Anežky. V poměrně nedlouhé době po sobě dostalo se naší dějepisné literatuře dvou cenných monografií, zabývajících se osobností veliké české královské princezny XIII. věku, o jejíž slavnou kanonizaci se u nás v posledních letech opětně rozvinulo značné úsilí. V r. 1934 se dostalo na knižní trh dílo předního člena české františkánské provincie, profesora církevních dějin domácích na bohosloveckých fakultách university bratislavské a později české university Karlovy, dr. Jana Kapistrána Vyskočila: **Blahoslavená Anežka Česká.** Kulturní obraz svěťice XIII. století. V Praze, Universum. Stran 327 a 20 obr. příloh. Cena brož. K 50.—, váz. K 70.—. V komisi má nyní nakladatelství »Výšehrad«. Novinkou je kniha Pekařovy žáčky dr. Jifiny Votočkové-Joachimové: **Anežka Přemyslovna.** Praha, Českomoravský Kompas, 1940. Stran 134. Brož. K 24.—, vydaná jako 2. svazek sbírky »Postavy české minulosti« za redakce univ. doc. dr. Zdeňka Kalisty.

Práce J. Votočkové-Joachimové je vzorné universitní pojednání disertační, podané za účelem dosažení hodnosti doktorské; je to — jak v doslovu připomíná doc. Kalista — poslední žákovská práce, kterou před smrtí přečetl a s pochvalou doporučil prof. Josef Pekař. Kniha je uvedena přehledem dosavadní literatury anežské. Vlastní zpracování pak je roztrženo do šesti kapitol, vypisujících historii Anežčiných zasnub, založení kláštera Na Františku, boj Anežčin o povolení františkánské řehole pro její klášter, dohady o vlivech Anežčiných na politiku jejího bratra Václava I., zejména k papežské kurii a počátky křivovníků s červenou hvězdou. Poslední oddíl (»Legenda«) shrnuje zprávy o zázracích Anežčiných a pokouší se o vylíčení Anežky jako svěťice a nebeské přímlyvkyně. Výklad doprovázejí četné citáty, odkazy k pramenům a literatuře a kritické poznámky, vhodně umístěné vzhledem k hlavnímu textu. I vlastní zpracování je ovšem přísně odborné, bez úmyslu popularizačních; tomu, kdo se méně vyzná v odborných spisech, není tedy tato kniha příliš přístupnou četbou. Vzdělaný a pozorný čtenář, který zajisté ocení i pěkný způsob, jímž se líčení podává, najde tu však mnoho poučení a řadu nových postřehů. Je to dílo úzkostlivě kritické, vyčerpávající moderní poznatky o stanoveném tématu a nerobící před Vyskočilem již prof. Václav Novotný v 3. svazku svých »Českých dějin«. U liberálního historika, jakým byl Novotný, je samozřejmě, že se snažil setřít a odstranit všechnu oslavnou zář, jež Anežčinu postavu v středověké legendě, v barokní kronice i u novodobého katolického publicisty obklopuje, a že se pokusil »přiblížit dnešku«, to jest mozku nechápavému pro nadpřirozené a svaté, Anežku tak, jak se jeví z bezpečných dokladů o jejím životě a její činnosti. Vykládá pak — v rozporu s údaji pramenů — jako důvod Anežčina vstupu do kláštera zklamání a roztrpčenost po ztroskotání královských zasnub a vidí ovšem i v dalších Anežčiných podnicích světské úmysly a osobní citázdostivost. Podle toho pak vypadá Novotného obraz blah. Anežky. Proti tomuto pojetí — dnes ostatně již zastaralému a opuštěnému přirozeně i v práci dr. Votočkové-Joachimové — staví prof. Vyskočil svou tradiční Anežku — svěťici a neskrývá v příslušných oddílech obrannou snahu. Vyskočil pojí své téma velmi široce; rozepsal se v sedmnácti kapitolách dopodrobna o českých politických i kulturních poměrech v XIII. stol., o soudobé Evropě i o počátcích františkánství, takže — jak bylo odbornou kritikou vytýkáno — se postava Anežčina v rozlehlém celku a ve spouště podrobností téměř ztrácí. Zato však je Vyskočilova kniha právě proto velmi vhodná pro čtenáře, historicky méně informované. Hodí se výtečně k podrobnému poučení a křesťan v ní nalezne leccos užitečného pro duchovní život.

Usiluje-li se tedy na tolika místech o rozšíření náboženské úcty k blah. Anežce, je především třeba šířit a množit znalost jejího života a světeckého charakteru. K tomu se hodí obě knihy, zde zmíněné, každá svým způsobem — Vyskočilův solidní životopis staršího typu, svědomitě sestavený a důkladně podložený znalostí doby i pramenů, i znamenitý pokus J. Votočkové-Joachimové o moderní vědecký »portrét osobnosti« Anežčiny. Farní a jiné veřejné knihovny katolické by si obě tato díla měla opatřit. O důležitém doplňku těchto životopisných prací, jímž je rozbor a překlad středověké legendy o blah. Anežce a čtyř zná-

Místo pro adresu:

mých listů sv. Kláry, pořízený rovněž prof. Vyskočillem, se zmíníme příště. —nč—

P. dr. Jan Ev. Urban, OFM, Provinciál: Slovo víry v étheru. Souhrn duchovních rozhovorů, které autor v r. 1939 proslavil v Českém rozhlasu. — Knihkupectví E. Šprongla v Pelhřimově vyhovělo knižním vydáním těchto rozhlasových promluv přečetným žádostem dožadujícím se souborné edice oblíbených pátečních rozhlasových relací, těchto poselství křesťanské víry. Nejvíce užítu získá z ní laik bez rozdílu zda tápající, či již prohlédnuvší. Oběma poskytnou velmi mnoho poučení o Jednom potřebném, o pravdách Božích a životě v Bohu. Cena brož. 20 K. Zaslá vydavatel E. Šprongl, Pelhřimov.

Obrázky bl. Anežky české možno opět obdržeti u Svazu katol. žen a dívek, Praha IV., Hradčanské nám. 8. — 100 kusů mimo porta 8 K. — Tamtéž možno objednat »Oběť Nejsvětější«, modlitby a čtení Mše svaté. Cena 1.50 K.

Rozhledy.

Z Vatikánu.

Italští katolíci východního obřadu, účastníci prvního italského východního synodu, zasedajícího nedávno v Grotta Ferratě, byli přijati v audienci Svatým Otcem, který vyslovil přání, aby východní obřad byl zachován ve své původní kráse a aby katolíci obou ritů zůstali vždy spojeni vzájemnou láskou.

Studijní kolej pro kněze východních církví byla v prosinci otevřena kardinálem Tisserantem v Římě. Je umístěna v budově Collegia Russica. Nová kolej je zasvěcena sv. Janu z Damašku a jejím rektorem je cášský jezuita P. Emil Herman.

Stěny kaple, v níž odpočívá papež Pius XI., byly vyzdobeny mosaikou, zobrazující Krista jako Krále vesmíru a sv. Terezií od Ježíška, nejmilejší světicí papežovou. Mramorový náhrobek s ležící postavou velebně provádí milánský umělec del Castiglioni.

ZE SVĚTA:

Slovinský spisovatel František Finžgar dožil se 9. února sedmdesátin. Přes svůj vysoký věk je ještě svěží a řídí různé slovinšské kulturní instituce a je ještě i literárně činný. Do češtiny byla přeložena též jeho kniha »Stryčové«.

Dvacet let práce v chorvatském katolickém nakladatelském družstvu sv. Jeronýma v Zagrebu oslavil v minulém měsíci Dr. Josip Andrič, známý chorvatský publicista a spisovatel, známý i mnohým našim pracovníkům z let svého studia v Praze.

Chorvatská literární tvorba utrpěla letos v únoru dvě citelné ztráty. Dne 4. února zahynul tragicky mladý katolický spisovatel a velmi nadějný talent Ivo Kozarčanin. Byl stár 29 roků. — Dne 7. února zemřel chorvatský katolický spisovatel Dr. Velimir Deželič starší.

Poklad dómu španělského Toleda byl uloupen za bouří nedávné občanské války. Ze vzácných uměleckých předmětů byl dosud vrácen jedině stříbrný kalich, dílo vlámského umělce Matyáše Memlinga, který za přispění německých úřadů byl vypátrán v Paříži.

Apoštolským visitátorem všech řeckých katolíků v Říši byl Sv. Stolicí jmenován berlínský řecko-katolický farář Dr. Verhun, který studoval v Praze a věnoval se po léta misijní duchovní správě řecko-katolických vstěhovalců hlavně v Německu.

Katolická universita v Brasílii byla slavnostně otevřena kardinálem Leme 24. srpna loňského roku. Universita je umístěna v koleji svatého Ignáce v Rio de Janeiro. Má prozatím dvě fakulty: právnickou a filosofickou, na kterých, jakož i na přípojených kurzech přednáší 60 profesorů. Otevřením university bylo splněno jedno z nejstarších přání brasílského episkopátu a tamních katolíků.

K BOHU. Modlitební kniha duchovního života katolické inteligence. Vyšla již v III. vydání. V plátné váz. 25 K. Objednávky z ochoty vyřídíme.

OBRAZY PRAŽSKÉHO JEZULÁTKA, pravá fotografie v hnědém neb černém odstínu, zasklené nebo v celuloidovém rámečku, rozměr fotografie 23×17 cm. Cena: Zasklená hnědá fotografie 30 K, černá 27 K, celuloidová (pouze černá fotografie) 21 K. Možno obdržeti i samotné fotografie: hnědé provedení 15 K, černé 12 K, vše mimo poštovného. Pohlednice Pražského Jezulátka (pravá fotografie) kus 1 K.

Z MISIJNÍCH KRAJŮ.

Misie mezi Indiány.

Založení každé misijní stanice značí rozšíření katolického učení a jest zároveň dílem Božské Prozřetelnosti. Tak se také Boží Prozřetelnost projevila zvláštním způsobem, když byla r. 1928 založena misie mezi Indiány Sirionos ve střední Bolívii v Jižní Americe.

Vznik této misie souvisí se zajímavým osudem mladého Indiána, který se dnes jmenuje Silvestr a je pohlavěm nově založené indiánské osady, v níž se misie nachází. Silvestr se narodil v pralese, a sám Bůh ví kde, neboť Sirionos je kočovný kmen jako u nás cikáni. Jeho otec se jmenoval Elié a matka Taii.

Před několika roku uspořádal jeden farmář hon na Sirionos. Snad mu onen indiánský kmen ukradl z nouze něco obilí s jeho polí a to mu bylo záminkou k jeho barbarskému činu. — Takové hony na divochoy pořádají tamější běloši ještě dnes. Chycení divoši jim pak musí sloužiti aneb je draze prodají. — Farmář ulovil dva Indiány, jednoho staršího muže a našeho Silvestra. Silvestr byl prodán za otroka jakémusi farmáři Ignatiu Hurtadovi. Otroctví mu nebylo na škodu. U onoho farmáře se naučil dostatečně španělsky, důkladně se vycvičil v polní práci, již nyní učí své poddané, a byl u něho pokřtěn. Po roce dostal ženu, aby otročil ochotněji. Když mu ji však vzali, všecek rozmrzen pomýšlel na útěk. Zakrátko na to uprchl ke svému kmeni. Na cestě však onemocněl na úplavici. Několik Indiánů z kmene Guarayos jej nalezlo v pralese nedaleko misie San Pablo. Donesli ho k misionáři P. Albertovi Singerovi. Pobyt Silvestrův v San Pablo, kde jej misionář vyléčil, byl další přípravou k životnímu úkolu. Zde poznal na vlastním těle laskavost a milosrdenství misionářovo. Viděl, jak Guarayos, úhlavní nepřátelé jeho soukmenovců, se zabývají za vedení misionářova zemědělstvím, žijí v osadě za mnohem příznivějších životních poměrů, než když se potulovali v pralese. Když se však Hurtados dověděl, že Silvestr žije v misi San Pablo, přemluvil ho mnohými sliby k návratu. Mladý Indián se vrátil k bývalému pánu. Tu se přihodilo něco neočekávaného: když pracoval jednoho dne s několika indiánskými ženami na poli, byli přepadeni. Silvestr podle dlouhých šípů, na ně vystřelených, poznal svůj kmen Sirionos. Zvolal na ně mateřskou řeč. Rudouši vylezli z úkrytů a odvedli si ho domů. Od té doby byl Silvestr pro civilisovaný svět neznámý.

Mezi tím se P. Albert dověděl, že několik dní cesty na jihozápad od misijní stanice se zdržuje značný počet Sirionos. Chtěl se s nimi seznámiti a ujednati přátelství. První cestu k nim podnikl v září 1926. Druhou v říjnu, která trvala sedm dní a byla počátkem založení misie Santa Maria.

Když se P. Albert ještě s několika rudými průvodci při této druhé výpravě prodíral pralesem, byli přepadeni lovci z Sirionos. Snad by to bylo s naším misionářem zle dopadlo, kdyby byl Silvestr neokřikl své soukmenovce, aby Guarayos-ovi a muži v hnědém oděvu neublížili, poněvadž mu jednou prokázal velké dobrodiní. Prozatímni přátelství bylo uzavřeno až druhého dne, protože Silvestr se styděl vylézt z houští před misionáře úplně nahý, což je u tamnějších divochů docela obvyklé. Silvestr se stal prostředníkem mezi P. Albertem a Sirionos. Uzavření úplného přátelství bylo odloženo na pozdější dobu.

Na začátku roku 1927 se dostavila do San Pablo skupina Sirionos, ke které příslušel Silvestr. P. Albert je podaroval a přikázal jim, aby přišli zase. Ke konci května se Indiáni dostavili znovu do San Pablo. Konečné přátelství bylo obřadně uzavřeno. Pak se P. Albert i generální komisař P. Damasus Sartori odebral se Sirionos na vyhlédnutou mýtinu, kde byla zřízena nová misie, zvaná Santa Maria de Lourdes a svěřena P. Albertovi. Od května r. 1928 jí řídí P. Felix Heidering (Tyrolan). V prosinci téhož roku byl Silvestr při visitaci jmenován pohlavěm (kacíkem). Jeho úkol je těžký. Spolu s misionářem má převychováti kočující divochoy, děti pralesa, kteří podnikli ještě před nedávnem tu a tam loupežnou výpravu, kteří byli zvyklí žítí se jen lovem a chytáním ryb, v řádné, pracující a usdlé lidi. S pomocí Boží se práce P. Felixovi i Silvestrovi daří. (»Ignis Seraphicus«.)

Dobrovolné příspěvky na vydávání časopisu jsou vítány a budou, pokud si to dárcé výslovně nezakáže, kvitovány.

VECHÁZÍ S CÍRKEVNÍM SCHVÁLENÍM.

Vlastním nákladem Svatováclavské Ligy v Praze IV., Hradčanské náměstí číslo 8. - Redakce a administrace tamtéž. - Vychází 1. a 15. každého měsíce kromě července a srpna. - Redakční uzávěrka 5. a 20. každého měsíce. - Cena jednotlivého čísla 50 hal. Předplatné na celý rok i s poštovní zásilkou 10 K. - Číslo pošt. spořitelny Praha 208.401, čís. telefonu 617-70. - Řídí redakční kruh. - Odpovědný redaktor Josef Kozák, Praha. - Používání novinových známek povoleno ředitelství pošt a telegrafů pod čís. 15.206/VII. ze dne 18. ledna 1936. Dohlédací pošt. úřad Praha 11. - Vytiskla kniht. J. Bartl nást., Praha VII., Goetheova 14.

KATOLÍK

Líst Svazu katolických mužů a Katolické akce

Vychází čtrnáctidenně. — Ročník VI. (XXIII.) — V Praze dne 15. března 1941,

č. 6

Tesař z Nazareta.

Bůh ve Svě nevyzpytatelné moudrosti poslal na svět Svěho Syna do chudičkého prostředí. Prostá pastýřská stáj byla místem, kde se Boží Syn jako člověk narodil a světu zjevil a kde přijal ochranu od prostého tesaře z Nazareta, sv. Josefa. Do nedávna neznámý dělník byl v očích světa povýšen v hodnost a důstojnost Pěstouna Páně. Na něm ukázal všemohoucí náš Stvořitel, náš Pán a Bůh, že Jeho láska a milosrdenství patří každému, byť sebe nepatrnějšímu Jeho obrazu a podobnosti, když žije podle svatě vůle, která byla zjevena a podle zákona, který byl dán lidstvu při jeho stvoření. On, přelaskavý Otec nebeský, je každě lidské duši otcem milujícím a dobrotivým a dovede ji mimořádně povznést z největšího ponížení.

Překrásným příkladem této lásky Boží je právě ozdobení sv. Josefa, otcovskou důstojností vůči druhé Božské Osobě, Spasiteli světa. Z chudého muže stává se z Boží vůle, ochránce Božského Dítěte a pak ochránce celé Církve, ku které toto Dítě položilo základy, když, vedeno starostlivou a laskavou rukou pěstounovou, dorostlo v muže a zastkvělo se všemi cnostmi, které kdy ozářily duši člověka. Chudý na pozemské statky, ale bohatý láskou a pokorou, je odměněn korunou svatosti a slávy, které se mu dostalo z bezprostředního styku s Bohočlověkem již za jeho života a kterou se stkví i na nebesích jako hlava svatých a světic Božích. Bohabojný a poctivý tento dělník, starostlivě pečující o Matku a Její Božské Dítě pilnou prací svých rukou, měl by být nejkrásnějším vzorem všem mužům, kteří byli z vůle Páně ozdobeni důstojností

otcovskou a kteří živí svou rodinu výsledky své tělesné nebo duševní práce.

Sv. Josef byl mimořádně povýšen a přece zůstal nadále pokorným Božím služebníkem. I když se mu dostalo moci a práv otcovských nad samým Bohočlověkem, spojil obdivuhodně tuto moc a práva s dětinnou oddaností vůči Bohu jako Otci nebeskému. Ukázal tu překrásně, jaká harmonie má panovati mezi člověkem a jeho Stvořitelem, který ve Svém Synu proměnil Svou otcovskou moc v nekonečnou obět lásky vůči hříšnému lidskému pokolení. Sv. Josef i při svém významném zakoušel úděl lidstva vyhnáného z ráje hříchem pýchy prarodičů, nesl však tento úděl odevzdaně a se vzornou trpělivostí a vírou, že každý křížek, každá starost a strádání jsou pomocníky na cestě k dokonalosti a ke spáse nesmrtelné duše. Jaká to proto nevyčerpatelná studnice vynikajících ctností pro každého křesťanského otce.

Práce sv. Josefa, byť ji konal v potu tváří, byla zhodnocena jejím výsledkem, který se projevoval ve prospěch Božího Dítěte a sloužil k větší cti a slávě Boží. Byla to práce, která sv. Josefa zušlechťovala, jej z nicoty povznášela a i k jeho duchovnímu prospěchu přispívala.

Dívejte se tedy i vy, čeští otcové křesťanští, na každou svoji práci s hlediska tohoto vzoru sv. Josefa. Hledejte v ní zušlechtění a povznesení a zaměřujte její výsledky nejen k hmotnému blahobytu svých milých a drahých, ale také k jejich duchovnímu prospěchu a tím k větší cti a slávě Boží.

Křišťan.

Bože, který jsi v nevýslovné prozřetelnosti ráčil vyvoliti svatého Josefa za Snoubence nejsvětější Rodičky své: dej, prosíme, bychom si zasloužili míti přímluvcem v nebesích toho, jehož uctíváme na zemi jako ochránce. Jenž žiješ a kraluješ na věky věkův. Amen.

Dne 8. března t. r. dožil se 75 let Jeho Excellence nejdůstojnější pán Dr. LEOPOLD PREČAN, arcibiskup olomoucký a metropolita moravský. — K modlitbám katolíků sesterské Moravy připojujeme i my hold synovské úcty a oddanosti s prosbou k Všemohoucímu, aby Svou pomocí sílil Jeho Excellenci a provázel Svým požehnáním do dalších mnohých let!

P. Dr. Jan Evang. Urban, OFM., Provinciál:

Poznej sebe sama.

(Kurs duchovního života. IV.)

Dnes bych začal asi takto: Podívejte se na malé dítě: chlapec má dřevěnou šavli a hraje si na vojáky, ohání se jí jako by byla skutečně z ocele. Děvče chová své panenky, mluví s nimi, odpovídá jim, jako by se jí ptaly. A vidíme, jak děti tyto iluze milují a že nejsou rády, jestliže jim je někdo bere. — A nemohu na nic jiného myslit, když mluvím s dospělým mužem nebo ženou, kteří si vytvořili o sobě určité mínění a jednají podle něho, jako by bylo skutečné. A zkušený člověk brzy pozná, že stavějí svůj život také na dřevěném a mlhavém předpokladu. Poznává brzo, že se neznají. Že považují svoje zásady a přesvědčení za ocel, která stačí do životního boje, ale že mají zatím v rukou jen dřevo, kterým se ohánějí. Jen málo lidí ovládá jedno z nejvyšších umění: umět si říci pravdu. Pravdu o sobě. Přiznat si otevřeně vlastní omyly, slabosti a nedostatky. Ví-li člověk, že jeho schopnosti dosahují určité výše a přizná-li si, že na více nestačí, pak vykoná dobře a poctivě tolik, kolik může. Nikdo nemůže na něm chtít více. Ale jestliže si někdo myslí, že je zneuznanou veličinou, že jeho úsudek a schopnosti jsou

tvrdé jako ocel a ostré jako meč a nejsou-li takové, co potom? Obvykle neudělá dobře ani tolik, kolik by mohl a při tom si kazí život věčný trápením pro zneuznání.

Život podle nejvnitřnějších zásad křesťanství není založen na ilusích. Ano, právě proti všem, kteří chtějí klást podstatu křesťanství do vybájených světů a citů, musí tvrdit, že jen ten život odpovídá pravému křesťanskému duchu, který vyrůstá z pravdy. Nemyslím nyní na pravdu o Bohu, nýbrž na pravdu každého o sobě samém. Můžeme si docela dobře říci: Čím pravdivěji poznám sám sebe, tím má můj život pevnější a hlubší základy. A naopak: Čím více se dívám jen kolem sebe a čím méně se znám, tím jest můj poměr k Bohu nepravdivější. — Snad o tom někdo zapochybuje. Ovšem, vždyť i to jest právě takovým sebeklamem, že sami nevěříme, jak snadno se klameme. Ale stačí si jen vzpomenout, jak citlivě poznáme takový sebeklam na jiných: cožpak jste se ještě nikdy nepfeli i se svými nejbližšími o některé rysy jejich nebo své povahy? Vzpomeňte si, jak to bylo: On nebo ona tvrdili vám jistojistě, že sice mají všechny možné chyby, ale že určitě nejsou na př. umínění. A co jste si mysleli? Vidíte, že jste byli přímo ohromeni takovým tvrzením, protože dobře víte, že sice on nebo ona jsou jinak hodní lidé, až právě na tu hroznou umíněnost! —

Ze vzpomínek katolického učitele.

(Několik slov o výchově v náboženském duchu.)

Povinností učitelů v dřívějších dobách bylo též vyučovati náboženství, kdekoli to bylo nutným.

Vzpomínám této doby jako katolický učitel, kdy malé děti i dospělejší učili jsme dělati kříž, modlili se vědomě a usebraně modlitbu Páně, Zdrávas Maria, Věřím v Boha, Anděle Boží a Zdrávas Královno. Dělo se tak denně nejen před vyučováním a po něm, ale i v hodinách náboženských, kdy každé části jejich bylo použito též k modlitbě.

Stalo se nejednou, že při modlitbě Anděl Páně slyšely děti současné zvonění zvončí, což je povzbuzovalo, aby i mimo školu v podobné chvíli posmekly a tuto modlitbu samy vykonaly.

Za křesťanský pozdrav: Pochválen buď Ježíš Kristus! se děti nestyděly a lidé dospělí, které školáci takto pozdravovali, doplňovali jej slovy: Až na věky! To vše působilo povzbudivě na pozorující katolíky.

Vedle zmíněných již modliteb učily se děti též znáti přikázání Boží a církevní ve formě Desatera a Patera. Ale nejenom znáti, nýbrž i podle katechismu rozebírat. Tento rozbor byl přípravou ku zpytování svědomí a hodnému přijetí sv. svátostí, které katolíci učitelé přijímali současně s dětmi své třídy, což byla výchova vlastním příkladem. Dny společného sv. přijímání dítek a učitelů byly oslaveny rozdáním vhodných obrázků, které v úctě byly uschovány jako památka na prožité mládí a školní výchovu.

Vedle církevně předepsaného »Katechismu« a »Bi-

blické dějepřavy«, jež podle možnosti byly v rukou dítek, konala velmi dobrou službu učebnice a modlitební kniha »Oltář«, od p. biskupa Brynychy, v katolických rodinách v oné době velmi rozšířená. Podle »Oltáře« bylo zvláště vyučováno o Mši sv. Častým doučováním osvojily si děti plně modlitby mešní, v »Oltáři« otištěné, což přispívalo k usebrané a bohumilé přítomnosti jejich při Mši sv., pokud nebyla doprovázena zpěvem věřících, ale i při Mši sv. vůbec, zpěvy střídaly se s modlitbami.

Bálež pozorování úkonů kněze u oltáře a současný doprovod těchto předepsanými modlitbami, jinými slovy: uvědomělá a usebraná přítomnost při nejsvětější oběti — kdož by toho mohl podceňovati?

Je samozřejmé, že katolíci učitelé používali při vyučování náboženství i jiných knih pomocných. Na př. »Methodického výkladu katechismu od Václava Davídka«, »Katechismus v příkladech« od téhož autora a jiných, tehdy užívaných, Pro duše, které hlouběji prožívají život náboženský, vyšly od této doby knihy další. Tuto objasňují toliko časový úsek, prožívaný katolíckými učiteli asi před 30 lety. Dostalo se nám i té cti, že jsme připravovali školní děti ku hodnému přijetí svátosti břimování v době působení pánů biskupů: Brynychy, Doubravy a Kašpara, kteří naši dobrou vůli uznali a ocenili. Podobně bylo i v jiných diecésích.

V přítomné době, kdy katolických kněží se nedostává a učitelé povinnosti vyučovati náboženství katolickému jsou prosti — přejímají tuto vážnou povinnost před Bohem rodiče dítek. Učíte tak s láskou ku své vlastní krvi a z každého úspěchu svého budete se

Nebo nehrají vám někdy všechny nervy, když na př. váš představený v úřadě upozorňuje na své zásluhy o dobře provedený výkon a vy víte, že on skutečně za to nemůže, že se povedl. — Teď ovšem by bylo zlo-myslné, abychom hned myslili, že jsou taková tvrzení lživá. Ti lidé tomu jistě o sobě věří. Abychom byli hned spravedliví, řekněme, že jsme asi taková a že opět jiní vidí na nás rozpory, o nichž bychom přísahali, že jich nemáme.

Tedy jedním slovem, člověk se nezná. Jenže nezná-li se a chce-li prohlubovati svůj duchovní život a stavěti budovu krásného křesťanského života, staví všechno na písku nebo bažině, jejíž dno nezná. Jak může pak vy-padat u něho hloubka křesťanského života? Ovšem, vidí-li kdo křesťanský život jenom v hloubání o nad-pozemských vidinách nebo v tom, že v sobě vytváří zbožné dojmy, pak ovšem to může činit, i když se ne-zná, avšak to právě není hlubina a dokonce ani ne po-vrch křesťanského života. Křesťanský život jest sku-tečná láska k Bohu. Pravím schválně skutečná, abych mohl říci, že ji musíme ukázat i v skutku a pravdě. Tedy křesťanský život je takový, kolik z lásky k Bohu vydrží a vykonám, kolik z lásky k Bohu v sobě pře-mohu zlého a kolik v sobě vypěstuji vlastností, podob-ných vlastnostem Božím. Ale má-li se někdo za laska-vého a není-li jím, jak nabude laskavosti? Má-li se ně-kdo za trpělivého, pravdivého, skromného, čistého, a není-li takovým, jak nabude těchto ctností? Vždyť myslí, že je má a zatím jich nemá! Je-li někdo jistý, že naň určité pokušení nepůsobí a vydává-li se v ne-bezpečí, ve kterém klesne, jak se v takové sebedůvěře vyvaruje pádu do hříchu? Je-li někdo zcela jistý, že žije velmi dobře křesťansky, jak bude lepší? A tak by-chom se mohli ptát do nekonečna.

Cíli první podmínkou, abychom nastavili křesťanský život na písek nebo bažinu, jest se b e p o z n á n í. A opět první podmínkou sebepoznání jest nedůvěra ve vlastní úsudek o sobě. Proto také jest jedním z pi-

jistě těšiti a radovati. Modlitby, kterým je naučíte, budou vaše děti obětovati i za vás nejen za vašeho života, ale i po vaší smrti a vyprošená milost Boží bude vám odměnou, kterou tento svět dáti nemůže. »Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne!« řekl Kristus Pán.

Ano, zapřítí musíme sami sebe, konajíce práci záslužnou v oboru křesťanské výchovy svých dětí v rozsahu širším než dosud a s úsilím vypjatějším. Neujdeme též křivému posudku ve svém okolí, kde rozhoduje často lhostejnost u víře nebo i naprostá nevěra. Podobné chvíle prožili jsme i my, katoličtí učitelé v kruhu svých kolegů, patřících cize i nepřátelsky na naši spolupráci ve výchově nábožensko-mravní. Proto jsme se sdružovali ve spolek katolických učitelů a vzájemně utěšovali. Následujte tohoto příkladu i vy, drazí otcové i matky! Seskupte se kolem svých místních duchovních v Katolické akci. Modlete se za zdárnou výchovu svých dětí a rozjímejte při své modlitbě, jak jsme to činívali i my, katoličtí učitelé:

Otče náš,

Stvořil jsi nás k obrazu a podobnosti svému a miluješ nás jako Otec. My jsme Tvoje dítky. I když chybíme, Ty nás nezavrheš. I když trpíme, Ty nás neopustíš, ale utrpení naše zvažíš a oce-níš pro život časný i věčný.

jenž jsi na nebesích.

Jsi ó Bože na každém místě — i zde — přítomen, ale v nebi zvláště. Tam se Ti klanějí andělové a svatí.

Posvěť se jméno Tvé!

Budiž od lidí náležitě ctěn modlitbou, dobrými skutky a ctnost-ným životem. Jméno Tvé svaté ať nikým není zlehčováno, tu-

MŠE SVATÁ - OBĚŤ NEJSVĚTĚJŠÍ.

Když kněz vykonal soukromou přípravu ke Mši sv., oblečen v liturgické roucho, přistupuje k oltá-ři, aby přinesl oběť nejsvětější. Přináší tuto oběť maje k tomu moc udělenou svatým svěcením. Ne-koná však oběť Mše sv. jenom jménem svým, ja-ko oběť soukromou, nýbrž jménem celé Církve sv. a zejména jménem všech přítomných. Proto je nutně třeba, aby jak kněz tak i lid společně se k oběti nejsvětější připravil.

Tuto společnou přípravu, toto společné soustře-dění děje se na začátku Mše sv., v části, jež se na-zývá *mše katechumenů*. Jméno své má od toho, že této části Mše sv. směli býti přítomni v prvních stoletích katechumeni, ti, kteří se připravovali na přijetí sv. křtu. Na konci této části, po evangeliu, museli chrám opustiti a zůstatí jenom věřící. Dnes ovšem Církev svatá nevylučuje nikoho z účasti na celé Mši svaté, poněvadž není takového nebezpečí zneuctění nejsvětějších tajemství. Dnes mohou stejně věřící, jako katechumeni i nevěřící býti na Mši svaté; všem má se dostatí milosti, jež plynou z nekrvavé oběti Ježíše Krista. Přímo však účast a největší podíl milostí mají s knězem věřící, kteří jsou živými údý mystického těla Ježíše Krista — Církve svaté.

Vystoupiv po stupních k oltáři, rozprostře kněz uprostřed korporál, který při cestě k oltáři složen byl v burse. Postaviv pak kalich zahalený velem, otevírá na straně pravé (epistolní) misál a sestupuje prostředkem oltáře dolů.

Stupňové modlitby. Žalm 42.

Dole u stupňů oltáře zaznívají nato slova stupňo-vých modliteb, které mají jméno odtud, že se ko-nají u stupňů oltáře. Společně s lidem, který je tu zastupován ministrantem, modlí se kněz střídavě žalm 42.

Modlitby začínáme znamením svatého kříže, ve jménu Nejsvětější Trojice, jíž oběť Mše svaté při-nášíme. Jest to opravdu podivuhodná moudrost, že v celé Mši svaté je tolikrát znamení svatého kříže! Vždyť také tato oběť není ničím jiným, než stálým opakováním oběti kalvárské. Proto také musí býti kříž na každém oltáři, na kterém se má sloužiti Mše svatá.

Oltář Boží jest to, u jehož stupňů stojíme, na němž budeme obětovati! *»Přistoupím k oltáři Božímu, k Bohu, jenž obveseluje mladost mou.«* Před Hos-podinem není rozdílu věku, neboť on sám od věč-nosti tentýž, stvořil naše duše nesmrtelné, věčně mladé, nestárnoucí. Nezáleží na věkovém rozdílu. U oltáře, při oběti jsme si jakožto údivé těla Kristova rovni. Nadpřirozený život, milost posvě-cující, toť ono pravé mládí a veselost.

»Sud' mne, Bože...« volal David král, utíkaje před svým nehodným synem Absolonem. Ve vy-hnanství toužil po svatyni, kterou svému Pánu stavěl. Bůh jediný nám může pomoci a zachrániti nás před nepřítelem naší duše. Bůh je naše síla, my, svými hříchy, jsme se ho vzdálili.

Prosíme dále s Davidem o světlo, jímž je milost vycházející ze srdce Božího. Pravdou je pomoc, které se nám jistě dostane. S těmito pak dojdeme až na vrchol hory — k tajemství oběti samé. A opět jásáme, že máme přístup ke svatyni. Bohu však za to jsme povinni vzdávat chválu. Vědomí vlastní naší viny a slabosti kormoutí srdce naše. Nezpyvá nic jiného, než vyznání a lítost, přímá to

disposice duše na veřejné vyznání vin, a zároveň očištění.

Žalm 42. uzavírá oslava Trojjediného Boha, jenž nám svou pomocí přispěl. První část stupňových modliteb je tím skončena. F. F.

*

Pouze při Mši svaté dosahuje člověk vrcholu své křesťanské důstojnosti na zemi. Nikdy není větším než před oltářem. Řekni mi, jaké stanovisko zaujímáš ke Mši svaté, a já ti řeknu, čím jsi.

Robert Mäder: Zpět ke Mši sv.!

lířů katolického ducha víra a důvěra v autoritu slova Kristova a jeho Církve, vedené Duchem svatým. Katolíci nedůvěřuje svým vlastním duchovním myšlenkám, nýbrž odporují-li širšímu mínění zkušených a moudrých věřících, opustí je jako nebezpečnou půdu. A jsou-li jeho duchovní cesty dobré a pravdivé, teprve pak jim věří, až opět řada zkušených a vážných věřících, a především zkušenost a slovo Církve, mu je potvrdí. Slovo Církve ve spisech svatých Otců, svatých učitelů a duchovních vedoucích, Jestliže jsme kdysi pravili, že v katolickém duchu je dražší pravda než svoboda, pak to platí i zde. Komu jde o skutečný a pravý poměr k Bohu, nebude dbát, zda jeho myšlenky o Bohu a o sobě jsou vlastní a svobodné, nýbrž především se zeptá, zda stojí na základě pravdy a skutečnosti. A zvláště, jde-li o hlubší poměr k Nekonečnému, pak tím spíše jest na místě myšlení plné pokory a touhy.

V čem si musíme říci pravdu?

Především jest nutno pojmenovat v duchovním životě každou věc jejím jménem. Tedy jest si nutno poctivě říci a uznati každý hřích. Myslím zde na ty, kteří umějí každý hřích vymluvit nebo dokonce okrášlit, na ty, kteří uznávají hřích podle sebe a ne podle Boha a Církve. Podle svého mínění a ne podle mínění tolika vážných, nanejvýš ušlechtilých a čistých lidských

peno, haněno — ať nikdo křivě nepřisáhá, Tobě, o můj Bože, se nerouhá.

Přijď království Tvé.

Církev Tvá svatá nechť se rozšíří po celé zemi a my ať jsme uvedeni do Tvého království na nebi. Pokoj a klid Tvůj nechť se v nás rozšíří a upevní.

Buď vůle Tvá jako v nebi, tak i na zemi.

Vůli Tvou svatou ať lidé na zemi plní jako svatí a andělé v nebi.

Chléb náš vezdejší dejž nám dnes.

Dej nám, Otče nebeský, pokrm a vše, čeho tělo potřebuje. Dopřejž nám též pokrmu pro duši: slova Božího a těla Páně.

A odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim viníkům.

Rád odpouštím všem, kteří mi ublížili. Kéž i mně bylo by odpuštěno.

Neuveď nás v pokušení.

Nedopuť, Otče nebeský, aby nás ke hříchu svedlo tělo, zlí lidé na zemi a ďábel.

Ale zbav nás od zlého. Amen.

Zbav nás všeho, co škodí duši i tělu.

Zdravas Maria, milosti plná, Pán s Tebou.

Buď pozdravena, nemělas hříchu ni žádného, Duch Svatý v Tobě vždy přebýval.

Požehnaná Ty jsi mezi ženami.

Nade všechny ženy vyvýšena jsi a šťastná, milostí Boží proniknutá, že záříš jako slunce milosti.

A požehnaný plod života Tvého Ježíš.

Syn Tvůj vydobyl nám požehnání, milost, odpuštění — a všichni mu za to žehnáme, děkujeme.

Svatá Maria, matko Boží, pros za nás hříšné, nyní i v hodinu smrti naší. Amen.

Alois Brynych.

duchů. Můžeme říci s naprostou určitostí, že kdo uznává za zákon jen své mínění, již nejde cestami Božími. Kdybychom četli více oněch vážných a pečlivých spisů, do nichž ukládali lidé, protřibení vnitřním bojem a vynikající svatostí podle evangelia, své rady pro duchovní život, jistě bychom zahanbeně zmlkli se svými námitkami proti hříchům a příkazům, které čerpáme z plochého a povídavého denního mínění.

Velmi výstižně praví církevní učitel: »Prvním krokem k dobrému jest uznání zlého.«

Ještě nesnadnější však jest poznání osobních vlastností. Kdopak by uznal, že nemá jen dobré vlastnosti? Člověk, který se neměří vůlí Boží, považuje jistě všechny své vlastnosti za dobré. Jenže v duchovním životě jde o Boha. A tu, chceme-li si zajistiti pevné základy, musíme poznat slabé stránky své povahy. Čím je lépe poznáme a odstraníme, tím si vytvoříme solidnější základ života. Vskutku, jen slaboch si nepřizná slabost. Statečný člověk si umí říci sám o sobě i sebe tvrdší nepříjemnost. Člověk, jemuž jde o pravý poměr k Bohu, nenamlouvá si, že duchovní život nemá obtíží. Ví dobře, že život člověka na zemi jest boj. Ví dobře, že řekl Spasitel: Kdo chce za mnou přijíti, zapři sebe sám. Prvním sebezapřením jest zápor sebelásky, čili uznání vlastní slabosti. Jak pochybný by byl vojevůdce, který si zapírá slabosti svého vojska!

Jest tedy předním úkolem v počátcích pravého duchovního života snaha po dokonalém sebezpoznání. Ano, i ti, kteří již léta pracují na prohloubení své duše, vždy se musí vrátit k sebezpoznání a musí vyzkoušet, zda se neoplížily nové nebezpečné vlastnosti, zda má jejich život pevné základy bez trhlin a bez kazů. Dnešní móda ovšem odporuje takovému myšlení: člověk raději zkoumá vše mimo sebe, vychází ze sebe k pozorování nejhlubších tajů přírody, k technickému využití přírodních zákonů, prohlíží a zná nekonečné hloubky nebes a jejich hvězd, píše obrovské knihy o všem možném, — ale co jest mu nejbližší, toho nezná. Nezná sám sebe. A knihy, které přece jednají o člověku, jsou zase plny sebeklamu a lichocení, takže upřímné poznání nejbližší bytosti, člověka, a tedy nejdůležitější vědy, zůstává omezeno na poměrně malý počet lidí, kteří se zkoumají v zrcadle nestvořené a nekonečné krásy Boha a v něm poznávají sebe samy, aby se mu celým životem co nejdokonaleji podobali. Prosme tedy se sv. Augustinem: Pane, dej ať poznám tebe, ať poznám sebe! —

Mgr. Josef Bouzek:

Nevezmeš jména Božího nadarmo!

Slova jsou sice záporná, ale obsahují i kladný příkaz: »Měj v úctě jméno Boží!« Jméno Boží uctíváme: Když je uctivě vyslovujeme, vzýváme a chválíme, když Bohu činíme slib, když ve jménu jeho přísaháme. — Naopak je zneužíváme: Běháme-li je nadarmo, zneužíváme-li ho ke klení, rouhání a zlořečení, porušujeme-li slib Bohu daný, přísaháme-li bez potřeby a křivě. Dnes něco o povinné úctě ke jménu Božímu a o hříších proti ní.

V každém spořádaném státě musí míti vládce autoritu. Poddaní jsou mu povinni úctou a poslušností. Tato úcta a poslušnost poddaných je tím větší a upřímnější, čím jest vládce osobně dokonalejší a čím více se stará a obětuje pro svůj lid. Každou urážku vládců zákon trestá velmi přísně, ježto neucta k vládci by se rozšířila brzy i na neuctu k zákonům.

Není tedy divu, že i nejvyšší vládce lidstva činí si nárok na úctu a poslušnost. Máť na to větší právo než

kterýkoli lidský vladař. »Toto praví Hospodin, jenž stvořil nebe a zemi a roztáhl je, upevnil zemi s tím, co na ní roste, který život dává lidem na ní a dech těm, kteří chodí po ní. Já jsem Hospodin, to jest mé jméno, cti své jinému nedám. Mně bude se klanět každé koleno a přísahat každý jazyk.« (Is. 42, 5.) — Téže úcty vyžaduje Bůh i pro svého Syna, Ježíše Krista. Sv. Pavel praví: (Filip. 2, 10) »Pán Ježíš ponížil sebe sama stav se poslušným až k smrti, a to smrti kříže. Proto také Bůh povýšil ho a dal mu jméno, kteréž jest nade všechno jméno, aby ve jménu Ježíšově pokleklo veškeré koleno, nebesťanů, pozemšťanů i těch, kteří jsou v podsvětí, a aby každý jazyk vyznal, že Pánem jest Ježíš ke slávě Boha Otce.«

Každý rozumný člověk, jenž v Boha věří, mluví o něm vždy uctivě. Už pohané nám dávají příklad. Římský spisovatel Cicero píše: »O mocném božstvu má člověk mluvit jen s hlubokou a svatou bázní, a i tehdy pouze málo.« — Jaká úcta ke jménu Božímu září nám ze žalmů! Tak žalm 95. vyzývá: »Zpívejte Pánu a slavte jeho jméno, zvěstujte mezi národy jeho slávu, mezi všemi lidmi jeho divy! Velkýt je Pán a chvály nejvš hoden.« — Pán Ježíš pak uložil nám v Otčenáši, abychom se modlili především: »Otče, posvět se jméno tvé!« —

Je věru smutné, že Bůh musil zakázati zvláštním prikázáním urážky svého jména. Ještě smutnější jest, že se toto prikázání tak často a lehkomyšlně přestupuje, a sice i těmi, kdož jsou křtem sv. povýšeni až k důstojnosti dítek Božích. Jistě většina z nich nemá zlé vůle; snad si ani jasně neuvědomují obsahu druhého prikázání.

Nuže, co zakazuje toto prikázání? Katechismus praví: »V druhém prikázání Božím se zapovídá jméno Boží zneuctivati.« — Výraz Otce, Syna a Ducha Sv., Pána Ježíše, Ukřižovaného, nýbrž i všechno, v čem se projevuje význačně Boží moc, láska a milosrdenství, jako: nejsv. Svátost i ostatní svátosti, kříž, Písmo sv., jakož i jména nejvěrnějších přátel Božích: Panny Marie, andělů a svatých. Neúcta k těmto svatým osobám a věcem uráží i Boha.

Těchto svatých jmen nemáme bráti nadarmo, t. j. zbytečně, bezmyšlenkovitě, z pouhého rozrušení, z netrpělivosti, z podivu, ze žertu a ze zvyku. »Pro Boha! Pane Bože! Kriste Pane! Ježíš, Maria atd.« Ani ty bys nebyl spokojen, kdyby někdo před tebou stále tvé jméno vyvolával, aniž by od tebe něco chtěl. A co ty jsi proti Majestátu Božímu? — Ovšem většina lidí nechce Pána Boha urážeti a proto se dopouští pouze lehkého hříchu. Ale Bůh zakazuje i lehký hřích. Proto, má-li kdo neblahý zvyk vyslovovati sv. jména zbytečně, jest povinen jej odložit. Je to v jeho vlastním zájmu. Neboť by se mu mohlo státi jako jednomu rozpustilému pasáčkovi. Volal na lidi, pracující v poli: »Vlk jde!« Když pak se lidé rozběhli pro pomoc, vysmál se jim. Udělal to ještě jednou. Ale kdysi přiběhl vlk opravdu. Pasáček volal zoufale: »Vlk jde!« Ale lidé, tolikrát marně volaní, nepřišli, a vlk roztrhal ovce i pasáka. — Budeš jistě potřebovati Boha, aspoň, až budeš umírat. Nevolej ho nyní tolikrát marně! Nebude ani potom dbáti tvého volání!

Horší a těžší hřích proti úctě jména Božího jest kleň, t. j. neuctivé pronášení svatých jmen ve zlosti, v netrpělivosti, někdy i nadutosti. Naši předkové se hrozili užívati svého jazyka k proklínání, proto se uchytili cizích výrazů: latinských jako sakra, krucifix, nebo německých: Himmel, Herrgott a j. nebo docela francouzských jako je na plzeňsku známé Mor... Myslili snad, že tolik nezhřeší, když slovům nerozumějí. A věru přemnozí ani nevědí, co říkají a nechtějí urážeti

Zrna a zrnka.

Jak by bylo krásné, kdyby po ranním procitnutí a těch nejnudnějších ranních pracích shromáždila se celá rodina před rodinným křížem a společně, třebas jenom krátce, vzdala úctu Pánu noci i dne, Pánu života i smrti. Poprosila Ho o sílu a požehnání do nového dne. Ó ano, pak by si také každá selská rodina daleko více uvědomovala svou závislost na Bohu-Stvořiteli a Udržovateli všech věcí. To jest ten pravý duch víry, který stále, den ze dne, si více a dokonaleji uvědomuje poměr lidské duše k Otci. To jest ona živá víra v ustavičnou Boží přítomnost, která nás činí odolnými proti pýše života v slunných dnech pohody a štěstí, ale i silnými ve dnech utrpení a zkoušek.

Hospodář. »Katolická akce na venkově.«

Co občané od něho očekávali, to také splnil. Smířil obě strany rozvaděné, odklidil stranictví a různé, vrátil městu kýžený mír. Jestliže potom přece malé neshody se vyskytovaly, dovedl mírumilovný purkmistr vždy poměry záhy urovnati. Na radu šli k němu Češi i Němci, usnesení zastupitelstva a rady uspokojovala obě strany. S úřady žil ve svornosti a přátelství. Dbal toho, aby každý ve svém oboru plnil povinnosti. Ponocně v noci kontroloval, zdali město střeží; na strážnici se poptával v noci, zda se nic nepříhodilo. Pokladny revidoval týdně. Docházel do úřadu každého dne dopoledne, někdy také odpoledne; nic nepodepsal, aby dříve to nečetl; brával úřední spisy domů a v noci pracoval. A za všechny práce a starosti nevzal roční remuneraci 300 zl.; 100 zl., které mu zastupitelstvo určilo na reprezentaci, rozdál chudým, kterým rád pomáhal radou a skutkem.

Ze starého pamětního listu o královédvorském purkmistru, lékaři Dr. Josefu Veverkovi.

Na svém prostém autě, které dostal darem pro pražskou periferii, objel za jedinou neděli takřka celé Čechy a třeba na čtyřech různých místech mluvil, kázal, povzbuzoval. Nedovedl chvílku zahálet; i za těch cest autem, ačkoli se v něm nesešlo moc pohodlně, neustále četl a studoval, obyčejně nejmodernější časové knihy národohospodářské a paedagogické. Národní hospodářství, těžké problémy sociální, otázky dělnické a pod., jej zajímaly nejživěji. Proto také za svého působení v katolické mládeži nekladl na nic takový důraz, jako na výchovu sociálního citění u mládeže. Byl vášnivým odpůrcem necitelného liberalismu. Mluvil-li o něm, o jeho nebezpečích, o potřebě nápravy nás všech, dostával vzhled nejohavnějších středověkých kazatelů pokání.

Za P. Františkem Krusem. »Nové Směry.«

Nedá se naprosto spojití se vznešenou myšlenkou o Bohu, ani s vážností věčného života, že bychom mohli vyvolávat duše našich zemřelých dle své nálady a kdykoliv se nám zlíbí. Odporuje to zcela a úplně našemu pojetí o Bohu. Kdykoli má několik lidí dlouhou chvíli a nedovedou ovládnouti své zvědavosti, tu má ihned Bůh dovoliti, aby duše zemřelých předváděly produkce? Jestli tedy při spiritistických seděních opravdu jsou duchové přítomni — opakuji, že v to nevěřím — tedy to mohou býti jen zlí duchové. Zapamatujme si však, že ďábel nehraje divadlo zadarmo. Má-li v této hře ruce, nechá si zaplatiti vysoké vstupné!

Dr. Tih. Tóth: Desatero.

Na střední škole, a konečně i na jiných, se velmi často stává, že profesor jednoho předmětu ničí svým výkladem hodnoty, které jiný profesor vložil do studentských duší. A je samozřejmé, že to odnáší náboženství... Letos však přišla jakási změna. Profesor přírodopisu nám vyložil Darwinovu teorii zrovna tak, jako loni profesor náboženství! A přál bych každému profesorovi, aby viděl rozzářené tváře chlapců i dívek, ze kterých by mohl vyčísti — dokáže-li to — vděčnost za to, že už přestávají ty spory a rozpory.

Jitro. »Ze zápisníku mladých studentů.«

nejsv. Svátosti (sacramentum), ani Ukřižovaného (Krucifix), tím méně přejí Bohu smrti (Mor...). Proto i klení bývá nejčastěji hříchem lehkým. Těžkým se může stát tehdy, jestliže přejeme skutečně bližnímu onoho zlého, jež proklínáním vyjadřujeme, ku př. ať tě čert vezme, ať do tebe hrom udeří, zatracený člověče, nebo i tenkrát, dáváme-li svým proklínáním pohoršení jiným, hlavně dětem. — Zkomolené výrazy jako safra, saprment, herdek, tisíc láter a j. klením nejsou.

Těžce však hřeší proti druhému přikázání Božímu, kdo se vědomě a dobrovolně rouhá Bohu, jeho svatým, svátostem a posvátným věcem, buď slovem nebo písmem, buď karikaturou nebo činem. To se stává, když se popírá nebo zesměšňuje Boží existence, svatost, spravedlnost, prozřetelnost, milosrdenství, nebo svaté panenství Matky Boží, ctnosti svatých, sv. svátosti a podobné. Kolik takových rouhání bylo už vysloveno a napsáno v českém jazyku, kolik českých rukou se vztáhlo proti chrámům, křížům, sochám svatých! Jistě přemnoho z těchto rouhačů uzavíral do své modlitby ukřižovaný Spasitel, když prosil: »Otče, odpust jim, neboť nevědí, co činí!« Ale jejich podněcovatelé věděli, co činí, proto jejich hřích byl veliký. — Papež Pius IX. navštívil na počátku svého pontifikátu věznic. Byl oděn jako obyčejný kněz. Žalářník ho nepoznal. Byl na něho hrubý, nutil ho, aby si pospíšil a s klením a rouháním otevíral mu celý vězní. Pius mu pohrozil: »Kdyby vás tak slyšel papež!« Žalářník odsekl: »Co je mi po něm; on se nestará o mne, a já se neptám po něm.« Druhý den byl předvolán před papeže. Kdo vyličil jeho zděšení, když v něm poznal kněze, s nímž tak hrubě den před tím zacházel! — Podobně a ještě hrozněji bude jednou rouhači, až se představí svému Bohu, jemuž se rouhal. —

V hornorýnském »Kurýru« vypravuje cestovatel po Nilu, jak jednou jeho plavidlo uvízlo na mělčině a námořníci se musili ze všech sil namáhati, aby je uvolnili. »Naši lodníci«, praví cestovatel, »kleli a rouhali se hrozně, kdežto arabští vzývali hlasitě jméno Allaha a jeho proroka.« — Není to pro nás křesťany zahanbu-jící? — Poslechněme sv. Pavla: (Ef. 4, 31.) »Žádné slovo špatné nevycházej z úst vašich. Nezarmucujte svatého Ducha Božího, kterým jste byli poznamenáni ke dni vykoupení. Veškerá hořkost a zlost a hněv i křik a utrhaní odstup od vás s veškerou zlobou!«

Vážíme věci nepravými vězkami. O bezcenné věci, jako jsou statky, vzdělání, usilujeme potem po celý život. Každá práce pro spásu člověka připadá nám však těžká a nesnesitelná. Jiskry sv. Ignáce.

Profesor Oldřich Sv o z i l :

Hodnotná četba pro lid.

V životě málokterého národa hrála kniha tak důležitou roli, jako u národa našeho. Vždyť to byla kniha knih, Písmo svaté, přinesené do naší vlasti sv. Cyrilem a Metodějem, která založila u nás křesťanskou osvětu a včlenila nás do té míry mezi vzdělané národy tehdejší Evropy, že jsme mohli tuto křesťanskou osvětu předávat dále národům jiným. Byla to opět kniha, která šířila slávu českého jména za rozkvětu karolinské gotiky. Nikdo nepopírá, že o rozkvět dobré české knihy se velmi zasloužili Čeští bratři, ale nebývá docenováno, že za období baroka, kdy národ znovu nacházel svou duchovní jednotu a tím i záchranu, byla to opět kniha, šířená českými Jesuity, která k této jednotě pracovala a udržovala plamének křesťanského a národního vědomí, a byla to posléze opět kniha, která z největší části způsobila všestranný rozmach a rozvoj národa od období romantismu až po naše dny. Nutno arciť podtrhnouti, že to byla vždy kniha dobrá. Dnes jsme svědky, že se národ vrací ke kořenům svého bytí a že ožívá v nebývalé míře láska ke knize. Tím více musíme tedy dbáti o to, aby ožívala láska ke knize *dobré a cenné*. Třeba o to dbáti tím více, když jsme svědky, že s rozvojem knihtisku vzrůstá v širokých vrstvách obliba prací *bez cenných*. Mám tu zvláště na mysli povrchně nahozené, sen-sační a nasládlou formou podané příběhy, které se šíří ve formě různých týdeníků přímo lavinovitě, a které se snaží všemožně vyhověti pohodlí čtenářů, odvádějí od trochu poctivého přemýšlení při četbě a přispívají tak ve značné míře k úpadku dobrého vkusu. Nejedna zjev z přerodu našich vesnic z tradičních kořenů života dal by se vysvětliti vedle vlivu města, příčin sociálních a společenských právě rozšířením četby tohoto druhu. Sledujeme-li dějiny světových literatur, vidíme sice, že už od starověku byl vždy vedle oficiální literatury spodní proud lidový, na příklad v řecké literatuře forma dobrodružného románu, anebo za časů našich babiček a prababiček jarmareční písničky, nikdy však nebyla propast mezi oběma směry tak hluboká, jako je tomu nyní.

Vím, že se mi namítne, že široké vrstvy nemohou čísti díla vysokých aspirací literárních, poněvadž by mu prostě neporozuměly. Tato námitka není však na místě, neboť je spousta klasických, dokonalých literárních děl, a přece se tato vyjadřují formou prostou, čistě průhlednou, lehce pochopitelnou, zkrátka *krása se tu podává sama*. Písmo svaté vyjadřuje hluboké náboženské myšlenky, a přece tak činí formou prostou, zhusta v názorných podobenstvích. Stejně přece vyjadřuje vznešené myšlenky svatý František z Assisi v Písni bratra slunce. Básně Homérovy jsou světovým literárním dílem, a přece je způsob jejich vyjadřování průzračný jako horský potůček. A tak bychom mohli pokračovati dále. Tedy námitka o nesrozumitelnosti padá.

Ale třeba přihlížeti ještě k jedné věci, neméně důležité. Není každé dílo, vyhovující vyšším literárním požadavkům uměleckým, vhodnou četbou pro lid. Při výběru četby pro lid musíme sledovati totiž nejenom cíle umělecké, ale i výchovné. Každá práce, ať fyzická anebo duševní, má sloužit blahu člověka, jinak by neměla smyslu. A protože zlo nás nemůže činiti blaženými, nýbrž jen dobro, musí každá naše práce sloužit dobru. Na příklad lékařská věda, která by nechtěla uzdravit nemocného, chemie, která by chtěla badat jen proto, aby mohla novými jedy pohubit lidstvo, byla by jím proklínána. Nelze tedy při zřeteli k širokým

vrstvám lidovým hlásati heslo: umění pro umění, kniha pro knihu. Jenom dobro, je-li vtěleno v umělecké dílo, zanechává po sobě stopy nesmrtelnosti, nikoliv jen krása sama, neboť dobro je více než krása. Jest ovšem jisté, že se nelze při kresbě lidského života vyhnouti jeho stínům, ale vždy musí stíny sloužiti za podnož dobra a vésti k vyniknutí světla. Opět tu lze vytknouti, že by se tak vpalovala dílu pečej tendence. Proč by se však měla styděti tendence, která se dala do služeb dobra? Naši klasicisté a romantici pracovali vědomě ve službách tendence: prospěti co nejvíce vlasti a národu. Stejně tak naši výtvarní umělci Mánes a Aleš, a přece to neškodí hodnotě jejich díla. Proto dá-li autor své dílo vědomě do služeb dobra, může se hrdě k této tendenci hlásiti. Nesmí býti arcit tato tendence vtíravá, vnucovaná, musí zazářit ve své přirozené kráse tak, aby si čtenář zamiloval knihu pro tuto její krásu.

Budeme-li mít na zřeteli stále tato hlediska, pak opustíme plytký, bezcenný a nasládlý brak a vrátíme se k dílům, jež nám dají hodnoty ceny trvalé, a znovu si budeme vážiti autorů, kteří psali vědomě pro lid, znovu si oblíbíme díla Jindřicha Šimona Baara, Frant. Ladislava Čelakovského, Karla Jar. Erbena, některá díla Jiráskova, pokud v nich není zkreslována historická pravda, díla Václava Kosmáka, tohoto Homéra Moravy, který vlastně naučil moravský lid číst, práce bratří Mrštíků, Boženy Němcové, Jana Nerudy, Frant. Pravdy, Karla Václava Raise, Jos. Václava Sládka, Karolíny Světlé, Václava Beneše Třebízského, Julia Zeyera, a stejně tak budeme si vážiti dobrých autorů regionálních, jako hanáckého povídkáře Křena, Jana Vyhliďala, horáckého Jos. Svitila-Karníka a Vlasty Pittnerové, valašského Čeňka Kramoliše, slováckého Frant. Zýbala a mnoha jiných.

Rozhlas.

(Hlídka katolické rozhlasové centrály. Dotazy řiďte na redakci časopisu, která je předá příslušným referentům.)

Ranní pořad nedělního vysílání: Zvony, Otče náš, Zdrávas, epistola neděle nebo svátku, výklad na ni, chrámová píseň.

Před každou Mši svatou úvod, evangelium dne a společná modlitba Církve.

Březen:

17. března, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Zprávy z katol. života.
19. března, středa: 11.00—11.15 hod.: J. M. Dr. B. Jarolímek, opat-koadjutor: Kristus a Církev. (III.)
17.15—17.30 hod.: Dr. Josef Krlín: Svatý Josef.
21. března, pátek: 17.15—17.30 hod.: P. Dr. Jan Urban, OFM.: K hlubinám křest. života. (XXIII.)
23. března, neděle: 8.50—9.00 hod.: P. Jan Ryšavý: Duchovní promluva.
9.00—9.40 hod.: Tichá mše sv. z Luhačovic. (Pouze B.)
24. března, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Anna Moravcová: V čem spočívá spolupráce rodiny a školy.
26. března, středa: 11.00—11.15 hod.: P. Adolf Pelikán: O rodinné výchově. (III.)
17.15—17.30 hod.: Jan Zahradníček: Třebíčská katedrála.
28. března, pátek: 17.15—17.30 hod.: P. Josef Vítek: Kazatel Jan Rychlovský.
30. března, neděle: 8.50—9.00 hod.: P. František Brýdl, děkan: Duchovní promluva.
9.00—10.00 hod.: Mše sv. z Heřmanova Městce.
31. března, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Zprávy z katol. života.

Duben:

2. dubna, středa: 11.00—11.15 hod.: Prof. Dominik Pecka: Víra jako dar.
17.15—17.30 hod.: Dr. Em. Zavadil: Svaté mládí. (P. G. Frasati.)
4. dubna, pátek: 17.15—17.30 hod.: P. Dr. Jan Urban, OFM.: K hlubinám křestanského života. (XXIV.)
6. dubna, neděle Květná: 8.50—9.00 hod.: P. Jindřich Lakomý, O. Cap.: Duchovní promluva na den.

- 9.00—10.10 hod.: Mše svatá a české pašije z kostela sv. Martina v Třebíči.
14.45—15.30 hod.: Hodinka duchovní hudby z farního kostela ve Zlíně: V. Říhovský: Velkopáteční kantáta.
7. dubna, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Marie Kučerová: Rodiče a děti.
9. dubna, středa: 11.00—11.15 hod.: Msgre Em. Žák: Golgota.
17.15—17.30 hod.: Dr. Josef Lauschman: Velikonoční oratoria.
10. dubna, Zelený čtvrtek: 9.00—9.45 hod.: Mše svatá z klášterního kostela OO. Redemptoristů v Plzni.
11. dubna, Velký pátek: 8.00—8.30 hod.: Pašije Velkého pátku z děk. kostela v Turnově.
17.15—17.30 hod.: Dr. S. Braito, O. P.: Velkopáteční meditace.
12. dubna, Bílá sobota: 17.00—18.00 hod.: Slavnost »Vzkříšení« z koleg. chrámu sv. Mořice v Kroměříži.
13. dubna, neděle, Hod Boží velikon.: 9.50—10.00 hod.: Msgre Dr. A. Melka, prof. bohosloví: Duchovní promluva.
10.00—11.00 hod.: Pontifikální Mše svatá z katedrálního chrámu sv. Mikuláše v Čes. Budějovicích.
14. dubna, pondělí: 7.50—8.00 hod.: Dr. Jaroslav Beneš, univers. profesor: Duchovní promluva.
8.00—9.00 hod.: Pontifikální Mše svatá z opatského chrámu v Praze II. - Emauzích.
16. dubna, středa: 11.00—11.15 hod.: J. M. Dr. B. Jarolímek, opat strahovský: Kristus a Církev (IV.)
17.15—17.30 hod.: Dr. Josef Vašica: Staročeský překlad biblický.
18. dubna, pátek: 17.15—17.30 hod.: P. Dr. Jan Urban, OFM.: K hlubinám křestanského života. (XXV.)
20. dubna, neděle: 9.50—10.00 hod.: Duchovní promluva.
10.00—11.30 hod.: Slavná řecko-katolická velikonoční liturgie z chrámu sv. Klimenta v Praze I.
21. dubna, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Bořivoj Benetka: František Švenda, první historiograf Hradce Králové.
23. dubna, středa: 11.00—11.15 hod.: P. Adolf Pelikán: Rodinná výchova (IV.)
17.15—17.30 hod.: Dr. Augustin Uher: Svatý Vojtěch.
25. dubna, pátek: 17.15—17.30 hod.: P. K. Brabec: O českých kancionálech a literátech.
27. dubna, neděle: Pouze B.: 8.50—9.00 hod.: P. František Hrnčířik: Duchovní promluva.
Pouze B.: 9.00—10.00 hod.: Slavná Mše svatá z farního kostela v Lošticích.
28. dubna, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Zprávy z katol. života.
30. dubna, středa: 11.00—11.15 hod.: Prof. D. Pecka: Záruky pravé víry.

Případné změny v přednáškách a hodině relací ohlašujeme ve zprávách z katolického života.

Zpěvní pořady Bohoslužeb:

23. března: Tichá mše svatá z farního kostela v Luhačovicích: Při Mši svaté: Oběť svatou začíná Tvůj kněz (Kancionál »Boží cesta«).
Při obětování: V. Strmiska: Kdo bude, Hospodine, přebývat. Solo pro baryton a varhany.
Po pozdvihování: Václav Němec: Slyš, věčný Bože, 3hlasý ženský sbor, housle solo a varhany.
K pozhnání: Pozdraven buď ve Svátosti! (Kancionál »Boží cesta«).
30. března: Mše svatá z děkanského kostela v Heřman. Městci: Dr. Josef Plavec: Česká mše pro smíšený sbor, orchestr a varhany.

Z domova.

LITERATURA.

Nejstarší životopis blahoslavené Anežky České. Jak je u nás dostatečně známo, zvěčnělý papež Pius XI. v době, kdy ještě byl prefektem Ambrosiánské knihovny v Miláně, upozornil na neznámý doposud rukopis legendy o bl. Anežce České, podle všech známek pocházející z Čech a zachovaný v Ambrosiáně. Za světové války pak historik W. Seton vydal texty Anežčina středověkého životopisu, známého z rukopisů některých německých archivů, a srovnávacím studiem došel k závěru, že jde o nejstarší známé verze ztracené původní legendy anežské, vzniklé v Čechách po smrti Anežčině za účelem kanonizačním. Na tyto starší práce mohl navázat prof. dr. Jan Kapistrán Vyskočil, když se rozhodl uspořádat nové vydání tohoto starého životopisu, který podrobil zevrubné kritické analýze. Dříve ještě, než dal do tisku svůj velký spis o životě a době bl. Anežky, vydal »Legendu blahoslavené Anežky a čtyři listy sv. Kláry« s podtitulem, vysvětlujícím obsah knihy: »Kritický rozbor textový i věcný legendy a čtyř listů s nejstarším (původním) textem milánského rukopisu«. (V Praze, nakl. Universum 1932.

Místo pro adresu:

Stran 192 a obr. přílohy. Dnes má na skladě nakladatelství Vyšehrad. Cena brož. K 50.—.)

Prvních téměř sto stran knihy vyplňuje podrobný úvod, obsahující popis a rozbor studovaných rukopisů a ocenění vydávaných textů. Prof. Vyskočil tu formuloval velmi zajímavé výsledky svého dlouholetého badání. Tak na př. dospěl k názoru, že přítomná legenda je skutečně onen původní životopis zakladatelky českého františkánství, který byl složen v Praze někdy v letech 1283 až 1322, a dokonce že milánský rukopis, objevený Achillem Rattim (Piem XI.), je autografem, odeslaným z Čech k papežské kurii v době prvního usilování o svatořečení Anežčino. Spisovatel legendy byl podle všeho členem františkánského kláštera u sv. Františka v Praze a své dílo napsal jednak na prosby pražských klarisek, jednak na rozkaz svého provinciála. Životopis je po mnohé stránce velice cenný a zajímavý; je psán zřejmě s vzácným smyslem pro historickou věrnost a doplňuje významně znalost některých událostí Anežčina života, jinak známého i z jiných pramenů listinných nebo kronikářských. S tím, co již víme odjinud, shoduje se legenda úplně. V tom, co bylo obecně františkánské, je legenda závislá na cizích předlohách, jak rovněž se Vyskočilovi podařilo dokázat; četné shody v obsahu se soudobými životopisy světic, hlavně ovšem františkánských, ukazují zřetelně, co zde bylo českému autoru vzorem.

Své výklady opřel prof. Vyskočil o svědomité prozkoumání závislosti jednotlivých rukopisů a o bedlivý rozbor textu i jeho pramenů. Stejně pečlivě si povšíml známých čtyř dopisů sv. Kláry, adresovaných královské pražské horlitelce pro ideály františkánské. Další stránky Vyskočilovy knihy jsou věnovány jednak svědomité kritické edici vlastního znění latinského originálu — s různocenými pod čarou — legendy i listů sv. Kláry, jednak věcným poznámkám, vysvětlujícím text. Nezbytným doplňkem jsou tu rejstříky a reprodukce fotografických snímků vyobrazených stránek milánské rukopis, vzadu přidané. Tuto hodnotnou publikaci, určenou především kruhům vědeckým a přijatou i odborníky uznale, doplnil Vyskočil po dvou letech dodatkovým svazkem, vyšlým pod stejným hlavním názvem jako kniha předešlá a obsahující překlad tam vydaného původního životopisu Anežčino a dopisů sv. Kláry. (Vydalo Universum v Praze 1934. Na skladě rovněž v naklad. Vyšehrad.) První český překlad této legendy obstaral již r. 1666 jezuita Jiří Plachý a také v nejnovější době byly — aspoň části — porůznu přeloženy. Vyskočilovo vydání má ovšem tu výhodu, že jde o edici knižní, přístupnou, v níž spolu s legendou jsou pohromadě i listy Klářiny. Je to knížka vskutku nad jiné vhodná, aby širší čtenářské obci přiblížila přemyslovskou světicí obrazem doby, Anežce takřka současně. V střídmém a zároveň tak nadšeném vypravování starodávného životopisu lze postřehnout stopy duchovního ovzduší českého středověku i půvab prvotního zápalu františkánského hnutí. U nás se v novější době sice mnoho mluví o blah. Anežce, ale poznání její osobnosti, jež by vzbudilo opravdu živý kult, tak nutný o žádoucí pro kanonizační snahy, doposud nedostačuje. Nemělo by být ani jedné knihovny farnosti nebo náboženského spolku, ani jednoho člena třetího řádu františkánského, kde by chyběly moderní knihy o bl. Anežce. Zvláště Vyskočilův překlad původního životopisu a listů sv. Kláry se hodí pro větší rozšíření; je to přístupný a srozumitelný i prostšímu čtenáři a také cena (K 18.— za knihu o 57 stranách velkého formátu) je poměrně nevelká. —nč—

K BOHU. Modlitební kniha duchovního života katolické inteligence. Vyšla již v III. vydání. V plátné váz. 25 K. Objednávky z ochoty vyřídíme.

OBRAZY PRAŽSKÉHO JEZULÁTKA, pravá fotografie v hnědém neb černém odstínu, zasklené nebo v celuloidovém rámečku, rozměr fotografie 23×17 cm. Cena: Zasklená hnědá fotografie 30 K, černá 27 K, celuloidová (pouze černá fotografie) 21 K. Možno obdržeti i samostatné fotografie: hnědé provedení 15 K, černé 12 K, vše mimo poštovného. Pohlednice Pražského Jezulátka (pravá fotografie) kus 1 K.

Karel Dyk: Jičín mluví. Ilustroval akadem. malíř M. Trojan. Vyšlo jako 15. svazek knihovny Českého Ráje v Jičíně. — Cena brož. 14 K. — Jičín stejně jako jeho okolí slyne nejen přírodní krásou, ale má i bohatou historii, vrcholící postavou frýdlantského vévody. Jeho, misionáře Burnatia a pilného Balbína, opěvuje syn rodného města v lahodných visionářských verších, jejichž ozvěna doznívá ve vzpomínce na rok 1866. Trojanovy ilustrace výrazně doplňují celý svazek tlumočící básnickou lásku k rodišti a jeho minulosti. — Kk.

Dr. Bedřich Vašek: Dějiny křesťanské charity. Vydal »Vešehrad«, nakladatelství dobré knihy v Olomouci. Cena brož. 27 K. — Kniha profesora křesťanské sociologie na CM bohoslovecké fakultě olomoucké rozvíjí před duševním zrakem čtenáře nepřetržitou a obdivuhodnou činnost katolické Církve na poli účinné lásky k bližnímu. Již jen přehled použité literatury ukazuje, jak všestranně bylo toto dílo pracováno. Ti, kdo pracují v charitě buď z povolání či jen jako dobrovolníci, naleznou v knize vzpruhu a povzbuzení pro svoji činnost konanou z křesťanské lásky.

Antonín Spale: Bible, její postavy a děje. Vydal Jan Lebeda, Praha. Smysl vydání této knihy (500 stran dobrého tisku a papíru s 25 reprodukcemi v druhé části, 5 map) je vyznačen na konci úvodního »Slova k čtenáři«. Má to být mezi úplným Písmem svatým, které je napoprvé těžko pochopitelné a příliš dlouhé a mezi školní dějepřavou, která předpokládá výklad a doplnění katechetovo a jest dospělému příliš stručná. — Aby kniha byla co nejlacinější, je vydána soukromě. Ti, kdož ji objednají naším prostřednictvím, obdrží ji (v celoplátné vazbě) za 40 K, mimo poštovného.

Povolání svatého Odonu. Přes to, že doba vánočních a novoročních tisků je dávno za námi, rádi zde upozorňujeme na roztomilé dílko z pera Josefa Papici o málo sice známém, zato však v církevních dějinách významném světcí a reformátoru západního mnišství sv. opatu Odonu Clunyjském. Knížku sličné úpravy a pěkného tisku, vyzdobenou dřevoryty Marie Florianové-Stritzkové, vydal jako soukromý tisk pro svoje kazníky k Vánocům r. 1940 Odon Řezníček, tkalcovství a výroba prádla ve Stolíně u Cerveného Kostelce, který na požádání zdarma ji zájemcům zašle. Kk.

Rozhledy.

Z Vatikánu.

Vatikánský list Osservatore Romano oslaví letos v červenci 80 let vycházení. Prvé jeho číslo vyšlo 1. července r. 1861 za papeže Pia IX. Za Pia X. slavil list svoje 50leté a za Pia XI. svoje 75leté jubileum.

Proces blahřečení Petra Jiřího Frassati-ho má být na přání Svatého Otce urychlen. Petr Jiří Frassati zemřel v mladém věku 24 let dne 4. července r. 1925. Byl synem bývalého italského vyslance v Berlíně.

Vzhledem k válečným poměrům zrušil Svatý Otec pro italské diecése postní řád pro rok 1941 s výjimkou postu na Popeleční středu a Velký pátek. Podle výzvy papežovy mají věřící na místo zrušeného postu konati jiné dobré skutky, zvláště křesťanské lásky k chudým a trpícím.

Nová katakomba blíže Via Latina v Římě byla objevena koncem listopadu. Je to pohřebiště z prvních křesťanských dob vybudované dvě patra hluboko do země.

Dobrovolné příspěvky na vydávání časopisu jsou vítány a budou, pokud si to dárcé výslovně nezakáže, kvitovány.

GYCHÁZÍ S CÍRKEVNÍM SCHVÁLENÍM.

Vlastním nákladem Svatováclavské Ligy v Praze IV., Hradčanské náměstí číslo 8. - Redakce a administrace tamtéž. Vychází 1. a 15. každého měsíce kromě července a srpna. - Redakční uzávěrka 5. a 20. každého měsíce. - Cena jednotlivého čísla 50 hal. Předplatné na celý rok i s poštovní zásilkou 10 K. - Číslo pošt. spořitelny Praha 208.401, čís. telefonu 617-70. - Řídí redakční kruh. - Odpovědný redaktor Josef Kozák, Praha. Používání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů pod čís. 15.206/VII. ze dne 18. ledna 1936. Dohledací pošt. úřad Praha 11. Vytiskla kniht. J. Bartl nást., Praha VII., Goetheova 14. Telefon 714-19.

KATOLÍK

Líst Svazu katolických mužů a Katolické akce

č. 7

Vychází čtrnáctidenně. — Ročník VI. (XXIII.) — V Praze dne 1. dubna 1941.

Lůžko bolesti.

Blíží se doba, kdy budeme vzpomínati přehořkého utrpení Spasitele na Kalvarii; považujeme proto za vhodné již dnes své čtenáře důstojně připravit na tento okamžik bolesti, aby poznali velikost přesvaté Oběti, její cenu a význam pro spasení své duše.

Stará naše postní píseň obrací se k bolestnému lůžku Pána Ježíše slovy: »Svatý Kříži, Tebe ctíme, lůžko Pána Ježíše«. Nazývá kříž lůžkem Spasitele, poněvadž vpravdě na kříž byl položen, aby na něm vypustil Svého ducha, aby tu dokonal vykoupění lidského pokolení. Jak často jsme slyšeli již podobná slova, jak mnohokrát naslouchali rozjímání o smrti Páně a přece málo jsme procítili hrozné bolesti se Spasitelem. Naše srdce, jakoby ledovou korou obaleno, zůstalo chladné a netečné k tomu, co Spasitel v posledních okamžicích Svého života podstoupil. Pokusme se proto dnes při četbě této úvahy více přiblížiti své srdce k mukám Páně. Učiňme tak způsobem, jakým jsme adorovali na počátku tohoto roku u Jesliček. Tehdy to byla rozkošná tvářička Božského Dítěte, Jeho nebeský úsměv, které nás přinutily na kolena, dnes jsou to zsilalá a zmučená tvář dospělého muže, nahé tělo poseté ranami biče na pěti místech probodené.

Ta laskavá ústa, která jen svatou pravdu hlásala, která oblažila svým slovem tolik ubohých lidských srdcí, svírají se na lůžku bolesti v nesmírných mukách. Král Králů je korunován potupnou korunou trnovou, kterou místo drahých kamenů vroubí perly vlastní krve. Ostré trny vrývají se hluboko do ušlechtilé hlavy nevinného Beránka, který za Svou lásku a dobrodiní, které lidstvu prokazoval a prokazuje, je odměňován potupným výsměchem. Nevinné oči dítěte, proměněné v dobrotivý a přelaskavý pohled mladého muže, ty

oči zářící Božskou láskou, hasnou utrpením. Láska zůstává v nich do posledního okamžiku, jen radostný výraz mění se v pohled plný bolesti. Přesvaté ruce v přehořké hodině smrti, hřeby probodené, jsou vztaženy do výše jakoby do posledního dechu Páně prosily za hříšný lid. Velekněz Boží koná tu tak sám přesvatou Oběť a v strašlivých mukách vztahuje ruce k nebesům volaje: Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí. Lotři s ním ukřižovaní mají ruce a nohy přivazány, jen On, nevinný Beránek, je ke kříži přibit; aby Jeho muka byla zvýšena, stojí na břevně kříže, ale jak: nohy probity železným hřebem, který jítí bolest při každém sebemenším záchvěvu Božského těla. Mučitelé nemají dosti na těchto ranách, ještě otvírají bok Božského Trpítele, aby se přesvědčili o Jeho skutečné smrti. Rána do láskou planoucího Srdce je největším nevděkem a pohanou lidstva, které je na kříži vykoupěno a je zároveň pravým svědectvím o dokonalé smrti Bohočlověka pro nevěře a pochybovače.

Vmysleme se poněkud do právě nastíněného obrazu Božského utrpení. Učiňme tak ale se vši opravdovostí, někde od hluku všedního života. Zlíbejme se srdcem kajícím všech pět ran Krista Pána, a pak vedle hluboké lítosti musí nás zalíti nezměrný stud nad malicherností běd, které na nás Všemohoucí ve Svě nevyzpytatelné moudrosti sesílá. Ten svatý kříž, to lůžko bolesti musí nás strhnouti do prachu na kolena, musí naší hříšnou duši otřásti jako strašlivé hromobití a jako blesk zapáliti ji nesmírnou láskou k Tomu, který Svůj svatý život na tomto kříži za nás dokonal.

V hořkých slzách objímám Tvé zmučené nohy, Pane.
Kříšťan.

Upřímná zpověď jest radostí kněžského srdce, radostí andělů, radostí Božského Spasitele, radostí celého nebe. To řekl sám Boží Syn: »Větší jest v nebi radost nad jedním hříšníkem pokání činícím, nežli nad devadesáti devíti spravedlivými.« —

»Soukup: Mluvil v podobenstvích.«

Nezapomeň proto ve velikonočním čase ani ty!

První láska.

(Kurs duchovního života. V.)

Roztomilý hošík, snad tříletý, drží se za ruku mladé matky. Jdou živou pražskou lící a maličký má plno řečí. Dívá se tak na svou maminku, že se dobrá žena skorem topí v modři jeho oček. A tak se stalo, že matka vstoupila do jízdní dráhy, aniž se podívala na tiše přijíždějící velký osobní vůz. Již stála těsně před ním, když vskočila před ní nějaká dívka, odstrčila ji zpět na chodník, ale již byla sama zachycena blatníkem a poražena na zem. Na štěstí to odnesla jen pošpiněnými šaty a několika oděrkami. Hochova matka se zarděla a když pomohla své zachránkyni, povstát, děkovala jí za její laskavost a omlouvala svou nepozornost. Jenže něco jiného se dalo v duši a očích maličkého. Bylo vidět, že jasně pochopil, v jakém nebezpečí byla jeho maminka. Ale teprve ze slov, která ze sebe náhle odhodlaně vyrazil, porozumíme, jaký se to boj odehrál v jeho dušičce. »Já ti dám svého králíčka«, pravil nadšeně své zachránkyni. — Museli bychom vědět, že ten králíček byl jeho dávnou touhou a že ho právě ráno dostal, abychom ocenili vroucnost jeho vděčnosti. A krom toho to dokázaly dvě třpytivé slzičky, které přece pro toho králíčka vypustil. Snad bych si na tento příběh nevzpomněl, kdybych nebyl přesvědčen, že je-li kde čistý lidský cit, je nejjistější u dítěte. Pravím proto čistý, že se s přibývajícím věkem usazují na lidské city husté vrstvy sobectví, zchytralosti a křivosti. U dítěte převládá bezelstná prostota. A taková prostota jest vpravdě nejjistější mravní logikou, aspoň v praktickém životě. A tak také ať mi nikdo neříká, že náboženství nežádá obětí, ať mi nikdo netvrdí, že takové náboženství jest nejlepší, které nejméně žádá a nejméně stojí. Záleží ovšem na tom, podle čeho náboženství posuzují: Jestli podle člověka, pak jest jistě nejlehčí náboženství nejlepším. Jenže má jednu velkou chybu, není totiž

náboženstvím. Cením-li však náboženství podle druhého pólu, podle Boha, pak prostý pohled na nekonečnou Boží moudrost, věčný řád a smysl, jaký Bůh musí vložit do svých tvorů, mi vnucuje nepochybně přesvědčení a jistotu, že nemám-li jiných vodítek, mohu považovati ono náboženství za pravdivější a více božské, které na člověka více žádá. A to ani nemyslím ještě na slova Krista Pána: »Zapři sebe sám« nebo na slova starozákonního trpitele a mudrce Joba: »Boj jest život člověka na zemi«. A nepraví to výslovně sv. apoštol Pavel: »Znamenám jiný zákon v údech svých, který odporuje zákonu mysli mé?«

A ke komu mluvím v těchto staticích? Kdybych mluvil s těmi, kteří pohrdají vším, co je božské, kteří nic nevědí o věčném smyslu lidského života, nemohl bych tak mluvit. Ale v přítomných člancích rozmlouvám s těmi věřícími, kteří stojí kořeny svého myšlení i života v jistotě Boha a kteří touží své kořeny zapouštět do rostoucí šíře i hloubky božské skutečnosti. A mluvím-li tedy s vámi, přátelé moji, a má-li vám říci druhé základní slovo, které bezpodmínečně tvoří svým obsahem základnu duchovních hloubek, pak bych vám chtěl vrýt do duše vedle prvního slova, — sebepoznání — slovo: **s e b e z á p o r**.

Sebezápor? Nemáme raději o něm mlčet? Vždyť se tím stavíme zcela jasně proti celému modernímu názoru na život! Vždyť právě tímto slovem se nejvíce bojuje a nejvíce získává proti katolickému mravnímu učení! Nebylo by lépe ukázati, jak hloubky katolictví podporují životnost, sebejistotu a sebeurčení? Svobodu a sílu? Ano, mohl bych tak mluvit, a mohl bych také pravdivě mluvit, ale podlehl bych tím jakési duchovní demagogii. Zapřel bych skutečnost, třeba nelibivou, — že všechny tyto kladné výsledky katolického života se dostaví, jistě se dostaví, ale jen tehdy, předchází-li jim toto nemilé a nemódní slovo sebezápor. Získal bych laciné sympatie za cenu popření skutečné pravdy. Ne, jest katolické, báti se pouze věků a ne hodiny a týdne. A proto musíme klidně tvrditi, že katolický život jest životem sebedání.

Výslech před Pilátem.

Pilát tedy vešel opět do soudní síně, povolal (k sobě) Ježíše a řekl mu: »Ty-li jsi král židovský?« Ježíš odpověděl: »Sám od sebe to pravíš, či jini ti to o mně pověděli?« Pilát odpověděl: »Jsem já Žid? Národ tvůj a velekněží vydali mi tebe. Co jsi učinil?« Ježíš odpověděl: »Království mé není z tohoto světa. Kdyby z tohoto světa bylo království mé, služebníci moji bránili by, abych nebyl vydán Židům; ale království mé není odtud.« (Jan, 18, 33—36.)

Pilátovi bylo asi předem hlášeno, že přivádějí obžalovaného. Dal si také podle všeho podat zprávu od tisícníka, který byl přítomen, když zajímali Ježíše. O Ježíši, zvláště o jeho vjezdu do města, jistě slyšel. Bylo třeba mít se na pozoru, neboť Jerusalelem byl nyní pln poutníků. Herodes, syn Heroda Velikého, kterého nepřestávalo boleti, že jeho rodu posadili na krk místodržitele, meškal rovněž ve městě, aby před lidem opět hrál Žida věrného Zákonu. Už jednou spolupůsobil, když udávali Piláta u císaře.

Členové velerady dali Pilátovi oznámiti, že nemohou vstoupiti do pretoria z náboženských důvodů. Pilát projevil, že jim chce vyhověti, a vyšel. Vždyť nejhroší procesy nebyly pro něho ty, při kterých Židé přiváděli Žida, nýbrž ty, při kterých mu přiváděli třeba známého nebo spřáteleného Římana.

První věty rozhovoru mezi Pilátem a vedoucími poselstva neměly asi ten podrážděný tón, který se do nich vkládá. Spíše znamenají nezávaznou úvodní roz-

mluvu, jak jest na Východě v obyčeji. Tentokrát asi fariseové teprve dbali správných forem, neboť ještě doufali, že bez dlouhých oklik vylákají na Pilátovi potvrzení rozsudku již vyneseného. Po obvyklém pozdravu, o němž se nečiní zmínka, stává se Pilát úředním a táže se. »Jakou žalobu v n a š í t e p r o t i t o m u t o č l o v ě k u ?«

Židé jsou zklamáni tím, že znovu zahajuje vyšetřování. Ujišťují: »K d y b y n e b y l z l o č i n e c, n e b y l i b y c h o m t i h o p ř e c e v y d a l i !« — Přece chápeš, že to nebude maličkost, jestliže my, Židé, vydáme tobě jiného Žida! A to ještě v den před velinocemi!

Pilát tuše nebo věda, že jde o otázky náboženské, snaží se pod rouškou jakési úsluhy svaliti proces opět na ně.

»V e z m ě t e ě h o v y a p o d l e Z á k o n a s v ě h o h o s u d ě t e !«

Teprve nyní se počíná vlastní útok farizeů. Upozorňují místodržitele, že jde o člověka, který zasluhuje smrti.

»N á m n e n í d o v o l e n o z a b í t i n i k o h o !«

Prohlašují nyní také, že již skončili výslech zajatého. Jako konečný výsledek výslechu podávají v podstatě to, co Ježíš doznal na otázku: Jsi Mesiáš? Líčí ho však jako člověka s politickými cíli:

»N a l e z l i j s m e, ž e t e n t o p o b u ř u j e n á r o d : b r á n í c í s a ř i d á v a t i d a ň ě a p r o h l a š u j e s e z a M e s i á š e, z a k r á l e !«

Ale víte, proč jest to slovo tak trpké? Protože se nemůže stále připomínati jako nutné a souběžné teplo a světlo celého života, nemůže se stále připomínati motiv lásky. A kdo z vás se mi odváží říci, že láska není vřelý oheň, který vše zpřijemní, že není světlem, které ozlatí i nejšedivější věc? Rozumíte mi? Rozuměli jste tomu malému hošíkovi, když obětoval svého králíčka? Řekli byste mu, že zbytečně zapírá svou životní radost, a že je to nelidské a zpátečnické a nevím jaké? Přece jsme křesťané, přece jsme lidé a pochopíme, že sebezápor z lásky jest nejjímavějším, nejsladším, nejvznešenějším citem lidské bytosti. Nejen citem, — vždyť ten chlapec těžce bojoval proti svému citu, — nýbrž že jest vítězstvím silné vůle nad sebecitem. Proč nám, věřícím Kristovým, vytykáte to, co sami nevěříme? Proč říkáte našemu sebezáporu z lásky »zapírání života, ničení životní radosti?« Proč neřeknete, že sebezápor, který tryská z milující duše jest vítězstvím nad lidskou tělesností a sobectvím?

Ano, sebezápor, tvořící základnu křesťanských životních hloubek, jest jiný, ale výstižným slovem: oddanost. Dar, — dar z lásky.

Je-li přece celá svatost křesťanského života jakoby v jádře vyslovena slovem láska, a jsou-li všechny krásy a ctnosti téže svatosti ratolestmi vyrůstajícími, živými a kvetoucími i plodícími z bohatství Boží lásky, pak jest prvním požadavkem křesťanského žití, směřujícího k hlubinám, spojití se s milovaným Bohem. Neřekli jsme v jedné z předchozích základních úvah, že božská láska není erotickým, sentimentálním, náladovým citem, nýbrž že jest z vůle vyrůstajícím rozhodnutím »totéž chtít a totéž myslit?« Čili, že spočívá v tom, abychom sjednotili vůli svou s vůlí Boží?

V prvním základním slově, — sebezpoznání, — mohli jsme spatřiti svůj mravní stav. Při pohledu na svatost Boží, jak nám ji sdílí Kristus Pán, vidíme ony veliké rozdíly mezi tímto mravním stavem a jeho vůlí a duchem. Řekněte mi, milí přátelé, může-li vůbec nějak jinak začítí naše láska k Bohu, než tím, že odstraníme

Jestliže by herodiáni udali v Římě, že Pilát takovou obžalobu projednával povrchně, mohlo by to mít za následek, že bude sesazen. Proto musel Pilát zahájit výslech sám; odešel od zábradlí a vstoupil do síně. Pokládal-li se Ježíš za krále židovského, vyplývalo z toho samo sebou, že brojil proti císařskému bernímu a že se snažil získávat stoupence. Otázka jeho království byla tedy otázkou základní.

Pilát dá přivést Ježíše; podívá se nyní na něho blíže s oním napětím, které naplňuje každého soudce, když se má s obžalovaným podrobněji zabývat.

»Ty-li jsi král židovský?«

Chtěl ho tím zaskočit: — vím všechno! Buď ano, nebo ne! Ježíš jest v jistém smyslu králem, nemůže tedy na otázku odpovědět prostě záporně. Dává Pilátovi jinou otázku, již má být objasněn smysl slova Mesiáš - král.

»Sám-li od sebe to pravíš, či jiní mluví s tebou o mně?«

Pilát v tom slyší překrucování své otázky. Na celém světě není soudce, který by v takovém případě nemyslel, že se obžalovaný chce vyhnouti doznání.

»Jsem já snad Žid? Národ tvůj a velekněží vydali mě! — co jsi učinil?«

Pilát zpřisněl. Pamatuji, že nevedeme rozmluvu o obžalobě, nýbrž že jde o obžalobu samotnou. A ta pochází od tvých soukmenovců! Já přece netoužím po tom, abych se dal poučiti o všech vašich sporných

MŠE SVATÁ - OBĚŤ NEJSVĚTĚJŠÍ.

II. část stupňových modliteb - confiteor.

Když dozněla slova 42. žalmu, plného radostné touhy po oltáři Božím, k němuž chceme vystoupiti, předstupujeme před svého věčného Soudce a celý nebeský dvůr, abychom se vyznali ze svých vin. Není to lehké pro naši slabou lidskou přirozenost, nakloněnou tak snadno ke zlému a proto je třeba pomoci milosti Boží, kterou nám Kristus Pán křížem svým získal. Slova: »*Pomoc naše ve jménu Páně, který stvořil nebe a zemi*«, a znamení svatého Kříže vlévají nám odvahu a důvěru v odpuštění.

Kněz hluboce skloněn a po něm ministrant, zastupce věřících, činí vyznání svých vin. Stojíme před věčným Soudcem, jemuž není tajna ani jediná myšlenka, žádný skutek. Jeho nejdokonalejšímu poznání vše jest zjevno, proto Bohu se nejprve vyznáváme, neboť před ním jsme zhrěšili, před všudypřítomným. Poněvadž pak chceme ve druhé části prositi svaté za přimluvu u Boha, vyznáváme se i blahoslavené Panně, jež Božímu majestátu stojí nejbliže, po ní představiteli nebeských kůrů andělských, sv. archandělu Michaelovi, sv. Janu Křtiteli, knížatům apoštolským sv. Petru a Pavlu, všem svatým i svým spolubratřím, kteří jsou s námi před oltářem.

Tolikráte za den hřešíme, ať již nedbalostí, opomenutím dobrého anebo přímým přestoupením zákonů Božích v myšlení, slovech i skutech. Kdo koná pravidelně, denní zpytování svědomí, cítí velmi dobře tuto vinu a proto s opravdovou lítostí musí si říci: má vina, má vina, má vina největší.

V tomto okamžiku, kdy jsme se doznali ke svým proviněním a v srdci svém vzbudili lítost, nastává před Božím trůnem obrat v náš prospěch. Prosíme ty, před kterými jsme po Bohu vyznali svá provinění; a oni, místo aby nás odsuzovali, obracejí se k trůnu Všemohoucího a za nás prosí. Kněz se obrací ke konci i na věřící, aby i oni za něho prosili, neboť si je vědom svých slabostí a křehkosti. Rovněž věřící prosí kněze, aby jim bylo odpuštěno. Navzájem si pak vyprošují odpuštění hříchů. Prosí, aby všemohoucí Bůh odpustil hříchy a přivedl je do života věčného. »*Prominutí, rozhřešení a odpuštění našich hříchů.*« Třemi slovy, která mají tentýž význam, prosí kněz za úplné odpuštění, to jest hříchů i časných trestů. A jest také jisto, že účastí na Mši svaté získáváme si nesmírné odpuštění časných trestů a při tom opět znamení sv. Kříže, abychom stále byli pamětlivi, kdo jest naším zachráncem.

Až do století XIV.*) nebylo ustálené formule pro vyznání viny ve Mši sv. Zvláště pokud se týče svatých, připomínaly jednotlivé diecése své svaté. Obsahem si však byly formule podobny. Po většině modlil se kněz confiteor hluboce jsa skloněn. Roku 1314. na III. sněmu v Ravenně, bylo pro budoucnost ustanoveno, že se má confiteor říkati v té formě, jak jej máme nyní. — Některé řády, jako na př. Benediktini, Františkáni a j. mají výsadu, že v confiteor po sv. Petru a Pavlu jmenují též svatého zakladatele svého řádu.

*) Dr. Kupka: O Mši sv.

vše, co nás dělí? Co rozlišuje naši vůli od vůle Boží? Co jest to jiného, než zlo, jemuž říkáme hřích? Hřích, toť zlo, které se neměří lidskými požadavky a přáními, nýbrž které se měří vůlí a zákonem Božím! Jen zlomyslnost nebo bezmyšlenkovitost může užívat slovo hřích pro jednání, které odporuje lidské sebe-lásce. Snad byste ani neřekli, že jsou lidé, kteří skutečně mají za hřích vše, co překáží tomu, aby se měli dobře. Hřích jest nevyužití zábavy. Hřích jest pomoci druhému s vlastní škodou. Hřích jest obětovati mladý život za vyšší ideály, za službu Bohu a bližnímu. Snad nemusím vysvětlovat, že jest to pouhé zneužívání slova, které znamená něco zcela jiného. Hřích znamená vzdor proti úmyslům, plánům a zákonům, nad něž není lepších a světlejších, prospěšnějších a moudřejších, protože jsou povzneseny nad všechny proměnlivé potřeby toho neb onoho času, toho neb onoho člověka. Hřích jest odmítnutí vůle nebeského Otce. Nuže, máme-li jej milovat, není první podmínkou, abych se zřekl hřichu? Moji milí, zvláště vy, kteří na jedné straně sníte o mystických stavech a na druhé si nekladete žádných mezí v tom, co se vám zachce a kteří ve svém mystickém slovníku nemáte slova hřích, moji milí, jak srovnáte pravou lásku s hřichem? Každý vážný hřích jest drtící bombou jakéhokoliv vztahu k Bohu. Jest prostě zničením tohoto vztahu.

Ovšem, kdyby šlo o hřích, který i člověku je odporný, snadno se ho zřekne. Ale hřích obvykle bývá zamilovaná vlastnost nebo čin, jímž hovoříme sobě i proti vůli Boží. Dojalo by nás, kdyby ono dítě, o němž jsme mluvili na začátku, darovalo zachránkyni své matky nějakou věc, o kterou nestálo? Co jest právě dojemné na té čisté dětské logice? Že dává věc, kterou v tom okamžiku právě nejvíce milovalo, ovšem, po své matce. Moji milí přátelé, bez oběti svých zamilovaných činů, které jsou proti vůli Boží, nemůžeme mluvit ani o prvním stupni lásky k Bohu. To nejsme ani na povrchu, tím méně na hlubině křesťanství. Obětovat z lásky k Bohu to, co milujeme proti jeho vůli, jest první a naprostou nutností. Říkejme si jak chce-

me, že náboženství toho nebo onoho nežadá, bude to sebeklam. Ano, Bůh žádá. Žádá aspoň, abys mu daroval nejhlubší přehradu mezi sebou a jím. Kéž nikdo z nás se nevzdá stoupání k Bohu již u tohoto prvního kroku lásky, o němž řekl náš Pán: »Ne ten, kdo mi říká Pane, Pane, vejde do království nebeského, nýbrž ten, kdo plní vůli Otce mého«.

Msgre Josef Bouzek

Nevezmeš jména Božího nadarmo!

(II.)

Druhým přikázáním Božím se zakazuje každé zneuctění jména Božího a prikazuje se úcta ke jménu Božímu. Minule jsme vyložili, jak se uctívá nebo zneuctívá Bůh vzýváním nebo zneužíváním jeho svatého jména. Dnes pojednáme o uctívání a zneuctívání Boha náboženskými sliby.

Především jest nutno vysvětliti, co jest slib. Katechismus praví: Slib je dobrovolná, Bohu učiněná pří-pověď, kterou se člověk zavazuje pod hřichem, že vykoná něco Bohu milého.

Slib je tedy pří-pověď, t. j. pevný závazek, závazně dané slovo, jakýsi kontrakt, smlouva mezi Bohem a člověkem. »Pane Bože, slibuji ti, že ti to a to dám, že to a to učiním nebo opomenu: nesplním-li toho, vím, že se dopouštím hřichu nevěrnosti proti tobě.« — Tím se liší slib od pouhého předsevzetí čili úmyslu. Příklad to objasní: Ve sv. zpovědi si umiňuješ: Opravdu míním všech hříchů se varovati. Tím si tudíž umiňuješ zdržovati se i klení. Zakleješ-li potom přece vědomě a dobrovolně, dopustíš se sice hřichu proti druhému přikázání Božímu, ale nehřešíš proto, že's porušil své předsevzetí. Slíbíš-li však Bohu, že se vyvaruješ klení, a přece vědomě zakleješ, hřešíš nejen zneuctěním jména Božího, ale i porušením slibu. Máš tedy dvojí hřích.

Slib je pří-pověď učiněná Bohu. Jemu se zavazujeme, on přijímá náš závazek, on jej též odmění nebo

otázkách. Tys jistě učinil něco zvláštního! Nebývá jinak zvykem, aby Židé přiváděli ke mně jiné Židy! Ježíš pokračuje:

»Království mé není z tohoto světa. Kdyby království mé bylo z tohoto světa, služebníci moji (jakožto bojovníci) by bojovali, abych nebyl vydán Židům. Ale království mé není odtud!« Ježíš prohlašuje, že není králem ve smyslu světa, nýbrž ve smyslu duchovním.

Ježíš má před sebou agnostika. U takového jest nejvyšší moudrostí toto: Není žádné pravdy, která by byla něco více než věc lidského vkusu, než věc, kterou je možno podle libosti přijmouti nebo zavrhnouti! Proto Ježíš vychází z toho, co také Pilát musí uznati: Nemám vojáků, nejsem tedy světským králem!

Tato slova obžalovaného působilo uklidňujícím dojmem, zejména tehdy, jestliže Pilát přijal hlášení od tisícíka, který byl přítomen, když Ježíše zajímali. Pak věděl Pilát z druhého pramene, že zajatý mluví skutečně pravdu; vždyť Ježíš poručil svým přívržencům, aby schovali meč do pochvy.

Avšak podivuhodný ten člověk se prohlašoval znovu za krále. Cožpak Ježíš opravdu neví, že u římských úřadů nutně vzbuzuje nedůvěru, osobuje-li si někdo takové tituly? Proč neužije jiných, méně dvouznačných výrazů? Jaký smysl má přikládati si i nadále honosný titul »krále židovského«, když ho Židé sami vyobcovali ze svého společenství!

Jestliže se zajatý uvolí, aby se vzdal nebezpečně znějícího titulu »krále židovského«, věc je vyřízena. Co si jen pod tímto titulem představuje?

Pilát zamýšlen, řekne: »Král jsi tedy přece?« Ježíš pak odvěti určitěji:

»Tak jest, jak pravíš: já jsem král! Já jsem se k tomu narodil a proto jsem přišel na svět, abych vydal svědectví pravdě. Kdo jest z pravdy, slyší hlas můj!«

Na »onen svět«, z něhož by někdo mohl přijíti za určitým účelem na zem, aby totiž sbíral stoupence pro »ono království«, Pilát mnoho nedá. Ale přece již chápe, že Ježíš tvrdí, že dovede lidstvo poučiti o skutečné pravdě. Jediná životní zásada, o které se však Pilát sám přesvědčil, že jí lze použiti, zní, že není vůbec žádné pravé, všeobecně platné pravdy! On ví, co ví. Stručně podotkne:

»Co jest pravda?

Výslech se protahoval. Velekněží a starší se snažili z ulice vykonávati vliv na jeho průběh. Volali hned jednotlivě, hned ve skupinách na soudce.

Pilát přestal, aby shlédl dojem, jakým tyto výkřiky působily na Ježíše. Ježíš však zůstal úplně klidný. To byla nová neslýchaná věc. Právě ustavičné mluvení v nepravou dobu proměňovalo jindy usedlému Římanu úřední jednání ve východních provinciích v hotová muka. Zločinci, jsouce dopadeni při samém činu, dokazovali často všemi možnými způsoby svou

potrestá. To je i tehdy, když chceme svým slibem uctít P. Marii nebo některého světce, neboť Bůh se ctí ve svých svatých.

Slib je přípověď naprosto dobrovolná. Nikdo nemá právo někoho ke slibu nutit. Kdyby se tak stalo násilím, jest slib neplatný. Ku př. přinutí-li matka dceru ke vstupu do kláštera a dcera proti své vůli vykoná sv. sliby, jsou neplatné. Učiní-li však někdo slib v těžké nemoci, před vážnou operací, při povodni, ohni nebo v bídě, jest jeho slib platný, protože ani v těchto poměrech neztrácí své svobody. Jeho slib jest jen úpěnlivou, důraznou modlitbou o pomoc Boží, o niž dobrovolně žádá. — Sliby, učiněné v opilosti nebo v tak velikém rozrušení myslí, že každá rozumná úvaha jest při tom nemožná, jsou neplatné, protože nejsou úplně dobrovolné.

Člověk se zavazuje slibem Bohu, že vykoná něco jemu milého. Může tudíž býti předmětem slibu jen taková věc, o níž se předpokládá, že ji Bůh přijme, že jest ke cti jeho jména, že jest tedy dobrá, lepší, než její opak: modlití se je lepší než nemodlití se, postiti se lepší než nepostiti se, jíti na mši sv. lepší než nejíti atd. Jistě by urazil svatost Boží, kdo by se domníval, že by Bůh přijal slib, jímž se člověk zavazuje ke špatnosti nebo i jen malichernosti, která ke cti jména Božího ničím nepřispěje. Takový slib by byl nejen neplatný, nýbrž i hříšný. Tak zhřešilo těžce oněch 40 lidí, kteří slíbili, že nebudou ničeho jísti ani pít, dokud nezavraždí sv. Pavla, a jejich slib byl neplatný. Podobným slibem by bylo, kdyby se někdo zavázal nepozdraviti do smrti svého nepřítele, nikdy se s ním nesmířiti atd.

Obyčejně slibujeme Bohu něco, k čemu nejsme jinak povinni. Chceme mu slibem přinést nějakou oběť, vykonati něco mimořádně dobrého, ku př. dáti almužnu, svíce kostelu, vykonati pouť a j. Ale je přípustno, ba někdy Pánu Bohu velmi milo, zaváže-li se člověk slibem, že splní nějakou povinnost, kterou dosud zanedbával; ku př. účastniti se každou neděli a svátek mše sv., vykonati velikonoční sv. zpověď,

nevinu. Ježíš pak byl opravdu nevinný a mlčel! Ku podivu!

»Neříkáš na to nic? — Uvaž, jak těžké obžaloby vznášejí proti tobě!«

Pilát čeká znovu. Ne, takového člověka před svou soudnou stolicí ještě nikdy neměl.

Pak vyjde k zábradlí a prohlásí: »Nenalezám na tomto člověku nic, co by bylo hodno trestu!«

A teď se strhla bouře! Cože? Jeho osvobodí? On pobuřuje lid, po celém Judsku chodí a učí, v Galileji začal a nyní přišel také sem!

Pilát naslouchal. Jsa přese všechno znalцем lidí, nabývá přesvědčení, že při tomto procesu vlastní příčiny nejsou zjevné. Židé pronásledují tohoto svého soukmenovce příšerným způsobem; každému, kdo ho chrání, hrozí stejnou nenávistí. Nemluvili snad o Galilei? Nechával Herodes, který je přece tak žárlivý na svou vládní moc, tohoto svého poddaného volně žíti? Tohle bude východisko! Přenechá rozhodnutí Herodovi! Místodržitelé mívali totiž v obyčejí, jestliže se to dalo snadno provésti, posílali obžalované do jejich domovů.

Herodes byl světák, pletichář, »liška« — jak ho nazval sám Ježíš. Podle svého náboženského založení patřil k lidem, na jejichž soukromý život nemá »věčnost« naprosto žádného vlivu, kteří však při tom mají velký smysl pro všelijaký »okultismus«.

Zrna a zrnka.

Co je vlastně svatost? Je to nějaký vysněný, nedostupný idol? Ne, již proto ne, že nepřehledná řada lidí ji již dosáhla. Je to jen ideál křesťanské dokonalosti; nikoliv 150%, ale jen 100% křesťanství. V dnešní době se přece tak často mluví o stoprocentních mužích, takže se tu můžeme rozcházeti jen o to, které vlastnosti sem zahrnouti a kolika procenty každou z nich ohodnotit. Na každý pád mezi 100% muže zařazujeme ty, kteří se dovedou vybraně oblékat a uhlazeně chovat; to byl sv. Gabriel Possenti. Pak sem patří vzdělání; byl snad někdo vzdělanější, než sv. Tomáš Akvinský? Pracovitost? Sv. Klement Dvořák byl zrovna takový pekař, jako dnešní, jenže u něj si musíme s ohledem na tehdejší dobu odmysliti kolo. Zdravý, veselý poměr k světu? Tu slouží za příklad sv. František z Assisi, sv. Filip Neri a Don Bosco. Ukázněnost, cílevědomost, osobní skromnost, to jsou vlastnosti, jež najdeme na každém světcí, který se liší od 100% muže jen tím, že se kladou vyšší požadavky na jeho mravní charakter.

»Vítězové«. — Nový Věk.

Období, v němž těžiště katolicismu se přeneslo z mužské složky obyvatelstva na skupinu ženskou nebo dokonce jen na dětskou, je toliko průjezdni stanicí, v níž se vlak na minutu zastaví, ale pak zase odjíždí dál s osudovou neodvratností: k všeobecnému náboženskému úpadku i u žen a dětí. Proto u všech bystrozrakých pozorovatelů života, dívajících se nikoli na laciný a pohodlný blízký úspěch, nýbrž na zisk bezpečný a trvalý, jest heslem: Získejme muže! Nelekejme se toho, že získat muže je mnohem obtížnější, než získati ženy! Nedejme se odrážiti tím, že ovoce naší práce se neukáže hned, nýbrž až v budoucnosti: veliké věci potřebují času, aby dozrály!

»Nový národ«. Muži v Katolické akci.

Svatý Josef, první novozákonný charitní pracovník. První pěstoun! Ujímá se dítěte, kterému nedal život. Pracuje pro ně, jakoby to bylo jeho vlastní dítě. Jak snažně hledal nocleh v noční betlémské tmě. Jak ochotně vstává v noci, když anděl oznamuje: »Vstaň, vezmi dítě a jeho matku a utec!« Na daleké cestě s Ježíškem! A zase zpět do Nazareta a v Nazaretě práce tesařská. Svatá láska k Bohočlověku.

»Ludmila«, časopis charity.

»Dokud jsem byl mladší (tak vyprávěl jeden bratrlaik z Emauzského kláštera v Praze), byl mi v klášteře přikázán nákup. Jednou jsem viděl v mnoha obchodech obraz mistra Antonína Dvořáka s černou páskou. Hned jsem všude řekl: Pán Bůh mu dejž lehké odpočinutí — tohohle dědouška já přece znám, vždyť k nám chodil každý den na devátou Mši svatou.« »Hospodář«. Antonín Dvořák — katolík.

Všecko pochopiti, znamená všecko odpustiti. Snažme se o to. Nekritisuje druhých. Naučme se ovládati. Necht' není nikdy naším pánem nálada, nýbrž při všem počínání nechť rozhoduje klidná rozvaha s prakticky uplatňovanou láskou k bližnímu. Tak dospějeme k dokonalému poznání sebe, a to ve šlápěch Pána našeho, který odmítl pokrytce, majícího starost o snítku v oku bližního, ale nevidoucího břevno v oku vlastním.

»Orelský věstník.« Poznej sám sebe!

neklífti, nehrát v karty, neopíjeti se, bojovati proti zlým návykům, smířiti se s nepřitelem atd. V tom se jeví veliká touha po polepšení, a to jest jistě Bohu vítáno.

Slibem řádně vykonaným prokazuje se jménu Božímu veliká úcta už tím, že se při něm vždycky jméno Boží uctivě vyslovuje. Ale ve slibu jest ještě více. Jest opravdovou obětí, úkonem bohopocty. Jest vyznáním víry v Boží vševědoucnost: věříme, že nás slyší, že o našem slibu ví. Dále v Boží svatost: proto slibujeme jen věc svatou, po všech stránkách dobrou. Při prosebných slibech, ku př. v nemoci, nebezpečnostech atd., slibuješ proto, že věříš v Boží všemohoucnost, lásku, milosrdenství, moudrost, od nichž očekáváš pomoci s větší důvěrou. — Ještě více uctí Boha, kdo se mu zaslíbí z pouhé lásky, z touhy po dokonalosti, z ochoty uposlechnouti i evangelických rad. Taková duše zná svou slabou a nestálou vůli; proto se připoutává k Bohu dvojím svazkem: povinností a slibu. Byť se i vůle viklala v dobrém nebo zdržovala v pokroku ve ctnosti z povinnosti, upevní, udrží a povzbudí ji v tom myšlenky na závazek slibu, závazek to lásky a věrnosti. Tato stránka jest nejzřejmější při tak zvaných řeholních slibech. Vyvolená osoba odřiká se slibem všeho, co by ji mohlo odvádět od Boha, a zavazuje se, že bude se po celý svůj život snažiti o stále větší křesťanskou dokonalost. Kolik slávy a cti bylo vzdáno Bohu za 19 set let v křesťanských klášterích! Kolik světců vchovaly! Kolik duší zachránily! To všechno je ovocem věrného plnění sv. slibů! — Vzpomeňme též prosebných průvodů v den sv. Marka a o křížových dnech. Kolik zbožných proseb bylo při nich vysláno, kolik požehnání Božího vyprošeno, jak byl jimi Bůh oslaven! — Podnětem k nim byl slib, spojený s prosbou za odvrácení moru. Četné kostely, kaple, kříže, sochy, dále drahá roucha, skvostné kalichy a monstrance, kříže a jiné dary, jež se chovají v pokladnicích slavných poutních míst, jsou nejen důkazem věrnosti a vděčnosti

Zaradoval se velmi, když mu Pilát nabídl rozsudek nad Ježíšem. Tuto poctu, kterou mu činil místodržitel, nesměl podceňovati. Kromě toho by znamenalo pro něho nečekanou změnu, kdyby mohl býti divákem nějakého zázraku Ježíšova. Vždyť Ježíš byl jeho poddaný!

Předvedli Ježíše. Jak vysvítá z vypravování, chtěl se Herodes o radost sdíleti také s dvorem. Dal se s Ježíšem do hovoru — ale pak litoval, že zahájil výslech tak slavnostně: — Ježíš nepromluvil ani slabiky. U velekněží pak stále mohutnělo přesvědčení, že jejich hodina udeřila. Bez přestání vznášeli obžaloby.

Ale Herodes byl opravdu »liška«. Ani ho nenapadlo případ rozhodnouti. Úsluha vyvážila úsluhu. Před nedávnem dal Pilát pobíti v chrámě zástup Galilejců — nečekanou pozornost v den před velikonoce bylo možno pokládati za diplomatickou omluvu. Když mu Pilát přenechal rozsudek nad tímto Galilejcem, chtěl za to místodržiteli dáti na srozuměnou, že se do této věci míchati nebude.

Ale způsob, jakým to učinil, vnukla mu jeho osobní touha pomstíti se na Ježíši. Dal ho na znamení potupy obléci bílým pláštěm a odvésti.

Evangelista vypráví stručně: »V t e n d e n s e P i l á t a H e r o d e s s p ř á t e l i l i; p ř e d t í m t o t i ž ž i l i v n e p ř á t e l s t v í.«

(František Michael William: Život Ježíše Krista. Přeložil Msgr. Dr. Antonín Stříž. Vyšlo v nakladatelství »Výšehrad«, Praha.)

dárců, kteří splnili sliby Bohu učiněné, ale výmluvným dokladem, že Bůh přijal a vyslyšel prosby, které byly doprovázeny slibem.

Věru, řádný slib přispívá značně ke slávě Boží a prospívá člověku. Proto není pochyby, že Bůh sliby řádně učiněné rád přijímá. Kdyby tomu tak nebylo, nenaléhal by tolik Duch sv. v písmě sv. na to, aby byly splněny. Tak praví v Deut. 23, 21: »Když učiníš Hospodinu, Bohu svému slib, nebudeš otálet, bys jej splnil, neboť Hospodin, Bůh tvůj, bude to vymáhati, a budeš-li odkládati, bude ti to počteno za hřích. Nechceš-li učiniti slibu, nemáš hřichu. Co však jednou vyšlo z úst tvých, zachovávej a čiň, jak jsi Hospodinu, Bohu svému slíbil, jak jsi z vlastní vůle a ústy svými pravil.« V knize Kazatel (5, 3) opakuje skoro totéž: »Slíbil-lis co Bohu, neprodlevej to splnit; nelíbí se mu nevěrné a bláznivé slibování. Cokoli jsi tedy slíbil, splň; neboť mnohem lépe jest neslibovati, než po slibu, co připověděno, nesplnit. Neužívej úst svých k tomu, bys hříchem sebe zatížil; aniž říkej před knězem: »Nebylo v tom rozvahy«, aby snad Bůh se nerozhněval na tvé řeči a nezkazil všech skutků rukou tvých.«

Z těchto slov jest patrno, že hřeší ten, kdo slib Bohu daný nesplní. Je to přirozené. Jsi-li povinen splnit slib závazně daný člověku, oč více jsi k tomu zavázán, slíbil-li co Bohu, když jistě víš, že tvůj slib přijal. Tíže hřichu, jehož se dopustíš nesplněním slibu, řídí se jednak závazkem, s jakým jsi slib učinil, — máš sám právo určit, chceš-li se zavázati pod lehkým či těžkým hříchem — jednak důležitostí věci, kterou slibuješ. Je-li to věc vážná, cenná, namáhavá, hřešíš těžce, nedáš-li jí Bohu.

Slib jest záležitostí čistě osobní: nikdo nemůže zavazovati slibem jiného. Slíbil-li rodiče, že jejich syn se stane knězem, není tento slibem vázán. Nemůže-li slibovatel slibu dostáti, není jiný povinen slib jeho splnit. Pouze při slibu věčném, když někdo slíbí Bohu nějaký dar, ku př. pro kostel, pro chudé, a sám ho splnit nemůže, jsou k tomu povinni jeho dědici. Takový slib má ráz dluhu, jež člověk u Boha učinil. Nesplní-li se podmínka, pod kterou jsi sliboval, slib neváže. Slib jest dlužno splnit co nejdříve, aby se naň nezapomnělo, nebo se nestalo jeho splnění nemožným. — Nejmodřejí každý učiní, odhodlá-li se ke slibu pouze po poradě se zpovědníkem. Ten také může předmět slibu změnit, případně vyžádati církevní dispens od jeho závaznosti.

Film.

Rukavička. — (Lloydfilm.) — Podle námětu Václava Řezáče scénoval J. A. Holman. — Nový společenský film Holmanův »Rukavička« nedosahuje umělecké hodnoty jeho loňského filmu »Minulost Jany Kosinové«. Je to kýč. zachycující kusovitě milostné bloudění skromné dcerky lakotného bankéře Ant. Berky (Vojta Novák) Mařenky (Nataša Gollová) a klavírního virtuosa Arne Branta (Otomar Korbelář). V zápletku románku jest svěřen veledůležitý úkol krásné rukavičce, kterou Mařenka ztratila na chodníku. Po dlouhém, málo napínavém bloudění, setkávají se samozřejmě oba páry: Mařenka s Brantem a obě zbožňované rukavičky. Marň hledáš na běžícím filmovém pásu nějaký pevný bod, na němž by ses duchovně zachytil. Jsi veden z buržoasní idylky do masérského salonku, kde za mlženým sklem stěná hnětené tělo tanečnice Zejdové (Vlasta Fabiánová). V rozsáhlé charitotékové šalandě se potkáš s dobráckým snoubencem Mařenčiným Jeníkem Pústem (Fr. Vnouček). Odtud musíš chvátati do harů, tělocvičen, do soukromých přepychových pokojů, do parků, na ulice a bůhví kam, aby ses konečně dověděl, co jsi již dávno věděl, že Mařenka Berková a Arne Brant budou jistě »s v o j i«. Přes dutost děje třeba uznati, že herci nadali znamenité výkony a osobním uměním zachránili všední a roztřesený námět. Jen na Otomara Korbeláře bylo tentokrát složeno velké břemeno. Nikdo jistě nepochybuje o vysoké úrovni jeho hereckého umění. Ale jest opravdu nesnadné představovati v jedné

osobě: člověka s prázdnou kapsou, přeletavého milence, klavírního virtuosa, veleobratného šermíře a zázračného lučištníka. Byla to i na Otomara Korbela úloha psychologicky neúnosná. Ethika kvílela nad »uměleckými rozkroky« baletek a nad pověřeným uctíváním rukavičky Mařenčiny; odporné očichávání rukavičky je fetišismus.

Peřeje. — (Dafafilm.) Zfilmováno Karlem Špelinou podle divadelní hry ing. Lad. Nováka. — Slibný a lákavý nápis nové premiéry odpovídá dobře jejímu obsahu. Krásná dívka Anita (Elena Tanasco), hrdinka děje, uniká z tábora hrubých kočovníků, položeného u říčních peřejí, do stanu potulné varietní společnosti p. Dionysia Hloubky (Frégl). V novém prostředí začíná působiti její přirozená, ještě polodivoká krása jako dravé peřeje, jež se valí přes každou překážku. První obětí těchto peřejí jest provazolezec Martin, který v nich nalézá smrt. Druhá obětí, bohatý návštěvník varieté, pan Regner (Steimar) uvádí uměleckou družinu Hloubkovu do svých podniků v Praze, aby se zmocnil půvabné Anity úskokem přepychu. Anita však nemá záliby v stárnoucím boháči. Její srdce se rozhořelo láskou k záhadnému muži, který potají zbožňuje její čistou krásu a její vysoké taneční umění odměňuje denně kytičkou fialek. Tímto neznámým činitelem jest mladý lékař Pavel Duras (Svat. Beneš). Anita touží po setkání a když se jí to poštěstí, dává celé srdce svému tajemnému zbožňovateli. Pavel padá bezvládně do peřejí ohnivých půvabů Anitiny. Zárlivý Regner je chladně rozduvoje. Zraněná Anita se trápí a hledá zapomenutí v morfiiových injekcích, které jí poradí vypočítavý člen varieté Parma (Orlický), aby ji udržel v podniku. V nemocnici se milostný zadrhel rozduje, pozdravená Anita opouští varieté a stává se šťastnou chotí Pavlovou. Film jest mládeži do 18 let nepřístupný — patrně pro neblahý morfinismus Anitin. Dospělým a soudným lidem může jen prospěti. Neboť přes zábavný ráz nutká film k vážným myšlenkám. V rozmluvě s Pavlem stýská si krásná Anita: »Ráda bych náležela jen tobě, ale když jsem na jevišti, náležím v š e m«. Jest to asi pravidelná duševní trýzeň každé slušné tanečnice a baletky, když ve jménu umění, po případě podnikatelských zisků, jest nucena rozhazovati posvátný úběl mladistvého těla do rozšířených zornic hledišť. Taneční či baletní umění by nemělo býti tak drazé vykupováno, ačli se již nezvrhlo v pouhé výdělečné lehtání pudů. Bělostné volné řízy by zachránily i umění i cudnost. Též Pavel cítí v Anitě čistou plachou krásu, a odvrací se od ní s odporem, jakmile pojímá podezření, že svou čistou krásu zhmotňuje. Špelinovy »Peřeje« baví, ale též učí.

Za tichých nocí. — Milostný příběh na podkladě básní z knihy veršů »Písně Závišovy« od Jana Cervenky, zhudebněných Rudolfem Frimlem. Režie Gina Hašler. — Dějová vlákna zamotávají se do neprůhlednosti kolem spanilé neteře dvou tet, dam Trunečkových (S. Svozilová a M. Blažková), Jany Radimské (Lída Baarová). Tři nápadníci se ucházejí o Janinu lásku: mladý nadaný skladatel a básník Záviš Herold (Karel Höger), syn dvorního rady Rajskeho Petr (Raoul Schránil) a pražský záletník baron Čermák (Frant. Kreuzman). Z milostného přediva veselých i bolestných příběhů vynořuje se jako vítěz nad chudým Závišem a holohlavým baronem Čermákem bohatý syn dvorního rady Petr Rajskeý. Zahofklý Záviš odjíždí do Ameriky, kde ve spojení s Mariannou (Lily Hodačová), pražskou zpěvačkou tajně jej milující, zahajuje po tvrdých svízlech dny své světové slávy úchvatnou písní »Za tichých nocí«. Po letech přijíždí do Prahy jako veleslavný jazzový dirigent a komponista, kryjící se cizím jménem Mr. Whitman. Tam se radostně setkává s milovanou Janou. Ale když poznává, že Jana jest šťastnou matkou roztočilé dcerušky, odjíždí znovu do Ameriky, aby nerozrušoval rodinné štěstí Petrovo. Po cívkách kinostrojů poběží asi ještě mnoho takových konvenčních příběhů lásky jako jest tento »Za tichých nocí«. Není v něm hlubokého myšlenkového tonu. Jen opalující fluidum dívčích půvabů Janiných, prosvětlených září bělostných kopretin a ovívaných šumem líbezné hudby, bude ještě dlouho vábiti človenství naší doby do hledišť biogratů.

Rozhlas.

(Hlídka katolické rozhlasové centrály. Dotazy řiďte na redakci časopisu, která je předá příslušným referentům.)

Ranní pořad nedělního vysílání: Zvony, Otče náš, Zdravas, epistola neděle nebo svátku, výklad na ni, chrámová píseň.

Před každou Mši svatou úvod, evangelium dne a společná modlitba Církve.

Duben:

2. dubna, středa: 11.00—11.15 hod.: Prof. Dominik Pecka: Víra jako dar.

17.15—17.30 hod.: Dr. Em. Zavadil: Svaté mládí. (P. G. Frassatti.)

4. dubna, pátek: 17.15—17.30 hod.: P. Dr. Jan Urban, OFM.: K hlubinám křesťanského života. (XXIV.)

6. dubna, neděle Květná: 8.50—9.00 hod.: P. Jindřich Lakomý, O. Cap.: Duchovní promluva na den.

9.00—10.10 hod.: Mše svatá a české pašije z kostela sv. Martina v Třebíči.

14.45—15.30 hod.: Hodinka duchovní hudby z kostela sv. Mořice v Olomouci: V. Řihovský: Velkopáteční kantáta pro sóla, smíš. sbor a varhany.

7. dubna, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Marie Kučerová: Rodiče a děti.

9. dubna, středa: 11.00—11.15 hod.: Msgre Em. Žák: Golgota. 17.15—17.30 hod.: Dr. Josef Lauschan: Velikonoční oratoria.

10. dubna, Zelený čtvrtek: 9.00—9.45 hod.: Mše svatá z klášterního kostela OO. Redemptoristů v Plzni.

11. dubna, Velký pátek: 8.00—8.30 hod.: Pašije Velkého pátku z děk. kostela v Turnově.

17.15—17.30 hod.: Dr. S. Brait, O. P.: Velkopáteční meditace.

12. dubna, Bílá sobota: 17.00—18.00 hod.: Slavnost »Vzkříšení« z koleg. chrámu sv. Mořice v Kroměříži.

13. dubna, neděle, Hod Boží velikon: 9.50—10.00 hod.: Msgre Dr. A. Melka, prof. bohosloví: Duchovní promluva.

10.00—11.00 hod.: Pontifikální Mše svatá z katedrálního chrámu sv. Mikuláše v Čes. Budějovicích.

14. dubna, pondělí: 7.50—8.00 hod.: Dr. Jaroslav Beneš, univers. profesor: Duchovní promluva.

8.00—9.00 hod.: Pontifikální Mše svatá z opatského chrámu v Praze II. - Emauzích.

16. dubna, středa: 11.00—11.15 hod.: J. M. Dr. B. Jarolímek, opat strahovský: Kristus a Církev (IV.)

17.15—17.30 hod.: Dr. Josef Vašica: Staročeský překlad biblický.

18. dubna, pátek: 17.15—17.30 hod.: P. Dr. Jan Urban, OFM.: K hlubinám křesťanského života. (XXV.)

20. dubna, neděle: 9.50—10.00 hod.: Duchovní promluva.

10.00—11.30 hod.: Slavná řecko-katolická velikonoční liturgie z chrámu sv. Klimenta v Praze I.

21. dubna, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Bořivoj Benetka: František Švenda, první historiograf Hradce Králové.

23. dubna, středa: 11.00—11.15 hod.: P. Adolf Pelikán: Rodinná výchova (IV.)

17.15—17.30 hod.: Dr. Augustin Uher: Svatý Vojtěch.

25. dubna, pátek: 17.15—17.30 hod.: P. K. Brabec: O českých kancionálech a literátech.

27. dubna, neděle: Pouze B.: 8.50—9.00 hod.: P. František Hrnčíř: Duchovní promluva.

Pouze B.: 9.00—10.00 hod.: Slavná Mše svatá z farního kostela v Lošticích.

28. dubna, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Zprávy z katol. života.

30. dubna, středa: 11.00—11.15 hod.: Prof. D. Pecka: Záruky pravé víry.

Případné změny v přednáškách a hodině relací ohlašujeme ve zprávách z katolického života.

Zpěvní pořady Bohoslužeb:

6. dubna: Květná neděle: Mše svatá z kostela sv. Martina v Třebíči:

Kašpar: České pašije.

František Picka: Nastaly tmy, smíš. sbor.

Odpoledne z kostela sv. Mořice v Olomouci:

Vojtěch Řihovský: Velkopáteční kantáta op. 66 pro sóla a smíš. sbor s průvodem varhan. — Nastudoval a varhany hraje řed. kůru Jaroslav Budík. Zpívá Cyrillská jednota olomoucká, sólisté: Marie Nováková (soprán), Jan Kysela, člen olom. opery (tenor) a J. Asmus (bas). Řídí Josef Nedvěd. — Úvodní slovo a výklad textu P. Alois Vašica, vrchní kaplan u sv. Mořice. Vysílání »Velkopáteční kantáty« jest holdem Moravy Mistru Vojtěchu Řihovskému k jeho 70. narozeninám.

10. dubna, Zelený čtvrtek: Slavná Mše svatá z kostela sv. Jana Nepomuckého OO. Redemptoristů v Plzni:

V. Šístek, op. 42: Kyrie a Gloria z »Missa in hon. Corporis Christi«, pro smíšený sbor a varhany.

J. Winter, op. 11. Credo, Sanctus, Benedictus a Agnus z »Missa in hon. scti. Josephi« pro smíšený sbor bez průvodu.

Introit: Nos autem — greg. chorál.

Graduale: Fr. Picka, op. 37.: Christus factus est, smíš. sbor.

Offertorium: Fr. Picka, Dexter a Domini, smíš. sbor.

Communio: Dominus Jésus — greg. chorál.

11. dubna, Velký pátek: Děkaný kostel v Turnově:

J. Nešvera: České pašije.

12. dubna, Bílá sobota: Slavnost Vzkříšení z kolegiálního chrámu sv. Mořice v Kroměříži:

Frant. Picka: Regina coeli.

I. Mitterer: Responsoria ad Matutinum in Dominica Resurrectionis.

V Řihovský: Te Deum.

V Řihovský: Tantum ergo.

13. dubna, Hod Boží velikonoční: Pontifikální Mše sv. z katedrálního chrámu sv. Mikuláše v Českých Budějovicích: Vidi aquam — greg. chorál.

Karel Douša: Missa in honorem sciti. Wenceslai pro smíš. sbor s průvodem varhan.

Introit: Resurréxi — greg. chorál.

Graduale: K. G. Leitner: Haec dies — smíš. sbor.

Sekvence: Victimae paschali — greg. chorál.

Offertorium: J. Koenen: Terra tremuit — smíš. sbor.

Communio: Pascha nostrum — greg. chorál.

14. dubna, Pondělí velikonoční: Pontifikální Mše sv. z opatského chrámu v Praze II. - Emaužích:

Všechny zpěvy: Gregoriánský chorál.

Z domova.

Zákaz tanečních zábav v zapovězeném čase. Ordinariátní list pražské arcidiecése č. 3. z března r. 1941 přinesl pod N. O. 24. následující oznámení: »Knížecí arcibiskupský Ordinariát opětovně upozorňuje na zákaz tanečních zábav v zapovězeném čase, který byl uveřejněn v Ordin. listě 1938 N. 7., pag. 72. Zákaz tento byl definitivně rozřešen rozhodnutím Posv. Kongregace prohlásila, že zmíněné taneční zábavy jsou vi legis consuetudinarie (t. j. mocí zákona zvykového) z a k á z á n y. Zákaz tedy váže katolíky ve svědomí. — Knížecí arcibiskupský Ordinariát žádá, aby duchovní správci a katecheté upozornili opětovně na tento církevní zákaz, případně doplnili tímto církevním příkázáním katechismy tak, jak tomu bylo v dřívějších vydáních. — Zákaz tento platí též o n e m í r n ě m s v a t e b n ě m v e s e l ě.

Stejně oznámení přináší pod č. 2530 Ordinariátní list olomoucké arcidiecése č. 4 ze dne 18. března 1941.

P. M. Klement, OSB, farářem na Sázavě. V neděli 23. března byl na starobylé Sázavě uveden v úřad duchovního správce vdp. P. Metod Klement, OSB. Kéz Matka Boží a Předchůdce Páně sv. Jan Křtitel, ochránci bývalé basiliky svatoprokopské, v jejímž stínu bude nyní působiti, vyprosí mu se sv. Prokopem milost, sílu a délku dnů, aby na líše tak veliké duchovní tradice s prospěchem mohl pracovati pro duše jemu svěcené!

LITERATURA.

V nakladatelství »Vyšehrad«, Praha II., Karlovo nám. č. 5. vyšlo: Josef Bouzek: Měsíc svatého Josefa. Knížka odpuštěných modliteb a rozjímání na každý den v březnu. — Brož. 8 K. — Denní rozjímání probírají život sv. Josefa, líčí jeho důstojnost, svatost a moc a vyprošují pomoc pro všechny potřeby. Knížka, budící úctu a lásku k Pěstounu Páně.

Tihamér Tóth Ježíš Kristus. V úpravě Msgra Dr. A. Stříže. — Brož. 35 K, váz. 45 K. — Předčasně zesnulý maďarský biskup, proslulý kazatel a rozhlasový řečník obírá se v této knize osobou Ježíše Krista. — Ústřední myšlenkou je mu: Věřím v Ježíše Krista. Přebohatý pramen myšlenek, příkladů, poučení, rad a pokynů podaných jasně a názorně a odpovídajících výstižně na otázku dnešního života: Kdo je Kristus? Neocenitelná pomůcka nejen pro kazatele, ale i studnice pro každého, kdo chce čerpat slova živé vody a žiti vpravdě podle Krista. — Kk.

Dr. Josef Vašica: Slovanská bohoslužba v českých zemích. Vyšlo jako 11. svazek sbírky »Pro život«. — Cena brož. 3.60 K. — Čtyři kapitoly o slovanské bohoslužbě jsou přednášky přednesené loňského roku v rozhlasových relacích Katolické akce. Upozorňujeme-li dnes na jejich tiskové vydání, činíme tak proto,

že ve stručném a každému přístupném zpracování kreslí autor důležitá období našich náboženských dějin ve vztahu ku slovanské bohoslužbě. Způsob, jakým jednotlivé výseky čtenáři přiblíží, pokládáme za vzor, jak při zachování přísné historičnosti možno bez poznámkového zatížení zpřístupnit a objasnit nejširším vrstvám důležité otázky, jakou je čtveré období slovanské bohoslužby u nás. — Kk.

Ročenka pro liturgické umění, na rok 1941. Vydalo nakladatelství »Vyšehrad« v knihách Řádu. Str. 112, 16 fotografií, příloh. Cena brož. 32 K. — Snahy o obrodu církevního umění nabývají stále více pudy. Je to pochopitelné, ježto vše, co má sloužiti oslavě Nejvyššího, musí svým pojetím a provedením odpovídati této nejvyšší službě. Tudíž nic řemeslného, tuctového a líbivého, jak bohužel jsme skoro napořád svědky. Ovšem theoretické úvahy málo by pomohly, nutno podati důkaz, že i v časech znešvaření a křiklavých případů naprostého úpadku chrámového umění možno nastoupiti cesty snah, nové, živé a tvůrčí umění. — Ročenka církevního umění je prvním souhrnem těchto. Nejvíce v ní ovšem zaujmou návrhy bohoslužebných nádob a rouch, doložené vzornými reprodukcemi věcí již provedených. Jak zpešlá srdce, patříte-li na př. na bílou kasuli navrženou Bř. Stormem a provedenou Křesťanskou akademií! A ihned vycítíte, jak nesmírně se tato liší od tuctových výrobků, činících si rovněž nárok na »uměleckost«. Po této stránce bude příručka praktickým poradcem všude tam, kde se budou rozhodovati nejen pro chrámovou výzdobu, ale hlavně pro nová liturgická roucha a předměty. Neboť Boha lze chváliti jen krásou, nikoliv pauméním. — Podaří-li se vrátiti našim chrámům důstojnost jejich výzdoby a krásu liturgických předmětů, bude to jistě i zásluhou Ročenky, kterou nutno co nejradostněji uvítati. — Kk.

František Michael Willam: Život Ježíše Krista. Přeložil Msgr Dr. Antonín Stříž. II. vydání. 636 str., brož., brož. 70 K, váz. 90 K. — Skutečnost, že kniha vychází u nás v poměrně krátké době po druhé, když se před tím dočkala v originále čtyř vydání a současně překladů do všech čelných evropských i asijských jazyků, svědčí výmluvně, že autor uhořel na správnou strunu. Výňatek, který uveřejňujeme v poděrníku tohoto čísla, dokazuje to přesvědčivě. — Hlavním pramenem jsou spisovatelé ovšem texty evangelií, na kterých buduje široce založené a podrobně kreslené obrazy, z nichž vane k nám ovzduší Svaté země, osob i dějů. Vše je souhrnem osobních zážitků a autorových studií v Palestýně. — To, co evangelia podrobně nekreslí, nanejvýš jen naznačují, je tu živé a podrobně rozvedené a zpřítomněno. — Nutno ovšem po zásluze zdůrazniti, že lahodný a vzorný překlad Msgra Dr. Stříže vyzdvihuje všechny krásy knihy, kterou nelze než doporučiti co nejvšeleji. — Kk.

Msgr Joséf Hronek: Vyučování náboženství na středních školách. Vydalo nakladatelství Kropáč & Kucharský, Praha II., Spálená ul. 25. Cena 18.— K. — Profesorům a kandidátům profesury náboženství poskytuje příručka informaci o předpisech středoškolského práva a nových opatřeních. Vhodné pro přípravu ke zkouškám a pro denní praksi.

Časové úvahy, r. 1941, č. 368 přináší studii ing. Jana Dostálka: Katolická inteligence. — Časové úvahy vycházejí za nové redakce prof. Josefa Beneše jako informační měsíčník Katolické akce v Hradci Králové, Adalbertinum. Cena tohoto čísla 2 K.

V nakladatelství »Vyšehrad«, Olomouc, vyšlo: Dr. Václav Kubíček: Ordinariátní osnova pro vyučování katol. náboženství na obecných a měšťanských školách. — Třetí, přepracované vydání. — Cena 22 K.

Dr. M. L. a r o s : Zde jest evangelium pro dnešek. Díl IV. Náboženský smysl. Druhá část. Přeložil Dr. Fr. Kopečný. Cena brož. 25 K.

Dobrovolné příspěvky na vydávání časopisu jsou vítány a budou, pokud si to dárce výslovně nezakáže, kvitovány.

GYCHÁZÍ S CÍRKEVNÍM SCHVÁLENÍM.

Vlastním nákladem Svatováclavské Ligy v Praze IV., Hradčanské náměstí číslo 8. - Redakce a administrace tamtéž. - Vychází 1. a 15. každého měsíce kromě července a srpna. - Redakční uzávěrka 5. a 20. každého měsíce. - Cena jednotlivého čísla 50 hal. Předplatné na celý rok i s poštovní záslkou 10 K. - Číslo pošt. spořitelny Praha 208.401, čís. telefonu 617-70. - Řídí redakční kruh. - Odpovědný redaktor Josef Kozák, Praha. Používání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů pod čís. 15.206/VII. ze dne 18. ledna 1936. - Dohlédací pošt. úřad Praha 11. - Vytiskla kniht. Josef Bartl nást., Praha VII., Goetheova 14. Telefon 714-19.

KATOLÍK

List Svazu katolických mužů a Katolické akce

Vychází čtrnáctidenně. — Ročník VI. (XXIII.) — V Praze dne 15. dubna 1941.

č. 8

Záruka zmrtvých vzkříšení člověka.

Radostné rozechvění se zmocnilo apoštolů a učedníků Páně, když získali jistotu, že Božský jejich Mistr vstal z mrtvých. Žili pod bezprostředním dojmem posledních strašlivých okamžiků Kristových, kdy se zdálo, že zhynulo dílo, které vykonal v době Svého působení. Byli sice svědky divů, kdy se slunce ztmělo, země se třásla, skály se pukaly a hroby se otvíraly, než viděli i skutečnou smrt svého Učitele. Z boku, proklaného kopím, řinula se krev a voda, důkaz to, že Bohočlověk skutečně zemřel.

Pro apoštoly a učedníky Páně byl tento okamžik hrůzostrašný, leč byl nutným, jak později se přesvědčili, neboť byl z Boží vůle dopuštěn také na svědectví všem pochybovačům, kteří by mohli později zázrak zmrtvýchvstání Páně vysvětlovati zdánlivou jen smrtí Božského Trpitele. Kopí římského vojína jistě se hluboce vrylo v milující srdce Matky, jeho rána byla i smrtelnou ranou pro lidství věrného stádece Dobrého Pastýře, než tato rána zároveň později otevřela jeho oči. Tím více vyniklo pak vítězství Boží nad smrtí.

Když největší beznaděj a bolest se zmocnila srdcí apoštolů a učedníků, byla již přede dveřmi událost, která proměnila jejich zármutek v radostné rozechvění. Kristus korunoval Svě učení, Svě dosavadní skutky a zázraky největším zázrakem v dějinách lidstva — Svou vlastní mocí povstal z hrobu. Odpověděl na výsměch svých nepřátel: »Jiným pomáhá a sám sobě pomoci nemůže...« tím, že Se vzkřísil z mrtvých. Nepřátelé na něm žádali, aby sestoupil s kříže a pak chtěli Jemu uvěřiti. On však učinil více, dopustil Svou smrt, osvědčenou proboděním Svého nejsvětějšího srdce, a teprve, když byl uložen do hrobu a v tomto hrobě zapečetěn a strážemi hlídán, tehdy vyšel z hrobu, jasně zářící a slavný. Tu všem rouhačům a vysměvačům ukázal, že jako jiným pomá-

hal, i Sám Sobě pomohl a skutkem odpověděl, že je všemohoucím Bohem, který věčně žil, žije a bude žíti. Jako prve vojín s kopím osvědčoval skutečnou smrt Spasitele, později zase svatý apoštol Tomáš osvědčil Jeho život, když musil vložit své prsty do ran svého Pána. Tito svědkové lidsky potvrdili zázrak vzkříšení a celému tehdejšímu světu i budoucím pokolením dokázali, že vstal z hrobu Vítěz nad smrtí, její Pán a tedy pravý, všemohoucí Bůh. Tímto vítězstvím, které od počátku až do konce lidského pokolení bylo jediné, potvrdil Kristus Pán i pravost svého výroku: »Kdo jí Mé Tělo a pije Mou Krev, má život věčný a já ho vzkřísím v den poslední.« (Jan 6, 55).

Spasitel mluvil i o posledním soudu a ujistil lidstvo o tom, že v den Jím určený vstane ze svých hrobů, aby vydalo počet ze svých skutků. Je všemohoucí, vzkřísil Sebe a proto vzkřísí každého, žádný mu neunikne, byť jeho kosti byly rozmetány do všech úhlů světa, neb jeho tělo rozváto jako prach a popel po celé širé zemi. Přejde ve Svě slávě a velebnosti, aby zvážil skutky každého, zhodnotil je a uznal buď na slávu věčnou, nebo na věčné zatracení. Před posledním soudem jasný paprsek pronikne do knihy každého člověka a osvětlí nejen všechny ctnosti, ale i všechny hříchy jednoho každého, mocného, nízkého, bohatce i chudáka. Před jasným tímto paprskem prchne lest, přetvářka, lež, podvod, zmizí moc i královský háv a bude tu státi jen duše vedle duše, očekávající spravedlivou a zaslouženou odplatu, kterou udělí nejvyšší spravedlivý a svatý Hospodin.

Buďme proto v Kristu živi, zachovávejme Jeho přikázání, aby Jeho Vzkříšení jako záruka našeho vzkříšení a pak blaženosti věčné, bylo pro nás vždy událostí, která povzbudí naši duši k radostnému a jásavému: aleluja, aleluja!

Křišťan.

Nikdo není sám pro sebe dosti moudrý. Jako i hodně bystré oko vidí jen jiné, nikoli však sebe, tak i vynikající moudrost dostačí pro jiné, nikoli však pro sebe. I ten, kdo umí vésti jiné, vedení sebe až svěří jiným.

»Jiskry sv. Ignáce.«

Pohled vpřed.

(Kurs duchovního života. VI.)

Posledně jsme si řekli, že první podmínkou pro lásku k Bohu jest rozhodný rozchod s hříchem. Že jakékoliv snahy po mystickém životě, které obcházejí nebo dovolují hřích, jsou tragickým omylem, sebeklamem a svodem. — Ano, ale čím jest rozchod s hříchem na celé cestě či v celkové snaze po Bohu? — Jest začátkem, jest mezí, od které teprve jakýkoli křesťanský život začíná. A tu se nám namane sama sebou ihned otázka: Jaká je tedy další cesta za hlubší a pravou láskou k Bohu? — Čili, chcete mít jakýsi výhled dopředu. Vy byste si jej představili, — jak ani nemůže jinak být, — podle svých tušení a přání, kdežto já se snažím podávat v našich statích poznatky a zkušenosti tisícileté, vyzkoušené, prožité, zbavené omylů jednotlivců, jak nás je učí věda svatých. Buďte jisti, že si umím představit, co se vám vybaví obyčejně při takových pojmech, jako jest milost a duchovní život a láska k Bohu a ctnost: Podle stavu dnešního člověka vynoří se vám buď na jedné straně vzpomínka na tiché, do sebe zahloupané lidi, nepraktické, nemající smysl pro skutečnost, neschopné životního boje, trpné a dobrácké. Nebo naopak: Protože jest již za námi doba, kdy se myslo výlučně liberálně, mají mnozí již blíž k náboženským pojmům, ale právě ze snahy, aby byly věci náboženské zcela životné a moderní, zamítají v dobré představě o duchovním člověku vše, co ho dříve charakterisovalo a tvrdili by, že zbožné, tiché a klidné smýšlení jest přežitkem a že dnešní duchovní člověk musí mít zcela světský zjev, tedy asi jako sportovec, umělec nebo podobně. Tedy si řekněme, že ani v prvním ani v druhém není vlastní povaha duchovního života, nýbrž že nanejvýš jedna i druhá představa může býti, ale nemusí býti průvodním jeho zjevem. Spíše se dá v celku pravdivě říci, že jeví-li se nějak určité vpravdě duchovní člověk, pak vydechuje vždy vyrovnaný soulad, — soulad ve svém nitru, soulad mezi sebou a okolím, mezi sebou a přítomnými okolnostmi a po-

měry, soulad mezi zásadním svým postojem, upevněným v Bohu a mezi praktickým životem, soulad mezi nadpřirozenem a přirozenou samozřejmostí, mezi klidem a zájmem, mezi radostí i vážností. A soulad vůbec, v každém směru, podle jistě a dobře vystiženého poměru, jak se naskytne v tisícířech případech. — Jest ovšem lidské, viděti obyčejně jen krajní vlastnosti. Člověk se nemýlí v tom, že popře celou pravdu. Mýlí se, že podle své povahy vidí a přepne jednu její stránku a pomine druhou. Podle své povahy, pravím, nebo podle svého přání, zájmu a potřeby. — A tak nemluví hned v těchto statích mystickými tóny, plnými slibných tajů, ačkoliv bych již sám rád ukojil vaši touhu slovy o těchto tak vzácných jako skutečných milostech. Ale tím bych podlehl snaze, abych se zalíbil na úkor nutné pravdy. A touto nutnou pravdou jest, že musí život naší duše projíti určitým vývojem. Vývojem, aby došel cíle a zralosti. A tento cíl si nesmíme pro své lidské záliby pouze představovat, místo, abychom ho dosáhli. Co byste si pomyslili o nemocném, který po operaci neposlechne lékaře, aby klidně ležel, ale myslí, že je dost silný, aby již vstal a chodil? A víte sami, jak se podobají naše lidské vlastnosti, chyby a chybičky, velmi vážné a tvrdošíjné nemoci. Jak bychom tedy mohli věřiti, že chce skutečně choditi po cestách Božích ten, kdo se nesnaží své nemoci vyléčiti, ale kochá se jen v duchovních řečech, mystických citech a zdánlivě tajemných zkušenostech?

Proto tedy narýsuji dnes výhled na celkový rozvoj dobrého křesťanského života. Je příznačné, jak Písmo svaté vyslovuje tak často jednou větou nejrozsáhlejší časová i snahová rozpětí. Hle, to praví jedním takřka slovem o rozvoji lidského života:

Odvrať se od zlého
a čiň dobré,
hledej pokoj
a postupuj v něm. (Ž. 118.)

Co bych zde mluvil o hluboké lidské moudrosti, která jest těmito slovy projevna: že právě tak vymezovali cestu života již řečtí myslitelé, že obsahují uvedená slova psychologicky nutné životní úseky, že jsou ob-

Longinovo kopí.

Krvavá oběť byla dokonána. V jásotu andělských písní se otevírá nebeský ráj. Ale země — dějiště oběti — se zachvívá hrůzou, která je náznakem posledního soudu a věčného zavržení. Ve chvíli, kdy lidští tvorové zabíjeli Boha — úpěla země, která je s údělem člověka nerozlučně spjata. Musela sténati hned v hodině velkopáteční svatokrádeže lidstva, neboť pomíjejícnost může trpěti toliko v čase. Ale nesmrtelná duše teprve na věčnosti bude schopna plně úpěti hrůzou, nad níž se sestersky zachvěla nemá příroda o třetí hodině Velikého pátku. V tom je podstata očišťování a zvláště pekelných trstů.

Oltář stojí uprostřed propasti jako sama Oběť, která je podle proroka ustanovena k pádu a ku povstání. Všichni kolem kříže pochopili, jak »strašné je toto místo.« Možná, že i svatí v té chvíli názorněji viděli pekelný jícen nežli otevřený ráj. Co se asi dalo v Longinově duši, když se přibližoval ke kříži? Pohan s kopím byl představitelem, nositelem všeobecné lidské hříšnosti. A přece v hodině na zemi nejsvětější stanul u oltáře před samou matkou Velekněze a nejbližšími. Docela neznámý, beze všech zásluh, neví ani jak. Je vyvoleným nástrojem, aby světu otevřel pokoj spásy — Srdce Bohočlověka. On také první okouší milostné

plody kalvarské oběti. U oltáře se stává vyznavačem a prvním kazatelem Ukřižovaného. On musí hlasitě volati, když se ostatní bojí. Pro svůj zvláštní intimní vztah k Ukřižovanému vyznává za sebe, za celé lidstvo, za ty mrtvé, kteří právě z hrobu povstali, i za budoucí, kteří se teprve probudí k životu: »Zajisté Syn Boží byl tento!«

Zdá se, že byl dán v osobě Longinově jakýsi arcityp novozákonního kněze. Jenže ten způsob, jakým otevřel pokladnici milostí! Zda by se takto přiblížil k nejsvětějšímu Srdci Miláček Páně? Kněz je sice nástrojem od Boha vyvoleným, ale k oltáři nepřichází s nebe. Posílá jej lidská společnost, která jest jeho matkou. Chápete, že vlastně každý, za něhož kněz přejal poslání prostředníka, má svůj osobní poměr k jeho oltářním úkonům? Nebyl to někdo jiný, jenž Longinovi ukoval a do ruky dal kopí?

Nemusíme mít na mysli jenom svatokrádeže, pro které trpí a se zachvívá sama země. To už je to nejstrašnější, když s oltářního stolu křesťan »ji odsouzení.« To znamená bytostně, celou svou podstatou a s naprostou jistotou býti uzpůsoben jenom a jenom k smrti — jako pták je bytostně určen k letu oblohou a ryba k plavbě vodními hlubinami. Z tohoto stavu, je-li trvalý, možno býti vytrženu jenom něčím mimořádným — zázrakem, jaký se stal s Longinem u paty

dobou i věkového a fyzického vzrůstu každého člověka? Raději si je vyslovme prakticky, abyste si odnesli pořádné zrno křesťanské moudrosti:

Vzpomínám si na symbolický obraz v jednom českém klášteře (Františkánský klášter Bechyně u Tábora): K vysokému vrchu, na němž, zdá se mi, otvírá se brána do světla, vede široká cesta, ohraničená hlubokými příkopy, příkopy snad bezednými. Jdou po ní lidé. Jedni jdou kolísavě, jiní pevně. Jedni mrzutě, jiní šťastně. Jedni s pohledem zdviženým ke kynoucímu světlu, jiní se zarytým do silnice, jakoby ani světlo neviděli. Jedni se směšně kymácejí na samé ostré hraně silnice a příkopu, jako by nemohli jít po vlastní cestě. Ovšem, jen málokterí jdou v samém středu, ale to jsou postavy! Postavy vztyčené, krásné, pevné, muži, ženy i děti. Ony příkopy jsou zákony Boží. Kdo je přestoupí, spadne. Není již na cestě. A tak jest prvním úsekem a prvním požadavkem v tom duchovním rozvoji, zachovávat Boží zákony. Které? Všechny. Všechny, aspoň v té míře, abychom jich podstatně a hluboce neporušili. Všechny, neboť praví Písmo svaté: Kdo se v jednom provinil, stává se vším vinen. Není to divné? Snad v lidském řádu. Ale považte, že vůči Bohu nejde o ten neb onen vykonaný čin, který by bylo nutno potrestat. Před Bohem jde o to, zda je člověk schopen Boha urazit nebo ne. Jde o směr vůle. A kdo tedy jest v tom duševním stavu, že Boha urazí jednou těžkou vinou, stává se již tím těžkým hříšníkem, odvráceným od Boha. Kdo ztratil lásku Boží jedním vědomým těžkým proviněním anebo v něm dokonce žije, nemá onoho spojení s Bohem, které nazýváme Boží milostí. Nemá spojení, které vlévá duši účast na samém životě božském. Život božský v něm zemřel, tedy nemůže se v něm prohlubovat. Kdo tedy chce začít vážně kráčet k Bohu, ať si především promyslí celý svůj život, zda nepřestupuje některý Boží zákon, nebo zákon těch, kteří jménem Božím dávají posvátná pravidla života. Až se upevní po dlouhé době tak, že jest mu každé přikázání Boží svatosvatým a že již nemá obtíží v jich zachovávaní, pak může pohlédnouti již na druhý úsek duchovního života, který nás vybízí: Čiň dobré. — Nepravím, že nemá člověk konati dobré hned od počátku, nýbrž že teprve tehdy nabude jeho život pře-

kříže. I když se Spasitel na oltáři obětuje také lidem, to jest poddává se v naprostou poslušnost i nehodného, i když vlastní cena Kristovy oběti není závislá na svatosti těch, kdo jsou kolem oltáře — přece můžeme domyslet si už ze Starého zákona, jak Hospodin žárlí na ty, které si určil, aby obětovali za hříchy vyvoleného lidu.

Poznává se snad už všeobecně, že všechno v duchovním životě jednotlivce i společnosti je závislé na našem vztahu k oltáři. Jenže z Božího ustanovení u Spasitelova Srdce stojí kněz, aby pro nás otevíral zdroje milosti a byl naším prostředníkem. Nutno se zpytovat, jaký je náš osobní vztah ke Kristovu kněžství, konkrétně řečeno: ke knězi. Musíme se vrátit k starokřesťanské povinnosti, kterou nám ukládá sama Církev, vybízející, abychom se modlili za ty, které Bůh z našeho středu volá k Svému oltáři. Kdesi dodnes ukazují surovou ránu, kterou kdosi z Čech vbodl do posvátného obrazu. Také u nás během staletí se proti Božímu Srdci zdvihala ostrá kopí přímo u oltáře a země za to často úpěla jako kdysi o Velikém pátku. A jelikož nejtěžším trestem pro nás zde na zemi jest nehodný kněz, modleme se, aby z nás vycházeli k oltáři jen takoví, kteří by se k nejsvětějšímu Srdci blížili — jako Miláček Páně!

Jan Lebeda.

MŠE SVATÁ - OBĚŤ NEJSVĚTĚJŠÍ.

Závěr stupňových modliteb.

Vyznali jsme se ze svých vin. Lítost očistila naše duše a nyní s důvěrou oslovujeme Boha. Kněz poněkud skloněn střídavě s ministrantem modlí se verše ze žalmu 84., jež mají tento obsah: Člověk svými smysly nemůže úplně poznati Boha a nemůže ho tak milovati jako andělé a svatí v nebi. Jest liže však Bůh sešle do duše lidské paprsek své lásky, pak změní se se poust lidské duše v překrásnou zahradu plnou jasu, tepla a světla. Všechno v nás přímo oživne zásahem milosti Boží. Jako po teplém letním dešti Boží příroda dýchá novým radostným životem, tak plesá a raduje se věřící z přízně Boží. Další verš: *»Ukaž nám, Pane, milosrdenství své a spasení své nám dej«*, vyjadřuje touhu po Kristu Vykupiteli, kterou tak často opakovali starozákonní proroci. I my toužíme, aby při Mši svaté Kristus sestoupil na oltář a svým milosrdenstvím přinesl spásu všem věřícím. Tyto naše modlitby, kéž naleznou u trůnu Božího vyslyšení!

»Pán s vámi«, pozdravuje kněz věřící a odpověď na tento pozdrav zní: *»I s duchem tvým.«* Slova *»Pán s vámi«*, nacházíme v Písmě sv. Starého zákona v knize Ruth (2, 4.), kde Booz pozdravuje své žence při příchodu na pole. Rovněž archanděl Gabriel pozdravuje Pannu Marii: *»Pán s Tebou!«* (Luk. 1, 28.). Ve Mši sv. opakuje se tento pozdrav celkem osmkrát a má svůj hluboký význam: Bude-li Pán vždycky s námi, pak bude jistě se všemi svými dary a milostmi, se svým požehnáním a pokojem, který nemůže dátí svět.

Po tomto pozdravu praví kněz: *»Modleme se«*, a hned vystupuje po stupních oltáře a modlí se znovu, aby Hospodin odpustil všechny nedokonalosti, kterých se stále dopouštíme, a my s čistým srdcem mohli vstoupiti na místo svatých.

Uprostřed oltáře jsou v kamenné desce uloženy ostatky svatých. Kněz líbá oltář a znovu modlitbou prosí pro zásluhy svatých, jejichž ostatky oltář v sobě chová, za odpuštění všech hříchů a slabostí. Předcházející modlitbu říkal jménem všech, tuto druhou však pouze jménem svým, neboť stanul již u oltáře, aby jako Kristus na Kalvarii, přinesl zde oběť nejsvětější. Políbení oltáře vyjadřuje úctu a oddanost především ku Kristu Pánu, který bude na oltáři přítomen. Rovněž i úctu ke svatým ostatkům. Při slavné mši svaté s asistencí jáhna a podjáhna užívá se kadidla. Také i venkovským farním kostelům je dovoleno o velkých svátcích při zpívané mši sv. použití kadidla. A sice po stupňových modlitbách, dále při obětování okuňují se obětní dary chléb a víno a konečně při pozdvihování Těla a Krve Páně. Při vkládání kadidla na žhavé uhlí žehná je kněz a modlí se slova: *»Budiz od Toho požehnáno, k Jehož cti máš býti spáleno.«* Význam a smysl okuňování při Mši sv. dal by se vyjádřiti nejlépe slovy, která se modlí kněz při okuňování oltáře: *»Vznáše se modlitba má jako zápal (kadidlo) před obličejem tvým.«* (Ž. 140, 2.).

Oltář mluví neúprosnou řečí. On je víc než obětní pokladnička nebo obětní miska. Zde se ukládají drobné mince, tam srdce. Zde něco, tam všechno. Obětní pokladnička počítá s tisícinami a deseti-tisícinami majetku, oltář se s t e m p r o c e n t.

Mäder: *Zpět ke Mši svaté!*

vážně dobrého charakteru, až se úplně rozejde s hříchem. To jest opět kus životní cesty pro ty, kteří jsou již upevněni v milosti, jimž jest každý hřích proti zákonům Božím rozhodně odmítnutým zlem.

Snažme se v čase svého vývoje naplniti každý svůj den jak touhou po rozšiřování dobra kolem sebe, tak i skutečně řadou dobrých činů. Není skvělou proměnou života, když odmítneme každou, — pokud si aspoň uvědomíme, — podezřívavou a křivou myšlenku o druhém? Především právě tak naivní jako odvážné myšlenky posuzující Boží zařízení. A jaké štěstí se nás samých zmocní, když odporujeme vnitřně všem zřetelným, samolibým, mstivým myšlenkám a z lásky k svému Bohu stavíme proti nim pevně a rozhodně myšlenky, které jsou odleskem jeho svatosti? A přidáme-li k tomu místo svých netrpělivých nebo i zlobných hnutí projevy klidu, laskavý úsměv, vlídné slovo, utišující tón... A dále: proti své netečnosti a sobectví řadu důkazů hmotné pomoci svému okolí, ochoty a sebeobětování! Prosme Otce světél, aby nám ozářil tak postavu božského Spasitele, abychom na něm takřka četli pokyny, jak si počínati v příhodných příležitostech svého denního života.

Na zmíněném obraze jsou znázorněni křesťané, kteří zachovávají sice dobře veškerá Boží přikázání, avšak nesnaží se o život plodný na dobré činy, lidé, jdoucí sice po cestě, avšak po samém kraji. Ony vzpřímené postavy, z nichž se některé dívají na zem, některé na zářící světlo, mají znázorniti křesťany, kteří jdou již dál od okraje silnice a blíže ke středu, avšak přece jen jsou ještě přitahováni nemilým spádem cesty, svádějícím je blíže ku příkopu. Buďte tedy na nás, pokud máme dobrou vůli, abychom se pevně drželi cesty a raději kráčeli životem blíže jejímu středu, než abychom se potáceli mezi příkopem a silnicí Boží.

Msgre Josef Bouzek:

Nevezmeš jména Božího nadarmo! (III.)

V poslední části výkladu druhého přikázání Božího pojednáme o uctívání nebo zneuctívání jména Božího přísahou a zapřísaháním.

Přísaha! Jaký to posvátný úkon! Mezi hořícími svícemi stojí kříž se Spasitelem. Svědek na pokyn soudců zvedá tři prsty a pronáší slova přísahy, která mu soudce předfukává. Dovolává se v nich Boha za svědka, že bude mluvit pravdu, nebo že splní, co slibuje. Tím chce říci: »Moje výpověď je tak pravdivá, jako že mě slyší vševědoucí, nejvyšší svatý a spravedlivý, pravdymilovný a všemohoucí Bůh; nechť mě potrestá, jestliže nemluví pravdu.« — Čest Boží a svou věčnou spásu dává tu přísahající v zástavu. Běda mu, přísahal-li na nepravdu!

Jest tudíž řádná přísaha slavným vyznáním víry v Boha a v jeho vlastnosti: všemohoucnost, vševědoucnost, svatost, spravedlnost, pravdymilovnost, ba i lásku Boží; Bůh se dobrotivě snižuje a dovoluje, abychom ho volali za ručitele své pravdomluvnosti. Tím se stává přísaha vzácným úkonem bohopoety a přispívá k oslavě jména Božího.

Už pohané ji pokládali za úkon mimořádně posvátný a měli ji v úctě. Tak Agesilaus říkal o barbarech, že ničím si tak nezneprátlují božstva, jako tím, když lehkomyšlně porušují danou přísahu. Hrdinný římský vojevůdce Regulus byl zajat Puny a poslán do Říma,

aby sjednal mír. Před odchodem musil přísahati, že se vrátí, když se mu to nepodaří. Regulus však mluvil v senátu proti míru. Ačkoli ho pohanští kněží chtěli zprostiti závazku přísahy a radili zůstat doma, neposlechl, vrátil se do Kartaga a podstoupil tam smrt. — I mezi křesťany byli mnozí, kdož raději se dali umučit, než by porušili přísahu. Víme, jak naši předkové, ještě otcové a dědové, měli přísahu ve vážnosti, a jen s bázní a chvěním přísahali, byli-li k tomu vyvoláni.

Účelem přísahy jest podporovati pravdomluvnost a věrnost a tím utvrzovati důvěru mezi lidmi. Kdyby byli všichni lidé poctiví a pravdymilovní, nebylo by přísahy potřeba; stačilo by pouhé slovo. Ale tyto vlastnosti jsou mezi lidmi řídké. Proto se vyžaduje silnější záruky a tou má býti přísaha. Marchantius praví: »Jako úřední počef je k tomu, aby potvrzovala úřední výnosy, tak jest i přísaha pečeti, danou nám Bohem, k potvrzení pravdy.«

Proto je přísaha dovolena. Pán Ježíš sice řekl: »Já však pravím vám, abyste nepřísahali vůbec. Budiž vaše řeč: ano, ano, ne, ne; co nad to jest, že zlého jest.« (Mat. 5, 34, 37). Ale tím nezakazuje přísahy naprosto. Učí, že má přísaha svůj původ ve zlému, t. j. v tom, že lidé buď pravdu porušují a jiné hledí oklamat, anebo si vzájemně nedůvěřují. Ale tak že nemá býti mezi křesťany. Ti si mají důvěřovati a mluvit vždy pravdu, tak aby nebylo přísahy třeba. Ostatně sám Pán Ježíš uznal přísahu, uloženou mu Kaifášem, a odpověděl na ni. Ba i sám Bůh přísahal Abrahamovi. Také sv. Pavel dokládá se Bohem několikrát ve svých epistolách. Tak ku př. v epistole k Řím. (1, 9) píše: »Svěd-kem zajisté jest mi Bůh, že neustále vzpomínám na vás.« A v epistole 2. ke Kor. (1, 23): »Já pak Boha vyzývám za svědka na svou duši, že ze šetnosti k vám jsem nepřišel více do Korintu.«

Přes to je jasno, že je přísaha něčím mimořádným a že se jí nesmí užívat stále a při každé bezvýznamné příležitosti. Bylo by nebezpečností, že pozbude své účinnosti. Sv. Jan Zlatoústý praví: »Jako si pilně šetříme svého svátečního šatu, aby se neopotreboval stálým obléčením, právě tak se musíme střežiti, abychom nezneužívali bez rozmyslu jména Božího, jež zasluhuje naší největší úcty.« Sv. Augustin ji přirovnává k léku, který se běže jen tehdy, je-li toho nutně třeba.

Kdy je přísaha dovolena? Je dovolena jen tehdy, 1. potvrzuje-li se jí naprostá pravda, 2. koná-li se s rozvahou, a 3. ve věci spravedlivé, t. j. mravně nezavadné. **P o t v r z u j e - l i s e j í p r a v d a.** V okamžiku přísahy musím býti přesvědčen, že je pravdou, nač přísahám, nebo že opravdu chci splniti, co přísežně slibuji. Přísahám-li na lež, dopouštím se křivě přísahy a těžce hřeším proti Bohu, neboť se ho dovolávám za svědka lži a neupřímnosti. Tím ho snižuji za podporovatele a ochránce podvodu. Jaké to rouhání! Kromě toho podkopávám vespolečnou lidskou důvěru a zbavuji lidskou společnost poslední opory pravdy a upřímnosti. Není tudíž divu, že Bůh často nápadně přísně trestá křivopřísežníka už zde na zemi, není divu, že svět-ské zákony těžce stíhají křivou přísahu, není ani divu, že lidé takové provinilce odsuzují, jimi pohrdají a jich se štítí. Přesvědčení, že Bůh křivopřísežníka potrestá »do roka a do dne«, nebylo jen tak vzato ze vzduchu, ale utvořilo se dlouhou zkušeností. Sv. Jan Zl. praví: »Žádná dyka nezraňuje tak těžce, jako křivá přísaha, a žádný meč neusmrcuje tak hrozně, jako křivopřísežný slib.« V knize pror. Zachariáše čteme (5, 4): »Pošlu kletbu, praví Hospodin zástupů, a přijde do domu toho, jenž přísahal skrze jméno mé křivé, a usadí se v domě jeho a stráví jej.«

Aby byla přísaha dovolena, má se dít s rozvahou, t. j. je-li pro ni rozumný důvod, závažná příčina. Není-li jich, hřeší přísahající lehce. Ale kdo si navykne přísahati při každé příležitosti, dopustí se snadno hříchu těžkého jednak pro pohoršení, jež dává, jednak proto, že se vydává v nebezpečí přísahati křivě. Sv. Augustin píše: »Pán Ježíš nepraví zbytečně: Já vám pravím, abyste nepřísahali vůbec. Žádá toho od nás, aby nás odvrátil od lehkomyšlné přísahy, jež se snadno stává zvykem a končívá křivou přísahou.« — Snad si lidé ani neuvědomují, že rčení: »Pán Bůh ví, Bůh je mi svědkem, Jak je Bůh nade mnou, Ať mne Bůh potrestá, Ať jsem zatracen, na mou duši a j. jsou opravdové přísahy. A přece jich užívají tak často a tak lehkomyšlně! Jak snadno se mohou dopustit křivé přísahy! Kdo může dávat pozor na každé slovo? Střežme se těchto výrazů a varujme před nimi děti! Konečně je dovoleno přísežně potvrzovati a slibovati pouze věci mravně nezavadnou, spravedlivou. Přísaha se nesmí zvrhnouti za nástroj hříchu. Hřešil by, kdo by přísahou prozrazoval tajemství, jež je povinen zachovati, nebo utrhal bližnímu na cti. Také ten, kdo by přísežně sliboval něco hříšného. Těžce by tím urazil Boha; bral by ho za ručitele hříchu. Učinil-li to přece, jeho přísaha je neplatná a nesmí ji bez hříchu splniti. Takovými přísahami hříšnými jsou přísežné závazky tajných spolků, že se člověk nedá zaopatřit sv. svátostmi, že se dá spálit, že vystoupí z církve atd.

Rádně vykonaný přísežný slib jest nutno splniti, jinak se zhřeší těžce nebo lehce, podle toho, je-li věc slibovaná vážná nebo nepatrná. Přísaha, vynucená vážnou hrozbou nebo násilím, není platná. V pochybnostech poradí kněz; týž může též zprostředkovati dispens od přísahy.

Ještě několik slov o zapřísahání. Co to jest? Jest to vyzývání Boha nebo svatých k tomu cíli, abychom někoho k nějakému činu přiměli nebo ho od něho odvrátili. Tak zapřísaháme Pána Boha a svaté v modlitbě: dovoláváme se jeho lásky, milosrdenství a věrnosti. Jest to dovoleno a Bohu ke cti. Vždyť i církev sv. končí každou modlitbu zapřísaháním: Pro Krista, Pána našeho. — Zapřísaháme i lidi, apelující na jejich cit a lásku. Ku př. »Prosím vás pro milosrdenství Boží, pro lásku Boží, smilujte se nade mnou.« V tom by nebylo nic zlého. Jen je nebezpečí, že se častým opakováním vyslovují ona posvátná slova bezmyšlenkovitě a že se tím běře jméno Boží nadarmo. I zapřísahání je úkonem mimořádným náboženským a má se ho užívati, je-li k tomu rozumná příčina. Samozřejmě však k ničemu nezavazuje toho, jehož zapřísaháme.

Jiří Sahula:

Jan z Jenštejna.

Jako sv. Jan Nepomucký je nyní očištěn od zákeřných pomluv, tak i s postavy jeho arcibiskupa Jana z Jenštejna (1380—1396) mizí ve světle vědy stíny a tato nabývá nejušlechtlejších rysů.

Obraz asketického arcipastýře byl do nedávna ztemněn románovou fantasií a zúmyslnými nepravdami. Historik Neumann však na základě výmluvných dokladů představil nám Jenštejna jako muže velice zbožného, sebezapíravého, učeného a nadšeného pro ušlechtilé umění.

Žádný vynikající muž jeho věku neukázal tak vřelou a obětavou lásku k rolnictvu jako tento vznešený velekněz.

Zrna a zrnka.

Nikdo nemůže býti studentu bližším apoštolem, než jeho přítel-student. A student to dovede! Ne ovšem podle nějakého receptu, nýbrž svým vlastním způsobem, který je vždy účinný, i když dospělí pro něj nemají vždy dost pochopení. Dospělí trnou někdy hrůzou nad tím, jak se mládež kazí vlivem špatné společnosti a kamarádů; ale oč více by žasli, kdyby spatřili, co dokáže nadšený apoštolský vliv mladých studentů! Naši studenti dovedou vymýtiti ze svého okruhu špatný návyk klení a zneužívání jména Božího, dovedou mezi sebou rychle provést sbírku na chudého spolužáka nebo na misie, dovedou se smluvit na častějším svatém přijímání, dovedou domluvit vlažnějšímu kamarádu, ba stane se nejednou, že přivedou i vlastní rodiče k pravidelné účasti na nedělních bohoslužbách a pod. Ba stalo se také, že student bez vyznání slibil čestným slovem svému příteli-studentu katolíkovu, že jakmile bude dospělý a samostatný, ihned vstoupí do katolické Církve, když nyní mu v tom rodiče překážejí. A co říci o studentu-apoštole, který den co den vykládá podrobně katolické učení svému kolegovi, také katolíku sice, ale vinou rodičů již od obecné školy osvobozenému od vyučování náboženství? (To vše jest uvedeno ze skutečných případů!)

»Jitro«. Katolický student - apoštol.

Potkání žebráka na ulici, telefonické zavolání, které se projeví jako omyl, spolucestující ve vlaku — hle, tisíce bezvýznamné příhody denního života, které v sobě tají mnohdy více pokynů Božích, než tušíme. Jen, kdybychom je dovedli správně zachytit, správně jim porozumět. To jest ona dojemná bdělá péče Nejvyššího, který nepohrdá ani nejnižším a nejmenším, který jakoby mu chtěl dokázat, že se zajímá i o jeho nejtajnější myšlenky a hnutí; že se zajímá i o věci, které by ušly jinak nejpozornějšímu člověku, o které by nemohla pečovat ani nejnejnější matka. Právě tato péče o drobnosti našeho bytí nám tak živě připomíná, že nejsme nikdy sami. Když jsme zbaveni všeho — vzpomeňme s bezpečnou jistotou: Hospodin jest můj pastýř, nebudu míti nedostatku.

»Serafinský Prapor.. Maličkosti.

Nedávno jsem musel v jedné z nejvyšších tříd opravit nesprávný, přímo pesimistický názor na křesťanství, který vyslovil student v rámci svého řečnického cvičení. Několika větami a tónem úplně přátelským jsem studentovi ukázal na neudržitelnost jeho názorů a to především proto, že nejsou ničím doloženy, zejména pak, že zaměňuje pojmy náboženství a civilisace. Již zvonilo a bylo poledne, konec vyučování. Tentokrát však ostatní studenti ve třídě měli tolik dotazů k mému výkladu, že ani domů nespěchali, což jest nesporně zjev docela mimořádný, jak každý znalec povahy studentské potvrdí. Na konec si hoši sami vynutili na mně nějaké thema z tohoto pro ně tak ožehavého oboru.

»Studium Catholicum.« Studentské rozhovory.

Přední historik český Pekař o Jenštejnovi napsal: »Je to muž velmi vzdělaný, jenž v nejednom traktátu řeší palčivé otázky své doby, muž svatého života, asketa, mystik, básník, horlivě oddaný myšlence nápravy mravů a prohloubení zbožnosti v kleru i lidu, mimochodem řečeno i přítel myšlenky, aby selské statky na rozsáhlých církevních statcích staly se

plným dědickým majetkem sedláků.» (Tři kapitoly o sv. Janu Nep., 17.)

Jestliže tento jemnocitný mystik učinil r. 1389 svým generálním vikářem učeného sv. Jana Nepomuckého, je to pro tohoto mučedníka nejlepším vysvědčením. A jen k větší slávě obou slouží, že jím byl nejurputnějším nepřítelem právě rozmařilý Václav IV.

Badatel Holinka vydal práci »Církevní politika arcibiskupa Jana z Jenštejna za pontifikátu Urbana VI.« V tomto díle se jeví arcibiskup jako muž nevšedního nadání, píle a státnických schopností. Autor také jej představuje jako člověka vzácné kultury ducha. Jenštejnovi nabízena v Paříži akademická kariéra, ale odmítl. Jako český metropolita v době papežského rozkolu stál věrně při legitimním papeži Urbanovi a pracoval pro utvrzení jeho moci i u zahraničních vladařů. Těžce se rmoutil, viděl-li i ve své vlasti přívržence vzdoropapeže Klimenta.

Nepřátelé katolictva vzali si v novém věku za záminku vlastní pokorný výrok Jenštejnův, že »se o b r á t í l.« Poukazovali, že prý tedy patrně dříve žil rozmařile. Ale ve středověké mluvě znamená to obyčejně, že se někdo obrátil od života všedně občanského, od průměrnosti k dokonalosti. Zbožný a přísný mra-
vokárce Karel IV. nebyl by uděloval vysoké hodnosti knězi svěťáckému. Ostatně sám Hus nazval Jana z Jenštejna »knězem svaté paměti.« Jen z vážné historie lze poznati vznešenost velikánů a duchovních osobností Církve.

Film.

Filmuje se v kostele.

(Když se natáčel »Advokát chudých« u sv. Apolináře a na Strahově.)

První dojem na věřícího člověka, který vstoupí do kostela, kde se právě filmuje část nového filmu je dosti rozrušující. Po zemi je nakladeno značné množství drátů a kabelů, osvětlovacích zařízení různých velikostí, a pro některé je postaveno i lešení, aby bylo možno osvětlovati s různých stran. Kamera, přístroj, který obrazy »přijímá« se mezi tím vším téměř ztrácí. Jindy tichý chrámový prostor je nyní plný ruchu a šumu. Je přítomno asi 80 lidí, jak se později dovídáme. Někteří sedí klidně v lavicích. Jsou to ti, kteří budou filmováni. Jiní však mají velmi nespěch. Chodí s místa na místo, přenášejí osvětlovací zařízení a připravují místo, které se bude filmovat. Spěchají, neboť ostatní čekají na okamžik, až budou s přípravami hotovi. Nejvíce v tomto shonu vyniká režisér. V ruce drží scénář, obsahující nejen děj filmu, ale i všechno co mají herci mluvit, jak se mají pohybovat a jiné podrobnosti. Zná jej velmi dobře, četl jej mnohokrát, možná, že jej i upravoval nebo na jeho vydání spolupracoval. Nyní má to, co je v něm napsáno, zfilmovati. Je to jistě těžká práce. Však také většina přítomných režiséra pozorně sleduje, jeho přání respektuje a provádí. Je zajímavé pozorovati režiséra při práci, jak se jeho myšlenky uskutečňují. Když mu bylo oznámeno, že je vše připraveno, ozve se jeho hlasitě »Ticho« a případně i další »tak ticho, prosím« a všechno zmlká. Světla reflektorů se rozsvěcují, účinkující očekávají pokyn režiséra. Nyní následuje obyčejná zkouška, případně i další a teprve potom se jede »n a o s t r o«. Režisér vše řídí, radí, ukazuje a používá všech vědomostí a schopností, aby každý jednotlivý záběr byl pokud možno bezvadný. Je-li třeba, záběr se opakuje. Po skončeném natáčení všichni opouští chrámový prostor, kde se provede potřebný úklid. A za několik hodin chrámové prostory opět dýší tichem a klidem domu modlitby.

Věstník Českomoravského Filmového ústředí čís. 1. (vyšel 4. dubna jako příloha Filmového kurýra), přináší nová nařízení ve filmovém oboru.

Na Velký pátek dne 11. dubna t. r. se nekonala v Čechách a na Moravě žádná kinematografická představení. Také pokladny biografů zůstaly v ten den zavřeny.

Rozhlas.

(Hlídka katolické rozhlasové centrály. Dotazy řiďte na redakci časopisu, která je předá příslušným referentům.)

Ranní pořad nedělního vysílání: Zvony, Otče náš, Zdravas, epštola neděle nebo svátku, výklad na ni, chrámová píseň.

Před každou Mši svatou úvod, evangelium dne a společná modlitba Církve.

Duben:

20. dubna, neděle: 9.50—10.00 hod.: Duchovní promluva.
10.00—11.30 hod.: Slavná řecko-katolická velikonoční liturgie z chrámu sv. Klimenta v Praze I.
21. dubna, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Bořivoj Benetka: František Švenda, první historiograf Hradce Králové.
23. dubna, středa: 11.00—11.15 hod.: P. Adolf Pelikán: Rodinná výchova (IV.)
17.15—17.30 hod.: Dr. Augustin Uher: Svatý Vojtěch.
25. dubna, pátek: 17.15—17.30 hod.: P. K. Brabec: O českých kancionálech a literátech.
27. dubna, neděle: Pouze B.: 8.50—9.00 hod.: P. František Hrnčíř: Duchovní promluva.
Pouze B.: 9.00—10.00 hod.: Slavná Mše svatá z farního kostela v Lošticích.
28. dubna, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Zprávy z katol. života.
30. dubna, středa: 11.00—11.15 hod.: Prof. D. Pecka: Záruky pravé víry.
17.15—17.30 hod.: Přednáška.

Květen:

2. května, pátek: 17.15—17.30 hod.: P. Dr. Jan Urban: K hlubinám křesť. života.
4. května, neděle: 8.50—9.00 hod.: Josef Schmied: Duchovní promluva.
9.00—10.00 hod.: Slavná Mše sv. z děkanského kostela v Českém Brodě.
5. května, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Prof. Josef Vítek: Česká píseň.
7. května, středa: 11.00—11.15 hod.: Msgre Em. Žák: Ježíšova osobnost. (V.)
17.15—17.30 hod.: Prof. Oldřich Svozil: Novinky katol. literatury. (II.)
9. května, pátek: 17.15—17.30 hod.: Prof. Dr. J. Šlauf.
11. května, neděle: 8.50—9.00 hod.: Prof. Dr. Karel Gregor: Duchovní promluva.
9.00—10.00 hod.: Slavná Mše svatá ze seminářského kostela sv. Jana Nepom. v Hradci Králové.
12. května, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Zprávy z katol. života.
14. května, středa: 11.00—11.15 hod.: J. M. Dr. Boh. Jarolímek, opat koadjutor: Kristus a Církev. (V.)
17.15—17.30 hod.: Přednáška.
16. května, pátek: 17.15—17.30 hod.: P. Dr. Jan Urban: K hlubinám křesť. života.
18. května, neděle: 8.50—9.00 hod.: Msgre Jos. Kuška: Duchovní promluva.
9.00—10.05 hod.: Slavná Mše sv. z děkanského kostela v Mladé Boleslavi.
19. května, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Dr. Em. Poche: Sv. Jan Nepom. ve výtvarném umění.
21. května, středa: 11.00—11.15 hod.: P. Adolf Pelikán: Rodinná výchova. (V.)
17.15—17.30 hod.: Zdeněk Kašíčka: Mistr Eckhardt.
23. května, pátek: 17.15—17.30 hod.: RNDr. prof. A. Pavelka: Příroda miluje skoky.
25. května, neděle: Jen B. MO. 8.50—9.00 hod.: Duchovní promluva.
9.00—10.00 hod.: Slavná Mše sv. z Brna - Králova Pole.
26. května, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Zprávy z katol. života.
28. května, středa: 11.00—11.15 hod.: Dominik Pecka (pokračování cyklu).
17.15—17.30 hod.: Přednáška.
30. května, pátek: 17.15—17.30 hod.: P. Dr. Jan Urban: K hlubinám křesť. života.

Případné změny v přednáškách a hodině relací ohlašujeme ve zprávách z katolického života.

Zpěvní pořady Bohoslužeb:

20. dubna, neděle: Slavná řecko-katolická velikonoční liturgie.
Kostel sv. Klimenta v Praze I.
Provedeny budou skladby M. Hajvoronského a D. Bortňanského. Zpívá řecko-katolický chrámový sbor u sv. Klimenta, řídí feditel Burkacký.

Z domova.

Vojtěch Říhovský - sedmdesátníkem. V blízkosti kostela Panny Marie Královny míru v Praze - Lhotce, dožívá se 21. dubna 70ti let český církevní skladatel Mistr Vojtěch Říhovský. Narozen v Dubu na Moravě, působí více než 40 let v Čechách, hlavně v Praze. Je jedním z církevních skladatelů, který získal velké popularity nejen doma, ale i za hranicemi, zvláště v Německu a Švýcarsku. Jeho Missa Loreta vyšla na př. ve 14 vydáních. Pro své zásluhy o chráněnou hudbu byl Sv. Otcem vyznamenán řádem Bene merenti. Ve lhoteckém kostele bude jubilanta vzpomenu v neděli 25. května. Slavnou Mši sv. bude toho dne o 10. hod. sloužit J. M. njdp. prelát Msgr. Dr. Bohumil Opatrný, generální vikář. Odpoledne o 15. hodině uspořádá chrámový sbor v kostele ve Lhotce velký duchovní koncert. Budou provedeny vesměs skladby Mistra Říhovského.

Pražská provincie Kongregace Největšího Vykupitele (OO. Redemptoristů) bude si letošního 26. dubna připomínati čtyřicet let svého zřízení. Provinciální katalog letos vydaný, obsahuje velmi mnoho zajímavých dat, osvětlujících výmluvně apoštolskou práci kongregace a jejích členů, duchovních synů zakladatele sv. Alfonse z Liguori. — První české misie v Čechách započali OO. Redemptoristé 9. března r. 1850 ve Sloupnici u Litomyšle, na Moravě 7. října téhož roku v Rajhradě. — Nejstarším českým klášterem (kolejí) je kolej pražská, jež vzala počátek 8. ledna r. 1856; stojí pod ochranou Panny Marie Ustavičné Pomoci a sv. Kjetána, pod kterýmžto druhým jménem je známa ve všech částech naší vlasti. V přítomné době má provincie 10 kolejí a 1 dům. Jsou to: Praha (zřiz. 1856), Cervenka u Litvle na Moravě (1860), Svatá Hora u Příbramě (1861), České Budějovice (1885), Obořiště u Dobříše (1902), Brno (1905), Plzeň (1907), Libějovice (1924), Moravská Ostrava (1927), Stará Boleslav (1929) a dům ve Frýdku (1939). K 1. lednu 1941 měla provincie 93 kněží (91 + 2 v Římě), kleriků-studentů 44, kleriků-noviců 7, bratří-laiků 48, bratří-laiků-noviců 2, celkem 195 příslušníků. O rozsahu a pozeňnané činnosti provincie za loňský rok podávají názorný obraz tato čísla: misií konáno 48, obnov misí 18, duchovních cvičení 171, triduí a menších duch. obnov 127, při čemž prosloveno 6135 kázání. Sv. zpověď vykonalo při tom 150.615, ke stolu Páně přikleklo 302.320 osob, zaopatření 1374 nemocní; návratů do církve 55, křtů 66, konval. sňatků 59. V sídle kolejí vykonáno 1529 kázání, 5.193 jiných duchovních promluv, pokřtěno 18 osob, návratů 125, pozeňnaná 134 sňatků, zaopatřeno 972 nemocných a pohřbeno 51 osob. Svatých přijímání podáno 599.189. — V řízení provincie vystřídali se za 40 let: R. P. Frant. Němec (1901—1912, + 1922), R. P. Augustin Benda (1912—1918), R. P. Frant. Mezírka (1918—1930, + 1931), R. P. Jan Haderka (1930—1939). V čele provincie stojí nyní R. P. Dr. František Suchomel. Viceprovincie bratislavská, zřízená 29. března 1940 sdružuje tyto koleje: Bratislava (1935), Stropkov (1921), Kostolná (1923), Stráža (1937), Michalovce (1931), Podolinec (1940). Kolej v Michalovcích soustřeďuje Redemptoristy řecko-katolického obřadu.

Valná hromada Národní Matice na Levém Hradci, konána byla 2. III. Zahájena byla službami Božími o 8. hod. ranní v pražské koleji Arnošta z Pardubic. Při mši sv. přistoupilo mnoho členů ku Stolu Páně. Vzpomenuto bylo všech zemřelých členů, zejména vdp. emer. faráře Josefa Fialy, který byl prvním Levohradeckým spolkovým duchovním správcem. Ve volbách postaven v čelo spolku: Předseda MUDr. Ladislav Tichý, místopředseda František Jiroušek, jako II. místopředseda a kostelní referent Karel Vlháček, jednatel Josef Lomos, pokladník Josef Zítek, zapisovatel Josef Zítek ml., členem výboru Aloisie Lomosová, náhradníky Antonín Zvěřina a J. Petržílka. Několika členům a veřejným činitelům uděleno čestné členství a čestné diplomy.

LITERATURA.

Andrea Majocchi: **V boji o člověka.** Nové stránky z chirurgova alba. Z ital. originálu přel. J. Brechensbauer. Praha, Novina, 1940. S. 247. Brož. K 25.—

Co je nám zvláště sympatické na mile a poutavě vypravovaných vzpomínkách slavného milánského lékaře, to je postoj věřícího muže, který si je neustále vědom, že existuje další skutečnost za tím, co se dá ohmatat, vyšetřit, vypítvat, a nadě všemi věcmi a osudy že vládne věčná Pravda. Právě od pišících lékařů bývají slyšány skeptické nebo ironické řeči o světě, který uniká přímému poznání smyslovému, a o všem, co je mimo přírodu a přirozený vývoj. Zde se dívá na hlubinu života a záhadu smrti člověk oním vyrovnaným a klidným pohledem, který je možný jedině u křesťana. Ať mluví Majocchi o čemkoli, za jeho střídavými výrazy cítíme vždy vyšší hledisko, přesvědčení o věčné absolutní čistotě a nejvyšší skutečnosti — a to nikoli snad jen ve formě obecně ušlechtilé, neurčitě theistické, nýbrž v krás-

né formulaci upřímného italského katolíka, jemuž jsou otázky víry stejně samozřejmé jako každý jiný fakt.

Přítomná kniha je pokračováním a doplňkem »Života chirurgova«, který vyšel i česky v několika vydáních. Autor chtěl v těchto spisech, přístupně psaných, přehlednout svůj život a vyznat se ze svých zkušeností původně jen pro své děti — ale bylo jistě šťastným činem, že své stránky uveřejnil. Právě proto, že je Majocchi psal bez literárních nároků, mají půvab bezprostřednosti a původnosti. Jeho líčení dovede neobyčejně věrně přiblížit radosti i útrapy lékařovy a zvláště chirurgovy, umí laika přivést k pochopení neznámých podrobností lékařské práce a druhovi v povolání ukáže snad mnohé, co leccos známého pomůže objevit s nového hlediska a co v každém případě potěší a posílí k větší vyrovnanosti. Na rozdíl od první knihy, jež je spíše volně sestaveným přehledem autorova života od dětství až po vrcholy univerzitní kariéry, je »V boji o člověka« souborem zajímavých příhod, seskupených podle určitých motivů. Často se tu navazuje na vypravování, známé již z první knihy; mnohé postavy a příběhy ze »Života chirurgova« tu jsou dokresleny a dopověděny. Jenom tam, kde se mluví o terapeutickém potratu, bychom si přáli, aby stanovisko církve bylo jasněji vyčteno; jinak je kniha nejen naprosto bezvadná po stránce víry a mravů, ale, jak již řečeno, dokonce velmi pozitivní; může tedy snad i leckterému nevěřícímu a tápajícímu ukázat přímou cestu.

— nč —

Královny, kněžny a velké ženy. Redigoval Dr. Karel Stloukal, profesor české university Karlovy. II. vydání. Praha, J. R. Vilímk, 1914. S. 596 a 28 příloh. Brož. K 160.—

Za redakce prof. Stloukala je v této obsáhlé knize podán cyklus životopisů a literárních podobizen význačných žen českého národa od nejstarších dob historických až po nejnovější dobu, pokud jde o postavy již zvěčnělé. Kromě úvodní stati Stloukalovy, která souhrnně mluví o významu české ženy v dějinách, je tu šestapadesát studií, povětšinou o jedné osobnosti, vyšlých z pracoven osmadvaceti autorů; někteří zpracovali více článků. Mezi spolupracovníky vidíme i jména význačných našich historiků, Kalisty, Odložilka a literárních historiků Hýska a Pražáka. Články ovšem mají nestejnou hodnotu — měřeno se stanoviska odborného i náboženského. Je zde patrná snaha po jakési všeobecné spravedlnosti, aby se na všechny směry a skupiny dostalo, takže nakonec — v úhrnném dojmu — vznikla neurčitá všeobecnost. Nemůžeme na příklad zamíčet podiv nad tím, že se tu, zejména v jímavě sepsaných traktátech A. Císařové-Kolářové popřává zbytečného oslavování některým proutonárodním stoupenkyním sektářských hnutí a že se z těchto ubohých obětí poplaveného přemýšlování dělají důležité osobnosti, když jsou bez vlastní zásluhy stavěny mezi »velké ženy české«. Na druhé straně tu marně hledáme na příklad něco o bl. Zdislavě, která v galerii žen, názvem sborníku ohlášene, měla spíše své místo. V řadě příspěvků převládá tendence reformační, protestantská, třebaže, jak uznáváme, se v díle projevuje jistá snaha o náboženskou rovnoprávnost a zdvořilost i ke katolíkům. Bylo by možno učinit také řadu výtek jiného druhu, na př. co do nestejných úrovně příspěvků anebo neúměrnosti ve zpracování některých období; kniha však má také své klady a může se v ní najít leccos velmi užitečného pro odborné studium i pro populární a výchovné poučení. Články samotné jsou upraveny pro širší obec čtenářskou, vřadu pak lze nalézt odkazy k hlavní literatuře o jednotlivých postavách nebo časových oddílech. Stati následují za sebou v časové posloupnosti popisovaných a charakterizovaných osob od svatě Ludmily až po Zdenku Braunerovou a Boženu Benešovou. Ženám 18. století byla výjimečně věnována studie souborná. Dílo zakončuje zevrubný rejstřík. Příložené tabule podobizen, tištěné z hloubky, jsou pěkným dokumentárním doplněním textu.

pz.

Rozhledy.

Z MISIJNÍCH KRAJŮ.

Velikonoce na ostrově Timoru.

Vysoko v horách na holandském Timoru se skrývá pod svěžími palmami misijní stanice Lakeoroes. Je to nepatrná osada, ale přece je tepnou křesťanství tohoto ostrova.

Nejlépe to lze pozorovati o velikonočních. O sv. týdně se stává stanice střediskem skoro všech domorodců. Všichni se chtějí zúčastnit krvavého utrpení Páně a doprovázeti Jeho kříž. Přicházejí četné zástupy, přesto že cesta je velmi nepohodlná, neboť velikonoce připadají většinou na dobu dešťů. Tito křesťané však nechtějí pouze přihlížeti při dojemných obřadech, chtějí něco pro Ježíše na svém těle trpěti.

Na Zelený čtvrtek sledují pozorně obřady. Zalostný tón lamentací proroka Jeremiáše není jim cizí, vždyť jejich pohanské po-

hřební písně jsou rovněž toho rázu. Na Velký pátek dosahují liturgické slavnosti vrcholu. Po ranní bohoslužbě počíná pro věřící hlavní slavnost: uctívání kříže, ležícího uprostřed chrámové lodi na fialové podušce. Nejdříve uctívají rány Kristovy pohlavákové se svými rodinami, pak teprve přijdou na řadu ostatní věřící.

Kolem poledne se lid opět shromáždí. Kdo se nezúčastnil předcházejících obřadů, tuto část slavnosti si zajisté nenechá ujít. Hnědé masy domorodců se seřadí v průvod. Střed průvodu tvoří skupina mužů, kteří nesou na nosítkách sochu mrtvého Spasitele. O několik kroků vpředu kráčí statný domorodec, přestrojený za Šimona Cyrenského. Nese na bedrech třímetrový kříž. Před křížem kráčí na sta družiček v bílých šatech s černými závoji. Za křížem se ubírá zahalená postava, držící pod pažďm svinutý obraz. Je to mladík představující Veroniku. Jeho úloha se nám objasní později. Ještě na několika místech je průvod přerušen skupinami hochů, kteří nesou nástroje ke křížování. Při průvodu zpívají mužové pohřební písně, které se zpívají jen při pohřbu pohlavárově. Zpěvy jsou bez sloh, ale melodie je krásná a dojemná. Procesí má tři zastavení. Když se dostanou k prvnímu zastavení, umístí sochu mrtvého Spasitele na oltář. Nato se čte první čtení z velkopáteční mše sv., a to v domorodé řeči. Pak má misionář krátké kázání. Nikdy nemá tolik posluchačů jako při těchto obřadech. Přijdou i zvědaví pohané a kazatel se naskytá vhodná příležitost hlásati jim pravého Boha. Po kázání nastane hrobové ticho. Zraky všech se obrátí na zahalenou postavu Veroniky. Mladík vystoupí na vyvýšené místo a zapěje: »Ó, vy všichni, vizte, jak nesmírné je utrpení vašeho Boha!« Přitom rozvine obraz a ukazuje lidu na něm zobrazenou trnám korunovanou hlavu Kristovu. Opravdu není dojemnějšího okamžiku v celé slavnosti nad tento.

U druhého zastavení se opakuje totéž: lamentace, kázání a odhalení obrazu. Třetí zastavení je na hřbitově. Tam stojí kaple a v ní veliký kříž. Zde misionář káže po třetí. Věřící nafkavými zpěvy se rozloučí s mrtvým Ježíšem a pak Ho uloží do hrobu, vystavěného vedle kaple. Tím se končí smutné velkopáteční drama.

Podle líčení Fr. Beule, misionáře na Timoru.

Pohanské a křesťanské svatyně.

U pohanských Číňanů je charakteristické, že budují svému božstvu chrámy na vysokých horách, které se časem stávají slavnými poutními místy. Proč právě na horách uctívají své bohy? Číňané se totiž domnívají, že vysoká hora representuje zemi. Obzvláště si všimají hor zahalených v mraky. V mracích vidí zástupce nebe. V zahalených vrcholcích tedy nalézají jakési spojení mezi nebem a zemí. Tyto představy můžeme srovnat s představami starých Řeků o Olympu.

Největším poutním místem pohanských konfucistů ve vikariátu Tsinanfu je Taišan. Ve starověku i v novověku vzhlíží celá Čína k tomuto posvátnému vrcholku.

Jaké je tajemství hory? Vrchol sahá do výše 1543 m. Výraz Taišan značí: vysoká svatá hora. Evropan však si těžko představí, co si Číňan pod jménem Taišan myslí. V češtině mu odpovídá: praotec, původce, počátek, z něhož se odvozuje původ všech ostatních hor. Taišan znamená též božstvo. Již nejstarší císařové museli putovati k svaté hoře, aby obětovali božstvu Taišan. Dějinně jisté jsou pouti a oběti velkého císaře Yu z r. 2205 před Kristem. Po něm každý císař šel na Taišan, aby byl uznán legitimním císařem, »neboť každá moc a autorita«, tak

praví již staří Číňané, »pochází z nebe«. Dokud nebyl nový císař na hoře Taišan a tam slavnostně neobětoval božstvu, nestal se ještě »synem božím«.

Číňané nazývají božstvo Taišan též názvem Šen, t. j. Duch. V čínských bájích se praví, že třetí syn ducha Taišan (má prý pět synů) se zasnoubil s bohyní míru, která pak zrodila dceru, zvanou Tien-ne-ne. Je to bohyně, které je zasvěceno nejvíce kaplí na hoře Taišan. Poutníci konají pobožnosti k této »nebeské matce«, od ní očekávají požehnání a útěchu. Čínští katolíci si ponechali zvyk z pohanství a budují též své chrámy na kopcích. Jako protiklad svatyní bohyně Tien-ne-ne postavili chrám Matce Boží. Nejprve vybudoval r. 1895 misionář J. Zeno Mölten malou kapli s lurdskou jeskyní. Později kapli rozšířil a postavil kolem kaple křížovou cestu a oltář, aby mohla býti sloužena mše sv. pod širým nebem. Ale r. 1927 uhořel od ní blesk a — k radosti pohanů — shořela. Pohané v tom viděli zásah a trest jejich božstva, ale katolíci vystavěli již r. 1929 nový kostel z darů z Evropy a Ameriky. Kostel se stal oblíbeným poutním místem všech okolních katolíků. Panna Maria se takto stává matkou Číňanů a jistě je vyvede ze tmy pohanství. Katolická Čína nezapomněla ani na snoubence Panny Marie. Zasvětila mu poutní místo u Pingyn.

Jeden misionář píše o důležitosti poutních míst: »Jak se tyto dvě hory staly požehnanými místy pro blízké i vzdálené okolí! Mezi mými nově pokřtěnými katolíky je mnoho těch, kteří před svým obrácením alespoň jednou vykonali pouť k Taišan. Není tedy snadné přivést je na myšlenku, aby putovali na poutní místa Matky Boží a sv. Josefa? Pokusím se.«

Takto tedy stojí proti sobě pohanské svatyně a chrámy katolické, které jsou ještě v začátcích. Čínské osvícenství však nemá pohanství ve velké oblibě, ba naopak je příznivé katolictví.

(Junges seraphisches Leben.) Obě statě z »Ignis Seraphicus.«

K BOHU. Modlitební kniha duchovního života katolické inteligence. Vyšla již v III. vydání. V plátné váz. 25 K. Objednávky z ochoty vyřídíme.

OBRÁZY PRAŽSKÉHO JEZULÁTKA, pravá fotografie v hnědém neb černém odstínu, zasklené nebo v celuloidovém rámečku, rozměr fotografie 23×17 cm. Cena: Zasklená hnědá fotografie 30 K, černá 27 K, celuloidová (pouze černá fotografie) 21 K. Možno obdržeti i samotné fotografie: hnědé provedení 15 K, černé 12 K, vše mimo poštovného. Pohlednice Pražského Jezulátka (pravá fotografie) kus 1 K.

Hra o duši od P. Adolfa Pelikána, T. J. vychází nákladem Sdružení katolické mládeže v Praze II., Vyšehradská tř. již v VII. vydání. — Cena brož. 10.— K mimo porta.

Ve sbírce »Pro život« vyšlo jako svazek 21. O. A. Albrechta: **Cesty národního hospodářství.** Autor podává v tomto svazku vývoj národohospodářských teorií, s jejichž hlediska dnešní stav národního hospodářství, jehož nové cesty pokusí se současně naznačiti. — Cena 3.60 K. Vydává »Vyšehrad«, Praha II.

Dobrovolné příspěvky na vydávání časopisu jsou vítány a budou, pokud si to dárce výslovně nezakáže, kvitovány.

GYCHÁZÍ S CÍRKEVNÍM SCHVÁLENÍM.

Vlastním nákladem Svatováclavské Ligy v Praze IV., Hradčanské náměstí číslo 8. — Redakce a administrace tamtéž. — Vychází 1. a 15. každého měsíce kromě července a srpna. Redakční uzávěrka 5. a 20. každého měsíce. — Cena jednotlivého čísla 50 hal. Předplatné na celý rok i s poštovní zásilkou 10 K. — Číslo Pošt. spojitelný Praha 208.401, čís. telefonu 617-70. — Řídí redakční kruh. — Odpovědný redaktor Josef Kozák, Praha. Používání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů pod čís. 15.206/VII. ze dne 18. ledna 1936. — Dohlédací pošt. úřad Praha 11. — Vytiskla kniht. Josef Bartl nást., Praha VII., Goetheova 14. Telefon 714-19.

KATOLÍK

Líst Svazu katolických mužů a Katolické akce

Vychází čtrnáctidenně. — Ročník VI. (XXIII.) — V Praze dne 1. května 1941,

č. 9

STOLEC SV. VOJTĚCHA OSIŘEL.

21. dubna v časně hodině ranní dotrpěl *Karel kardinál Kašpar*, věrný strážce tohoto stolce a horlivý pastýř pražské arcidiecése. Vpravdě a bez nadsázky dotrpěl, neboť poslední doby jeho života byly vyplněny těžkým křížem nemoci, který na jeho bedra vložil jeho Mistr a Pán, náš Spasitel, kterýžto kříž nemocný snášel statečně a trpělivě.

Odešel k Pánu správce duší, aby vydal počet ze svého vladařství, které na stolci sv. Vojtěcha trvalo téměř 10 let a které bylo vyplněno nejlepší snahou přitáhnouti svěřené duše co nejúžeji k Božskému Srdci Ježíšovu. Prosme všichni Pána, aby mu byl soudcem milostivým, aby utrpení zde prožité získalo zesnulému arcipastýři co nejdříve požívání věčné blaženosti před tváří všemohoucího a nejvyššího svatého Boha v kruhu všech spravedlivých a svatých Čechů, kteří ho předešli a dnes radostně a s plesáním oslavují nebeského Otce. Kéž zvláště ruce těch nejmenších sepnou se k zbožné a čisté modlitbě, neboť zesnulý arcipastýř tu naši drobot tak miloval.

Kdo by dnes nevzpomněl jeho visitačních cest, slavností a pobožností, které vedl a po jejichž skončení veškeru svou pozornost zvláště maličkým věnoval. Kolik obrázků prošlo tu jeho rukama, kolik milých úsměvů zazářilo s jeho tváře, kolikrát jeho ruka pohladila dětské hlavičky u vědomí příkazu Spasitele: *Nechte maličké přijíti ke mně* . . V této lásce k nejmenším projevilo se v pravé podobě dobré srdce zesnulého arcipastýře, a již tato ctnost ho zdobila nade vše.

Kardinál Kašpar vedle apoštolské horlivosti v úřadě jemu svěřeném vynikal však také láskou k ubohým a trpícím. Mnohé pražské nemocnice a mnozí nemocní mohli by vydati svědectví o tom, jak často a s jakým soucitem skláněl se nad lůžky nejen svých kněžských spolubratří, ale nad každým lůžkem nemocného, kolik útěchy a modliteb splynulo s jeho rtů, když chodil uprostřed té tělesné bídy a utrpení, sám na sobě dobře pocituje, co takové utrpení znamená. V lásce a soucitu k trpícím a vězňům šel zřejmě ve šlépějích sv. Václava, jehož úctu, jakož i úctu všech našich svatých patronů, zvláště bl. Anežky šířil a zveleboval. O svatořečení bl. Anežky získal si velkých zásluh, třeba dobře věděl, že nalezení těla této světičky a její svatořečení se nedočká. Milostně pražské Jezulátko a svatá Terezička Ježíškova měli zvláště čestné místo v jeho dobrém srdci. Proto sílí nás vědomí, že bude brzy uveden svatými anděly do ráje, aby tu došel zasloužené odměny za vše, co pro větší čest a slávu Boží podnikl.

My pak projevíme zesnulému nejlepší vděčnost, jestliže skloníme svá kolena před Otcem nebeským a budeme Jej prositi za brzké uvedení zesnulého Dělníka na vinici Páně do radosti věčné a dále za to, aby nám dal nového a hodného nástupce sv. Vojtěcha na pražském arcibiskupském stolci.

Vzpomeň, ó Královno milá.

Dožili jsme se opět jednoho z nejkrásnějších měsíců v roce, který je zasvěcen úctě Matky Boží, Královny všeho tvorstva i nebes. Mnohé naše chrámy v posledních letech bývaly hojně navštěvovány ctiteli Boží Rodičky, jakoby měla opět rozkvést úcta mariánská, kterou náš národ tolik vynikal a pro kterou se mu dostalo i významného označení »národa mariánského«.

Uctívati Pannu Marii nepatří jen ženě, i pro muže je svatou povinností, vzdávati této Vyvolené Boží povinný hold za zásluhy, které si získala tím, že z vůle Boží dala lidstvu Bohočlověka.

Presvatá Bohorodička se za tuto úctu a dětinnou důvěru k Ní mnohokrátě našemu lidu odvděčila účinnou přímlovou u všemohoucího Boha. Vyvolila si v české zemi tolik míst obzvláštní Svě úcty a na těch ráda a milostivě popřála sluchu všem, kdož se k Ní o pomoc a přispění utíkali. Vzpomeneme-li jen sv. Hostýna, Svaté Hory a Staré Boleslavě, kolik tu do roka mimořádných vyslyšení proseb našich poutníků! Milostný obraz Boží Rodičky s Děťátkem stal se dokonce Paládiem české země a není tomu dlouho, co jsme slavili 300té výročí této významné skutečnosti. Obraz Panny Marie zdobil skoro každou českou domácnost, ba byly případy, že aspoň jeden z členů rodiny putoval na některé z našich četných poutních míst mariánských. Kolikrát se ozval z českých úst zbožný povzdech: Vzpomeň, ó Královno milá...! kolikrát opakováno pozdravení andělské.

Náš národ se této dětinné a důvěrné úctě hodně od-cizil, přesto však zůstaly ještě celé zástupy těch, kdož Rodičku Boží nepřestali milovati, k Ní se o pomoc a přispění utíkati a i veřejně osvědčili Její mocné přispění. Bude tomu brzy rok, co Panna Maria zvláště obdivuhodně a pozoruhodně naznačila, jak mocnou je přímlovkyní u Boha těm, kdo se pod Její ochranu utíkají. Čtenáři časopisu Svatá Hora a posluchači katolického rozhlasu vědí, že to byl případ paní Marie Milotové z Úpice, která — nevléčitelně chorá — náhle byla na Svaté Hoře zcela uzdravena. Všemohoucí ve Svě nevyzpytatelné moudrosti dopustil na ni těžký kříž, který ona přijala bez reptání a se vši pokorou, snášela trpělivě bolesti s nemocí spojené, podrobila se několikrátě marnému léčení, které spíše

bolesti zvětšovalo, a když lékařsky — tedy z pozemského hlediska — byla zjištěna nevléčitelnost nemoci, utekla se pod ochranu Pomocnice křesťanů, a Ta v okamžení přispěla, orodovala a Pán způsobil, že těžce ochrnlá odešla ze Svaté Hory zdráva. Utrpení paní Milotové bylo dopuštěno vlastně k oslavě Matky Boží v českém národě a jemu k pobídce, aby šel v dětinné důvěře a oddanosti za tímto krásným příkladem prosté dělnice.

Jdeme i my za jejím vzorem, použijme měsíce květů k tomu, aby i v našich srdcích rozkvétl nový květ úcty, oddanosti a lásky ke Královně míru, aby do naší krve pronikla dětinná důvěra v Pomocnici křesťanů, jež bude jistě odměněna tak, jak byla odměněna důvěra tisíců mariánských poutníků.

Kéž v našich chrámech a nesčetných poutních místech nesou se k trůnu Královny nebes důvěrná slova písně »Vzpomeň, ó Královno milá« a Ona prosby naše slyšela a vyslyšela.

Křišťan.

P. Dr. Jan Evang. Urban, O. F. M., Provinciál:

Na dně duše.

(Kurs duchovního života. VII.)

Velmi rádo se tvrdí, že je člověk dobrý. Že je velmi dobrý. Ale jen malý pohled na kousek denního života nás stále usvědčuje z omylu nebo nepravdy. Jen si řekněme, kolik jsme již nadělali dobrých úmyslů a kolik se jich stalo skutkem?

Kdybychom měli nějakou vnitřní vzpruhu, která by nás povzbuzovala, která by nám připomínala naše předsevzetí! Ale jak to bývá? Jednou si pevně umíňujeme, že si dáme pozor v řeči, abychom nepronесли nějaké prudké nebo netaktní slovo, že se zapřeme a přemůžeme, — a přijde příležitost a když nezapomeneme, zmocní se nás v tom okamžiku taková chuť, říci, k čemu nás cit nutí, ulevit si, — že se nepřemůžeme, jsme tam, kde jsme byli i bez předsevzetí!

A přece jest taková vnitřní vzpruha! — Zapomeneme snadno na to, nač se těšíme? Sotva. A tak bychom také nezapomněli na své úmysly, kdyby nás vnitřně nutila silná myšlenka na stálou nejbližší přítomnost Boha. Na jeho přítomnost nejenom kolem nás, ale hlavně tam, kde jest nám nejbliž, hlavně v nás. Lze bráti toto slovo víc než obrazně? Ano, a jak věcně! Jak skutečně! Býváme pohromadě s mnoha lidmi a

Dobrý pastýř.

Spasitel, který láskyplně přijímá každého člověka, který se k Němu s důvěrou a pokorou blíží, bývá velmi často znázorňován jako dobrý pastýř. S láskou jde vsříci ztracené ovečky, aby ji zachránil. Běře ji na svá ramena a odnáší k svému stádu.

Znázornění Božského Spasitele jako dobrého pastýře má svůj původ již v Písmě svatém. I sám Kristus Pán užíval o sobě tohoto názvu. »Já jsem pastýř dobrý, dobrý pastýř dává život za ovce své...« tak doslovně čteme v Evangelii a tak se to splnilo na Spasiteli v Jeho životě i smrti.

Pohledme jen poněkud zpátky. Pohanství a židovstvo volalo toužebně po Někom, kdo by je zachránil, kdo by je bezpečně vyvedl z tísně a duševního chaosu do přístavu pravdy, do jednoho — ovčince.

Tím hledaným a vytouženým pastýřem byl Kristus. Jeho příchodem na svět prchají mráčky nejistoty jako mlhy před rodícím se sluncem. Přišel na svět a z jeho úst plynou slova veliké lásky — násilí ustupuje a na jeho místo vstupuje bratrství a synovství boží. Jako polekané a rozehnané stádo znovu se sbíhá do

hloučku, uslyší-li hlas svého pastýře, tak pohané i Židé jdou neodolatelně za měkkým, otcovským hlasem věčného Pastýře. — Poněmhu utichá řinkot pout otroků, i mezi ně přichází Dobrý pastýř. Prochází všemi vrstvami lidstva a všude se jako květy před ranním sluncem otvírají duše ubohých lidí, aby slyšely slova Pravdy věčné. Jde ke všem, jemu patří všechny nesmrtelné duše, i duše ovci ztracených. »Znám je všechny a ony znají mne.« — Jako dobrý pastýř přehlíží své stádo, a tu s jeho rtů splývají slova lásky, ale i bolesti. »Mám ještě jiné ovce, které nejsou z tohoto ovčince — také ty musím přivést, a hlas můj slyšeti budou, a bude jeden ovčinec a jeden pastýř.«

V těchto slovech se zračí láska, která převyšuje všechno naše poznání.

U věčného Říma, po pravé straně cesty Appiovy, dodnes ční zbytky starého kamenného vodovodu římského. V zelené trávě stojí masivní sloupy, nesoucí kamenné koryto. Zapadající slunce zlatitou září zaplavilo město i zříceniny stavby. Byl to překrásný pohled, a mimoděk, oslněn touto krásou, se svezl náš zrak na to, co bylo těsně kolem nás. Na volném pro-

přece nám zůstávají daleko. Daleko srdcem, daleko zájmem. Ale jak jinak jsme pohromadě s tím, na kom nám záleží nebo koho nesmírně milujeme? To jest jina blízkost. A když nyní vzpomeneme, že Boží nesmírnosti děkujeme za to, že Bůh jest v nás a s námi a že jest naším nejbližším svědkem, naším útočištěm, jaká to blahá jistota! A právě o této přítomnosti, jak jest Bůh v duši, která přijala oddaně celou víru v Něho a přijala i život nadpřirozený, zde mluvíme. Svätý Pavel o ní píše: »Nevíte, že jste chrámy Božími a že Duch svätý přebývá ve vás?«

A neřekl sám Božský Spasitel: »Kdo jí mé tělo, přebývá ve mně a já v něm?«

Že na to nikdo nemyslí? Že se to zdá neskutečností? Co na tom? Záleží na tom, zda někdo myslí na všudy-přítomnost vzduchu? Snad. Snad proto jest jeho přítomnost všude, kde dýcháme, méně skutečná? Ale právě v tom jest vlastní povaha hlubšího křesťanského života, že ví o tom a pamatuje na to, na co ostatní obyčejně nemyslí.

A to jest ta vzpruha! Tato pevná myšlenka, že Bůh jest ve mně! Čím hlouběji ji procítím a čím pevněji vnikne do mého myšlení, tím silněji na mne působí. A co se s ní dělá? Ptáme se, co máme dělat, jsme-li pohromadě s tím, pro něhož žijeme? Máme-li u sebe svého Stvořitele, od něhož vše máme, nemáme mu stále, kdykoli si naň vzpomeneme, děkovat? Máme-li u sebe svědka každé své myšlenky a svého budoucího všemohoucího Soudce, nemáme se obrátit k němu s prosbou za odpuštění? Máme-li v sobě svého vše-vědouceho Přitele, nemáme mu vše svědčit a odpo-ručiti?

Kdybych ovšem myslil, že jeden jediný již nezapomene nikdy na tuto velikou pravdu, že jest v nás, pokud jsme v milosti Boží, stále přítomen Bůh jako pečlivý Otec, přítel, ochránce, těšitel, — nesměl bych býti již takovou řadu let knězem, který denně nahlédá do lidských duší a zná jejich nemoci! — Daleko silnější dojmy již Bůh vtiskl do naší mysli a kolik jich zůstalo? Skoro žádný a v celé síle vůbec žádný! Tedy ani objevení nebo připomínka Boží existence v nás nezůstane na dlouho a zase bychom na ni zapomněli. A přece tvrdím, že to jest jedna z prakticky nejdůležitějších pravd a nejsilnější skutečnost pro nás!

Jak podržíme v sobě toto silné, potěšující, varující a chránící vědomí? O to jde. Tím dostaneme odpověď

stranství se páslo stádo bílých oveček, a před nimi na omšném kameni seděl starý pastýř a ve svém náručí choval malou ovečku. Byla již znavena a v jeho náručí, na jeho srdci spočinula její hlava, kterou on tak láskyplně hladil. Byl to dobrý pastýř, obraz — pastýře božího.

Daleko větší láskou než onen pastýř své ovce, miluje Spasitel duši každého z nás. Miluje ji tak něžnou láskou, jako nejlepší otec a matka, záleží mu na jejím štěstí, na naší budoucnosti.

Dobrý pastýř jde kolem nás i kolem tebe, hledá tě, snad tě již dlouho čeká, že k Němu přijdeš a vložíš do Jeho rukou bolest své duše. Vzpomeň si, s jakou láskou hledá Pastýř ztracenou ovci, s jakými obětmi ji zachraňuje a léčí její rány. Svým vše-vědoucím okem vidí hluboko do tvé duše, a vidí tam všechno; i to, o čem neví nikdo, jen ty a On. Nic ti nevytýká, jen Jeho bolestný pohled tě volá zpátky. Jako dítě, kterým nepohnuly výtky a tresty — které však, vidí-li slzíci oko matky, zapomíná na svou zlobu a s pláčem se vrhá do jejího náručí — tak se vrať i ty k svému Spasiteli...

»Dobrý pastýř dává život za ovce své.« Na Kalvarii

MŠE SVATÁ - OBĚŤ NEJSVĚTĚJŠÍ.

Introit (vstup) — Kyrie.

Abychom porozuměli dobře jednotlivým částem Mše sv., jest si uvědomiti toto: Některé části se mění podle doby církevního roku anebo podle svátku, který na ten či onen den připadá. Jiné pak části jsou ustálené, v každé Mši sv. stejné. Ve výkladu Mše sv. pokračujeme krok za krokem, jak Mše sv. a jednotlivé části po sobě jdou.

Obojí — části *ustálené* a části *proměnné* — se krásně mezi sebou proplétají. *Proměnné části:* Introit; modlitba; epištola; graduale (stupňový zpěv); sekvence (jenom na některé svátky: velikonoční, svatodušní, Božího Těla, svátek Sedmibolestné P. Marie a ve Mši sv. za zemřelé); evangelium; k obětování; tichá modlitba (sekreta); k sv. přijímání; po sv. přijímání. Tyto části nazýváme formulářem mešním.

V našem výkladu jsme došli po stupňových modlitbách až k oltáři, až ke vchodu do svatyně. Na levé straně*), epištolní, s knězem modlíme se tuto první proměnnou část — *introit (vstup)*.

Jméno samo nám napovídá původ a vznik jeho. Musíme se přenést do doby 6. nebo 7. st. let, kdy v Římě konal nedělní nebo sváteční bohoslužby sám papež. Oblečen v liturgická roucha, přicházel do chrámu a při tom sbor střídavě s lidem zpíval žalm. Odtud také většina slov introitu jsou vybrána ze žalmů. Obsah jest volen tak, aby vyjadřoval tajemství svátku. Introit jest zakončen oslavou Nejsvětější Trojice. Potom se první část introitu opakuje.

Introitem jsme vystoupili již přímo k oltáři. Obsahem jeho myšlenky naše se usměrnily k tajemství svátku. Od oltáře již nesestupujeme, dokavad nezazní poslední Deo gratias — díky Bohu —, po posledním evangeliu.

Třebaže u stupňů oltáře lítostí byly smyty naše viny, přece cítíme, že nemůžeme sami bez pomoci Boží dosáhnouti účinků oběti nejsvětější. Nejsme prostě schopni udržeti se v úplné sebranosti a proto voláme jako slepec u Jericha: Pane, smiluj se! — *Kyrie eleison*. Střídavě s ministrantem volá kněz celkem šestkrát Kyrie a třikrát Christe eleison — Pane, smiluj se, Kriste, smiluj se.

Je to opět modlitba, prosba k Trojedinému Bohu, na něhož skládáme veškerou svoji důvěru, na němž jsme úplně závislí. A právě touto úpěnlivou, pokornou prosbou nakloňujeme si Boha, aby nám udělil hojná dobrodíní ze Mše svaté.

*) Podle kříže na oltáři; na pravé straně pro nás, stojící před oltářem.

Něco jiného je konat dobré, něco jiného stát se dobrým. Tím, žes vykonal dobro, nestal ses již sám dobrým, leč žes je vykonal dobře. Konati dobré skutky a nekonati je dobře je tolik, jako psát písmena a při tom je hned vymazávat.

»Jiskry sv. Ignáce.«

na svou první otázku, proč se splní tak žalostně málo našich dobrých úmyslů.

Povím vám o jedné cestě, jak bychom nezapomněli na Boha a tím ani na své úmysly. Zavedu vás podle prostičké knihy jednoho moudrého kněze do duševní dílny několika lidí, kteří nám ukáží, jak může každý vstoupiti do blízkého a trvalého vědomí o Bohu a dokonce do důvěrného styku s Ním.

Pozorujme v truhlářské dílně u hoblice silného dělníka. Jest jako druzí a není jako druzí. V jeho duši zazní co chvíli: Pane, pro tebe! — Co to jest? Jest to jeho vztah k Bohu, přítomnému v jeho duši. Jako lesní správa označuje jednotlivá polena nebo kmeny vypálenou značkou, tak neprojde ani jedno prkno rukama tohoto mladíka, aniž by je neoznačil svým vnitřním úmyslem, vyjádřeným jeho oblíbeným: Pane, pro tebe! Ale nemyslete, že to je mechanické opakování mrtvých slov! Naopak, čím déle je v duši říká, tím jsou pravdivější, zasahují hlubší její záhyby. Jeho obyčejná denní práce se mu zdá denně vznešenější, nabývá vyššího smyslu a poslání, protože ji dělá denně s oduševnělejším odevzdáním Bohu, denně vřeleji pro něho. Jeho druh také pracuje dobře a poctivě, také snad rád, ale jaký to rozdíl! Jeho práce jest ochuzena o oduševnění, o posvěcení, které ji teprve dělá dílem ducha a dokonce dílem milosti v duši přítomného Boha. A projeví se to i jindy. Když se prvému něco nezdaří, klidně i tuto mrzutost odevzdá do rukou Božích, když ho něco zavolá k jiné práci a tím vyruší, nezakleje, jako druzí, ale opět to činí se slovy: Pane, pro tebe — Proto také má takové oči, plné klidu a míru, plné jasu a vyrovnanosti. Proto také se před ním nedá zle mluvit. A to vše působí jeho živé vědomí přítomného Boha. Neujde mu tak snadno příležitost k pomoci, laskavosti, zákroku ve prospěch práva a cti, jeho bdělost na Boha v duši ho dělá i bdělým na dobré příležitosti.

A mohl bych vyprávěti desítky případů, o ženách vybraně oblečených na živých ulicích, v jejichž očích je nebe klidu a pevnosti, o úřednicích za okny bank, v jejichž tazích jest odlesk míru a ochoty a radosti, o služebných dívkách, milovaných jejich zaměstnavatelkami pro ochotu, věrnost, vážnost, poctivost. A to vše v nich, — jak my víme, — působí jejich vnitřní slovo k Bohu v duši! Není to v n i t ě ř n í t a j e m s t v í jejich osobností? Ano, tajemství, obsahu-

umíral Dobrý pastýř za nesmrtelné duše, a svým utrpením a smrtí získal nám věčnou spásu. Jeho svaté rty se modlily na kříži i za tebe. Ty jsi ho ještě ani neznal, kdežto On ve své lásce za tebe již prosil. Za všechny zemřel, i za ty, kteří nejsou z jeho ovčince. Vzemel i za ovce roztroušené po celém světě. I k těmto vzdáleným ovčím posílá své pastýře, knězemisionáře, se slovy: »Jako mne poslal Otec, i já posílám vás.« (Jan 20, 21). Misionáři odcházejí daleko do celého světa, jdou až k bledolícím Eskymákům, jdou i do tropických krajů, a všude nesou zvěst o Dobrém pastýři.

Láska Kristova převyšuje všechnu lásku tvorů. On — pastýř — chce býti s námi. Tak nás miluje, že zůstává v našem středu. Zázračným způsobem sestupuje na oltář a bydlí ve svatostánku, aby nás sílil, když únavou klesáme, aby nás občerstvil, když na vypráhlé pouti životem žízníme.

Tam očekává i tebe, jako jednu ze svých ovci nejdražších. Přístup k Němu a dej ve svém srdci zaznít slovům žalmisty Páně: »Hospodin je můj pastýř, nebudu míti nedostatku; k chladivým vodám mne vodí, duši mou občerstvuje.« (Žalm 22.) Fr. Prát.

jící blízkost nebe, o němž okolí neví, ač je v sobě také nosí.

To by bylo zárukou, že naše úmysly, předsevzetí, rozhodnutí, nabudou trvalosti. A jestliže jsme se přece někteří rozhodli nastoupiti cestu za vyšším, Bohu podobnějším životem, pak začneme tím, že si také vytvoříme ve svém nitru tajemství svého vztahu k Bohu. Tajemství, které odějeme ve slova, a jimiž vždy vyjádříme city své duše k velikému svému Hosti, přebývajícímu v nás. Má-li však toto slovo míti skutečné a čekané účinky, pak nesmí býti umělé. Musí býti vpravdě vyjádřením našeho pravého vztahu k Bohu. Musí býti krátké a silné. Tak silné, aby zvládlo naši línost, naši prudkost a překotnost, aby posvěcovalo náš klid a svou pravdivostí se nám samo dralo na rty duše. Ať vyjadřuje pokoru nebo oddanost, úctu nebo lásku, lítost nebo prosbu, sebeobětování nebo chválu velikosti Boží, vždy musí býti vnitřním vlastnictvím, které se ponoří vždy hlouběji do naší celé bytosti a učiní ji vpravdě chrámem Boha, který v nás potom nejen bude, jako jest v celém tvorstvu, nýbrž bude i vládcem a přítelem a silou a světlem, vedoucím a povzbuzujícím a těšícím nás v každé době a v každé okolnosti.

Bořivoj Benetka:

Balbín a úcta P. Marie v Čechách.

Úcta Panny Marie u Čechů datuje se již od počátku křesťanské éry. Prvé kostely jsou zasvěcovány Panně Marii a úcta mariánská přetrvává i dobu, kdy větší část národa se chovala k této negativně.

Zde také možno hledati důvody, proč bylo tak snadno katolické obnově vybudovati svoje posice. Obnovení úcty mariánské v plné kráse, to byla součást katolického reformačního programu. Na úctě Panny Marie mohli naši katoličtí předkové nejlépe ukázati, že kořeny katolického náboženství jsou tak hluboké, že sahají k počátkům křesťanského života u nás. Maria jest oním pojítkem a poutem, které spojuje všechna údobí českého duchovního života katolického v pevnou a nerozbornou jednotu. Na Marii buduje se nový svět katolické Čechie, s Ní a pod jejími prapory jdou katoličtí Čechové do všech duchovních zápasů.

Nepřekvapí nás proto, že mezi předními křesťanskými úcty P. Marie jest P. Bohuslav Balbín, T. J. Ve třech knihách, věnovaných třem milostným obrazům P. Marie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, ukazuje, že úcta mariánská u nás je stejně stará, jako křesťanství v českých zemích. Balbín záměrně věnuje každé zemi jednu knihu, v níž se obírá jedním význačným poutním místem mariánským. Za svého kladského pobytu napsal Diva Wartensis (vydána i německy), na přání kapitulního děkana v Brně Matěje Petráše píše (v Brně 1655) Diva Tursanensis (vydána v Olomouci 1658).

Vyvrcholením této mariánské trilogie je Diva Montis Sancti (vydána latinsky r. 1665, v českém jazyce vydal ji P. Šteyer v Litomyšli 1666; v němčině vyšla 1668 v Praze.) Obsáhlý úvod, který předdeslal této knize, je věnován především úctě P. Marie v českých zemích.

Rádi bychom aspoň stručně zaznamenali několik pozoruhodných myšlenek, jimiž dovedl Balbín vyjádřiti nejen svou lásku k P. Marii (vždyť byl sám dítkem mariánským!), ale také lásku, kterou s ním sdílel český národ, právem nazývaný národem mariánským. Dopisuje v Jičíně r. 1661 na sv. Václava doslov k této knize, poznamenává, že chtěl ukázati, že »staré Čechy

nám zanechaly ozdoby netoliko válečné, ale i míruplné, za něž se žádný Čech stydět nemusí.«

Balbín snaží se dosvědčiti zakořeněnou úctu Panny Marie u českého národa již tím, že není snad kraje, jemuž by nepanovalo aspoň jedno mariánské poutní místo. A ihned uvádí podle krajů, kde které poutní místo mariánské se nachází. A je podivuhodno — dokládá Balbín —, že se nám zachovaly zázračné sochy a obrazy P. Marie, ačkoliv bouře husitské natropily mnoho škod. V tom třeba shledávati obzvláštní lásku P. Marie k českému národu, neboť tím splnila se slova, že nebude odňato od nás slitování boží. Jsme proto zavázáni nejpokornější vděčností Panně Marii, že zůstala nám Matkou a nás vyvolila za své syny a tím nás vyvedla ze všech pohrom.

Balbín napsal velmi krásně, jak úcta mariánská dovedla u nás překonávati všechny překážky, jen aby se uchovála v srdci věrných Čechů. Byla to záchranná kotva, jíž se národ dovedl za všech bouří pevně zachytiti na Skále Petrově.

V další kapitole potom rozvádí vývoj úcty mariánské u nás. Nadepsal ji velice pěkně: Lásky českého národa k Panně Marii. Tam dokazuje, že počátky křesťanství jsou u nás zároveň počátky úcty Panny Marie. I když se mýlí (opíraje se o Hájka), tvrdí-li, že první kostel P. Marie byl v Týně a založen Bořivojem I., manželem sv. Ludmily (od něho byl založen asi kostel P. Marie na Hradě pražském, připisovaný Balbínem sv. Václavu), přece má v podstatě pravdu, neboť skutečně první kostel křesťanský na pražské půdě (onen na Hradě) je zasvěcen P. Marii. Podobně není daleko od pravdy, když dále píše, že sv. Cyril (!) posvětil chrám na Velehradě, zbudovaný k počtě Nanebevzetí P. Marie.

Neméně je zajímavé, jak Balbín dovedl podtrhnouti hloubku mariánského kultu u nás i tím, že první abatyše u sv. Jiří Mlada, když měla přijmouti řeholní jméno, nechtěla jiné, než Marie. A v tom je — dodává — výmluvné svědectví, jak pevně již byla zakotvena úcta mariánská u nás, že první abatyší svatojirského kláštera byla právě Maria!

Svatému Vojtěchu připisuje rozšíření úcty P. Marie v Uhrách, kde je »naučil nazývati Marii nejen královnou, ale přímo »naše Paní«.

Nejen v cizině, ale i doma nacházíme horlivé šířitele mariánského kultu. Čeští králové budují kláštery k počtě P. Marie: Vladislavové, Přemyslové, Otakarové, Václavové, české královny jsou fundátory klášterů, zasvěcených P. Marii, jak to dosvědčují kláštery doksanský, tepelský, tišnovský, oslavanský a mnohé jiné. Právě ty řehole, které se věnují obzvláštní úctě P. Marie, těší se u nás zvláštní přízni. Ať již to byli benediktini, premonstráti nebo cisterciáci, kteří svoje kláštery zasvěcují téměř vždy P. Marii; podobně františkáni a dominikáni. Svědectví cizích národů dosvědčují, že, zejména za Karla IV., nebylo oddanějšího národa P. Marii nad národ český.

Proto není divu, že P. Maria byla útočištěm Čechů a ochránkyní svých synů, jíž vděční Čechové stavěli na památku chrámy na místech, kde byli vyslyšeni, ať již to byl Rajhrad, Vyšehrad, Klatovy, Strahov, Zlatá Koruna a jiná místa.

Neméně výmluvným dokladem úcty mariánské u nás je každodenní pění mariánských hodinek nejen v katedrálách a kolegiálních chrámech, nýbrž i v kostelích venkovských. Ba v mnohých vesnických farnostech byli zvláštní kněží, kteří byli povinni každodenně uctívati P. Marii Mši svatou. Doklady toho nalezneme v Libri erectionum a ještě podnes je mnoho oltářů, určených k této službě.

Zrna a zrnka.

(Památce J. Em. † Karla kard. Kašpara.)

Dostalo se mi všech důstojenství. Za tento »životní úspěch«, abych užil slov v otázce mi dané, děkovati mám jedině neskonalemu milosrdenství Božímu a neskonale dobrotě Boží. Takže plným právem musím říci se sv. Pavlem: »Milostí Boží jsem, co jsem. Kéž bych mohl o sobě též užiti dalších jeho slov, totiž, »že milost ta Boží nebyla u mne marnou.«

»Úspěch«.

Mohu mluvit jen z vlastní zkušenosti. A tu bych především z té duše přál všem, aby rodinný život, v němž se buduje příští štěstí či neštěstí dítěte, byl vzorným. Z věrné lásky mezi otcem a matkou, která neochabuje ani za dnů zkoušky, čerpají děti zářný příklad pro celý svůj život. Něžná pak láska, jakou je rodiče zahrnují, přímo děti vybízí, aby ji splácely láskou svou, varovaly se všeho, co by rodiče zarmoutilo, a snažily se působiti jim všemožně jen radost. Nechtě mládež nikdy nezapomínat, že smrtí vše nekončí, duši svou že obdržela ne od rodičů, nýbrž od Boha, Jemuž v hodině smrti každý člověk bude skládati účty, jak užil svých sil duševních i tělesných.

Kardinál Kašpar mladým.

Kardinál Kašpar byl vždy poslušen rodičů, učitelů, představených. Jeho služba Bohu a bližním se nezastavila ani před nejmenšími a nejopovrženějšími. Když těžce unaven po visitaci rozdává ještě dětem, jež tolik miluje, svaté obrázky, když zapře soukromé city, aby sloužil trestancům, když vyslyší strasti farářů, když každoročně několik měsíců den ze dne chodí z jedné farní osady do druhé, aby jako dobrý pastýř poznal své ovečky a ony jeho, to vše má základní motiv: bázeň boží, ošklivost k hříchu, zapření vále, otevření srdce pro působení milosti a věčnou spásu nesmrtelných duší. Sám přičítá úspěch své životní pouti především vzorné křesťanské výchově v rodině.

»Úspěch«.

Jako biskup světící a titulární biskup v Betsaidě (Palestina) přijal svěcení biskupské 11. dubna 1920 v katedrále sv. Víta v Praze. Je celkem málo biskupů, kteří svou titulární diecesi viděli. Ale kardinál Kašpar ji viděl, protože si ji prohlédl r. 1930 s poutníky do Svaté země. Často vyprávěl o tom, jak živě prožíval biblické děje v Palestině. Víme z jeho vyprávění, že prožil na jezeře Genesaretském podobnou těžkou bouři, jako prožili apoštolové, volající: »Pane, zachovej nás, hyneme!«

»Úspěch«.

Když se stal pražským arcibiskupem, čekala na něho chvíle ještě těžší. Bylo to 23. prosince 1933, kdy od lůžka umírající matky šel do pankrácké trestnice vykonati bohoslužby a potěšiti trestance. Řekl jim tehdy: »Vždycky přicházím mezi vás rád, ale přiznám se, že tentokrát mě to stojí velikou obětí, protože přicházím od lůžka umírající maminky.« A jeho matka zemřela v té chvíli, kdy ve vězeňské kapli při Mši svaté pozdvihoval Tělo Páně. S modlitbou arcibiskupa-syna nesly se současně modlitby trestanců. Arcibiskup, jemuž umírá matka, plní své povinnosti u nejposlednějších členů lidské společnosti.

»Úspěch«.

Také literácká bratrstva byla zasvěcena P. Marii. Nezpívala jenom hodinky k počtě P. Marie, nýbrž šířila i jinak úctu mariánskou. Právě v kancionálech těchto bratrstev nacházíme tolik písní mariánských.

Zvláštní kapitolu věnuje Balbín poutím na mariánská místa. Vypravuje ze svého působení jako zpovědník na poutních místech, že přicházely tam tisíce poutníků, jichž počet překonal všechna jeho očekávání. Balbín zde obhajuje a chválí pouti na poutní místa a při tom vtípně odráží všechny poškľebky se strany nekatolické.

Balbín dovedl velmi dobře obhájit úctu Panny Marie v českém národě. I on byl ctitelem Matky Boží, již vděčil za zachování při životě, když s ním matka jeho jako s děckem připutovala do Staré Boleslavi a zde jej zasvětila P. Marii. Ví dobře, že P. Maria byla spolu se svatými patrony ochránkyní jeho i národa.

Film.

† Kardinál dr. Kašpar o filmu.

V pondělí roznesla se po Čechách a na Moravě smutná zvěst, že zemřel kardinál dr. Karel Kašpar, arcibiskup pražský, primas Český. V jeho osobnosti odchází z českého duchovního života člověk velké důvěry a obliby.

Vzpomínám při této bolestné příležitosti jediného snad jeho projevu o filmu, když jsem pracoval na jubilejním čísle Filmového kurýru před čtyřmi léty. Požádal jsem o příspěvek a takřka obratem tu byl odpověď na téma: Mravní a hmotný úspěch českého filmu. Kardinál dr. Kašpar vystihl tu stručnými, prostými slovy úkoly filmu vůbec, obraceje se při tom na film český. Pravil:

»Jako každé umění, musí se i film snažit o to, aby byl v souhlasu s křesťanskou mravoukou, aby hlásal právo a spravedlnost, povzbuzoval k bezúhonnému životu a plnění povinností stavovských i občanských. Lituji z hloubi duše, že se film proti této veliké své povinnosti často prohřešuje, že se tento velkolepý vynález stal v rukou nescvědomitých a ziskuchtivých obchodníků zdrojem zkázy.

Události, jež promítá film, jsou tvořeny nadanými umělci, obdařenými oslňujícími dary přirozenými, kterými působí podmanivě obzvláště na mládež. A právě tyto filmy, určené mládeži, sledují s otcovskou starostlivostí, a musím říci, že hodnotných filmů pro mládež nemáme nadbytek.

Řešení tohoto úkolu vyžaduje ušlechtilé režiséry i herce. Jejich vroucí snahou musí býti, aby vytvořili filmy naprosto bezvadné, které neurážejí a neboří duchovních hodnot, jež jsou s tak velikou péčí a nádeží vkládány do mladých srdcí rodiči i vychovateli. Mravní odpovědnost těch, kdož filmy vyrábějí, jest úžasná svou velikostí a ohromující svou svatostí. Cílem našim musí býti, aby závadné filmy nebyly vůbec vyráběny a dováženy. To očekáváme obzvláště od českého filmu, jemuž přeji z té duše úspěch mravní i hmotný.» (HH. ve »Filmovém Kurýru«.)

Paličova dcera. — (Lucernafilm). Pro film podle divadelní hry Jos. Kajet. Tyla upravil Dr. František Kožíšek. Režii vedl Vladimír Borský. Přilehavou hudbou doprovodil Ot. Jeremiáš. — V duchu Kotzebueových činohr složil J. K. Tyl několik lidových dramát, jimiž se snažil zachytiti v občanských vrstvách národa. R. 1846 vydal knižně jímavou a spádnu hru »Pražská děvečka a venkovský tovaryš aneb Paličova dcera«. Tato hra pod kratším názvem »Paličova dcera« byla jemným uměním Pečenkovým přenesena na filmový pás. Lze říci bez nadsázky, že tento lidový film náleží k nejlepším. Není zde ovšem mimořádné zápletky dějové. Venkovský šumař a pijan Valenta (Zd. Štěpánek) chce zachrániti prodlužený domek odprodejem své ušlechtilé dcery Rozárky (Lída Baarová) věřiteli Podleskému (J. Marvan), bohatému koňari a zvrhlému děvkaři. Čistá a v pražské službě zjemnělá Rozárka se s hnusem odvrací od chlupatého koňského handlíře a prchá se svými malými sestřičkami Madlenkou a Kačenkou k bohaté tetě, plátenici Kateřině Šestákové (Růžena Nasková). Zklamaný otec zapaluje domek a mizí z kraje. Podezření ze zhářství padá omylem na Rozárku, která jest v pražském obchodě tetině zatčena. Z lásky k otci bere na sebe vinu, ale šťastnou shodou okolností jest včas za-

chráněna svým zbožňovatelem, krejčovským tovaryšem z rodné vsi Antonínem Jedličkou (K. Höger), který přes odpor matčin (Marie Ptáková) Rozárku upřímně miluje. Na osvobození Rozárčině spolupracuje s Antonínem veselý hoch Prokop (Vlad. Salač), syn bývalého milence Kateřinina, Pavla Kolínského (Frant. Smolík), který byl nucen před hrubým Valentou prchnouti do Ameriky, aby se z ní vrátil jako boháč právě v pravou hodinu. Vše skončí dobře — dvěma svatbami; jen ubohého Valentu odvádějí do vězení. — Herci, zvláště Štěpánek, Baarová a Nasková, zdořili své úlohy skvěle. Mravní hodnota filmu je dokonalá a proto též katharsis v hledišti zjevně prudká a hluboká. Odporná neřest obžerství je překonána něžnou a věrnou láskou dcery k otci pijanovi; hrubá tělesnost koňářova je vyvážena půvabnou čistotou neoblomné Rozárky; dlouholetá rodinná nenávisť se proměňuje v křesťanský soucit. Právem proto mluvilo hlediště slovy: »Smutné, ale krásné!«

Přednosta stanice. — (Brom-film). — Podle starší veselohry Burianova divadla upravil pro film V. Wassermann. Režii vedl Jan Svíták. Zhudebnil Jára Beneš. — Kouzelnický mozek autorův snesl do této veselohry hromadu povahových zkreslenin. Novodobý Diogenes Topka (Vl. Burian), přespávající místo v sudě ve voze velkoměstského nádraží, protlouká se životem, jak dovede. Poctivé práci se vyhýbá, ale žaludek má bezedný; v hostinci p. Hejhala (Th. Pištěk) zpolyká z darma vše, co mu podle jídelního lístku dobromyslná sklepnice Pepička (M. Norrová) nanosí. Jednoho dne přípnou náhodou jeho nádražní ložnici k inspekčnímu vlaku p. generálního inspektora drah Jiřího Kokrhela (Jar. Marvan). Za jízdy se neopatrně prozradí a je ihned stíhán jako »cestující na černo«. V úzkostech zatáhne za záchrannou brzdu a zastaví vlak v zapadlé stanici Mokré nad Soupravou, kde rychle vyskočí oknem, vpadne do kanceláře přednosta stanice Anatola Jelena (Ant. Zaccal) a převleče se do jeho uniformy. Pan přednosta totiž jest náruživým zpěvákem a cvičí někde pěvecký sbor. Jeho mladá, krásná paní Julie (Zita Kabátová) se přirozeně na stanici nudí a proto si zpíjemňuje nudu s obstarožným, bohatým statkářem Filipem Pěnkavou (Č. Slégl). Styk zprostředkuje vypočítavý skladník Pivoda (V. Trégl), zamílovaný do tělnaté, dobrácké kuchařky statkářovy Růženky (D. Hájská). Spojenými silami sehrají všichni bizarní komedii, v níž hlavní roli hraje nový přednosta stanice. Je nesnadno ji popisovati. Je to dlouhá řada situací, jimž smavosti dodává právě jen zjev Burianův a Marvanův. Podle příznání samého režiséra Jana Svítáka běží o hru zastaralou, kterou bylo třeba oprášiti a upravit pro nejširší obecenstvo — tedy pro obecenstvo umělecky nenáročné. Proto lze tomuto obecenstvu veselohru doporučiti. Jen to nenasytné mlsání starých ženatých pánů na něžném bonbonu (krásné Julii), se zdá přece jen i pro veselohru nehoráznou karikaturou. Ale ovšem vystihuje dobře lehkou mravnost doby a je tedy aspoň poctivým šlehem skutečnosti.

Rozhlas.

(Hlídka katolické rozhlasové centrály. Dotazy řiďte na redakci časopisu, která je předá příslušným referentům.)

Ranní pořad nedělního vysílání: Zvony, Otče náš, Zdrávas, epštola neděle nebo svátku, výklad na ni, chrámová píseň.

Před každou Mši svatou úvod, evangelium dne a společná modlitba Církve.

Květen:

2. května, pátek: 17.15—17.30 hod.: P. Dr. Jan Urban: K hlubinám křesť. života.

4. května, neděle: 8.50—9.00 hod.: Josef Schmied: Duchovní promluva.

9.00—10.00 hod.: Slavná Mše sv. z děkanského kostela v Českém Brodě.

5. května, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Prof. Josef Vitek: Stanislav Vydra jako kazatel.

7. května, středa: 11.00—11.15 hod.: Msgre Em. Žák: Bez Ma-donny.

17.15—17.30 hod.: Prof. Oldřich Svozil: Novinky katol. literatury. (II.)

9. května, pátek: 17.15—17.30 hod.: M. Dvořáková: Buď vůle Tvá!

11. května, neděle: 8.50—9.00 hod.: Prof. Dr. Karel Gregor: Duchovní promluva.

9.00—10.00 hod.: Slavná Mše svatá ze seminářského kostela sv. Jana Nepom. v Hradci Králové.

12. května, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Zprávy z katol. života.

14. května, středa: 11.00—11.15 hod.: J. M. Dr. Boh. Jarolímeck, opat koadjutor: Kristus a Církev. (V.)

17.15—17.30 hod.: MUDr. V. Jílek: Věra pomáhá nemocnému.

16. května, pátek: 17.15—17.30 hod.: P. Dr. Jan Urban: K hlubinám křesť. života.

18. května, neděle: 8.50—9.00 hod.: Msgr. Jos. Kuška: Duchovní promluva.
 9.00—10.05 hod.: Slavná Mše sv. z děkanského kostela v Mladé Boleslavi.
19. května, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Dr. Em. Poche: Sv. Jan Nepom. ve výtvarném umění.
21. května, středa: 11.00—11.15 hod.: P. Adolf Pelikán: Rodinná výchova. (V.)
 17.15—17.30 hod.: Zdeněk Kašíčka: Mistr Eckhardt.
22. května, čtvrtek: svátek Nanebevstoupení Páně. 8.50—9.00 h.: Duchovní promluva.
 9.00—10.00 hod.: Slavná Mše svatá z kolegiálního chrámu sv. Mořice v Kroměříži.
23. května, pátek: 17.15—17.30 hod.: RNDr. prof. A. Pavelka: Příroda miluje skoky.
25. května, neděle: Jen B. MO. 8.50—9.00 hod.: Prof. Dr. Frant. Švábeník: Duchovní promluva.
 9.00—10.00 hod.: Slavná Mše sv. z Brna - Králova Pole.
26. května, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Zprávy z katol. života.
28. května, středa: 11.00—11.15 hod.: Msgr. Dr. A. Stříž: Duchovní přednáška.
 17.15—17.30 hod.: Prof. Dr. B. Roztočil: Přednáška.
30. května, pátek: 17.15—17.30 hod.: P. Dr. Jan Urban: K hlubinám křesť. života.

Případné změny v přednáškách a hodině relací ohlašujeme ve zprávách z katolického života.

Zpěvní pořady Bohoslužeb:

4. května, neděle:
 Slavná Mše svatá z děkanského kostela v Českém Brodě:
 Introit: Sacerdotes tui — gregor. chorál,
 V. E. Horák: Missa quinta (in B) pro smíšený sbor a varhany.
 Graduale: Jurávit Dominus,
 Amavit eum Dominus, gregor. chorál,
 Offertorium: Rudolf Fryčaj: Veritas mea (smíšený sbor).
 Zdeněk Fibich: Beatus vir, soprán solo a varhany
 op. 44, č. 8.
 Communio: Beatus servus — gregor. chorál.
 Ed. Sochor: Tantum ergo.
11. května, neděle:
 Slavná Mše svatá ze seminářského kostela sv. Jana Nepomuckého v Hradci Králové:
 Introit: Cantate Dómino, gregor. chorál.
 Vojtěch Říhovský: Missa brevis pro mužský sbor.
 Graduale: Vojtěch Říhovský: Dextera Dómini, mužský sbor
 (novinka, první provedení).
 Offertorium: Vojtěch Říhovský: Jubilate Déo, mužský sbor (novinka, první provedení).
 Communio: Dum vénerit — gregor. chorál.
 Vojtěch Říhovský: Tantum ergo.

Z domova.

SPOLEK SV. RAFAELA na ochranu katolických vystěhovalců v Praze II., Školská 28, koná řádnou XV. valnou hromadu ve středu dne 14. května 1941 o 15.30 hod. v zasedací síni Svazu katolické Charity v Praze III., Pětkostelní 9. — Program: 1. Zahájení schůze, 2. Přivítání hostů, 3. Zpráva o činnosti za rok 1940, 4. Zprávy pokladní a revisní, 5. Volby, 6. Projevy hostů, 7. Volné návrhy.

LITERATURA.

Vilém Bitnar: **Zrození barokového básníka.** Antologie z přírodní lyriky českého baroku. Edice Jitro, Praha 1940. Str. 623. Brož. 65 K.

Po jednotlivých studiích o české barokní literatuře a po edicích jednotlivých textů přichází teď Vilém Bitnar s první antologií, jež má podati v rozsáhlém výběru celkový obraz české slovesné tvorby barokní. Přítomný svazek představuje vlastně jen polovinu celého výboru — jak ukazuje jeho název, je tu zachyceno barokní básnictví v prvních počátcích a v dobách prvního rozkvětu až do doby, kdy se vytvořil a dožrál v dílo vlastní barokní básnický sloh, a v druhém svazku, který má nésti název *Dozrání barokového básníka*, má býti zachycena barokní poesie od doby »mužného vyžívání až do tvořivého zániku.« Časově zahrnuje první svazek v tomto rozdělení dobu od padesátých let šestnáctého století až do sklonku století sedmnáctého. Bitnar zahrnuje do svého výboru záměrně také pozdní humanismus, z něhož se podle jeho tvrzení barok vyvíjel (viz str. 614), a proto uvádí obsáhlé ukázky z česko-bratrských kancionálů a z králické bible. Proti tomuto pojetí lze mít námitky; lze-li připustiti, že humanismus byl jednou ze složek barokní tradice, je třeba nepaměti, že pro vlastní

vytváření barokní kultury mají mnohem větší význam duchovní skutečnosti, jež nemají s humanismem nic společného. V celku je třeba se obdivovati autorově pílí a důkladnosti, s jakou shromáždil a uspořádal tolik materiálu pro studium barokní poesie.

T. V.

Josef Vašica: České literární baroko. Příspěvky k jeho studiu. V Praze, »Vyšehrad«, 1938. Str. 352. Brož. K 33.—
 U příležitosti, kdy se zmiňujeme o Bitnarově čítance textů našeho písemnictví XVI.—XVIII. stol., chceme ještě upozorniti na knihu o málo starší a dosud nerozebranou, v níž lze najíti doposud nejsoustavnější poučení o literárních zjevech a otázkách zmíněného období. Je to soubor Vašicových studií, jimiž byl vlastně vzbuzen široký zájem poslední doby o naši barokovou slovesnost. Již dříve se sice obírali někteří badatelé postavami a problémy českého literárního baroka, na příklad prof. St. Souček, který vydal t. zv. rakovnickou vánoční hru, anebo zejména V. Bitnar, který si již před lety všiml poesie Bridelovy. Profesor Vašica však přistoupil k studiu baroka s novým zájmem a s novými hledisky. Jeho přesvědčivé zaujetí i horlivá činnost vydavatelská, která vynesla řadu zapomenutých textů, vzbudily neobyčejný ohlas a daly největší podnět k pozvolné pronikající změně dosavadního odmítavého stanoviska oficiální vědy k českému literárnímu »temnu«. Přítomná kniha podává shrnutí nejzávažnějších Vašicových studií, které vycházely po řadu let v různých časopisech a které postupně osvětlovaly dosud neznámé anebo opomíjené oblasti naší literatury. Stati jsou utříděny do tří oddílů, uspořádaných podle tematiky barokových tisků a nazvaných Poesie, Asketika a Homiletika. V první části se mluví jednak všeobecně o českém básnictví doby barokní, jednak o několika významných a zajímavých zjevech. Největší pozornost je věnována Bedřichu Bridelovi, přednímu básníku tohoto údobí. Zvláštní zmínky zasluhuje studie, která obsahem z části přesahuje dobu, o kterou v knize v první řadě jde; je to pojednání Legendy svatoivanské, v němž se vychází sice z knížky Bridelovy, ale kde se autor podrobně zabývá temnou historií pololegendárního poustevníka sv. Ivana, a to jak v zrcadle českého dějepiscetví, tak i v pravděpodobné skutečnosti. Druhý oddíl se týká běžné duchovní literatury barokní, katechismů a modlitebních knih; v kapitole o počátcích mariánských družin pak se opět přechází daleko za rámec pouhé literární historie. Konečně třetí část se obírá především kazatelstvím a po zásluze oceňuje tento zanedbávaný důležitý úsek naší slovesnosti, který byl po řadu let vlastně jediným cenným tištěným projevem české řeči. — V jednotlivostech i v celku má Vašicova kniha význam daleko širší, než jen literárně dějepisný; vyvstává tu pozoruhodný čtenářský aspoň v obrysech obraz celé duchové kultury domácí v době baroka. Je to nezbytná pomůcka pro porozumění hodnotě naší barokní kultury literární, nutný doplněk všech příruček dějin české literatury. V podrobných poznámkách najde zvědavý čtenář odkazy k příslušným pracím detailním a řadu doplňujících zdůvodnění. —ně—

V »Pokladech národního umění« vyšly nakladem »Vyšehrad«, Praha II., Karlovo náměstí č. 5 další svazčky obvyklé již pečlivé úpravy a dobře volenými a provedenými reprodukcemi. Jsou to: Svazek 23.—24., obsahující studii PhC. Z. Kotíkové: **Katedrála sv. Víta** (architektura-plastika). Jsou tu uvedeny dějiny stavby, její sloh, seznáme její budovatele a podrobnosti stavební architektury. Dvanáct reprodukcí (šest snímků architektonických a šest snímků významných chrámových plastik) dokumentuje krásu a velebnost naší nejpřednější katedrály. Cena tohoto dvojsvazku 10 K. — Svazek 25. přináší studii Dr. Rudolfa Roučka o bývalém sídelním hradu českých králů, **Křivoklátě**. Jeho historii, popis architektury a celé stavby uvítají zejména naši turisté. Jedenáct pohledů na hrad a jeho vnitřní krásu vybízí shlédnouti tuto perlu našich královských hradů a obdivovati se jeho kráse. — Ve svazku 26. Dr. J. Sokolová obrací naši pozornost k českému Sionu — **Strahovu**, jehož dějiny a popis, doprovázené opět výraznými reprodukcemi pohledů na všechno vnější i vnitřní umělecké bohatství, přibližují nám tento skvost pražských chrámů, sídlo královské kanonie našich Premonstrátů. — Cena obou posledních svazčků po 5 K. — Pečlivá úprava, výběr a výrazné reprodukcí činí z »Pokladů« opravdovou pokladnici národního umění. — Kk.

Dr. Václav Ryneš **Blahoslavená Amabilia a Předchůdce Hammerschiedův.** Zvláštní otisk ze »Šumavana«. Cena neudána. Postavy biskupa Protivy, jenž vlivem Karla IV. stal se biskupem v chorvatské Senji a jeho sestry bl. Amabilie nejsou čtenářům »Katolíka« neznámé. Prvé číslo letošního ročníku »Katolíka« přineslo o nich z pera téhož autora stručnou sice, ale výstižnou drobnostku. — Otisk ze »Šumavana« shrnuje výsledky autorovy pilné práce (jak zřejmo z připojených poznámek) o obou těchto, celkem málo známých postavách našich dějin. — Předchůdce Hammerschiedův je světitel biskup Jan Ignác Dlouhoveský z Dlouhé Vsi; studie líčí jeho vztahy ke Klatovům a tamnímu milostnému obrazu Panny Marie. — Z autorova podání, osvětlujícího jeden detail dějin Klatov, vane vřelá láska k rodnému městu a jeho historii. — Kk.

Josef Resl: Katechese pro obecné školy, pro 2., 3. a 4. školní rok a zvlášť pro školy máloletní. Výklad a doprovod Hronkovy »Cesty k Bohu« a Kubičkovy »Prvouky«. Část I., 397 stran, brož. 36 K. Vydalo nakladatelství »U sv. Jindřicha«, Bohuslav Rupp, Praha II., Jindřišská 25. — Kniha je výsledkem dlouholeté praxe. Autor, arcib. vikář, prokázal ji neocenitelné služby učitelům náboženství, zvlášť pak laickým katechetům. Živě a názorné podání, jakož i množství vhodných příkladů usnadní katechetovi těžký úkol, jímž je vyučování náboženství, zejména na školách méněletních a v odděleních. — Kk.

Arnošt Oliva: První svatá zpověď a První svaté přijímání. Katechese pro mládež. Vydalo nakladatelství Kropáč & Kucharský, Praha II., Spálená ulice 23. — Cena jednotlivého svazčku, dobrého papíru a tisku po 9 K. — Cenný, metodicky zpracovaný obsah, vztahující se nejen na přípravu prvkomunikantů, ale též na vztahy mládeže vyšších tříd k sv. zpovědi a přijímání. Učitelé náboženství, jmenovitě laičtí katecheté, uvítají obě příručky s radostí.

»Čistým mládím k manželství nebo ke kněžství« je brožurka, obsahující přednášku, kterou na toto thema proslovil Dr. Č. Tomiško, prof. theologie na III. pracovním dnu pro kněžská povolání v únoru letošního roku v Praze. Cena brožurky (přes 40 stran) K 1.50 a porto. Při větším odběru najednou značná sleva. Objednávky na Svaz katol. žen a dívek, Praha IV., Hradčanské nám. 8.

Nová serie pohlednic, kterou vydalo Sdružení katolické mládeže v Čechách sleduje výchovu k pravé kráse, kupříkladu k vlasti a k zvroucňelému radostnému křesťanství. Cena serie 5 K plus poštovné. Objednávky na SKM, Praha II., Vyšehradská tř. 28.

Ročenka Katolické akce v Jílovém, na rok 1941. Obraz duchovního života farnosti, vykonané práce, povzbuzení, pokynů a celoroční přehled pobožností. Kde ve farnosti nemají zvláštní věstník, je takováto příručka vhodným spojem mezi duchovní správou a věřícími. Vkusně upravená obálka zaujme na první pohled a vzbudí zájem i o obsah. — Dobře udělená věc, volající po napodobení pokud možno všude. — Kk.

Misijní koutek.

Češi v zámořských misiích.

Roku 1622 byla papežem Řehořem XV. na den Zjevení Páně založena Kongregace de Propaganda fide. Úkolem Propagandy je spravovat podle jednotného plánu rozsáhlá misijní území, rozdělovat je na vikariáty a diecése, přidělovat jeho části jednotlivým řeholím a institucím, vychovávat a posílat tam pracovníky, sbírat pro ně podpory, nezpůsobilé odvolávat, urovnávat spory, dávat pokyny, pečovat o výchovu domorodého duchovenstva. Roku 1626 byla při Propagandě zřízena tiskárna různých typů písma, a o rok později vznikl při Propagandě ústav pro výchovu kněží-misionářů.

Misionáři jsou dva roky ve škole Propagandy v Římě. Na misiích podřízeni jsou církevní vrchnosti, interně generálu řádu, jednají se o členy řehole. Od té doby je misionářská práce organizována na téměř podkladě dodnes.

Z Čech vysílali misionáře do cizích zemí hlavně dva řády: františkáni a jesuité. Františkány vidíme od XVIII. století na misiích v Africe, Asii a v Evropě. Celkem asi 71 misionářů, z toho 13 v Africe, 11 v Asii, 5 v Americe, 28 v Evropě a o 15 neznáme přesně místo působení.

V Africe byl českým misionářům přikázán Egypt a Habeš. P. Jakub Římař a P. Cyril Bartoš se stali apoštolskými prefekty v Egyptě. Prvnější z nich jest největším českým františkánským misionářem, neboť byl téměř 30 let v misiích a měl se státi biskupem ve Smyrně, kteroužto hodnost z pokory odmítl. Češi, jako jedni z prvních Evropanů, vstupují na půdu Habeše šířit nauku

Kristovu. Jejich svatě nadšení přerostlo bouřlivou playbu v Rudém moři i cestu přes žhavé pustiny na souši. Ale přes svou horlivost a přízeň královu nepočínali pro nevráživost koptských kněží, od kterých zakusili pronásledování. P. Remedius Prutký a P. Martin Lang byli odsouzeni na smrt. Bůh jim však nedopřál koruny mučednické a byla jim dána od vícekrát milost a propuštění na svobodu.

V Asii hlásali evangelium Kříže v Palestině a v Malé Asii P. Severin, P. Matěj, P. Liberat, P. Emerich a P. Solik. Poslednější je autorem knihy kázání: Svazek myrhy nasbíraný v krajinách palestinských. Svatá zem byla vůbec Čechům přidělována. Ve vzdálené Číně kázali P. Rochus, P. Urban a jiní. Poslední byl po své 18leté práci v Číně 8 let vězněn. — V Evropě byl cílem našich misionářů hlavně Balkán a Rusko. Mnozí z misionářů umírali ve službě lásky k nemocným, zachváceným morem nebo jinou epidemií. V přítomné době jsou dva františkáni mezi krajany v jižní Americe.

Jesuité odebírali se do vzdálenějších krajín, latinské Ameriky a vzdálené Asie. Latinská Amerika byla otevřena našim misionářům až v r. 1664, kdy generál řádu jesuitského P. Oliva oznámil okružním listem provinciím Tovaryšstva Ježíšova, že král španělský připustil, aby jedna čtvrtina misionářů mohla být ze zemí císařských. První výprava jesuitských misionářů odjela z Prahy v r. 1678 v počtu šesti osob. Z této misijní výpravy nejvíce vynikl P. Augustin Strobach, T. J., který pokračoval v cestě přes Tichý oceán na Mariánské ostrovy, kde zemřel r. 1694, a to mučednickou smrtí, zavražděn domorodci. Br. Šimon Boruhradský zůstal v Mexiku a stal se velice oblíbeným u místokrále. Jako dovedný stavitel byl povolán k stavbě místokrálova paláce, protože tamější stavitelé neznali vnitřního rozdělení. Když hrozilo městu Mexiku zatopení protřazením hráze a všechny zachraňovací práce selhaly, provedl se zdarem přikázané mu úkoly a zachránil Mexiko před zatopením. Od té doby byl volán k melioračním pracím v celé zemi. — Výborným znalcem taramarského nářečí a obratným jednatelem s povstaleckými Indiány byl horlivý misionář P. Jiří Hostinský z Valašských Klobouk. — V povodí řek Amazonky a Orinoka působili P. Vojtěch Bukovský z Matusic, P. Václav Breich, P. František Vydra a P. Žanek. V rozsáhlé oblasti peruánské vynikl člen starého českého rodu rytířského Boryňů ze Lhoty. — P. František Boryně, který vstoupil r. 1680 do Tovaryšstva Ježíšova v Klatovech a do jižní Ameriky odejel r. 1693. Jeho druh v misiích P. Stanislav Arlet ze Slezska o něm píše: Zasluhuje plnou měrou jména muže apoštolského. Vykonal do roka více cest než kdokoliv jiný. V krajinách, do nichž před ním žádný misionář nevstoupil, objevil přes 100 neznámých kmenů a mnohé z nich usadil v redukcích. — Jeho představený P. Orellano pravil: Proč vaše svaté Čechy nedarují nám 12 podobných mužů? — Dále vynikli v jižní Americe již jmenovaní P. Stanislav Arlet, který založil redukcí San Pietro, matematik, stavitel a meteorolog P. Jan Räh, profesor theologie na akademii v Limě P. Jiří Burger z Vyškova, P. Václav Christman a P. Jindřich Kordule. Česká provincie vyslala do Ameriky asi 130 misionářů, z toho třetinu Čechů a dvě třetiny Němců.

Na Filipínách byl z českých misionářů br. Kamel z Brna. Byl lékařníkem a ve volných chvílích se zabýval botanikou. Sbíral rostliny a posílal je evropským botanickým zahradám. Tak zaslal do Evropy také rostlinu, dosud Evropanům neznámou a slavný švédský botanik nazval ji jménem našeho misionáře — kamelií. — Mluvníci jihoindického nářečí napsal horlivý misionář P. Karel Přikryl, profesor bohosloví v Goy. Známy se stal v XVIII. století P. Karel Slaviček, T. J. z Jimramova na Moravě, misionář v Číně. Vynikl jako výborný matematik a hvězdář na císařské observatoři v Pekingu. Nakreslil plán tohoto města, o kterém napsal svým přátelům, že je jedenáctkrát tak veliké jako Praha a obyvatel že má několik milionů. Napsal také pozorování o libracích měsíce a pojednání o čínské hudbě.

Význačným vědeckým pracovníkem v oboru studia trpaslíků je P. Karel Šebesta, který konal své vědecké pozorování mezi trpaslíky na Malajském poloostrově a v poříčí řeky Konga.

Frant. Štědrý.

Dobrovolné příspěvky na vydávání časopisu jsou vítány a budou, pokud si to dárcé výslovně nezakáže, kvitovány.

VYCHÁZÍ S CÍRKEVNÍM SCHVÁLENÍM.

Vlastním nákladem Svatováclavské Ligy v Praze IV., Hradčanské náměstí číslo 8. — Redakce a administrace tamtéž. — Vychází 1. a 15. každého měsíce kromě července a srpna. — Redakční uzávěrka 5. a 20. každého měsíce. — Cena jednotlivého čísla 50 hal. Předplatné na celý rok i s poštovní zášilkou 10 K. — Číslo Pošt. spojitelný Praha 208.401, čís. telefonu 617-70. Řídí redakční kruh. — Odpovědný redaktor Josef Kozák, Praha. Používání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů pod čís. 15.206/VII. ze dne 18. ledna 1936. — Dohledací pošt. úřad Praha 11. — Vytiskla kniht. Josef Bartl nást., Praha VII., Goetheova 14. Telefon 714-19.

KATOLÍK

List Svazu katolických mužů a Katolické akce

Vychází čtrnáctidenně. — Ročník VI. (XXIII.) — V Praze dne 15. května 1941.

č. 10

Naléhavá prosba.

Několikrát jsme již nabádali s tohoto místa k obnově úcty k našim svatým patronům a tedy i k obnově úcty svatojanské. Vždy však tato prosba jakoby se dotýkala hluchých uší, jakoby neplatila českému lidu. Svatý Jan Nepomucký byl u něho znectěn, byl mu vyhlášen jako lži-světec na zastínění významu a slávy jiných význačných mužů národa. Vzpomínáme s bolestí, jak jeho sochy a obrazy byly hanobeny, a jak ani jejich umělecká cena je nezachránila před zkázou. A přece představovaly muže, který v českém lidu skutečně žil, z něho vyšel, utrpěl smrt mučednickou pro zpovědní tajemství a zbožně uctíván samotným lidem dosáhl posléze svatosti. Jeho neporušený jazyk, který vidělo a uctilo tolik poutníků o pražských svatojanských poutích, jazyk, který dodnes chová svatovítský poklad, je stálým svědkem jeho svatosti a omlouštění Božího. Proto kdo sahá na tuto svatost, hněvá samotného Boha a neujde Jeho zaslouženému trestu. Je třeba konečně otevřít oči, zakřiknout směle všechny, kdož sv. Jana snižují v očích lidu, z něhož vyšel a vrátit se k dobám dětinné důvěry a úcty našich zbožných předků k tomuto světcu.

Opravme všechny sochy, obrazy a oltáře sv. Jana, jež svedená ruka znehodila, ozdobme je kvítím, nestydme se kleknouti k modlitbě a prositi svatého Božího za prominutí urážek a za přimluvu. U hrobu tohoto mučedníka měl by pokleknouti aspoň jeden příslušník každé české rodiny, kajícně tu doznat velký nevděk vlastního národa. Měl by při tom navštívit hroby ostatních našich světců, sv. Ludmily, sv. Prokopa, sv. Vojtěcha a sv. Václava a i je vzývat slovy litaní k svatým českým patronům. Bůh shromáždil jejich svaté ostatky kolem nebo pod klenbami velesvatyně Svatovítské a usnadnil tak úctu těchto zástupců našeho národa u Svého trůnu. Kéž bychom hojně vy-

užili tohoto Jeho prozřetelnostního opatření, a putovali sem po příkladu svých zbožných předků jako opravdoví křesťanští poutníci a ne pouze jako zvědaví turisté, kteří svou zvědavostí a nedůstojným chováním posvátnost předrahých míst jen zneuctívají. Běda každému, kdo zapomíná slov Páně: »Dům můj jest domem modlitby« a místo modlitby, místo povznesení své duše k Bohu, hledá tu jen pastvu pro své oči a zevnější krásu zapomínaje, že každý chrám jest především určen k snadnějšímu spojení lidské duše s jejím všemohoucím Stvořitelem.

Ve velechrámu Svatovítském měli bychom dvojnásobně pamatovati slov naší známé písně: Na kolena padejme, hluboce se klanějme! a nechodit tu se založenýma rukama, nebo s rukou v kapse, s hlavou sice vztýčenou, ale jen k tomu, abychom lépe viděli, mrtvou krásu kamene, obrazu neb sochy, nechodit tu jako v muzeu, nebo na promenádě, ale jako v domě Božím, kde je třeba kolena pokorně sklonit, ruce spínat, nebo rozvírat a hlavu zvedat ke klenbě chrámové, abychom svému duchu dopomohli k důvěrnému rozhovoru s nebeským Otcem.

Velechrám sv. Víta, basilika sv. Jiří a chrám Věch Svatých na našem bývalém královském hradě, jsou převzácné pokladnice matičky Prahy, ne pokladnice mrtvé krásy, ale pokladnice pro posílení a povznesení ducha. Ty nás zvou ve dnech Svatojanských, i ve dnech svátků všech našich světců k pravé křesťanské pouti, jakou žádá čest a sláva Boží a Jeho vyvolených. Zvou k duchovnímu občerstvení a k posílení víry, naděje a lásky. Proto uposlechněme jejich pozvání a přijďme se také jednou na hrobech svých svatých patronů pomodlit. Pro spásu naší duše i pro spokojený život v naší vlasti je nám třeba v první řadě ustavičné a horoucí modlitby!

Křišťan.

Zkušebním kamenem jak lidské, tak i božské moudrosti je jazyk. Kdo ho umí správně užívat, budiž obojí moudrosti učitelem. Není umění nesnadnějšího nad toto. Kdo neklesá v slově, jest dokonalý muž. (Jak. 3, 2.)

»Jiskry sv. Ignáce«.

Změna člověka.

(Kurs duchovního života. VIII.)

Naše statě mají býti souvislým návodem. A tu se ovšem musíme vždy ohlédnouti na předcházející pojednání, případně připomenouti si i mnohou dřívější radu, abychom na ní mohli stavěti další cestu. Sleduje-li mnohý znalec duchovních cest náš kurs, vidí, že nám nejde o myšlenkovou stavbu teorie duchovního života, nýbrž o prostý, ale životný a praktický návod. Nemohli jsme se ovšem vyhnouti v začátcích některým nutným vysvětlením, která mají tvořiti jakousi základnu. Nyní však již mluvíme o samém skutečném životě. Naše poslední statě ukázala nám jednoduchý avšak účinný způsob, jak odstraniti onu nesnázi, že i na nejpevnější a nejlepší úmysly obyčejně v denním životě zapomínáme. Řekli jsme si, že jest radno promysleti v klidu a čistotě srdce svůj pravý osobní vztah k Pánu Bohu a dáti mu v několika málo slovech určitý výraz, na př.: Bože, vše pro tebe! — Můj Bože, tobě žije! — Pane, stůj při mně! Můj Bože, moje vše! — a pod. I ten, kdo nezkusil životný účinek těchto slov, uzná již při prvé úvaze, jak mohutně zapůsobí taková myšlenka na vnitřní život, splní-li v ní kdo současně asi tyto podmínky: spojí-li s ní co možná nejhlubší vědomí fyzické a skutečné přítomnosti Boha, vloží-li do ní opravdu s tímž plným vědomím svůj celkový vztah k němu jakož i ten který jednotlivý případ svého života, při kterém tato slova pronáší. A konečně, nechá-li obsah těchto slov působit účinně na svůj celý život. Pravím, že již při pouhé úvaze poznáme, jak musí tato slova zasahovat do života. Ale což teprve, vrací-li se taková silná idea co chvíli na rty naší duše, dere-li se nám ze srdce v leknutí, v bolesti, ve štěstí i v klidu! Což teprve, zkusíme-li po další době její účinek! Pravím jakoby v závorkách: Je to autosugesce, čili sebeklam? To nezávisí na této myšlence samé, nýbrž na něčem jiném, na skutečnosti Boží. Je-li Bůh Bohem, pak nejde o sebeklam a autosugesce, nýbrž o vyslovený vztah k reálné skutečnosti. Kdyby jím ovšem nebyl, pak

by takový člověk žil v autosugesce, ale pak také nemá do těchto otázek co mluvit ten, kdo o Bohu neví. A také pro něho tento návod není. — Než dále.

Naskytuje se totiž jiná pochybnost, a to odůvodněná: může se velmi snadno stát, že si mnohý skutečně vysloví svůj poměr k Bohu velmi dobrým výrazem a že se do něho velmi dobře vžije. Až potud by to bylo úplně správné. Jenže zůstane-li jeho poměr k Bohu pouze myšlenkový, uzavře-li se člověk do svého nitra a nenechá působiti sílu tohoto spojení také do ostatních oborů svého života, to jest do praktických názorů, do jednání a do svých vztahů k okolnímu světu, stane se dvojakým podivínem a rozpoltným charakterem. Již zde musíme opět velmi důrazně připomenout, že náboženství, a tím spíše jeho hlubiny, musí zasáhnouti celého člověka, celý jeho život a všechny jeho vztahy. Není jen duševní zábavou. Kdybychom tedy pěstovali jakýsi vnitřní život a brali mu vnější účinky, byli bychom jako zemědělec, který ve své hlavě přede nejlepší a nejehospodárnější obdělávací plány, třeba i o nich píše, ale svá pole nechává plna pýry a nečistoty.

Tedy naše myšlenka o Bohu, toto naše nejvnitřnější tajemství, musí býti jádrem a motorem celého našeho života.

Ale život podle biologických zákonů musí růsti a zráti k určitému dokonalému cíli. Moderní biologie právě tento zákon zdůrazňuje a poznala, že každý živý organismus jest již předem určen ve svém vývoji cílem, k němuž doroste. Jak bychom se tedy neptali, jaký jest konečný cíl našeho duchovního života! Neřeknu nic nového, pravím-li: Utvořiti celý život podle příkladu Ježíše Krista. Svoje zásady podle jeho zásad, svoje cíty podle jeho citů, svoje názory, svoji vůli, svoje cíle, vše podle něho. Čím hlouběji, čím úplněji tak učiníme, tím jsme sestoupili do hlubších tajů křesťanství. A víme-li, že Kristus Pán jest samým vtěleným Bohem, pak řekneme, že dokonalým zpodobením s jeho životem sestupujeme do hlubších tajů božství. To však jest velmi obsažný výrok. A řekl-li jsem, že není nový, platí to jen potud, že jest u křesťanů běžný. Ale přece jest pro velkou část lidstva potud nový, že málokdo

Znamení odporu.

Svatojanská úcta vtiskla naší krajině nesmazatelný ráz. Jakou rajskou krásou země dýchala v májových podvečerech! Věřící lid se shromažďoval u typických soch a rozmlouval s milčícím světce. V blízkosti nebeského přímluvce poznával sám sebe, svou duši, vlastní svou tvář. Do shonu pozemského dění a do otevřených niter srdcí soucitně se díval kněz, jehož sochy lid výmluvně zdobival mučenkami. Jakoby sestoupil s nebeských výšin k svému lidu, aby mu — zpovědníku — bylo svěřeno to nejskrytější. Nohama se dotýká země a jejích prvních květů, ale jeho hlava — jak vyjadřují světla kolem zasněné tváře — jest vysoko mezi hvězdami. Spojuje zemi s nebem: nahoře u Božího trůnu vyšeptá vše, co mu bylo dole důvěrně sděleno.

Socha sv. Jana stává na mostě, který je pojitkem dvou břehů. Pod ním šumění vod, jež nemají stání, dokud nespočinou v moři, nad ním plovoucí oblaka — ustavičný pohyb v klidu i bouři — kolem něho se neustále křižují chodci — ale on stojí klidně, pevně — s očima upřenými nad vše pozemské až do věčnosti, objímaje kříž, který je jeho rovnováhou, středem jeho bezpečnosti. Knihu nejvyšší moudrosti nám podává milovaný patron: kříž Páně svírají jeho kněžské ruce, jež věrnost přísahaly a nezdřadily.

Svatojanská úcta vytvořila u nás tajemný svět, v němž bylo cosi specificky českého. Dobře na příklad známe význam světcova svátku. Proto jsme tolik trpěli hrobařským úsilím těch, kdo v nás ničili símě oživujícího světcova působení. Tehdy jako výstražná zazněl varovný hlas vidoucího dějepisce, jenž tím — kdo ví — snad také rozhodl o své věčnosti. Ale je známo, že bývalo marné volání i největších proroků. Není dobře stále se dovolávat doznělého hlasu a myslet, že už tím jest všechno odstraněno. Otázka svatojanská jest nepochopitelně hlubší než aby vůbec mohla býti lidmi vyřešena. Zadáme-li se do hlubin, zdá se, že byl nám dán světec ozářený hvězdami jako znamení, jemuž bude odpíráno. Je totiž jakýmsi mezníkem dvou cest, jež vedou k dvěma různým důsledkům zcela podle proroctví Simeonova. Není tedy divu — a dnes je to zvlášť výrazné, že známý dějepisec ve své knize právě letos vydané napsal o zrušení zasvěceného svátku sv. Jana dokonce takovou větu: »Je jistě ke cti našich katolíků, že našli odvahu k činu tak statečnému«. Ovšem deska jeho spisu je vyzdobena kresbou, která jest nápodobí: Rozevřená kniha našich dějin s dvěma póly svých listů. Tisk po levici naznačuje konturu kalicha a tisk na pravé straně podobu kříže. Proto chápeme, že ti, kdo strhovali hvězdy svatojanských soch — v podvečer svého svátku zapalovali ohně

Jan Lebeda.

MŠE SVATÁ - OBĚŤ NEJSVĚTĚJŠÍ.

jej běře vážně a úplně. Některé slovo Kristovo, některou zásadu, ano. Kdo však ví nebo připouští, že taková snaha po následování Krista znamená trpělivou, dlouhou, poctivou a statečnou práci na sobě samém! To není nadšení na chvíli! To není jeden, dva nebo několik krásných činů podle příkladu Kristova. To není volný výběr některých laciných příkazů. To jest z m ě n a celého člověka. Proto jsem zdůraznil a znovu to opakuji, že pravý duchovní život se nezavírá do sebe. Ona zvolená myšlenka není totiž vše. Jest jádrem. Jest silou. A jádro musí být dobré a zdravé, síla musí být mohutná. Ano, proto se musíme dlouhou dobu věnovat pěstění tohoto jádra. A prosím vás, abyste, kdo po tom toužíte, přijali toto upozornění jako duchovní úlohu pro nejbližší dobu: pěstujte toto jádro, tuto svou myšlenku, kterou jsme vyslovili poměr k Bohu živému a pravému, velmi věrně a vytrvale. Promýšlejte je vždy hlouběji. Vylévejte v něm opravdu celou svou duši do Srdce Božího. Ať se stane přímo dechem vašeho života. Jako stále dýcháme, tak ať dýchá vaše duše zhluboka, pravidelně, vytrvale k Bohu. A zapomenete-li některý den, s novou chutí začněte znovu. Živě pamatujte, že pravíte svá slova nikoliv do sebe a k sobě, nýbrž k Tomu, který jest, který dříve o nich věděl, než jste je vyslovili. To nesmí být nesmyslné vzbuzování citových stavů, od nichž jsme úplně vzdáleni, tato řeč musí být řečí od sebe k Bohu.

Než jdeme dál. Vroucí a upřímnou modlitbou, jakou jest vpravdě toto naše tajemství, dosahujeme vždy větší a větší Boží milosti. Milost Boží jest světlo, jest síla, která se podobá slunečnímu světlu a vláze, dopadajícím na plodnou půdu. Dává vzrůst. A tak také náš vnitřní poměr k Pánu Bohu s jeho milostí musí vystoupiti z oboru pouhé myšlenky do života a ze života do činů. — Jako není architektem, kdo plány jen vymýšlí a nekreslí a jako není stavitelem, kdo plány kreslí a nestaví, tak není křesťanem, kdo jen křesťanský myslí, ale v ostatním životě zůstává duchem Kristovým nedotčen. Jedním slovem, naše myšlenka k Bohu musí být pl o d n á.

Což je to jinak možno? Jest možno, abychom opravdu z duše vyslovovali Bohu svou oddanost a věrnost, ale při tom abychom zůstávali klidně a bez námahy ješitnými, lakomými, nepoctivými, hrubými, smyslnými, nelaskavými? To by byl onen dvojaký a nepoctivý život. Naše myšlenka k Bohu nás zavazuje. Je-li pravdivá, nutí nás. Nutí nás jinak myslit než myslí člověk bez Krista. Nutí nás jinak milovat, jinak odpovídat všemu okolí. Nejprve: jinak myslit. Chci tím říci, že nestačí jen tu a tam se zřici nesprávného jednání, napravit jen ten a onen čin. Náš vztah k Bohu musí sestoupiti hlouběji. Ne jeden čin, ne deset skutků, ale zdroj, z něhož vycházejí, se musí změnit. Vzpomeňme si opět na pole. Roste-li na něm plno pýru, jaký má smysl useknouti tu a tam nějaký bodlák? Hoditi tu a tam nějaké zrno obilí? To že by byla cesta k dobrému obhospodaření pole? Není nutno celé proorat, i s kořeny vyrvat kdejaký neřád a tak dáti celému poli úplně jinou povahu? To jest to nové na následování Krista, co mnozí nevědí nebo neuznávají. Kdo z vás však neuzná, že teprve tímto způsobem chápeme Ježíše Krista jako Boha úplně a opravdově?

Chcete-li tedy, přidejte ke své myšlence na Boha také tuto srovnávací snahu: ptejte se velmi často, zda jsou vaše city a vaše přesvědčení v souladu s vaším slovem k Bohu.

Jakou proměnu by v nás provedla tak jednoduchá slova! A co jest to jiného, než výklad Spasitelova podobnoství o znu, které padlo na různou půdu. I vaše myšlenka o Bohu, kterou jste si vybrali, je zrnem, kte-

»Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle!« Těmito slovy oslavovali andělé u Betléma příchod Syna Božího na svět a týmiž slovy začínáme i my vzdávat chválu Bohu trojjedinému. Již ve stupňových modlitbách, po žalmu a v introitu, ozývala se z našich úst oslava nejsvětější Trojice, ovšem jen stručnými slovy. Nyní však velkolepým chvalozpěvem, plným chvály, díky i proseb, klaníme se Bohu svému.

Hymnus - chvalozpěv tento je původu velmi starého a do Mše svaté se velmi dobře hodí. Začáteční slova jsou z evangelia sv. Lukáše kap. 2. verš 14. Původně zpívalo se Gloria toliko na svátek Narození Páně, ale na začátku století VI. bylo již rozšířeno na všechny neděle a svátky mučedníků. Dnes se Gloria říká při Mši sv. na svátky Páně, P. Marie, svatých andělů, svatých a světic Božích jak během církevního roku následují; na všechny neděle mimo adventní a postní. Nejlépe si zapamatujeme, že se gloria neříká slouží-li se mše sv. v barvě fialové nebo černé.

Chvalozpěvem tímto vyjadřujeme s celou Církví svatou svoji vděčnost a radost nad vykupitelským dílem Páně. Andělé, nejdokonalejší tvorové, na nebi neustále Boha velebí a chválí a při narození Spasitele vzdali obzvláštní poctu nevystihlé moudrosti a dobrotě Boží. Nám lidem, kteří nezavíráme srdce hlasu Božímu, dostává se pravého duchovního pokoje, stáváme se milostí Boží dítkami božími. Stáváme se jimi ne svými zásluhami, nýbrž zásluhami Ježíše Krista. Odtud tedy naše povinnost Boha chváliti, Jemu dobrořečiti, klaněti se Jemu, Jej oslavovati, což jest překrásně vyjádřeno heslem svatého Ignáce: »Všechno k větší cti a chvále Boží!« Každé slovo andělského hymnu obsahuje v sobě řadu hlubokých myšlenek, jež nás při modlitbě Gloria provázejí. První část chvalozpěvu končí slovy: Hospodine Bože, Králi nebeský, Bože, Otče všemohoucí. Tím oslavili jsme první Božskou osobu, Otce.

V druhé části chvalozpěvu obracíme se k Jednorozenému Synu Božímu, Ježíši Kristu, jenž v lidském těle nás vykoupil a odpuštění hříchů nám zjednal. On nám byl, kromě hříchu, ve všem podoben a proto nám rozumí, nám pomůže, jestliže o smilování prosíme. Kristus i jako člověk jest nyní v nebesích a proto se na něho obracíme, neboť jest svatý, jest našim Pánem, jest Bohem a tedy nejvyšším.

Závěr končí zmínkou o Duchu Svatém, třetí Božské osobě, čímž stává se skutečně celý velkolepý chvalozpěv oslavou nejsvětější Trojice. Při posledních slovech žehnáme se spolu s knězem svatým křížem, kterým potvrzujeme svoji víru v Trojjediného Boha.

ré buď v celých hrstech za den nebo aspoň tu a tam sypete do půdy svého srdce a života. Jen aby ta půda nebyla skalou. Jen aby ta půda nebyla samé trní a hloží, že by se myšlenka Boží v něm udusila. A čeho jest potřebí, než abyste měli milost Boží a dobrou vůli? Milost Boží jest požehnání Boží. A proto všem, kteří mají touhu po Bohu i dobrou vůli k cestě za ním, požehnej Bůh Otec, Syn a Duch svatý.

ZVRÁCENOST.

Uctíváme svaté, protože milovali Boha a Bůh v nich zjevně působil divy své lásky a moci. Ctíme je pro jejich zápas o svatost, pro jejich ušlechtilost. Pokrokářská prázdnota a zhovadilost dává jména těchto velkých služebníků a bojovníků Božích koňům, psům a kočkám. Bojujte proti tomu ve svém okolí. Jmenují kocoury Petrem, psy Ritou, Dášenkou, a jako na oplátku nazývají děti Zorami, Jiskrami, Plameny a podobně, jak se dříve zvířatům říkalo.

Církev dávala svatá jména jako úkol člověku pro celý život, aby se snažil světcem následovat, aby podobně činil za svého života něco ušlechtilého, velkého a krásného. Ne pouze, aby měl nebeského ochránce a průvodce.

Stará pravda, že když člověk odhodí co mu Církev dávala, chytne vždycky po něčem, co je prachabou náhražkou. Odhodí víru v Boha, v projevy jeho božské moci v lásce a zázracích a chytne se pověr, odhodí víru v Ježíše Krista a věří šarlatánům anglo-indickým. Odhodí křížek a sáhne po prasátku pro štěstí. Objímají se s hříchy nejhoršími, svými největšími nepřáteli a neštěstím, ale prchají před knězem a jeptiškou jako před neštěstím, protože jim připomínají hloupost, kterou hříchu otročí.

Vím, že se vás netýkají přímo tyhle řádky, ale píší to proto, abyste ve svém okolí působili taktně, ale zároveň důrazně proti této zvrácenosti. Braitó.

Bořivoj Benetka:

Šířitel slávy.

Jak nás potěší, když v cizině se setkáme se svým krajanem! Nikdy jsme ho neviděli a přece stejný tepot srdce najde již harmonické tóny, jimiž se naše srdce rozezvučí. Čech odedávna nebál se dalekých cest; není snad země a kraje, kam by nebyla vkročila noha českého poutníka. Někdy se zdá, že vstupujeme první na cizí půdu, ale velmi brzy býváme vyvedeni ze svého omylu: spatříme sochu světce, tak charakteristické postavy a vidíme, že dříve než my, byl tu již on, aby daleko od vlasti šířil její slávu a jméno.

Ano, socha svatého Jana Nepomuckého je tím pozdravem daleké vlasti, která nás vítá v cizině a stává se němým prostředníkem mezi námi a krajem, který si postavil sochu českého světce.

Nebojme se říci si to do očí: nedovedeme býti vděční těm, kdož slouží národu poctivě, horlivě a — nezištně. Všichni ti, kdož našli odvahu najít něco špatného na tomto patronu naší vlasti, všichni ti, učení i neučení, prokázali však národu službu nejhorší. Tupíce světce, tupili také všechny Čechy, kteří s takovou horlivostí usilovali o jeho povýšení na oltář. Bijíce do světce, zraňovali i národ. Vždyť konec konců nezáleží na tom, zda světec se těší účtě ve své vlasti; spíše záleží na tom, aby se mu prokazovala úcta v obecné Církvi, jejíž byl ozdobou a mnoha a mnoha kněžím a laikům příkladem v horlivém plnění povinností náboženských i povinností svého úřadu. A tuto úctu nemůže odciziti nikdo, ať již mluví tak či onak. Církev dlouho uvažuje o tom, koho má dáti za příklad a orodovníka, ale když

již se rozhodne kladně, potom její soud je jasný a opodstatnělý.

Uvažme trochu těch dat, seskupených kolem postavy svatého Jana Nepomuckého. Za nedlouho uplyne snad šest set let od jeho narození, neboť se udává přibližně rok 1345, kdy v Nepomuku se narodil jako syn městského rychtáře Velflína. A za dvě léta budeme vzpomínati 550. výročí jeho mučednické smrti. Pouhých padesát let života stačilo, aby v naší vlasti si zasloužil nehynoucí úcty jihočeský rodák — kněz, který jako mučedník svátostné zpovědi byl postaven za mezník v českých církevních dějinách. Mezník tím pozoruhodnější, že objevuje se ve své slávě právě tehdy, kdy národ potřeboval jeho pomoci jako legitimace před očima celého katolického světa osmnáctého století.

Po mučednické smrti Janově nastaly v naší vlasti poměry, jak je byl sám předpověděl: Nastalo »veliké rozdělení mezi lidem, povstali jedni lidé a kněží proti jiným všem prelátům a proti zboží kněžskému a zboží toto jim odňali a rozličně hubili.« Tak vykládá sv. Jan Nepomucký vidění arcibiskupa Jana z Jenštejna. Tehdy nastala doba katolických mučedníků.

A z jejich krve vyrostl nový strom katolické víry. Strom, který dovedl svým stínem schladiti mnohou bolest, která postihla národ, neschopný najíti svoji cestu, aby neklesal, nýbrž stoupal výš a výše k Bohu, dárce všeho dobra a blaha časného i věčného.

Vytýká se šířitelům úcty svatojanské, že se snažili zakrýti úctou sv. Jana Nepomuckého vkořeněnou prý úctou jiného Jana, zahynuvšího v plamenech kostnické hranice. Je to tvrzení naivní a neopodstatněné. Tito dva Janové vyrůstají sice téměř současně a přece, jaký to rozdíl mezi nimi! Jeden z nich rozpoutává bouři, která ve svých důsledcích připravila národu doby bratrovražedných bojů, z nichž je vyvedl Jan, který položil svůj život za ctosti kněžské!

Je ovšem pravdou, že nebylo možno, aby národ současně uctíval oba Jany. Nelze spojití oheň s vodou a proto ani spojovati dvě kněžské postavy, z nichž jedna přímo nebo nepřímo přivodila pád mnohých kněží, zatím co druhá dala národu tolik duchovní síly, aby z ní vyrašily nové zelené ratolesti českých kněží, kteří byli nejlepšími dělníky nejen na vinici Církve, ale i na poli národa, jež bylo třeba znovu vzdělati, znovu osíti, aby národ mohl si zajistiti čestné místo v kruhu národů duchovně i kulturně vyspělých.

Již jsme se dotkli toho, že svatý Jan Nepomucký byl nejlepším šířitelem dobrého jména své vlasti. Vystoupil na dějiště v pravý čas a byl radostně vítán! A kdo ho vítal? Byli to čeští vlastenci, kteří v uznání jeho úcty viděli také definitivně smazány všechny ony pravdivé i nepravdivé pověsti, šířené po světě o české zemi a českém národě. Ba co více: světec se stává reprezentantem celé země, neboť není pouze světcem českého národa. Stejně se k němu hlásí i jeho němečtí krajané a svatý Jan Nepomucký stává se tak prostředníkem mezi oběma národy.

Úcta svatého Jana přiváděla k jeho hrobu ve svatovítské katedrále poutníky ze všech zemí české koruny i ze zemí sousedních. Svorně se u něho pěly písně k jeho počtě, ať již české nebo německé. A Prahou procházela procesí, stejně vítána, ať již přicházela z českého či německého kraje. I cizinci, kteří navštívili Prahu, ptali se po hrobu světcově, neboť jeho sláva pronikala velmi rychle do všech končin, kde Církev měla svoje chrámy. Proto dostalo se svatému Janu Nepomuckému tolik úcty, že dovedl již za svého života sloužiti především Bohu a Církvi. Tato služba získala mu trvalé úcty u všech, kdož vidí ve světcích především služebníka božího, služebníka věrného, který dovedl svojí hřívnou dobře využít.

Tento světec »Temna«, měl by nám být světlem i dnes. Světlem, které by nám ukazovalo cestu, jakou se musíme ubírat, abychom se s ním setkali na věčnosti. Plnil příkladně povinnosti všech těch úřadů, jež mu Církev svěřila. Plnil je tak, aby každé chvilce mohl z nich složit úcty. Byl mužem kázně.

Jak malicherní často býváme! Nedovedeme se již tak radovati, jak se těšili naši předkové, když na oltář Círky byl postaven jejich krajan, svatý Jan Nepomucký, který již před více než půl tisícem let přerostl naše poměry. A ještě dnes jsou mezi námi mnozí, kdož nedovedou chápat světe, kterému se v cizině dávno dostalo uznání a úcty.

Zasvěťme proto svátek svatého Jana Nepomuckého úmyslu přiblížit se světcům z hlediska světovosti. A potom nebude třeba všelijak vymyšlenými pověstmi snižovati v očích národa toho, jemuž celý svět vzdává úctu. A úcta jemu prokazovaná je přece také úctou jeho vlasti!

M. Kučerová:

Rodiče a děti.

Rodiče a děti, to je v zásadě problém stále řešený — a nevyřešený. Obě strany mají své námitky. A většina námitek týká se tak zvané autority. Příliš autoritativní, mocný vliv přísného otce a matky byl odsuzován moderními vychovateli, a také i těmi, kteří pod ním rostli. A tak se stávalo, když se sami dostali do téhož postavení, stali se otci a matkami, že odstranili to, co se jim nelíbilo — rodičovskou autoritu. Chtěli být svým dětem kamarády.

Snad se to některému z nich podařilo. Snad šťastně vstihl hranici, kam až mohl jít. Ale dál ne, aby si přece zachoval určitý odstup, — autoritu. Tam, kde děti vidí v rodičích někoho, komu se mohou se vším svěřit, ke komu mohou mít neomezenou důvěru, ale ke komu mohou také vzhlízet s obzvláštní úctou a vážností — tam to jde dobře. Ale tam, kde není autority, kde není kázně, ani úcty a vážnosti — tam to rodiče prohrávají na celé čáře. Děti si z nich nic nedělají — a také si dělají co chtějí.

Nezná-li dítě rodičovskou autoritu — neuznává ani další. A přece učitel, představený a podobně, je také autorita, která musí být uznávána. Není-li uznávána — projeví se důsledky všemi možnými způsoby, a nejprve na dítěti samém. To nejsou autority, které by si vynucovaly poslušnost. Ty jí prostě předpokládají a žádají. Proto pojem autority musí vyrůstat v rodině a musí se tvořit od časného dětství.

Každý člověk se rodí s vědomím vlastní vůle a proto vštípit dítěti pojem autority není zrovna lehký úkol. Každé dítě se brání poslušnosti, vzpouzí se. Chce uplatnit svoji vůli, i když ještě neví a nemůže chápat co je to vlastní vůle. Uplatňuje pouze svůj přirozený pud. A kdybychom je nechali — stane se našim tyranem. Však víme, co dovede natropit dítě, malé i větší, které chce mocí prosadit svou vůli. Proto my, i ono potřebujeme určitý řád, ukázněný, regulativ, který by nám umožnil výchovu dítěte a uplatnění naší rodičovské moci neboli autority.

Sociální pracovník, který přichází do rodiny, nejlépe ví, jak to vypadá v rodinách, kde není autority nebo kde jsou děti ponechány samy sobě. Matka i otec si stěžují, že nemohou s dospělým i nedospělým synem, dcerou nic pořídit, že si dělá co chce a žádá domluvu na ně neplatí. Ovšem že ne. Děti si z ní nemohou nic dělat, protože pro ně nic neznamená, ničím není, stejně jako rodiče sami. Dítě nejen že se jim vymkne z rukou, ale natropí jim velmi mnoho starostí a nepří-

Zrna a zrnka.

Chceš-li tedy mluvit u sebe o hlubokém duchovním životě a nechceš-li, aby tak plné slovo zůstalo u tebe jen prázdným rčením, pobožným výrazem, vyslov si přesně, v čem musíš svou duchovní snahu prohloubit: nemusíš se snažit o různé pobožnosti nebo jednotlivosti, nýbrž soustřed svou upřímnou vůli, aby ses hluboce modlil, abys hluboce žil v Boží přítomnosti a aby ses až do nejhlubších kořenů své osobnosti přemáhal.

»Serafinský Prapor.«

Kněz se tázal hochy: »Proč se chlapci neradi modlí?« — »Oni se stydí,« — odpověděl. »Před kým se stydí?« — »Před cizími lidmi.« — »A modlí se rádi, když jsou sami?« — »Ne.« — »Proč ne?« — »Oni jsou tuze pyšní.« Jsou pyšní — nemají pokory, která jest základní ctností křesťanskou; klekati, spínati ruce, pokřovovati se, prositi — to se mladým lidem zdá býti projevem slabosti. Modliti se — to jest těm hochům psychologicky těžké, je to jaksi v rozporu s jejich ideálem mužnosti: ale právě proto jest třeba jim vysvětlovati, že modliti se před lidmi, vyznávati víru veřejně jest statečné a hrdinné a že jest přívlastkem právě mužnosti nedbati lidského posuzování nebo posměchu. Muž je ten, jenž je svůj ve všem a jde svou cestou.

»Ze zápisníku starého profesora.«

Budiž přiznáno jakožto velké plus, že úcta ke knězi v poslední době stoupá, a nás naplňuje obzvláštní radostí, že stoupá u inteligence. Konečně jsme zahodili brýle mámení a vidíme katolického kněze v jasném světle skutečnosti a v nadpřirozeném světle jeho úřadu. Modleme se za kněze a pečujme o to, aby se vyčistil a uzdravil zrak i ostatním a tím alespoň trochu uskutečnime své přání, aby byl jeden ovčinec a jeden pastýř.

»Jitro.«

Třetí neděli května slavíme svátek matek. Je to jistě myšlenka krásná a žádá si už vděčnost, abychom mamince aspoň jednou za rok udělali, co jí »vidíme na očích«. Ale přece jenom se nám musí někdy zdát, že je to jen jakási nedostatečná náhrada za něco, co je jistě tisíckrát krásnější a hlubší a srdečnější. Církev zasvětila své Matce a jejímu mateřství celý nejkrásnější měsíc v roce a tolik jiných dní, zapěla nejkrásnější hymny na Matku, jaké žádný jiný básník nikdy nestvořil ani nestvoří a sklonila se před Mateřstvím s takovou úctou, jaká by se v srdci lidském nikdy nezrodila. Proto nemůžeme oslavovat mateřství, neoslavujeme-li tím především mateřství Panny Marie a naopak, každý svátek Panny Marie je svátkem všech našich maminek.

»Ve službách Královny.«

Netvrdíme, že naprosto všechno, co se různými úkazy projevuje ve spiritistických sedánkách, je šibalství a podvod. Nikoli. Tak na příklad stolek se skutečně někdy zvedá a klepe. K tomu však není třeba spiritistických sedánek a pověr v přítomnosti záhrobních duchů. To lze docílití prostým pokusem bez spiritistických obřadů. Jisto však je, že ve spiritistických sedánkách se nejevují žádné duchové. Bůh určil duším zemřelých důstojnější místo a úkoly, nežli dělají tajtrlíky v nějakých sedánkách. Spiritismus je pavěrou a pověrou, které věřící katolíci nepropadne.

»Nový Národ.«

Ještě jedna okolnost zasluhuje zaznamenání: členky (hradčanského Orla) daly (při oslavě 100. výročí Dvořákových narozenin) sloužit Mši svatou za odpočinek vzácné duše Ant. Dvořáka a v den slavnosti přistoupily k sv. přijímání, které rovněž za Dvořáka obětovaly.

»Orelský věstník.«

jemností, ne-li ještě něco horšího. To je výsledek výchovy bez autority, bez úcty a vážnosti.

Naši předkové žijící křesťanským životem, měli to snazší. Sami věřice a vyznávající autoritu Boží, dávali tak dětem dobrý příklad vlastním životem, naplněným poslušností, úctou a láskou k Pánu Bohu. Nebylo třeba vyhrožovat nebo užívat násilí, bití a podobně. Šlo to hladce. Nemohu nevzpomenout naší maminky. Ta měla zvláštní dobrou metodu. Když si někdo z nás, capartů postavil hlavu a nechtěl poslechnout jejího přání, protože to nebyl nikdy rozkaz, ale pouhé přání, které chtěla mít od nás splněno, podívala se na nás a řekla: »Čípak ty jseš? — Ty nejseš naše? — Naše děti poslouchají. A jak by neposlouchaly? Tatínek poslechne — já poslechnu — všichni posloucháme. Jsme všichni Božími dětmi a proto posloucháme, jen ty bys nechtěla? — To snad přece ne!« A bylo to řečeno tak pěkně, že nebylo třeba další řeči, ani cokoliv jiného. A tak pěkně autorita rodičů rostla s úctou, vážností a láskou k Pánu Bohu, aniž jsme to nějak zvlášť pocítovaly jako přítěž nebo něco tvrdého. Bylo to samozřejmě a laskavost maminky z toho dovedla vždy udělat milou a radostnou povinnost. To, co sama niterně žila, dovedla přenášet a uplatňovat ve výchově a v denním praktickém životě.

Proto také většinou nedostatek autority můžeme nalézt všude tam, kde rodiče sami neuznávají nejvyšší autoritu. Také mladiství provinilci a všichni ti, kteří se nějakým způsobem dostali na scestí, pocházejí většinou z rodin, kde nic, anebo jen velmi málo je známo o autoritě Boží, o svědomí a odpovědnosti za všechny činy.

A není to jen uznávání autority, ale mnoho jiných, neméně důležitých věcí. Čtvrté přikázání Boží říká: »Cti otce svého a matku svou!« Ale i té cti je velmi málo u mnohých dětí, zejména dospělých, které nic o tomto tak důležitém bodu výchovy nevědí. Nejen že nectí rodičů, ale ani o ně jinak nedbají. A přece ve čtvrtém Božím přikázání je zahrnuto více povinností, než je tato — ctití své rodiče a mítí je ve vážnosti. Ono také prikazuje starat se o ně a pomáhat jim ze všech sil, když oni už nemohou. A to je jedna velmi smutná kapitola dnešního života, prostoupeného sobectvím a starostlivostí jen o sebe. I tu by mohl velmi mnoho říci sociální pracovník o tom, jak se mnohé z dětí snaží za každou cenu zbýt povinnosti starat se o staré, nemocné nebo práce neschopné rodiče a jak se snaží tuto povinnost přesunout na veřejné a sociální instituce. To, co kdysi bylo pro děti samozřejmostí, je dnes považováno sobeckými dětmi za útlak ze strany rodičů i veřejnosti. A tak ani několik, často slušně situovaných dětí neužívá svých rodičů, kteří jsou nuceni dovolávat se pomoci sociálních institucí. Tuto krutost osudu pocítí rodiče sami a je to jen přirozený výsledek jejich výchovy. Ve čtvrtém přikázání Božím je také zahrnuta láska dětí k rodičům. Kristus Pán řekl výslovně: »Milovati budeš bližního svého, jako sebe samého!« A rodiče jsou opravdu ti nejbližší mezi bližními. Jim tedy by měla především patřit naše láska. Avšak vzájemný poměr mezi rodiči a dětmi v častých případech nebývá zrovna laskavý a láskyplný. Ovšem, ani rodiče, ani děti neznají oné pravé lásky, která prýští z onoho duchovního pramene, který napájí každé dychtivé křesťanské srdce a přináší milost a pozeňání všem.

Jedině věčnost nezná konce, její radosti nikdo nám nevezme. Jen věčné hodnoty ať to jsou, které jsou hodny naší lásky, ostatní věci nestojí za námahu.

»Jiskry sv. Ignáce«.

Rozhlas.

(Hlídky katolické rozhlasové centrály. Dotazy řiďte na redakci časopisu, která je předá příslušným referentům.)

Ranní pořad nedělního vysílání: Zvony, Otče náš, Zdravas, epštola neděle nebo svátku, výklad na ni, chrámová píseň.

Před každou Mši svatou úvod, evangelium dne a společná modlitba Církve.

Květen:

18. května, neděle: 8.50—9.00 hod.: Msgre Jos. Kuška: Duchovní promluva.

9.00—10.05 hod.: Slavná Mše sv. z děkanského kostela v Mladé Boleslavi.

19. května, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Dr. Em. Poche: Sv. Jan Nepom. v umění baroka.

21. května, středa: 11.00—11.15 hod.: P. Adolf Pelikán: Rodinná výchova. (V.)

17.15—17.30 hod.: Dr. A. Uher: Barokní zbožnost.

22. května, čtvrtek: svátek Nanebevstoupení Páně. 8.50—9.00 h.: Prok. Jos. Konvička: Duchovní promluva.

9.00—10.00 hod.: Slavná Mše svatá z kollegiálního chrámu sv. Mořice v Kroměříži.

23. května, pátek: 17.15—17.30 hod.: RNDr. prof. A. Pavelka: Je pravda, že příroda miluje skoky?

25. května, neděle: Jen B. MO. 8.50—9.00 hod.: Prof. Dr. Frant. Švábeník: Duchovní promluva.

9.00—10.00 hod.: Slavná Mše sv. z Brna - Králova Pole.

26. května, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Zprávy z katol. života.

28. května, středa: 11.00—11.15 hod.: Msgre Dr. A. Stříž: Duchovní přednáška.

17.15—17.30 hod.: Prof. B. Krejčí: Msgre Vlad. Šťastný.

30. května, pátek: 17.15—17.30 hod.: P. Dr. Jan Urban: K hlubinám křesť. života.

Červen:

1. června, neděle: Hod Boží svatodušní: 9.50—10.00 hod.: Dr. Čeněk Tomiško: Duchovní promluva.

10.00—11.00 hod.: Pontifikální Mše sv. z katedrály Sv. Ducha v Hradci Králové.

2. června, pondělí svatodušní: 7.50—8.00 hod.: Prof. A. Brand: Duchovní promluva.

8.00—9.00 hod.: Slavná Mše sv. z Lorety v Praze IV.

4. června, středa: 11.00—11.15 hod.: Msgre Em. Žák: Eucharistie.

17.15—17.30 hod.: Prof. Oldřich Svozil: Malíř Jan Koehler.

6. června, pátek: 17.15—17.30 hod. Dr. Jan Sajic: Sv. Norbert.

8. června, neděle: 7.50—8.00 hod.: Msgre Karel Reban: Duchovní promluva.

8.00—9.00 hod.: Slavná Mše sv. z kostela Panny Marie v Čes. Budějovicích.

9. června, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Zprávy z katol. života.

11. června, středa: 11.00—11.15 hod.: J. M. Dr. Boh. Jarolímek, opat-koadjutor: Kristus a Církev (VI.)

17.15—17.40 hod.: Officium Božího Těla se zpěvními vložkami břeňovské Scholy cantorum.

13. června, pátek: 17.15—17.30 hod.: P. Dr. Jan Urban, OFM.: K hlubinám křesť. života.

15. června, neděle: 8.50—9.00 hod.: Václav Mlejnek, děkan: Duchovní promluva.

9.00—10.15 hod.: Slavná Mše sv. z Nymburka.

16. června, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Dr. Oldřich Štefan: Vykopávky na Františku.

18. června, středa: 11.00—11.15 hod.: A. Pelikán: Rodinná výchova. (VI.)

18. června, středa: 17.15—17.30 hod.: Dr. Jos. Vašica: Staročeské duchovní písně.

20. června, pátek: 17.15—17.30 hod.: Bořivoj Benetka: Jan z Doubravy.

22. června, neděle: 8.50—9.00 hod.: Prof. Dr. J. Martinů: Duchovní promluva.

9.00—10.00 hod.: Slavná Mše sv. z Kyjova.

23. června, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Zprávy z katol. života.

25. června, středa: 11.00—11.15 hod.: Msgre Dr. A. Stříž: Duchovní přednáška.

17.15—17.30 hod.: Dr. Petr Lekavý: Přednáška.

27. června, pátek: 17.15—17.30 hod.: P. Dr. Jan Urban: K hlubinám křesť. života.

29. června, neděle: 8.50—9.00 hod.: Msgre Jan Boháč: Duchovní promluva.

9.00—10.00 hod.: Pontifikální Mše sv. z Vyšehradu.

30. června, pondělí: 17.15—17.25 hod.: pí. Běla Dlouhá: Fara a škola v letech 80tých.

Případné změny v přednáškách a hodině relací ohlašujeme ve zprávách z katolického života.

Zpěvní pořady Bohoslužeb:

18. května, neděle:

Slavná Mše svatá z děkanského kostela v Ml. Boleslavi (sloužená za Bedř. Smetanu a jeho matku Barboru):

František Hruška: Missa in honorem scilicet Laurentii (z r. 1885). Introit, graduale, offertorium a communio — gregor. chorál.

J. C. Sychra: Tantum ergo.

Po Mši sv.: Bedřich Smetana: Modlitba.

22. května, čtvrtek, svátek Nanebevstoupení Páně:

Slavná Mše svatá z kolegiálního chrámu sv. Mořice v Kroměříži:

J. B. Foerster: Missa in honorem Sanctissimae Trinitatis, op. 170, pro smíšený sbor a varhany (rukopisná novinka, první provedení).

Introit a communio — gregor. chorál.

Graduale: Jaromír Herle: Ascendit Deus, smíš. sbor.

Offertorium: Jaromír Herle: Ascendit Deus, smíš. sbor.

Po Mši svaté: Fr. Vránek: Svatý Václave, smíš. sbor.

25. května, neděle:

Slavná Mše svatá z farního kostela v Brně - Králově Poli:

Introit: Gregor. chorál.

Ant. Hromádka: Missa bervis in honorem B. M. V. »inter Spinas«

op. 5, pro smíš. sbor, smyčcový kvintet a varhany. Recit.

Graduale: Recit.

Offertorium: Ant. Hromádka: Ascendit Deus — smíš. sbor.

Communio: Gregor. chorál.

V. Říhovský: Tantum ergo.

1. června, Hod Boží svatodušní:

Pontifikální Mše sv. z katedrály Sv. Ducha v Hradci Králové:

Introit, Sekvence, Communio — greg. chorál.

Fr. Picka: Missa solemnis E moll, pro smíš. sbor, orchestr a varhany.

Graduale: Frant. Picka: Emitte Spiritum tuum.

Offertorium: J. N. Wünsch: Confirma hoc Deus, pro soprán sólo, s prův. varhan a orchestru.

Po Mši sv.: Frant. Gregora: Zpívej duše Pánu žalmy — smíš. sbor, varhany a orchestr.

8. června, neděle:

Slavná Mše sv. z kostela Panny Marie v Č. Budějovicích:

P. Jan Blesík, CSsR: Missa D dur, pro smíš. sbor, velký orchestr a varhany. (Novinka, první provedení.)

Introit, Graduale, Offertorium, Communio od P. K. Loško, pro smíš. sbor a varhany.

J. Šmídt: Tantum ergo, pro smíš. sbor, orchestr a varhany.

Z domova.

Úmrtí. V Postřižíně zemřel dne 7. května v požehnaném věku 89 roků p. Václav Janda, statkář na odpočinku, otec Dr. V. Jandy, předsedy Svatováclavské Ligy. V Pánu zesnulý byl pohřben 10. května na hřbitově v Odol. Vodě. R. i. p.!

Svaz katolických žen a dívek poskytne svým členkám příležitost k poučení o některých náboženských, lékařských a hospodářských otázkách pro mladé křesťanské rodiny v 6 přednáškách, které budou od 19. května 1941 vždy v pondělí, středu a pátek od 6 hodin večer v místnostech Studia Catholica v Praze II., u Františkánů. Přednáší: P. Dr. Jan Ev. Urban: Několik náboženských předsevzetí do základů mladé rodiny. Pondělí 19. a 26. V. — MUDr. Karel Svoboda: Manželství a dědičnost. Středa 21. V. — MUDr. Neubauer: Ošetření ženy a dítěte. Středa 28. V. — Pí. Marie Kučerová: Praktická stránka mladé domácnosti. Pátek 23. a 30. V.

LITERATURA.

Legends o českých patronech v obrázkové knize ze XIV. století. Vydali a výkladem doprovodili A. Matějček a J. Šámal. Legendy z latiny přeložil a poznámkami doplnil Bohumil Ryba. Druhé vydání. Praha, Sfinx, 1940. Stran 169 (z toho 48 obr. tabulek). Hlavní účel i půvab této sličné knihy je v reprodukcích obrazových pásem ze života českých světců Václava, Ludmily a Prokopa z ilustrovaného sborníku (Liber depictus), vzniklého v Čechách kolem r. 1350. Byl původně majetkem minoritského konventu v Českém Krumlově (Krummau) a nyní je ve sbírkách vídeňské Národní knihovny. Vedle menšího počtu biblických výjevů obsahuje tento pergamenový kodex životy celé řady svatých, vyprávěné v obrazech; přítomná publikace podává jen části, týkající se tří uvedených našich světců. Obrazky jsou neokolorované perokresby, zběžné a zdánlivě až povrchní, ale neobvykle působivé právě tou neumělkovanou prostotou. Reprodukce zachycuje celé stránky rukopisu v určitém zmenšení, avšak zcela výstižně. Originál sám neobsahuje souvislých vyprávění; vysvětlující písácké poznámky při jednotlivých obrazech však u cyklu svatováclavského a svatoludmilského vedly k zjištění literárních předloh, podle nichž umělec pracoval, a u cyklu svatoprokopského k poznání, že existovala ve středověku další legenda o sv. Prokopu, dnes ztracená a blíže neznámá. Bylo šťastnou myšlenkou vydavatelů, že k obrázkům byl zde přidán i text oněch textových předloh a tak kniha není pouhou umělecko-historickou zajímavostí a odbornou vědeckou studií, ale poskytuje možnost živějšího porozumění většinu okruhu čtenářstva. Svatováclavská legenda, začínající slovy »Ut annuncietur« (Aby zvěstováno bylo), otiskuje se tu v českém překladu po prvé; pro životopis sv. Prokopa pojali vydavatelé obvyklou středověkou legendu, známou na př. z překladu Střížova, vydaného v nakladatelství Kuncířově. Tyto texty vybral, namnoze podle rukopisů nově upravil a vzorným, uhlazeným překladem do češtiny převedl univ. prof. dr. Ryba, zatím co umělecko-historický výklad obstarali univ. prof. dr. Matějček a J. Šámal. V jejich obsáhlém komentáři se dočítáme nejprve o ilustrovaných knihách středověkých vůbec a o typech, podobných vydávanému rukopisu, zvláště. Je to známá bible Velislavova, největší zachovaná zlomek knižních ilustrací k Písmu svatému, která jeví příbuzný sloh s knihou krumlovskou. O ní se mluví podrobně na dalších stránkách; kniha se rozbírá jako celek i v jednotlivostech, sleduje se její význam pro dějiny kroje, srovnávají se s jejími obrázky jiné ikonografické památky úcty oněch tří našich patronů. Ke konci se otiskuje seznam titulních přípisů k jednotlivým obrázkovým výjevům v latinském i českém znění. Legendy upřímně doporučujeme; patří k publikacím, které mají trvalou cenu a které dovedou způsobit vždy nové potěšení. Pro čitatele domácích světů mají Legendy tím větší hodnotu. — nč—

Karel Schulz: **Prsten královnin.** V knihách »Řádu« vydalo nakladatelství »Vyšehrad«, Praha II. — Cena brož. 28.— K. — Po »Penízi z noclehárny« vychází druhá kniha povídek Schulzových, nesoucí název stejnojmenné povídky z II. části knihy. Je-li úvodní »Tvář neznámého« svým visionářským námětem ještě jakoby vzpomínkou na oblast autorem zprvu hodně oblíbenou, zařadili bychom povídku »Špatný hráč« (z celého souboru nejdelší) mezi nejzdařilejší pro lahodu vyprávění a jasnou kresbu postav, ovzduší a děje. I »Blázen před zrcadlem« upoutá nezvyklostí námětu. Hist. povídky, tvořící druhý díl knihy, usilují o lidský výklad vzdálených dějů a osudů jejich postav. Kk.

P. Leo v. Rudloff: **Malá věrouka pro laiky.** Přeložil Benediktin emauzský. — Je nesporné, že zájem o náboženské otázky vzrůstá. Svědčí o tom nejen návštěva chrámů, ale i hojná účast na přednáškách vysloveně náboženských. Křesťan má mít určité náboženské vědomosti, odpovídající jeho věku a vzdělání. Mnozí však snaží se o prohloubení těchto. Těm dobře poslouží »Malá věrouka«, jednající ve výstižném, srozumitelném překladu o víře, jednom Bohu ve třech osobách, svátostech, posledních věcech člověka a světa. Vhodný kapesní formát, dobrý papír a tisk jsou předpoklad, že »Malá věrouka« se rozšíří brzy v nejširším okruhu těch, kdož usilují o rozšíření svých náboženských vědomostí. — Brož. cena 39 K. Vydal »Vyšehrad«, Praha II. Kk.

T. i. h. a. m. é. r. T. ó. t. h.: **Vítězství Kristovo. - Panna Maria.** Druhé vydání. Upravený překlad Dr. A. Stříž. — Cena brož. 30.—, váz. 42.— K. — Tato kniha proslulého moderního kazatele pojednává v první části o velikém tajemství Kristovy vykupitelské smrti. Druhý díl jest oslavou blahosl. Panny Marie. Je v něm pojednáno o mariánské úctě, která vždy povznášela lidstvo a naplňovala je mírem a radostí. Matka Sedmiboletná pak podírá nás na cestě slzavým údolím. Vydal »Vyšehrad«, Praha II.

Ve sbírce »Pro život« vyšly v poslední době tyto svazčky: Sv. 22.: »Co s památkami« od Karla Sourka, přijde jistě vhod v nynější době, kdy se tolik zvýšil zájem o památky národního umění a kultury. — Sv. 23.: »Rozhlas a slovesnost« od Olgy Srbové všimá si a rozvádí některé otázky slovesné části rozhlasu. — Sv. 24.: »Čechy předhusitské« od Dr. L. Peřicha výstižně, a čeho si nejvíce ceníme, srozumitelně, líčí české duchovní a náboženské poměry 14. století. Postavy Waldhauserova, Miličova, Stitného, Matěje z Janova podány tu i se svými snahami výrazně a výstižně. — Sv. 25.: »Jesuité v Čechách« z pera B. Benetky je hutná a zdařilá studie o působení tohoto řádu u nás. Otázku poměru jesuitů k našemu národu, strašící dosud v tak mnohých hlavách, zodpovídá tu autor s klidnou přesvědčivostí. — Sv. 26.: »Julius Zeyer« od V. Renče jsou, jak podtitul svazčku dosvědčuje, poznámky k letošnímu jubileu tohoto významného básnického a spisovatele zjevu naší literatury. — Svazčky »Pro život« vydává »Vyšehrad«, Praha II. Cena jednotlivě a K 3.69. — Kk.

27. svazek »Pokladů národního umění« popisuje Myslbekův pomník sv. Václava na Václavském náměstí v Praze. Autor Dr. Rudolf Rouček líčí růst svatováclavského motivu ve výtvarném umění až po Myslbeka, uvádí dějiny pomníku a jeho genezi od prvního návrhu v r. 1887 do jeho dokončení v r. 1913. Dvanáct výrazných reprodukcí doplňuje dobře tento nový svazek »Pokladů«, jež vydává »Vyšehrad«, Praha II. Cena 5 K. Kk.

Věnc nejkrásnějších písní Matce Boží. Vydal a zasílá klášter Salvatorianů v Praze-Lhotce. Obsah zpěvníku levné ceny (5 K), lahodné úpravy a pečlivého nototisku, obsahuje 30 jedno- i více-

hlasých mariánských písní. Pro mariánské pobožnosti, k májovým besídkám a akademím přijde zpěvníček jistě vhod. Zejména dětské besídky najdou v něm nejednu perličku pro své vystoupení. Po stránce hudební přehlédl zpěvníček mistr V. Říhovský. Titulní obrázek Matky Boží ze strženeho staroměstského sloupu výrazně tlumočí úmysl vydavatelů: přispěti zpěvníčkem k usmíření potupené Královny míru, jejíž chrám v Praze-Lhotce spravují. — Kk.

Misijní koutek.

Františkáni na celém světě.

Podle statistiky uveřejněné ve františkánském měsíčníku »Acta Ordinis« měl řád sv. Františka (OFM) dne 4. října 1940 úhrnem 25.116 členů, kteří tvoří 106 provincií a obývají 2.105 klášterů. Na Kristově vinici pracuje o spáse duší 12.646 kněží-františkánů, na kněžství se připravuje 4.477 kleriků. V tak zvaných se-rafinských kolejích studuje 7.692 chovanců.

Nyní navštívme alespoň myslí františkánské misie na celém světě. Přehlédneme si v duchu misijní oblasti ve všech světadílech, svěšené našemu řádu.

Začneme Evropou. V Evropě františkáni spravují 6 misí, a sice v Norsku (1), na Balkáně (4) a v Cařihradě. Na cestě z Evropy je navštívíme na ostrově Rhodu; potom přeplyjeme do Asie, která je na misie nejbohatší (40). Sv. Země je vůbec prvním misijním územím našeho řádu. Františkáni jsou strážci posvátných míst. Nejvíce misijních oblastí svěšených našemu řádu má Čína (30), pak Japonsko (4), Indie (2) a Indočína (1).

Též v Austrálii (1) i Oceánii (2) hlásají františkáni Kristovo Evangelium. V Jižní Americe je najdeme téměř ve všech státech: v Argentíně (4), Bolívii (5), Brasilii (6), Peru (2), v Chile (1), Columbií, Ecuadoru, pracují i mezi domorodými Indiány. Ve Střední Americe jsou na Kubě, v Quatemale a Mexiku. V Severní Americe jsou v Kanadě a ve Spojených Státech.

V Africe spravují františkáni 15 misí. Již za života sv. Františka obětovali jeho první bratři život za víru v Maroku v sev. Africe. Plujeme-li kolem západních afrických břehů, najdeme hnědé bratry v Tunisu, Maroku, Portugalské Quinei a v Belgickém Kongu. V Africe pracují bratři úspěšně i mezi tmavým obyvatelstvem. Jejich činnost kvete i ve Spojených Státech jihoafrických, v Somálsku a v Mozambique. Na východě Afriky jsou v Egyptě (3), v Lybii (3) a v Habeši. Egypt a Habeš byly již v první polovině 18. stol. cílem prvých Evropanů, Čechů. Řád takto plní úkol svěšený apoštolům: »Jdouce do veškerého světa, hlásejte Evangelium všemu stvoření!« (Mar. 16, 15.)

fr. Serafín.

Cesta k víře.

Starý vážený Číňan Uan měl zvláštní sen. Zdálo se mu, že vidí paní, nesoucí v náručí roztomilé dítětko, a že mu velí cestovati na jihovýchod, aby se tam s ní opět setkal.

Po celý den vířil sen učenému Číňanu hlavou. Jelikož obrázkové písmo, jež znázorňuje matku s dítětem, se čte jako naše slovo »štestí«, usoudil pan Uan, že onen zvláštní sen o vznešené paní s dítětem v náručí musí pro něho znamenat něco dobrého. Vyšel se tedy na cestu na jihovýchod.

Přišel ke katolické misijní stanici. Když vstoupil do kostela,

spatřil tam sochu Matky Boží. Ulekl se a pravil svému průvodci: »To je ta paní, která se mi ve snu zjevila. Tak jsem ji viděl, jak zde stojí.« Potom se představil misionáři. Vypravoval mu o svém snu a o tom, kterak zase našel onu paní s dítětkem v kostele.

Když se učenec Uan blíže seznámil s misionářem, poprosil ho o vyučení v katolickém náboženství. Po důkladné přípravě byl přijat do Církve. Leinenbach S. V. D. Tingtao-Huangtien.

Malé apoštolky.

Dopis z apoštolského vikariátu Kveitech v Číně uvádí krásný příklad, jak i malé děti mohou přiváděti dospělé k poznání sv. víry.

Čtyři děvčátka 10—12letá chodila delší dobu na vyučování do katechetické školy do Niflingu. Jejich domovy však byly od misijní stanice velmi vzdáleny, takže se nemohla zúčastňovati denních pobožností v misijním kostele. Bystré hlavičky si však brzy pomohly. Upravily si ve stodole kapličku a pravidelně dvakrát denně se tam scházely. Jejich zpěvem a hlasitou modlitbou byli brzy přilákáni pohanští vesničané. Docházeli za nimi nejprve ze zvědavosti a aby se s nimi pobavili. Později jim to však nedalo a přidružovali se poněkud k dětskému zpěvu a modlitbám.

Most k těmto pohanským srdcím byl již postaven. Brzy se usku-tečnila i jejich touha po pravé radosti, která prýští z víry, jak ji pozorovali u děvčátek. Velká část vesnice byla takto získána vírou, věrností a horlivostí malých apoštolů Církvi svaté. Dnes jsou téměř všichni vesničané horlivými katolíky.

Steyler Missionsbote.

Kropení svěcenou vodou.

Používání svátostin má někdy podivuhodné účinky; o tom svědčí mnohé případy. Jeden takový se udal v čínské vesnici ve vikariátu Hankov.

V této vesnici žila dlouho jen jedna katolická rodina. Již se zdálo, že jiné rodiny pro sv. víru nebudou ani získány. Na počátku minulého roku se však ve vesnici rozšířila nakažlivá nemoc, která zachvátila mnoho lidí. Když již pohané neměli žádného prostředku, jímž by zabránili dalšímu šíření, prosili v katolické rodině, aby pokropili jejich domy svěcenou vodou; doufali pevně v Boží ochranu. Katolická rodina ráda vyhověla. A skutečně, od toho dne již nikdo na tu nemoc nezemřel. Ještě je však radostnější, že od té doby bylo pokřtěno 40 dospělých lidí a mnoho se jich ještě na sv. křest připravuje.

Agentia Lumen.

K pohoršení pohanů.

Jak je katolictví v mnohých rodinách japonských v opovržení, lze pochopiti z případu, který zažil loni P. Mühlbauer SVD, misionář v Nagoya.

Otec jedné dívky, která docházela do misie, vyhledal misionáře a zakazoval mu pokřtiti svou dceru. Vyhrožoval mu, že ho usmrtí, jestliže se tak stane. Sama dívka musila doma často zaslechnouti strašná slova od své vlastní matky; jako na příklad: »Ty máš jen obličej lidský, ve skutečnosti jsi ďábel« — nebo »věřila jsem, že jsem dala dítěti život, ale nyní poznávám, že jsem porodila zvíře.« — Přes to vše zůstává dívka pevná ve víře, třebaže může jen zřídka, a to tajně, docházeti do misie. (»Ignis Seraphicus.«)

Antonín Špale: **BIBLE, JEJÍ POSTAVY A DĚJE.** — Vydal Jan Lebeda, Praha. — Smysl vydání této knihy (500 stran dobrého tisku a papíru, s 25 reprodukcemi v druhé části, 5 map) je vyznačen na konci úvodního »slova ke čtenáři«: Má to býti střed mezi úplným Písmem svatým, které jest napoprvé těžko pochopitelné a příliš dlouhé, a mezi školní dějepravou, která předpokládá výklad a doplnění katechetovo a jest dospělému příliš stručná. — Aby kniha byla co nejlacnější, je vydána soukromě. Ti, kdož ji objednájí naším prostřednictvím, obdrží ji váz. za K 40.—, mimo pošt.

Dobrovolné příspěvky na vydávání časopisu jsou vítány a budou, pokud si to dárce výslovně nezakáže, kvitovány.

VYCHÁZÍ S CÍRKEVNÍM SCHVÁLENÍM.

Vlastním nákladem Svatováclavské Ligy v Praze IV., Hradčanské náměstí číslo 8. — Redakce a administrace tamtéž. — Vychází 1. a 15. každého měsíce kromě července a srpna. — Redakční uzávěrka 5. a 20. každého měsíce. — Cena jednotlivého čísla 50 hal. Předplatné na celý rok i s poštovní záslilkou 10 K. — Číslo Pošt. spořitelny Praha 208.401, čís. telefonu 617-70. — Řídí redakční kruh. — Odpovědný redaktor Josef Kozák, Praha. — Používání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů pod čís. 15.206/VII. ze dne 18. ledna 1936. — Dohledací pošt. úřad Praha 11. — Vytiskla kniht. Josef Bartl nást., Praha VII., Goetheova 14.

KATOLÍK

Líst Svazu katolických mužů a Katolické akce

č. 11

Vychází čtrnáctidenně. — Ročník VI. (XXIII.) — V Praze dne 1. června 1941.

Modlete se za slavný příchod Ducha Svatého!

Stojíme na prahu Svatodušního Hodu Božího, seslání Ducha Svatého na apoštoly a učedníky Páně.

Svátky svatodušní jsou pro zbožnou křesťanskou duši dny, o nichž má svými modlitbami a svatým životem docílit většího omilostnění Duchem Svatým, má znovu získati, nebo rozhojnit ty dary, které Bůh Duch Svatý rozdává ve svátosti biřmování, když Svým svatým plamenem lásky posiluje duchovní život. Shod denního života tolik duchovní život ubíjí; věčná starost o časné blaho téměř stravuje všechny naše myšlenky, že svátky tak duchovně plné a duši osvěžující uplynou bez větší pozornosti. I když dlíme v ty dny ve chrámě, jsme tu přítomni jen tělem, kdežto duch tone v pozemských starostech. Abychom se vžili do postavení svatých apoštolů, dychtivě očekávajících sestoupení Ducha Svatého, abychom v plné pokoře a s nevýslovnou touhou prahli po této neobyčejné milosti Boží, k tomu nemáme dosti pevné vůle a rozhodnosti. Proto těchto několik řádek platí všem křesťanům dobré vůle, aby letošní Boží Hod svatodušní oslavili.

Jako ze svatých apoštolů učinil teprve Duch Svatý neohrožené a statečné šířitele křesťanství, tak i nám je třeba pro působení a život v duchu a v pravdě Kristově, sedmi darů Ducha svatého. Toto vědomí musí nás proniknouti tak, jako tuhý mráz proniká kosti, musí přehlušiti vše, co poutá duši k pozemskému životu. Uvědomíme-li si takto pravý význam Božího Hodu

Svatodušního, jistě se rozhodneme k dokonalé a úplné obnově v Duchu Svatém. Již několikrát jsme zde vybízeli důtklivě k důvěrné a pokorné modlitbě a činíme tak se zvláštním důrazem i nyní, neboť taková modlitba patří k neúčinnější přípravě duše na návštěvu Ducha Svatého. Ona jest jako osvěžující křišťálová voda, smývající prach všednosti s našich údů, jako pramen, z něhož poutník klesající pod břemenem únavy a horka uhasí žízeň.

Jistě každý z vás zná velebnou píseň »Tvůrce mocný nebes země«. Až se budete modliti, začněte svoji modlitbu slovy této písně, pokračujte s důvěrou oddaného dítěte modlitbou Páně: Otče náš, pozdravte Marii Matku Boží, vzývejte svatého Michaela archanděla a všechny kůry nebeské a pak uvidíte, jaký klid a mír naplní Vaši duši, jak bude připravena přijmouti ve svůj příbytek Boha Nejvyššího. Modlitby a přípravy pro příchod Ducha svatého je třeba nejen pro vás samy, ale i pro všechno lidstvo, jest jí třeba jako soli země. Proto opakujeme znovu a snažně: modlete se za slavný příchod Ducha Svatého, aby Jeho milost se dotkla všech dítek Božích, vedla je po cestách svatosti a ochránila před záhubou časnou i věčnou. Povstaň tedy, duše křesťanská, z prachu země, vzes se k nebes výšinám, abys přijala všechny dary Ducha Svatého a obstála pro svou spásu ve všem, co vyjde ze Spravedlnosti a Soudu Božího.

Křišťan.

A když přišel den Letnic, byli všichni pohromadě na jednom místě. Tu povstal náhle s nebe hukot, jako když táhne vítr silný, a naplnil dům, kde seděli; i ukázaly se jim jazyky jako ohnivé rozdělující se, a posadil se na každém z nich (jeden) a všichni byli naplněni Duchem svatým a počali mluvit jazyky, jakož ten Duch dával jim promlouvati.

Skutk. ap. 2, 1—4.

Dvě cesty.

(Kurs duchovního života. IX.)

Dne 4. října slavíme svátek světce, který náleží mezi nejznámější. Mezi nejmilejší. Svatého Františka z Assisi. Jest to ten světec, jehož podivné obrazy jsme vidávali v hrozných reprodukcích a jasném barvotisku za výklady u řezbářů nebo papírníků, jak klečí s rozpřaženými pažema a před ním se vznáší ve vzduchu obraz Ukřižovaného, od jehož ran se linou v podobě čar jakési paprsky k odpovídajícím částem těla světce. Jistě jsme mnozí neporozuměli tomuto podivnému výjevu. A přece to jest obraz historické skutečnosti z roku 1224 s hory Alverny, kde tento světec dostal do svého těla viditelné podoby ran Kristových, které podržel po dva roky až do své smrti. Ale kdo jest zájmem o Boha a věčný smysl lidského života blíže, ten by viděl v tomto obraze víc. Viděl by v něm splněnou touhu nejušlechtlejších lidských srdcí, nejhoroucnější zápaly lidských přání po spojení s Bohem. Nemluvím již lidem odumřelým Bohu a žijícím jen snahami po tělesném životě. Mluví k těm, kteří touží po hlubinách křesťanského života. A ti mi již rozumějí. Rozumějí, že vlastní lidský život se ne-žije viditelně, vzrůstem, zdravím, svaly, smysly . . ., že vlastní lidský život jest právě vnitřní a neviditelné lidské myšlení, city, snahy. A v těchto oblastech vystupuje lidský duch až k poznání a vědomí určitých hlubin Božích, k poznání hlubin Boží svatosti, krásy, dobroty, lásky. A k tomuto poznání se přidruží v lidském srdci převeliká láska k Bohu nejdobrotivějšímu a touha, obejmouti v srdci tuto nestvořenou a věčnou krásu a zůstat s ní spojen. V tomto vědomí spadne velikost světa na její vlastní místo, do její pomíjivosti a marnosti. — Ano, to jest vlastním smyslem duchovních hlubin, dojítí spojení s Bohem. A myslím, že kdo si odnesl z našich kursů rozhodnutí, že se skutečně bude vraceti častěji mezi dnem k živé vzpomínce na Pána Boha oněmi slovy, která jsme si na-

zvali tajemstvím duše, že již možná poznal po několika týdnech velikost tohoto vědomí přítomného Boha a že porozumí dobře, co míním těmito slovy o spojení s Ním.

A přece je nutno, abychom šli dále. Proto úvodem připomínám onen obraz svatého Františka. Ostatně jste možná viděli již pravá umělecká díla z ruky Murillovy, Rafaelovy, znázorňující tutéž událost. Vzpomínám jej proto, abych vám na něm připomněl určité podstatné podmínky pravého spojení s Bohem. Ale dříve ještě něco: Mluvíme-li o těchto věcech, jde vám opravdu o vlastní cíl jejich, nebo o jakési ukojení duševní touhy buď po tajemných poznatcích nebo po citových požitech?

Považte: jdeme-li k někomu, může nám při tom jítí buď o něho, abychom splnili vůči němu určitý závazek, projevíli mu oddanost a úctu, splnili jeho vůli a pod. Nebo nám může jítí jen o sebe. Jdeme k němu pro svůj prospěch a nešli bychom, kdybychom nečekali z návštěvy u něho užítku. Ano, kdyby se dostavil žádaný užitek i bez této návštěvy, snad bychom si pomohli nějakým vzkazem nebo navštívenkou. Tedy jest možno hledati Boha ne pro Boha, ne proto, abychom Ho našli, nýbrž abychom našli a ukojili sebe. A dojde-li takový člověk jakéhosi ukojení svých citů jen představou Boha, pak se nestará, zda jest to Bůh, co ho těší nebo zda jest to jen nějaký výmysl. Jde mu jen o toto vědomí. A proto moje otázka, oč vám jde. A jde-li vám o to druhé, pak vám pravím, že se nesejdeme. Nám katolíkům jde o Boha a ne o představu Boha. Jde o spojení s Bohem jsoucím, živým a ne o spojení s nějakou smyšlenkou!

A teprve nyní se vracím k sv. Františku, na němž můžeme pozorovati podstatné podmínky spojení s Bohem samým. Jde-li vašemu srdci o pravost tohoto života, pak si především řekněme, že musí jítí tedy o dvě bytosti, jako při každém spojení. O Boha a o člověka. A ke spojení vede cesta, čili tyto dvě bytosti se mají sblížit. Kdo z nich stojí a čeká? Kdo z nich jde a touží? — A opět vám pravím: jde-li nám o Pána a Boha jsoucího a živého, pak nejen člověk,

Levý Hradec v barokní době.

Srovnáme-li nadšený zájem řady národních buditelů v 19. století o památný Levý Hradec se zmínkami o této kolébce českého křesťanství, obsaženými v dílech vlasteneckých dějepisců barokní doby, ješuity Bohuslava Balbína a kapitulního děkana Tomáše J. Pešíny z Čechorodu, neunikne našim zrakům poměrný malý zájem českého baroka o toto místo. Vždyť je neuvádí ve svém výpočtu význačných míst slánské h o kraje ani Bohuslav Balbín, též Balbín, který ve svých vlastivědných a dějepisných dílech projevoval intenzivní zájem o ostatní místa českých počátků jako Budeč, Tetín, Říp a j.

Vysvětlení tohoto podivného zjevu podávají nám poznámky, které Balbín v »Epitome« připojil ke svému vydání Křišťanovy svatováclavské legendy, spisku to, který výslovně praví, že kníže Bořivoj, byv na Moravě pokřtěn od sv. Metoděje, usadil ve svém území kněze Kaicha »na hradě, jemuž jméno H r a d e c« a založil tam kostel ke cti sv. papeže a mučedníka Klimenta. Toto místo legendy vykládá Balbín (prý ve shodě s jinými dějepisci jako Hájkem, Pulkavou, Lupáčem a Veleslavínem) tak, že první a nejstarší kostel v Čechách byl založen v Hradci Králové, nikoliv tedy v Litomyšli, jak se prý někteří domnívali.

Není-li dnes již sporu o tom, že se bezprostřední moc Bořivojova omezovala na levý břeh Vltavy a

nemohla tudíž zasahovat do končin Královéhradecka, je rovněž nesporným, že oním památným Hradcem o němž mluví na konci X. století mnich Křišťan, nebyl lež zapadlý dnes Levý Hradec, do něhož se podle Kosmova líčení uzavřel v době válek báječný kníže Neklan.

Levý Hradec, jenž podle Balbínova výpočtu desátků placených jednotlivými českými obrocími byl roku 1384 samostatnou farností (s ročním příjmem 5 kop grošů) a patřil v oné době k děkanátu řípskému v arcidiakonátu pražském, znal i Balbínův přítel a spolupracovník kapitulní děkan Pešina. Bývalý litomyšlský děkan byl ovšem přesvědčen, že první z čes. chrámů (sv. Cyrilem prý založených) stál v Litomyšli. Avšak uvádí i další kostely, k jejichž vzniku prý dala podnět Cyrilova apoštolská cesta do naší země: v Králové Hradci, v Sadské, na Vyšehradě a »n a h r á d k u H r a d c i, půldruhé míle za Prahou, na srážném kopci nad Vltavou«. O tom, že Pešina sám osobně navštívil hrádek (castellum) Levý Hradec, jenž tehdy náležel do majetku svatojiřského kláštera benediktinek na Hradčanech, svědčí i to, co dále vypravuje o památném místě. Bylo prý tam lze v jeho době spatřiti zříceniny onoho dávného hrádku a uprostřed nich ne porušenou, podle starého způsobu vystavěnou rotundu sv. Klimenta. Levohradecký hrádek býval prý v pradávných dobách jakýmsi soukromým sídlem Bořivojovým jako Sedeším Nezamyslo-

ale i On, ano, především a nejprve On, počíná cestu ke spojení. A teprve z Jeho milosti se roztouží lidské srdce a nastoupí k Němu svou cestu.

Jde tedy v našich úvahách i v našem skutečném životě o dvě cesty: o cestu Boha k nám a o cestu naši k Bohu.

První je cesta, kterou nastoupil sám Bůh, stav se člověkem. A když nám zanechal božským způsobem svou přítomnost, živou a celou a skutečnou, v podobě pokrmu ve Svátosti Nejsvětější, končí tuto cestu ke spojení s lidskou duší jednak vstupem do ní svou milostí, jednak sv. přijímáním tohoto svého Těla. To jest cesta Boží k nám, vyličená jednou větou, obsahující však vzdálenosti věčnosti a nekonečnosti.

Takto vstupuje Kristus Pán do duše každého věřícího, který ji aspoň tak připravil, že ji zbavil pokáním těžkých vin a hříchů. Tím tedy jest spojení uskutečněno. Ale jaké spojení? Se strany Boží. Ale jest to již duchovní život? Jsou to již hlubiny duchovního života? Zde začíná náš úkol a dnešní zájem. Jistě, že Bůh působí svátostnou přítomností velmi tajemné spojení lidské duše se Sebou, ale jak často člověk, který dnes dobře přijal svého Spasitele i zbavil se před tím hříchů, jak často za chvíli opět do nich klesá a spojení s Bohem ztrácí! A tu vysvitne i potřeba druhé cesty, totiž cesty naší k Bohu, ke spojení s Ním. A zajímá nás otázka, jak my ji nastoupíme, v čem u nás záleží? Jako Bůh sebe sami dáti nemůžeme. On dává sebe, ale co můžeme dáti my? My můžeme dáti své činy, skutky, jednání, to jest naše! A v tom záleží naše cesta a náš úkol ke spojení s Pánem Bohem.

Když se spojil Bůh s námi, když jest na dně naší duše, tu nastává náš úkol: spojovati s Jeho vůlí a s Jeho duchem ducha svého. V čem spočívá takové spojování?

Nejprve se zadíváme upřímně a jasným okem na svůj božský vzor. Co uvidíme? Soulad nejkrásnějších vlastností a ctností, uvidíme ideál nejsvětějšího smýšlení, nejjasnější vůle a nejkrásnějšího cítění. A potom se zadíváme na sebe! A co zde obyčejně spatříme? Plno

vým, *Ostromeč Mnatovým, Radotín Krasomyslovým* . . . Svědčí-li posléze uvedené údaje o tom, že kapitulní děkan podlehl výmyslům Hájkovým o předějinné době naší vlasti, je přece cenným údaj Pešíňův o r o t u n d ě na Levém Hradci. A tím zajímavějším jest tento údaj, že nedávné výkopy objevily vskutku zbytky někdejší r o t u n d y pod současným svato-klimentským kostelíkem a potvrdily tak Pešíňovu věrohodnost. Starobylá rotunda, jež sice nepocházela z cyrilometodějské doby, nýbrž až někdy z 12. století, nepřetržala dlouho učeného preláta. Zemřel vlastenecký Pešina za velkého moru v Čechách v létě 1680 a čtyři léta po té za kněžny abatyše svatojirského kláštera Anny Mechtildy Schwenweisové z Eckštejna zmizela s povrchu zemského i rotunda levohradecká, aby byla nahrazena nynější chrámovou lodí. Přestavěný kostel posvětil děkan metropolitní kapituly Václav Bílek z Bilenberku.

V těchto dnech, po rozsáhlých opravách, jež vedle rotundy odkryly i pravěké zároviště, bude 8. června znovu posvěcen památný kostelík levohradecký, v jehož stínu byl v únoru 982 za pražského biskupa povolán sv. Vojtěch. Zaslouží si věru tento památný, dnes již jen filiální chrám, aby u příležitosti této významné slavnosti bylo vzpomenuť alespoň jedné z kapitol jeho bohaté minulosti, aby bylo vzpomenuť oné doby, kdy starobylá románská rotunda musila ustoupiti nové, modernější, barokní svatynce.

Václav Ryneš.

MŠE SVATÁ - OBĚŤ NEJSVĚTĚJŠÍ.

Modlitba (kolekta). Slovo kolekta (od latinského slova colligō — sbírám, shromažďuji) znamená modlitbu, kterou se modlíme jsouce shromážděni a na myslí usebrání při nejsvětější oběti.

Boha Trojjediného oslavili jsme andělským chvalozpěvem a Jemu vzdali patřičnou úctu, která jakožto nejvyššímu Pánu mu náleží. Jest úplně správné velebiti Toho, před Jehož majestát se odvažujeme předstoupiti a prosby v modlitbě obsažené přednésti. On jest jediný Nejsvětější, jediný náš Nejvyšší Pán. —

Oltář, jak jsme si již dříve řekli, znamená Krista. Proto kněz políbením vzdává Pánu Ježíši úctu, odanost a lásku. Přímluva pak svatých, jejichž ostatky na oltáři se chovají, má nám pomáhati k vyslyšení našich proseb. Opětným pozdravem: *Pán s vámi;* a odpovědí: *I s duchem tvým,* přejí si kněz a lid navzájem, aby modlitba byla opravdu účinná a s pomocí milosti Boží bylo dosaženo jistého výsledku. Dobře cítíme svoji neschopnost sami se usebraně modliti, třeba nám pomoci shůry. Jak při pozdravu »Pán s vámi« tak při slovech: »*Modleme se*«, rozpíná kněz před prsama ruce na znamení, že naše modlitby musí vycházeti ze srdce. Úklona hlavy při slovech: *Modleme se!* směrem k oltářnímu kříži, vyjadřuje naší pokoru před všemohoucím Pánem.

Modlitbu tvoří dvě části. První část obsahuje tajemství, nebo událost, kterou toho dne konáme, anebo vyjadřuje určitou charakteristickou vlastnost světe, jehož oslavujeme. Na př. modlitbou na Hod Boží svatodušní: »Bože, jenž jsi dnešního dne srdce svých věrných osvícením Ducha Svatého poučil . . .« je vyjádřeno tajemství svátků svatodušních: Seslání Ducha Svatého a jeho účinky; jasné poznání plánů Božích, pochopení, proniknutí všech svatých pravd, jež Kristus apoštolům hlásal. Nyní osvícení jsouce Duchem Svatým, pochopili apoštolové slova Spasitelova: »Ještě mnoho mám mluvit vám, ale nemůžete toho nyní snést; když však přijde onen Duch pravdy, naučí vás veškeré pravdě.« (Jen 16, 12.)

Druhá část modlitby obsahuje prosby, kterými chceme ze slavnosti či svátku dosáhnouti duchovních výsledků. Modlitba výše zmíněná v této části pokračuje: »Dej, abychom v témže Duchu pravdu poznávali a z jeho útěchy stále se radovali.« Jak jest důležité ve světle milosti Ducha Svatého poznávati svaté pravdy! Nesmí člověk stavěti svůj rozum na prvé místo tam, kde se jedná o tajemství a hluboké náboženské pravdy! Jest třeba uznání vůle a úmyslů Božích. Tento souzvuk, tato souhra dá jediné v plné míře útěchu a pravou duchovní radost. Tak asi se máme dívati a rozuměti mešní modlitbě (kolektě).

Skoro všechny mešní modlitby obracejí se k Bohu Otci, Jehož prosíme skrze Ježíše Krista. Plníme tím příkaz Kristův: »Budete-li zač prositi Otce ve jménu mém, dá vám; proste a dostanete, aby radost vaše byla vrchovatá.« (Jan 16, 25.) Všemohoucí Bůh poslal naši přirozenosti, prvotním hříchem pokazené, svého Syna, aby ji opět pozvedl k Bohu Tvůrci. Obětí na Kříži dílo vykoupení bylo dokonáno; obětí nekravou, Mši svatou, denně se Syn Boží nabízí Otci svému, jakožto smírná oběť za naše viny. A tak jako Otec přijal jednou krvavou oběť Syna svého a otevřel lidstvu ztracené nebe, tak při-

jímá i oběť nekrvavou a otevírá znovu a znovu štědrou svoji ruku a sesílá nám své milosti. *Závěr modlitby* jest zakončen odpovědí »Amen«, jež značí tolik co »Staň se!« Modlitbu až k závěru modlí se kněz s rukama rozpjatýma, aby naznačil směr, kterým se mají naše modlitby nésti: pozdvižením myslí k Bohu. Počet modliteb mešních řídí se určitými přesnými předpisy.

disharmonií s tímto ideálem. Mnozí, velmi mnozí se zarazí již při tomto prvním pohledu a ztratí odvahu. Spatří takové množství vlastních obtíží a překážek, že vzdálenost od Ježíše jest nesmírná. — Ale kdo jest mu blízko? — Každý musí začítí velmi daleko a velmi pokorně. A tu bych upozornil na chybu, které se mnozí dopouštějí: začnou se velmi úporně zabývati sebou, pozorují, pitvají, rozbírají, promýšlí své chyby a náklonnosti do podrobností a ztratí při tom skoro úplně s očí svůj vzor, svého Spasitele. Jest třeba spíše opaku: důvěřivě, odhodlaně, radostně se dívati více na Něho, než na sebe. Již tento stálý pohled s velkou láskou k Němu působí přeměnu v duši. Nepravím ovšem, že nemáme dbáti svých chyb a svých nedobrých vlastností, ale nesmíme tento pohled odlučovati od pohledu na Krista Pána!

Pamatujme, že jest potřebí vedle milosti Boží a pevně vůle také času a trpělivosti. Kdo chce býti brzo hotov s cestou k Bohu, jest s ní také vskutku brzo hotov, ale opačně! Nedosáhne ničeho nebo jí nechá býti! Jest třeba času! — Člověk nesmí hned nadšeně vzlétnouti k nejvyšším ctnostem a nejvyšším vzorům, podle příkladu světců, nýbrž nejprve musí projíti nízkou cestou nápravy. Nejprve si upřímně řekne, že mu velmi chybí určitá krásná vlastnost, kterou vidí na Spasiteli, a že jest třeba, aby si ji získal. Denně ráno i večer na ni vzpomíná, denně v modlitbě se srovnává ve svém smýšlení i jednání s duchem a vzorem Krista Pána a pozoruje, zda se k Němu blíží či zda se odchyluje. Neklesá na mysl. Denně znovu začíná, věrněji a věrněji. A to jest začátek naší cesty k Bohu. A teprve splněním této obojí podmínky pro splnění cesty Boží k nám a naší k Němu, nastoupili jsme opravdu skutečnou cestu k Bohu. Chybí-li jedna z nich, pamatujme, že nikdy k pravému spojení nedojde a náš život, třebas navenek sebe duchovněji, by byl klamem. Jestliže jste tedy pochopili, začněte hned ve své snaze na tomto místě a vložte do své denní myšlenky, do svého tajemství, také pozornost na vzor Ježíšův a na své smýšlení a jednání i cítění a snažte se již od nynějška vyrovnávati určité rozdíly. A dá-li Pán Bůh, příští se naučíme podrobně pracovati na některém nedostatku své povahy, abychom podle toho mohli i všechny ostatní odstraniti a tak stoupati po strmé, ale blahé cestě za KRISTEM.

R o m a n u s :

KMOTROVSTVÍ.

Církev, které záleží na tom, aby všechny její údy byly živé nejen ve smyslu tělesném, ale především ve vnitřním, duchovním, přijímajíc ve křtu svatém nového člena, dává mu vedle vlastních rodičů ještě rodiče duchovní. Snad nevolíme přesný termín, řekneme-li, že Církev v kmotrech hledá ručitele za duši svého nového údu; leč smyslem snad se blížíme definici katechismu. Mezi křtěncem a kmotrem vzniká duchovní příbuzenství, povstává pevné pouto mezi chráněncem a ochranitelem.

V záplavě formalismu setřel se pravý a hluboký smysl kmotrovství a tak při křtu svatém jest kmotr pomalu pouhou figurou a mnozí a mnozí kmotři a kmotry si již vůbec neuvědomují, že slibovali před Bohem pečovatí o dítě tak, jakoby byli jeho rodiči. Ze za dítě slibovali věrnost Církvi a plnění církevních zákonů. Církev jejich slib přijala a jednou bude jim skládati účet z toho, jak plnili dobrovolný slib při křtu.

Tam, kde užívají místo našeho kmotr a kmotra názvu křestný otec a křestná matka, tam vynikne snad spíše hloubka tohoto duchovního přátelství. A tam také jest vzájemný vztah mezi kmotrem a kmtřencem užší než u nás.

Nebudeme zde opakovati výklad a obsah kmotrovství. Má býti znám a kdo již zapomněl, co o tom Církev učí, ten nechť si vezme do rukou katechismus a tam si ty věci zopakuje. Rádi bychom dnes pouze pronesli několik slov k těm, kdož se již kmotry stali nebo se kmotry stanou a připomněli jim jejich vážné závazky, které tím na sebe přejímají.

Církev vyžaduje pro kmotry jistou kvalifikaci. Každý nemůže býti kmotrem, neboť každý se nemůže zavázati k plnění těch povinností, jaké mu kmotrovství ukládá. Již tím, že Církev si vybírá mezi svými údy zvlášť kvalifikované a je povolává za ochránce nově pokřtěných, již tím ukazuje, jaký důraz klade na tuto funkci. Lidé však málo na to dbají. Za kmotry se volí bohatý strýček, vlivný příbuzný nebo známý a je sta případů, kdy za kmotra byla vedena osoba, která nebyla ani katolickým křesťanem. Jakýmsi snad již jenom podvědomým zbytkem pravého smyslu kmotrovství bývá zvyk, že dítě dostává jméno po kmotrovi. Příjmení má po rodičích, jméno po tom, kdo před Bohem slibuje zastoupiti rodiče a starati se o duši křtěncovu. A jak by tyto povinnosti mohl plniti člověk, který není k tomu kvalifikován?

Ovšem ani kmotři si nejsou vědomi svých závazků k dítěti, které drží v rukou při křestním obřadu. Domnívají se nejčastěji, že splnili svou povinnost, když dají svému kmtřenci nějaký ten dárek. Více již se o dítě nezajímají. Zapomněli velmi rychle to, co slibovali a byli by snad udiveni, kdyby jim to někdo připomněl. Jak pečlivě zkoumáme a rozhodujeme se, máme-li se podepsati jako spoluručitelé a jak lehkomyslně přijímáme na sebe kmotrovství, neuvažující, že tím běheme na sebe velký závazek vůči Bohu i vůči svému kmtřenci. Ano, ve věcech duchovních dovedeme býti velmi lehkomyslní!

Dříve aspoň kmotr se cítil povinován pomoci svému kmtřenci, když se tento k němu obrátil s prosbou o pomoc v časných potřebách. Dnes by většina kmtřů byla udivena, kdyby jejich kmtřenci k nim přišli se třeba jen poradit! Ano, tak nízkou již poklesl u nás význam kmotrovství!

A kde třeba hledati příčinu nevážnosti k tomuto duchovnímu příbuzenství? Hlavní důvod spočívá v povrchném životě náboženském. Chodíme do kostela, dokonce snad jednou za rok přijímáme svátosti, ale tím jsme (podle našeho názoru) splnili již všechny své povinnosti k Církvi. Již nedovedeme »vivere cum Ecclesia«, žíti s Církví! Jako nestačí jíti do zaměstnání a zase se z něho vracet, tak také nestačí, abychom do chrámu přicházeli a z něho po skončení svatých obřadů se vraceli domů. V zaměstnání musíme plniti své povinnosti a také v životě duchovním jsme zavázáni plniti ty povinnosti, jež jsme dobrovolně přijali při křtu svatém. A když na tyto závazky jsme snad zapomněli, potom je tu právě kmotr, který je zavázán připomenouti nám slib, který naším jménem složil do rukou kněze při křestním obřadu. Jak však

nám může co připomínati, když sám dobře neví, co sliboval?

Zde je kořen duchovní malosti a trestuhodné povrchnosti! Zavazujeme se slavnostně a nevíme dobře k čemu. Přijímáme pozvání ke kmotrovství a nevíme, jaké povinnosti tím na sebe přejímáme. A rodiče, vyprošující si kmotrovství, nejsou si vědomi, co od kmotra svého dítěte mají očekávat.

Ještě snad méně toho víme o kmotrech při svátosti biřmování. Nebojme se přiznat, že zde dokonce jednáme ještě lehkomyšlněji. Koho chceme při tom ošáliti? Boha? Církev? Nebo snad lidi? Ty snad ošálíme, ale nikoliv Boha. Jistě však ošálíme biřmovance, když mu postavíme kmotrem člověka, který jest kmotrem pouze na oko. Jsou takové případy a je jich mnoho. Nezatajujme si to. Bylo by to možno, kdybychom si jasně uvědomili, čím tato svátost je pro toho, kdo ji přijímá?

Vykupitel ustanovil Církev k tomu, aby nám otevřela bránu nebes. Dal jí mnoho prostředků, které jsou jakýmsi klíči k nebeské bráně. Ve svátostech nám poskytuje milosti, abychom mohli co nejpohodlněji dojít ke svému věčnému Cíli. Abychom pak ještě bezpečněji mohli kráčet po pravé cestě, vybírá nám Církev mezi svými členy zvláště kvalifikované, aby nás podpírali a pomáhali radou a skutkem. Na nás potom jest, abychom všech těchto dobrodiní užívali. Nečiníme-li tak, je to naše chyba a naše škoda. Kromě rodičů dala nám Církev ještě dva kmotry. I ti nám mají pomáhat na cestě dobra. Nečiní-li tak, neplní svoje sliby a závazky. Ano, kmotrovství jest veliký závazek. Uvědomněme si to všichni, kdož jsme za kmotrovství požádáni. Potom bude i duchovní život kmotřenců docela jiný. Budou opravdu živými údy Církve a budou vyprošovati požehnání boží těm, kdož před Bohem se prohlásili jejich ochraniteli!

Bořivoj Benetka:

Historik města českých královen.

Metropole českého východu a věnné město českých královen Hradec Králové, vzpomíná letos dvou svých vynikajících rodáků. V dubnu uplynulo dvě stě let od narození P. Františka Švendy, který položil základy k historii svého rodného města. Na podzim budeme s Hradcem vzpomínati narozenin jiného velkého Čecha a vlastence P. Dra Stanislavy Vydry, T. J., známého snad každému Čechu jako »Cordatus Bohemus«. Dnes několik slov památce P. Františka Švendy.

Švenda narodil se v sobotu před nedělí provodní dne 8. dubna 1741. Otec jeho byl tehdy městským radním; matka Klára byla rodilá Ikrmanová. František měl jediného bratra, Antonína, který vstoupil do kartusiánského řádu a ve Valdčích u Jičína v tamní kartouze zemřel jako předposlední převor kláštera v mladém věku 31 let.

Do gymnasia počal choditi Švenda jako jedenáctiletý chlapec; ukončiv jeho studium, vstoupil 10. října 1761 do jezuitského noviciátu v Brně. V době zrušení Tovaryšstva byl Švenda údem jičínské koleje, kde vyučoval v páté třídě gymnasiální a současně také byl představeným tamního chlapeckého semináře. Jičínská kolej byla zrušena 18. října 1773 a P. František se vrátil počátkem prosince do rodného města k svým rodičům. Po třech letech ujal se duchovní správy v Novém Hradci. Ku konci června 1783 navrátil se domů, aby uvolnil místo P. Josefu Kuchýnkovi, který byl na osadě jmenován řádným lokalistou. Na presentaci biskupské konsistoře byl Švenda ve svých 51 letech usta-

Zrna a zrnka.

Aby však naši kněží byli tím, čím mají a chtějí býti, totiž kněžimi »svatováclavskými«, potřebují pomoci. Hledají pomocníky nejen schopné, ale také věrné, vytrvalé a oddané. Jak smutně zní stesk unaveného starého kněze tolikrát zklamaného, stesk i na katolíky, kteří ho ranili svou nestálostí, neupřímností, lhostejností a zbabělostí! Kteří na něho nevzpomněli modlitbou, aby ho podepřeli! A on stál na výspě, větrem života ošlehán, pracoval do úpadu na tvrdé vinici, jež se stále zvětšuje, zatím co sil mu ubývá a pomoci se nedovolá.

»O kněze svatováclavské«. Věstník staroboleslavský.

Že jsou zlí lidé? Ne, nejsou! Jsou snad trochu jiní. Snad je mnohdy u nich tvrdá a hrubá skořápka. Ale dá se otevřít — láskou, účinnou láskou. Snad se mnohdy dívají nedůvěřivě, brzo však vy-cítí, kdo jde mezi ně z lásky k nim. A láska otevře jejich srdce, abyste mohli léčit jejich duši. Ovšem, že toho léčení potřebují ještě víc než pomoci pro tělo. Není divu. Kostel daleko a i kdyby byl blízko, pak do něj nejdou, byli zpracováni nepřátelskými hesly: Církev je zřízení kapitalismu a pomáhá držet dělníky v otroctví. Předsudky jim zavřely kostel. Ale tyto předsudky se rychle rozplynou, uvidí-li, že kněz jde k nim s láskou, uvidí-li, že kněz je jediným nezištným jejich přítelem.

»Museum« časopis bohoslovců.

Mírnost zdá se býti leckomu pátým kolem u vozu ctností. Mnozí se domnívají, že mírnost je výrazem ne křesťanské síly, nýbrž křesťanské slabosti. »Mírnost« jeví se býti téměř známkou méněcennosti. Pravda jest, že kdyby člověk byl vyhaslou sopkou, nepotřeboval by ctnosti mírnosti. Mírnost právě nás staví před neúprosný úkol — přes vlnobití vášní a citů hledati bezpečnou a jistou cestu k tomu, co je rozumné a správné.

»Základní ctnosti a osobnost.« Jitro.

Není však nutná změna na víře našich otců? Nikoliv! Křesťanství i dnes je schopné vyhověti všem duševním potřebám každého člověka. Vnější způsoby života se sice změnil, ale lidská duše se nezměnila. Dříve se pokřičovali lidé, když se vydávali na delší cestu, dnes jsou piloti, kteří před vzletem udělají kříž. Jsou ředitelé továren, kteří právě tak přesně navštěvují nedělní Mši svatou jako jejich starí rodiče, jenom že otcové chodili pěšky, kdežto oni přijíždějí autem. Jsou moderní dramatictí spisovatelé, kteří si přejí, aby byli pochováni v rouchu sv. Františka, jako nedávno zesnulý Hugo von Hoffmanstal.

Tihamér Tóth: Věřím.

Učitelka na dětech dobře pozná, jak se v rodině žije a hospodáří a velmi často dochází k poznání, že je v mnohých rodinách chudoba nebo i bída proto, že rodiče nedovedou hospodařit a proto toho nedovedou i děti. Koupiti si sešit nebo jinou potřebu nebo dokonce učebnici jim ani nenapadne, to musí dostat vypůjčit ve škole, vymáhají si mnohdy vše jako samozřejmou povinnost vůči nim a proto také neprojevují žádné vděčnosti a zacházejí s pomůckami přímo hazardně. Věru, že se nad tím soudný člověk pozastavuje, když vidí, že velká péče se stává místo dobra zlem, že by bylo takové rodině mnohem zdravější, kdyby neměla na koho se spoléhati a musila se dětem o vše sama starati.

»Charita dětí.« Ludmila, časopis Charity.

noven guberniálním dekretem z 21. května 1782 nedělním kazatelem při chrámu sv. Barbory v Kutné Hoře. Po pěti letech opouští i Kutnou Horu a trvale již se usazuje v rodném městě.

Švenda byl drobné postavy, okrouhlého obličej, převládající tváře; starodávný vlásenku nikdy neodložil. Chodil stále v klerice a svoje cesty podnikal pouze pěšky. V jeho srdci tvořily pevnou jednotu láska k Bohu, k vlasti a Církvi. Knězem byl příkladným a kladl nemalou váhu na to, že byl členem Tovaryšstva Ježíšova. I po zrušení řádu se snažil plnit řádovou reguli a každoročně, pokud mu to tělesné síly dovolovaly, navštěvoval žijící řádové spolubratry.

Švenda byl upřímným vlastencem. Nejlépe to dokázal svým dílem, jímž položil základy k pozdějšímu studiu dějin svého rodiště. Spis, nesoucí název »Obraz města Králové Hradce nad Labem«, jest psán česky a to slohem velmi příjemným. V díle jest snesen bohatý historický materiál pro dějiny Hradce Králové. V předmluvě k prvému svazku »Obrazu« obrací se Švenda k »Laskavým vlastencům« a ukončuje ji slovy: »By tedy, vlastenci moji, kteří nyní obrazu vlasti své, města Hradce, jen toliko již spodek noh vidí, truchlivostí pojeti zcela dolů nepustili také oči myslí, anobrž jich vzhůru pozdvihnouce, pohlédli na hlavu těch slavných a skvělých počátků předků svých a jich, ne-li v slávě a bohatství, aspoň v horlivosti, staré české upřímnosti a mravopoctnosti následovati se snažili, sepsáním příběhů města Hradce a příkladů předků našich nějak aspoň jim posloužití jsem se vynasnažil.«

Počátky Švendových příprav k napsání obsáhlého díla třeba hledati v dobách, kdy — jak sám v předmluvě podotýká — nemaje žádného úřadu a zaměstnání, jal se (r. 1773—6) nejprve sbírat paměti hradecské koleje jezuitské, při čemž si všímal i jiných příběhů světských i církevních, věcí i osob, pokud se vztahují nějak k Hradci. Počátky byly pro Švendu dosti obtížné, ale nezalekl se jich. Za svého pobytu v Kutné Hoře jal se tříditi sebraný materiál podle let. Navrátil se domů na trvalo, rozhodl se, že by vlastencům svým lépe posloužil, vydá-li všechny příběhy Hradce Králové v cizích jazycích semtam roztroušené v češtině. Při tom si však ještě stanovil, že »nebude psátí vylícenou nějakou výmluvností, nýbrž jak se mezi vlastenci mluví naučil a s nimi mluvil«. Vystříhaje se vši obšírnosti, svědomitě poznamenával z jakých pramenů kde co čerpal. Práci si Švenda rozvrhl na čtyři části. První díl tvoří z l a t ý a s t ř í b r n ý o b r a z, věnovaný historii města od počátku až do doby husitské. Druhý díl nazván ž e l e z n ý m o b r a z e m a obsáhl dobu od r. 1419 až do r. 1618 a je rozvržen v pěti knihách. Čtyřdílný m ě d ě n ý o b r a z zachycuje dobu od Ferdinanda II. až do sklonku XVII. století (1619—1705). Poslední díl, o b r a z h l í n ě n ý o p ě t i »rozdílech« (svazečcích) je věnován létům 1706 až 1800.

Požár r. 1814 zničil zásobu do té doby vydaných svazků, takže dnes je úplný soubor Švendova díla velkou vzácností. Od požáru žil Švenda v blízkém mlýně Kydlínovském, jehož majitel byl vděčným odchovancem hradeckých jezuitských škol. Roku 1820 slavil v kostele P. Marie zlaté kněžské jubileum.

Dvě léta na to (15. února 1822) vydechl svou duši a byl pochován kanovníkem a městským děkanem Josefem Čeněkem z Vartemberka na Pouchově vedle posledního rektora hradecké koleje P. Karla Příkryla. P. František Švenda jest novým a výmluvným svědectvím toho, že česká provincie Tovaryšstva Ježíšova byl zdravý kmen, který přinesl mnoho užitečného a prospěšného našemu národu. Vzpomínajíc proto na P. Švendu, vzpomínáme současně na celou generaci

jeho současníků, kteří se tak zasloužili o vzrůst a posílení národa ve chvílích, kdy této duchovní a kulturní pomoci český národ nejvíce potřeboval.

Film.

Advokát chudých. Po úspěšných společen. veselohrách uvedl režisér Vladimír Slavínský opět film s vážným obsahem. Tentokrátě sáhl po známém romanetu J. Arbesa. Dílo se režisérovi skutečně podařilo a vytvořil jím jeden ze svých nejlepších filmů, hodnotný jak po stránce umělecké, tak i morální. Tématem je pohnutý život J. Kypra, bývalého soudce, kterého do suspense přivedl nečestný kavárník Turba. Kypr je pak obyčejným advokátním písařem, avšak hlavním jeho povoláním je při tom právní služba chudým utlačeným lidem. Mimo to ujmě se Anny Marie, dcery svého přítele, jenž byl zmíněným Turbou dohnán k sebevraždě. Dívce dá řádné vychování v klášterním ústavě a dbá, aby se jí dostalo i hudebního vzdělání. Anně Marii se otevírá dráha vynikající zpěvačky. I tento úkol života Kyprova chce Turba zničit, avšak hanebný pokus se nezdaří, a Kypr je rehabilitován. Mohl by se pak stát úspěšným advokátem, avšak on neopustí své odstrkované chudáky, aby jim i dále pomáhal k spravedlnosti, které se i jemu dostalo. Děj má dobrý dramatický spád a je vhodně protkáno zpěvnými vložkami. Prostředí pražské krámy, uličky staré Prahy a život v klášte. pensionátě jsou velmi pěkně podány. O úspěch a úroveň filmu mají vedle režiséra zásluhu hlavní představitelé, z nichž na prvním místě dlužno jmenovati Ot. Korbeláře v roli J. Kypra. Dobrý výkon podali též Podhajská v roli Anny Marie, Brožová v roli její matky a Zita Kabátová jako řeholní sestra. — VK.

Rozhlas.

(Hlídky katolické rozhlasové centrál. Dotazy fiďte na redakci časopisu, která je předá příslušným referentům.)

Ranní pořad nedělního vysílání: Zvony, Otče náš, Zdrávas, epštola neděle nebo svátku, výklad na ni, chrámová píseň.

Před každou Mši svatou úvod, evangelium dne a společná modlitba Církve.

Červen:

1. června, neděle: Hod Boží svatodušní: 9.50—10.00 hod.: Dr. Čeněk Tomáško: Duchovní promluva.
- 10.00—11.10 hod.: Pontifikální Mše sv. z katedrály Sv. Ducha v Hradci Králové.
2. června, pondělí svatodušní: 7.50—8.00 hod.: Prof. A. Brand: Duchovní promluva.
- 8.00—9.00 hod.: Slavná Mše sv. z Lorety v Praze IV.
4. června, středa: 11.00—11.15 hod.: Msgr. Em. Žák: Eucharistie.
- 17.15—17.30 hod.: Prof. Oldřich Svozil: Malíř Jan Koehler.
6. června, pátek: 17.15—17.30 hod. Dr. Jan Sajíc: Sv. Norbert.
8. června, neděle: 7.50—8.00 hod.: Msgr. Karel Reban: Duchovní promluva.
- 8.00—9.00 hod.: Slavná Mše sv. z kostela Panny Marie v Čes. Budějovicích.
9. června, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Zprávy z katol. života.
11. června, středa: 11.00—11.15 hod.: J. M. Dr. Boh. Jarolímek, opat-koadjutor: Kristus a Církev (VI.)
- 17.15—17.30 hod.: Officium Božího Těla se zpěvními vložkami břeňovské Scholy cantororum.
13. června, pátek: 17.15—17.30 hod.: P. Dr. Jan Urban, OFM.: K hlubinám křesť. života.
15. června, neděle: 8.50—9.00 hod.: Václav Mlejnek, děkan: Duchovní promluva.
- 9.00—10.15 hod.: Slavná Mše sv. z Nymburka.
16. června, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Dr. Oldřich Štefan: Vykopávky na Františku.
18. června, středa: 11.00—11.15 hod.: A. Pelikán: Rodinná výchova. (VI.)
18. června, středa: 17.15—17.30 hod.: Dr. Jos. Vašica: Staročeské duchovní písně.
20. června, pátek: 17.15—17.30 hod.: Bořivoj Benetka: Jan z Doubravy.
22. června, neděle: 8.50—9.00 hod.: Prof. Dr. J. Martinů: Duchovní promluva.
- 9.00—10.00 hod.: Slavná Mše sv. z Kyjova.
23. června, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Zprávy z katol. života.
25. června, středa: 11.00—11.15 hod.: Msgr. Dr. A. Stříž: Duchovní přednáška.
- 17.15—17.30 hod.: Dr. Petr Lekavý: Přednáška.
27. června, pátek: 17.15—17.30 hod.: P. Dr. Jan Urban: K hlubinám křesť. života.

29. června, neděle: 8.50—9.00 hod.: Msgr. Jan Boháč: Duchovní promluva.
9.00—10.00 hod.: Pontifikální Mše sv. z Vyšehradu.
30. června, pondělí: 17.30—17.45 hod.: pí. Běla Dlouhá: Fara a škola v letech 80tých.

Případné změny v přednáškách a hodině relací ohlašujeme ve zprávách z katolického života.

Zpěvní pořady Bohoslužeb.

1. června, Hod Boží svatodušní:

Pontifikální Mše sv. z katedrály Sv. Ducha v Hradci Králové: Introit, Sekvence, Communio — greg. chorál.
Fr. Picka: Missa sollemnis E moll, pro smíš. sbor. orchestr a hany.
Graduale: Frant. Picka: Emitte Spiritum tuum.
Offertorium: J. N. Wünsch: Confirma hoc Deus, pro soprán sólo, s průvodem varhan a orchestru.
Po Mši sv.: Frant. Gregora: Zpívej duše Pánu žalmy — smíš. sbor, varhany a orchestr.

2. června, pondělí svatodušní:

Slavná Mše sv. z Lorety v Praze IV.:

Introit, Graduale, Communio — gregor. chorál.
Antonín Vranický (1761—1819): Missa sollemnis C dur, pro smíš. sbor s průvodem 2 houslí, cela, basy, 2 klarinetů, tympánů a varhan.
Offertorium: Recitat.
Baltazar Villicus (1723): Ari »Ah, quis me separabit« pro alt sólo, housle a varhany.
Lohelius Oelschlägel: Tantum ergo.

8. června, neděle:

Slavná Mše sv. z kostela Panny Marie v Č. Budějovicích:

P. Jan Blesík, CSsR: Missa D-dur, pro smíš. sbor, velký orchestr a varhany. (Novinka, první provedení.)
Introit, Graduale, Offertorium, Communio od P. K. Loško, pro smíš. sbor a varhany.
J. Šmídt: Tantum ergo, pro smíš. sbor, orchestr a varhany.

15. června, neděle:

Slavná Mše svatá z děkanského kostela v Nymburce:

Introit, graduale, offertorium, communio — gregor. chorál.
Antonín Dvořák: Mše D dur op. 86 pro smíšený sbor; sólo, orchestr a varhany.
K požehnání: Frant. Picka: Tantum ergo B dur, smíš. sbor.

22. června, neděle:

Slavná Mše svatá z farního kostela v Kyjově:

Introit: P. Griesbacher: Respice in me.
Frant. Picka: op. 21: Missa sollemnis pro smíš. sbor a varhany.
Graduale: Rudolf Hainzl: Jacta cogitatum.
Offertorium: K. A. Leitner: Sperent in te omnes.
Communio: P. Griesbacher: Dico vobis.
K požehnání: K. L. Kagerer: Tantum ergo č. 3.

Z domova.

Sedmdesátin Mistra Vojtěcha Říhovského bylo srdečně vzpomuto v neděli 25. května v kostele Panny Marie Královny míru v Praze-Lhotce. Tato nově se tvořící farnost na obvodu Prahy čítá mezi svoje příslušníky i jubilanta a jeho rodinu. Duchovní správu vedou zde se zdarem OO. Salvatoriáni. — Oslavné vzpomínce, tvořící jakýsi závěr Mistrových 70tin v dubnu t. r., dodala nemálo lesku přítomnost J. M. nejdp. kapit. vikáře Msgr. Dr. Boh. Opatrného, doprovázeného Msgr. Dr. Boukalem. Po kázání arc. notáře V. Vajse oslovil Msgr. Dr. Opatrný od oltáře jubilanta vřelými slovy, jimiž zhodnotil jeho plodnou a záslužnou činnost na poli chrámové hudby. Následovala pontifikální Mše svatá, při které místní sbor zpěváků-ochotníků do bře provedl oslavencovu Missu brevis. Odpolední chrámový koncert, sestávající výhradně z Mistrových skladeb a zpestřený dětskými recitacemi mariánských básní, předvedl přeplněnému kostelu ve výběru ukázky všestranné tvorby skromného, ale stále svěžího jubilanta. Kéž je mu ještě dlouho popráno přispívatí svojí tvorbou k větší slávě Boží. — Kk.

Fotografie Kristovy tváře je název přednášky, kterou proslovi ve středu 4. června 1941 o 8. hod. večerní ve velkém sále paláce »Radio« na Král. Vinohradech, MUDr. R. W. Hynek. — Vstupné 3.— a 2.— K, nemajetní zdarma.

LITERATURA.

Knihy o Josefu Pekařovi.

Postava a dílo prof. Pekaře, jednoho z našich největších dějepisců, je v posledních letech stálým předmětem obdivného studia, a to v míře větší, než život jiných vynikajících mužů téže časové vrstvy. Zejména vědecktí pracovníci, přispívající pravidelně do revue »Řád«, starají se soustavně o udržování pekařovské tradice. Ukazuje se tu nejenom trvalý vliv mimořádného vědeckého úsilí a díla nepomíjivé hodnoty, ale také živá památka znamenitých osobních vlastností velkého Čecha, příklad ryzí čestnosti a upřímného charakteru, krásného ztělesnění dobré české povahy. Základním obrazem Pekařovy osobnosti a doposud nejvýznamnějším projevem posmrtné oddanosti k nesrovnatelnému mistru a vzoru největší části naší mladší historické generace zůstává sborník, vydaný r. 1937 »Řádem« v Praze za redakce univ. docenta dr. Rudolfa Holinky, s názvem: **O Josefu Pekařovi. Příspěvky k životopisu a dílu.** (Str. 374. Brož. K 50.—. Na skladě v nakladatelství »Vyšehrad«.)

Plán tohoto sborníku, myšleného jako výraz úcty a vděčné vzpomínky, vznikl již při pohřbu Pekařově. Zatím co funkci přítomného památníku splnily jiné publikace, je význam přítomné knihy daleko širší a závažnější. Je tu přehlednuto a s pietní kritikou zhodnoceno veškeré Pekařovo dílo, a to způsobem dosud nejdůkladnějším, a také pro příští zevrubně a úplné zpracování vnějších osudů Pekařových tu jsou sneseny materiální, od nichž každý životopisec bude musit vyjít. Máme na mysli především dva články sborníku, které jsou jeho příspěvky nejobsáhlejšími a které spolu tvoří více než jeho polovinu. Je to jednak obšírná a hluboká studie Holinkova »Dílo Josefa Pekaře«, která je zároveň vlastně přehledem hlavních problémů našeho dějepisce, a cenné »Příspěvky a materiály k životopisu J. Pekaře« od dr. Josefa Hobzka, výsledek pracného shledávání příslušných dokladů a svědectví. K těmto dvěma článkům se druží ostatní příspěvky. Obsah sborníku je rozdělen do čtyř částí. První tvoří projevy předních mladších básníků (Seiferta, Zahradníčka, Renče, Lazeckého a Křeliny), vzpomínající básnickým slovem zvědného historika, v druhé se k zmíněné již studii dr. Holinky druží pojednání, zabývající se jednotlivými úseky Pekařova díla, třetí část obsahuje úvahy o Pekařově pojetí dějin a některých význačných problémů. V posledním oddílu doplňuje uvedenou práci Hobzkovu vydání několika básní Pekařových z mladších let. Články doplňují pěkné reprodukce Pekařových fotografických podobizen a snímky rukopisů. Kniha vyšla ve velmi krásné výpravě a její cena je vzhledem k vnější podobě i k hodnotnému obsahu stále ceny neobyčejně nízká.

Autor »Příspěvků« k Pekařovu životopisu v tomto sborníku, mladý právní historik dr. Josef Hobzek, zasloužil se již několika publikacemi a zorganizováním řady výstav a přednášek o uctění a udržení Pekařovy památky. Nejnověji uspořádal pietní svazek, který vyšel v Pekařově kraji letošního roku s titulem: **Josef Pekař. O jeho mládí, životě a odkazu.** (Vydal Müller a spol. v Turnově. Stran 113.) Knihu uvádějí dvě přednášky, jednak o Pekařově češství od Františka Kutnara, sledující ve zhuštěném přehledu povahu, projevy a příklad Pekařova uvědomělého nacionalismu, jednak o některých podrobnostech Pekařova života a myšlenkového světa od Josefa Klika. Hlavní část knihy je věnována textům Josefa Pekaře samého, a to korespondenci rodičům do Daliměřic a příteli Janu Krejčímu, kdysi spolužáku na studiích, pak profesoru brněnské university. Tyto dopisy, pečlivě přepsané a vydané dr. Hobzkem, nám neobyčejně důvěrně přibližují Pekařovu tvář a zejména jeho podobu v letech mladosti, kdy se rodila individualita příštího učenice. Krásný a srdečný poměr k vlastní rodině jeví se tu stejně působně a nezapomenutelně jako ušlechtilé studentské přátelství, trvající až do konce života. Knihu — která je ovšem hlavně obsahem svého druhu jedinečnou oslavou Českého ráje, rodného kraje Pekařova — doprovází několik reprodukcí kreseb a jednoho barevného dřevorytu Karla Vika s motivy z Turnovska. Celková úprava je pečlivě provedena. —nč—

Dr. Jan Bartoš: **Bělčický kluk.** — Druhé vydání. Nakladem »Vyšehradu«, Praha II. Brož. 38 K, váz. 49 K. — Dalo se očekávat, že knížka tak srdečně a s láskou psaná, se dočká nového vydání. Autorovo mládí, dojmy a vzpomínky, rodinné a krajové prostředí je podáno přirozeně, věrně a svěže, takže kniha zaujme od prvních stránek. Sedláčkovy ilustrace dobře doplňují jednotlivé statě. Venkovský i městský čtenář bude mít z četby »Bělčického kluka« skutečný požitek. — Kk.

František Skácelík: **Venkovský lékař.** — Druhé vydání. Nakladem »Vyšehradu«, Praha II. Brož. 38 K, váz. 50 K. — Autor, sám povoláním lékař, líčí v románu ovzduší devadesátých let se sociálním a kulturním růstem a životem venkovského města a bojem o hospodářskou moc. Ústřední postavou je osoba lékaře-lidumila Severy, strženého do víru boje dvou stran o hospodářské ovládnutí kraje a města. Do boje, končícího tím, že Severa, obětující se dosud jen nemocným, stává

se hospodářským zachráncem města i okolí po pádu ředitele Urbacha. Denní zážitky z lékařské praxe, intriky mocenského boje a zápletky z toho se vyvinuvší kupí se poutavě kolem hlavní osobnosti románu. Román je připsán památce Viktora Dyky, na jehož popud byl napsán. — Druhé vydání přesvědčí, dokazuje příznivé přijetí knihy. — Kk.

Misijní koutek.

Misionář objevitelem Amazonky.

Na naší zeměkouli jest ještě mnoho tajuplných a neprobádaných koutů, o nichž víme málo nebo vůbec nic. Mezi ně patří i území královny řek jihoamerické Amazonky. Zde v tomto »Zeleném peklu« žijí ještě dnes Indiáni svým původním životem.

Majestátně valí se touto Zelenon propastí řeka Amazonka 4925 km dlouhá a místy až 80 m široká, rozlévá se při povodních do obrovské šíře. Snad by byl tok této matky řek ještě dlouhá léta neznám nebýti zásluh českého misionáře Samuela Fritze. Podobně jako mnoho českých misionářů badatelů i jeho jméno je u nás zapomenuto, přesto, že jeho práce jej staví na čestné místo mezi zeměpisnými badateli a průkopníky.

Narozen 6. dubna 1654 v Trutnově (Trautenau), vstoupil jako devatenáctiletý mladík do jesuitského řádu kde byl po skončení studií r. 1684 vysvěcen na kněze. Jeho celá mysl spěchala do misií a proto krátce po vysvěcení vidíme ho již na cestě do Jižní Ameriky. Je zbytečné líčiti cestu, která ještě dnes, kdy jsou po ruce nejlepší technické vymoženosti a dopravní prostředky trvá 14 dní.

Po krátké zastávce v Quito spěchá, aby již co nejdříve se mohl ujmouti své práce. Místem jeho působení stává se poříčí Amazonky, které ještě dnes zůstává bílým místem na mapě a tajemstvím pro Evropany. Neproniknutelné pralesy obývané divokými indiány, pobřeží bažiny plné žluté zimnice, smrtelných komárů, znemožňují stále všem výpravám cestu do nitra země. A je to dnes již přece jen země kultivovaná, civilizace pronikla aspoň na okraj pralesů, ale před dvěma sty padesátí léty znamenala cesta do vnitrozemí naprosté pohrdání životem. Toho byli schopni jen misionáři, kterým služba Bohu byla více než vlastní život a dobrodruží, kterým zlato bylo nad život.

Konečně 18. listopadu 1685, po četných dobrodružstvích a nehodách dospěla malá výprava misionářů, mezi nimiž byl P. Fritz do skromné misijní stanice Hualaza. Otec Fritz vydává se hned na misijní cestu k Indiánům kmene Omagua. Na vratkém čunu objíždí jejich vesnice, učí se jejich nářečí a konečně získává jejich důvěru. Po třech letech neúnavné práce zakládá u nich novou misijní stanici San Joachim, a jeho cesty postupují dále podél toku Amazonky až k ústí Rio Negra. Stále hlouběji a hlouběji proniká Samuel Fritz do amazonského území a navštěvuje indiánské vesnice roztroušené na tomto obrovském divokém území.

O svízelnosti a hrdinnosti těchto cest můžeme si učiniti představu ze slov kolumbijského básníka José Rivera, jenž volá pín zoufalství »Otroku nenáříkej na útrapy, trestance nestěžuj si na žalář. Oba neznáte muka bloudění v žaláři pralesa, jehož zelené cely mají místo zdí nekonečné řeky, neznáte peklo šera, vidouce stále jen slunce, jehož líbezný paprsek se do prostoru pralesa nikdy, nikdy nedostane. Řetězy svírající vaše kotníky jsou daleko milosrdnější než tlusté a odporné pijavice těchto bažin.«

V těchto krajinách kde na lianách se houpají skvrnitá a potměšilá pumy, které spolu s klíšťaty vrhají se na člověka kdy se toho nejméně nadál, kde chlupatí pavouci a celá stupnice hadů ohrožuje člověka na každém kroku, žil a vedle své misijní práce pracoval i pro vědu český misionář Samuel Fritz. Nebál se přyzcovitých rostlin, jichž dotek způsobuje bolestivé otoky a záněty kůže, nelekal se jedovatých mravenců, ani obrovských hadů, nestrachoval se před záluďným černým hádkem distiri, po jehož uštknutí, není-li náhodou smrtelné — odehnívá maso kolem ušt-

knutého místa. Otravné bažiny a teplé močály, vydechující stále své otravné výpary, bahenní zimnice, černá horečka, malarie, beri beri, nic nedovedlo zlomiti jeho životnost a energii, s jakou přicházel hlásati evangelium.

Však lidské tělo jest přece jenom křehké a tak nadlidská námaha a útrapy podlamují síly P. Fritze a jednoho dne uléhá opuštěn v osamělé chatě na břehu Amazonky. Hned druhého dne řeka zaplavuje okolí a P. Fritz je nucen bezmála tři měsíce trávit na střeše svého domku vystaven strašnému žáru a obtěžován nejen krutými komáry, ale i krvelačnými krokodily, kteří se připlížili často až k němu. Skrovná zásoba potravin, o kterou se ještě musel dělit s krysami, zachovávala jej při životě. Bylo jistě řízením Božím, že vyvázl z tohoto nebezpečí. 25 dní plavby dělilo jej od nejbližší stanice a konečně po třech měsících utrpení podařilo se mu za pomoci Indiánů dostat se k přátelskému kmenu, odkud byl dopraven do Para, aby se tam léčil a odpočinul si. Ale ani tam neměl klidu. Portugalský guvernér, kterému bylo trnem v oku, že Samuel Fritz se zastával ubohých Indiánů, kteří byli nelidsky týráni Portugalci, vydávajícími se na lov otroků, zakázal misionáři odebrati se zpět k Indiánům. P. Fritz psal na všechny možné strany, obrátil se i na generála řádu a tak konečně po 15 měsících došla odpověď portugalského krále, která vysvobozovala Fritze a odsoudila jednání guvernérovo. Tak skoro po dvouročním zajetí opouští náš misionář Paru, aby se vrátil do své misijní stanice.

I na této cestě, jako na všech ostatních, doplňoval a zaznamenával a přesně určoval všechny přítoky Amazonky. Když konečně proplul proti proudu takřka celým tokem Amazonky, měl takové znalosti těchto dosud neprobádaných krajin, jako žádný jiný na světě. Jsa dostatečně vzdělán v kartografii, mohl nakreslit první mapu povodí Amazonky a jeho popis cesty stal se spolu s mapou základem všech dalších kartografických prací, které detailně nejsou však ještě ani dnes provedeny.

Zásluhy Samuela Fritze o poznání krajin v povodí Amazonky jsou nesmírné a ve španělské, francouzské a anglické literatuře setkáváme se s pracemi, které dokonale oceňují práci tohoto misionáře českého původu, o němž jest u nás celkem velmi málo známo.

Dva roky nepřítomnosti v misijní stanici mnoho změnily. Bývalá kvetoucí misie Panny Marie Sněžné byla vypálena Portugalci, před nimiž Indiáni uprchli do neproniknutelných pralesů. Nastala opět svízelná práce shromážditi roztroušené stádo. Opět jezdí otec Fritz od vesnice k vesnici a když neustává útlak Portugalců, jde si stěžovati španělskému místokráli. Ale ten neměl zájem o pralesy a bažiny, kde nebylo zlato a tak Samuel Fritz se vracel jen se slibem. Čekaly jej však ještě zlé chvíle. Portugalci vydali se na výpravu pustošice všechno nač přišli. Ve vratkém čunu spěchal jim misionář vsříci a byl jediným ochráncem těchto divochů.

Ani se strany Indiánů však nezůstal ušetřen zklamání. Tak na př. r. 1702 uchýlila se značná část kmene omaguanského vedená uraženým náčelníkem do pralesa. Šestnáctiletá práce a námaha zdála se marnou, ale nezmarný P. Fritz pustil se za nimi s křížem v rukou a proniknuv do jejich skrytých prosbami a důraznými slovy přinutil je k návratu do misijní stanice. Od r. 1710 pokračují však Portugalci ve svých výbojích. Ničí domorodé vesnice, odvádějí Indiány na otrocké trhy a ani obětavá a heroická odvaha P. Fritze nezastavila barbarské a ničivé dílo nenasytných bělochů. Z 26 kvetoucích misijních stanic nachází za 50 let po smrti Fritzově cestovatel La Condamine 6 nevelkých dědin. R. 1712 složil P. Fritz těžký úřad představeného celé misijní oblasti a uchýlil se mezi Jebery, pověstné preparováním hlav zabitých nepřátel. Ale ani tam neustával ve své práci badatel. Jeho zápisy sahají až do r. 1729. Dva roky na to umírá v 71 roce svého věku v misijní stanici San Joachim.

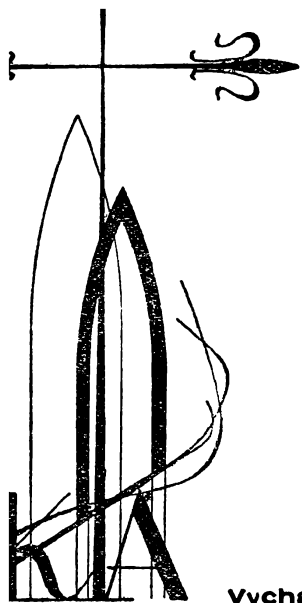
I když surovost a barbarství portugalských vojáků zničili co vytvořil ve smyslu duchovním a ve svém pravém poslání misionáře, zůstává zachována jeho práce na poli geografickém, která jej staví do první řady mezi objevitele a zeměpisce.

Prof. Karel Mirvald.

Dobrovolné příspěvky na vydávání časopisu jsou vítány a budou, pokud si to dárcé výslovně nezakáže, kvitovány.

VECHÁZÍ S CÍRKEVNÍM SCHVÁLENÍM.

Vlastním nákladem Svatováclavské Ligy v Praze IV., Hradčanské náměstí číslo 8. — Redakce a administrace tamtéž. — Vychází 1. a 15. každého měsíce kromě července a srpna. Redakční uzávěrka 5. a 20. každého měsíce. — Cena jednotlivého čísla 50 hal. Předplatné na celý rok i s poštovní záslkou 10 K. — Číslo Pošt. spořitelny Praha 208.401, čís. telefonu 617-70. Řídí redakční kruh. — Odpovědný redaktor Josef Kozák, Praha. Používání novinových známek povoleno ředitelstvem pošt a telegrafů pod čís. 15.206/VII. ze dne 18. ledna 1936. — Dohledací pošt. úřad Praha 11. Vytiskla kniht. Josef Bartl nást., Praha VII., Goetheova 14.

KATOLÍK

Líst Svazu katolických mužů a Katolické akce

Vychází čtrnáctidenně. — Ročník VI. (XXIII.) — V Praze dne 15. června 1941.

č. 12

Chval Sione Spasitele.

Je oktáva svátku Božího Těla, svátku, na který se těší nejvíce nevinná srdce dětská, když něžnými rukama rozhazují plno květů po cestě, kudy se ubírá Král Králů, Božský Spasitel, aby přijal povinný hold Svě slávě a velebnosti. Okázalost a nádhera, kterou tu Církev rozvíjí, není určena pro ni, ale pro jejího Zakladatele, Udržovatele a pro její neviditelnou Hlavu, Spasitele světa. Mělo by se proto již jednou přestat s omšelou frásí, že Boží Tělo je církevní pompou, určenou pro oslavu a lesk služebníků Církve a s dobrou vůlí pochopiti pravý význam církevních božítělových průvodů, jež jsou pořádány jen pro vyvýšení samého Boha, který nás tolik miloval a miluje, že Svěho Syna poslal doprostřed největší lidské bídy, aby dokonal vykupitelské dílo a obnovil ráj ztracený hříchem prvotním.

Král Králů, Pán veškerého života i smrti, zaslouží si co největší pocty, pocty, která má vyniknouti nade všechny pocty světa. Zaslouží si jí tím více, že Svou lásku k nevděčnému lidstvu osvědčil ustanovením Nejsvětější Svátosti Oltářní, v Níž chléb živý, Jeho tělo a krev, dokonává opětne a opravdové spojení člověka s Bohem. Spasitel zanechal nám modlitbu, ve které se snoubí sláva a velebnost Boží s Jeho otcovskou dobrotou a láskou, která se sklání k nám hříšným tvorům jako k dětem, hotova jsouc vyslyšeti pokorné prosby za příchod Jeho království, za vezdejší chléb a odpuštění hříchů. Stali jsme se již před tváří nebeského Otce opravdovými Jeho dětmi, promluvili jsme s Ním slovy »modlitby Páně« dětsky pokorně a důvěrně? Nebyl snad dosud tento rozhovor jen bez-

myšlenkovité a naučené opakování slov, jichž smysl a význam jsme nepochopili? Jak zahanbující pro nás přiznání, že na tyto otázky musíme z největší části přisvědčiti. Klaněli jsme se a klaníme jen světu a jeho mamoně, věcem nám velmi vzdáleným, Tomu však, který je nám nejbližší, svému nebeskému Otci a Králi nade všechny krále, u něhož není třeba audienčních formalit, který dává věčné statky a nejen pomíjející blaho a slávu, jsme se odcizili tak, jako by od nás byl vzdálen na tisíce mil, byl nám nedostupný a pro nás beze všeho významu.

Je strašné přímo pomyšlení, jak lidstvo zneužilo nejkrásnějšího Božího daru — svobodné vůle — a jak se vrhlo do náručí pyšných a zavržených andělů, dalo přednost útěku z Otcovského domu před klidným a spokojeným životem v Božím náručí. Kéž by úvodní slova naší písně Božítělové slavnosti nás vzpamatovala ze smrtelné mdloby, do které jsme se dostali pro přílišnou službu svému tělu, kéž by nám vrátila vědomí a poznání scestí, na kterém jsme se octlí, když po příkladu své pramáteře jsme popřáli sluchu svůdnému šepotu padlého anděla. Kéž bychom v nich a v celé této překrásné písni našli opět sebe, své pravé poslání a z něho vyvodili důsledky pro nový život v naději Božské. Umiňme si pevně, že od nynějška modlitba Páně: »Otče náš« přejde denně přes naše rty jen jako šepot milujícího dítěte, když se tulí k matce své, že do ní vložíme všechny své prosby a tužby a všechny své naděje, aby brzy přišlo k nám království Boží.

Křišťan.

Když byl vykonal se svými učedníky slavnost velikonočního beránka, chystaje se odejít s tohoto světa k Otci, ustanovil tuto svátost, aby byla ustavičnou památkou jeho utrpení, aby splnila, co o ní starý Zákon předobrazoval, aby byla největším ze zázraků, jež učinil; a těm, kteří budou zarmoucení pro jeho odchod, zanechal v ní zvláštní útěchu.

Z řeči sv. Tomáše Akvinského (VI. čtení z hodinek o svátku Božího Těla.)

Očista.

(Kurs duchovního života. X.)

Jak jsem slíbil, chci dnes naznačiti cestu, vedoucí k odstranění rozporů mezi naším životem a osobností našeho Spasitele. Myslím tu ovšem na rozdíly mravní, v nichž jest nám Ježíš Kristus nejvyšším ideálem. Připomínám, že se můžeme k němu přiblížiti se své strany právě jen následováním jeho vzoru, kdežto On se k nám blíží celou svou osobní přítomností. Víme již dobře ze všech předchozích statí, že vlastním poutem naším s Bohem jest láska. Než dnes se podívejme blíže, co toto slovo praví. Nehrajeme-li si se slovy, musíme říci: jako by málokdo z věřících lidí řekl, že Boha nemiluje, tak právě málokdo jej opravdu miluje. Proč? Protože si představují lásku velmi lacinou. Láska není vyznání. Láska není chvilkový cit. Láska je slovo tak svaté, jako nesmírně závazné. Je možno tvrditi, že Boha milují a jednati proti němu? Spasitel nám řekl: »Miluje-li mne kdo, slovo mé zachovávatí bude.« Láska znamená dáti se. Tím spíše dáti své zvyky, své touhy, své vášně, jestliže lásce odporují. Jest tedy naprosto jasné tomu, kdo jen poněkud bere vážně lásku k Bohu, že se musí oddati vůli Boží. Myslíte pouze v jednotlivých těžkých případech? Ve zkouškách? Nejen to, nýbrž láska musí v něm vytvořiti životní program, který by ho vedl ke stále hlubšímu zpodobení vlastního života se životem Kristovým. Cesta nebo program znamená postup. Znamená soustavnost. A proto jsem vám především vložil na srdce, abyste si vyslovili svůj přítomný poměr k Pánu Bohu určitými slovy, neboli tajemstvími a abyste je v sobě den ode dne upevňovali. Když vás však toto tajemství vroucně a hluboce zaujalo, neptáte se, k čemu vás nutí nebo vede? A co to může býti jiného, než potřeba, abychom nejdříve odstraňovali vadné rozpory ve své povaze a životě se vzorem Kristovým? Jinými slovy: pravost naší lásky se nejprve prokáže očistěním naší povahy a života. Člověk má mnoho chyb. Kdo na sobě nevidí žádné

vady, má jich zpravidla nejvíce. Možná asi říci, že nejhlubší a nejrozšířenější nekřesťanskou vlastností v nás jest sebeláska. Není divu, je to základní pud celé přirozenosti. Ovšem, potud je přirozeně dobrou, pokud nevybočí z mezí. Které však má meze? Meze vyšší lásky, to jest lásky k bližnímu a lásky k Bohu. Kdo dává zásadně přednost sobě před bližním, řídí se jen svým úsudkem, svým ziskem, svou výhodou a nikdy se nevmyslí do mysli druhého, nedá přednost výhodě a zisku a blahu svého bližního, nebude nikdy hlubším křesťanem. Ano, nebude vůbec křesťanem. Víme, ne-li u sebe, tedy jistě od jiných lidí, jak odporně vypadá člověk, který jest jen sám sobě středem. Ale zárodek nezřízené samolibosti máme všichni. Mluví z nás mnohokrát za den. Jenže, kdo si jí všimá? A tak velká část našich rozhodnutí, našich slov i činů vyrůstá ze sebelásky a ztrácí křesťanskou povahu. Zahloubáme-li se nad celou osobností Božského Spasitele, musí nás uchvátiti nejhlubší rys Jeho mravní povahy, dávající se láska. Jak bychom zahájili léčbu své sebelásky?

Především se musíme hluboce přesvědčiti o kráse a mravní dobrotě duševního života, který myslí nikoliv podle sebe, nýbrž podle ducha Kristova a podle svých bližních. Myslí, jak by je nejlépe pochopil, jak by jim prospěl. Zapomíná na sebe aspoň tam, kde není povinen z vyšších důvodů na sebe mysliti. Jako zářivá svatost vyvstane nám před duševním zrakem vznešenost lidí, kteří umějí milovati bez sebe. A myslím, že při delším a častém rozjímání o čistotě takové lásky postřehneme brzo ve svém životě, ve svém citění i chování značné stíny, ostře se odrážející od tohoto světla. A podle hloubky poznání se také hluboce rozhodneme zbaviti se tak základního kazu své povahy. Než brzo zjistíme, že i nejpevnější předsevzetí působí jen tak dlouho, dokud na ně myslíme. Stokráte zapomeneme. Jak si pomoci?

Je třeba vytvořiti proti zakořeněné sebelásce zakořeněnou vlastnost mysliti v duchu Kristovu a vymýšlet se do bližních. Je třeba vytvořiti zvyk lásky. Jak jinak, než zvykáním? A tu nás učí věda svatých, že je třeba denně a několik minut ponořiti ducha do četby evangelia nebo takového »Následování Krista«

Em. Žák: **Chléb andělský.**

Vzpomínám velmi poučné události, kterou líčí starozákonní kniha Tobíáš. Anděl, nebeský průvodčí na cestě Tobíášova syna do daleké země, přivedl svého chráněnce zpět. Uzdravil slepého staříckého jeho otce, utěšil v slzách žijící jeho matku. A potom dává se udivným poznati, říká: »Já jsem Rafael, anděl, jeden ze sedmi, kteří stojíme před Pánem. Nebo když jsem byl s vámi, skrže vůli Boží byl jsem; jemu dobrořečte a zpívejte. Já požívám pokrmu neviditelného a nápoje, který od lidí nemůže viděn býti.« (Tob. 12, 15. až 19.) A který je to pokrm, jenž sytí anděly? Je to blažící vidění Boha, věčného Pána. Je to stále dokonalejší chápání nekonečné jeho pravdy a požívání stálého štěstí, které jako z moře jeho milosti proudí v jejich přirozenost. Chlebem andělů je »beatifica visio Dei«, oblažující patření na Boha. Ve svém hymnu na Nejsvětější svátost oltářní církve nazývá Eucharistii »chlebem andělským.« V Eucharistii dal nám Kristus tento duševní pokrm. Ona jest novozákonní mannou, jež stále padá, kdykoli kněz jménem Kristovým proměňuje chléb pozemský v chléb nebeský. Chléb lidský v chléb Boží. Chléb života, který kdysi v ráji byl připraven na stromu života a kterého lidstvo ztraceným rájem pozbylo.

Stálou potravou duše je slovo Boží. Kristus řekl pokušiteli: »Ne samým chlebem živ je člověk, ale každým slovem, jež vychází z úst Božích.« A z úst Kristových vyšlo věkopamátné slovo: »Totoť jest tělo mé. Vezměte a jezte. Svatý odkaz, věčná závěť Syna Božího. A slovo Kristovo proměnilo nepatrnou skývu pšeničného zrna v chléb tajemný jako zázračný. S hlubokou moudrostí vřadila církev svátek Božího Těla v čelo svátků, které po svátcích Ducha svatého následují. Neboť je potřebí osvícení Ducha sv., aby člověk jasnými očima víry viděl v malé bílé částečce, kterou kněz při mši sv. nad hlavu zdvihá a kterou později v ústa věřících klade, Tělo Pána svého, Ježíše Krista. Víra v přítomnost Pána Ježíše v Nejsvětější Svátosti jest obtěžkáci zkouškou jeho víry a lásky ke Kristu. A tato víra je bohatě odměněna. Neboť v Nejsvětější Svátosti se tají podivuhodná »vis energetica«. Síla, jež rozohní srdce, aby na trnité pouti života každé utrpení snášel, pokušení přemáhal a každou bolest vítězně překonával. O Eucharistii platí slova, jež zaznamenal sv. Lukáš, že z Krista vycházela moc a uzdravovala všechny. (Luk. 6. 19). Prorok Eliáš, znavený a hladový, přijal chléb, andělem přinesený, a jím posílen, šel pouští po 40 dní. Andělský chléb Nejsvětější svátosti sílí věřícího, který jej přijímá, na celé pouti životem.

nebo životů svatých, abychom prosytili své myšlení takřka duchem jejich osobnosti.

Dále brzo po procitnutí ráno, nejlépe při ranní modlitbě, uvědomme si své rozhodnutí, varovati se toho dne bezohledných a osobitých úsudků i činů. Pravím-li bezohledných a osobitých, chci říci, abychom vždy dříve zvážili i úsudek nebo úmysl nebo povahu svého okolí, abychom svůj úsudek i jeho srovnali s ideálem ducha Kristova a teprve potom se rozhodovali.

Jest dobře promyslet již ráno okolnosti, v nichž se nám dostane pravděpodobně příležitosti k podobným problémům. Uvidíte brzo, že pouhá lidská vůle nestačí, že musíme při takové ranní úvaze velmi vroucně poprosit Ducha svatého o pomoc a bdělejší paměť. Jestliže se pak přistihneme v běhu denního života při prudkém a nerozváženém rozhodování, ať už jsme tak učinili ze zapomětливosti anebo ze slabosti, obraťme se v duchu s lítostí k dobrotivému Bohu, aby nám odpustil slabost a posílil nás k bdělejší snaze po čisté a ohleduplné lásce.

Večer pak, než zakončíme den, projděme v duchu různé chvíle, setkání, práce celého dne a řekněme si upřímně, kolikrát jsme opět dbali pouze a bezohledně sami na sebe a kolikrát jsme se přece jen vmyslili a vžili do ducha Páně a do myslí těch, s nimiž jsme jednali. Shledáme-li, že stále ještě převládá v našem duchu tvrdost, bezohlednost, povýšenost, jednostrannost, pak se opět podívejme na svůj nejsvětější vzor, na Ježíše Krista, pak načerpejme opět z četby evangelia pevnější rozhodnost.

A k tomu všemu je třeba vytrvalosti. Nyní mi jistě uvěříte, že budete mít tolik vytrvalosti, jak opravdové a jak stále hlubší jest vaše tajemství, na které nezapomínejme, které den ode dne vzbuzujeme ve své duši častěji, živěji, procítěněji. Naše vytrvalost odříkání samolásky, ale i všech jiných vad naší povahy, bude taková, jak pravdivé bude naše tajemství. Což tedy jiného, než abychom jím vždy hlouběji takřka dýchali!

A uvidíte-li, že při poctivém zpytování svědomí připadů, kdy jsme chybili, spíše přibývá, nedivme se: nepřibývá jich, nýbrž naše pozornost se zvyšuje, naše svědomí se zjemňuje a jen jich více poznává. Odkrývá

A ještě více: je »antidoton immortalitatis«, zárukou věčného života. Kdo přijal Boží chléb, jest v duchu unesen na horu Tábor a patří pln blaženosti na Krista proměněného, prozářeného božskou jeho přirozeností. To je ona předzvěst nebeského blaha, kterého okoušel sv. Petr, když patřil na Krista proměněného a volal: »Pane, zde dobře je nám býti.« Kdo nedovede se kořiti v hluboké adoraci před vystavenou Nejsvětější svátostí, nebo třeba před zavřeným svatostánkem, ve kterém Kristus, božský poustevník, svatý vězeň, je ukryt, kdo nedovede při slavném průvodu, kdy svátostný Kristus je nesen ulicemi, zaplesati v duchu hymny andělského učitele sv. Tomáše: Chval, Sione, Spasitele«, v něm víra pouze živoří. Ten může žalovati s žalmistou Páně: »Aruit cor meum, quia oblitus sum comedere panem meum. Uvadlo srdce mé, poněvadž jsem zapomněl jísti chleba svého.« A kde srdce uvádá, tam nemůžeme čekati skutků křesťanské obětavosti. Tam duchovní život lině se vleče, jako vody, jež nemají spádu a jen pomalu proudí k břehům moře. Na Eucharistii hřála se srdce všech věřících ke svědomitému plnění svých životních povinností. Rozohňovala se srdce sv. mučedníků i vyznavačů. Neboť každý skutek obětavé lásky, každé hrdinné rozhodnutí k činům, jež zdají se nadlidskými, vyvěrá z nadšeného srdce.

MŠE SVATÁ - OBĚŤ NEJSVĚTĚJŠÍ.

Epištola.

Nesmírným pokladem svatě naší víry jest Písmo svaté. Proto Církev svatá vkládá do každé Mše svaté dvojí čtení z Písma svatého. Po kolektě *epištoly*, jež má odtud svoje jméno, že po většině jsou to výňatky z listů sv. apoštolů, nejčastěji sv. apoštola Pavla. Druhé čtení, jež pak následuje po krátkém, abychom tak řekli, stupňovém mezizpěvu, nazývá se *evangelium*.

Kristus Pán řekl apoštolům: »Jdouce, učte všechny národy, křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého, učíce je zachovávatí všechno, co jsem Vám přikázal.« (Mat. 28, 20.) Po seslání Ducha Svatého apoštolové plní horlivě toto světové poslání. Zakládají nové a nové křesťanské obce, světí znamenitější muže na biskupy a odevzdávají jim plnou apoštolskou moc. Sami pak jdou dále po svých apoštolských cestách. Nezapomínají však na křesťanské obce a posílají jim listy plné otcovské lásky a mateřské starostlivosti o jejich víru v Ježíše Krista, Syna Božího. Vykládají, čemu snad neporozuměli, odpovídají na dotazy a je-li toho třeba, i napomínají a přísně kárají. Svůj učitelský úřad zastávají tak tímto způsobem — písmem. Listy jejich bývaly s velikou láskou a pozorností čteny při společných shromážděních a s úzkostlivou pečlivostí jak vzácný poklad pak uchovávány. Proto tedy většina epištol ve Mši svaté jsou úryvky z apoštolských listů, jimiž svatí apoštolové i k nám takto promlouvají.

V době kající, zvláště v postě, jsou k epištolám brány úryvky z Písma svatého Starého Zákona, jež svými předobrazy připravují a poukazují na dokonalejší — Nový zákon.

Epištola je vlastně přípravným, průpravným čtením ke sv. *evangelii*, jež záhy za ní následuje. Někdy obsahuje epištola v téže Mši sv. událost nebo předpověď ze Starého Zákona, již vidíme v evangelii splněnu. Jindy jest tomu zase naopak: v epištole slyšíme již o splnění, kdežto z evangelia zní přípověď, jako na př. o slavnosti Božího Těla. Pravdy, obsažené v obou biblických čteních, se tak vzájemně doplňují. Zvláště nábožensko-mravních pravd nacházíme v epištole hojně.

Kněz při čtení epištoly klade ruce na knihu, na znamení, že zastupuje Toho, který má moc knihu otevřít a zavřít. (Zjev. 5, 3.). Na konci epištoly děkujeme za milost, kterou jsme slyšením svatého čtení obdrželi, slovem: *Díky Bohu!* Denně nám a celému lidstvu uděluje Bůh neskonalá dobrodíní, za která jsme povinni neustále mu děkovati.

»To jest den« — píše Bossuet o neděli — »který učinil Pán; radujme se a veselme se v něm! Toť den nejsvětější Trojice. Otec se nám připomíná stvořením světa, Syn zmrtevýchvstáním a Duch Svatý sestoupením na apoštoly. Ó svatý dni, ó šťastný dni, kéž bys byl vždy pravou nedělí, pravým dnem Páně, kéž tě věrně světíme vždy tak svatě, jak (svatě) jsi byl ustanoven.

Lefebvre: Základy liturgie.

je tam, kde jsme jich dříve ani netušili. A má-li někdo z nás některou vašeň velmi zakořeněnou, ať začne nejprve odvykat si její vnější projevy: vnější jednání, potom řeči a nakonec teprve i vnitřní hnutí. Avšak mezi těmito jednotlivými slovy jsou celé měsíce, snad i léta.

Tuším v některých ze svých čtenářů jakýsi vnitřní odpor k takové snad studené, snad schematické duševní cvičbě. Nepopírám, že by se naše snaha mohla stát studenou a bezduchou. Avšak je to třeba? Nezvroucni a nerozhřeje se naše touha po čisté lásce k Bohu a bližnímu právě vědomím, že se mu přibližujeme, že se mu stáváme podobnějšími? Nejedná tak každý člověk, jenž myslí svůj vztah k druhému poctivě a pravdivě? Nedává si pozor, aby milovanému příteli obětoval jednu vašeň za druhou, když se mu nelíbí? A nemáme tak ušlechtilé vztahy svého života obracet v nejvyšším stupni k svému Stvořiteli a Spasiteli? Spíše si řekněme upřímně, že je to naše nechuť k sebezáporu a touha po náboženství, které jen dává vnitřní city a nic nechce, jež nám vnuká nechuť k soustavnému odstraňování zakořeněných nectností. Kéž o nás platí slovo vroucího milovníka Kristova, sv. apoštola Pavla: »Láska Kristova nás žene.«

Václav Ryneš:

Zapomenuté poutní místo.

Na jih od Klatov rozkládá se farní ves Týnec — zapomenuté to barokní mariánské poutní místo. Týnec se připomíná jako zboží kláštera sv. Jiří již r. 1228. Ve čtrnáctém století byla tam fara s farním kostelem. V době následující fara zanikla a kostel se dostal pod správu Janovického faráře. K obnově týneckého kostela Nanebevzetí Panny Marie došlo ještě před bělohorskými událostmi, a to r. 1617, nákladem Jana Vidršpergára z Vidršperka a jeho manželky Aleny rozené z Běšin. Tehdy byl zřízen péčí Janova bratra Jindřicha v týneckém kostele dnešní hlavní oltář a snad již od počátku umístěna na něm dřevěná socha Matky

Svátostný Kristus je nesen ulicemi. Při tom vzpomínáme jeho slavného vjezdu do Jerusalema. Byl pozdravován jako král pokoje. Ale v hlasy nadšených oslavovatelů mísil se tichý repot jeho nepřátel. Toť obraz, který vždy znovu se opakuje. Nevěřící srdce se pohoršuje. Snad je to tichá bolest a stesk, že ono nemůže a nechce věřit. Bez milosti Boží k vrcholným článkům víry nelze dospět. Těm všem platí slova velkého předchůdce Páně, jež řekl vyslancům rady židovské o Kristu, jehož nechtěli přijati: »Uprostřed nás stojí, ale vy ho neznáte.« (Jan, 1. 14.)

Průvod s Nejsvětější svátostí ulicemi města působí i na jinověrce hlubokým dojmem. Tak jeden z nich nepochybně napsal: Je to vědomí vznešenosti a vnitřní síly katolické církve, že se svými bohoslužbami a svátky prolamuje zdi chrámu, vnáší Nejsvětější do života, svými nebeskými zpěvy uvádí v mlčení zemský hluk a neklid, a neleká se stavěti oltáře na ulici.« (Protestant Hengstenberg.) Církev tímto výsostným činem chce učiti, že Krista a jeho učení jest potřebí vnést i do ruchu světa. Do denního, všedního života. »Lauda, Sion« dozní. Vroucí Te Deum zakončí slavný den Božího Těla. A potom svátostný Kristus zase se vrací do svatostánku. Nezapomínejme jej navštěvovati. Čeká nás. Ale ještě více: Snažme se, aby naše srdce bylo stálým jeho svatostánkem. V tom je všechna záruka šťastného života.

Boží s Ježíškem, dobré to dílo 16. století. Zachovala se až do dnešních dnů.

Tuto sošku neuvádí sice velký mariánský ctitel a český vlastenec P. Boh. Balbín, T. J., ani ve svém seznamu milostných poutních sošek, otištěném v knize o Bohorodičce tuňanské z roku 1658, ani v pokračování tohoto seznamu ve velké knize o Bohorodičce svatohorské z roku 1665, avšak přes to nám tento jezuitský učenec zachoval jednu z prvních zpráv o mariánském kultu v Týnci u Klatov. Balbín, který v letech 1663 až 1664 pobýval v klatovské jezuitské koleji, zmiňuje se totiž na jednom místě uvedené latinské knihy o svatohorské Bohorodičce o tom, že v Týnci u hradu Klenové, v kraji plzeňském, jet pověstná svatyně Přesvaté Panny. Snad i sám navštívil P. Balbín týnecký kostel, který v té době neměl ještě vlastního faráře. Další, nedatovanou však zmínku o týneckém kultu nalezneme v rukopisné pozůstalosti Balbínově, kde jest zachována zpráva P. Jana Obiteckého († 1679), o padesáti českých mariánských poutních obrazech a sochách. Z Klatovska jsou tam uvedeny dva: ničovský a z »Tejnečka u Klatov«.

R. 1670 vydal metropolitní kanovník a český básník Jan Ignác Dlouhoveský z Dlouhé Vsi (Langendorf) svého známého »Zdoroslavčeka« k počtě Panny Marie Staroboleslavské. V přehledu míst mariánské úcty, otištěném v tomto spisu, uvádí: »Plzeňsko má několik vzácných kostelův a obrazův bl. P. Marie, totižto v Teynecku nedaleko od zámku Klenova. Na Plánici v Nicově a v kladrubském klášteře.«

Pověst týnecké sošky roste . . . O tom, že tato soška je uctívána jako zázračná, zmiňuje se výslovně dekret nového pražského arcibiskupa Jana Bedřicha hraběte z Valdštejna ze dne 20. června 1676. O dvě léta později vydal Dlouhoveský, který se mezitím stal metropolitním proboštem, zprávu o milostné týnecké sošce pod názvem »O Panně Marii Tejnické«, spisek to dnes neznámý. Výpočet zázračných uzdravení, kanonicky Dlouhoveským na příkaz arcibiskupa Valdštejna vyšetřených a Panně Marii Týnecké přiřítaných, jest podle Trajera uveden i v pamětní knize týnecké farnosti z roku 1737.

O rozšíření úcty Panny Marie Týnecké v barokní Čechii svědčí i ta okolnost, že podle Tannerovy knížky o Svaté cestě, spojující Starou Boleslav s Prahou (»Via Sancta« z r. 1690), byl obraz týnecké sošky umístěn ve čtyřicáté z čtyřiačtyřiceti kaplí, pořízených nákladem urozené české společnosti v 2. polovině 17. století. Obraz představuje Bohorodičku s korunou na hlavě, s žezlem v pravé ruce, s Ježíškem v levé. Kol Mariina těla jsou paprsky svatozáře. V pozadí je viděti venkovskou krajinu s horami a se snopy na polích. Na levé straně obrázku je domek a skupina lidí. Nad soškou je latinský nápis: » Týnecká (Bohorodička) v kraji plzeňském.« Znak a nápis, po obou stranách obrazu umístěné, hlásají, že kapli svým nákladem vystavěl týnecký pán, nejvyšší hofmistr, hrabě Vilém Albrecht z Kolovrat. Ježto tento velmož byl nejvyšším hofmistrem od r. 1678 až do své smrti r. 1688, jest míti za to, že kaple byla vystavěna někdy v těchto letech. V modlitbě v Tannerově knížce, umístěné vedle obrázku, jest Panna Maria apostrofována jako »Královna apoštolů«, která lidu prosícímu o její pomoc dokazuje žár své lásky množstvím prokazovaných dobrodiní také v Týnci u Klatov, ve své posvátné sošce. Stopa po úctě Panny Marie Týnecké byla zjištěna ještě na počátku 18. století v německém vydání V Gumpenbergerova Mariánského Atlasu (přel. Aug. Sartorius, Praha 1717).

Ani novější knížka Julia Košnáře o »Poutnických mí-

stech a památných svatyních v Čechách» neví o Týnci nic... Avšak na počátku 18. století bylo vedle kostela Nanebevzetí Panny Marie zřízeno na Týneckém panství ještě nové další středisko mariánské úcty. Vzniklať tehdy nedaleko Týnce mariánská mešní kaple Loreta, při níž roku 1711 byla zřízena nadace na vydržování kaplana.

V době josefínské (1783) byla kaple loretská uzavřena a nadace přenesena do farního týneckého kostela a loretská mariánská soška do hřbitovní kaple svaté Barbory. Nákladem hraběte Josefa Krakovského z Kolovrat byla však r. 1831 pustnoucí kaple obnovena a 6 let poté znovu benedikována. Při tom bylo povoleno konati tam mši sv. každý čtvrtek. Avšak ani loretská kaple neunikla osudu sošky týnecké. Ani tato Loreta se neuvádí ve výpočtu českých Loret v citované již Košnářově knize. Mariánský kult na Týnečku upadl v zapomenutí, téměř úplné, doufejme však, že jen dočasné.

Dr. Antonín Stříž

Síla živé víry.

Je zvláštní a neblahé, že v nynější mluvě používá se slova »Věřím« ve dvojím, téměř protichůdném smyslu. Jedni vyjadřují slovem Věřím radostnou a naprostou jistotu; jejich duchovní zrak takřka proniká svými pohledy do vyšší, nadpřirozené oblasti, v níž se duchu zjevují velebné pravdy a skutečnosti, o nichž ho poučila Církev Kristova, vidí vše v dokonalém souladu a pozoruje, jak nadpřirozené síly se promítají i v dění pozemského života, cítí se sám zapojen do onoho vyššího řádu, z něho přijímá světlo a čerpá energii pro vlastní život, jenž teprve tímto zapojením nabývá náležitého smyslu, vznešené účelnosti a posvěcení.

Druzí používají slova »věřím« v docela jiném smyslu, a to ve chvílích, kdy jsou se svým rozumem, jedinou to svou autoritou, v koncích a stojí před záhadami plnými temnot. Tak na př. stojí u hrobu svých milých. Jejich rozum se zdráhá uznati nesmrtelnost duše, — vzkříšení těla si vůbec nepřipouštějí na mysl. Ale hrozná myšlenka, že je všemu konec, že nikdy již nenastane shledání, by je zdrtila, proto si namlouvají k své útěše podle těch, kteří mluví o shledání duší na věčnosti, že přece jen duše nějakým způsobem trvá dál a že tudíž přece k jakémusi posmrtnému shledání dojde. Takovýmto způsobem oni »věří« v život věčný. Jak si vysvětlují tuto víru? Pro ně ono poznání nemohlo vyplynouti z úvahy rozumové, ani z přijetí nauky zjeveného náboženství, nýbrž vysvětlují je jakožto pocit rodící se z podvědomí. Tedy, zatím, co oni první, kteří věří podle křesťanského Credo, jsou plně přesvědčeni o nesmrtelnosti duše a mají úplné jasno v otázkách života věčného, tito druzí mají jen mátohu, kterou se utěšují a uklidňují a o níž se nesmějí vážně zamysleti. A právě tuto ubohou víru, definovanou jakožto pocit vzniklý z podvědomí, církevní sněm vatikánský rozhodně odsoudil a zavrhl jakožto náhražkovitý modernismus, neslučitelný s pojmem víry v pravém slova smyslu, totiž víry křesťanské.

Z takové mátožné víry ovšem také se nemůže zroditi nic životného, z přeludu nemůže vzejít život. I ta útěcha, která se rodí z takové mlhavé víry, není skutečnou útěchou, nýbrž jen chvilkovým přeludem útěchy.

Ovšem takový průměrný intelektuál, žádáme-li od něho víru v křesťanská dogmata, řekne: Jakým právem ukládáte násilí mému rozumu? Jak mohu uznati

Zrna a zrnka.

»To byste, prosím, nevěřil, jaké já mám trápení s tatínkem a maminkou. Myslíte, že je mohu dostat do kostela? Kdepak! Tati říká, že se v neděli musí vyspat anebo že půjde až na jedenáctou. Ano, a potom jde do Besedy. A mamí chodí jenom na veliké svátky. A ke zpovědi také nechce jít. Když jsme šly o velikonočních se školou, povídala jsem jí: Tak, mamí, víš co, pojď s námi, bude tam víc velebných pánů, můžeš jít, ke kterému budeš chtít. Tak vám šla. V kostele si sedla do lavice. Já už jsem byla dávno hotova a ona pořád nic. Najednou se sebrala a ta tam. Bylas? Ptám se jí doma? Kdepak! Vymlouvala se, že prý v kostele dostala veliký strach — ona už nebyla u zpovědi od svatby. Tak já nevím co s ní...« Nepřecházejž nikoho zrak ani sluch. To není, prosím, mýlka — ani žertovná záměna dcery za matku. Podměty těch vět jsou v pořádku a na svém místě. Věrně zapisuji, co si mi stěžovala kvartánka Kamila N. Znamení času: děti jsou lepší než rodiče; děti vychovávají své rodiče; děti si stěžují na své rodiče. Je to smutné, řeknete si v duchu. Ano, ale je to také radostné.

Ze zápisníku starého profesor.

Ale křesťan list je pro většinu důležitý pouze tím, že se jím může jako řádný občan kdekoliv vykáhati. Přesto však tento list má daleko důležitější cenu než dokumentární. Na něm lpí kus křesťanského života, nesmírný dar milosti Božích. Ovšemže na sežloutlém starém papíru není vidět, jaký zážitek se stal při křtu svatém s vlastníkem toho listu, že se znovu narodil z vody a Ducha svatého, že se stal dítětem Božím a tak dědicem věčné blaženosti. Zajisté veliký zážitek a vskutku božský dar! Ale na co nesmíme zapomenout, že se nám tím dostalo také povinnosti se všemi nevyhnutelnými závazky: totiž abychom sémě božského života, při křtu sv. v nás vsazené, vypěstovali v silný strom, který by přinášel hořké ovoce. Neboť přijde čas, kdy se nás zeptá všemohoucí Dárce: »Řekni mi, človče, kde máš mé dary milosti a jejich plody?«

Ignis Seraphicus.

Jsou dva druhy lakomců; lakomec nebes a lakomec země. Lakomec země nepomýšlí dále než do času; nikdy nemá dosti bohatství; hromadí, hromadí je stále. Avšak když nastane chvíle smrti, nebude mít nic. Často jsem vám říkal je tomu zcela tak, jako s lidmi, kteří hromadí příliš veliké zásoby na zimu, a když nastane příští sklizeň, nevědí si s nimi rady; jsou jim jen na překážku. Podobně, přijde-li smrt, jsou nám naše hmotné statky jen na překážku. Nic si s sebou nevezmeme, zanecháme zde všechno.

»Serafínský Prapore«. Z myšlenek sv. faráře arského.

Znáte všichni velmi dobře jarní »gruntování«. Maminka od rána do večera zametá, myje, oprašuje, leze po oknech, zase klečí na podlaze, drhne a nedá si pokoje dříve, dokud se neleskne všechno čistotou. Tatínek sice na to uklízení bručí, protože si nemůže po obědě odespati jeden veršik, zdá se mu to skoro zbytečné, takovýhle generální úklid. Tohle mě napadne, když se chystám na exercicie. Od svých některých pokryteckých »přátel« musím vyslechnouti, že zavřítí se na tři dny do kláštera a k tomu podrobiti se pořádku, který je stanoven, mlčet a jen se modlit je pro můj nervový organismus přece jen namáhání (to mně říkají do očí, po straně mluví však o zbytečném fanatismu náboženském).

»Jitro«: Uklízíme.

Podrobnější studium badatelů literárního odkazu t. zv. Temna a vlastní důvěrné vniknutí do oslnivého umění českého baroka se strany jedné, bohapusté řádění nepřátel katolické Církve po převratu s rozvážným heslem Pekařovým proti vystupování z ní a bolestnými zážitky vlastního života na straně druhé, v neposlední míře dojista také prohloubení a kulturní obrození českého katolicismu, urovnávaly Arne Novákovi cestu k Církvi. V pozdravech, které mi během posledních pěti let posílal z Hostýna, ze Křtin i Velehradu, několikrát se opakuje hluboké přesvědčení o velikém významu katolického náboženství pro náš život národní.

»Archa«, J. Svítal-Karník: Listy z archivu.

něco, co neplyne logicky z mého vlastního myšlení, nýbrž, co je mi vnuceno a co nemohu pochopiti?

Zde však možno poukázati na množství obdob z každého oboru vzdělání, kde každý dříve věří a teprve později dospívá k vlastnímu poznání. Nejen malí žáčkové, ale i posluchači vědeckých kursů nejprve přijímají od svých učených profesorů poučky, jejichž správnost si dosud svým vlastním poznáním nebyli s to ověřiti, a teprve později, až dalším studiem nabudou důkladnějších poznatků, si uvědomují, co vše získali tím, že prostě přijali přednesené poučky, jinými slovy, že uvěřili. Nejen vlastním přemýšlením dospíváme poznání pravdy, ale ve většině případů z poučení jiných. A poznání, získané ze svědectví jiných, není o nic méně jisté než poznatky, získané vlastním a pozorování, ovšem v předpokladu, že autorita, jež nám onen poznatek sděluje, je zaručeně věrohodná.

Kdo jest autorita zaručující pravost křesťanské věrouky? Sám Bůh, věčná svrchovaná Pravda. »Nevěříme-li Bohu, komu pak ještě máme věřiti?« táže se svatý Ambrož (in Jo 4, 17).

Slyším námitku: Zjevení Boží odvozujete z Evangelia. Ale kdo zaručuje, že Evangelia jsou pravá a že podávají zaručenou skutečnost? Odpovídám: Na to máme s dostatek důkazů, jež vám podají biblisté ze všech národů a jež uznali mocí logiky i přemnozí, kteří dříve to popírali.

Aby člověk přijal zjevené pravdy, i nepochopitelné pravdy, zvané tajemství, k tomu je ovšem potřebí jistého pokoření rozumu, děje se mu jisté násilí. Ale toto pokoření je rozumné a jest vyváženo neocenitelným požitkem. Je tomu jako s planým stromkem, na který chcete naočkovati ušlechtilý roub. Když ořezáváme výhonky onoho pláňte, mohlo by se brániti: Ale vždyť mne zbavujete mé svobody, maříte můj volný vzrůst. Avšak konají-li kořeny a kmen onoho stromku dále svou službu a vhánějí mizu do oněch zprvu cizích proutků, příští rok se ukáže na stromku zcela nové ovoce, chutné, sladké, výživné. Kdyby ona pláňka byla dále divoce rostla na stráni, jaký užitek by z ní byl? Snad nějaký pasák by si ji byl uřezal na bičíště, nebo by byla zlámána na otýpky na spálení. Kdežto nyní se může chlubit dlouhá léta vzácným ovocem, a je to její vlastní ovoce!

A zde jsme u jádra naší úvahy.

Víra je dar Boží. Tak učí Církev podle přijatého odkazu. Víra je nadpřirozená vlohá, vložená do duše od Boha, s milostí křestní jako sítě vložené do půdy, jako ušlechtilý roub vsápený na planý strom. S naší strany se vyžaduje přiměřená dispozice k přijetí této vlohá, a spolupůsobení, jako země musí chovati sítě a výživou mu pomáhati k rozvoji a vzrůstu.

Každý člověk dostává jisté přirozené vlohy k různým oborům činnosti. Tyto vlohy však se neuplatní, nejsou-li probuzeny a nedostane-li se jim pěstění a cviku. Stejně tomu je i s darem víry. Neživí-li se víra, nepěstuje-li se, nedopřeje-li se jí vlivu na život, zakrňuje a odumírá. V tom smyslu se praví v Písmě svatém: »Víra beze skutků je mrtvá.« (Jak. 2, 26). Taková víra bude člověku na soudě jen legitimací svědčící v jeho neprospěch: že totiž jako křesťan měl svým životem vyznávatí Krista, ale že se mu zpronevěřil.

Kdo však božskou víru v sobě chová jako vzácné símě, kdo ji živí a pěstuje tím, že o jejích pravdách a příkazech zbožně uvažuje a znalosti své prohlubuje účastí na chrámových výkladech a náboženských přednáškách a četbou duchovních spisů, u toho pravidla víry vnikají víc a více do smýšlení, dávají směr jeho jednání, ovládnou a řídí všecken život. Víra je mu světlem a zároveň zdrojem vyšší životní energie.

Pevná a ryzí víra skýtá lidskému duchu jasné poznání pravdy v otázkách, na něž by rozum sám nenalezl jiné odpovědi než Ignoramus et ignorabimus. Nevíme a nevíme. Dává poznati vyšší smysl života, jeho nadpřirozený cíl, řeší záhadu utrpení. Tím vnáší do duše jasno, bezpečí, klid a radost.

Vírou poznáváme Boha v jeho dokonalostech, poznáváme ho zejména v Ježíši Kristu, z něhož vyzařuje jas božské pravdy a nejvyššího dobra. Poznáváme veledílo Vykoupení a Spasení, nahlížíme až do vnitřního života Boží Trojjednoti, poznáváme velkolepé úradky a úmysly Boží.

Z toho blahého poznání se rodí v duši hluboká úcta k Bohu a láska k němu. Láska pak mocně nabádá k činům, nabádá následovati Krista, jehož hlas nás volá. Láska působí zpětně i na víru samotnou, neboť pudí nás abychom se stále hlouběji nořili do oblažujících tajů víry a navazovali důvěrný styk s Ježíšem Kristem, naším nejlepším přítelem.

(Pokračování.)

Rozhlas.

(Hlídkka katolické rozhlasové centrály. Dotazy řiďte na redakci časopisu, která je předá příslušným referentům.)

Červen:

18. června, středa: 11.00—11.15 hod.: A. Pelikán: Rodinná výchova. (VI.)

18. června, středa: 17.15—17.30 hod.: Dr. Jos. Vašica: Staročeské duchovní písně.

20. června, pátek: 17.15—17.30 hod.: Bořivoj Benetka: Jan z Doubravy.

23. června, pondělí: 17.15—17.25 hod.: Zprávy z katol. života.

25. června, středa: 11.00—11.15 hod.: Msgr. Dr. A. Stříž: Jsou bez viny ti, kdož nevěří?

17.15—17.30 hod.: Prof. Josef Parma: Mravní zánětlivost u primitivních národů.

27. června, pátek: 17.15—17.30 hod.: P. Dr. Jan Urban: K hlubinám křesť. života.

30. června, pondělí: 17.30—17.45 hod.: Paní Běla Dlouhá: Fara a škola v letech 80tých.

Červenec:

2. července, středa: 11.00—11.15 hod.: Msgr. Em. Žák: Ježíšova osobnost. (IV.)

17.30—17.45 hod.: Klement Bochořák: Ženství v pojetí dnešní české katolické prósy.

4. července, pátek: 17.30—17.45 hod.: P. M. Klement, OSB.: Svatý Prokop.

7. července, pondělí: 17.30—17.45 hod.: Zprávy z katol. života.

9. července, středa: 11.00—11.15 hod.: J. M. Dr. Boh. Jarolímek: Kristus a Církev. (VII.)

17.30—17.45 hod.: Ing. J. Kšír: Olomoucké chrámy.

11. července, pátek: 17.30—17.45 hod.: P. Dr. Jan Urban: K hlubinám křesťanského života.
 14. července, pondělí: 17.30—17.45 hod.: Antonín Šorm: Panna Maria Karmelská a její účta u nás.
 16. července, středa: 11.00—11.15 hod.: P. Dr. S. Braitto: Italští světci. (I.)
 17.30—17.45 hod.: Prof. Josef Veselka: Přednáška.
 18. července, pátek: 17.30—17.45 hod.: Dr. Josef Krlín: Láska českého lidu k poutím.
 21. července, pondělí: 17.30—17.45 hod.: Zprávy z katol. života.
 23. července, středa: 11.00—11.15 hod.: Msgre Dr. A. Stříž: Duchovní přednáška.
 17.30—17.45 hod.: Emil Zavadil: Historie olomoucké radnice.
 25. července, pátek: 17.30—17.45 hod.: P. Dr. Jan Urban: K hlubinám křesťanského života.
 28. července, pondělí: 17.30—17.45 hod.: Ing. Jaroslav Cuhra: Přednáška.
 30. července, středa: 11.00—11.15 hod.: Msgre Em. Žák: Ježíšova osobnost. (V.)
 17.30—17.45 hod.: Jiří Maláček: Přednáška.

Případné změny v přednáškách a hodině relací ohlašujeme ve zprávách z katolického života.

Z domova.

Spolkové exercicie členů Svatováclavské Ligy a Svazu katolických mužů budou letošního roku v koleji OO. Redemptoristů ve Staré Boleslavi.

Začátek 14. srpna večer, zakončení 17. srpna odpoledne. Exerzitátorem bude vdp. P. Dr. Urban.

Poplatek 75 K za osobu. Vzhledem k omezenému počtu míst nutno se ihned přihlásit, ježto po obsazení míst nebude možno vzít na pozdější přihlášky zřetel.

Studentské exercicie. Studentky: 29. června: Veltrusy, 1. července: Slatiňany, Horní Sloupnice. 2. července: Kladno, 9. července: Hradec Králové. — Studenti: 1. července: Turnov, Lnáře, Litomyšl, Čáslav, Hradec Králové. 4. července: Stará Boleslav, 29. července: Svatá Hora. — Poplatek za 3 dni K 65.—. Všichni účastníci musí si vzít s sebou buď potravinové lístky nebo potraviny, jejichž cena se odpočítá. Počet účastníků je omezen. Přihlaste se proto včas. Dotežte se u vdp. profesorů náboženství. Přihlášky pro Svatou Horu zašlete přímo na Exerciční dům na Svaté Hoře u Příbramě. — Přihlášky pro ostatní místa přijímá a informace podává redakce Jitra, Praha II., Voršílská ulice číslo 1, telefon čís. 420-13.

Duchovní cvičení pro inteligenci na Svaté Hoře budou ve dnech 3. až 7. července. Přihlášky na Exerciční dům, Svatá Hora, pp. Příbram.

LITERATURA.

NOVÉ SVAZKY EDICE »HLASY«.

Známý pilný překladatel z mnoha světových jazyků a dobrý znalec literatur Otto F. Babler vydává již po delší řadu let na Svatém Kopečku u Olomouce svým nákladem knižnici vybraných ukázek krásné písemnictví cizích národů, uváděných vlastními překlady. Sbíрка má název »Hlasy« a vyšlo v ní v omezeném počtu výtisků již přes čtyřicet úhledných svazčků jak ucelených samostatných skladeb, tak — a to většinou — výborů z poesie lidové i umělé, z legend a pohádek, dramát i essayů. Vystřídaly se tu již ukázky z nejrůznějších jazyků, národů a kulturních oblastí, které Babler namnoze po prvé k nám uvedl. Zvláštní předností této edice je vzorná úprava, pečlivě připravená známými grafiky, a sličná výzdoba od různých našich ilustrátorů. — Tentokrát upozorňujeme na tři poslední čísla »Hlasů«, jež byla všechna vydána v roce 1940. Je to předně soubor vybraných veršů velkého křesťanského básníka Paul Claudela, nazvaný *Verlaine a jiné básně*, který upravil a v němž titulní značku nakreslil Oldřich Menhart. (»Hlasy« sv. 44. Str. 35. Brož. K 16.—). Překladatel tu shromáždil několik básní, většinou s náboženskými tématy, z různých knih Claudelových; tak je zde mimo jiné hluboká Píseň Epifanie a neporovnatelný Hymnus sv. Benedikta. Čteme zde rovněž krásnou apostrofu Zdenky Braunerové, ve výrazné zkratce vyvolávající památku »dobré, silné, plavé a modré přítelkyně milé« a vzpomínající upřímnými slovy na nezapomenutelný »pohled, plný důvěry a lásky jen«. — Dále jsou to *Antifony, hymny a sekvence ze IV. až XIX. století* v úpravě a s kresbou Břetislava Štorma. (Hlasy, sv. 45. Str. 124. Brož. K 21.—). Jsme poměrně chudí na překlady církevních hymnů a vůbec latinské náboženské poesie;

proto je Bablerova zásluha tím větší, že se rozhodl knižně vydati sbírku ukázek tohoto druhu. Antologie předvádí výběr z církevních autorů básnických skladeb od sv. Ambrože po Lva XIII. a obsahuje jak hymny, přijaté Církví do úředních sbírek liturgických (do breviáře), tak i náboženské skladby povahy soukromé. Výbor, třebaže ani zdaleka nemůže zachytit bohatství a rozmanitost latinské poesie křesťanské, může přece být užitečnou pomůckou k poznání tohoto opomíjeného úseku světové literatury a může vhodně posloužit při studiu jednotlivých zde přeložených literárních památek. Výboru by však také bylo možno dobře použít jako duchovní četby a jako pomůcky k rozjímání. Skoda, že tato kniha, s porozuměním přibližující poklady církevní literatury, nemá příslušného diecézního imprimator. — Další novinkou je *Život Dantův*, který kolem r. 1360 napsal Dantův velký žák a ctitel, proslulý humanista a tvůrce italské prózy Giovanni Boccaccio. (Hlasy sv. 46. Str. 64. Brož. K 19.—). Vznosným slohem se tu v hlavních obrysech popisují Dantovy pozemské osudy; jednotlivé události však dávají Boccacciovi příležitost, aby promlouval o rozmanitých problémech lidského života, o účtá a vděčnosti k slavným rodákům, o původu a významu poesie. Přesto, že se nikterak nevyhýbá úsudkům o Dantově povaze i tam, kde nemůže anebo nechce chválit, vyvstává tu v životní a monumentální podobě obraz Danta nesmrtného a povýšeného nad okamžik, obraz básníka, o jehož budoucí slávě tu s přesvědčením a jasnoživě říká Boccaccio: »Stejně jako se to děje s válečnými zbraněmi, které se používáním stávají tím lesklejšími, tak tomu bude i s jeho jménem, které, čím více se bude třít o čas, se stane tím jasnějším.« Babler pracuje v poslední době na překladu Božské komedie a v souvislosti s jeho dantovskými studiemi vznikl zajisté i tento překlad Boccacciova oslavného životopisu, který je rovněž cenným rozmožněním naší dantovské literatury. Knižku typograficky rozvrhl O. Menhart a dřevorytem Dantovy tváře ji ozdobil Jiří Jaška. — Edici »Hlasy« expeduje sám vydavatel Otto F. Babler na Svatém Kopečku u Olomouce. —nč—

Zdeněk Kalista: Čechové, kteří tvořili dějiny světa. Praha, Českomoravský Kompas, 1939. Str. 238. Brož. K 36.—.

Známý přední znalec novějších domácích i evropských dějin a zejména doby barokní, docent české Karlovy university, shromáždil tu několik podobiznových charakteristik řady českých osobností XVI. a hlavně XVII. století, které se nějakým významným způsobem uplatnily v tehdejší politické či kulturní dění. Roztrídil je do tří větších oddílů podle jednotlivých časových souvislostí, které vylučuje vždy úvodními výklady. V první skupině podává portréty tří osobností sklonku XVI. století: Viléma z Rožmberka, Vratislava z Pernštejna a olomouckého biskupa Stanislava Pavlovského. Druhá část, nadešlá »Veliké drama české«, mluví o mužích, tvořících z valné části dějiny českého povstání a majících účast na událostech za války třicetileté, a to Zdeňka z Lobkovic, obou slavných Žerotínů (Karla i Ladislava Veleny), Valdštejna, Heřmana Černína a Komenského. Třetí oddíl, »Po Bílé hoře«, vypodobňuje šest českých šlechticů, kteří se ve službách vládnoucí dynastie účastnili na politickém vytváření, budování a hájení habsburské monarchie v druhé polovině XVII. věku. Jsou to Kašpar Zdeněk Kaplíř, Karel Ferdinand z Valdštejna, Václav Eusebius z Lobkovic, František Oldřich Kinský, Humprecht Jan Černín a Jan Václav Vratislav z Mitrovic. Střídají se tedy diplomati i vojáci, ale všude je zdůrazněn moment, kdy oni mužové zasahují do současného vývoje takovým způsobem, že určují svou vahou na delší či kratší dobu tvářnost a směr politického dějství. V jejich slávě a úspěchu je hrdost českého národa, z něhož vyšli a k němuž se hlásili. Na konec je přidána ještě jedna kapitola, stručně poukazující na osobnosti jiného světa, než o něm dosud byla řeč, ale na osobnosti stejně významné: jsou to »Dobyvatelé zámoří«, čeští misionáři doby barokní, jesuité a františkáni, kteří se vynikající měrou projevili svou prací na misijní činnosti u národů pohanských. Stati jsou psány s úmyslem popularizačním, s dokonalou znalostí doby i jednotlivostí, namnoze na základě dosavadní literatury, ale někdy také na podkladě přímého studia archivních pramenů. Odkazy k hlavním zpracováním o těch kterých osobnostech poslouží pro získání dalších údajů. Kniha je sympatická jak novostí mnohého postřehu, tak celkovým zaměřením, zdůrazňujícím stálou svěžest synů českého národa a jejich schopnost, uplatnit se mimořádným výkonem za každých okolností. pz.

Alexander Niklitschek Zázraky na každém kroku. Přeložil Karel Strnad. Knižnice »Živá věda« svazek 2. Praha, Čin, 1941. Str. 3887, brož. K 80.—.

Rozvoj techniky v posledních dvou stoletích postavil do lidských služeb tolik nových přístrojů a zařízení, že jsou nám již dnes běžnými věci, které ještě před nějakými deseti lety lidí udivovaly. Těch novinek je tolik, že nás nejen neudivují, nýbrž ani zvláště nezajímají. Kolem nich chodíme často bez porozumění, ba používáme jich denně, aniž si uvědomujeme, jak vlastně fungují, neboť to málo, co jsme o nich pochytily ve škole, dávno

nám vyprchalo z hlav. Těmito »zázraky«, na něž narážíme na každém kroku, nás autor provádí, vysvětluje nám, jak vznikají, a to velmi zajímavým a srozumitelným způsobem. Zdálo by se snad, že název »zázrak« má býti výlučně používán jen ve smyslu náboženském. Je tu však oprávněn, v neposlední míře proto, že v knize, která ukazuje, že žádný zjev na světě není nezajímavý, že v tom, s čím se denně setkáváme, je plno divů a záhad, takže nemůžeme nemyslet na nevyčerpatelnou tvůrčí moc Boží, i když to snad nebylo ani autorovým ani vydavatelským úmyslem.

Bohumila Sílová Čechy krásné, Čechy mé. Nákladem »Činu«, Praha. Ilustrace N. Thuránské. — Tento deník malý Jany Lorové, zákyně obecné školy, je psán trochu nedětsky a některá místa — ač chápeme autorčinu snahu, dáti každému, což jeho jest — zní poněkud nepřirozeně a i dosti podivně. To Mühlsteinův román »Vláda hlásí finale« uspokojil nás mnohem více! Kk.

Dr. Čeněk Tomáško »Čistým mládím k manželství nebo ke kněžství.« Vydařila Pomocná akce pro dorost kněžský při Svazu katolických žen a dívek v Praze IV., Hradčanské nám. 8 v dubnu 1941. Str. 40, cena 1.50 K (bez porta). Při odběru většího množství výtisků najednou značné sleva. — V těchto dnech vyšlo II. vydání. Objednejte k hromadnému rozšíření!

Misijní koutek.

Čeští misionáři v Americe.

Nejznámějším Čechem v Mexiku v XVII. a XVIII. století byl bratr laik, fráter Šimon Boruhradský, výborný linguista, »osvědčený královský stavitel« a podnikatel melioračních staveb v Mexiku. Proslul tedy rozhodně více svými technickými znalostmi a pracemi, než životem řeholníka. Ale nesudte z toho, že by snad byl špatným řeholníkem. Na uvedené práce byl samým místokrálem od představených vyžádán, protože v Mexiku je nikdo tak nevykonat, jako on. Proto vyrostla jeho stavitelská sláva, z které však utíkal do zemí, Evropany sotva podmaněných.

Boruhradský se narodil měšťanské rodině v Polné 26. října 1650. Po vystudování šestitřídního gymnasia studoval filosofii, ale ještě v prvním roce studie přerušil a rozhodl se pro řeholní život, aniž by však byl studoval teologii. Šel pracovat na jezuitské statky jako pomocník, dnes bychom řekli asistent, patrně vyčkávaje přijetí do Tovaryšstva, kterého se mu dostalo 25. října 1670.

Hned po čtení listu P. Olívy, generála řádu, kterým bylo i členům české provincie dovoleno hlásiti se do zámořských misí španělských a portugalských, hlásil se Boruhradský jako jeden z prvních dopisem ze dne 6. ledna 1678 z Klatov. Tento jeho dopis se žádostí o vyslání do Mexika, je v Římě dosud uložen. Cesta Boruhradského do Ameriky byla hodně romantická. Z Janova jel spolu s ostatními členy své výpravy misionářů z českých zemí, benátskou lodí do Cadixu ve Španělsku, kde měli přestoupiti na lodi do střední Ameriky jedoucí. Když tam přijížděli, zahlédli právě odjíždějící lodi, takže musili přes rok čekat na novou příležitost k odjezdu. Byli zatím posláni do Sevilly a učili se tam španělsky. Boruhradský konal mimo to velmi platné služby misijnímu prokurátorovi, t. j. knězi, jenž měl na starosti získávání misionářů a hospodářskou stránku zámořských misí.

Když se konečně v letě r. 1680 plavili ze Sevily menší lodí po řece do Cadixu, aby odjeli do Ameriky, loď příliš naplněná nákladem, uvázla na skále skryté v řece a roztříštila se. Zboží bylo rychle dopraveno na břeh a Boruhradský měl na břehu hli-

dati zavazadla misionářů, kteří zatím spěchali na menších lodích k téměř již odjíždějícímu loďstvu do Ameriky. O tom se v poslední chvíli dověděl i Boruhradský, předal hlídání zavazadel jiným a spěchal v jiném člunu co nejrychleji k loďstvu na moři. Ještě se mu podařilo najíti na lodi místočko, kdežto několik jiných misionářů muselo zůstat ještě dále ve Španělsku.

Z Mexika jsou od něj zachovány tři dopisy, psané do Čech. Ličí v nich svůj pobyt a práci až do svého odjezdu na Mariánské ostrovy. V druhém dopise ze dne 20. srpna 1692 m. j. píše: »Já jsem stále zaměstnán rozmanitými pracemi ve službách místokrálových. Sotva je hotova jedna, už nastává druhá. Tak je tomu už půl roku. Byl jsem skoro šest měsíců mimo hlavní město za příležitosti povodně, která byla loni tak veliká, že hrozilo Mexiku nebezpečí zátopy. Město stojí totiž uprostřed jezera, obklopeného odevšad horami, a voda má jen na jediném místě odtok, jenž však nestačí k propuštění takových spoust vodních. Do jezera mexického totiž vtéká neméně než sedmáct řek; některé jsou hodně hluboké a velké a nemohly udržeti vodních spoust, protřhly hráze a vyhlily se přímo proti městu, zaplavujíce všechna předměstí, a způsobily veliké škody na budovách a v zahradách. Místokrál a královská rada, vidouce to nebezpečí, světili zachráně práci jednomu z královských vyšších úředníků. Ale ten pracoval několik měsíců, spotřeboval čtyři tisíce zlatých — a nepořídil z toho nic. V té zoufalé situaci povolal místokrál mne. S pomocí Boží a Panny Marie jsem je dokončil za měsíc a uchránil město od zátopy. Změnil jsem úplně směr vod, dal vykopati pro velkou řeku nové koryto, směřující do jezera oklikami, a ohradil je velmi silnými hrázemi, takže mi velká povodeň letos nesebrala ani hroudu půdy. A ty práce jsem ku podivu všech provedl za pouhých 662 zlatých.

Vidouce tak pronikavý úspěch okolní kraje, zvláště území sousedící s Mexikem, spravované markrabětem, nebo-li cortezem dal Valle, vyžádaly si mne od místokrále a jeho rady, abych podobně změnil směr řečiště jiných dvou řek, jimiž bylo loni osudně ohroženo město Cuacaca. Tu si mne místokrál po druhé vyžádal od pátera provinciála a světil mi tu pernou práci. Pustil jsem se do díla a provedl je za pět měsíců. Změnil jsem směr řeky a svedl ji tři míle stranou od města do jiného jezera; dříve se valila přímo na ono město a na dva blízké kláštery, tekouc potom k Mexiku.

Délka nového řečiště, mnou provedeného, měří 11.605 loktů. Tyto práce stály jen 1700 zlatých — i tentokrát se té láci všichni divili. A dílo se chvála Pánu Bohu podařilo. Zkusily to i okolní dvory; dříve mnoho trpěly povodněmi, kdežto letos byly zcela v bezpečí.«

Ani teď ještě neměl Boruhradský od technických prací pokoj. Po povodni byla v Mexiku velká bída. Když Indiáni neměli co jíst, vzbouřili se a zapálili královský palác. Po čtyřech nebo pěti dnech, když byl oheň uhašen, královská rada působením místokrálovým uložila Boruhradskému zbořiti palác, jenž hrozil sesutím. Stavění nového paláce se chtěl vyhnout, ale plně se mu to nepodařilo. Čtíme, co sám o tom píše: »Po požáru královského paláce jsem byl dohlížitelem při jeho bourání a ačkoliv jsem se vyzul z podobné práce při stavbě paláce nového, přece mne místokrál stále vyzývá k dohlídce na stavbu a mám plno práce s určováním, jak se má zaříditi stavba uvnitř, protože zdejší stavitelé málo rozumějí stavbě paláců a rozdělení jich na jednotlivé místnosti. To mi všechno místokrál uložil. Žiji totiž už mnoho let v král. paláci a stravuji se se zdejšími místokráli a jejich dvořanstvem, znám dobře nedostatky dřívějšího paláce, a proto se nic nerozhoduje beze mne v rozdělení budovy na jednotlivé části.«

V dopisech častěji psal o svém přání zúčastniti se misí na Mariánských ostrovech. Později skutečně se na ostrovy ty vydal, ale na Filipinské lodi byl zachvácen morovou nákazou a zemřel 6. dubna 1697, aniž by se byl dočkal splnění svého přání.

František Štědrý.

Dobrovolné příspěvky na vydávání časopisu jsou vítány a budou, pokud si to dárcé výslovně nezakáže, kvitovány.

VYCHÁZÍ S CÍRKEVNÍM SCHVÁLENÍM.

Vlastním nákladem Svatováclavské Ligy v Praze IV., Hradčanské náměstí číslo 8. — Redakce a administrace tamtéž. — Vychází 1. a 15. každého měsíce kromě července a srpna. — Redakční uzávěrka 5. a 20. každého měsíce. — Cena jednotlivého čísla 50 hal. Předplatné na celý rok i s poštovní zásluhou 10 K. — Číslo Pošt. spořitelny Praha 208.401, čís. telefonu 617-70. — Řídí redakční kruh. — Odpovědný redaktor Josef Kozák, Praha. Používání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů pod čís. 15.206/VII. ze dne 18. ledna 1936. — Dohledací pošt. úřad Praha 11. — Vytiskla kniht. Josef Bartl nást., Praha VII., Goetheova 14.

KATOLÍK

Líst Svazu katolických mužů a Katolické akce

Vychází čtrnáctidenně. — Ročník VI. (XXIII.) — V Praze dne 1. července 1941.

č. 13

Tři hvězdy na českém nebi

září v měsíci, v němž zbožný a pilný hospodář v potu tváří sklízí vezdejší chléb, který Bůh ve Své moudrosti a dobrotě zachoval. Prvou hvězdou je svatý Prokop, opat na Sázavě, jehož ctnosti vyvrcholily v příkladném přemáhání pokušení ďábelských. Proto také často bývá zobrazován za pluhem, do něhož jsou zapraženi zloduchové, kteří silou světcovou jsou nuceni pomáhati při dobývání denního chleba. Jasně světlo Prokopovy svatosti celá staletí svítilo našim hospodářům na jejich lopotnou práci, málokdo z nich však si uvědomil, jak blízkým jest jim jejich svatý vzor, svatý opat Prokop. Chodili kolem něho všichni se svými krajany tak lhostejně a bez zájmu, že tento chlad vlastní krve byl až do nebe volající a zasluhující příkladného trestu. Takový krásný vzor poctivé a kladné práce na národa roli dědičné byl odstavován. Neměli jsme smyslu pro tuto práci, jež jedině mohla býti nejvyšší svatým Pánem zástupů požehnána, neboť jsme podlehli svodům hada — který svého krotitele nenáviděl — a dali přednost svůdné pohodlnosti, žádostivosti po časných požitcích, negaci, vzdoru a horečnému pachtění po statcích pozemských bez útěchy Božího požehnání. Svatý Prokop, ten statečný dělník na vinici Páně, ten skvělý vzor dobývání vezdejšího chleba, postrach zlých duchů, byl a je námi hanebně zanedbáván. Budeme v této své nevšímavosti pokračovati, upneme k tomu světlu svůj zrak? Nastavíme pokorně svoji tvář těmto životodárným paprskům velikých ctností před Otcem nebeským a budeme ochotně přijímati všechny důsledky této obdivuhodné sva-

tosti? Až přečteme tyto řádky, rozhodněme se pevně a trvale k tomu, že svatého Prokopa zařadíme do denních svých vzpomínek, vyhradíme mu jedno z prvních míst ve svém srdci a budeme ho prositi za přispění pro náš denní zápas s mocí ďábelskou.

V souhvězdí, v němž patří tak čestné místo sázavskému opatu, jsou však také svatí bratři ze Soluně. Ti sice došli v našich tvrdých srdcích více milosti a porozumění, ovšem více s hlediska národního, než s hlediska víry. Poslouchali jsme, často i sami hovořili o jejich zásluhách, jakých si získali tím, že nám přinesli světlo pravé víry. Než to vše bylo mělké, bez vyššího a hlubšího vznětu. Byla to jen povrchní úcta k svatým věrozvěstům, úcta nedůsledná, neboť málo jsme se řídili jejich svatou horlivostí ve vyznávání i v šíření víry našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista. Sv. Cyril a Metoděj zůstali v našem srdci jen jako světlá památka dobrodiní, které nám pokřtěním prokázali, dostali jen místo po boku jiných slavných mužů v našich dějinách. Nebylo to ale obcování svatých, o jakém mluví Církev svatá ve Vyznání víry. Toto obcování vyžaduje živé a skutečné spojení se svatými věrozvěsty, v modlitbě i v činu, vyžaduje důkladnou znalost jejich života a působení a pevnou a rozhodnou vůli jíti v skutku a v pravdě za jejich příkladem. Věnujme proto každou volnou chvíli životopisům svatých Cyrila a Metoděje i sv. Prokopa, prosme za jejich přímluvu ve všech svých potřebách a vyžádejme si jejich přispění, aby náš život bral se jejich slépějemi.

Křišťan.

On pak (Prokop) byl pln vůně lásky, mile nadán pohostinstvím, opatrností svatou důstojně ozdoben, v čistotě bezúhonný, pokornou skromností prozřetelný, mírností proslulý, horlivostí a vírou přehojně oplývající a řečí srdce posluchačů jako vítaný déšť v pravý čas vylitý ovlažoval a rádlém svého učení jejich mysli přeužitečně napravoval; chudých pak s takovou dobrotivou štědrostí, božsky sobě vrozenou, se ujímal a s tak ochotnou a radostnou pečlivostí jim sloužil, jako by nejzjevněji Kristus k němu přicházel.

»Život svatého Prokopa.«

Sázavský světec.

Romantické údolí řeky Sázavy je oblíbené výletní místo. Zříceniny četných hradů zvyšují jeho romantičnost. Bývalý sázavský klášter, čteně navštěvovaný turisty, vábí svým kouzlem tajuplné minulosti. Nedostavěné a do nedávna považované za zříceně — k nebi vzletně se pnoucí sloupová hlavní chrámové lodi — mluví nám dnes neznámou řečí o vysokých ideálech, které před staletími byly tvůrčí silou budovatelů sázavského kláštera. A přece tímto budovatelem — vysoko převyšujícím své současníky — byl Čech — věrný syn svého národa.

Byl to sv. Prokop, rodák z Chotouně u Kouřimi v polabské rovině, kde jeho rodiče byli pravděpodobně zemany. Sázavská legenda vypráví, že byl od kněží slovanské liturgie vyučen řádným kanonickým způsobem. Nejprve byl znamenitým světským knězem, později se stal řeholníkem. Nevíme, kdy a kde se k tomu důležitému kroku rozhodl. Bylo to však nezalidněné sázavské údolí, které sv. Prokopa zvánilo k poustevnickému životu. Před tisíci lety bylo divočejší a svou odlehlostí a nepřístupností jistě velebnější než dnes. Osamocen od ostatního světa, ukryt v lesích před zvědavými zraky nepozvaných, objevoval studánky a jeskyně, jak lid — věrný strážce tradice — dodnes ve svých podáních zachoval. A tam pod velebnou klenbou přírody naslouchal slovům Tvůrce nebe i země, který ke svým vyvoleným mluví řečí tak lahodnou, že tito opouštějí vše, čemu říkáme pohodlný život a krácejí za jeho hlasem vždy výš a výše, po cestách, jež se jim zdají býti vystlány nejhebečnými růžemi, ač často jsou to cesty kamenité, na kterých slabí a bojácní ztroskotají. A touto cestou šel sv. Prokop, jak vypravuje sázavský letopisec:

»Proniknut zcela láskou k Ježíši Kristu, Prokop pohrdl nicotnou marností tohoto světa a opustiv dům, statky, příbuzné a přátele, ba sebe sama, řekl sbohem klam-

nému světu a jeho ubohé okázalosti, a prchaje před hlučnými zaměstnáními, odebral se do samoty, kde našel opuštěnou jeskyni, tisíci dábly obydlenou, tam se usadil, obléháje posty, nočním bděním a modlitbami skálu, již je Kristus, a počal boj mužný...«

A byl to vítězný boj s ďáblem, s nímž vyoral brázdu, zvanou dodnes čertovou brázdou. Vybojoval vítězný boj se sebou samým; přemohl ďábla a ukázal tak statečnost největší, neboť vybojoval nejtěžší boj. A proto snad nerozumíme, či nechceme rozuměti tomuto světcovi, protože sami bojující o primát ve všech možných věcech, nechceme viděti boj, který každodenně svádíme. A zde vysvětlujeme si smysl obrazů, které sv. Prokopa od nejstarších dob zobrazují se spoutaným raráchem, čertem nebo jinou ďábelskou postavou.

Sv. Prokop utíkal do samoty, ale když již byl dosti silným, založil s přispěním Božím a knížete klášter Sázavu, z kterého vypučely první slovanské duchovní květy u nás a která vytvořila tradici, přetrvávající klášter roku 1785 zrušený.

»Kniže Oldřich obdivoval vznešené odhodlání tohoto muže, a patře na jeho tvář svatostí zářící, pozdvihl obě ruce k nebi a velebil Boha v slzách. Pak se doporučil do jeho modliteb, zvolil si ho za svého duchovního otce a zabezpečiv mu podporu velkodušnou rukou, nanejvýš potěšen, vrátil se zpět k rytířům. A od této chvíle šířila se sláva Prokopova daleko a široko na všechna místa, takže k němu houfně přicházeli lidé oně krajiny, přinášejíce mu dary a prosíce ho o přímluvy.« (Let. sázavský.)

Sv. Prokop stal se prvním opatem na Sázavě, která má v české historii důležité místo na poli duchovním a kulturním. Sv. Prokop zemřel 26. března 1052 a již 4. července 1204 byl prohlášen na základě kanonického procesu za svatého. Stalo se tak za vlády Přemysla Otakara I., zvláštní listinou papežskou, kterou byla země česká přijata do počtu »království křesťanských.«

Sv. Prokop byl původně pohřben na Sázavě, ale od roku 1588 odpočívá mimo svou Sázavu v Hradě Praž-

Adolf Pelikán:

Muži přesvatí.

Památný den, v němž slavíme svátek našich svatých věrozvěstů, obrací naše zraky zpět do dálné minulosti našeho národa. Tehdy na úsvitě našich dějin jako dvě jasné hvězdy zazářili svatí bratři Cyril a Metoděj, stáli u kolébky našeho národa a stojí při něm dodnes, jako dobří jeho duchové.

S četných obrazů a soch zírají na nás mile tito mlčeliví naši patronové, v řádném rouchu, na pohled cizí a přece nám tak blízcí. Jsou Byzantány státní příslušností, Řeky národností, Římany posláním a nejvíce Slovary, jimž nesou blahou zvěst, pro něž chtěli pracovat a se obětovat. Svatí bratři Cyril a Metoděj jsou prvoučitelé našich předků, naši po Bohu největší dobrodíní. V nich je zosobněno vše, co nejlepšího a nejdražšího je v dějinách našich.

I jim bylo řečeno: »Nenoste s sebou měšce ani mošny ani obuvi.« Vyslanci Boží, prosti starostí pozemských mají v důvěře v Prozřetelnost spíš příkladem než slovem kázat království Boží a pokání. To také činili svatí bratři soluňští. Co nesli s sebou když byli povoláni knížetem Rostislavem do jeho velkomoravské říše? Jedině kříž a bibli slovanskou, psanou hláholským písmem, které učený Konstantin, později Cyril zvaný, sám sestavil. Přinášeli pokoj, jak jim evangelium, které nesli, ukládalo: »Do kteréhokoliv domu

vejdete a přijmou vás, napřed řekněte: Pokoj domu tomuto.«

Přišli s pozdravem, s přáním pokoje. Byliť povahy pokojné. Sv. Cyril, příjímím filosof, vynikal nejen bystrostí a učeností, ale i skromností a pokorou. Úzkostlivě tajil vše, co mohlo sloužiti k jeho slávě. Podobně sv. Metoděj, ač měl nesporně vládařské schopnosti, pokorně sloužil svému mladšímu bratru a dával mu přednost, pokud tento žil. Ale tito mírumilovní a skromní bratři stávali se rozhodnými a ráznými, když šlo o slovanskou řeč v liturgii, kterou pokládali za nutný prostředek k získání slovanských duší Kristu. Proto ji hájili až do posledního dechu a také vždy uhájili.

Pokojní a mírumilovní bratři přišli k našim předkům s křížem, hlásali lásku Kristovu a pokoj, sladké to její ovoce. Pokoj svědomí, pokoj srdce, jest nejvyšší statek, neboť zahrnuje v sobě mnoho statků, ne-li všechny. Kdo požívá tohoto vnitřního pokoje a míru, může býti klidným. Tento pokoj Kristův roznášeli apoštolové slovanští po širých krajích říše velkomoravské, v Panonii u Slovanů, ba i na Visle a nedošli-li do Čech, tamější vladkové s vévodou pražským Bořivojem, přišli k nim na Velehrad, aby jim sv. věrozvěsti křtem sv. otevřeli bránu pokoje. Tak skrze ně okusili jsme i my toho pokoje, bez něhož nic na světě netěší.

Přiblížilo se k nám království Boží. Nebe, které bylo dřív tak daleko, stalo se nyní přístupným. To cítil lid

ském v kostele Všech svatých... a Sázava se zvolna obnovuje, aby po zabezpečení kamenné schránky mohlo být do ní dáno opět srdce, jež by k sobě přitahovalo všechny věrné Čechy.

P Dr. Jan Urban, O. F. M., Provinciál:

O modlitbě.

(Kurs duchovního života. XI.)

Jestliže promyslíme až do konce, že všude a vždy jest nám přítomen věčný Bůh, jestliže uvážíme do konce, že vše, co jsme a co máme, jest dokonale od Něho, neměli bychom pak naň stále mysliti? Či jest pak ještě nějaká skutečnost důležitější a zajímavější? Mohli bychom pak jednati někdy proti Němu nebo bez Něho? Ovšem, že v tomto životě není tak stálá pozornost na Boha možnou. A je to právě jeho stvořitelská vůle, abychom žili ponoření do viditelného a hmotného světa, který se nám sám stále nabízí a nedá na sebe zapomenouti. A abychom jen rozumem a vůlí vystupovali k vědomí jeho neviditelné jsoucnosti a přítomnosti, která nám ovšem pro svou neviditelnost většinou uniká. A když odvrátíme svou pozornost od viditelného světa a uvědomíme si přítomnou skutečnost Boha všudypřítomného, všemohoucího, vševědoucího a vstoupíme ve vědomý a duchovní styk s Ním, pak jsou to jen určité chvíle našeho života, jímž říkáme modlitba. Ano, namítá se, že modlitby není třeba. Že stačí konati dobře svou životní úlohu a povinnost. A bylo by to úplná pravda, kdyby byl člověk jen součástí přírody a nic víc. Je-li však člověk určen a povolán, aby nad svým přirozeným životem hlavně Boha poznával, miloval ho, radoval se z něho, pak právě nestačí jen přirozené plnění životních povinností, jako je koná pudově každý živočich, nýbrž jest právě lidskou povinností vystoupiti nad pouhé přírodní jednání a v oblasti ducha, nepodléhajícího přírodnímu dění, obcovati s Duchem nekonečným, se Stvořitelem. A jestliže tento Stvořitel vstoupil osobně do lidstva a vzal

zvláště při jímavých obřadech, provázených zpěvy a otevřel Kristu zcela své srdce. Nehynoucích zásluh získali si svatí bratři o náš národ, když cestou mírnou trvale získali Kristu národ celý. Lid splácel jim důvěrou, úctou a láskou. Nikoliv však šlechtá, jejíž pohanský způsob života kárali a prchlý kníže Svatopluk, jenž popřával sluchu nevraživým rádcům. Z toho vzešlo našim sv. věrozvěstům mnoho bojů a příkoří. A muselo tak býti, neboť Kristus rozesílal učedníky se slovy: »Aj já posílám Vás jako ovce mezi vlky.« Naši sv. věrozvěstové a nebeští ochráncové nikdy nezapomněli na svůj lid. Poslední slova sv. Cyrila umírajícího v Římě: Nezapomeň, bratře, Moravanů drahých, jsou nám ujištěním, že sv. bratři s nebes výše pokračují ve svém apoštolském díle. O tom svědčí všeobecná úcta našich sv. prvoučitelů víry od počátku v Římě a všude mezi Slovany, úcta, jež během staletí se rozhořela v mohutný plamen nadšení. O tom svědčí okružní list papeže Lva XIII. r. 1880, jenž věřícím celého světa představil k úctě a následování »muže přesvaté«, »dvojici apoštolů nejvznešenější.«

Kéž bychom si i my všichni uvědomili velikost a vznešenost našich sv. věrozvěstů, které Bůh poslal k zachráně nejvyšších našich statků: osvěty a víry. Jsou to vpravdě otcové naši.

Památný jejich den je mocnou výzvou k opravdové jejich úctě, je výzvou k věrnosti odkazu cyrilometodějskému.

MŠE SVATÁ - OBĚŤ NEJSVĚTĚJŠÍ.

Po epištole modlí se kněz tak zv. *Graduale*, to jest modlitbu skládající se z krátkých úryvků z Písma sv. a vyjadřující podle doby církevní buď radost nebo lítost a zkroušenost. Za starých dob zpíval sbor zpěváků po epištole žalm střídavě s předzpěvovatelem, jenž stál na stupních (gradus) oltáře; odtud vzniklo jméno *graduale*. Ke *graduale* připojuje se dvojnásobné Aleluja s krátkým úryvkem z Písma sv., po něm následuje opět Aleluja.

Verše pro *graduale* jsou brány většinou ze žalmů, které se zpívaly v prvních dobách celé. V době velikonoční nastupuje místo *graduale* jenom radostné aleluja s příslušnými verši. Od neděle Devítiník až do Bílé soboty mizí však toto radostné aleluja a nastupuje na jeho místo *traktus*. *Graduale* však před traktem se zpívá. Již sama melodie tohoto zpěvu, který jest vážně, zdoluhavě zpíván, vyjadřuje význam slova *traktus*. Vyjádřena jest ním doba kající anebo smutku (při Mši sv. za zemřelé). Obsah této části jest po většinou v úzké souvislosti se svátkem, nebo jeho tajemstvím.

Sekvence, modlitba, zpěv, který následuje po radostném aleluja, nebo po vážném traktu. V našem římském misálu máme pouze pět sekvencí. Bývalo jich více, ale mnohé, zvláště ve středověku skládané, nehodily se svým obsahem do posvátné liturgie. První sekvence je velikonoční. Jest oslavou Beránka — Krista, jenž svou smrtí na kříži smířil lidi se svým Otcem. Jsou v ní jmenování první svědkové zmrtvýchvstání; končí prosbou za smilování. Druhá sekvence je svatodušní. Je vroucí úpěnlivou prosbou k Duchu Svatému o pomoc ve všech duchovních potřebách. Třetí sekvence, jejímž autorem je veliký učitel církevní sv. Tomáš Akvinský, jest oslavou svátostného Spasitele.*) Jasným a přesným věroučným poučením o Mši sv., zvláště o okamžiku proměňování a výstřahu před nehodným, svatokrádežným sv. přijímáním. Zakončena je prosbou o ochranu v časném životě a o dosažení hostiny nebeské. Čtvrtá sekvence je věnována Matce Boží Sedmiboletné. Církev se jí modlí v pátek po Smrtné neděli a 15. září.***) Jsou v ní překrásnými obrazy rozvedená slova evangelia sv. Jana (19, 25): »Stála pak blízko kříže Ježíšova matka jeho...« Po klidném vypracování osmi slok jsou zbývající sloky prosbou k Sedmiboletné Matce Boží o přímluvu vejíti jednou do rajske slávy. Poslední, pátá sekvence, jedná o posledním soudu. O spravedlivém soudu, kdy nebude nic utajeno před božskou vševědoucností. Je též oslavou příchodu Syna Božího, Krista Spasitele, jehož příchod bude hrozným, zvláště pro nekající hříšníky. Právem bývá tato sekvence řazena mezi nejkrásnější výtvo-
básnické tvorby.***)

*) O svátku Božího Těla.

**) V den svátku Panny Marie Sedmiboletné.

***) Zaznívá ve Mši svaté za zemřelé.

na sebe i lidskou přirozenost a řekl nám: Modlete se bez přestání, pak jest nadevše jasno, že nekonečný Duch si přeje, aby duch stvořený s ním jednal, aby k němu mluvil, prosil ho a děkoval mu.

Bylo by nasnadě říci, že vševědoucímu a dobrotivému Bohu není nutno předkládati naše přání, že on je svou dobrotou dávno předchází. Zajisté, tak je tomu u tvorstva, které není svobodné. Ale u svobodného člověka ctí Bůh jeho dobrovolné uznání a chce mu dávat svá

dobra svobodně a za jeho součinnosti. Proč? Proč se otáčejí nebeská tělesa tímto směrem a ne opačným? Protože je tomu tak a jinak. Bůh chce být milován svobodně. Proto také dostává člověk od něho dobrodiní svobodně a ne nutně. Aspoň určitá dobrodiní. A to hlavně dobrodiní pro život duše. Dobrodiní hmotná dává Bůh skoro neprošen, dává je jako životní podmínky i těm, kteří v něho nevěří. Avšak modlitba jest dechem duchovního života. Bez dechu není života tělesného, bez modlitby není života duše. V modlitbě se dívá duše na Boha, objímá ho, dýchá ho.

Vím, že se lidé toužící po Bohu rádi s ním stýkají. A tu se stává, že zdůrazňují mnozí nám kněžím, že se modlí jinak než my chceme. Když se jich zeptáme, jak se modlí, odpovídají: »My neodříváme bezduše růžence a litanie, my se modlíme duchem.« To tedy ovšem znamená, že modlitba růžence nebo jiné ústní modlitby nejsou modlitby duchem, čili, že my kněží vedeme k tomu, aby se lidé modlili jen ústy a ne duchem. Věříte to o nás? Doufám, že za tak bezduché nás přece nemáte. Tedy jest zřejmým, že každá modlitba musí vycházeti z duše a nevychází-li, nemůžeme vůbec o modlitbě mluvit. Vy spíše chcete říci: »Chceme se modlití svými vlastními výrazy a myšlenkami, nechceme opakovati slov cizí modlitby.« — Domníváte se, že Církev si přeje právě jen opakování určitých modliteb a nezná svobodné modlitby vnitřní. Je to ovšem neznalost do nebe volající, neboť stačí si jen vzít jednoduchou modlitební knihu nebo kteroukoli z duchovních knih, ať starších ať novějších, aby člověk viděl, jak celá Církev a každý katolík žije především a hlavně v posledních letech rozjímáním, exerciciemi a různými druhy vnitřní modlitby, jak koho pudí duch. A kdo by četl slova sv. Terezie, sv. Jana z Kříže, Vyznání sv. Augustina, řeči sv. Bernarda, celé dílo sv. Bonaventury a nevím, jakou spoustu ještě jiných duchovních učitelů, žasl by, kolik krás svobodné modlitby je v nich uloženo a jak chudíčka jest jeho domněnka, jako by v Církvi nebylo vnitřního obcování s Bohem.

Ale již jsem jednou zde řekl, že katolíkově je pravda svatosvatou a nadevšecko. Pravda nad sebe líbeznější cit. Pravda a skutečnost nad sebe krásnější, ale vymyšlenou představu o Bohu. Katolík musí býti na skutečnost o Bohu tak zářlivě přísný, že se obává vždy porušení pravdivé skutečnosti tam, kde se příliš mluví o lidské svobodě. A není tedy divu, že se touží modlití těmi slovy, která obsahují jistou pravdu o Bohu a vylučují jakékoliv výmysly, fikce a fantasie. A proto se uchyluje ke slovům Písma sv. a raději často, ač nemusí, vkládá svoji duši do slova Božího z bible, než aby si tvořil zcela subjektivní a nezaručené představy. A proto, i když se ponořuje do volného styku s Pánem Bohem, dbá stále, aby o Bohu myslel tak, jak Bůh jest, — pokud můžeme vědět, — a ne tak, jak se mu vynořují myšlenky. Rád bych tedy v nejbližších statích pojednal o tomto vřelém, vnitřním a pravém styku s Boží přítomností, abyste také neupadli do omylů, zcela neplodných a pro jejich klamavost nebezpečných.

Jest pravda, že známe vcelku dva způsoby modlitby: ústní a vnitřní. Ústní modlitbou nazýváme nejen snad modlitbu vyslovenou rty, nýbrž každou, kterou konáme podle daných a určitých slov. Tedy takovou, ve které přijímáme myšlenky a slova, která již někdo jiný řekl nebo napsal. Nejvyšší takovou modlitbou je modlitba Pána Ježíše: Otče náš. Jinou jest pozdravení andělovo na Matku Boží v Písmu svatém: Zdrávas Maria. Jinými jsou všechny biblické žalmy, zpěvy a hymny. Vnitřní modlitba jest duchovní styk s Bohem,

v němž dáváme sami výraz svému myšlení a citění, svým touhám a přáním vůči Bohu vlastními slovy a pojmy.

Dnes ještě něco o ústní modlitbě.

Jest jistě velmi snadné, že se ústní modlitba stane mechanickou, zvláště, modlíme-li se ji zpaměti. Jak si tedy počínati? Chci vstoupiti ve spojení se svým Stvořitelem a Vykupitelem! Proto jest nutno poslechnouti nejprve slov Písma svatého: před modlitbou připrav svou duši a nebuď jako člověk, který pokouší Boha. Připraviti duši! Jak? Vzpomínkou na nejpravdivější a nejpřesnější skutečnost, že Bůh jest kolem mne, ve mně a já v něm; vystoupím takřka ze smyslového světa a vnesu do své duše ticho. Ticho, které se snažím v několika okamžicích nebo chvílích co nejvíce prohloubiti, až opanuje celého ducha. A když je moje mysl plna ticha, jako bych si do něho zašepтал: Bůh jest zde. On je zde. — Pojmu-li tuto pravdu celou silou, strhne mne jistě, — a čím častěji, tím více, — pocit nehlubší úcty. Tuto úctu nechám rozplynouti po celém svém nitru a začnu v ní první slova modlitby. — To je příprava. Trvá s počátku dosti dlouho, později jen několik okamžiků. Ale řekněme si hned, že na ni záleží pro celou sílu i účinek modlitby velmi mnoho. Ano, možno říci, jaká příprava, taková bude celá modlitba.

Dr. Antonín Stříž:

Síla živé víry.

(Dokončení.)

Víra spolu s láskou je zdrojem hrdinné obětavosti pro Boha i pro bližní. V tom smyslu mluví svatý Apoštol o »víře, která skrze lásku jest činná« (Gal. 5, 6). Chladný lidský rozum hodnotí věci podle osobního prospěchu. Víra však nedbá sobeckých zájmů, obětujíc třeba i všechno pro zájmy Boží. Víra to byla, jež konala ve všech stoletích křesťanské éry divy obětovné lásky a péče, ujímajíc se nemocných, mrzáků, vyděděnců lidské společnosti. Kde by byl takový Pater Damian De-weuster načerpal odvahy, aby se usadil na ostrově malomocných v Molokai a věnoval jim své síly a zdraví, vystavuje se nákaze, již také po letech podlehl, ne-li v silné víře v Ježíše Krista, jehož tajemný hlas ho tam volal?

Z víry se rodí a vírou se udržují všechny ctnosti. Odkud vážili naši otcové sílu, aby statečně překonávali potíže svého povolání a zůstali spravedlivými a poctivými muži, než z modlitby k Bohu, k němuž se s vírou a důvěrou obraceli? Co působí, že slabé ženy se stávají vzory trpělivosti při svých starostech a zkouškách? Síly a vytrvalosti jim dodává jejich zbožnost, pramenící z hluboké víry.

A proti zlým sklonům není mocnější brzdy nad pevnou křesťanskou vírou. Když rozum se již vášní zatemní, tu jedině víra má dosti síly, aby vůli zdržela od pádu.

Víra konečně dodává klidu a útěchy také ve chvíli loučení se světem. Před několika lety jsem zaopatřoval staříčkou sestru básníka Jaroslava Vrchlického. Po udělení svatých svátostí snažil jsem se rozptýlit v ní případné úzkosti ze smrti. Ona však mne přerušila slovy: »Oh, já se smrti nebojím! Vždyť jsem se tolik let modlivala »Otče náš, jenž jsi na nebesích« — jdu tedy nyní k Otci, do svého pravého domova«. A sama ještě těšila a povzbuzovala své příbuzné, dávajíc jim požehnání na rozloučenou i na šťastnou shledanou.

Tak je víra zdrojem čínorodé síly v životě a zárukou blaha časného i věčného.

Nina Svobodová:

Abatyše Anežka od svatého Jiří.

K řadě Přemysloven, které pro velikost svého životního díla vtiskly do tváře své rodné doby znamení nemsazatelné životnosti, patří i královská dcera, jejímuž jménu dostalo se přídomku zvlášť čestného — »obnovitelka kostela svatého Jiří.«

Obnovitelka staroslavné basiliky, jejíž krov klene se víc než tisíc let nad posvátným prostorem, kde v sousedství božího oltáře odpočívají svěťci, přemyslovská knížata a veliké abatyše, pokračovatelka v dědictví blažené abatyše Mladý Přemyslovny, ve zvelebování prvního kláštera na české půdě, první vysoké školy jemné kultury, určené dcerám této země.

Kněžna Anežka, abatyše od svatého Jiří, předchůdkyně a do jisté míry i vzor největší svěťce Přemyslova rodu — blahoslavené Anežky České, dcera krále Vladislava I. a Gertrudy Babenberské, sestra krále Přemysla Otakara I. a tedy i sestra první legendární české karmelitky, ctihodné Anděly, prožila dívčí léta v klášteře doksanských premonstrátek, založeném roku 1144, v prostředí, které tolik proslulo svým živým smyslem pro krásu ve všech jejích podobách a pro vynikající bohoslužebný zpěv. Doksany se těšily zvláštní přízni krále Vladislava, přízni jeho předního rádce, velikého biskupa Jindřicha Zdíka, a hlavně královny Gertrudy, která v doksanských zdech zbožně dožila své dny.

Anežka sdílí lásku své matky k ušlechtilému tichu kláštera uprostřed vonných, přehlubokých lešů. Dívčí léta, prožitá v tomto prostředí dávají pevnou směrnicí celému životu. Šestnáctiletá princezna vstupuje do řehole a dvacet tři roky žije v Doksanech životem řádové sestry. Tíse a nenáročně, daleko od Prahy, daleko od vladařských snů, zápasů a výboje bratra, který jí byl nejmilejším z celé rodiny — Přemysla Otakara I. Doksanský klid nemá však býti jejím údělem. Smrtí Berty, vynikající abatyše svatojiřské, energické budovalky, jež vyzdvihla svatojiřský klášter téměř z troskek, způsobených požárem při obléhání Prahy roku 1142, osiřelo nejpřednější místo mezi českými řeholnicemi. Svatojiřský klášter žádá si abatyše, která by byla důstojnou nástupkyní veliké Berty. Na přání sester, které jest v tomto případě i přáním krále Přemysla Otakara, přestupuje doksanská premonstrátka Anežka s papežským dovolením do řádu benediktinského a roku 1186 ujímá se Mladiny berly, aby s ní v ruce vládla ve svatojiřském klášteře přes čtyřicet let.

A těchto čtyřicet let znamená pro staroslavný klášter dobu velikého rozkvětu. Anežka, řeholnice a zároveň — jak u Přemysloven ani jinak nemohlo být — skutečná královská dáma, neobyčejně prozíravá a bystrá, stává se nejpřednější rádkyní svého bratra, jemuž stojí věrně po boku i v záležitostech nejobtížnějších. Vášnivá oddanost k bratrově politice a proslulá bystrost svatojiřské abatyše, přirozeně vzbudila vedle zaslouženého obdivu i příkrou nepřítelů mnohých dějepisců současných i pozdějších, kteří Anežce vytýkají přímé účastenství na prudkých sporech a svárech její doby i přespříliš stranické zaujetí a naprostou příchýlnost k politice Přemysla Otakara I. Těm však, kdo v koloběhu dějin dovedou hledati — a tedy i nalézti — víc světla než stínu, objevuje se abatyše Anežka jako osobnost podivuhodná, která se velmi prozíravě dovedla postarati o to, aby Přemyslova přízeň obdařila svatojiřský klášter skutečně královskými statky a výsadami, takže sestry, královskou přízní zabezpečené a chráněné, mohly se plně věnovati službě boží a pěstování

Zrna a zrnka.

Ježíš Kristus, Syn Boha živého,
Moudrost věčná Otce nebeského.

Tady na poli nad prázdnou krajinou někdo zpěvem chválí Ježíše Krista a Jeho Nejsvětější Matku v čase, kdy se o Nich na poli už vůbec nezpívá - - - Kdo je zde tedy tak statečný, že se nebojí výsměchu? Kdo zde tak miluje Ježíše Krista a v srdci svém tolik ctí Pannu Marii, že si přeje, aby to všichni slyšeli a jeho hlasem k podobné lásce a úctě se zapálili? Vite kdo to byl? Byl to pacholek, kočí od koní, který tam pod námi za pahorkem oral. Neviděn zpíval a oral. Jsou už jen v tomto stavu ještě princové?

Jakub Deml:» Mohyla«.

Otevřeně si musíme přiznati, že dnešní křesťanství v Evropě žije již jen z posledních životních sil křesťanského středověku. Jako se zakaluje čirá pramenitá voda, která se přelévá z nádoby do nádoby, jež jsou nevymyté a obsahují znečištěné zbytky po jiných tekutinách, tak i katolictví ve styku s různými křesťanskými vyznáními a t. zv. »čistými náboženstvími« se kazí. Od osvícenství křesťanský život v Evropě jen živoří. Již po 300 let je křesťanská Evropa v rozkladu. Velký misijní papež Pius XI. a rovněž Pius XII. to jasně pochopili. A proto svěcením domorodých biskupů zakládají novou hierarchii v Asii, Africe a Americe. Jádro křesťanství nikdy není a nebylo vázáno na některý světadíl.

»Ignis Seraphicus«.

Děti jsou obrazem prostředí, z něhož přišly. Ve své dětské prostotě jsou dosti upřímné, než aby se přetvařovaly. Přijdou-li na prázdniny do prostředí z jakého vyšly, tu se pak ve svých bludných názorech ještě upevní. Přijdou-li však pod vedení duchovní, tu jsou více vnímavé než doma a dají se lépe utvářet než doma. A poznají-li, že ti, jimž jsou svěřeni, mají pro ně lásku a pochopení, pak se dají získat zcela! Tomášek: Učitel náboženství a zájem dětí.

25. února 1758 psal Voltaire svému příteli d'Alembertovi: »Za dvacet let bude po milém Pánu Bohu.« A přesně za dvacet roků, v tentýž den 25. února 1778 sdělil lékař těžce nemocnému Voltairovi, že jeho stav je beznadějný. A Voltaire prosil, aby mu přivedli kněze. Jeho nevěrecké okolí to však nedovolilo. A Voltaire ve svém zoufalství úpěnlivě prosil o kněze, aby vyslechl jeho zpověď ale marně. Vyrazil strašlivý výkřik a byl mrtev. Za dvacet let bylo skutečně po něm... po kom? Po milém Pánu Bohu?

T. Tóth:Veliký Bůh.

krásných umění, mezi nimiž na prvním místě vyniká zhotovování drahocenných bohoslužebných rouch a opisování knih.

Jistě zásluhou kněžny Anežky byl klášter osvobozen od veškerých dávek a cla a svatojiřská abatyše byla panovnické řadě poddaných, jimž se pod její berlou opravdu dobře sloužilo.

Zvláštní význam však tkví ve vztahu Anežčině ke krásnému umění. Příznačně přemyslovské lásce ke kráse dostává se u abatyše Anežky zvláštního vyššího posvěcení a tím i trvalé hodnoty.

Dává poříditi — asi okolo roku 1200 trojdílný kamenný oltářní relief, jednu z nejkrásnějších výtvarných památek své doby, nejstarší mariánskou sochařskou práci v Čechách, slavný relief z chrámu svatého Jiří, který se zachoval až po naše časy. U nohou královské Madony, sedící na trůně a ozdobené zářící korunou z andělských rukou, klečí ctihodná abatyše Mlada s abatyší Bertou. Křídla reliefu nesou podle zvyku doby symbolisované podobizny donátorů, abatyše Anežky a krále Přemysla Otakara.

A konečně, tato pokračovatelka Mladina a předchůdkyně blahoslavené Anežky České, vyznačí svou životní dráhu činem, zvlášť důstojným královské abatyše. Dává totiž přenést ostatky bratrů svatého Vojtěcha z Libice do svatojiřského chrámu a pochovati je slavnostně před hlavním oltářem.

Velká abatyše svatojiřská zemřela ve velmi pokročilém věku roku 1228, když byla prožila dobu plnou prudkých událostí, varu, divokých sporů, pestrého vzruchu a zároveň tryskajícího pramene milosti. Zemřela jako pravá přemyslovská abatyše, jejíž příklad měl nesporný vliv na její neteře — na trojici hvězd českého nebe — Dagmar Dánskou, Annu Slezskou a největší z nich, blahoslavenou Anežku Českou.

Rozhlas.

(Hlídky katolické rozhlasové centrály. Dotazy řiďte na redakci časopisu, která je předá příslušným referentům.)

Červenec:

2. července, středa: 11.00—11.15 hod.: Msgre Em. Žák: Ježíšova osobnost. (IV.)

17.30—17.45 hod.: Jakub Deml: Posvátné rodiště.

4. července, pátek: 17.30—17.45 hod.: P. M. Klement, OSB.: Svatý Prokop.

7. července, pondělí: 17.30—17.45 hod.: Zprávy z katol. života.

9. července, středa: 11.00—11.15 hod.: J. M. Dr. Boh. Jarolímek: Kristus a Církev. (VII.)

17.30—17.45 hod.: Ing. J. Kšír: Olomoucké chrámy.

11. července, pátek: 17.30—17.45 hod.: P. Dr. Jan Urban: K hlubinám křesťanského života.

14. července, pondělí: 17.30—17.45 hod.: Antonín Šorm: Panna Maria Karmelská a její úcta u nás.

16. července, středa: 11.00—11.15 hod.: P. Dr. S. Brait: Italští světci. (I.)

17.30—17.45 hod.: Prof. Josef Veselka: Přednáška.

18. července, pátek: 17.30—17.45 hod.: Dr. Josef Král: Láska českého lidu k poutím.

21. července, pondělí: 17.30—17.45 hod.: Zprávy z katol. života.

23. července, středa: 11.00—11.15 hod.: Msgre Dr. A. Stříž: Nadpřirozený řád.

17.30—17.45 hod.: Emil Zavadil: Historie olomoucké radnice.

25. července, pátek: 17.30—17.45 hod.: P. Dr. Jan Urban: K hlubinám křesťanského života.

28. července, pondělí: 17.30—17.45 hod.: Ing. Jaroslav Cuhra: Přednáška.

30. července, středa: 11.00—11.15 hod.: Msgre Em. Žák: Ježíšova osobnost. (V.)

17.30—17.45 hod.: Jiří Maláček: Přednáška.

Srpen:

1. srpna, pátek: 17.30—17.45 hod.: Frant. M. Dvořáková: Přednáška.

4. srpna, pondělí: 17.30—17.45 hod.: Zprávy z katol. života.

6. srpna, středa: 11.00—11.15 hod.: J. M. Dr. Boh. Jarolímek: Pokračování cyklu. (VIII.)

17.30—17.45 hod.: Zdeněk Kašíčka: Národní a křesťanské prvky ve vlámské literatuře.

8. srpna, pátek: 17.30—17.45 hod.: P. Dr. Jan Urban, OFM.: K hlubinám křesť. života.

11. srpna, pondělí: 17.30—17.45 hod.: Albert Vyskočil: Přednáška.

13. srpna, středa: 11.00—11.15 hod.: F. Dr. S. Brait: O. P.: Italští světci. (II.)

17.30—17.45 hod.: Dr. Oldřich Králík: Josef Václav Sládek.

15. srpna, pátek: 17.30—17.45 hod.: P. Karel Šupa: Sv. Hostýn.

18. srpna, pondělí: 17.30—17.45 hod.: Zprávy z katol. života.

20. srpna, středa: 11.00—11.15 hod.: Msgre Dr. Antonín Stříž: Náboženství a oběť.

17.30—17.45 hod.: Klement Bochořák: O Jakubu Demlovi.

22. srpna, pátek: 17.30—17.45 hod.: P. Dr. Jan Urban: K hlubinám křesť. života.

25. srpna, pondělí: 17.30—17.45 hod.: Dr. V. Rynč: K svátku přenesení ostatků sv. Vojtěcha.

27. srpna, středa: 11.00—11.15 hod.: Msgre Em. Žák: Duchovní přednáška.

17.30—17.45 hod.: Prof. Dr. Frant. Ohera: Přednáška.

29. srpna, pátek: 17.30—17.45 hod.: Prof. Dr. Artur Pavelka: Přírodovědecká analýza pověry.

Září:

1. září, pondělí: 17.30—17.45 hod.: Zprávy z katol. života.

3. září, středa: 11.00—11.15 hod.: J. M. Dr. Boh. Jarolímek: Kristus a Církev. (IX.)

17.30—17.45 hod.: Jan Zahradníček: Třebíčská katedrála.

5. září, pátek: 17.30—17.45 hod.: Em. Frynta: Na prahu školy.

8. září, pondělí: 17.30—17.45 hod.: Msgre Jos. Bouzek: Úcta mariánská v našem národě.

10. září, středa: 11.00—11.15 hod.: P. Dr. S. Brait: Italští světci. (III.)

17.30—17.45 hod.: Vavřinec Vodička: Přednáška.

12. září, pátek: 17.30—17.45 hod.: P. Dr. Jan Urban, OFM.: K hlubinám křesť. života.

15. září, pondělí: 17.30—17.45 hod.: Zprávy z katol. života.

17. září, středa: 11.00—11.15 hod.: Msgre Dr. A. Stříž: Blaho pozemského ráje.

17.30—17.45 hod.: Dr. Boh. Roztočil: Přednáška.

19. září, pátek: 17.30—17.45 hod.: Docent Dr. Jan Merell: Biblická přednáška.

22. září, pondělí: 17.30—17.45 hod.: Prof. Dr. Jos. Vašica: Přednáška.

24. září, středa: 11.00—11.15 hod.: Msgre E. Žák: Duchovní přednáška.

17.30—17.45 hod.: Přednáška.

26. září, pátek: 17.30—17.45 hod.: P. Dr. Jan Urban, OFM.: K hlubinám křesť. života.

29. září, pondělí: 17.30—17.45 hod.: Z katol. života.

*

Případné změny v přednáškách a hodině relací ohlašujeme ve zprávách z katolického života.

Z domova.

Spolkové exercicie členů Svatováclavské Ligy a Svazu katolických mužů budou letošního roku v koleji OO. Redemptoristů ve Staré Boleslavi.

Začátek 14. srpna večer, zakončení 17. srpna odpoledne. Exerzitátorem bude vdp. P. Dr. Urban.

Poplatek 75 K za osobu. Vzhledem k omezenému počtu míst nutno se ihned přihlásiti, ježto po obsazení míst nebude možno vzít na pozdější přihlášky zřetel.

V době od 1. července do 15. srpna budou veškeré spolkové záležitosti vyřizovány jen písemně. Odložte proto své návštěvy na dobu po 15. srpnu. V té době budiž rovněž upuštěno od telefonických rozhovorů.

LITERATURA.

Zdeněk Kalista: **Zikmund Myslík z Hyršova.** Postavy českých dějin sv. 1. Praha, Českomoravský Kompas, 1940. Str. 63. Brož. K 12.—. — Osobnosti významného českého vojáka, císařského generála polního maršála v taženích třicetileté války, dostává se po starší studii Tischerové nové pozornosti v historické literatuře. Kalistova práce vznikla na okraji větších studií černínských — věnovaných zejména Humprechtu Janu Černínovi z Chudenic a paní Zuzaně Černínové, rozené z Harasova, jejíž dcera Eliška byla první chotí Myslíkovou — a podle doufání autora je spíše náčrtem k většímu sepsání. Docent Kalista tu vypsal vědomosti o generálu Myslíkovi podle dosavadní literatury, utřídil je, opravil a doplnil z části také výsledky, vlastního archivního zkoumání. Kalista přispěl již mnohou prací nejen k lepšímu poznání doby barokní v Čechách, ale také pro její vlídnější hodnocení, třebaže přímá rehabilitace nebývá mu cílem. Ani v tomto případě se nezdá, že je autorovým úmyslem na Myslíkově postavě prokazovat jakousi apologii určitého dějinného úseku. Sotva by to také byl objekt veskrze vhodný pro takový záměr — přesto že nepostrádá vlastností, působících i na dnešek sympaticky, a to především příkladem živého vědomí vlasteneckého, chváleného kdysi již Bohuslavem Balbinem. Jde tu prostě o vynesení jedné zcela zasuté památky, o vypravování různých osudů jednoho z českých šlechticů pohnutého času. Toto poutavé přiblížení jedné pozoruhodné lidské cesty se Kalistovi jistě ve značné míře podařilo. — nč —

Erbovní knížka na rok 1941. V knihách Řádu vydalo nakladatelství Vyšehrad v Praze. Stran 148. Brož. K 60.—. — Tento sedmý ročník heraldické ročenky, o níž stoupá zájem veřejnosti rok od roku, vyšel — stejně jako již svazek minulý — v novém uspořádání za redakce správce knihovny Náprstkova musea, zemského bibliotekáře PhDr. Bohumíra Lifky pro část textovou a Ing. arch. Břetislava Štorma, původce myšlenky Erbovních knížek, pro část obrazovou. Dr. Lifka, důkladný a zasvěcený znalec šlechtických rodů a tradic, zavedl do Erbovních knížek velmi vítaný oddíl. Je to soustavná Heraldická kronika, tvořící v tomto svazku třetinu knihy, která v trojí rubrice (Instituce, Osobnosti, Písemnictví a umění) zachycuje za určité období vzpomínky na jubilea a památné dny významných zřízení, ústavů a korporací, majících vztah k heraldice, přehled událostí, týkajících se majitelů erbů, a zmínky i ohlasy v knihách a periodickém tisku, zabývajících heraldiky a rodopisce erbovních rodů. Jsou tu (hlavně v druhé části kroniky) sledovány rok po roce staré šlechtické rodiny i nověji mobilizované, usazené v obvodu našich zemských hranic, i přední cizí nositelé znaků, takže nám tu vzniká velmi cenný přehled po domácí šlechtě, jakýsi šlechtický almanach svého druhu, katalog, jakého jsme doposud neměli, bez něhož se neobejde genealogický badatel a který je po několika stránkách svrchovaně zajímavý. V hlavním textu Erbovní knížky je popráno místa jak vědecky založeným statím z oboru heraldiky a genealogie — v tomto svazku je to především studie moravského historika Jindřicha Šebánka o strážích moravského zemského znaku —, tak příspěvkům, vznikajícím z nadšeného zájmu ušlechtilých diletantů a schopným často vzbudit pozornost širších čtenářských kruhů, než je mnohdy možno dosáhnouti rozpravám čistě odborným. Právě tomuto spojení obojího zřetele děkují jistě vydavatelé za rozšíření Erbovních knížek v posledních letech; přispívá k němu nepochybně také obliba svérázných kreseb Štormových, zachovávajících si neúchylně svůj vlastní heraldický sloh. — nč —

Pavel Šebesta Sina Lvová: **Mezi trpaslíky a Negry.** Knihovna Nové obzory 46. Praha, Česká grafická Unie a. s., 1940. Str. 132. Brož. K 18.—. — Ve sbírce zaměřené četby pro mládež od deseti do čtrnácti let vyšel tento výbor z větších populárních cestopisných a národopisných prací Šebestových, velmi vhodný, aby upoutal zájem mladých čtenářů o cizokrajný lid, vzdálené země a nezvyklý život. Několik Šebestových knih tohoto druhu vyšlo již dříve po česku (rovněž v Unii) a tento zdařilý pokus o vydání upravených vybraných partií je přirozeně velmi vítán a hoděn upřímného doporučení. Jenom se podivujeme, proč nebylo možno v úvodě říci naplno, že Šebesta je kněz a člen katolické misijní kongregace. Je to opsáno pouze rčením, že »se věnoval teologii a filosofii«, což by ovšem ještě mohl leckdo. Také fotografie Šebestova tu je v civilních šatech, snad aby kněžský a řeholní oděv nikoho neurazil. Nač, prosím vás, tyto skrývačky? — pz. —

V. V. Kremer-Karlštejnský: **Přenesení ostatků sv. Václava ze Staré Boleslavi do Prahy roku 932 ve zprávách legend a v pozdější účt.** — Nákladem Družstva »Vlast« Praha II., Žitná ulice. — Brož. 25 K. — Již při četbě revue »Vlast« upou-

taly jednotlivé kapitoly této práce pozornost milovníků historické literatury. Otázku, kdy byl sv. Václav kanonizován, zodpoví dá tu miady historický pracovník v tom smyslu, že stalo se tak v roce přenesení těla Světcova ze Staré Boleslavi do Prahy, tedy v r. 932. Jednotlivé kapitoly této práce, dokončené již v r. 1932 a vydané pro různé okolnosti teprve nyní, vyčerpávají důkladně celé téma a svědčí o bedlivém studiu, jak zřejmo i z přebohatých poznámek pod čarou, odvolávajících se na ten či onen pramen, jimiž autor svoje vývody dotvrzuje. Druhá část knihy je věnována ohlasu, který mělo přenesení ostatků sv. Václava v pozdější účt a jak se projevovalo mimo církevní oblast i v historické literatuře, beletrii, v umění malířském a různých památkách. I při přísně historickém pojetí celé práce bude mít z její četby velmi mnoho každý, jemuž je drahou tradice svatováclavská. — Kk.

Tih a m é r T ó t h: **Věřím, Veliký Bůh.** Druhé vydání. V úpravě Msgra Dr. Stříže. Vydalo nakladatelství »Vyšehrad«, Praha II. — Víru je třeba lépe poznati. A proslulý kazatel ve svých kázáních vede posluchače k tomu, aby pečovali o zesílení své víry. Druhý díl jest obranou Toho, k němuž se všechna víra upíná. — Kniha »Veliký Bůh« je věnována úvahám a rozjímáním o jsoucnosti a vlastnostech Božích, jakož i o vztahu člověka k Bohu. Připojeny jsou statě: Eucharistie a výchova a Jeho Svatost Pius XI. — Jako všechny spisy Tóthovy i tyto díly prokázají, zejména kazatelům, dobré služby. — Cena: brož. 26 K a 35 K, váz. 38 K a 47 K.

Dr. Vojtěch Martinů: **Do života.** Vztah člověka k Bohu, rodině, k bližnímu, k Církvi, toť obsah knížky, připomínající základní věci křesťanské nauky a života. Určeno zejména pro základy mladým lidem před vstupem do života. Cena brož. 30 K. Vydalo nakladatelství »Velehrad«, Olomouc.

Dr. František Tomášek: **Učitel náboženství a zájem dětí.** Katecheta nemůže se spokojiti náznornou výukou náboženství, nýbrž musí se snažiti o opravdový a živý zájem dítěte. Musí proto náležitě poznati všechny zájmy dítěte a na ně prakticky navázati svoji činnost. Při tom bude mu tato kniha vědeckou pomůckou. Jest k ní připojen i neúplnější seznam odborné literatury a pomůcek pro vyučování náboženství. — Cena brož. 28 K. Vydalo nakladatelství »Velehrad«, Olomouc.

Adolf Pelikán, S. J.: **Ovoce ze stromu poznání.** Jsou to původně rozhlasové přednášky, jež autor vypracoval pro Katolickou akci o nejhroustlivějších otázkách Desatera. Mluví tu kněz, jenž má vzhled do plánů Božích a do dnešního života, mluví vážně, nabádavě, zcela otevřeně, ale s posvátnou úctou, s jakou jest zacházeti s oněmi silami, jež jsou ohlasem Stvořitelova: Staň se! Není otázky této mravní oblasti, jež by tu nebyla osvětlena pravým světlem. Cena brož. 18 K. Vydalo nakladatelství v sv. Jindřicha, Bohuslav Rupp, Praha II. Jindřišská ul.

Svatý Vojtěch v účt a památkách lidu. Sestavil V. A. Nesnídal. — Vydáno ve prospěch spolku pro postavení kostela v Praze-Nových Vysočanech. — V krátké době vydává autor již druhou publikaci, kterou sleduje zvýšení zájmu o našeho zapominaného svěťce. Snahu tuto dlužno jen vítati. Ve výběru jsou v knize zastoupeny legendy, pověsti, básně, písně, modlitby, památníky svatovojtěšské účty, doplněné rozmanitostmi a svatovojtěšským kalendariem, takže účel, t. j. popularisace svatovojtěšské účty byl vydáním této publikace dobře splněn. — Kk.

Misijní koutek.

Český mučedník na Mariánských ostrovech.

Česká jezuitská provincie dala světu dva misionáře-mučedníky: P. Václava Richtra, misionáře v jihoamerických pralesích poříčí Maraňonu a P. Augustina Strobacha, mučedníka na vzdálených Mariánských ostrovech v Tichém oceáně. Ostatky poslednějšího byly převezeny do jeho rodiště a uctívány jeho rodáky i ostatními věřícími.

Augustin Strobach se narodil v Jihlavě 12. března 1646. Záhy se v něm vyhraňoval sklon k duchovnímu životu, což bylo jeho zbožnými rodiči jen podporováno. Sám později vypravuje, že jeho nejmilejší hrou v dětských letech bylo stavění oltářů. Vzpomněl si na tuto svou hru i pod velebnou klenbou nebes, když sám mezi divochy stavěl oltáře a sloužil mše, doprovázen místo hudbou varhan šuměním moře, které si zpívalo svůj nekonečný chorál o velikosti Tvůrce přírody?

Mladý Augustin byl v Olomouci 24. února 1674 vysvěcen na kněze. Po vysvěcení vyučoval v Chebu a později v Uher. Hradišti. Byl zároveň kazatelem a v roce 1677, podle svědectví

rektora gymnasia v Uh. Hradišti, kázal česky venkovskému lidu na Mor. Slovácku. Koncem téhož roku byl předčítán okružní list řádového generála P. Jana Olivy, jímž vyzýval pro misie do Mexika a na ostrovy Mariánské. P. Aug. Strobach byl mezi prvními přihlášenými, byl ale určen pro Slezsko. Než jeden z účastníků výpravy misionářů na Mariánské ostrovy byl již starým, takže byl na jeho místo do misí vybrán mladý Strobach. Splnilo se tak jeho vytoužené přání, jak se sám v dopise své matce píše: »Nemohu v hrudi uzavřít radost svou nad tím, že milostivou přízní nejdobrotivějšího Boha připuštěn jsem k misiím, po nichž jsem už v pacholectví co nejvroucněji prahnul.«

Misionáři nastoupili cestu přes Alpy, o kterých P. Strobach mluví s neskrývaným nadšením, a 28. dubna 1678 dostihli Tridentu. Další jejich zastávka byla v Miláně, odkud pokračovali v cestě do Janova, nasedli na benátskou loď a pokračovali v cestě do Španělska. Cadixského přístavu ve Španělsku dostihli právě v okamžiku, když Španělské loďstvo odploovalo do Ameriky. Na další loď čekali přes rok. Volného času použil P. Strobach v Seville ke studování řeči španělské a národů, jimž jel kázat.

Dnes si těžko můžeme představit cestování v XVII. století; vždyť Strobachova cesta z Prahy trvala — i s nucenou přestávkou ve Španělsku a s cestou přes Mexiko od jednoho oceánu k druhému, což je vzdušnou čarou asi 450 km — přes 38 měsíců. Rozhodně nebylo toho shonu, který je údělem našeho století. Než se cestující dostal na místo svého určení, již třeba pominul důvod jeho poslání. A rok čekati na novou loď nebylo tak mimořádným zjevem.

Mariánské ostrovy, objevené mořeplavcem Magalhaonem dne 6. března 1521, byly původně nazvány Ladronskými (ostrovy zlodějů), pro zlodějskou povahu jejich obyvatelů. Protože vdova po Filipu IV., královna Mariana tam založila první španělskou misii, jsou od té doby nazvány Mariánskými ostrovy. Náleží zeměpisně nejsevernějšímu archipelagu mikronesijské skupiny ostrovů v Oceanii a jsou z největší části vulkanického původu. Politicky patřily v dobách P. Strobacha Španělsku, nyní největší jejich ostrov Guam o 544 km² patří Spojeným státům Severoamerickým, ostatní asi o 600 km² a s 12.000 obyvateli Japonsku. Od břehů byly obsazovány až do roku 1668, a to postupně, počínaje největším ostrovem Guamem, zvaným dříve ostrovem sv. Jana. Vidíme, že Mariánské ostrovy byly v době příjezdu P. Strobacha osadou ještě »čerstvou«, sotva Evropany obsa-

nou. Přesto se křesťanství již zdárně ujímalo a surové mravy lidu zjemněly.

Začátkem roku 1682 založil P. Strobach křesťanskou osadu na ostrově Rota, kterou spravoval. Osada ta byla rozdělena na tři vesnice, dohromady o 1.000 obyvatel, bydlících ve 117 domcích. Vesnice Sofa byla prostřední mezi nimi, od ní k jedné i ke druhé bylo po 1 španělské míli daleko. »Cesta kamenitá, celá od přívalů vymletá, plná roklí, v nichž napořád silný a ostrý vítr věje, takže se tam těžko kráčí, stěžuje si Strobach. Obyvatelé jsou po ostrově rozptýleni, ježto se živí jen kořinky. Pro rýži jest nedostatek vody, protože na celém ostrově jest jenom 1 potůček a ten občas vysychá.« Z této zprávy jest viděti, jak některé odhady o hustém osídlení původního obyvatelstva, před obsazením Španělskem, byly přehnané. Ottův Naučný slovník udává počet obyvatel z té doby na půl milionu, což při malých rozměrech ostrovů by byla lidnatost jako ve 2—3 nejprůmyslovějších okresích Protektorátu, kde ještě podstatná část obyvatelů žije v městech, jakých tam v té době nebylo.

V jiné osadě na ostrově Pago pokřtil během jednoho roku na 450 ostrovanů a oddal asi 100 manželských párů.

Pokoje však na ostrovech nebylo. Odpadlík, bývalý náčelník Antonín Juda, podnikl se svými druhy 23. července 1694 útok na místodržitele. Ten byl stráží zachráněn a útočník, Juda, v bitce zabit. Na druhý den bouře znovu propukly a padlo jim za oběť několik Evropanů. Misionáři měli zrovna svolanu poradu do Agadne. Při vzbouření unikli do tvrze, hájené slabou posádkou, a jejich residence byla zapálena. Strobach byl na cestě zdržen větrem a připlul k Agadně až 27. července, kdy ze skutečně residence vystupovaly již jen kotouče kouře. Myslel, že byla vypálena i tvrz a vracel se na svůj ostrov Rotu. Ta však za pomoci domorodého náčelníka Ignáce Ineti-ho se ubránila. Na cestě zastihl Strobach jednoho domorodce, který od obležených nesl vzkaz posádce na jiném ostrově, aby byla upozorněna na povstání. Domorodec se bál a tak vzkaz převzal Strobach, který však byl na ostrově Tinianu chycen, odvezen ke starostovi obce, který spatřiv na prsou misionářových křížů, se vztekem mu jej strhl. Pak byl postupně odveden ještě do dvou vesnic, až v poslední byl od úhlavního nepřítele křesťanů palicí udeřen do hlavy a zabit. Stalo se to 27. srpna 1694. Jeho tělo bylo odvezeno do Čech a roku 1884, po mnohém putování po Čechách a Moravě, konečně uloženo v Jihlavě ku věčnému odpočinku.

Frant. Štědrý.

Příští číslo »Katolika« vyjde dne 15. září t. r.

Dobrovolné příspěvky na vydávání časopisu jsou vítány a budou, pokud si to dárce výslovně nezakáže, kvitovány.

GYCHÁZÍ S CÍRKEVNÍM SCHVÁLENÍM.

Vlastním nákladem Svatováclavské Ligy v Praze, IV., Hradčanské náměstí číslo 8. — Redakce a administrace tamtéž. — Vychází 1. a 15. každého měsíce kromě července a srpna. — Redakční uzávěrka 5. a 20. každého měsíce. — Cena jednotlivého čísla 50 hal. Předplatné na celý rok i s poštovní zásilkou 10 K. — Číslo Pošt. spořitelny Praha 208.401, čís. telefonu 617-70. — Řídí redakční kruh.

Odpovědný redaktor Josef Kozák, Praha. Používání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů pod čís. 15.206/VII. ze dne 18. ledna 1936. — Dohledací pošt. úřad Praha 11. — Vytiskla kniht. Josef Bartl nást., Praha VII., Goetheova 14. Telefon 714-19.

KATOLÍK

Líst Svazu katolických mužů a Katolické akce

Vychází čtrnáctidenně. — Ročník VI. (XXIII.) — V Praze dne 15. září 1941.

č. 14

V Německo vítězí na všech frontách pro Evropu!

Svatá Ludmilo a svatý Václave orodujte za nás!

Již přes tisíc roků spí jejich těla ve chrámech hradčanských, přes tisíc let sdílejí se svatými mučedníky radost věčnou a také přes tisíc roků orodují za nás u trůnu Beránkova. Vzpomínáme výročí jejich smrti s pocity nesmírné vděčnosti v pevné důvěře, že i nám, jako našim předkům vyprosí šťastný a spokojený život zde na zemi a po něm nekonečnou slast ve věčném ohni svatého Ducha, v ohni sladké a námi dosud plně nepochopené lásky k Bohu Stvořiteli, Vykupiteli a Posvětiteli.

Svatá Ludmilo! Ty matko naše! Nakloň svého sluchu ke svým dětem, které's tolik v životě pozemském milovala, a vypros jim požehnání pro posvěcení jejich v duchu a pravdě našeho Spasitele, pro Nějž jsi s nevšední láskou a pokorou odevzdala nesmrtelnou svoji duši. Vypros posvěcení všech našich rodin, aby Tebe

ve všech Tvých ctnostech následovaly a Tvého orodování hodnými se staly.

Svatý Václave! Otče náš! Na každém kroku našeho života i života svých předků poznáváme, jakým's Ty mocným přímluvcem u Boha za naše spasení. Tisíc tomu let, co's byl kníže náš, tisíc let, co voláme: ne-dej zahynouti! Ty's nás slyšel, za nás prosil, proto pros za svůj lid, ať Ti zůstane věren ve všech ctnostech, pro které's byl zařazen do nejvyšších kůrů nebeských. Kéž na Tvou přímluvu všemohoucí Bůh obnoví sítě zaseté svatými našimi věrozvěsty a pak na věrný svůj lid vyleje hojnost požehnání.

Vy, svatí naši patronové, věrni jste nám byli, vám věrnost v lásce Páně zachováme, to slavně přísaháme!

Tehdy také svatá duše, byvši na tom poli zápasu vysvobozena z káznice tohoto života, vavřínem krve ozdobená vítězně se odebrala k Pánu, dne dvacátého osmého září, léta vtělení Páně devítistého dvacátého devátého. Blažený bojovník z trýznů a potupy povstal k hojnější slávě. Stává se soudruhem andělů, společníkem apoštolů, spoludědicem mučedníků, účasten jest pokoje vyznavačů a neporušenosti paníců, a dostává se mu věčně se zelenajícího a půvabu krásy nehynoucí. A tak pohrdnuv vévodstvím vznešenosti pozemské, v němž byl před tím statečně vládl, v království nebeské vévoda a mučedník pravý vešel.

Křišťan: Život a umučení svatého Václava.

NA SVÁTEK BOŽSKÉHO SRDCE PÁNĚ DNE 20. ČERVNA 1941
ZEMŘEL NA APOŠTOLSKÉ CESTĚ JEHO EXCELLENCE NEJDP.

PH. A TH. DR. **JOSEF KUPKA**, BISKUP BRNĚNSKÝ.

Kéz jest také Vám všem ideálem apoštolovati příkladem vlastního křesťanského života. Kéz nalezne se mnoho těch, kteří by činem spolupracovali s knězem, zvláště tam, kam kněz nemůže. Obojí tento apoštolát jest smyslem a obsahem Katolické akce. Z pozdravu zvěčnělého, zaslaného katolickým mužům v roce 1936.

P Dr. Jan Urban, O. F. M.:

O modlitbě. (II.)

(Kurs duchovního života. XII.)

Naše poslední stať obírala se ústní modlitbou. Podotkl jsem, abychom se nedomnívali, že ústní modlitba spočívá v pronášení slov ústy, nýbrž že tak nazýváme modlitbu, která jest již předem stanovená. Nežli pokročíme dále, chtěl bych odpovědět na případnou pochybnost, není-li lépe tvořiti si vůbec modlitbu samostatně a nikdy nepřijímati slova, která vyslovil k Bohu někdo jiný. Ani když nemyslím na příkaz samého Krista Pána, jenž nám zanechal také svou modlitbu Otče náš, přece každý z nás připustí, že si většina lidí neumí vůbec vytvořit samostatně svou rozmluvu s Pánem Bohem a že jim právě osvětlená řeč sdělené modlitby dodá jak myšlenky tak i slova. Ale krom toho, může si každý říci, že již tolik ví o Bohu, o jeho vůli a o svých potřebách, že by mu mnohá modlitba nedodala hlubšího poznání, že by mu nepřinesla na rty čistší prosby, než na jaké sám přijde? Není bohatství bohumilých duší také natolik společným majetkem, abychom nemohli roznítili na jejich slovech svou vlahost, která nás mnohdy při modlitbě provází?

Než vraťme se k otázce: Jak si počínati při ústní modlitbě, aby byla vpravdě úctou Boží a nám zdrojem světla, síly a milosti?

Posledně jsem zdůraznil, jak je nutno na modlitbu se připravit. Uvedl jsem, že jest pro celou modlitbu rozhodující, jak k ní přistoupíme. Že jest tedy nutno, abychom vytvořili nejdříve ve své duši klid a ticho a abychom v tomto tichu vzbudili nejživější vědomí skutečné přítomnosti Boha živého a věčného. Jest třeba vskutku na tuto přípravu pokaždé pamatovati a věřte mi, že v ní máte záruku netušeného štěstí z obcování s Pánem Bohem.

Když jsme takto vstoupili s největší úctou do Boží přítomnosti, začneme první slova modlitby. Začneme pomalu, abychom měli dosti času ponořiti se do celého významu každého slova.

Při takovémto klidném vstupu splníme teprve ony nutné podmínky, aby byla celá modlitba dobrou a plodnou. Které jsou to podmínky?

Kdo by pochyboval, že se má zvednouti v modlitbě k Bohu celá duše! Co to znamená jiného, než že se jí musí účastnit jak rozum, tak i vůle a, pokud možná, i cit.

Či nestalo se vám při určitém slově modlitby, kterou jste se již možná nesčíslněkrát modlili, že se vám

Matka pláče.

(K svátku Sedmiboletné Panny Marie 15. září.)

U brány města Naimu se stal zázrak, který je zároven proroctvím, neboť v zkratce vystihuje obsah světových dějin. Na marách vynášejí trosky naděje života. Pohřebnímu průvodu jde v ústrety průvod jiný: Pán života a smrti se svými vyznavači. Není pohnut údělem jiného — vždyť denně se mohl zastaviti nad mrtvolou mládí. K němu v té chvíli volá matčina bolest, jež oplakává jediné dítě, svou budoucnost, smysl a radost svého života. Matčiny slzy přivolaly zázrak vzkříšení. Nový život se rodí při nenadálém setkání s Kristem.

Plačící Eva vedla své budoucí děti z bran ztraceného ráje. V duši vyhnáných synů a dcer zářila přítomnost Té, jejíž obraz sám Hospodin vložil do lidského nitra při prvním kroku v slzavé údolí. Panna Maria je vedla na dlouhé kající pouti za Vykupitelem. Hospodin v ráji mluvil o ženě vítězné. Od Boha odvrácený zrak ji nemohl poznati v setkání u stromu kříže, když se zaslíbený Vykupitel sklonil k jejímu průvodu s rukama rozpjatýma láskou. Bolestné Matce odevzdal svou smrtí vzkříšené lidstvo, které ovšem dosud nevěšlo do věčného života. Ale v té chvíli byl odvalen hrobový kámen s lidského pokolení, jako se v té chvíli

otevřelo předpekli, aby se spravedliví připravili na své nanebevstoupení s Kristem. Mateřským úkolem Panny Marie jest uvésti vykoupené lidstvo ke Kristu do bran nebeského ráje.

Dvojitý jest advent v světových dějinách. Jedno očekávání Kristova příchodu je skončeno, ale příprava na jeho druhý příchod trvá dosud. Celé dějiny světa jsou Mariiným průvodem, jenž mohutní vždy novými a novými věky. Kdy uvede Prostřednice milostí do věčného života celé pokolení svých lidských dětí? Kdy se setká s božským Synem na cestě, již světi svými slzami? Zdá se, že tehdy, až vyvrcholí Matčino utrpení. Až se naplní kalich věčnosti jejími slzami — abychom užili symbolu přesýpacích hodin.

Až se setká Matka se Synem před očima všeho tvorstva — šťastni, kdo budou pod jejím ochranným pláštěm! Neboť právě tehdy bude plně dokonáno její vítězství, o němž Hospodin prorokoval v ráji. Jako Syn v tom nenadálém setkání už nebude »muž bolesti«, ale »král úžasné slávy« — podobně i Matka. Ale toto proměnění nebude zachyceno v kronikách této země, jež právě v té chvíli budou patřiti k věcem, které už pomínuly. Miliony duchů nebeských se setkají s průvodem Mariiných dětí, jichž počtem bude asi nahražen počet andělů padlých. Den nanebevstoupení lidstva — korunovační slavnost Královny andělů a lidí. Až se tedy Panna Maria nejněžněji a nejučinněji ujme

zjevila jako blesk nová výčitka, jako světlo nový nápad nebo nová ctnost? Ovšem že právě jen v tom případě, snažíte-li se osvětleným rozumem proniknouti plnost jejích slov. Co jen najdeme bohatství již v prvním slově modlitby Páně: *O t ě n á š !* Nepraví již prvé slovo, že Bůh není jen dalekým, nekonečně vzneseným Stvořitelem a Pánem, nýbrž milujícím Otcem? Že tedy má o nás péči, že nám odpouští, že nás vyslýchá, že máme k němu povinnost oddanosti, důvěry, úcty, vděčnosti? Že jest Otcem nás všech, — neboť nemáme říkati Otče můj, — že jsme tedy všichni bratři a sestry a tedy povinni se milovati, pomáhat si, odpouštět si?

Než pochopit obsah není vše. Ano, to není ještě vůbec modlitbou. Tehdy se stává pochopené slovo vůči Bohu modlitbou, když do něho vložíme celou svou vůli. Kdybych jen poznával obsah modlitby, četl bych vlastně myšlenky toho, kdo ji sestavil. Avšak modlitba se musí státi *m o u* ! Tak mou, jako bych ji po prvé říkal a jako by ji ještě nikdo přede mnou nepronесl. Tak mou vlastní, abych vkládal do každého slova veškeren souhlas svého ducha, veškeru vůli splniti celý její obsah, pokud má slabost stačí. Musí se státi tak mou, že každým slovem prosím o pomoc, abych ji v životě plnil. Zkrátka: musí býti pravdou ve mně, co je pravdou v modlitbě.

Vložíme-li do své modlitby silnou snahu pochopiti její obsah a učiniti jej svým vlastnictvím, probudí se v nás brzo i *c i t*, souhlasící s tím, co se modlíme: *c i t* úcty, *c i t* lásky, oddanosti, důvěry, lítosti, odhodlání k životu podle Boha.

A tato trojí schopnost duše, kterou vyléváme do své modlitby, činí ji teprve tak plodnou, jak od modlitby musíme čekat. Pak ovšem připustíte, že jest těžko s modlitbou spěchat, když jest přece potřebí času, abychom dali vyzrát všem těmto duševním úkonům. Z bohatého života sv. faráře z Arsu Jana Vianneye, který se nazývá zázrakem devatenáctého století, se vypravuje také tato příhoda: Sv. Jan Vianney byl, jak známo, zpovědníkem světového významu. Doslova chodili k němu lidé z celého světa. Vyzpovídal ročně až sedmnáct tisíc lidí. Přišli ovšem lidé nejrozumnějšího

vyhnaných synů a dcer, aby plně osvědčila svou moc a od kořene splnila své poslání, o němž sám Hospodin prorokoval na prahu ztraceného ráje, nebude to asi lidská přimlouvkně se sepnatýma rukama, ba ani ne ta, která pláče. Poznáme ji v podobě kalvarské: Matka se srdcem probodeným. Tehdy ti, kdo ji budou blízko, okusí Synem předpověděné »Neplač« s jeho nekonečnou radostí. Celá věčnost zapře bolestné Matce v ústretu píseň: Královno nebes, vesel se, aleluja . .

Gertrud von le Fort vyjádřila tuto myšlenku v pozoruhodné knize, nedávno přeložené do češtiny. Generalissimus Tilly před bitvami se radí se svou osobní standartou s obrazem Nejsvětější Panny. Je přesvědčen, že jeho vítězství jsou vítězstvími Nepřemožitelné. Kolem standardy svištěly nepřátelské kulky, zranily praporec, ale nikdy se nedotkly Mariina obrazu. Jen jednou střela bodla Marii přímo do srdce. Ta jediná rána byla pečlivě vyspravena, neboť nevyšla od nepřátel, nýbrž z vlastních řad, od těch, kteří Vítězskou sebevědomě hájili. Stalo se tak na Bílé hoře, když pro střelný dým a válečnou zběsilost vlastní korouhve nepoznali. U své standardy Tilly prožívá temný vnitřní boj, v němž ho přímo do srdce bodlo poznání: »Maria nevitězí nikdy s mečem v ruce, Maria vítězí s mečem v srdci, Maria vítězí trpící láskou svého božského Syna!«

Jan Lebeda.

MŠE SVATÁ - OBĚŤ NEJSVĚTĚJŠÍ.

Evangelium.

»Druhdy Bůh mnohokrát a mnoha způsoby mluvil k otcům našim skrze proroky. V těchto však dnech doby poslední mluvil k nám skrze Syna svého.« (Žid. 1, 1.) V epístole promlouval k nám Bůh skrze prostředníka, ať již to byli starozákonní proroci, nebo apoštolové. V evangeliu však slyšíme slova samého Boha - Vykupitele. Proto jest evangelium opravdu radostnou zvěstí, ohlašující zbavení viny a trestů, odpuštění hříchů, vykoupení, posvěcení synů lidských a přijetí jich za milé děti boží.

Poněvadž v evangeliu jest hlášáno, reprodukováno slovo Boží, nemůže evangelium čísti, kdo nemá k tomu vyššího svěcení, alespoň jáhenství. Kněz tedy sám, anebo při Mši sv. s asistencí jáhen, zpívá evangelium. Hořící svíce při slavné Mši svaté a kadidlo prokazují patřičnou úctu, jež náleží slovu Božímu.

Misál jest přenášen na stranu evangelní (levou při pohledu z lodi) a kněz v krátkých modlitbách uprostřed oltáře se připravuje k hlášení evangelia. Pohledem vzhůru na kříž, odkud pramení veškerá milost a opětným sklopením očí, na znamení pokory, přednáší první modlitbu za očištění srdce i rtů. Jestsi vědom své nehodnosti; před trůnem Nejvyššího, před svatostánkem, stojí zde jako prostředník mezi Bohem a lidmi, jimž má evangelium zvěstovati. K porozumění této modlitbě stačí otevření proroka Isaiáše, kap. 6, 1—8. verš; neboť kněz by také hřešil, kdyby v pravý čas nepromluvil, aby hájil zájmy Boží. Jest tedy třeba, aby srdce bylo naprosto čisté, má-li hlásati pravdu nejčistší.

Druhá modlitba je prosbou za požehnání Boží, aby mohl *hodně*, t. j. s opravdovou čistou radostí a *náležitě*, t. j. s úspěchem zvěstovati evangelium. Teprve po těchto modlitbách ubírá se k misálu, kde potom stojí nikoliv tváří přímo k oltáři, jako při epístole, nýbrž trochu šikmo, a začíná pozdravem »Pán s vámi«. Přeje tím věřícím, aby slovo Boží poslouchali ke svému věčnému prospěchu a užitku. Lid pak odpoví: »I s duchem tvým« navzájem zase knězi přeje, aby i on v duchu Kristově *náležitě* evangelium hlásal.

Pak kněz ohlašuje začátek, nebo pokračování, jednoho ze čtyř evangelií, načež věřící vzdávají Bohu slávu slovy: Sláva Tobě, Pane! Kříž, jež dělá kněz na počátku evangelia v knize, připomíná opět, že jsou to slova Syna Božího, ukřižovaného. Křížem pak, jež dělá kněz a s ním věřící na čele, ústech a prsou, dává se najevo veřejné vyznání víry. Stavíme se tím pod prapor Kristův, svatý Kříž. Povstáním pak projevovala se od pradávna ochota hájiti i přinášeti oběti pro svatou víru.

Konec evangelia ohlašují slova: *Laus tibi Christe* — chvála tobě Kriste. Na znamení úcty políbí kněz evangelium se slovy: Skrze slova evangelia buďtež zničeny naše viny. Slova evangelia nás totiž disponují k tomu, abychom ve svých srdcích vzbuzovali posvátnou náladu a svaté city, které pak napomáhají při odpuštění hříchů, zvláště všedních. Jsou to: víra, naděje, láska, lítost a úmysl polepšiti svůj život, dle slov Božích v evangeliu obsažených.

druhu, věřící i nevěřící. Přišel jednou muž, přesvědčený o zbytečnosti a šarlatánství zpovědi. Nechtěl se zpovídati, chtěl se svatým farářem zavést debatu o zpovědi. Světec naň pohlédl svým jiskrným zrakem

K DVOŘÁKOVU JUBILEU.

Z Dvořákova života jsou dostatečně známy doklady o jeho živé víře a jeho praktickém katolictví. Slavný skladatel chodil téměř každodenně do kostela na Mši svatou. Ve svém bytě měl klekátko s velkým křížem. O prázdninách rád hrával v třebském kostelíčku na varhany, které sám kostelu věnoval. A když jako slavný umělec dlel v Americe, také tam v kostele české osady ve Spillville rád dělal varhaníka. Píše o tom sám příteli Dru Kozánkovi do Kroměříže: »V tom kostelíčku jsem často hrával na varhany a babičky měly velkou radost, když opět po dlouhých letech slyšely naše krásné kostelní písně: Bože, před Tvou velebností a Tisíckrát pozdravujeme Tebe.« Dvořák - člověk svým čistým, ušlechtilým životem plně potvrdil to, co hlásal svým velikým dílem Dvořák - umělec.

Když roku 1929 český hudební svět vzpomínal 25. výročí smrti Dvořákovy, pronesl nad jeho hrobem senior české hudební obce skladatel J. B. Foerster krásná slova, která neobyčejně výstižně vyjadřují uměleckou povahu velkého skladatele a potvrzují i jeho katolicitu, jakožto základní znak jeho osobnosti lidské i umělecké: »Dvořák zůstal ve svém srdci — a proto i ve své hudbě — Čechem, a zůstal skromným sluhou — pravý františkánský ioculator Dei — zpěvákem Božím.«

*Profesor Josef Veselka v rozhlasové přednášce:
»Dvořákovo katolictví.«*

a pravil: »Poklekněte, příteli.« Pán se ovšem bránil, že se nechce zpovídat. Světec opakoval: »Poklekněte.« Po chvíli nevěřící poklekl, aby nepůsobil rozruch, a farář ho vyzpovídal. Když skončili, pravil svatý farář: »Nyní si promluvíme o zpovědi!« Ale jaká odpověď: »Pane faráři, děkuji, děkuji, již toho není potřebí.« Tak asi jsem četl v jeho životopise. — Tak i já vám mohu říci: Začněte takto se modlit, jak jsme dnes spolu hovořili. A kdybych vám chtěl dokazovati užitečnost nebo oprávněnost ústní modlitby, řekli byste mi potom: Děkujeme, není třeba. Pokoj vám!

Bořivoj Benetka:

Kempenského »Následování Krista«.

V červenci, o svátku sv. Jakuba Většího, vzpomínali jsme výročí úmrtí Tomáše Kempenského († 1471). Není třeba dlouhého výkladu o tomto svatém muži. Vždyť je autorem knihy, která je po Písmu sv. knihou ze všech nejrozšířenější. Jeho »Čtvero knih o následování Krista« se nazývá často »Zlatou knížkou«. Obsahuje skutečně perly moudrosti a poskytuje nepřehledné množství rad pro všechny chvíle lidského života, takže se stala i velikým světcům oblíbeným průvodcem v životě.

Tomáš narodil se v nizozemském Kempenu r. 1380. Otec jeho se jmenoval Jan Hämmerken. První vzdělání získal Tomáš v Deventru, kde zbožný kněz Florentin ve svém domě vychovával několik vybraných jinochů. Florentin dával svým chovancům opisovati knihy, což, kromě vyučování, jistě působilo na Tomáše. Tak do mladé duše vštěpovaly se myšlenky velikých mystiků, k nimž se sám v dospělém věku přiradil.

Ve dvaceti letech vstoupil do kláštera sv. Anežky u města Zwollu, patřícího řeholi sv. Augustina. Heslem Tomášovým prý bylo: V š u d e j s e m h l e d a l

klid, ale nikde ho nenalezl, leč v koutěčku s knížkou. To potvrzuje také jeho životopisec, který píše, že největší část dne a často i noci ztrávil modlitbou, rozjímáním a čtením Písma sv. a spisů sv. Otců, v jichž opisování jevil velkou horlivost až do svého stáří.

Sám je autorem řady duchovních knih, kázání, náboženských písní a modliteb. Napsal také několik životopisů světců. Z jeho děl největšího rozšíření dosáhlo »Následování Krista«. Mnozí tvrdí, že je psal na sklonku svých let, jako odkaz svého bohatého a svatého života.

Mnoha svatým mužům byla tato kniha denním chlebem. Svatý Ignác z Loyoly čítal z »Následování« každý den jednu kapitolu a zbožně ji rozjímal. Tvrdí se, že všechny řeči, jednání a vlastně celý život světce se srovnával s touto svatou knihou. Víme také, že svatý Ignác dával každému, kdo hodlal do řádu vstoupiti, tuto knihu a doporučil, aby v ní denně bedlivě četl a rozjímal. Podobně ve »Zlaté knížce« s oblibou čítali i jiní světci: Karel Boromejský, Pius V., Filip Neri, František Saleský; byla oblíbenou duchovní četbou i velikým kardinálům Bellarminovi a Baroniovi, učenému biskupu Janu Mich. Sailerovi, Leibnitzovi a mnoha jiným.

Baronius prohlásil, že věřící křesťan, který je cele oddán Bohu, knihu tu nikdy nemůže čísti bez znamenitého duchovního užitku. Podobně i kardinál Bellarmin napsal: Kniha »O následování Pána Krista« jest nanejvýš prospěšna všem křesťanům; v celé církvi je jednomyslně přijata, schválena a užívána, do všech jazyků přeložena a po celém světě známa. Já zajisté od svého mládí až do vysokého stáří tuto zlatou knihu jsem čítal, často a často a při každém čtení cosi nového, užitečného jsem v ní našel a až posud mé duši výborně chutná.

Chceme-li ještě nějak vůbec zdůrazniti cenu Zlaté knížky, snad stačí, když upozorníme, že došla veliké obliby i mezi nekatolíky. Máme řadu protestantských překladů »Následování«, některá dokonce ve znameňité a nákladné knižní úpravě. Z misionářské činnosti Jindřicha Somalia, T. J., vypravuje se zajímavý příběh. Navštívil na svých cestách panovníka, který byl dříve křesťanem, ale později se stal mohamedánem. Kníže se misionáři chlubil svou bohatou knihovnou a přitom podal Otcovi jednu knížku se slovy: Tu mám knihu, kterou pokládám za nejdražší klenot své knihovny a cením si ji více než všechny mohamedánské knihy. Kněz byl nesmírně překvapen, že tou knížkou bylo — »Následování Krista«! Byl to turecký překlad »Zlaté knížky«.

Také v češtině máme velký počet vydání »Následování«. Zastoupeny jsou dva rukopisy z XV. stol. v universitní knihovně a již r. 1498 vychází v Plzni u Mikuláše Bakaláře první knižní vydání »Následování«. A potom následuje řada dalších vydání. Jugmann jich do r. 1832 uvádí dvacet sedm (Historie I. vyd.). Z pozdějších vydání je pozoruhodný překlad F. Douchy z r. 1843. Je to lipský tisk, první česká kniha tištěná na stereotypu. Její úpravě byla věnována velická péče: titulní list je upraven podle starého způsobu a přidán obraz Kempenského. Záhlaví, iniciálky i závěrečné vinětky, to vše dodává knize opravdu velmi pěknou vnější podobu. Zajímavé jsou i dvě přílohy, v nichž jsou ukázky rukopisu »Následování« z r. 1441, a misálu z r. 1417, připsaných Tomáši Kempenskému. Překlad Douchův je rovněž pěkný, řeč svěrázná, plná, zvukná a má své skryté rytmické kouzlo, jež překladateli nebánsku uniká. Zajímavý je pokus Vladimíra Šťastného, přeložiti »Následování« veršem (vydání

z r. 1902). Podobnou myšlenkou se obíral také Sigismund Bouška (ukázky uveřejnil v *Obrázkové revui* II. 214).

Kromě těchto překladů bylo by možno uvést ještě řadu jiných; namátkou uvádíme ze starších několik vydání Stránského překladu (1828, 1842, 1845, 1853), z novějších olomoucké vydání v překladu F. Poimona (1868), Jana N. Desolda (Praha 1870 a 4 vydání další). Vynikající je překlad dra Jana N. Sedláka, vydaný Dědictvím svatého Jana Nepomuckého. Nejnovější vydání připravilo nakladatelství »Vyšehrad«, které možno nazvat vydáním jubilejním.

»Následování Krista« jest nejen vynikající dílo mystické, nýbrž i veliké dílo básnické. Právem proto směje říci, že »Následování« je kniha svatá, básnická a naplněná hlubokou moudrostí. Proto si zaslouží nejvyšší úcty, jaké se vždy u všech vnímavých duší těšila.

Dr. Antonín Stříž:

Jsou bez viny ti, kdož nevěří?

Mnozí dnes pokládají víru v Krista a usměrnění života podle jeho nauky za věc osobní záliby, za duchovní náplň, vhodnou pro ty, kdož si nedovedou vytvořit vlastní světový názor a životní filosofii. Nikterak se necítí vázání přijmouti křesťanské zjevení a diví se, jak by jim mohla nějaká autorita ukládati, aby uznali jistý soubor nauk jakožto náboženství dané od Boha. Žije se jim bez víry docela klidně a netrápí se náboženskými záhadami. Obává-li se věřící přítel o jejich duši, setřesou se sebe takové starosti vtipnou námitkou: »Ale vy přece říkáte, že víra je milost, dar Boží; když tedy já takového daru v sobě nepociťuji, nemám odpovědnosti!« Že by dokonce na nich lpěla vina a že by za ni měli nésti neblahé následky, to neuznávají za možné a oprávněné.

Ale proti tomuto uvolněnému smýšlení samostatného rozumu nutno vzít v úvahu kategorické, nesmlouvavé prohlášení Ježíše Krista: »Kdo nevěří, již jest odsouzen« (Jan 3, 18), jakož i slova, jimiž slavnostně uzavírá všechno svoje učení. Praví přece: »Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude; kdo však neuvěří, bude zavržen« (Mar. 16, 16). Zde mluví Spasitel nejen jako učitel, ale jakožto Soudce, u vědomí své svrchovanosti, což také prohlásil slovy: »Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi« (Mat. 28, 18).

Mluví-li Ježíš Kristus o odsouzení, předpokládá tím vinu; a hrozí-li trestem tak těžkým, jako je trvalé vyloučení z blaha nebeského, musí to býti těžká vina. Na kom lpí taková vina? Jistě ne na těch, kdož nikdy neměli možnosti seznámiti se s učením Kristovým, jako ti, kdo žijí v krajinách čistě pohanských. Z těch mohou býti někteří spaseni, třebaž nebyli pokřtěni. Bůh totiž hodnotí dobrou vůli a vidí-li, že věrně žijí podle základních mravních zákonů, jež vepsal do každé duše, že touží po pravém poznání Boha a že by s ochotou a radostí plnili zákon Kristův, kdyby jim jeho učení bylo předloženo, tu jim udílí milost a spásu. V tom smyslu také Církev uznává tak zvaný »křest žádosti«, t. j. vroucí touhu poznati pravého Boha a žítí podle jeho vůle.

Odsouzení tedy se může vztahovati jen na ty, kdož měli příležitost seznámiti se s učením křesťanským, ale neuvěřili, nebo víru odvrhli. A Kristus Pán nerozlišuje, zda ti, jimž jeho učení bylo náležitě předloženo, uvěřiti nechtěli nebo nemohli; odsuzuje prostě ty, »kdo neuvěří«, i když si namlouvají, že pro svou nevěru mají důvody.

Zrna a zrnka.

Vyskytují se lidé, nevěřící dohromady v nic, ale »duchaplně« tvrdící, že oni věří též a že se dokonce i modlí každé ráno »Otče náš«. Oni si věří po svém. Ale v »Otčenáši« právě je zvolání: *Buď vůle Tvá! A vůle Boží je právě — jak řekl sv. Jan Vianney — abychom věřili tak, jak si Bůh přeje, totiž v Církvi.*
Jan Vinař: Útržky z deníku.

Svátek Povýšení sv. Kříže! Pohled k němu a ptej se: Čím jest mi kříž? — Říkáš snad, že miluješ Ježíše, že věříš v jeho božství a lidství; ale stolu Páně se straníš, neboť nechceš »přehánět«. — Anebo přijímáš Tělo Páně, ale nemůžeš se smířiti, že bylo několik i špatných papežů, biskupů, kněží a věřících a proto ve skrytu srdce svého pochybuješ o Církvi; je-li tomu tak, pak věz, že jsi ještě nepoznal tajemství kříže. Chceš se »honositi v něčem jiném, než v kříži Pána našeho Ježíše Krista«, v tom kříži, který jest ti ještě pohoršením a bláznovstvím. Proto poklekni v ten den před křížem a ponížením sebe oslavíš povýšení svatého Kříže ve svém srdci. »Serafinský prapor«: Ponížením k povýšení.

Hlavním předpokladem opravdově chápané sociální péče jest, aby bídě nejrozmanitějšího druhu se předcházelo a nouze již existující se mírnila a léčila. Stále zůstává ještě dosti nejrozmanitějšího nedostatku a i při nejlepší vůli není možno, aby všechno toto zlo bylo odstraněno. Křesťanská charita, která dává ochotně k dispozici síly a prostředky, nemůže tedy býti odpuzována od této charitativní činnosti v zájmu trpících. Kdo zná život, kdo procítil živě rozsah lidského utrpení a lidských nedostatků, ten ví, že křesťanská charita je nedocenitelným a nepostradatelným spolupracovníkem na tomto úseku péče.

»Věstník svazů katol. charity«: Sociální činnost v charitě.

Mnozí křesťané si namlouvají, že jsou také zbožní. Snad si vykonají v neděli nějakou pobožnost, dokonce i v kostele, aby si uchovali zdání, že jsou zbožnými katolíky; ale že Bůh prostřednictvím Církve svaté nám přikazuje pod těžkým hříchem v neděli a v zasvěcený svátek býti přítomen na celé Mši svaté, pravím — celé Mši svaté — to již nevědí. Mše svatá jest oběť; a oni nechápou, že je veliký rozdíl mezi Mši svatou a nějakou pobožností. Nemluví se ani o těch, kteří jsou přesvědčeni, že si mohou nedělní bohoslužby odbýt někde v přírodě.

»Oheň serafinský«: Zbožnost.

»První den jsem mluvil, že ten pořádek nedodržím, druhý den se mi to začínalo líbit, třetí den jsem byla nadšena a čtvrtý den ráno, když jsme se rozcházel, nejraději bych byla ještě zůstala,« řekla mi jedna studentka. Poznáte jistě všichni dobře, o čem tato studentka mluvila. Poznali jste to, ano, mluvila o exerciciích. Možná, že mnohý i mnohá z vás mluvili jste stejně. Na exercicie jeli někteří s nedůvěrou, pochybnostmi, obavami, možná, že i se strachem, ale domů odjížděli všichni s jasnem v duši, klidni, spokojeni a šťastni.

»Jitro«: Malá bilance.

V čem tedy záleží vina těch, kdož odpírají uvěřiti v Krista jakožto Bohočlověka a přijmouti celé jeho učení?

V tom, že svůj rozum odvrátili od světla svrchované pravdy a srdce od nejvyššího dobra, tedy od Boha,

jenž právě skrze Krista se nám dává poznati, čili, jak praví sám Spasitel. »milovali více tmu nežli světlo« (Jan 3, 19).

Osobnost Ježíše Krista je přece zcela ojedinělý a mimořádný zjev v celých světových dějinách. Není možno zůstat k němu lhostejným. Každý, kdo píše datum, počítá s Kristem, označuje čas jeho příchodem na svět. Sledujeme-li jeho učení, jeho vlastnosti a život, nemůžeme se ubrániti úžasu. O jeho řečech musíme uznati totéž, co usoudili jeho přímí posluchači: »Nikdy člověk nemluvil tak, jako člověk tento« (Jan 7, 46). Jeho prostou mluvou šlehalí myšlenky s oslňujícími paradoxy. V jeho nauce se předkládá životní moudrost stejně přiměřená dítěti, jako nejvzdělanějšímu duchu. Soustavy tolika filosofů se přežily, Kristovo učení zůstává věčně nové. V jeho povaze se jeví nejpronikavější rozdíly, sladěné v úchvatný soulad. Ani nejslavnější učitelé mravní dokonalosti nedospěli ve svém vlastním životě toho stupně, jaký svými zásadami stanovili a požadovali; Ježíš však se jeví v každém jednotlivém činu i v celkové linii tak dokonalý, že předstihuje jakýkoli pomyslitelný ideál dokonalosti. Nepozorujeme na něm vývoje v myšlení a v povaze — v každém výroku a činu je stejná zralost, vrcholná dokonalost.

I průměrně vzdělaný člověk se cítívá poután k některé význačné osobnosti z dějin, čte spisy pojednávající o ní, obírá se jí znovu a znovu v myšlenkách, sbírá památky vztahující se k ní a jejím vlivem utváří se i jeho povaha. Bývá to osobnost smyšlená — hrdina románu — jež působí ať příznivě či nepříznivě na řady mladých lidí. Ježíš Kristus však je zjev, jenž musí až do hlubin duše zaujmouti každého, v kom je aspoň jiskra ušlechtilosti a ideálního snažení. »Vše, co je ve světě velikého« — praví Julius Langbehn — »vše, co je ušlechtilého, svatého, krásného a bolestného, je soustředěno v jeho bytosti. V jeho životě se dočítáme všeho!« Životopisy i největších mravních hrdinů bychom mohli nadepsati »Následování Krista«. Kdyby někdo poznal Evangelia a nebylo mu ještě jasno, není-li to jen ideální vylíčení Krista bez historického podkladu, aspoň by musil pocítiti vroucí přání, aby taková bytost skutečně existovala. Tento vážný zájem by mu nedopřál klidu, dokud by si to neověřil. A co by zjistil upřímným zkoumáním? Že Evangelia jsou naprosto věrohodná, že Kristus je opravdu osoba historická a že byl takový, jak jej evangelisté vylíčí. Když pak před námi zazáří Kristus v plném jase své dokonalosti, nemůžeme ho podezírat, že by býval byl blouznil a klamal sebe i svět, když se prohlašoval Synem Božím, těžce božské podstaty s Otcem. A jaký důsledek musí vyplynouti z tohoto poznání? Totéž vroucí, zbožné vyznání, jaké vytrysklo ze srdcí jeho prvních učedníků: »My jsme uvěřili a poznali, že ty jsi Kristus, Syn Boží« (Jan 6, 70).

Ostatně, i když jsme nebyli očitými svědky života Kristova, můžeme zjistiti jeho božské působení i v našich dnech, v prostředí, v němž žijeme. Co vytváří ony hrdinné postavy mravní čistoty, bezmezné obětovnosti, lásky a trpělivosti, s jakými se, bohudíky, setkáváme i dnes ve všech vrstvách? Je to nesporně víra v Ježíše Krista, k němuž upírají své zraky a jemuž se snaží připodobniti své smýšlení i jednání; je to Kristova božská milost, jež proudí v jejich srdcích a nabádá k obětem.

Jsou ovšem četné ušlechtilé povahy, mravní charakter i mezi těmi, kdož se vírou nepřiznávají ke Kristu. Ale i u těch bývá jejich ušlechtilost výsledkem křesťanské výchovy, již se jim v mládí dostalo a z jejíhož vlivu se nebyli s to vymaniti. A bývá to i předtucha,

že znovu jednou dospějí k uvědomělému spojení s Kristem.

Kdo však trvale odmítá přilnouti živou vírou ke Kristu a nezahlobá se nikdy do jeho bytosti, ten dosvědčuje o sobě, že je zcela netečný k mravnímu dobru, k němuž má přece lidské srdce přirozeně tíhnout a jež tak dokonale se nám zjevuje v Ježíši Kristu. Není omluven ani vědec, že je zcela ponořen do svých studií, ani dělník, že je přetížen prací a starostmi. Vždyť každý si dopřává pracovního oddechu a právě ve chvílích oddechu je nutno dopřati duši, aby se zahlobovala do otázek, jejichž rozřešení jest její životní potřebou.

Ostatně potíže, jež znesnadňují přístup k prosté víře, nemívají vždy původ v oboru rozumovém, nýbrž v oboru mravním. Nebývá to křesťanské Kredo, jež se nevěřícím nehodí do rozpočtu, nýbrž Desatero. Tím se také odsouzení pro nevěru, jež by se snad někomu zdálo nespravedlivé, přesouvá na jinou, a to základní vinu: pýchu rozumu a tvrdost srdce. Kdo zavčas zdolá v sobě tyto hlavní překážky, snadno dospěje k světlu víry a nemusí se báti odsouzení, neboť, jak Sám Spasitel prohlašuje, »neposlal Bůh Syna svého na svět, aby soudil svět, nýbrž aby spasen byl svět skrze něho« (Jan 3, 17).

Film.

Roztomilý člověk. — (National-Film). Režie: M. Frič. Hudba: Stelibský. V hlavních úlohách: O. Nový, N. Gollová, R. Schráníl, L. Chválová, T. Pištěk, J. Marvan. — Roku 1917 vydal spisovatel F. X. Svoboda rozmarňavý román *Lži, zachycující dobové typy měšťanské společnosti, označený málo vznešeným titulem »Kašpárek«*. Tento román, zpracovaný Steklým, oživil režisérským uměním Fričovým ve filmu »Roztomilý člověk«, jehož premiéra běží právě po plátně biografů. — Je dosti nesnadné představit čtenářům obsah filmu. Rozvedený redaktor Viktor Bláha (O. Nový) osnuje nepřetržitý řetězec drobných lží, vlastně obratných i neobratných šibalství, jimiž do základů rozrušuje štěstí novomanželů Molendových (Ivan Molenda R. Schráníl, Karla Molendová L. Chválová). Otec Karlin, pak Vitališ Hašek (T. Pištěk), babička Hašková (E. Nolllová) a zvláště advokát Kroužil (J. Marvan) se marně namáhají, aby zabránili rozvodu, o který usiluje krásná, ale dětinsky rozmarňavá a náladová Karla. Napjatý děj zvolna rozuzluje roztomilá šibalka Poldina Krušinová (N. Gollová), která opožděně přijíždí na svatbu své přítelky Karly. Smělými výmysly roztrhává osnovu Bláhových lží, ale nakonec mu padá do náručí; je z toho svatba. Snoubenci rozesílají tisíc pozvánek, ale nikdo jim nevěří. Když vcházejí do kostela k svatebním obřadům, poznávají s úžasem, že kostel je liduprázdný. Ani na oltáři nehoří svíce, ani kněz nepřišel. Jen v první lavici nalézají babičku Haškovou, která se přišla přesvědčiti, zda oba mladí šibalové si svatbu vylhali nebo nevyhlali. Těší vytrětané a zklamané snoubence a oni ji svatosvatě slibují: »Babičko, my si dnes oba umiňujeme, že již nikdy nebudeme lháti.« — Film »Roztomilý člověk« jest dobrá veselohra. Lži Bláhovy a Poldiny jsou tak průhledné, že nepůsobí mravní rozhořčení v hledišti; jsou to spíše šibalství než lži. Závěr veselohry poučuje, že lež se nevyplácí, a trestá neuprosně svého původce. Přílehlavěji by zněl nápis filmu »Šibalství Viktora Bláhy« nebo »Lež má krátké nohy«. Titul filmu »Roztomilý člověk« se nekryje dosti s obsahem. Neboť komický nelad, navršený šibalstvím Bláhovým probouzí sice veselost v hledišti, ale připadá velmi málo roztomilým těm, kteří jsou jím právě šlehaní.

Rozhlas.

(Hlídky katolické rozhlasové centrály. Dotazy řiďte na redakci časopisu, která je předá příslušným referentům.)

Z á ř í :

15. září, pondělí: 16.30—16.45 hod.: Z katol. života.

17. září, středa: 11.00—11.15 hod.: Msgr. Dr. A. Stříž. Blaho pozemského ráje. 16.30—16.45 hod.: Prof. Dr. Frant. Ohera: Idea Boha ve starověké filosofii.

19. září, pátek: 16.30—16.45 hod.: Docent Dr. Jan Merell: Evangelium a evangelia.

22. září, pondělí: 17.30—17.45 hod.: Prof. Dr. Jos. Vašica: Barokní modlitby knížky.
24. září, středa: 11.00—11.15 hod.: Msgre E. Žák: Svatováclavská tradice.
 16.30—16.45 hod.: Dr. L. Gruber: Radost z práce.
26. září, pátek: 16.30—16.45 hod.: P. Dr. Jan Urban, OFM.: K hlubinám křesť. života.
29. září, pondělí: 17.30—17.45 hod.: Z katol. života.

R í j e n :

1. října, středa: 11.00—11.15 hod.: J. M. Dr. B. Jarolímek, opat-koadjutor: Kristus a Církev.
 16.30—16.45 hod.: Prof. Dr. Jan Strakoš: Přednáška.
3. října, pátek: 16.30—16.45 hod.: Dr. Marie Baušová: Přednáška.
6. října, pondělí: 16.30—16.45 hod.: Cyril Berka: Růženec.
8. října, středa: 11.00—11.15 hod.: P. Dr. S. Brait, O. P.: Sv. František z Assisi.
 16.30—16.45 hod.: Dr. Boh. Roztočil: Přednáška.
10. října, pátek: 16.30—16.45 hod.: P. Dr. Jan Urban, OFM.: K hlubinám křesť. života.
13. října, pondělí: 16.30—16.45 hod.: Z katol. života.
15. října, středa: 11.00—11.15 hod.: Msgre Dr. A. Stříž: Duchovní přednáška.
 16.30—16.45 hod.: Dr. E. Zavadil: Z dějin olomoucké radnice.
17. října, pátek: 16.30—16.45 hod.: O. A. Tichý: O novou duchovní píseň (se zpěvn. ukázkami bohoslovecké Scholy cantorum).
20. října, pondělí: 16.30—16.45 hod.: Bořivoj Benetka: Stanislav Vydra.
22. října, středa: 11.00—11.15 hod.: Msgre E. Žák: Ježíšova osobnost. (Cyklus.)
 16.30—16.45 hod.: Dr. B. Chudoba: Přednáška.
24. října, pátek: 16.30—16.45 hod.: P. Dr. Jan Urban: K hlubinám křesťanského života.
27. října, pondělí: 16.30—16.45 hod.: Z katolického života.
29. října, středa: 11.00—11.15 hod.: J. M. Dr. B. Jarolímek, opat-koadjutor: Kristus a Církev.
 16.30—16.45 hod.: Dr. F. Kosatík: Přednáška.
31. října, pátek: 16.30—16.45 hod.: Dr. A. Pavelka: Legenda o čase entropického.

*

Případné změny v přednáškách a hodině relací ohlašujeme ve zprávách z katolického života.

Z domova.

Exercicie pro pracovníky v Katolické akci mládeže budou uspořádány v biskupském semináři v Hradci Králové ve dnech 25. až 29. září t. r. Režijní poplatek činí 70.— K. Zahájení ve dvířkách večer dne 25. t. m. Účastníci nechť si vezmou s sebou potraviny (asi 1/4 kg cukru, 5—10 dkg tuku, mouku, chléb, vejce) nebo potravinové lístky, dále ručník, mýdlo a pod. Ceny dovezených potravin se z poplatku odečítají. Přihlášky přijímá do 23. září t. r. Záložna ELIŠKA, Hradec Králové.

LITERATURA.

Rudolf Kubů: **Král brigantů.** S předmluvou Karla Mirvalda a ilustracemi A. Berana. Vydalo nakladatelství »Velehrad«, Olomouc. Stran 232, brož. 30 K. — Název knihy mohl by sváděti k domněnce, že jde pouze o knihu dobrodružných příběhů. Avšak »Král brigantů« stane se misionář Otec Lupont, přicházející prvý se zvěstí evangelia k divokým Babebům, jednomu z nejlopuživějších a nekrvežíznivějších kmenů Afriky. Neozbrojen a nikým nechráněn, proniká misionář do jejich světa. Živá víra a podmaňující kouzlo jeho osobnosti a skvělé vlastnosti nejen že přesvědčí divochy o nezištnosti misionářově, ale dokáží i to, že po smrti jejich náčelníka volí si bílého Otce za svého krále. Bylo ovšem potřebí nadlidské síly, aby mohl splnit svůj úkol a překonat všechna nebezpečí a nástrahy. Kniha je krásným obrazem hrdinnosti a rekovně obětavosti misionáře, jednoho z velikých, šlechtitných a opravdových služebníků Božích. Po Mirvaldově knize »V tajemném Tibetu« je »Král brigantů« nová hodnotná kniha, šířící známost o misijním díle katolické Církve. — Kk.

Dr. V. Sádlo, O. Cr.: **Kostel sv. Františka u Křižovníků v Praze.** Vyšlo jako 29. svazek Pokladů národního umění. Pojednává o výrazné barokní stavbě na konci Karlova mostu. Předslav úvodem stručné dějiny řádu křižovníků, líčí autor stavební vývoj svatyně a popisuje konečně vnitřní výzdobu. Výrazné reprodukcí vhodně doplňují popis této význačné stavitelské památky. Cena 7.50 K. Vydává nakladatelství »Vyšehrad«, Praha II. Kk.

Ve sbírce »Pro život« vyšlo jako 29. svazek Břet. Štorma »**Architektura a pokrok.**« Ve 4 statích polemického rázu horlí autor proti převrácenostem novodobé architektury a dokazuje

zánik dnešního stavitelství. V prostém a poctivém stavitelství vidí pak naději nového umění a touženou »správnou míru«, již vzdává chválu. — Statě, obsahující mnoho a mnoho pravdivého. Další svazek 30. přináší studii Mirko Očadlíka: »**Ženy v životě Bedřicha Smetany.**« Smetanovský badatel líčí vliv mistrových dvou žen na jeho tvorbu. — Sběrka »Pro život« vychází nákladem »Vyšehradu«. Cena jednotlivých svazků K 4.50. Kk.

Misijní koutek.

Z misijní činnosti Pia XI.

Celé údobí vlády Pia XI. je prostoupeno vroucí snahou, aby co nejvíce pohanských duší poznalo blahou zvěst Evangelia. Pontifikát zemřelého papeže zdobí řada smělých misijních činů. Každý z nich nám mluví o dobrém otcovském srdci opíjvajícím moudrostí, odvahou a láskou. Misijní otázka mu byla stále nedokončenou kapitolou, psanou krví, slzami a potem. Byl si vědom, že zvláště jeho se týkají slova: »jděte do celého světa«, jak můžeme vyčísti z encykliky »Rerum Ecclesiae«: »Kolik života nám bude podle božského úradku dopřáno, budeme neustále naplnění úzkostí a starostí o tento díl apoštolského úradu. Vždyť často při myšlence, že je ještě jedna miliarda pohanů, nenalézáme klidu.«

Msgre Fontenelle uvádí ve spise »Jeho Svatost Pius XI.« (Praha 1937) jeho hlavní misijní činy. Hned po nastoupení r. 1922 oslavil 300. výročí založení Propagandy (1622 Řehoř XV.). Použil příležitosti a poukázal vznešenými slovy na úspěchy minulosti, nastínil program do budoucnosti. Děkoval vroucně Bohu, poukázal na hrdinnost misionářů-mučedníků a vybízel k podobné horlivosti.

Za tímto prvním misijním činem následuje řada dalších: přesídlení lyonského Díla šíření víry do Říma, aby bylo zajištěno rozšíření jeho působnosti; nové popudy Dílu Svatého Dětství, Dílu sv. Petra Apoštola a Misijního svazu duchovenstva; uspořádání Misijní výstavy ve vatikánských zahradách; zřízení misijní kanceláře Fides při posvátné kongregaci Propagandy, která zprávami ze všech misí působí na veřejné mínění ve prospěch misí.

Zvláště Misijní výstava, otevřená v Milostném létě 1925, byla velmi účinným aktem. Nebude nikdy skončena. Bylo rozhodnuto, aby byla přenesena do Lateránského paláce, aby se tak stala jedním z prvních ethnologických muzeí světa a zároveň trvalou praktickou školou pro misionáře. Poslyšme, co o ní praví sám Pius XI.: »Cíle, jež jsme sledovali uspořádáním výstavy, a o nichž jsme doufali, že jich dosáhneme, možno shrnouti takto: vystaviti jako na nesmírném divadle jednomyslnému obdivu hrdinské činy misionářů, mužů i žen, ba i jejich domorodých spolupracovníků; vzbudit u všech živější a obětavější zájem o dílo tak ohromné, tak svaté a tak plodné; vzbudit a rozpálit misijní snahy jako velkomyslnou odpověď na misijní volání v tolika vyvolených duších; osvětlit až do samozřejmosti obecnost a jednotu Církve, jakož i její nezlomnou činnost a její apoštolskou úrodnost.«

Roku 1926 vydal sv. Otec Pius XI. misijní encykliku »Rerum Ecclesiae«. Tato encyklika má pro misie takový význam jako encyklika »Quadragesimo anno« pro sociální otázky. V ní se obrací ke všem věřícím, klerikům i laikům, aby z vděčnosti za dar víry přispěli dle možnosti k dosažení téhož daru i pohanům. Velmi prozřavě staví plány pro misionáře v misích. Poukazuje na nutnost domorodého kleru. Tuto nutnost velmi často zdůrazňuje a upřímnost svých slov dokazuje okázalým vysvěcením šesti prvních biskupů čínských a jednoho niponského.

Počet misijních oblastí za 15 let vlády Pia XI. vzrostl o 182. 32 misijních obvodů světil domorodému kleru. Přitom bděl svědomitě nad tím, aby se misijní otázka nestala prostředkem politických akcí některého národa. Korunou misijní činnosti Pia XI. bylo zbudování koleje Propagandy pro výchovu mladých misionářů. Je to jeden z největších seminářů světa. Sv. Otec Pius XI. jej sám 24. dubna 1931 vysvětil.

Uvedené misijní činy zasluhují jistě obdivu a plného uznání. Avšak zesnulý sv. Otec žádá též od každého z nás něco pro misie, co nepřesahuje naše síly, co můžeme snadno splnit: svolávat Boží požehnání na práci misionářů. Za vzor všem modlícím se za misie postavil hvězdu svého pontifikátu, sv. Terezičku Ježíškovu.

Katolická akce v Japonsku.

Šíření katolické víry, vzrůst misijních kostelů je závislý na spolupráci laiků. Z toho důvodu se snaží horlivý misionář získati pro dílo šíření víry spolupráci křesťanů. Nejen u nás v Evropě, ale i v misijních zemích pracují věřící v Katolické akci.

Všimněme si Katolické akce v Japonsku. Křesťanská obec v Asakigava není velká. V městě bydlí na dvě stě katolíků. Ale malé stádo rozvíjí čilý život. Spolek mladých mužů pracuje

Ale malé stádo rozvíjí útlý život. Spolek mladých mužů pracuje v plné důvěře pod vedením misionáře. V horlivosti s ním přímo závodí na díle šíření Kristova království. Katolická akce v Asakigava si vyprošuje Božího požehnání měsíčním společným svatým přijímáním a společnou zásvětnou modlitbou ke Královně misií. Výlohy spojené s propagačními cestami si hradí sami. Členové konají přednášky, schůze a vzdělávají se pro tuto činnost vhodnou četbou.

V minulém roce bylo pořádáno osm propagačních shromáždění pro muže a jinochy. Na těchto kurzech byly projednávány důležité otázky, jako: Jak pohlíží na život pohan a křesťan; hřích a jeho příčiny; člověk a jeho vztah k Bohu; Boží přítomnost; nesmrtelnost duše; touha člověka po vyšším životě; potřeba náboženství; nutnost náboženské výchovy v rodině a ve škole. — Po projednání těchto bodů následovala vždy volná debata.

Aby se probudilo a podporovalo pochopení pro katolickou víru u pohanů, pořádala se ve veřejných sálech přípravná shromáždění pro pohany. Konala se také v Asakigava; po uvítání následovaly přednášky o účelu a duchovním cíli člověka; katolicismus; nynější Japonsko a jeho postoj ke katolickému názoru na život; touha po pravé víře. Přednášky vystřídala čísla hudebního programu. Při tom se rozdalo přes 2000 letáků. Jiný takový večer byl pořádán v městě Rumoi. I tam byla založena stanice Katolické akce. Při tomto shromáždění byly řešeny podobné životní otázky a rozdáno přes 500 letáků.

K vlastním poučením konali jinoši měsíční schůze. Na nich rozmlouvali o nejnovější katolické literatuře a opatřovali si nejvhodnější knihy a časopisy, odkud čerpali látku a návod pro náboženské přednášky.

Výsledky Katolické akce v Japonsku jsou dvojího druhu: První je přírůstek katechumenů a katolíků; druhý jako odměna za apoštolskou práci jinochů je posílení a prohloubení jejich víry. Dle: »Die Franziskanermissionen«.

Domorodý katecheta.

Každý misionář má na starosti velkou oblast a proto nemůže působiti tak, jak by mohl působiti v menším okruhu. Kongregace Propagandy víry mu dala na pomoc katechety. Poukázala na to, že domorodý katecheta nalezne spíše přístup k domorodcům a tak připraví cestu misionářovi. Domorodec zná nejlépe povahu a život svého lidu.

Nyní snadno porozumíme, proč se budují v misiích ústavy pro katechety. Ale ještě se nám vše objeví v jasnějším světle, podíváme-li se na to s hlediska katolické akce. Je třeba, aby katechety byli dobře připraveni, aby se mohli věnovati výpomoci kněžskému apoštolátu.

Jaký úkol má katecheta plniti? Již název nás poučuje, ale též Propaganda v instrukcích k čínským biskupům z r. 1883 naznačuje, na čem se zakládá činnost katechetova: katecheta má »šířiti a udržovati víru«. I. čínský koncil vysvětluje tato slova takto: »Katecheta má udržovati víru — tím, že vyučuje děti od útlého mládí ve škole, musí se sám snažiti, aby dával zářící příklad znalostmi a ctnostmi. Má šířiti víru — jeho úkolem je, aby otevíral cestu misionářovi, připravoval srdce nevěřících, aby vyučoval katechumeny pravdám víry a připravoval k přijetí sv. křtu.« Poslední dva body zdůrazňuje také encyklika Pia XI. »Rerum Ecclesiae«.

Úkol katechetův je veliký a odpovědný. Proto se každý nehodí k tomuto úřadu. Propaganda se nespokojuje povrchními schopnostmi, ale jde do hloubky. Katecheta musí vynikati zbožností, dobrými mravy, nejušlechtlejším chováním, vědomostmi a láskou k studiu. Jen mužové mravně čistí a ve víře pevní mohou být vyvoleni. Úřad mohou nastoupiti až po ukončení 25. roku.

Důkladnější vzdělání nacházejí budoucí katecheté ve zvláštních kolejiích. Propaganda žádá, aby měli totéž vzdělání jako kandidáti kněžství. Kandidáty přijímá sám biskup.

Po důkladné přípravě a zkoušce je katecheta připuštěn k vlastnímu úřadu. Než nastoupí, skládá ještě před apoštolským vikářem neb jeho zástupcem vyznání víry. Každého roku musí svědomitý misionář zkoušeti své katechety, aby to, co se naučili, nezapomněli, nebo ještě horší, aby pravou víru nepromíchali bludy. Katecheta nemá býti nikdy dlouho ponechán sám na jednom místě, nýbrž má býti pokud možno pod dohledem misionářovým. Misionář podává ročně zprávu o jeho životě apoštolskému vikáři. Jako ochrana proti všemu zlu je časté přijímání svatých svátostí. To zdůrazňuje i papež Klement IX. Velmi je vhodné, svolává-li misionář každý měsíc všechny katechety. Tehdy se mohou tázati na různé věci, přehlížejí s ním vykonanou práci a také jim misionář dává příležitost, aby mohli přijati sv. svátosti.

Propaganda nedovoluje katechetovi vyučovati ženy a dívky. Kdo má tedy obstarati katechesi v tomto prostředí? Tato práce je svěřena řeholním sestrám nebo domorodým dívkám a zbožným starším ženám. Ty vyučují a vysvětlují náboženské pravdy dívkám ve školách i mimo školu. Misijsí sestry již přijíždějí do misií připraveny na svůj úkol, ale domorodé katechety se musí teprve všemu naučit. Propaganda si přeje, aby byly takové dívky pokud možno shromážděny ke společnému životu a dána jim nějaká řehole, přizpůsobená jejich duchu a úkolu. K vyučování mohou býti připuštěny jen ty, které vynikají dobrým chováním, znalostí pravd víry a dovršily již 30. rok. Nikdy nesmí kázati při veřejném shromáždění mužů, ani je učiti, ani něco předčítati při veřejných bohoslužbách.

Podle P. J. Thaurén Die rel. Unterweisung in den Heidenländern

Františkánské misie v Egyptě.

Začínají v dávném středověku působením františkánů mezi Kopty. Po koncilu lyonském a florentském byli františkáni pověřeni vyjednávati s východními patriarchy. R. 1440 blah. Albert ze Sarteana a Tomáš z Florencie uzavřeli mezi Církví římskou a patriarchou alexandrijským jednotu, která byla, bohužel, zmařena. V 18. století františkáni založili v Římě kolej pro výchovu misionářů pro Blízký východ: vyučovalo se arabštině, řečtině, albánštině a východní theologii.

Na konci minulého století se objevily první trvalé úspěchy. V roce 1893 předala sv. Stolicí františkánům 10 misijských residencí v Egyptě, duchovní správu v městech a péči asi o 12.000 věřících ritu kopticko-katolického. V dnešní době mají františkáni v Egyptě 15 mateřských stanic a 23 odbočky. Pomáhá jim 120 sester sv. Alžběty. Řídí 2 měšťanské školy, 38 škol obecných s 5000 žáky a žákyněmi. Učitelů je 149. 4 františkánští lékaři s 19 pomocníky a 17 sestrami ročně ošetří na 240.000 nemocných.

V r. 1928 založil P. Mariano Libri v Assuitu Serafickou kolej s 23 alumnů, egyptskými Kopty, kteří slibují františkánskou řeholi, avšak zachovávají vlastní bohoslužbu; tím mohou v koptické církvi ožviti náboženský život. V říjnu 1937 otevřela misie vyšší seminář v Koubbekgarden. O dva roky později byl přenesen do Ghiry. Studuje v něm 9 alumnů. K nim se připojili tři kněží, kteří pokračují ve svém studiu.

Františkáni se snaží tímto způsobem vybudovati v Egyptě základy řeholního a světského klru domácího, který bude usilovati vytvořiti z Egypta zářící středisko víry a jednoty na východě.

Statě z »Ignis Seraphicus«.

Dobrovolné příspěvky na vydávání časopisu jsou vítány a budou, pokud si to dárcé výslovně nezakáže, kvitovány.

VYCHÁZÍ S CÍRKEVNÍM SCHVÁLENÍM.

Vlastním nákladem Svatováclavské Ligy v Praze IV., Hradčanské náměstí číslo 8. Redakce a administrace tamtéž. - Vychází 1. a 15. každého měsíce kromě července a srpna. - Redakční uzávěrka 5. a 20. každého měsíce. - Cena jednotlivého čísla 50 hal. Předplatné na celý rok i s poštovní zásilkou 10 K. - Číslo pošt. spojitelný Praha 208.401, čís. telefonu 617-70. - Řídí redakční kruh. - Odpovědný redaktor Josef Kozák, Praha. - Používání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů pod čís. 15.206/VII. ze dne 18. ledna 1936. Dohlédací pošt. úřad Praha 11. Vytiskla kniht. J. Bartl nást., Praha VII., Goethova 14. Telefon 714-19.

KATOLÍK

List Svazu katolických mužů a Katolické akce

č. 15

Vychází čtrnáctidenně. — Ročník VI. (XXIII.) — V Praze dne 1. října 1941.

V Německo vítězí na všech frontách pro Evropu!

Uvijme věnec Královně posvátného Růžence!

Nastal první měsíc podzimu, v němž příroda, chytající se k zimnímu spánku, hýjí překrásnými barvami žlutnoucího listí. V tu dobu i v zahrádkách ztrácí se koberec pestrých květů, jen listopadky a chrysantemy nasazují poupata, aby v nadcházející době dušičkové byly ozdobou hrobů našich příbuzných a přátel. Bylo by proto dosti obtížné, abychom doslova splnili výzvu v záhlaví našeho článku. Naším úkolem není také rozmnožovati úctu k Matce Boží nějakými zevními úkony, neboť naše úcta musí sestoupiti do hlubin nitra, musí to býti duchovní úkon, duchovní květina, jejichž krása a svěžest nikdy neuvadá, které jsou a zůstanou nedotčeny odstupem času, naopak víc a více rozvíjejí svoji krásu a svou nebeskou vůni opájejí duši, aby rostla v lásce k Bohu k věčné blaženému životu.

Nejednou zaujal naše oči krásný věnec z rostlých růží, který bývá projevem uznání k živým, nebo projevem úcty, vděčnosti a lásky k mrtvým. Lhostejně jsme se však dívali často na křesťana, kolem jehož rukou vinul se věnec růžencový, neboť viděli jsme v tom jen mrtvou hmotu, nijaké zvláštní krásy, jež by byla pastvou pro naše smysly. Je možné, že jsme dokonce s útrpným úsměškem pohlíželi na tento věnec v lichém předsudku, že je znamením pobožnostkářství, nebo, jak říkávali »osvícení«, bigotnosti.

Tak jsme ovšem mohli jednati, dokud jsme nepoznali pravou cenu a plný význam modlitby svatého růžence. Zdánlivě prostá a nepatrná hmota skrývá v sobě pravý duchovní poklad. Když spínáme své ruce k modlitbě, z které tvoříme věnec růžencový, vede nás při tom sám archanděl Gabriel. Vidíme jeho pokorně skloněnou hlavu a s ním a jeho slovy pozdravujeme Neposkvrněnou Pannu, pozdravujeme Ji nesčetněkrát, vroucněji a vroucněji zvláště ve chvíli, kdy naše rty šeptají nejsladší tajemství našeho spasení, početí našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista.

Zdrávas Maria! Dvě prostá slova a přece plná nevýslovné sladkosti, když je vyslovujeme tak, jak zazněla z úst Božího Půla. Milosti plná, Pán s Tebou! Maria, nad kůry andělské byla's tím okamžikem vyvýšena, veškerá milost Páně Tě zalila, Pán Tebe zcela a plně prostoupil, abys se mohla státi požehnanou nade všechny ženy, matky pozemské, a vydat i požehnaný plod Svého života Ježíše - Boha - Vykupitele, jenž tělo lidské na Se vzal, aby jím získal ztracený ráj zbloudilému lidstvu a učinil z něho opět dědice království nebeského.

Pozdravení andělské je tou prvou vonnou růží, kterou klademe do věnce Královně posvátného Růžence. K ní se vine pomněnka zbožného rozjímání o nejdůležitějších okamžicích života našeho Spasitele a Jeho

Bože, jehož Jednorozený Syn svým životem, smrtí a vzkříšením zjednal nám odměnu věčného spasení, popřej, prosíme, abychom připomínajíce si tato tajemství ve svatém Růženci blahoslavené Marie Panny, i následovali toho, co obsahují, i dosáhli toho, co slibují. Skrze téhož Pána našeho...

Modlitba o svátku Panny Marie — Královny sv. Růžence.

V NEDĚLI 14. ZÁŘÍ, O SVÁTKU POVÝŠENÍ SVATÉHO KŘÍŽE BYL V METROPOLITNÍM CHRÁMU SVATÉHO VÁCLAVA V OLOMOUCI VYSVĚCEN NA BISKUPA J. EX. PRELÁT **DR. STANISLAV ZELA**, METROPOLITNÍ KANOVNÍK A ORDINARIÁTNÍ TAJEMNÍK ARCIDIECÉSE OLOMOUCKÉ. NASTUPUJE NA MÍSTO, KTERÉ OSIŘELO ÚMRTÍM SVĚTÍ- CÍHO BISKUPA OLOMOUCKÉHO J. E. MSGRA JANA STAVĚLA. — AD MULTOS ANNOS!

Matky. Jsou to okamžiky, bez nichž by nebylo našeho znovuzrození pro království nebeské, proto okamžiky dějinné a plně si zasluhující, aby jich každý křesťan co nejčastěji vzpomínal, o nich rozjímal a z nich čerpal posilu k cestě do věčnosti. Bez přispění Matky Ustavičné Pomoci byla by tato naše cesta svízelná, mohli bychom nešťastně klopýtnouti o kameny těžkých hříchů a zahynouti na věky. Proto k té pomyšlence připojujeme vonný šefík prosby oddaného dítěte, jež se utíká k Matce Boží jako ke své matce a volá se srdcem plným lásky: Svatá Maria, Matko Boží, pros za nás hříšníky, abychom po cestě do věčnosti kráčeli zpříma, na ní neklesali a jestliže se tak stane, opět povstali a stali se tak hodnými zaslíbení Tvého Božského Syna. Všechnu tu slávu Panny Marie způsobil a nás ve Svém nevystihlém milosrdenství na milost přijal Stvořitel nebes i země, Pán Bůh zástupů, svatý, svatý, třikrát svatý a přece i Otec náš, jenž nás miluje. Proto do našeho duchovního věnce na místo nejvýznamnější zasazujeme překrásné orchideje Modlitby Páně. Naše duše musí tedy při modlitbě posvátného růžence s plnou vroucností a dětinnou pokorou volati k nebesům: Otče náš..., aby každá ta duchovní orchidee byla co nejkrásnější, aby věnec, který jsme dali Bohu a Jeho Nejsvětější Matce, přinesl i nám věčnou odměnu od obdarovaných. Uvědomíme-li si konečně, že

věnec růžencový se začíná Vyznáním víry, prosbami o rozmnožení naší víry, naděje a lásky a že se končí i vzpomínkou na všechny duše v očistci, pak vidíme, že obsahuje vše, co je křesťanu nejdražšího, jeho denní chléb, bez něhož není možným dokonalé spojení s Bohem zde na zemi a jednou návrat do Jeho milující náruče na věčnosti. Kéž tedy, křesťané, letošní měsíc říjen je pro vás počátkem modlitby posvátného růžence, která vás již neopustí a bude jednou největší útěchou i v hodině smrti. Křišťan.

P. Dr. Jan Urban, O. F. M.:

Pohrdání sebou.

(Kurs duchovního života. XIII.)

Kdyby nám šlo o to, získati pro učení a ducha Kristova co nejvíce lidí, musili bychom právě pomlčet o těch věcech, o nichž jednáme. A byly vskutku doby, a ne dávno, kdy se snažili i katolíci stavěti do viditelného světla takové jeho stránky, které se líbily lidem, hodnotícím všecko podle toho, jak se co hodí pro dobrý pozemský život.

A jen nějaký plochý praktik, jemuž bývalo náboženství agitačním prostředkem, by snad chtěl popírat, že

Z pověsti svatováclavských.

(O sněmování na Turském poli.)

Prvezení těla sv. Václava na Pražský hrad 4. března r. 932 bylo prvním projevem počátků úcty k mrtvému knížeti jako k novému světcí. Avšak okolnost, že převezení těla knížete do rotundy, již byl založil, bylo provedeno za noci, obklopila událostí ony tajemným nimbem. Divy, jež se průběhem cesty měly přihoditi či přihodily, budily zájem a zvědavost jak křesťanů, tak i těch, kdož se dosud s novou vírou nesmířili. A vypravovalo se dále o nových divích u nového Václava hrobu...

Rychle se šířící sláva nového světce působila i na duše pohanů. Nejedna z nich přikloňovala se k nové víře a posléze i přijal sv. křest. Avšak na jiné z nich působily zvěsti o zázracích a slávě Václavově právě opačně. Za každou cenu je třeba učiniti konec novému kultu, jenž nebezpečně otřásl dušemi, oddanými dosud modlám a jejich služebníkům... Nejsilnější bylo pohanstvo v krajích, kdysi lučanských. Tam v Lounech se sešli nejvlivnější z pohanů a po tři dny se radili, jak by divy přetrhli a dále zahladili i křesťanskou víru. Prostředek k tomu cíli, na němž se posléze shodli, byl chytré vybran. Věděli, že se Boleslava nepřijemně dotýkají všechny řeči o mučednictví a divích jeho mrtvého bratra a připomínají mu, jakým způsobem byl moci dosáhl. Věděli, že i mrtvý kníže se zdá živému nebezpečným, kdyžtě nebyli všichni jeho stoupenci zahubeni. Přemluvili tudíž Boleslava, aby svolal společné shromáždění jak lidu pohanického,

tak křesťanského, a obojím aby z knížecí moci rozkázal mlčet o smrti a zázracích Václavových. Nikomu nemělo býti dovoleno, aby mrtvého knížete chválil, naopak, za dobrý a spravedlivý čin měl býti prohlášen krutý Boleslavův skutek.

Sněm byl vskutku knížetem svolán. Zajisté nikoliv náhodně na Turské pole, pole to, opředené pověstmi z doby předkřesťanské o kruté srážce vojsk Neklanových a Vlastislavových. Na Turském poli v blízkosti kraje lučanského — střediska to odporu proti novému kultu a křesťanství vůbec, kde odpočíval Neklanův »statečný rytíř«, jenž svou smrtí zaplatil vítězství věci svého pána.

Na sněmu se sešli vskutku jak křesťané, tak pohané. Kníže Boleslav se osobně nedostavil, poslal však tam své služebníky, aby tlumočili jeho vůli. A vskutku bylo lidu vyhlášeno přání a rozkaz knížete, aby žádný o jeho mrtvém bratru nemluvil, aby tak rychle všechna jeho paměť zahynula...

Zaradovali se lučanští pohané nad svým úspěchem. Snad i ta myšlenka se mihla hlavou tohoto lidu, jehož předkové kdysi na Turském poli utrpěli porážku, že zahazením paměti pr a ž s k e h o někdy knížete bude odčiněna i pohana jejich mrtvého vladaře Vlastislava. Zarmoutili se křesťané a zvláště Pražané nad knížecím rozkazem, jenž jim zakazoval mluvit pravdu o novém světcí, jehož sláva pronikala i do cizích krajů. Zatím, co se radili, jak by zároveň vyhověli rozkazu svého knížete, avšak též i spravedlivé věci nového světce, stal se div...

Vysoko v oblacích spatřili všichni shromáždění, jak křesťané, tak pohané, krásného muže ve zlaté zbroji

celý ráz a podstata katolické víry a života jest ve věčnosti, jest v duchu a milostí. A tak při otevřené a jasné upřímnosti musím zase říci, že druhým nutným předpokladem pro solidní duchovní život jest p o h r d á n í s e b o u.

Volím vědomě a schválně toto drsné a jako stín na poledním slunci se odrážející slovo od celého směru dnešní doby, abych také tak jasně dosáhl pozornosti a uvědomění, jak nesmlouvavé jsou požadavky spásy a plnosti evangelické ctnosti.

Ano, pohrdání sebou! Tedy ne uplatnění osobnosti? Tedy ne síla a sebevědomí, tedy ne radost ze života? Proč by ne? Což si tyto dva poly m u s í odporovat? Nemohlo by vás napadnouti, že katolictví, staré dva tisíce let a dnes mladší, než kdy jindy, by nemohlo obstát v moderním životě, kdyby jeho pevná a jasná slova musila odporovati správným a zdravým přítomným zásadám? Nenapadne vám, že také snad dobře nerozumíte takovým slovům? Což kdyby znamenalo toto slovo asi něco podobného, jako když si někdo důkladně zadá, důkladně vlastní vinou něco zkazí a potom si upřímně řekne: »Jsem to ale . . . nevím co . . .!«

Což když si řekneme, že slovo o pohrdání sebou stojí především v ústech Nejmoudřejšího, Nejzralejšího? Samého Krista Pána: »Chce-li kdo ke mně přijíti a nemá v nenávisti život svůj, nemůže býti mým učedníkem.« (Luk. 14, 26). — »Kdo miluje život svůj, ztratí jej.« (Jan 17, 26.)

Nemožno přece věřiti, že v těchto slovech nebyla asi nějaká velká moudrost, která vypadá jako obyčejně veliké věci na první pohled převráceně, ale při hlubším porozumění se odkryje její pravý a nadčasově zkušený smysl! — Tedy se na ně podívejme trochu blíže!

To není pohrdání vlastní osobností, kterou stvořil Bůh ke svému obrazu a dal jí veliké poslání, aby došla po

na bílém koni. To byl sám světec! A jako černý stín vystupoval za světlou postavou světcovou vzhůru na oblohu stoupající tmavý mrak! Zablýsklo se, hrom zaduněl a na rozlehlou pláň Turského pole s dubem statečného rytíře spadl tak mocný přívál deště, že se v mžiku shromážděný sněm rozprchl na všechny strany. Jinou myšlenku nikdo ze sněmovníků neměl, než tu, jak by se co nejlépe ukryl před průtrží mračen . . . Dokonce i několik desítek osob přišlo za té divoké bouře o život . . .

Tak sv. Václav sám rozehnal sněm, jenž měl navždy zameziti jeho úctu. Neboť od nezdařeného sněmování na Turském poli se nikdo neodvážil postaviti se proti Václavově svatosti, a sám Boleslav, jenž byl na Václava ruku vztáhl, prohlásil před svědky mrtvého bratra za světce . . .

Tak vypravuje stará pověst, zobrazená v kostele sv. Václava ve Staré Boleslavi na jednom z obrazů, zdobících chrámovou kruchtou. Druhý z obrazů představuje další pověstné zjevení se sv. Václava v památné Kressenbrunské bitvě r. 1260. Pověst o zázračném rozeznání shromáždění na Turském poli zachytil poprvé — pokud známo — až šest století po smrti světcově hovorný kronikář Václav Hájek z Libočan (k r. 933). Nevíme ani, zda jde tu skutečně o lidovou pověst, literárně upravenou, či snad jen o produkt neukázněné mnohdy obrazotvornosti autora »České Kroniky« . . . Zdá-li se nám přece jen prvá možnost pravděpodobnější, nezasluhuje Hájkovo vyprávění o Turském poli a nezdařeném sněmování, jímž se začíná dlouhá řada podivuhodných zákroků světcových, zapominání, ba úplného skorem zapomenutí . . . Václav Ryneš.

MŠE SVATÁ - OBĚŤ NEJSVĚTĚJŠÍ.

Credo — Věřím.

Jak máme jako věřící křesťané žítí, slyšeli jsme v evangeliu. Nyní jest na nás, abychom se celým srdcem rozhodli říci: Credo — věřím. Jest nutno přijmouti všechna dogmata, články víry, i když jsou to často tajemství pro lidský rozum těžká a nepochopitelná.

Vyznání víry, jak je máme ve Mši svaté, jest t. zv. nicejsko - konstantinopolské. Jest to vlastně rozšířené apoštolské vyznání víry, známé z katechismu. Jméno nicejsko - konstantinopolské pochází odtud, že některé články víry byly zvláště zdůrazněny a objasněny, a sice na sněmu v Niceji r. 325 druhý článek víry o božství Ježíše Krista. Podobně na sněmu v Konstantinopoli (v Cařihradě) r. 381 byl znovu zdůrazněn a vysvětlen článek víry o Duchu Svatém. Toto vyznání bylo pak doplněno články o církvi, odpuštění hříchů, o zmrtvýchvstání a o životě věčném. Takto vzniklo téměř nové, rozšířené vyznání víry, které se od 11. století v latinském obřadu Mše svaté po evangeliu kněz modlí.

Vyznání víry jest přechodem ze Mše svaté katechumenů ke Mši svaté věřících. V prvotní církvi po evangeliu odcházeli z chrámu ti, kteří ještě svátostným křtem nebyli přijati mezi věřící. Vyznání víry tuto poučnou část Mše svaté uzavírá a připravuje k první hlavní části, k obětování.

Při každé Mši svaté se Credo-Věřím neříká. Pravidelně však bývá v těchto Mších svatých: Slaví-li se tajemství nejsvětější Trojice, a to jest každou neděli. Na všechny svátky Páně, Panny Marie, svátky Andělů. O některých svátcích jako apoštolů, evangelistů; o svátku Všech svatých, sv. Marie Magdaleny, z té příčiny, že byla první hlasatelkou zmrtvýchvstání Páně; svátek sv. Josefa, patrona celé Církve; slavnost předního patrona diecése, chrámu anebo země; patrona kostela; na svátky učitelů církevních. To jsou nejhlavnější svátky a slavnosti, kdy se kněz modlí Credo. Jsou ještě některé zvláštnosti, které však se řídí určitými předpisy a všeobecně je nelze říci.

Po evangeliu, uprostřed oltáře, rozpíná kněz ruce; pozdvihuje je vzhůru a zase na prsou je spíná a říká nebo zpívá: Credo in unum Deum — Věřím v jednoho Boha. Třikrát při této modlitbě hluboce sklání hlavu: hned na počátku při slově »v Boha«, pak při slově »Ježíš« a při slovech, kterými se vyjadřuje klanění se a čest Duchu Svatému. Úklonem hlavy vzdáváme úctu Bohu Otci, Synu a Duchu Svatému. Při slovech: »Et incarnatus est« (a vtělil se od Ducha Sv. z Marie Panny a člověkem se stal) pokleká kněz na koleno. Při posledních slovech: »Et vitam venturi saeculi« (život budoucího věku) znamenáme se sv. křížem, jelikož jím byla nám otevřena brána do života věčného. Kříž jest však také vyznáním víry v nejsvětější Trojici, kterážto víra jest ve vyznání obsažena. Pomocí a znamením sv. kříže bojujeme proti pokušení i proti nevěře; posilujeme a utužujeme sv. víru v sobě, abychom také i svůj život podle ní zařídili.

tomto prozatímním životě spásy a byla částí božské velebnosti po celou věčnost, to jest věčné poznání vlastních slabostí, křivostí, sklonů . . . Ale proč hned to silné slovo — pohrdání? Protože právě, čím jest člověk poctivější sám k sobě, čím poctivěji se vyhýbá

omylům a hledá skutečnou pravdu, tím více nachází spousty vlivů, které zkreslují jeho mínění, které tlačí na jeho jednání a činí je místo čistým, šlechtným, přející, velkomyslným — vypočítavým, sobeckým, zkfiveným! Cím jest člověk blíže k Bohu, nekonečné svatosti, tím více vyniká řada lidských nedokonalostí a tím více volá lidská bytost po podobě se svým Pravzorem, tím více si cení v sobě božský vzor, božský ideál, — lidské jest jí v celém jeho skutečném světle nižší a nižší.

Člověk, který se dívá poctivě a hluboce do sebe, nachází jistě množství vlastností, které ho snižují daleko od Pravzoru, od Tvůrce a Ježíše Krista. Proto se odvrací od těchto omylů, proto jimi pohrdá, čili pohrdá sebou, pokud a protože jest právě tak nedokonalý v poměru k nejvyšším ideálům lidského života.

B. Benetka:

Čtyři sta let Hájkovy »Kroniky«.

Můžeme-li někomu přičísti zásluhu, že i v nejširších kruzích byl a je veliký zájem o dějiny a dějepisná vypravování, potom jistě nejvíce se o to zasloužil český kronikář Václav Hájek z Libočan, jehož »Kronika česká« letos slaví čtyřstoleté výročí svého vydání. I když se velmi různí soudy, které o ní pronášela uplynulá století, přece jenom smíme dnes nazvat Kroniku Hájkovu dílem, které znamenitě přispělo k živému zájmu o dějiny naší vlasti. A tato zásluha je takové ceny, že letošní výročí zasluhuje, abychom aspoň několika větami si připomněli životní osudy Hájkovy a vzpomněli jeho životního díla.

Václav Hájek patřil drobné šlechtě žateckého kraje. Rod jeho psal se podle vsi Libočan, kde podle tradice se narodil i náš kronikář na sklonku XV. století. Roku 1520 připomíná se jako kališnický kněz. Abychom porozumněli jeho životním osudům, připomeňme si, že na počátku XVI. věku byl pokládán kněz — ať kališnický nebo luterský — za pouhou čeleď panskou, s níž jídal a s níž také byl i tělesně trestán. Tento úpadek dotkl se jistě bolestně i mladého kališnického kněze, pocházejícího ze šlechtického rodu. Poměry panující tehdy v církvi kališnické přispěly jistě nemalou měrou k tomu, že Hájek na konec (jako mnoho jeho spoluobčanů) rozešel se s kališnickou konsistencí, která působí mu mnohou nesmáz. A tak již roku 1524 vidíme jej na katolické faře v Rožmitále na panství mocného pána Lva z Rožmitálu, nejvyššího purkrabí. Zraky Hájkovy obrací se však ku Praze, kde by nejraději působil. Proto již téhož roku káže u sv. Tomáše na Malé straně, kde rychle si získal obliby jako český kazatel. Tím si vysvětlíme, že Rožmitálští nejsou s ním spokojeni, stěžují si totiž, že »při témž kostele při rádech křesťanských obmeškával.« Bylo těžko dvěma pánům sloužit a proto Hájek usiluje získati si nějaké obročí Praze bližší. Jeho příznivec pan Lev asi pomohl a tak r. 1527 je Hájek děkanem na Karlštejně.

Leč ani tam dlouho nepůsobil. Spor jeho s tamním purkrabím panem Janem Bechyní z Lažan i dramatické ukončení sporu je novým dokladem toho, jak XVI. století nakládalo s knězem. Manželka pana purkrabího Kateřina byla zlá žena, která se služebními nakládala velmi nešlechtně. Víme, že několik svých služek v pravém slova smyslu umučila. Hájek nemohl se klidně dívat na zlé skutky paní Kateřiny a proto se proti tomu ozval. Se zlou se však potázel. Paní purkrabínka žalovala a pan manžel dal prostě děkana karlstejského vsadit do vězení. A nejen to; podal naň

žalobu u konsistoře a Hájka dal vyhnat z Karlštejna. Ba docílil toho, že r. 1535 byl Hájek zbaven karlstejského děkanství.

Přátelé snažili se opatřit Hájkovi nové beneficium. Dočasně byl správcem kostela na Vyšehradě, ale jeho nepřátelé byli tak mocní, že docílili toho, aby Hájek »s hanbou a ostudou« opustil Vyšehrad. A tak se stal ještě téhož roku farářem na Tetíně. Snad asi proto, že tamní faráři nazýváni někdy karlstejskými kanovníky. Tam žil asi šest let, spravuje tetínskou osadu odkud dojížděl do Prahy a kázal u sv. Tomáše.

Již tehdy Hájek připravoval se k uskutečnění svého životního snu: napsati kroniku českou. Již na Karlštejně pořizuje si opisy listin a jiných písemných pramenů k svému dílu. Z Tetína potom podnikal cesty do bližšího i vzdálenějšího okolí, aby poznal na vlastní oči různé zříceniny hradů a šel po stopách někdejších sídlišť.

Hájek stále více touží po tom, aby mohl se usadit v Praze, kde by mohl docela jinak pracovat na svém díle. Dokonce si koupil dům proti augustiniánskému konventu, který mu poskytl i kousek půdy pro zahrádku, kterou mu konvent věnuje především za služby prokazované klášteru »od patnácti let sloužením mši sv. a slovem Božím . . .« Byl oblíben i u lidu obecného i šlechty, která měla své domy na Malé straně. A tak Hájek r. 1539 usadil se v Praze a připravoval definitivní redakci svého díla. Jeho přátelé ze šlechty snaží se umožniti sepsání kroniky. Tak na př. prokurátor Vencelík vymohl, že stavové nařídili městům, král, hejtmanům a purkrabím, aby zaslali do Prahy nejen psané kroniky a zápisy, které by bylo možno shledat, nýbrž i jednotlivé dochované pověsti a ústní zprávy. Vencelík dokonce opatřil tři písaře, kteří pro Hájka pořizovali důležité výpisy ze zemských desk; ovšem tyto opisy byly často velmi nepořádně prováděny a tím si vysvětlíme mnohý omyl, ačkoliv jenom z tohoto opisu mnohý zápis se uchoval. Také prosba, kterou podal Hájek na purkrabího Litoborského, aby totiž se poptával po městech, hradech, vsích i kostelích, zda tam mají nějaké listiny o svém původu nebo aspoň nějaké ústní zprávy podobného druhu, svědčí o pečlivé přípravě Hájkově k sepsání Kroniky. A tak Hájek mohl užiti při svém sepisování mnohou zprávou, která dnes je ztracená.

Na počátku r. 1539 byl tehdy Hájek s Kronikou zhruba hotov a běželo nyní o její vydání. Ježto bylo známo, že jízlivý a prospěchářský Martin Kuthen připravuje k vydání kroniku napsanou se stanoviska kališnického, katolická šlechta pobízí Hájka, aby své dílo vydal co nejdříve. Kronice určil panovník korektory, »aby na té kronice s pilností poseděli, ji bedlivě přehlédli a cožby v ní nepořádného našli, to přetrhli a vymazali«. Proto Hájek právem odmítl žádost dolení konsistoře, aby také jí byla Kronika předložena k cenzuře. Kališnická konsistoř se obávala Kroniky, zejména když dílo Kuthenovo naprosto zklamalo.

Ukázalo se však, že přízeň věnovaná sepisování Kroniky končila, jakmile šlo o opatření nákladu na její vydání. Nakladatel Václav Halaš z Radimovic totiž dal na Kroniku »čtyry zlaté, aby se figury řezaly« a odejel do Polska, nestaraje se dále o nic. Teprve v říjnu r. 1541 bylo hotovo prvních tisíc výtisků Kroniky. Jakmile byla Kronika vytištěna, ihned se přihlásil její »nakladatel«, který chtěl prodávat Kroniku sám. Vznikl soudní spor a teprve r. 1572 mohl Hájek dát přenést výtisky kroniky k sobě (byly zatím uloženy ve sklepech berkovském), je vázati a prodávati, aby si nahradil škodu 50 kop, kterou utrpěl. Spor se vlekl dále a způsobil Hájkovi mnohou trpkou chvíli.

Kronika těšila se velkému zájmu. R. 1585 nedostávalo se již výtisků, r. 1596 vychází překlad německy, který vlastně Hájkovi získal popularity nejen doma, nýbrž i v cizině. V druhé pol. XVI. stol. opisuje z něho ve své kronice Němec Boregk, jeho názory přejímá Bielski a tak právem mohl se Hájek pyšnit jménem »český Livius«. Hmotného prospěchu však z ní neměl. Ani jinak mu štěstí nepřálo. Byl na čas ve Staré Boleslavi jako probošt, leč na konec uchyluje se k dominikánkám u sv. Anny, kde umřel 19. března 1553.

Dotkli jsme se již svrchu toho, že soudy o Kronice Hájkově se různily. Bylo to především období t. zv. kritického dějezpytu (druhá pol. XVIII. a poč. XIX. stol.), kdy psány o Hájkovi odsudky velmi nepříznivé a kronikář nazýván neúčinným pletichářem a dokonce paličem starých dobrých pramenů historických. Chceme-li býti vůči Hájkovi spravedliví, potom musíme přiznati, že soudy o Hájkovi, ať již vyslovili je Dobner, Palacký nebo i Vlček a jiní, třeba podrobiti kontrole. A tu se ukáže, že i když Hájkova kronika má mnoho vad a nedostatků (posuzováno ovšem s hlediska současného stavu historického badání doby kritiky), přece jenom nelze dílo šmahem odmítati a Hájkovi vtisknouti na čelo znamení vědomého falšovatele dějin.

Chceme-li proto býti spravedliví, potom připustíme, že žádný historik před Hájkem neměl tak bohatý listinný materiál jako on, ba můžeme dokonce prohlásit, že — kromě Paprockého — ani nikdo po něm neměl tak hojných pramenů jako on. Ba Hájek neomezil se pouze na prameny domácí. Prvý obrátil se k historikům cizím (polským a uherským), všiml si pilně dějin bavorských a říšských vůbec, užil klasiků a historiků církevních, slovem shromáždil pro své dílo tolik pramenů domácích i cizích a z domácích velmi mnoho těch, které jsou dnes neznámy, že tu byly všechny předpoklady pro napsání díla opravdu jedinečného. Ovšem tu nestačilo nahromadění bohatého materiálu; zde šlo také o schopnost zvládnouti tuto lásku a pečlivě ji roztřídit. Zde třeba hledati příčinu těch výtek, které jsou adresovány Hájkovi. Kronikář nedovedl zvládnouti látku, aby tak nejen rozeznal prameny dobré od pramenů falešných, podvržených. Tedy zde je kámen úrazu, nikoliv ve zlé vůli autorově.

Ukázalo se však, že mnoho výtek a podezření vůči Hájkovi, pronesených jeho přísnými kritiky spočívalo na omylu. Přísný a příkrý odsudek Palackého, jenž během času se ještě stupňoval (Vlček, Jakubec, Kraus), po prvé byl korigován na sklonku min. stol. Metelkou, který ukázal, že se Hájkovi mnoho křivdilo. A po Metelkovi přicházeli již spravedlnější oceňovatelé Hájkovi. Tak prof. J. V. Šimák ve Sborníku Gollově napsal: »A přese všechny hrubé své vady jest epochálním zjevem starší české historiografie, stejně hodným studia, ne-li víc, jako kterákoli jiná památka«. Velikou zásluhu o očištění památky Hájkovy má pak prof. V. Flajšhans, vydavatel nového vydání Kroniky (Staročeská knihovna). A jeho soud je spravedlivý.

Dr. Antonín Stříž:

Blaho pozemského ráje.

Každý rád zalétá vzpomínkami do svého domova a navštěvuje s posvátnou úctou kraj, kde stála kolébka jeho předků.

Společným pradomovem všeho lidstva je pozemský ráj. Tam sídlili naši prarodiče, tam začínají dějiny lidstva.

Zrna a zrnka.

»Já jako malý hoch v mládí často jsem hrával na káru ke cti a chvále Boží; prodělal jsem přísnou školu hudební sebevýchovy, pilně jsem studoval a nyní skládám tak, jak chce milý Bůh. Pamatujte si, umělec má především žiti vírou v Boha a vírou v umění.«

M. Bláhová-Holečková: »Ze vzpomínek na mistra Dvořáka.«

Všechny náboženské názory, které se uchýlily od katolického, učinily rozhodčím a středem v náboženském životě člověka. Tedy se podle člověka řídí i zbožnost, řídí se tím, co člověku chutná, co mu v náboženství vyhovuje. A také takový člověk v náboženství hledá především své potřeby, svou útěchu. Katolická víra však má za střed jen a jen Boha. Člověk jest pro Boha, náboženství jest pro Boha. Člověk duchovní nechce především sebe uspokojiti nebo sobě hověti, nýbrž proto chce žiti duchovně, že chce více chváliti Boha světějším životem, že chce více plniti vůli Boží.

Serafinský Prapor: Sladkosti duchovního života.

Po složených zkouškách šťastní vyvolenci byli pak pozváni na missii, kde musili učiniti poslední přípravy na velký den — křest. Po šest neděl ráno a večer bude jim udělováno vhodné vyučování. Kolikrát, když Otcové kladli obvyklou otázku: »Věříte v Boha, Syna a Ducha svatého?« vstávali celí překvapení, aby odpovídali knězi se vzezřením rozhořčené netrpělivosti: »Zcela jistě, že v ně věřím, vy to víte dobře, já vám opakuji, že věřím všemu, co Bůh řekl a co vy nás učíte.« Kubů: »Král brigantů.«

Největší rozdíl mezi prací charitního pracovníka a ostatních sociálních pracovníků záleží v jeho pohnutkách pro práci. Nejen pomoci bližnímu jako takovému, nýbrž pomoci mu jakožto dítěti Božímu, jakožto svému bratrovi v Kristu, pomoci mu s myšlenkou na Toho, který pravil: »Co jste učinili jednomu z bratří mých nejmenších, mně jste učinili.« (Mat. 25, 40.)

Výroční zpráva katol. charity arcid. olomoucké.

»Důstojný pane, ještě bych vám něco pověděl mimo zpověď. Snad toho můžete použít u někoho, kdo stejně jako já je postižen nedoslýchavostí a jen těžce se s tím smíruje. Asi se podivíte, když vám řeknu: V jistém smyslu jsem tomu rád, že špatně slyším. Zajisté mi z toho vznikají nevýhody. Musím se všeličeho zříkat. Zvláště je mi líto mé rodiny, která poněkud trpí mou vadou. Nicméně mám z nedoslýchavosti i velkou výhodu: Neslyším ty všelijaké nevěrecké řeči a hrubé pomluvy o církvi a kněžích. Nepotřebuji poslouchat nemravné hovory a vtipy. Je často až nesnesitelné, co se vše bez ostychu mluví i před mladistvými osobami a dětmi. — Nadávky, klení, zneužívání jména Božího — to vše miji mé uši bez povšimnutí. Nic z té špíny se mne nedotýká. Musím tedy vlastně být Pánu Bohu vděčen, že mne zbavuje této trýzně, a že zato mohu nyní častěji myslet na něho při práci nebo na cestě domů.«

»Orel«: Minutka pro duši.

Četní přírodovědci nám namlouvají, že naše prarodiče dlužno hledati mezi zvířaty, a ač tyto nechutné domněnky byly již stokrát vyvráceny vážnými vědci, přece znovu bývají opakovány, udržující se na poli vědy jako plevel, který, třeba vytrhán, vyráží vždy znovu.

Máme na vybranou: buď přijmouti dohady, sestrojené

podle obdob v přírodě, nebo se přidržeti Písma svatého, jež nás poučuje o stvoření prvního člověka přímým činem Božím. Vytrhneme-li z Bible první stránky, musili bychom zavrhnouti celé Písmo svaté, i Nový Zákon, neboť Ježíš Kristus, jehož slovo uznáváme za božsky pravdivé, dovolává se biblické zprávy o stvoření prvního člověka (Mat. 19, 4; Mar. 10, 6). Kdyby to byla báje vymyšlená lidmi, byl by ji Kristus, učitel božské pravdy, vyvrátil, jako tepal smyšlenky farizeů.

»Bible má pravdu!« je název knihy vynikajícího badatele Marstona, jenž na základě mnohaletých studií dokazuje, že údaje Bible jsou přece jen spolehlivé. Nebojme se tedy přijmouti věci tak, jak je Písmo sv. předkládá, i když je podává s dětskou prostotou. Slovo zde bývá často tvrdou korou, pod níž však se skrývá vzácné jádro. Někdy věta, jež se zdá bezvýznamná, podivuhodně osvětluje děj.

Zaletme tedy do ráje pozemského, jak se nám jeví ve světle Bible.

Naše země byla plula vesmírem již miliony let a zatím se na ní udály úžasné změny, jež ji odlišovaly od ostatních nebeských těles. Tvůrčím činem Božím se obalila bujnou zelení a slunce, jež zatím proniklo rozptýlujícími se vrstvami mraků a mlh, vyvolalo svým světlem a teplem nádherné květy. Novým činem Božím ožilo stromové zpívajícím ptactvem a bzučícím hmyzem. Takto země okrášlená květným hávem a za zvuků veselého zpěvu plula vesmírem jako nevěsta, očekávající zástupce Božího, člověka.

Stvoření člověka se uvádí v Bibli slavnostním úradkem Božím: »Učiňme člověka k obrazu a podobnosti našemu.« Je to náznak trojjedinosti Boží: Věčná moc, Moudrost a Láska spolupůsobily při stvoření a obohacení člověka. Slova »I utvořil Hospodin-Bůh člověka z hlíny země a vdechl ve tvář jeho dech života« nesluší pojímati tak, že Bůh uhnětl tělo z hlíny, jak to chápou děti — již sv. Augustin nazývá takový názor dětinským —, nýbrž že rozkazem Božím se sešklepily všechny prvky látek potřebných ke vzniku těla a uspořádány byly v živé ústrojí, ovládané duší právě stvořenou.

»Bůh pak postavil člověka do ráje rozkošného.« Rodiče svým dětem před sňatkem zařizují obydlí a vybavují je vším potřebným, aby jim projevíli svou péči a lásku a ušetřili je starostí v prvních dnech po sňatku. Tak Bůh připravil svým prvním dítkám rozkošné bydliště a vybavil je vším užitečným a krásným. Tam také shromáždil zvířata a ptactvo určené člověku k službám a k potěšení, tam bylo podnětí příjemně zladěné, příroda ve slavnostním hávu a bohatství. Ráj měl býti člověku též vzorem, jak upravovati ostatní zemi, kde příroda byla ve stavu bujném a divokém. Onen vnější, viditelný ráj byl zároveň obrazem ráje, kterým ozdobil Bůh jejich duši. Bylať bohatě obdařena milostí Boží a mimořádnými dary a vlohami: měli rozum jasný a pronikavě poznávající a vůli nespoutanou vášněmi, jas duše se obírala i na těle, jež bylo krásné, bezúhonné, svaté.

Věda poukazuje na nálezy koster primitivních lidí a na stopy jejich způsobu života, nelišícího se valně od zvířat. Tuto skutečnost nelze popírat, ale to nebyli první lidé, nýbrž jejich pozdější potomci, kteří se rozptýlili po světě, zbaveni byli předností původního rajskeho stavu a při zatemnění rozumu klesli v boji s přírodou na nízkou úroveň. Z tohoto stavu zubožení se teprve ponenáhlu opět povznášeli a zdokonalovali.

První lidé byli dokonalí, neboť vzešli přímo z tvůrčích rukou nejdokonalejšího Mistra, jakožto koruna všeho

tvůrčího díla na zemi. Jestliže nižší tvorové odpovídali plně úmyslům Božím, což v Písmě svatém je vyjádřeno slovy: »I viděl Bůh, že to bylo dobré«, jistě se i v člověku obírala na těle i na duchu plně tvůrčí idea Boží.

Bůh odevzdal člověku tvorstvo, aby ho užíval a jemu vládl. Právě se v Bibli: »Přivedl Bůh Adamovi všechna zvířata země i všechny ptáky.« Dal-li člověku nad nimi moc, vštipil jistě i zvířatům pud poslušnosti, poddajnosti a přitulnosti. Pozoruhodná je připomínka: »A Adam dával zvířatům a ptákům jména.« V tom se jeví výkon moci člověka nad zvířaty a zároveň přijetí jich do služeb. Každé zvíře si mělo zvyknout na své jméno a na zavalanou býti pohotově k příslušným službám. A pozorujeme skutečně, že zvířata jsou vybavena nejrůznějšími schopnostmi a výkonnými orgány. Opice na příklad má končetiny podobné lidským, a tudíž způsobilé k práci. Nezdá se přímo stvořena za tím účelem, aby pro člověka vykonávala rozličné mechanické práce? Dnes tyto schopnosti zvířat pro člověka leží většinou ladem; jednak jich nedovede využíti, jednak pouto poddajnosti, jímž byla zvířata původně k člověku připoutána, pádem člověka do hříchu bylo strháno a zvířectvo se člověku vzepřelo. Jen tuhou dresurou dosáhne člověk, že může zvířatům vštipiti svou vůli a obdivujeme se v cirku výkonům cvičených medvědů, tuleňů a jiných zvířat zdánlivě tupých. Co vše by byl člověk vykouzluil ze zvířat ve stavu rajskeho souladu? Na jeho pokyn byly by mu veverky snesly a rozlouskaly oříšky se stromů a těšily ho svou hrou. Ptactvo by se na zavalanou slétlo k němu a o závod mu zpívalo své melodie. Sloni a jiní ještě silnější ssavci byli by mu posloužili při stavbách a jiných pracích, když chtěl upravit zemi. A proč by byl nemohl použiti silných, ohromných ptáků jako letadel? Vše to, co nacházíme v pohádkách jako sny, jež nám na chvíli vykouzlují ztracený ráj, bylo by skutečností, a to snad ještě bohatší a pestřejší, kdyby byl člověk setrval ve svém rajskeho stavu a uplatňoval stále více své schopnosti od Boha svěšené nad poddajnou přírodou.

Moderní člověk se pyšní svými objevy, zejména jak dovedl ovládnouti hmotu a přírodní síly a uvést je do svých služeb. Je to jistě chvályhodné. Ale budme si vědomi, že ty mechanické stroje vydávající hřmot a zápach jsou ubohou náhradou za stroje živé, vyzbrojené vzácnými schopnostmi a silami, jež ztratil ve zvířatech, která buď vyhynula nebo se člověku vymkla a odcizila. Jen ze soucitu Božího některá zvířata zůstala člověku do jisté míry oddána a slouží mu věrně, zejména v případech, kde stroj by se nemohl uplatnit. Zvířata bývají prostředníky soucitu Božího k člověku v jeho bídě a slabosti. Chuďas odkázaný na svůj vozík nachází ve svém psu vytrvalého pomocníka na cestách, v dešti a nepohodě, a třabes je živěn jen kůrkami, neodloučí se od něho, i kdyby ho jiný lákal lahůdkami. Pes vodí chudého slepce a na rohu ulice poslušně panáčkuje s miskou v tlamičce, aby pohnul chodce k darování almužny pro svého ubohého pána. Velbloud je člověku pomocníkem na nehostinných pouštích, sob zaopatřuje Eskymáky vším, čeho potřebují k životu v sněhových polárních pustinách.

V životě světců zjišťujeme, jak se k nim zvířátka tulila a jim sloužila: sv. František byl oblétán švitořícím ptactvem a rybičky naslouchaly sv. Antonínu. Zde jako by zvířátka cítila, že svatost ruší kletbu lpící na člověku a vrací mu původní moc nad přírodou.

Mnoho blaha požíval člověk v ráji již ze styku s přírodou, jež v něm bezděčně cítila zástupce samého Boha. V nynějším stavu nižší tvorstvo sdílí s člověkem

i jeho kletbu. Sv. Pavel praví: »Veškeré stvoření spolu sténá a trpí bolest až dosud... i tvorstvo očekává s toužebností zjevení synů Božích« (Řím 8, 22 a 19). Ráj pozemský je pro nás ztracen, jen v prchavých okamžicích daří se nám zachytiti v duši odlesky jeho záře, ale je nám přislíben v odměnu za zkoušky a bolesti oddaně přetrpěné ráj nový, v němž i ostatní tvorstvo bude mítí podíl na oslavě člověka.

Rozhlas.

(Hlídka katolické rozhlasové centrály. Dotazy řiďte na redakci časopisu, která je předá příslušným referentům.)

Ríjen:

Října, středa: 11.00—11.15 hod.: J. M. Dr. Bohuslav Jarolímek, opat - koadjutor strahovský: Kristus a Církev. (Cyklus.)

16.30—16.45 hod. MO.: Dr. Jan Strakoš: Eucharistické tvůrčství. (I.)

3. října, pátek: 16.30—16.45 hod.: Dr. Marie Baušová: Legenda o sv. Orosii.

6. října, pondělí: 16.30—16.45 hod.: Cyril Berka: Růženec.

8. října, středa: 11.00—11.15 hod.: P. Dr. S. Brait, O. P.: Sv. František z Assisi.

16.30—16.45 hod. B.: Bedřich Krejčí: Julius Zeyer, poutník za Absolutnem.

10. října, pátek: 16.30—16.45 hod.: P. Dr. Jan Urban, OFM.: K hlubinám křesť. života.

13. října, pondělí: 16.30—16.45 hod.: Z katol. života.

15. října, středa: 11.00—11.15 hod.: Msgre Dr. A. Stříž: Vzpomínáme na ztracený ráj.

16.30—16.45 hod. B.: Dr. E. Zavadiš: Z dějin olomoucké radnice.

17. října, pátek: 16.30—16.45 hod. MO.: Prof. O. Svozil: K 70. výročí narozenin K. D. Lutínova.

20. října, pondělí: 16.30—16.45 hod.: Bořivoj Benetka: Franěk J. Vavák.

22. října, středa: 11.00—11.15 hod.: Msgre Em. Žák: Osobnost Ježíšova v listech sv. Pavla.

16.30—16.45 hod. B.: Dr. Bohdan Chudoba: Tragedie v křesťanském umění.

24. října, pátek: 16.30—16.45 hod.: P. Dr. Jan Urban: K hlubinám křesťanského života.

27. října, pondělí: 16.30—16.45 hod.: Z katolického života.

29. října, středa: 11.00—11.15 hod.: J. M. Dr. B. Jarolímek, opat - koadjutor strahovský: Kristus a Církev. (Cyklus.)

16.30—16.45 hod. B.: Dr. L. Gruber: Radost z práce.

31. října, pátek: 16.30—16.45 hod.: Dr. A. Pavelka: Legenda o čase entropickém.

Listopad:

3. listopadu, pondělí: 16.30—16.45 hod.: P. Dr. K. Mikláš: Sláva očiště.

5. listopadu, středa: 11.00—11.15 hod.: P. Dr. S. Brait, O. P.: Sv. Karel Borromejský. (Italští světcí. V.)

16.30—16.45 hod.: Dr. Leopold Peřich: Obnova mravního řádu v české kultuře.

7. listopadu, pátek: 16.30—16.45 hod.: P. Dr. Jan Urban, OFM.: K hlubinám křesťanského života.

10. listopadu, pondělí: 16.30—16.45 hod.: Z katolického života.

12. listopadu, středa: 11.00—11.15 hod.: Msgre Dr. A. Stříž: Duchovní přednáška.

16.30—16.45 hod. MO.: Dr. Jan Strakoš: Eucharistické tvůrčství. (II.)

14. listopadu, pátek: 16.30—16.45 hod.: Bořivoj Benetka: Stanislav Vydra.

17. listopadu, pondělí: 16.30—16.45 hod.: Dr. Jindřich Šámal: Sv. Alžběta Duryňská v českém výtvarném umění.

19. listopadu, středa: 11.00—11.45 hod.: Msgre Em. Žák: Osobnost Ježíšova v proudu věků.

16.30—16.45 hod.: Prof. Dr. Fr. Ohera: Přednáška.

21. listopadu, pátek: 16.30—16.45 hod.: P. Dr. Jan Urban, OFM.: K hlubinám křesťanského života.

24. listopadu, pondělí: 16.30—16.45 hod.: Z katolického života.

26. listopadu, středa: 11.00—11.15 hod.: Dr. Boh. Jarolímek, O. Praem.: Kristus a Církev. (Cyklus.)

16.30—16.45 hod.: Jan Zahradníček: Přednáška.

28. listopadu, pátek: Dr. Josef Krlín: Přednáška.

*

Případné změny v přednáškách a hodině relací ohlašujeme ve zprávách z katolického života.

Z domova.

LITERATURA.

Jan Čep: *Tvář pod pavučinou*. Praha, Vyšehrad, 1941. Stran 208. Brož. K 33.— Také do této knihy — jako do jiných svých dřívějších — shrnul Čep několik povídek a obrazů. Knižně vyšla již úvodní povídka *Přibuzenstvo* jako soukromý tisk Katolického literárního klubu před několika lety a příběh, po kterém má soubor názvů, vycházel ve věstníku mariánských družin »Ve službách Královny«. Máme zde tedy pohromadě Čepovu tvorbu z posledních let, od doby, co vyšla nezapomenutelná »Modrá a zlatá« — a můžeme si znovu uvědomit, co pro nás Čepovo umění znamená a jak je nám důvěrně blízké — a to jak prostotou a klidným způsobem vypravování, tak ve stejné míře i tím, co vypravuje: je tu zachycena krása a báda života, bolest a tíha pozemskosti a současně i barvitost a sláva tvorby, a to právě tak, jak to příbuzně cítí, vidí a tuší člověk tohoto času. V postavách Čepových romanů přechásto poznáváme povědomé, známé obličej, ba sebe samotné. Stává se, že se díváme na některou podobiznu, vyvstávající z vět Čepovy prózy, na kresbu některé vnitřní situace — a s úžasem až úděsným poznáváme vlastní rysy, vlastní myšlenky, pochýbnosti, touhy a útrapy. Jako obvykle u Čepa, i zde opět čteme o rodinných a rodových souvislostech a sepětích pokolení, o vztazích ke kraji, zemi, půdě, vlasti — a všechna tato vezdejší pouta, v nichž Čep vidí všechnu jejich krásu, ale i bodavý smutek jejich pomíjivosti, dočasnosti a rozkladu, to všechno je mu prostoupeno a povzneseno křesťanským duchem, vědomím vyšších spojitostí a nadřazením nadpřirozených jistot. Ve všech příbězích tu zní stálý spodní tón opravdového přiznání k bezpečným a neklamným skutečnostem víry; takhle to dovede říci málokdo — a to právě nám činí Čepa tak zvlášť drahým a každou jeho novou věc tak vzácnou.

—nč—

Tomáš Kempenský: *Čtvero knih o následování Krista*. Z latiny přeložil Karel Vrátný. Obrazky nakreslil Břet. Štorm. V Praze, Vyšehrad, 1941. Stran 299. V původní polopíši. vazbě K 35.— Nové české vydání klasické rukověti duchovního života, posvěcené úctou a zbožným užíváním staletí, vychází opět v úpravě Štormově, od něhož tu jsou k záhlavím jednotlivých oddílů a na přední desce vazby jmenné vinětky. Překlad Mons. Vrátného, jehož první vydání bylo poměrně záhy rozebráno, je z českých dosud nejlepší, a také zevní vypravění je skutečně důstojné. K textu Následování je přidán vhodný výběr nejdůležitějších modliteb. Je samozřejmé, že knihu samotnou, náležející k nejčastěji užívaným příručkám katolických křesťanů, není zapotřebí zvlášť a nově doporučovati. Stačí říci, že je opět na skladě její dobré vydání. To znamená, že ji můžeme kdykoliv objednat, potřebujeme-li na příklad příhodný a cenný dárek pro někoho, u něhož nám záleží na jeho vnitřním prospěchu a jemuž bychom rádi věnovali bezpečného průvodce pro všechny okamžiky života.

M.

Vojtěch Birnbaum: *Barokní princip v dějinách architektury*. Praha, Společnost přátel baroka v Umělecké Besedě nákladem Vyšehradu, 1941. Stran 20 a 16 celostránkových příloh. Brož. K 50.— Snad se bude zdát někomu, věci neznalému, kdo uvidí tento sešit velkého formátu, obsahující nikoli práci novou, nýbrž přetisk pouhého časopiseckého článku učence, zemřelého již před několika lety, že to je snad libůstka a nákladná zbytečnost, znovu tisknout něco tak nepatrného a starého. Avšak takový posuzovatel by se velice mýlil. Několik stran této rozpravy má zásadní význam v dějepisectví umění a je velmi ke cti naší vědě. Vynikající profesor dějin umění na české Karlově universitě tu skromným způsobem pronese these neobyčejně bystré a důsažné, k jakým se i znamenitým učencům poštěstí jen zřídka dospět. Jsou to názory, dnes již u nás ve vědeckých kruzích umělecko-historických obecně přijaté a hlásané, podle nichž je baroko nikoli pouze označení určitého slohu a doby XVII. a XVIII. století; barokní období je podle Birn-

bauma více méně ono období každého uměleckého slohu které-koli časové periody, kdy se sloh v jisté fázi svého vývoje pro-jevuje a vyžívá do posledních možností svého bohatství, kdy nabývá přemíry dekorativnosti, složitosti malebnosti, kdy princip uměleckosti převažuje nad zásadami pouhé tektoniky. Tyto vý-klady vyslovil zde prof. Birnbaum stručně, zhuštěně, ale také velmi jasně a přístupně, a demonstroval je na řadě příkladů z dějin architektury. — Společnost přátel baroka vhodně a vý-znamně zahájila pietním vydáním této důležité stati svou publi-kační činnost. M.

Misijní koutek.

Vyznamenaný misionář. Japonská společnost pro mezinárodní kulturní styky »Kokussai Bunka Shinkokai«, podléhající dohledu zahraničního úřadu v Tokiu, vypsalá u příležitosti 2.600 výročí japonského císařství mezinárodní soutěž pro nejaponce. Byla stanovena 3 témata: charakteristické znaky japonské kultury, kulturní vztahy Japonska k zahraničí a kulturní postavení Japons-ka ve světě. Dvanáct japonských učenců zkoumalo došlých 500 prací, zaslaných z celého světa. Mezi vyznamenanými je i ně-mecký františkán a bývalý misionář P. Dorotheus Schilling, nyní profesor na františkánské vysoké škole, zvané Antonianum a na misijně-vědeckém ústavě na Janiculu v Římě. Vyznamenání se mu dostalo za jeho práci o kulturních vztazích mezi Japonskem a Itálií. Pojednává v ní o činnosti italských misionářů v Japon-sku v minulosti a přítomnosti, dále o činnosti italských misionářů v oboru školství, umění a uměleckého řemesla. Vyzdvížená je zejména působnost italského jesuity Alexandra Valignaniho, or-ganisátora školství, a Jana Nicolao z Noly, proslulého umělce-rytce a stavitele varhan, který je též průkopníkem tisku v Japon-sku. — Práce vyznamenaného františkána bude na náklad japon-ské vlády vydána tiskem japonsky a italsky. (Fides.)

Misijní školy v holandské východní Indii vykazují i za nejistých poměrů stálý vzestup. V Malanga, kde je misijní škola karmeli-tánů, nebylo možno pro nedostatek místa přijmouti všechny uchazeče. Pro čínské žáky byl v témže městě zřízen internát, jehož správu vede kněz z farnosti. Sestry Panny Marie z Amers-foortu působí již delší čas na dívčí škole, navštěvované výhrad-ně čínskými žákyněmi. V městě Probolinggo, známém množstvím cukrovarů, vedou tytéž sestry školu vyhrazenou opět javanským dívkám. (Fides.)

91letý biskup-misionář. Jest jím Msgre Petr Filip Giraudeau. 35 roků řídil rozlehlý apoštolský vikariát Tatsienlu na hranicích Tibetu (1.600.000 km²!). V roce 1936 s ohledem na vysoké stáří složil brífímě úřadu na mladší bedra a uchýlil se do ústraní. Avšak pracovat nepřestává. V březnu letošního roku dožil se 91 roků. (Fides.)

Hindové a mohamedáni v katolické koleji. Z počtu 501 studentů katolické koleje sv. Berchmanse v indickém městě Changana-

cherry je 211 Hindů nejrozumnějších kast, 24 mohamedánů, 65 ne-katolíků a 201 katolíků. (Fides.)

Úspěchy misijní práce. V čínských apoštolských vikariátech Ha-nyangu a Nanchangu, kde jsou činní členové misijní společnosti sv. Kolumbana, bylo před osmi lety toliko 18 a půl tisíce kato-líků. Dnes je jich skorem 56 tisíc. Většina patří do vikariátu Hanyang, kde učení Kristovo přijímají hromadně celé osady.

Regionální seminář v čínském Tsinanu vchoval v letech 1925 až 1939 na 80 kněží. Letos o svatodušních svátcích bylo vysvě-ceno opět 8 jeho chovanců na kněze. (Fides.)

Laický apoštolát v Číně. Je častým zjevem, že nově obrácení Číňané svou horlivostí připravují půdu příštím generacím. Názo-rným dokladem toho je případ z Aikiapto, ve vikariátu Hankov-ském. V roce 1875 přijaly v této osadě katolickou víru tři ro-diny a vytrvaly v ní přes všechna pronásledování. Ale násle-dovníků neměly. Teprve skorem za 50 let, v roce 1922, přijal křest vážený místní obchodník Chü Hua se svou rodinou, jehož příkladu následovali další, takže dnes tvoří v této osadě kato-líci celou třetinu. Pan Chü byl z počátku zcela chudým, ale po svém obrácení měl v obchodě takový úspěch, že z vlastních prostředků vystavěl v osadě kostel a pořídil celé jeho vnitřní zařízení. Stavba kostela byla dokončena v roce 1938 a v témže roce přijalo současně křest sto osob. Ježto i počet katechumenů je značný, mají misionáři naději, že celá osada bude brzy úplně katolickou. (Fides.)

Křest na pekingské universitě. Čtyři studenti státní university Fu-Jen v Pekingu byli pokřtěni Dr. Richartzem. Střední škola pro chlapce, k universitě přidružená, čítá 501 žáka, z nichž je 123 katolíků (Fides.)

Před padesáti lety přišli do Číny první Maristé. Dnes mají tam na 200 bratří, z nichž je 80 Číňanů. Dosud žijí bratři Antonín a Ludvík, kteří před padesáti lety přišli do Chaly, prvního svého působiště, takže letos slavili zlaté jubileum misionářů-průkopníků. (Fides.)

Univerzálnost Církve. Ze 37 kandidátů kněžství, vysvěcených le-tošního 31. května v Sanghaji, bylo 17 Číňanů, 5 Španělů, 4 Něm-ci, 3 Američané, 3 Maďaři, 2 Francouzi, 2 Italové a 1 Kanaďan. Jeden z Američanů, P. M. Meyers z jesuitské provincie Chicago, je východního obřadu. Studoval několik let na římském Russicu a na Gregorianě a od roku 1940 mešká v Sanghaji. (Fides.)

Nakladatelství Herderovo ve Freiburgu vydá čínskou katolickou encyklopedii. Z Pekingu odejel do Evropy P. Josef Goertz ze Společnosti Božího Slova, bývalý děkan psychologického oddě-lení university Fu-Jen, který byl pověřen redakcí díla. (Fides.)

Nechybí však ještě ani dnes obětí. Jak sděluje misijní korespon-dence »Lumen« z Pekingu byl v Nanlutsi zavražděn neznámými útočníky misionář P. Josef Bayerle z kongregace steylerských misionářů. P. Bayerle krátce po svém vysvěcení přišel v r. 1927 do Číny. Byl teprve 42 roky stár. (Fides.)

Dobrovolné příspěvky na vydávání časopisu jsou vítány a budou, pokud si to dárcé výslovně nezakáže, kvitovány.

VYCHÁZÍ S CÍRKEVNÍM SCHVÁLENÍM.

Vlastním nákladem Svatováclavské Ligy v Praze IV., Hradčanské náměstí číslo 8. - Redakce a administrace tamtéž. - Vychází 1. a 15. každého měsíce kromě července a srpna. - Redakční uzávěrka 5. a 20. každého měsíce. - Cena jednotlivého čísla 50 hal. Předplatné na celý rok i s poštovní zásiilkou 10 K. - Číslo pošt. spořitelny Praha 208.401, čís. telefonu 617-70. - Řídí redakční kruh. - Odpovědný redaktor Josef Kozák, Praha. - Používání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů pod čís. 15.206/VII. ze dne 18. ledna 1936. Dohledací pošt. úřad Praha 11. - Vytiskla kniht. J. Bartl nást., Praha VII., Goethova 14. Telefon 714-19.

KATOLÍK

Líst Svazu katolických mužů a Katolické akce

Vychází čtrnáctidenně. — Ročník VI. (XXIII.) — V Praze dne 15. října 1941.

č. 16

Nezapomínejme na svaté apoštoly a evangelisty!

Minulý měsíc (21.) slavili jsme památku svatého apoštola a evangelisty Matouše, 18. tohoto měsíce připadá svátek svatého evangelisty Lukáše. Můžeme říci téměř s jistotou, že tito svatí měli dosud velmi skromné místo v našem srdci. Vzpomínali jsme jich velmi zřídka, ba nikdy tak, jako činíme u jiných oblíbených svatých a světic Božích, nebo u svých vlastních patronů.

A přece tito vyvolení Boží byli našemu Pánu a Spasiteli nejbližší, s Ním a s Jeho učedníky se bezprostředně stýkali, Jeho pravdu slyšeli a pak po celém okrsku zemském nejen ústy, ale perem hlásali. Oni jsou to, kteří se zasloužili o největší rozšíření Božího slova. Jejich duch mluví k nám z denního čtení Písma Svatého, jména jejich slyšíme od oltáře každou neděli a zasvěcený svátek. Tito učedníci Páně dostali zvláštní milost od Ducha svatého, aby budoucím pokolením mohli zachovati nejspolehlivější vyličení života a působení Krista Pána, vyličení, které jako věčně živý pramen proudí mezi všemi národy a přivádí je k pravému životu podle Božského Srdce Ježíšova. Měli bychom proto těmto svatým vyhraditi zvláštní místo ve svém srdci, vrátiti se k účtě, které

se těšili u prvých křesťanů a o jejich svátku prositi je o přimluvu, aby všemohoucí Bůh Duch Svatý vložil do našeho srdce milost poznání pravdy, kterou tito svatí apoštolé perem zachovali, abychom z toho poznání zahořeli větší vírou, nadějí a láskou k Bohu nejvyšší milujícímu, dobrému a milosrdnému.

Svatý evangelista Lukáš byl ve svém světském povolání lékařem. Z lékaře těla stal se mocí Boží i lékařem duší, neboť slova, která slyšel o svém Pánu a Mistru a která na věčné časy ve své knize zachytil, jsou slova, jež léčí duši, ji povznášejí, z nemoci hříchu uzdravují, posilují k novému životu zde na zemi i vedou k životu na věčnosti.

Evangelium svatého Lukáše podává zprávy o mnohých věcech, o nichž ostatní tři evangelia mlčí. Zejména popisuje tajemství vtělení, narození a mládí Pána Ježíše. Podle sv. Otců tyto zprávy měl sv. Lukáš přímo od Panny Marie. Evangelium sv. Lukáše má také zprávy o krásných podobenstvích a příkladech, odnášejících se ku kajčnosti a milosrdenství Božímu. Kdo by z nás neznal z toho evangelia kajícího hříšníka, nad nímž je větší radost v nebesích než nad devadesáti devíti spravedlivými, kdo by nevěděl o po-

První knihu *) složil jsem, Theofile, o všech těch věcech, které Ježíš činil a učil od počátku až do dne, ve kterém byl vzat do nebe, dav příkaz skrze Ducha svatého apoštolům, jež byl vyvolil, a jimž se také živým ukázal po svém utrpení mnoha důkazy, zjevuje se jim po čtyřicet dní a mluví o království Božím.

*) t. j. evangelium.

Úvod ke Skutkům apoštolským, sepsaných sv. Lukášem.

dobensství o ztraceném a nalezeném penízi, o marnotratném synu, o Zachéovi, o fíkovém stromu, o ženě kajčnici a konečně o dojemném pokání ukřižovaného lotra na Kalvarii? Sv. Lukáš je také autorem t. zv. Skutků apoštolských, knihy to, kde líčí podrobně Nanebevstoupení Páně, seslání Ducha Svatého, působení apoštolů, život a utrpení prvních křesťanů.

Sv. Lukáš, věrný druh apoštola sv. Pavla, po mučednické smrti tohoto apošola sám působil jako apoštol Páně v různých krajinách, až v 80 letech našel v Řecku smrt mučednickou. Basilika Svatopetrská v Římě chová hlavu tohoto velikého mučedníka, aby i po jeho smrti všechno pokolení lidské si uvědomovalo, jak velikých zásluh si získal tento služebník Kristův o rozšíření království Božího zde na zemi. Kéž tato krátká vzpomínka na sv. Lukáše je nám pobídkou, abychom častěji vzali do svých rukou jeho spisy — sv. evangelium — a z něho čerpali poučení a posilu pro svůj duchovní i pozemský život. Kéž vrátí českému lidu lásku k četbě bible, kterou vždy tolik vynikal a pomůže mu k obnovení v duchu a pravdě Boží a k návratu do Otcovského domu, kde mu bude Otcem připraven kvas hojných milostí a požehnání.

Křesťan.

P. Dr. Jan Urban, OFM.:

Čin a vlastnost.

(Kurs duchovního života. XIV.)

Jestliže se aspoň někteří spravujete pokyny těchto úvah, které mají za cíl život, a jestliže se snažíte plnit naše rady, dalo by se doufat, že přece jen připravujete v sobě Boží milosti vhodnou půdu pro hluboký křesťanský život. Přehlíží-li vše, o čem jsme

v našich úvahách pojednávali, vidím, že jest třeba jednak si osvětliti náš přítomný duchovní stav, jednak říci poslední slovo o prvním úkolu v duchovním životě, jenž vyžaduje snahu o dokonalé odstranění překážek pro další život duše.

Jest k tomu třeba, abychom si dobře rozlišili toto dvojí: čin a vlastnost. Jestliže jsem doposud tvrdil, že se musíme rozhodnouti k rozchodu s každým hříchem, mínil jsem především, že nutno odmítnouti a zameziti každý nesprávný čin. Další krok na cestě k Bohu žádá však o něco více: odstranění i těch vlastností, které ke hříchu vedou. Tedy v tom jest rozdíl! Podívejme se do svého života: dejme tomu, že nenávidíte každou lež. Najednou vám zazvoní u dveří nějaký podomní obchodník a nabízí vám kartáčky na zuby. Řeknete, že máte. On však zcela správně, aby přece něco prodal, vám domlouvá, abyste si koupil nějaký do zásoby. Uvědomíte si sice, že máte jen jediný, ale z nějakého důvodu se vám nechce dále jednat i ač cítíte, že mluvíte nepravdu, řeknete, abyste se jej rychle zbavili: »Také nepotřebuji, mám ještě několik.« Co to bylo? Vědomá lež. Zamrzí vás to a řeknete si: »Toto už neudělám.« Takový byl případ vědomého porušení pravdy a tím i vědomého hříchu. Jistě si všimnete rozdílu v jiném případě: víte sice v celku, že má člověk zachovati míru a klid a trpělivost, avšak vstoupíte-li po ránu do své dílny a není v ní něco připraveno, ač to má určitá osoba včas učiniti, začnete hned nakvašeně a mrzutě hubovat, nic vám není vhod a celé půldne nebo i celý den vás všechno zlobí, nebo spíše vy zlobíte každého. Nelze říci, že byste to dělal schválně, třeba jste si tím už sám protivný, ale přece jen každé chvíle pustíte nějaké nevrle slovo. Zde nejde o promyšlené jednání, nýbrž o vnitřní hnutí, která jsou pramenem větších nebo menších pochybení. Pozoru-

Legenda o svaté Orosii.

V severním Španělsku, v aragonském biskupském městě Jace na jižním svahu Pyrenejí, chovají v katedrále s velikou úctou ostatky těla svěťice, která v době největších bojů křesťanského Španělska s arabskými veřelci stala se obětí maurské nenávisti; jest to svatá Orosie, patronka tohoto města. Každého roku 25. června přicházejí do Jacy zástupy poutníků z celé Aragonie, ano i z Francie, aby se účastnily svátku uctívané panny, o němž jsou neseny městem její ostatky v slavném průvodu za dojemných, rázovitých projevů lidové zbožnosti, vyprošující si od ní zejména požehnání úrody, vláhu a odvrácení krupobití. Starobylé breviáře a misály diecése jacké, zaragozské a tarra-gonské obsahují čtení o jejím životě a umučení, hymny a modlitby k její oslavě.

A tu se setkáváme s překvapující věcí: svěťice jest zde označována jako »dcera vznešeného českého krále«, která vynikala neobyčejnou krásou, a opravdu také stará španělská tradice pokládá svatou Orosii za českou kněžnu. Tak starý dějepisec života a umučení této svěťice, Bartolomé Palau, který byl zároveň dramatickým spisovatelem, vkládá ve svém dramatu »Příběh slavné svaté Orosie« králi Rodrigovi do úst toto oslovení, jímž se obrací na sv. Orosii:

»Přemocná princezno, paní, která přinášíš čest celému českému království, vznešená, ušlechtilá a velkomyšlná!«

Této verše se přidružuje řada spisovatelů, z nichž D. Vicente Blanco de Lanuza nazývá svěťici »českou pannou, již obdařila příroda všemi půvaby a krásou«. Ve svém obsáhlejšíh znění prohlašuje legenda sv. Orosii

za dceru českého knížete Bořivoje a sv. Ludmily. Bylo to v době, kdy Mauři pronikli až k Pyrenejím a kdy křesťanské království aragonské bránilo se jen podivuhodným hrdinstvím svých mužů mohamedánské záplavě. Tehdy byla zasnoubena sličná dcera vzdáleného severu Fortuniovi Garciovi, hrdinnému synu aragonského krále Sancha Garcii, i vydala se na dalekou a obtížnou cestu v průvodu aragonských bojovníků, svého bratra Cornelia a svého strýce biskupa Acisclo. Když se však dostal průvod budoucí aragonské královny téměř k cíli své pouti, byl překvapen při průchodu přes Pyreneje zvěstí, že Mauři obsadili všechny cesty z hor. I nezbylo křesťanům než se uchýliti do jeskyně vysoké hory, která čněla blíž městečka Yebry. Leč i tam byli vyslíděni a pobiti v bitce, v níž chránili do posledního muže ubohou kněžnu. Orosie byla však pro svou velikou krásu ušetřena a vyvedena na planinu vrcholku hory, kde ji náčelník Maurů pokoušel zprvu lichotkami a přemlouváním, pak i výhrůžkami nejhorší smrti, aby se zřekla křesťanské víry a svolila státi se ženou maurského panovníka. Byla hlucha ke všemu a hrdinsky podstoupila mučednickou smrt: Mauři ji utáli nejprve ruce a nohy, které pohodili v horách, pak byla sřata a její zohavené tělo na místě mučednictví zakopáno. Dodnes prýští tam pramen neobyčejné síly a čistoty, jenž prý vytryskl na prosby mučené Orosie a obsahuje zázračnou léčivou moc.

Uplynula léta, maurská vlna byla trvale odražena od Pyrenejí a nezadržitelně ustupovala k jihu. Tu roku 1072 byl jeden pastýř podle tradice ve snách povzbuzen andělem, aby vyhledal a vyzdvihl ze země draho-cenné ostatky svaté mučednice. Poslechl a vykopal na

jete tedy rozdíl mezi činem a hnutím. Dnes bych vám chtěl vložit na srdce, abyste se odhodlali k dalšímu rozhodnutí: chci-li se stát člověkem podle ducha Kristova, nestačí se varovati pouze vědomých činů proti Jeho duchu, nýbrž chci opravdu poctivě a věrně začít očisťovat i své vlastnosti, můžeme říci náklonnosti neboli povahu, pokud právě plodí hnutí, strhující nás do hříchu.

A v tomto ohledu se podobá náš život poli, plnému koukolu. Svatým křtem vlil do nás Bůh základy božských ctností a darů Ducha Svatého, ale v ubohé lidské slabosti zůstaly skryty kořínky nezřízené seblásky a vlivy světa je výborně zalévaly a plnými hrstmi síly do duše ještě další zárodky hnutí a zásad, odporujících přesvaté vůli Boží. A nyní stojíme nad tímto svým polem snad ve zmatku, snad v zoufalství. Co vidíme? Mezi řadou vzrostlých klasů, z nichž se některé Bohu díky, ohýbají těžkou vahou dobra, které v nás milost vytvořila, proplétá, rozlézá se spousta roztodivných bylin, silně dusících vzrůst čistého obilí, beroucích energii, vláhu i slunce.

Prosme věčnou Lásku, která každého z nás miluje, abychom všichni důvěrně a statečně začali pletí své pole. Prohlédněme každý v několika dlouhých úvahách po vzývání Světla věčného své vlastnosti a začněme jednu po druhé, pravím, jednu po druhé a ne všechny najednou, uváděti v soulad s duchem Ježíše Krista.

Jeden z nás jest jako sopka, která uvnitř stále bublá a co chvíli vystřikne. Jiný vyniká mnohomluvností a každou věc protivně rozpovídá jako taje snůh při oblevě. Jiný je náladový jako jarní ráno. Jiný jest stále rozptýlený a roztržitý a myšlenky mu poskakují nezbedně od nejvážnějších věcí k nejhroznějším maličernostem. Jinou vlastností jest nepořádnost, kterou někdo vyniká jak v ohledu duševním, neboť nemá ni-

místě označeném nebeským poslem svaté tělo, aby je odevzdal chrámu nejbližšího města. Byla to triumfální cesta tělesných pozůstatků české kněžny. Všechna místa, jimiž se pastýř ubíral, pokryla se za hrozného sucha tehdy panujícího svěží zelení a vydala bohaté plody: v osadách ležících na cestě rozezvučely se samy od sebe všechny zvony. Zvěst o těchto dívech rychle se šířila a zbožný lid začal tvořiti neustále vzrůstající průvod nosiči vzácného břemene, jež mělo být podle rozkazu andělova uloženo ve městě Jace, tehdy ještě metropoli Aragonie. Zde byl již pastýř očekáván tehdejší biskupem Sanchem uprostřed nesčetných zástupů, jež shromáždilo zázračné znění jackých zvonů, vítajících podivuhodnou výpravu. Ostatky byly uloženy s velikou slávou v jacké katedrále, odkudž jsou každoročně vynášeny ve výročí nalezení, aby jimi bylo žehnáno celé Aragonii a zejména městu, které si zvolilo svatou Orosii za svou patronku.

Jak vznikla tradice o českém původu svaté Orosie, je těžko vypátrat, protože nejstarší písemné zprávy z 13. století, zmíněné již breviáře a misály, jej prostě přijímají bez nejmenší pochybnosti. Také staří životopisci se přidrželi většinou tohoto podání. Budto nazývají sv. Orosii prostě »dcerou českého krále«, nebo vyprávějí výše uvedenou legendu se všemi podrobnostmi Orosiina původu. Tím byla také Jacká kapitála pobádána, aby ve snaze o docílení závazné úcty svaté Orosie v celé církvi pátrala po bližších datech Orosiina původu v Čechách. Odtud vznikla korespondence jacké kapituly s arcibiskupstvím a kapitulou pražskou, jež byla navázána roku 1573 a oživila pak ještě několikrát, naposledy v 19. století za arcibiskupa Schwarzenberka. Tehdy i v Čechách vznikl konečně vědecký

MŠE SVATÁ - OBĚŤ NEJSVĚTĚJŠÍ.

Obětování.

Vyznáním víry vstoupili jsme ze Mše svaté katechumenů do Mše svaté věřících. Obětováním začíná Mše svatá věřících, to jest těch, kteří jsou již údy Církve svaté. Jednotlivé dosavadní části Mše svaté měly za účel, aby připravily, disponovaly duši člověka k oběti samé. Tak vstupujeme, když jsme slzami lítosti smyli své viny, k první podstatné části Mše svaté — k obětování, přinesení darů chleba a vína a obětování jich.

Když kněz po kředu políbil oltář, zdraví věřící obvyklým pozdravem: Pán s vámi, načež se mu dostává odpovědi: I s duchem tvým! Navzájem si přejí kněz a věřící tolik milosti a pomoci a síly od Boha, aby byli hodni konati pravou obět, která nastává. Pak modlí se kněz antifonu (předzpěv) s příslušným veršem žalmu, který býval v prvních dobách zpíván celý po dobu, kdy věřící přinášeli dary k oltáři. Antifona vyjadřuje, tak jako introit, myšlenku příslušného svátku nebo slavnosti, a naznačuje nám, jakým způsobem máme obět konati. Zvláštní pozornosti zasluhuje antifona a verš při Mši svaté za zemřelé, v níž jest vylíčeno utrpení duší v očištění a prosba za jejich vysvobození.

Chléb, který se obětuje, musí býti chléb pšeničný, nekvašený, kdežto církev východní užívá chleba kvašeného. Chléb, kterého užívají naši kněží, jest ve formě t. zv. hostií. Bývají na nich vytlačeny buď písmena IHS, kříž, beránek a jiné znaky, připomínající Krista, nebo jeho umučení. Aby se pak svaté přijímání věřícím snadněji podávalo, neláme se z jednoho kusu, jak tomu bývalo v dobách prvotní církve, nýbrž proměňují se malé hostie, které se uchovávají v ciboriu ve svatostánku pro svaté přijímání a hlavně pro nemocné.

Dalším předmětem pro obět jest víno. Při obětech krvavých, které bývaly přinášeny, bylo podstatnou složkou a formou prolévání krve. I Kristus Pán prolil na kříži svoji krev a tím dokonil pravou obět. Při Mši svaté není sice této krvavé oběti, poněvadž oslavený Kristus nemůže svou krev skutečně prolévati, a proto ustanovil, aby tímto dvojím proměněním: chleba a vína, byla mystickým, tajemným způsobem obět konána. Poněvadž tedy zvlášť se proměňuje chléb v Tělo a víno v Krev Páně, nastává oddělení krve od těla, čili pravá obět jest dokonána. Obět Mše svaté jest totožná s obětí na Kříži, rozdíl jest jenom ve způsobách: Na kříži způsobem krvavým, při Mši svaté způsobem nekrvavým Kristus Pán se obětuje. Z tohoto důvodu je naprosto třeba, aby při Mši svaté vedle chleba bylo i víno.

Víno, které smí kněz ke Mši svaté vzíti, musí býti přirozené víno z révy. Umělé víno, nebo ovocné či jiné, činilo by Mši svatou neplatnou. Chléb z pšeničné mouky a víno z révy jsou nejlepšími dary a také nejlepšími obětmi, které země naše poskytuje. Člověk vybírá to nejlepší a přináší Bohu v oběť, aby pak dary ty staly se sídlem Nejsvětějšího Boha.

Věřící nejsou při oběti mešní nečinnými statisty. Nejsou též pouhými diváky a posluchači. Nesmějí býti pokládáni jenom za nábožné průvodce obětí. Jsou víc. Působí činně jakožto spoluobětníci. Jenom kdo se cítí jako spoluobětník a spolukněz v nejnějnějším spojení s Kristem knězem a s knězem jakožto úřední osobností při bohoslužbě, jenom ten ví, co to znamená, že byl na Mši svaté a že konal bohoslužbu. Mäder: Zpět ke Mši svaté!

kdy pevného řádu ve svém životě, neví, co čemu má ustoupiti, dává přednost náhodám před povinnostmi, člověku před Bohem, — tak i ve svých věcech, které bezohledně nechává uklízet jiným. Těžkou chybou je takové sobectví, kdy člověk myslí stále jen na sebe a stokrát za den křivdí tvrdě každému, s nímž se setká. Blízko k sobectví má chlubitost, když tak mnohý neumí o ničem jiném mluvit než o svých zásluhách, jichž je tak plný, že už ani nemůže mít více řeči. Kolik lidí podléhá skryté a přece těžké náklonnosti k lenosti, takže — poctivě řečeno, — neudělají za den kus pořádné práce a hříšně ztrácejí čas pro Boha, sebe i svého zaměstnavatele. Povrchnost je další rozkladnou vlastností, kterou nese dnes spousta lidí, kteří se ještě domnívají, jak dobře pracují. Všimněte si také umíněnosti, která vás svádí tak často ke zbytečným chybám a omylům. Hluboce nekřesťanskou jest povýšenost a pohrdavý postoj vůči okolí. — Již přestanu, ale v této litanii křivých vlastností již mnohý z nás našel nejenom jednu, ale mnohou ze svých. Jest tedy nutno, abychom dnes s vroucí důvěrou v pomoc Boží, s denní prosbou o Jeho přispění, za pomoci svého tajemství, které ještě hlouběji budeme denně prožívat, a co nejčastěji vzbuzovat, si řekli: Zítřka ráno slíbím svému Pánu a Spasiteli, že potlačím z lásky k Němu, z touhy po zpodobení s Jeho nejsvětějším Srdcem svou náladavost, omrzelost, prudkost... Prostě onu vlastnost, která — a zdůrazňuji to: není hříchem, — ale jest stále nakloněnou rovinou k němu. Spojíme-li v jedno pevné rozhodnutí této úvahy, vypadal by náš denní život tak, že bychom především denně četli kus dobré duchovní knihy, dbali o hlubší prožití svého tajemství čili vzpomínek na Boha, a přemáhali ta hnutí, která jsme právě poznali jako prameny mnohého zla v sobě.

zájem o národní příslušnost svaté Orosie, kdežto dříve vždycky zůstalo pátrání jackých Španělů u nás bez větší odezvy. Jacká kapitula podala na žádost pražského arcibiskupa Schwarzenberka podrobnou latinskou zprávu o celém předmětu i o stanovisku jednotlivých spisovatelů k otázce Orosiina původu zároveň s textem příslušných starých církevních oficií. Nicméně ani tehdy nebyly nalezeny v Čechách žádné stopy, které by mohly ověřiti pravdivost legendy. Vědecká opisek proti tradici o českém původu svaté Orosie vznikla v 17. století, kdy spisovatel Tamayo uveřejnil svou »Historickou disertaci o pravé vlasti sv. Orosie, panny a mučednice«; vyslovil zde totiž domněnku, že svatá Orosie byla Francouzka. Bolandisté, jesuitští učenci, kteří vydávali kritické životopisy světců ve známé sbírce Acta sanctorum, souhlasili s Tamayovým tvrzením, že sv. Orosie nemohla být Češkou, zároveň však vyvraceli jeho mínění, že byla Francouzka; tvrdili, že sv. Orosie byla Španělka. Vynikající autorita, které požívají Bolandisté, rozhodla u nejvážnějších historiků ve prospěch španělské vlasti této světky. Mezi nimi zaujímá v novější době přední místo Aureliano Fernandez Guerra svým dílem »Pád a zkáza visigótské říše ve Španělsku«, uveřejněným v Madridě r. 1883. Konečně i Svatá Stolice rozhodla v otázce českého původu sv. Orosie záporně, neboť schválila sice na žádost jacké kapituly vlastní oficium pro tuto světky, ale odstranila z něho slova starého breviáře: »Orosia, dcera českého krále«. Hlavní námitka proti české vlasti sv. Orosie spočívá v okolnosti, že nejpravděpodobnějším datem jejího umučení jest 8. století, v němž bylo celé Španělsko až po Pyreneje zaplaveno vpádem Arabů. Nuže, a v této době nebylo v Čechách křesťanských knížat. Právě proto

Jen přemůžeme-li hluboce zakořeněné odklony od ducha Kristova, dosáhneme onoho pokoje duše, kterého nikdo dáti nemůže, a kterého vám ze srdce přeji.

Bořivoj Benetka:

Duše českého sedláka doby barokové.

Dvousté výročí narozenin Františka Jana Vaváka (nar. 26. října 1741) vyvolá jistě řadu článků a úvah. Vždyť již známé ocenění Pekařovo, napsané před pětadvaceti lety v Českém časopise historickém (ČCH XXII., str. 192—216), mohlo by býti velmi důležitým a významným dokladem toho, jak tento historik bystrého postřehu poznal ve Vavákově postavu, která — jak poznamenává — ve své hloubce a všestrannosti nemá příkladu u nás před 19. stol., vyjímaje jediného Balbína.

Nebudeme opakovati známá životopisná data Vavákova. Nám tane na mysli obraz Vaváka jako katolického českého sedláka, který dovedl ve svém prostředí vyniknouti vlastními schopnostmi, takže byl vyhledáván předními činiteli českého kulturního života své doby, na něž měl snad daleko větší vliv sám, než oni na rozvoj jeho širokého rozhledu a jasného postřehu.

Vavák velmi intenzivně prožívá doznívání, vlastně poslední epochu katolické obnovy u nás. Čtenář jeho Pamětí se přesvědčí, jak dovede činně se postaviti tam, kde jde o obranu zděděné víry a katolické církve proti českým nekatolíkům. Svoje stanovisko opírá o vlastní bohaté znalosti. Vždyť nebylo vlastně u nás nikoho, kromě několika učenců v Praze, kteří by sta-

umístili zastánci české tradice umučení sv. Orosie na rozdíl od svých odpůrců do 9. století, ačkoliv je to časově méně pravděpodobné.

Jelikož však až do 17. století se pevně udržovala tradice o českém původu svaté Orosie bez nejmenších pochyb a námitek, zůstává nejzajímavější otázkou, jak tato tradice mohla vzniknout? Zde se musíme spokojiti pouhými dohady. Fr. Vacek v Ottově slovníku naučném vyslovuje pouze domněnku, že snad některý český poutník rozšířil v okolí Jacy tuto pověst, když mu jméno sv. Orosie připomnělo kterousi Přemyslovnu. Je však též třeba uvést, že za času kalifů bylo ve Španělsku mnoho otroků slovanského původu; nazývali se s a k a l i b a a hráli často důležitou úlohu na arabských dvorech nebo se vyznamenali na poli věd a umění. Je možno, že vytvoření legendy o původu svaté Orosie je v nějaké spojitosti i s tímto faktem. V každém případě se stará tradice ve Španělsku udržuje dosud, i když je potírána, a je zajímavé, že inspirovala i v naší době dva různé autory, Čecha a Španěla, k literárnímu zpracování. Oba si vytkli úkol na první pohled značně exotický: uvésti totiž české dějiny 9. století ve vztah k tehdejšímu událostem ve Španělsku. Český autor Fr. Odvalil činí tak ve sbírce Pět legend, kam zařadil též půvabně zpracovanou legendu o sv. Orosii. O dva roky později uveřejnil v Zaragoze španělský autor D. Aniceto Sardó y Vilar svou povídku o svaté Orosii pod titulem: »Čeští havrani a aragonští orlové«. Ačkoliv nelze nalézt žádné věrohodné doklady pro český původ patronky města Jacy, již sama tradice a její tvrdošíjně udržování podávají zajímavé svědectví o prastarých kulturních stycích mezi tak odlehlými zeměmi, jako byly ve středověku Čechy a Španělsko.

Dr. Marie Baušová.

rou českou literaturu a historii znali do té míry, jako právě on, a málo bylo jistě těch, kdož přečetli tolik spisů a knížek, vztahujících se k zápasu náboženských stran českých minulosti i přítomnosti. Bible, Hájek, Beckovský, Pešina, Veleslavín jsou v popředí jeho zájmu, ale kromě toho poznáváme, že znal na př. nejen zřízení zemské z r. 1564, ale měl v rukou i rukopis zemského zřízení z r. 1627, že dovolává se artykulů zemských sněmů ze XVI. století, že znal obojí Apologii českých stavů, Komenského Labyrint a Praxis pietatis, kromě jiných. Vypočítává ve svých Pamětech (k. r. 1782) celkem 55 knih, které z poloviny byly literaturou exulantskou, z druhé části pak staršími díly domácího původu, kromě 113 děl katolických nebo těch, jež nebyly na indexu. Při pozornějším sledování Vavákových zápisů však se přesvědčíme, že ani tento jeho seznam není úplný. Stačí snad, když zde podtrhneme, že byl znatelem českých biblí, počínajíc pražským vydáním z r. 1488. Vystupuje-li na obhajobu katolické písně duchovní a tvrdí-li, že je starobylejší než kostelní písně husitské, představí se nám jako bystrý znatel i tohoto oboru a udivuje svým postřehem a závěry, které podnes nepozbyly na své průkazné hodnotě.

Známe-li proto široké obzory Vavákovy, potom již nejsme překvapeni jeho jasným a přímým stanoviskem k událostem kulturně-náboženským své doby, zejména v období josefinském. Jasně předvídá důsledky prohlášení tolerančního patentu a když pohroma, ve které Vavák spatřoval neštěstí, skutečně přišla, když kolem sebe slyšel vítězný jásot a škodolibé posměšky, podléhá sice na chvíli zneklidnění, ba prožívá dokonce duševní krizi, ale tu nachází pevné opory ve vlastní víře a neostýchá se prohlásit, že věc protivníků jest jen plodem omylu a pýchy, svodem ďáblovým.

Pozorně sleduje každý krok nekatolíků a stále jasněji nabývá přesvědčení, že většina jich činí to z nejasných nebo nicotných důvodů, zaznamenává, že žádný z nich mu neřekl, že mu jde o spásu duše. Ba dovede ironicky glosovat theologickou nepřipravenost těch, kdož na panských kancelářích se přihlašují podle patentu za nekatolíky: nejdříve se vydávají za luterány, potom za kalvíny, konečně za husity a české bratry; dospívá šťastně až k šesté přeměně náboženství u odpadlíků ve svém okolí. Proto se nesmíme pozastavit nad jeho vášnivostí, s jakou dává radu svým dětem k chování se vůči nekatolíkům: Společenství žádného s nimi nemějte; žádný zajisté, kdo dlouho s ohněm zachází, bez opálení nebude a byť se i nespálil, aspoň se očadí aneb na zraku trpětí bude... Nevolá však do boje, ale káže trpělivost. Víra katolická, praví, chce především lásce, pokoře, poníženosti, tichosti a mírnosti, ctnost vadne bez protivníka a proto »co se nám křivého mluví, trpíme, co pravdivého, v tom se napravíme, aby viděli nekatolíci, že ani naši víru, tak ani nás v mravech přemoci nemohou.« Jindy dovolává se Písma svatého, když cituje slova, že v zlobivou duši nevejde moudrost a utíká se k modlitbě, jejíž biblický pathos prýští mu ze srdce a jejíž vroucnost nám naznačuje, že někdy i u něho byly okamžiky, kdy se obává, že nepřítel připravuje úplnou záhubu katolického náboženství.

Proto nemůže nás překvapit, že Vavák chová se chladně k josefinským reformám a netají svůj odpor proti hlavním zásadám t. zv. osvícenství. Nerozpakuje se vtípně ironisovat osvícenskou filosofii »nynějších učenostů« v pevném přesvědčení své bezpečné převahy. Rozeznává illumináty vyšší, z nichž někteří chodí dokonce v šarlatových pláštích, bydlíce nej-

Zrna a zrnka.

Je stále dosti těch, kteří dovedou využívatí dobrých srdcí, aby byli pohodlně, bez práce jako příživníci živi, zatím co mnozí opravdu potřební, práce již neschopní, ale skromní a stydliví v bídě živoří. Je úkolem organisované katolické Charity, aby tyto poslední vyhledávala a k jejich záchraně přispěla, zatím co první musí býti odepřením nezasloužené pomoci přinucení ku práci a řádnému životu.

»Setrafinský prapor«: Považ jen!

U intelligence k neznalosti pravd náboženských přistupuje ještě pýcha. Člověk pyšný odmítá to, co svým rozumem nechápe a přece je tolik věcí i v řádu přirozeném, kterých svým rozumem nechápeme. Jaká by to byla zásluha víry, kdybychom všechno svým rozumem pronikali a chápali? Člověk musí uznat svou nedostatečnost a věřit, co je nad chápání rozumové a co je zjeveno.

Exercicie a katolický student. »Jitro«.

Nemysleme, že od duchovních cvičení máme se zahaliti do závoje věčného škarohlídství, že se z nás má státi mládež vyhýbající se vši radosti. Víme dobře, že ne, vždyť na exerciciích jsme poznali, že život křesťanský je život plný radosti, protože je to život dítěte Božího, a Bůh je přece Láska. A milujeme-li nejvyšší Lásku, nemůžeme to dělat se zachmuřenou tváří. Z poslední promluvy † neidp. biskupa Dr. Kupky k biřmovancům, den před jeho smrtí.

Považ jen, duše má: ještě nebylo ani prášku tohoto světa, a přece tě Bůh již miloval; lidé přicházeli, dějiny světa ryly své tahy do národů, celá spleť lidských osudů se proplétala zeměmi a přece jsi zůstal ty, který jsi ještě neexistoval, s takovou stálostí v Boží myslí, že na tě ani na okamžik nemohl zapomenouti. Nebyls mu nikdy příliš nepatrným! Nikdy nepřerušil, byt jen na vteřinu, myšlení na tebe. Nebyls mu nikdy nedůležitým, nikdy tě nepustil, byt jen na okamžik, ze své myslí. A to v době, kdy jsi ještě vůbec nebyl. Jak by tedy Bůh na tebe zapomněl nyní, kdy jsi? Jak by mohl býti roztržitým v myšlení na tebe? Z výroční zprávy katol. Charity.

Snažme se co nejlépe poznávatí Boha, ale ať neotřese naší vírou, že Ho úplně pochopiti nemůžeme! Kdo by zavrhl nauky víry od sebe jen proto, že svým konečným lidským rozumem není s to je úplně pochopiti, ten by právě tak činil, jako ten, který by zahodil nejkrásnější diamanty proto, že na ně hledí jen při slabém světle svíčky; anebo jako ten, jenž by neuhasil své žízně proto, že není s to vypít celý oceán.

Tóth: Věřím.

blíž u královských dvorů a vládnoucí národům a zemím, a illumináty nižší, t. j. panské úředníky, měšťany a — bohužel » i mezi svatou kněžskou hodností jsou mnozí raněni tou světskou dvorností.« Dovede program illuminátů nejen bystře postřehnouti, nýbrž také podat.

Proto porozumíme jakémusi programu, který vytyčuje selskému stavu své doby: Tuším, my sedláci abychom jen zůstali při starém. My máme naše pole stará, ba právě stará — mějme také starou víru. Na to pole nám svítí staré slunce, starý měsíc — nechť i náš rozum osvěcuje staré umění starých otců a staré církve!

Podobně jako svoje vědomí katolické, také svoje vědomí češství čerpá z českého prostředí, v němž vyrůstal, neboť to žilo stejně ve všech vrstvách české

společnosti nepřerušeno. Vavák je pouze prohloubil svou četbou. Proto také je mylné tvrzení, že by byl k tomu veden společností, s níž se stýkal; spíše se zdá pravdivý jiný názor, že totiž to byl Vavák, který svým osobním stykem působí na prohloubení národního uvědomení i u inteligence, většinou kněžské, s níž přichází do velmi úzkého a častého styku. Ta pozornost, jakou mu prokazovali představitelé českých vzdělaných kruhů, je toho nejlepším dokladem! Vavák nebyl ojedinělým, uměle vypěstovaným vzorem českého sedláka své doby. Jistě přesahoval vysoko mnohé své krajany, ale právě jeho postava je nám výmluvným svědectvím, že český sedlák osmnáctého století je opravdu čímsi, nad čím musí vysloviti svůj obdiv každý, kdo pozorněji se obírá tímto obdobím kulturního života národa. Dává tím vlastně to nejlepší vysvědčení těm, kdož spolupůsobili na budování nového katolického života. Nebylo to tedy mrzačení duší, nýbrž jejich povznesení nejen po stránce náboženské, ale i národní.

Vavák nám ukázal, že český sedlák dovedl nejen dobře řídit pluh, nýbrž také pečovat o to, aby jeho duše nebyla úhorem. Dával, co bylo císařovo císaři, ale také, co bylo božího Bohu. V tom spočívá úspěch jeho životního podnikání a to by mělo být heslem a programem českého sedláka i v přítomnosti. Je to cesta jasná a přímá. My dnes, po odstupu tak velkém, nejen se proto Vavákovi obdivujeme, nýbrž také dovedeme si již jasně uvědomiti, že jeho příklad zasluhuje následování!

Dr. Jan Merell:

Evangelium a evangelia.

Slyšíme-li slovo Evangelium, mimoděk se nám v mysli vynoří představa psaných evangelií, původního řeckého textu, latinské vulgaty, anebo českého překladu. A přece název evangelium není původně výrazem pro knihu evangelií, nýbrž původní, vlastní smysl tohoto slova je jiný. Řecké slovo Evangelium přeloženo do češtiny znamená: Dobrá zvěst. Touto dobrou zvěstí, poselstvím Božím, které přinesl na svět Kristus, bylo evangelium Kristovo. Kristovo kázání, hlásání spásy světa.

Dříve nežli byla napsána kniha, bylo Evangelium slovem; dříve nežli bylo Evangelium napsáno, bylo hlášáno ústně; dříve nežli bylo čteno, bylo slyšeno — dle slov Skutků apoštolských: »Víra jest z kázání, kázání pak z rozkazu Kristova« (10,17).

Za svého pozemského života byl Kristus rozsevačem slova. Rozséal je do srdcí různě připravených; v místa skalnatá, mezi trní, vedle cesty, nebo v srdce těch, kteří jeho slovo slyšeli, rozuměli mu a přinesli užitek. Kristus ničeho nenapsal. Z evangelií víme, že psal pouze jednou prstem v písku na zemi, když chtěl zahanbiti farizeje, kteří mu přivedli ženu, dopadenou v cizoložství (Jan 8, 6). Kristus nepřišel založiti filosofickou školu anebo náboženství psané na pergamentu, nýbrž živoucí společnost, založenou na poutech lásky a autority. Srdcem tohoto nového náboženství, středem nauky i kultu byl Ježíš sám, Kristus, Syn Boží.

Kristus nebyl pouze prorokem mocným ve slově — abychom užili slov evangelia (Lukáš 24, 19), o němž se říkalo, že žádný z lidí nemluvil jako člověk tento (Jan 7, 46), ale byl mocným i v činech, mocným nad hmotou i duchem, nad těly, jež uzdravoval, a nad dušemi, jež obracel.

Bezprostředními a věrnými svědky slov i skutků Kristových byli jeho apoštolové. V jejich vzpomínce do posledních chvil života byl živě a nezapomenutelně vryt obraz Jeho dobroty, lásky, moci a spojení s nebeským Otcem. Jim uložil Kristus, aby učili a kázali, co viděli a slyšeli. Tak může apoštol Jan ve svém prvním listě napsat: »Co bylo od počátku, co jsme slyšeli, co jsme viděli svýma očima, co jsme prohlédli a ruce naše ohmataly, o Slově života, zvěstujeme vám« (1,1).

I učení apoštolů nebyla litera, nýbrž slovo: »slovo Boží, slovo o spáse«, jak praví Skutky apoštolské. Nebyli to historikové, kteří by chtěli vylíčiti posluchačům život Pána do posledních chronologických podrobností, nýbrž očití svědkové, kteří chtěli vydati svědectví o tom, co viděli a slyšeli. Jádrem jejich svědectví byly řeči a skutky Páně. Přesné udání místa, času, okolností, to vše mělo význam teprve druhotný. Pro posluchače nebylo tak důležité znáti, kdy a kde co Kristus řekl, jako spíše co o řekl.

Nová nauka byla hlášána prostému lidu a snahou apoštolů nebylo vylíčení všech událostí a slov Spasitelových, nýbrž spíše vrytí základů Kristovy nauky v srdce a duši posluchačů. Proto bylo nutno základní body této nauky neustále opakovati. Apoštolové byli nuceni z bohatosti Kristových skutků a slov vybíratí nejdůležitější. Jejich snahou nebylo uspokojiti zvědavost posluchačů, nýbrž získati Kristu co nejvíce následovníků. Tak se poznenáhlu tvořil kádr, typ nauky, katechese, která ve své podstatě byla společná všem apoštolům, jako byla společná a jednotná víra všech věřících.

Tato ústní katechese byla nejlepší přípravou k napsání evangelií a také zárukou jejich věrnosti, protože byla po dlouhou řadu let takofka kontrolována posluchači, z nichž mnozí viděli a slyšeli Ježíše. Tito by byli jistě nepřipustili, aby apoštolská katechese neodpovídala skutečnosti. Zkušenost učí, že kdo častěji vypravuje tytéž události, vytvoří si mimoděk schema, jehož rysy, často i v nejmenších podrobnostech, se nemění. Tak na příklad staří lidé vypravují události ze svého života vždy stejně, často po celá desetiletí, a to s naprostou věrností. A čím je událost v jejich očích důležitější, tím věrnější bývá jejich líčení. Tak tomu bylo i s katechesí apoštolů. Vybrali události a řeči Páně, jež považovali pro posluchače za nejdůležitější, a protože předmět jejich katechese jim byl nesmírně drahý a svatý, byla jim i naprostou nutností věrnost podání. Aby posluchači poznali veřejný život Páně, vytvořili si apoštolové jakýsi plán katechese, jehož hlavní body byly: 1) Kázání sv. Jana Křtitele a křest Kristův. 2) Kázání v Galileji. 3) Cesta z Galileje do Jerusalema. 4) Umučení a zmrtvýchvstání Páně.

Dokladem tohoto schematu apoštolské katechese je kázání sv. Petra před setníkem Korneliem: »Vy znáte tu událost, která se stala po celém Judsku, počínajíc od Galileje po křtu, který hlásal Jan, kterak Ježíše Nazaretského Bůh pomazal Duchem svatým a mocí, a kterak on chodil, dobře čině a uzdravuje všechny posedlé od ďábla, protože Bůh byl s ním. My jsme svědky toho všeho, co činil v krajině judské i v Jerusalemě. Toho i usmrtili, pověsivše na dřevo. Toho Bůh vzkřísil třetího dne a dal mu, aby se ukázal viditelně, nikoli všemu lidu, nýbrž svědkům od Boha předzřízeným, totiž nám, kteří jsme s ním jedli a pili po jeho zmrtvýchvstání.« (Skut. ap. 10, 37—41).

Moderní člověk, rychle přijímající myšlenky z papíru a brzy je zapomínající, se mimoděk táže, jak bylo možno, aby si apoštolové věrně zapamatovali Kristova slova a nauku, kterou teprve po letech evangelisté

písemně zaznamenali? Nejenže čas neoslabil sílu svědectví; nýbrž naopak, časté opakování, kontrolované posluchači, z nichž četní byli svědky událostí, věrnost podání jen utvrdilo. Kdyby byl Kristus poručil apoštolům ihned po svém zmrtvýchvstání napsati evangelia, byli by bývali v rozpacích, co z bohatého života a skutků Páně zaznamenati. Když však očití svědkové, apoštolové, umírali pro Krista a věřící toužili mítí zapsané události, potvrzené apoštolskou autoritou, byla pro evangelisty tato práce snazší, protože se již vytvořila ustálená forma katechese, obsahující nejdůležitější slova a skutky Páně. Odtud také ona zvláštní shoda mezi evangeliem sv. Matouše, Marka a Lukáše. (Dokončení.)

Rozhlas.

(Hlídka katolické rozhlasové centrály. Dotazy řiďte na redakci časopisu, která je předá příslušným referentům.)

Říjen:

20. října, pondělí: 16.30—16.45 hod.: Bořivoj Benetka: Franěk J. Vavák.
22. října, středa: 11.00—11.15 hod.: Msgre Em. Žák: Osobnost Ježíšova v listech sv. Pavla.
16.30—16.45 hod. B.: Dr. Bohdan Chudoba: Tragedie v křesťanském umění.
24. října, pátek: 16.30—16.45 hod.: P. Dr. Jan Urban: K hlubinám křesťanského života.
27. října, pondělí: 16.30—16.45 hod.: Z katolického života.
29. října, středa: 11.00—11.15 hod.: J. M. Dr. B. Jarolímek, opat-koadjutor strahovský: Kristus a Církev. (Cyklus.)
16.30—16.45 hod. B.: Dr. L. Gruber: Radost z práce.
31. října, pátek: 16.30—16.45 hod.: Dr. A. Pavelka: Legenda o čase entropickém.

Listopad:

3. listopadu, pondělí: 16.30—16.45 hod.: P. Dr. K. Miklík: Sláva očiště.
5. listopadu, středa: 11.00—11.15 hod.: P. Dr. S. Brait, O. P.: Svátý Karel Borromejský. (Italští světci. V.)
16.30—16.45 hod.: Dr. Leopold Peřich: Obnova mravního řádu v české kultuře.
7. listopadu, pátek: 16.30—16.45 hod.: P. Dr. Jan Urban, OFM.: K hlubinám křesťanského života.
10. listopadu, pondělí: 16.30—16.45 hod.: Z katolického života.
12. listopadu, středa: 11.00—11.15 hod.: Msgre Dr. A. Stříž: Duchovní přednáška.
16.30—16.45 hod. MO.: Dr. Jan Strakoš: Eucharistické tvůrčovství. (II.)
14. listopadu, pátek: 16.30—16.45 hod.: Bořivoj Benetka: Stanislav Vydra.
17. listopadu, pondělí: 16.30—16.45 hod.: Dr. Jindřich Sámal: Sv. Alžběta Duryňská v českém výtvarném umění.
19. listopadu, středa: 11.00—11.45 hod.: Msgre Em. Žák: Osobnost Ježíšova v proudu věků.
16.30—16.45 hod.: Prof. Dr. Jan Bartoš: Spiritualisté z okruhu Březinova.
21. listopadu, pátek: 16.30—16.45 hod.: P. Dr. Jan Urban, OFM.: K hlubinám křesťanského života.
24. listopadu, pondělí: 16.30—16.45 hod.: Z katolického života.
26. listopadu, středa: 11.00—11.15 hod.: Dr. Boh. Jarolímek, O. Praem.: Kristus a Církev. (Cyklus.)
16.30—16.45 hod.: Jan Zahradníček: Přednáška.
28. listopadu, pátek: Dr. Josef Krlín: Přednáška.

*

Případné změny v přednáškách a hodině relací ohlašujeme ve zprávách z katolického života.

Z domova.

DALŠÍ PŘEDNÁŠKY SE SVĚTELNÝMI OBRÁZKY PRO DĚTI.

Vyhověli jsme přání našich zájemců a pořídili jsme pro děti serie obrázků o Kulihráškově. Jde o známé reprodukce obrázků, které vydal nakladatel Voleský v Praze a od něhož jsme získali právo vydati je jako diapasky. Pořídili jsme v celku 11 serií s celkovým

počtem 265 obrázků. Všechny 11 serií i s textem stojí 300 K, mimo poštovného. Některé serie mají schválení ministerstva školství jako pomůcka k vyučování. Jednotlivé serie stojí (mimo poštovného):

	obr.:	cena K:
Kulihrášek s Majdalenkou	31	39.—
Kulihráškův výlet	11	19.—
Kulihrášek mezi hračkami	20	28.—
Kulihrášek mezi zvířátky	10	18.—
Kulihrášek na řemesle	34	42.—
Kulihrášek u čaroděje	31	39.—
Kulihrášek na severní točně	25	33.—
Kulihrášek trosečníkem	20	28.—
Kulihrášek na dně moře	19	27.—
Kulihrášek sportovec	31	39.—
Kulihráškova abeceda *	33	41.—

LITERATURA.

Bohuslav Pernica: Život P. Prokopa Diviše, českého vynálezce. Vydal »Velehrad«, Olomouc. Stran 64, brož. 15 K. — Obsažná informační knížka o českém vynálezci hromosvodu, jeho životě, vědecké práci a o nepochopení a zneužití, jež mu bylo údělem. Lze právem říci, že byl geniem. Vždyť předpověděl i elektrickou žárovku! Kk.

Dr. Josef Gross, biskup litoměřický: Výstup duše k Bohu. Přeložil Josef Tymel. Vydal »Velehrad«, Olomouc, str. 232, brož. 20 K. II. vydání. — Okolnost, že tato příručka duchovního života vychází v krátké době v druhém vydání, dokazuje, že získala zasloužené pozornosti. Svědčí též o tom, že její význam je daleko širší, přesto, že autorem byla určena především pro řeholnice. — Kk.

Dr. Josef Hobzek: České dějepisectví doby barokní a osvícenské. Vyšlo jako 31. svazek sbírky »Prů život« nákladem »Výšehradu« Praha II. Cena 4.50 K. — Přehledný obraz dějepisné tvorby, počínající Pavlem Skálou ze Zhoře a končící Dobrovským, v němž nejvíce místa je věnováno Balbinovi, Bonavent. Pitrovi, Dobnerovi, Voigtovi, Pelclovi a posléze Dobrovskému. K nim řadí se ve výstižném záznamu všichni jejich význační vrstevníci. Přehledná a jasná příručka zejména pro učitele, profesory i pro každého. — Kk.

»Poklady národního umění«, vydávané nakladatelstvím »Výšehrad«, seznamují nás v dalších svazcích, stále stejně pečlivě vypravených a doprovázených pokaždé vhodně volenými reprodukcemi, s palácem Clam-Gallasovským (sv. XXX., z pera Dr. Jiřího Čarka), ve svazku XXX. s perlou stavitelského umění jižních Čech, Zlatokorunským klášterem od Dr. Dobroslava Líbala. Sv. XXXII. obsahuje studii Dr. A. Birnbauumové o Horažďovicích a se středověkou Telčí a jejími památkami nás sblíží se sv. XXXIII., jehož autorem jest Václav Richter. Každý nový svazek »Pokladů« jest opravdu cenným přínosem v památkové literatuře, informující stručně sice, ale výstižně o našich stavitelských skvostech. Jednotlivé svazčky po 7.50 K.

Vlasta Javořícká: Poslední ratolest. Nákladem »Výšehradu« v Praze II. Str. 164, brož. 28 K, váz. 40 K. — V druhém vydání vychází práce oblíbené autorky o Vojtěšce, poslední ratolesti rodu Peřinova, donucené vzít si hrubce a pijana Lukého, ač miluje Jarku Smetanu, kominíka. Lucký jest později zavražděn a podezření padne na Smetanu, který je také odsouzen. Když si odpýkal trest a vrátil se z vězení domů, nalezne se pravý vrah — starý hajný. Potom již nic pozdnímu štěstí Jarky a Vojtěšky nebrání. — Kk.

Herman Melville: Bílá velryba. Pro mládež zpracoval Karel Vach. S obrázky Antonína Machourka. Str. 168, brož. 28, váz. 38 K. Vydal »Výšehrad«, Praha. — Román o lovecké výpravě loď Pequodu na bílou velrybu »Moby Dick«, poznamenávši v boji trvale kapitána Achaba, jemuž kdysi rozdrtila nohu. Výprava končí smrtí kapitánovou a zkázou lodi. Zajímavé líčení života na velrybářské lodi, příhod a konečného střetnutí s velrybou. — Kk.

Wilhelm Matthiessen: Hadrová Lizinka. Nákladem »Výšehradu« v Praze II. Přeložil Otto F. Babler. S obrázky Frant. Loehra. Str. 132, brož. 28, váz. 39 K. — Roztomilé vyprávění o prastaré panence Matylčiny babičky, která projde rukama cikánů a dostane se i k vetešníkovi, od něhož se vrátí zase k Matylce. Příběhy panenčiny zaujmou malé i velké čtenáře. — Kk.

Raffaella Calzini: V zajetí hor. Tragický život slavného krajináře G. Segantiniho. Z italského přeložila Bohdana Malá. Str. 401, brož. 63, váz. 75 K. Nákladem »Výšehradu« v Praze II.

Je to román o životě malíře-samouka od jeho chlapeckých let, plných bída a ústrků, přes léta ztrávená na malířské akademii, až po sňatek s dcerou jeho mecenáše. Oženiv se, usadil se posléze s rodinou ve švýcarských Alpách. Denně putoval na horské vrcholky, kde tvořil svá díla. V románě není vylíčen jenom život malířův, ale i ruch Milána, život na horách a tamní prostředí. — Čtyři obrazové přílohy — ukázky Segantiniho tvorby — dobře do líčení zapadají. — Kk.

Peter Dörfli: **Dokud žila mamička.** Příběhy z dětství. Přeložila J. Vobrubová-Koutecká. II. vydání. Stran 306, brož. 48, váz. 60 K. Nákladem »Vyšehrad«. — Autor je katolický kněz, doktor theologie a nyní správce jednoho mnichovského sirotčince. Život na rodném statku ve Švábsku, ve vsi, radosti venkovského života i jeho bolesti, vše to ožívuje ve vzpomínkách v této knize, napsané z vděčnosti za šťastné a radostné dětství. — Kk.

Bernt von Heiseler: **Dobry svět.** Román. Přeložili Fr. a O. Pastorovi. V knižnici »Z domova a světa« vydalo nakladatelství »Vyšehrad«, Praha II. Str. 288, brož. 42 K, váz. 55 K. — »Dobry svět« je kdesi v Tyrolsku, na samotě selské usedlosti »Zimní chalupě«, a ústřední postavou románu mladý Tomáš se svou láskou k dceři jeho pěstounů. Vedlejší potavy a děje vytvářejí obraz dobrého světa, kde lidé pracují, milují i strádají, vše v ovzduší rodové spolutnosti. — Kk.

»Německy v obrazech«. Obrazová metoda jazykového studia od prvních počátků až k úplné dokonalosti. Zpracoval docent Dr. R. Jirko v s k ý. 1.200 obrázků prof. J. Brožovského. Nákladem Kropáče a Kucharského v Praze. 352 stran. Cena váz. 39 K.

Misijní koutek.

Bůh pomůže.

V čínské vesničce poblíž Shantung žijí jen chudí lidé. Je to poznat jednak na jejich chudých domečcích, jednak na velkém množství dětí všude poskakujících. Matky i děti dělají z bobů zvláštní druh syra a otec pak prodává jejich výrobek po vesnicích. Některé rodiny jsou již křesťanské; obyčejně je pokřtěna matka a děti, ale otec jest ještě pohanem. Tito chudáci by chtěli býti alespoň poněkud bohatí, chtěli by také někdy jísti lepší jídla. Ale jak si to mohou dovolit? Svou pomoc vidí jen v ďáblu a ve svých bůžcích. Proto jim obětují kadidlo, padají před jejich sochami na zem, přilepují průpovědi na dveře... A jak se chovají křesťané? Byli teprve nedávno pokřtěni, vyrostli v pohanské víře a pevně rostli s pohanskými zvyky. Při křtu svatém se sice odřekli ďábla, ale později pokušení je přemohlo.

Misionář vypráví, že se již všichni jeho předchůdci snažili vymýtit toto zlo, ale ďábel se nedá tak lehce přemoci. I on jako jeho předchůdci, neváhal se postaviti k boji. Ohlásil svůj příchod do vesnice a katechetka ho vedla od rodiny k rodině. Šel jen do domů křesťanů. Kam přišel, všude mohl viděti na zdi nezaprášená místa, kde ještě před několika minutami visel obraz nějakého bůžka. Co měl dělat? Vyčítati nemělo smyslu, proto pravil vždy žertovně: »Ach, zde ještě vládne také ďábel! Dnes ho chceme zahnat na útěk!« pak promluvil několik přílehavých slov, aby již nechal pohanství, a vybídl je, aby prosili

pravého Boha o pomoc, kterému slouží. Posvětil jejich příbytky, oni odstranili vše pohanské a zavěsili na čelné místo kříž. Misionář z toho poznal, že vychovati pohany ke křesťanskému životu nejde několika kázáními, zvláště tam, kde jsou příslušníci rodin pohané. (»Ignis Seraphicus.«)

»Maličkosti« ze života tibetských misionářů. Misionář P. Pezous, přepadený na misijní cestě v horách, vypravuje: Byl jsem poněkud překvapen, spatřiv na sebe namířené revolvery tří lupičů. Čtvrtý prohledával moje kapsy, »ulehčil« mi o hodinky, potom mne svlékl z pláště, kabátu a vesty; ponechal mi jen kalhoty a košili. Náš přenosný koš byl rovněž důkladně »vyprázdněn«. Lupiči nám z milosti ponechali jen libru rýže, ač můj doprovod čítal dvanáct osob. O vše oloupení musili jsme druhého dne ráno nastoupiti cestu do nejbližšího místa K-ui-yong, kde se nás ujal starý známý Tibeťan a pohostil nás brambory s máslem a čajem. (Fides.)

Noví dělníci Páně. V březnu posvětil apoštolský vikář v Loyangu Msgr Bassi prvé tři domorodé žáky svého semináře na kněze. Rádost věřících, kteří přispěchali ke slavnosti, byla veliká. Ještě větší nával a radost katolíků byla druhého dne, kdy novosvěcenci měli v biskupské katedrále svoji primici. Bylo přítomno i mnoho pohanů. Křesťané donesli novým dělníkům na vinici Páně četné dary. V promluva byla vyzvednuta katolicita Církve, která umožňuje všem národům vychovati kněze pro službu oltáře. (Fides.)

I v jiných krajích rostou řady domorodého kněžstva. Seminář apoštolského vikariátu v Kityangu vyslal nedávno do misijní práce šest nových kněží. Ve vikariátě působí již 30 domorodých misionářů. (Fides.)

Newmanův klub v Šanghaji byl na podnět P. Philippse T. J. ustaven na státní universitě. Je to prvý studentský klub v Číně. (Fides.)

Arcibiskup hostem maharadzy. »Dasra« je každoroční veliká národní slavnost v Myosre. Letos byl na ni tamním maharadžou pozván i madraský arcibiskup, který po dobu slavnosti byl hostem vlády. (Fides.)

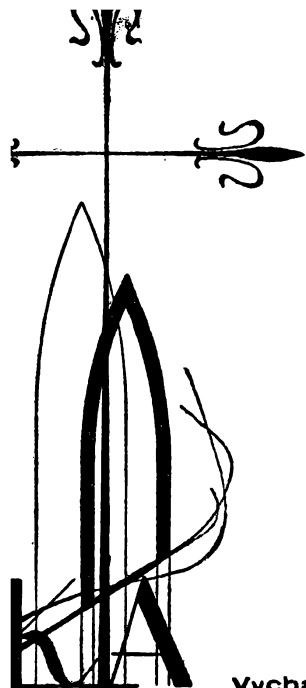
Čínská rodina ve službách Církve. V dubnu letošního roku zemřela v Peking u sestry Judita Sung, řeholnice kongregace fran-tiškánských misijních sester Panny Marie. Pocházela z hluboce věřící mongolské rodiny. Její tři sestry jsou rovněž řeholnicemi, jeden bratr je knězem a jeden studuje bohosloví, kdežto jiný bratr působí jako vyhledávaný lékař v ústřední pekinské nemocnici. (Fides.)

Ze Somálska. Z náboženského hlediska je Somálsko typickou zemí mohamedánskou. Z 350.000 obyvatel, obývajících hlavně mořské pobřeží a roztroušených po údolích této nehostinné země, je pouze 500 katolíků. Toto území je pod pravomocí apoštolského vikariátu arabského. První Mše svatá byla v Somálsku sloužena v Berbeře na den sv. Františka z Assisi 4. října 1892. Tam také misijní sestry založily dva sirotčince pro hochy a dívky. R. 1905 byla v Shimdiraleh vystavěna misijní residence a opět dva sirotčince, ale za pět let byli misionáři vládou vypovězeni ze země. Byl jim dovolen jednou do roka dvouměsíční pobyt v zemi, aby mohli posloužiti katolíkům v jejich duchovních potřebách. Tím si lze vysvětliti nepatrný počet katolíků v této zemi. (Ignis Seraphicus.)

Dobrovolné příspěvky na vydávání časopisu jsou vítány a budou, pokud si to dárcé výslovně nezakáže, kvitovány.

VYCHÁZÍ S CÍRKEVNÍM SCHVÁLENÍM.

Vlastním nákladem Svatováclavské Ligy v Praze IV., Hradčanské náměstí číslo 8. - Redakce a administrace tamtéž. - Vychází 1. a 15. každého měsíce kromě července a srpna. - Redakční uzávěrka 5. a 20. každého měsíce. - Cena jednotlivého čísla 50 hal. Předplatné na celý rok i s poštovní zásilkou 10 K. - Číslo pošt. spojitelný Praha 208.401, čís. telefonu 617-70. - Řídí redakční kruh. - Odpovědný redaktor Josef Kozák, Praha. - Používání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů pod čís. 15.206/VII. ze dne 18. ledna 1936. Dohledací pošt. úřad Praha 11. - Vytiskla kniht. J. Bartl nást., Praha VII., Goethova 14. Telefon 714-19.

KATOLÍK

Líst Svazu katolických mužů a Katolické akce

Vychází čtrnáctidenně. — Ročník VI. (XXIII.) — V Praze dne 1. listopadu 1941,

č. 17

Ať žije Kristus Král!

Tato slova zněla se rtů mexických a španělských mučedníků, když hrdinně kráčeli vstříc smrti a musí se ozývat v každém lidském srdci, které plane láskou k Ukřižovanému, jenž jako člověk byl povýšen na trůn kříže a na něm v strašných mukách dokonán. Nezemřel však na věky, ale třetího dne Svou božskou mocí slavně vyšel z hrobu jako vítěz nad smrtí, jako Král králů.

Úcta ke Kristu jako králi není úctou uměle vyvolanou, není novou, je to úcta, kterou vzdávalo lidstvo Spasiteli od ranních červánků křesťanství. Vždyť On sám se zjevil lidstvu jako král, po prvé, když jako novorozené dítě přijal hold Svatých Tří Králů z východní země a po druhé, když před Svou smrtí stanul před římským místodržícím, Pilátem. Současný tehdejší svět žil a myslil jen čistě pozemsky, proto i Pilát měl za to, že mu byl vydán člověk, který se činil pozemským králem, který usiloval o moc tohoto světa. Proto se Spasitele ptal, za jakého krále se vydává. Na tuto otázku dostal však jasnou a určitou odpověď: »Království mé není z tohoto světa. Kdyby z toho světa bylo království mé, služebníci moji bránili by, abych nebyl vydán, ale království mé není odtud.« Tato odpověď byla pro Piláta neslýchanou, nemohl ji pochopiti — jako i my často nechápeme pravé své poslání v království Kristově. Proto se ptal znovu: »Tedy králem jsi Ty?« A tu Spasitel prohlásil se všim důrazem i pro budoucí věky: »Ano, já jsem král. Já jsem se k tomu narodil a proto jsem přišel na svět, abych vydal svědectví pravdě. Každý, kdo je z pravdy, slyší hlas můj.«

Pochybovačný Říman chtěl ještě vědět, co je pravda, a proto dal Spasiteli tuto otázku. Ten však neodpověděl, neboť by musel opakovati vše, co při Svém veřejném vystoupení hlásal. I toto mlčení bylo odpovědí, neboť odpověď na otázku, co je pravda, dal Kristus již ve slovech: »Každý, kdo je z pravdy, slyší hlas můj.« V nich bylo obsaženo prohlášení: Já, Král v Božím království, sám jsem pravda; vše, co jsem učil a hlásal, toť ona pravda, po které se ptáš. Kdybys byl naslouchal mým slovům a dobře si je v paměť vštípil, byl bys z pravdy a nekladl bys více zbytečnou otázku.

»Já jsem Král«, znělo jasně ze Spasitelových úst. Pro hmotafský svět, jehož reprezentantem byl Pilát, bylo toto prohlášení Páně ovšem bezcenné, nepochopitelné, neboť bylo učiněno v největším ponížení, když Bůh v lidské podobě stál před mocným Římanem zalit krvavým potem a krví z ran od svých mučitelů. Pilát a s ním všichni jeho současníci nevěřili, byli skeptiky a proto ještě na kříž dali Spasiteli nápis, jako by byl králem tohoto světa. Než však uběhly tři dny, ukázal Kristus celému světu pravou podstatu Svého královského majestátu. Způsobil zázrak, nad kterým užasl celý svět, jemuž nebylo a nebude na tomto světě rovna. V záři a jasu slavného Zmrtvýchvstání Páně udeřila mocně v srdce všech lidí dobré vůle slova: »Ano, já jsem Král«, neboť byla potvrzena skutkem, prokazujícím božskou moc Toho, který je pronesl. Všemu slovu, vší pravdě, jež vyšla z úst Spasitelových, byla dána svrchovaná koruna tím, že tělo, jež nahé na kříži viselo, v slunci a slávě se

Všemohoucí, věčný Bože, jenž jsi chtěl v milovaném Synu Svém, Králi veškerenstva, všecko znovu vzdělati, uděl milostivě, aby všechny čeledi národů, rozdvojené ranou hříchu, poddaly se Jeho přeladné vládě. Jenž s Tebou žije a kraluje v jednotě Ducha Svatého, Bůh po všecky věky věkův. Amen.

Modlitba (collecta) o svátku Pána našeho Ježíše Krista Krále.

zastkvělo, když z hrobu vyšel opět živý Král králů, všemohoucí Bůh sám. Tento Král přišel na svět, aby kraloval v srdcích všech věrných dítek Božích, aby je jako dobrý Pastýř vedl do království věčného milování a blaženosti. On nejen kraloval, ale i předrahy Svůj život dal za naši spásu. Jak bychom tedy neměli vděčně a pokorně volati: Ať žije Kristus Král! Křišťan.

P. Dr. Jan Urban, O. F. M.:

Povaha duševních vlastností.

(Kurs duchovního života, XV.)

Začal bych již rád s návodem k vyšším a krásnějším stupňům cesty k Bohu, ale propadl bych onomu příliš lidskému nebezpečí, stavěti pro nedočkavost budovu na nepevných základech. Jde-li nám opravdu o skutečný postup na naší cestě, napadne nás po úvaze o křivých a dobrých vlastnostech spíše otázka: Jak se jich zbavíme, nebo, jak se k nim dostaneme, — nežli netrpělivá zvědavost, jak vypadá tajemství duchovního žití ve svých vyšších stránkách. Ačkoliv jsme si již řekli jeden z nejhlavnějších prostředků, — tak silný, jako na druhé straně příjemný, totiž radu k volbě a prožívání tajemství duše, — přece zde musíme ještě čeliti určité nejasnosti, dnes vládnoucí, o vlastní povaze duševních vlastností.

Ve vědecké i populární literatuře vládne dnes o lidských vlastnostech přesvědčení, že jsou nutnými výsledky vrozených nebo získaných příčin, tkvících v lidském organismu. Jde tu o náklonnosti ke hněvu, nestřídmosti, sexuální výstřelkům, povýšenosti, závisti, méněcennosti a konečně o všechny, které se dají v těchto nějak najíti. Vzniklo by z toho přesvědčení, že jest tedy prostě nemožno o zbavití se nějaké vlastnosti, nebo jen cestou léčebnou, a to léčbou lidského organismu. Toto mínění je tak rozšířeno, že jest i u věřících lidí běžnou odpovědí: Mám takovou povahu, nedá se nic dělati. — Než zde nutno připo-

menouti velmi důrazně, že běžné výroky netvoří vždy ověřená skutečnost, nýbrž také obecná snaha lidské slabosti, vyhnouti se obtížím a ulehčiti si lacinou odpovědí těžší řešení. Tedy běžné rčení není důkazem pravdy, o čemž v našem případě ostatně svědčí i celé zařízení lidského života, výchovy a soudnictví, které ukazují, že rozum lidský ví, že se dá špatným vlastnostem čeliti buď výchovou povahy nebo odstrašujícím zadostiučiněním.

Všimneme-li si zdůvodnění tohoto mínění, najdeme je i v odborných lékařských spisech, právě tak jako v dílech vychovatelských. Stojí-li tyto spisy dnes na psychoanalytických základech nebo hledá-li moderní psychotherapie příčiny a zdroje psychických úchylek jen v somatické stránce člověka, jak se postavíme s katolického hlediska mravního a duchovního k těmto principům? Pro ty, kteří by neměli z řečených výrazů dosti jasnou představu, oč jde, řeknu totéž jinak: Tázáte-li se lékaře, jak se zbavití určité duševní poruchy, odpoví vám někdy, že jest buď vrozená či zděděná, nebo že jest získaná. Jde-li o vrozenou, že jest léčení velmi beznadějně, jde-li o získanou, nastoupí určitou cestu léčení pomocí různých method, — na př. rozbořem, hypnosou vnučenými představami, asociací a pod.*) Všechny pak mají to společné, že hledají celou, — a to zdůrazňuji, — celou příčinu duševní nemoci v tělesné stránce člověka.

Co k tomu řekneme, když zde jednáme o nutnosti změny duševních vlastností, odporujících duchu Kristovu? Nemyslete, že se musíme postaviti proti celému tomuto způsobu nazírání na člověka! Ba naopak! Použijeme jich velmi vděčně a sami zdůrazníme získané zkušenosti do značné míry.

Avšak řekneme k tomu jasné kritické doplnění: Přítomný stav lékařství a snad i vychovatelství bere v úvahu jako celou skutečnost lidské tělo. Mluví-li o duši, o psychogenních zjevech a pod., nemyslí tím

*) Dr. L. Mayer, Die Psychotherapie des praktischen Arztes, München-Berlin, 1939.

Ač zemřeli, ještě mluví...

(Nápis na vyšehradském Slavínu.)

Nekonečná řada náhrobků, malých i velkých, vystupuje v dušičkovém týdnu ze stínu odloučené samoty Vyšehradu a stává se cílem návštěv, úvah a — modliteb. Mrtvá jména ožijí více než kdy jindy v paměti živých — podzimní květy přidávají rovům citovou náladu snivé melancholie.

Znavení příkrým výstupem, rozhlížíme se s akropole dlouhým pohledem. Gotické věže stověžatého města pronikají zamlženým obzorem jako kamenné ruce, sepnuté k ustavičné modlitbě. Bílý chomáč par, který se sráží již brzo v odpoledních hodinách v šedivou mlhu, propůjčuje všem věcem nádech neurčitosti. Hluboko pod námi proudí Vltava jako ostrážitá patronka města. Stále věrná, tiše plynoucí, obepíná svými rameny město v širokém půlkruhu. Život se rodí a probíhá po jejích březích, oblouky mostů shlížejí se vážně v plynoucím zrcadle a světcovy hvězdy na starobylém mostě září za měsíčních nocí stejně jasně, jako před staletími...! Mnoho vody uplynulo od té doby písečným korytem, mnoho podzimů zaválo až sem k mlčenlivému světcu vůni voskovic a hřbitovního kvítí se všech čtyř světových stran. Zdá se, jako by si mystické ruce vyměňovaly navzájem smuteční pozdravy od Vyšehradu k Bubenči, od břevnovského hřbitova k Olšanům; všude v těchto dnech zapálilo

křesťanské milosrdenství žertvy modliteb za duše těch, kteří odpočívají ve stínu pokoje...

Hluboké ticho ruší jen kroky návštěvníků, písek skřípe pod nohama a zařezává se v náš sluch. Na staroslavné basilice odbíjejí právě hodiny. Překročujeme práh hřbitova, projdeme železnou brankou a staneme na svatém poli. Země je tu posvěcena tělesnými ostatky tak četných a významných lidí; našli zde poslední odpočinek po vysilujícím životním zápase. Smrt zastavila tep jejich srdce, ale neuhaslila ohnivé stopy geniálních myšlenek, plánů, vynálezů, zavřela jejich ústa, ale duch žije, — oni zemřeli, aby k nám dále hovořili svým dílem...!

Mohutná symfonie plnosti života se všemi sonatami radosti i žalu, zaznívá k nám od hrobu Antonína Dvořáka. Přímo našeho srdce dotknou se vážné melodie Bedřicha Smetany, snícího svůj sen na druhé straně hřbitůvky. Mezi nimi našel své místo i Zdeněk Fibich. Skláníme se v pohnutí nad hroby mistrů naší klasické hudby, kteří proslavili národ v celém světě.

Z vynikajících dělníků dláta a štětce odpočívá na Vyšehradě J. Štursa, J. V. Myslbek, M. Aleš, V. Hynais. Kromě Alše jsou všichni uloženi ve Slavíně; k nim se bratrsky připojují Jaroslav Hilbert a jeho bratr Kamil, pokračovatel a budovatel svatovítského domu.

Vyšehradská basilika stojí nade všemi známými i neznámými rovy jako mocná opora a zástita. Její základy vyrůstají k nebi z těžce posvěcené země, lomené

to, čemu my říkáme duše. Myslí tím souhrn fyziologických příčin a účinků, tvořících povahu toho kterého jedince. To vše jest však jen a jen tělesná stránka člověka. A v jejím okruhu se děje i celá léčba. Nuže, křesťanská psychologie ví, že tělo jest jedna stránka člověka, ale že jest v něm i ještě d u c h o v á, nehmotná podstata, d u š e. A zná zcela přesně a nikoli snad jen theoreticky, ale velmi kriticky experimentálně poměr těchto dvou stránek člověka. Praví: Člověk se skládá z tělesné a duchové části. Obě tvoří j e d n u dokonalou podstatu lidské bytosti, a mají k sobě pevný poměr: Tělo jest nástrojem, duše jest původcem života i činnosti. Duše nemůže býti nemocná. Duše jest vždy a u každého člověka zdravá. Tělo může být a bývá nemocno. Je tomu jako u hudebníka. K dokonalé hudbě je třeba dokonalého umělce a dokonalého nástroje. Je-li nástroj špatný, porouchaný, hraje umělec stejně dobře, ale hudba, jakožto výsledek z obojího, je méně dokonalá. Tímto poznáním je teprve jasně vysvětlen vlastní původ duševních nemocí. Ale nutno rozlišovati, co jest pak nemocí a co jest vadou mravní. Hleďte: nastane-li skutečná organická nebo funkční porucha, dostaví se skutečná nemoc. Člověk dělá něco, zač nemůže, neboť duše má porouchaný nástroj. Jenže dnes se nazývá nemocí, co není nemocí, co jest mravní vadou, která se dá a má odstraniti vůlí, nikoli tělesnou léčbou. Zde bychom vydávali za nemoc, co jest vinou. Řekne-li se, že mají i mnohé mravní vady své příčiny v tělesné poruše, pravíme, že je tomu tak, ale že není nutno zbaviti hned člověka celé odpovědnosti, nýbrž že se můžeme a musíme dívat na jeho stav jako na umělce, který má sice špatný nástroj, ale když to ví, musí se snažiti přemoci tuto vadu zvýšením mravní vůle. Což nehrál slavný Paganini na jedné struně, když mu jedna po druhé při koncertu praskala? Zvýšil své umění, svou snahu! Chceme tím říci asi toto: Kdo vidí c e l o u příčinu lidských vlastností jen v tělesné stránce lidské, nemá ovšem jiné pomoci, než léčiti ji jen v ní samé a považovati i duši za nemoc-

oblouky spínají svá mocná ramena k smírné modlitbě, štíhlé věže jsou zvonice milosrdenství. V jejím stínu, hosticím Krále všech králů, spí se sladce všem spravedlivým. Neboť duše, zbavena hmoty, poznává plně Jeho Božství, které živým zůstává utajeno ve způsobách chleba a vína. Rozum se vzdává závratnému tajemství posmrtného života; ti mrtví kolem již je znají. Ale ani nyní nejsou vyloučeni z našeho společenství, ze společenství všech lidí. Žijí v našich myšlenkách, činech, pomáhají nám uskutečňovati své nedokončené dílo, mluví k celému potomstvu svým nesmrtelným odkazem!

»Národu svému přeji, aby nikdy nespouštěl se snah křesťanských.« . Tato slova závěti vyvstanou v naší mysli, když kráčíme kolem náhrobku zetě Otce národa Dra Františka Ladislava Riegra, vedle něhož stojí Svatopluk Čech jako věrný strážce pokladnice jazyka a nabízí nám bohatou literární žej, jak vzklíčila a vzrostla ze semene lásky k rodné hroudě. Nejstarší generaci obrozeneckou zastupují hroby V. B. Nebeského, Bol. Jablonského; zde odpočívají i vědci Jan Ev. Purkyně, J. Sv. Pressl. Kolem hrobu pěvce Máje, Karla Hynka Máchy, blížíme se k náhrobku V. B. Třebízského. Dostáváme se tak do horní části hřbitova, jehož půdě bylo svěřeno bdíti nad ostatky nejzasloužilejších vlastenců. Sní tu svůj věčný sen Božena Němcová, po jejím boku odpočívá »pootavský slavík« A. Heyduk a Jan Neruda, vyzpívávši všechnu svoji lásku k rodné matce a k zemi. Jeho prů-

MŠE SVATÁ - OBĚŤ NEJSVĚTĚJŠÍ.

Mše svatá byla hořčičným semenem, z něhož vzrostla celá katolická liturgie. Křesťanská liturgie splnila svůj úkol uspořádáním mystické oběti Mše svaté a sama se soustředila okolo Mše svaté. Oběť je hlavním dílem církevní bohoocty, obsahující a soustřeďující v sobě všechny roztroušené síly. Oběť Mše svaté — píše M. Desloge — jest nejdokonalejší úkon křesťanské liturgie, a Církev, božsky inspirována, myslí, že nemůže více doporučiti vznešenost ostatních obřadů, než když je koná v těsné souvislosti s velkým tajemstvím oltáře. Projděte stránky pontifikálu (obřadní knihy biskupské) a poznáte úmysl Církve věnovati úctu svátostem a obřadům hodným úcty tím, že je spojuje se Mší svatou. Mše svatá sama o sobě — píše Otec Lafontaine — spojuje celou liturgii. Ještě dnes ji ovládá a vše ostatní má vztah k ní. — Konati liturgii znamenalo dříve tolik, co náš výraz sloužití Mši svatou.

Dom Caspar Lefebvre O. S. B.: »Základy liturgie«.

*

HOMINIS SUPERNE CONDITOR.

Ó Tvůrce lidstva přesvatý,
jenž všecko řídíš mocí svou,
ty kážeš zemi vydati
rod plazů a zvěř všelikou.

I velká těla zvířat těch,
jež oživil jsi slovem svým,
by byla, Bože, v dobách všech,
vždy podrobena sluhům tvým.

Vzdal od nás, co nás vzněcuje,
co k smyslnosti pohání,
ať už se v mravy vplízuje,
či vniká v naše konání.

Slast v odměnu nám věčnou dej
a hojnost všech svých milostí,
i svárů pouta přetrhej
a utuž pouta svornosti.

To dopřej, Otče přesvatý,
i Synu téže podstaty,
i s Duchem, který těší nás,
s nímž kralujete v každý čas. Amen.

Hymnus nešporní v pátek.

Přeložil P. Josef Skrášek.

*

Církevní hodinky jsou předním pramenem křesťanského života. Kéž by všichni věřící pili z tohoto pramene, kéž by mnohé části církevních hodinek byly jejich soukromou pobožností! Kéž by se jejich ranní a večerní modlitba blížila pokud možno nejvíce hodině první a doplňku, jež jsou v pravém slova smyslu církevní modlitbou ranní a večerní. Kéž by všichni v těch místech, kde je to možno, se účastnili zpívaných nešpor v neděli nebo kompletáře (doplňku) s požehnáním. Vždyť Bůh rád slyší a vyslyší hlas své nevěsty-Církve!

»Základy liturgie.«

Doba sice přidělá oltářní Oběť krásným rouchem obřadů, ale základní prvky oběti Nového zákona byly a jsou vždy stejné: je to stále obnovování poslední večeře a tajemné pokračování v oběti na kříži, kterou Kristus zachránil lidstvo a smířil je se svým Otcem.

Dacík: Bůh ve svátostech.

nou, protože považuje duši jen za hmotný souhrn všech vlastností těla. Kdežto ten, kdo ví ještě o duši jakožto samostatném, podstatném činiteli, může při určitých úchylnkách říci: Jest pravda, tato vada jest vrozená, jest získaná a jest tedy patologickým zjevem. Ale mohu na ni působiti tím činitelem, který zde jest a který jest zdravý, totiž duší, výchovou, silou duše. Zde nastupuje naše zkušenost, o které právě zástupci prvních method nemají potuchy! Nemají potuchy o její síle, a proto také ani nevěří, že jest možno to, co oni mají za nemožné. Ale existuje-li určitý fakt, není možno tvrditi, že je nemožný. Ale v čem je příčina nedorozumění? Že lidé, kteří chodí ke zpovědnici, nechodí právě k lékařům s těmito svými obtížemi a proto ani lékaři nemohou zjišťiti skutečnosti, které tedy prostě zamítnou.

A tím jsem u odpovědi, jak se zbaviti křivých, duchu Páně odporujících vlastností. Máme k tomu dvojí zdroj: Jest to jednak vlastní přirozená síla již zmíněné mravní vůle, jest tu však ještě druhý účinný zdroj, který Bůh přidává jako svůj, nad naši přirozenost a naše nároky povznesený dar, jest to síla Jeho milosti. Spojíme-li tyto dva zdroje síly v jedno, není duševní vlastnosti, není návyku, který by se nemohl při vytrvalé a zbožné snaze změnit v dokonalou ctnost, v krásu křesťanské podoby.

A tu jsme u tajemství, které jest známé i neznámé, o němž pojednáme příště. Kéž vás dnešní úvaha posílí ke statečnému rozhodnutí, že výmluva na povahu a zvyky nebude překážkou naší cestě za Kristem Spasitelem.

Dr. Antonín Stříž

Zkouška v ráji.

Adam, první člověk, stvořený přímo od Boha a vybavený vzácnými dary na duchu i na těle, pozoroval, že mezi živočichy rajskými je vždy více jedinců téhož druhu, i hledal bytosti podobné sobě, s níž by

bojnější a šťastnější druh Vítězslav Hálek, spolu s ostatními: Quisem, Zákřešem, Markem, Svátkem, našli zde také místo společného odpočinku.

Na památné desce Slavína jsou vyryta, kromě již vzpomnutých, ještě tato jména spisovatelů, umělců a vědců: Klecanda, Klášterský, Zeyer, Sládek, Vrchlický, Svobodová, Destinová, W W Tomek! Jak tento — poslední vzpomnutý učenec — miloval svoji Prahu! Celá jeho obsáhlá, mnohohlátná kronika je založena na důkladných studiích, údaje ze současné doby sám si ověřoval. Při kreslení plánků města, sám na kroky odměřoval potřebné vzdálenosti...! A Julius Zeyer, tento veliký ctitel Panny Marie! Čtete jeho Mariánskou zahradu a poznáte, jakou láskou zahořelo k Bohorodičce toto dětinné srdce velkého básníka. Zde složil znavené údy; po tolika zklamáních rodná půda dovede dopřát nejvíce klidu i světoběžnický tékavému oběť Jana Marie Plojhara...

Postojíme ještě chvíli mezi kamennými hrobkami i prostými hroby; zde mezi mrtvými uvědomíme si spojitost a účelnost práce jejich s naší. U nich jest začátek, my jsme pokračování! Příbuznost jejich snah, shoda myšlenek a tlukot srdce za stejnými ideály, naplňuje naši duši i srdce harmonickým ohlasem.

Sero houstne. Mrtví mlčí, ale jejich mlčení zavazuje! Máme se k odchodu, ohlédneme se ještě jedenkrát; z podzimního soumraku prozařují zlatá písmena na prűčelí Slavína: »Kdo ve mne věří, nezemře na věky!«

V. Z.

se sdílel o své poznatky a radosti. Snil o ní, toužil po ní. Bůh mohl tuto lidskou bytost stvořiti hned s Adamem, ale chtěl, aby v Adamovi se zrodila tato myšlenka a aby zatoužil po jejím uskutečnění. Vždyť větší radost nám lidem působí, dostane-li se nám znenadání toho, co jsme pohřešovali a po čem silně toužíme, a také si více takového daru vážíme.

Ve zprávě o stvoření se praví: »I seslal Bůh na Adama tvrdý spánek.« Nebyl to obyčejný spánek, tento sen zvláště seslaný od Boha. A je zajímavé, že starý řecký překlad Septanta klade zde slovo »ekstasis«. Tedy spánek ekstatický, v němž snad Adamovi bylo dáno poznati, jak Bůh splňuje jeho touhu, jeho sen, a z prvků jeho vlastní bytosti, z krve jeho srdce tvoří mu žádoucí družku. Ke vzniku první ženy měla tedy spolupůsobiti i touha a láska Adamova. Nepokládejme za nemožné toto vytvoření první ženy z těla Adamova. Což není vznik každého života div Boží moudrosti a moci? A byl Bůh omezen ve volbě způsobu? Křesťanská víra nám káže uznati »vytvoření první ženy z prvního člověka«, jak výslovně rozhodla Biblická komise římská dne 30. června 1909. Dlužno ovšem vyloučiti dětské představy něčeho násilného při tomto tvůrčím konu. Pro Adama to bylo jistě spojeno s pocity líbezného snu.

Nevíme, jak dlouho trval Adamův spánek. Byla-li Eva stvořena jako dítě, mohl spánek trvati tak dlouho, až tělo Evy, přibírajíc živné látky připravené od Boha, rychlým vývojem plně vyspělo.

Jak pohádkové bylo probuzení Adamovo! Procitnuv, uzřel před sebou ideální splnění svého snu — kouzlo skutečnosti daleko předstihovalo jeho vidiny! Byla to bytost překrásná a její tvář prozařovala duše naplněná milostí. S jakým radostným údivem, s jakou láskou na sebe patřili! Poznávali a cítili, že náležejí k sobě, vždyť byli z téže krve. V prvním zanícení lásky však jejich duše se povznášely s vroucí vděčností k Tomu, jenž je tímto blahem obdařil, k Bohu. A láskyplný Tvůrce jim projevil svou otcovskou blahovůli: svým požehnáním upevnil navždy jejich manželský svazek a v nich požehnal všem, kdož skrze ně budou povoláni k životu.

Jakým blahem oplývali tito šťastní obyvatelé ráje, když si mohli sdíleti své dojmy z přírody, v níž každý kvítek se na ně usmíval, stromoví jim tvořilo slavo-brány, z tisícerych hrdel ptačích se linuly k jejich sluchu líbezné melodie a zvířátka kolem nich laškovala a projevovala jim svou přichylnost!

Při své mimořádné vlité bystrosti si jistě brzy vytvořili mluvu, sladkou, zpěvnou, dokonalou. Tato mluva byla stále plna projevů chvály a vděčnosti k Bohu, jenž je veškerým blahem zahrnoval.

Rajští snoubenci požívali plně svobodu. Ale měli býti podrobeni zkoušce, aby si zasloužili blaha neskonale vyššího, ráje nebeského s přímým patřením na Boha. Veškerá země jim byla dána k užívání, ale výsostné právo na ni náleželo Bohu. To bylo vyjádřeno výhradou, kterou Bůh slavnostně prohlásil. Měli přinést oběť poslušnosti.

Mnoha lidem chladného rozumu se zdá celá ta zkouška, jejímž předmětem bylo ovoce zapověděného stromu, prvkem pohádkovým. Na takové maličkosti že by měl záviseti osud člověka? A dokonce celé lidské pokolení že by mělo býti pro takový poklesek stíženo hroznou záplavou béd? To se zdá nerozumné a nespravedlivé. Ale přece je v dějinách s dostatek příkladů, kde malá chyba měla v zápětí tragické následky a často se dočítáme, jak zdánlivě nepatrným uchýlením od příslušného řádu bývají zavíněny hrozné pohromy. V dramatické tvorbě kul-

turních národů tragický moment tkví často právě v tom, že nebyla splněna podmínka velmi snadná, na níž záviselo žádoucí blaho. Ve Wagnerově »Lohengrinu« pouhá zvědavá otázka, k níž nemělo dojít, mění rázem štěstí ve smutek. V opeře Vítězslava Nováka »Dědův odkaz« jen stébem uhodí Jano Silvanu a hořce pyká za svou neprozřetelnost. Tedy psychologie uznává význam takových imponderabilií.

Zkouška uložená našim prarodičům v ráji byla sice vázána na předmět nepatrný, ale porušení zákazu nebylo nepatrným přestupkem. Že provinění bylo nadmíru těžké, vyplývá z četných přitěžujících okolností:

Předně byl to jediný pozitivní příkaz prvním lidem uložený. Tedy zasluhoval co největší pozornosti. — 2. Šlo o věc velmi snadnou. Adam a Eva ve stavu prvotní dokonalosti nepodléhali ještě vášním, jež by jim byly kalily mysl a oslabovaly svobodu vůle.

Mimo to zákon jim byl stanoven a vyhlášen přímo samým Bohem, a to ve chvíli, kdy jim vrchovatě projevily svou dobrotu a štědrost.

Závažnost zákona se poznává také podle trestních sankcí, stanovených na jeho přestoupení. Trest smrti bývá stanoven jen na provinění velmi těžká. Hrozil-li tedy Bůh člověku trestem smrti za přestoupení zákazu, viděti z toho, že běželo o věc svrchovaně vážnou.

Konečně Adam a Eva si měli také býti vědomi, že na jejich zkoušce závisí blaho neb neštěstí všeho jejich potomstva. To jsou vesměs okolnosti, jež silně zvyšují jejich odpovědnost a vinu.

Strůjcem pokušení byl ďábel. Záviděl lidem, že je Bůh zahrnuje tolikerou péčí a láskou a že mají zaujmouti v nebesích místo padlých andělů. Hořel vztekem proti Bohu, proto chtěl zmařiti jeho záměry a zničití dílo, v němž se obřázkem jeho bytost. Chová-li nějaký zlosyn k někomu nenávisť a nemůže-li ho zasáhnouti svou vražednou rukou, nebo jedovatou slinou, aspoň strhá, pošlape a poplává jeho obraz, jak činili bolševičtí nevěrci s obrazy Krista a svatých. Satan nemoha ukojiti svůj vztek na samém Bohu, chtěl zdeptati a pokáleti duši člověka, jež jest obrazem Božím. Svatí Otcové uvádějí též tento důvod: Ďábel, ač poražen, nevzdal se naděje na vítězství, i sliboval si, že strhne-li na svou stranu pokolení lidské, bude míti v moci nesmírné rukojmí, a tu že Bůh, nechť se ztratí tolik nesmrtelných tvorů, nakonec povolí a uzná jeho rovnoprávnost.

Když Eva zaslechla ošemetnou otázku ďáblu: »Proč vám zakázal Bůh jísti se všech stromů rajských?«, opakovala přesně slova Boží záповědi, měla ji tedy dobře všípeni v paměti. Ale místo aby se zarazila nad tím, že had hovoří mluvou lidskou a aby odmítla rozhovor o věci, jež nepřipouštěla debaty, dává se přece zlákat k rozmluvě. »Nikoli, nezemřete!« praví ďábel. »Víte totiž Bůh, že toho dne, kdy z něho požíjete, otevrou se oči vaše a budete jako bohové, poznávající dobré i zlé.« Tu se měla Eva s hrůzou a odporem odvrátiti od mluvčího. Jakže? Bůh klame? Bůh lže? — Ale Eva, bohužel, připouští toto rouhavé podezření a zatouží zmocniti se toho, co jim Bůh odpírá — býti rovna Bohu! Tedy dříve ještě, než sáhla po zapověděném ovoci, již ve svém nitru se dopustila nejhroznější zpronevěry a vzpoury. Popírá Boží pravdomluvnost, věrnost, moudrost, svatost a spravedlnost. Bezmezná pýcha a žádostivost vypovídá Bohu poslušnost, láska v duši vyhasla. Tedy požití zapověděného ovoce bylo jen vnějším dovršením hříchů, jež vybuchly v nitru, a neklamným důkazem viny. Slibovaný účinek se však nedostavoval, a tu Eva usuzovala asi, že teprve až Adam učiní totéž, dostane

Zrna a zrnka.

Jak si slovo římských Bohoslužeb zcela přiblížit, to dnes ví každý inteligentní katolík. Všechny Bohoslužby celého církevního roku totiž najde v úplném překladu římského misálu. Je to kniha tak sladká, tak utěšující, a hlavně kniha vše obsahující. Forma Bohoslužeb — může-li se tak snadno o formě v tomto případě vůbec mluvit — je poesie sama. To, čemu říkáme rytmický spád a co je tak slavnostně krásné ve skladebnosti latinského originálu, plyne na povrch i v inspirovaném překladu. Sřízlivost výrazu rozezná i v češtině sluch duše, přítomní Bohoslužbám budou mít hluboké vědomí pospolitosti s knězem právě celebrujícím, jakož i blahé vědomí společné oběti. Myslím, že když Církev svatá dovolila překlady Misálu, že nastala nová radostná a žádoucí doba katolické sounáležitosti. Je ovšem pravda, že stačí katolíkovu modlitba Páně a ostatní běžné stanovené modlitby, ale proč by dychtivě nesáhl po knize, která obsahuje do slova vše, co se kněz při Mši svaté modlí?

Kl. Bochořák v rozhlasové přednášce.

Neruda byl, jak zřejmo už po zběžnějším poznání jeho díla, po stránce náboženské silně ovlivněn proudy své doby, která nejevila příliš porozumění pro církevní dogmata a krásu liturgie, která naivně věřila v moc formulí vědy a sílu pouhého »zdravého rozumu«. Jeho názory, ať vlastní nebo přijaté, se nám mnohde jeví až směšně naivní a malicherné. Jsou tak příliš dobové, že ani v člověku přímo fanaticky zaujatém pro víru a církev nemohou už vzbudit odpor a nenávisť, nýbrž jen odpouštějící úsměv. A jistě nemohou Nerudovy občas hodně divoké výpady proti církevním tradicím a institucím zvukliti v nikom úctu a oddanost, kterou k nim choval.

»Řád«: Jan Neruda.

Trvale šťastná jsou jen ona manželství, kde ctnostná duše našla souzvuk v duši jiné a obě pak spolu se navzájem podporují v stoupání v duchovním i mravním životě, neboť nestaví své štěstí na kráse těla a majetku, kteréžto věci tu všichni necháme, ale na kráse a ceně duše, která žije na věky.

»Orel«: Souzvuk duší.

se jim slíbené bohorovnosti. Proto mu opakovala vyslechnuté sliby a podněcovala k následování. A Adam nešťastně podlehl jejímu slovu i příkladu.

Když vám ve vašem šťastném dětství byly tyto rajské příběhy prostě podle Bible vyprávěny, naslouchali jste s napětím a věřili jste všemu úplně; věděli jste, že to nejsou pohádky. Ale později, když se váš způsob nazírání ve všech oborech měnil a třibil, slábla víra, až jste je vyloučili z oblasti vážného myšlení. Proč? Proto, že zatím co pro všechny obory jste si vytvořili nový způsob nazírání, zde jste ustrnuli na svých dětských představách a nehledali poučení, jaké nabízí Církev svým vyspělejším synům. Po dnešním výkladu snad uznáte, že biblická zpráva o zlatém věku člověka v ráji a o jeho osudové zkoušce nejen obstojí před kritikou hloubajícího rozumu, ale že skýtá náměty k hlubokým a plodným úvahám.

P. Dr. Stanislav Vydra.

(K dvoustému výročí narozenin.)

Stanislav Vydra byl rodákem královéhradeckým, narodiv se na svátek sv. Stanislava 13. listopadu 1741. Již jako chlapec přečetl Šteyrova Žáčka, seznámil se s Brusem jazyka českého od jesuity Jiřího Konstance a přečetl doma ještě mnoho jiných českých knížek, než vstoupil do hradeckého gymnasia. U svých učitelů našel student vzor svého životního poslání. Nazývá je lidumilnými, zbožnými, klasicky vzdělanými, výmluvnými a slova Božího v českém jazyku výtečnými hlasateli. P. rektor Mladota našel zase zalíbení v nadaném žákovi a proto vynaložil vše, aby jej získal pro svůj řád.

Proto vidíme šestnáctiletého jinocha, jak v doprovodu matčině přijíždí do Brna, kde tehdy byl jesuitský řádový noviciát. Z Brna je poslán na studie do Klatov. Zde otevírá se před Vydrů brána vědění, do níž s dychtivostí vstoupil, touže sloužiti vlasti v paláci vědy. Jesuitská kolej v Klatovech poskytl Vydrůvi za dvě léta nejen doplnění znalostí, nýbrž položila také základ k trvalému přátelství s několika mladými vzdělanými spolužáky.

Z Klatov se ocitl v Praze, kde to byla kolej klementinská, která odkryla ve Vydrůvi zálibu, již zůstal potom věren po celý život: bylo to studium matematiky, neboť »matematika« — (jak sám říká) — »rozum každého rozvazující, jej k pochopení všeho jiného učení nadmíru schopného působí.«

Jak už svrchu jsme uvedli, našel Vydra doma i u přátel řadu starších i novějších knih, jimiž tehdy Hradec Králové byl hojně zásoben. V těch knihách vyrostl před studentovými očima krásný obraz české země a pokladnice jazyka českého ukázala se bohatou studnicí, z níž mohl čerpat, aniž byla obava, že dosáhne dna.

Dokončiv r. 1764 studia filosofická, věnoval Vydra celý následující rok studiu matematiky, v němž již tehdy získal pozornost svých profesorů. Poslán do Jičína přednášet gramatiku, vrátil se odtamtud s kresbami, v nichž se snažil zachytiti krásu a kouzlo Valdštyňova kraje. Učarovaly mu zejména Prachovské skály.

Leč věda zvítězila nad umělcem. S radostí přijímá vyzvání, aby spolupracoval s P. Josefem Steplingem při jeho hvězdářských pracích. Vydra záhy dovedl si získati tohoto vědce — vystupování zdánlivě přísného a nevládného — tak, že se stali nejmilejšími přáteli. Při svém vědeckém studiu poslouchal i bohosloví, takže r. 1769 slavil ve svém rodišti v kruhu přátel a za přítomnosti svého staříckého otce primici. Roku 1770 byl zase v Jičíně, aby tam odbyl terciarát. Jeho představeným tam byl P. Karel Přikryl, muž učený a života zkušeného, který se vrátil po strastiplném životě jako misionář z Východní Indie a po šestiletém věznění v Lisabonu.

V Golčově Jeníkově onemocněl tamní farář Vilímovský a jemu na pomoc byl z Jičína poslán P. Vydra. V tamní řádové residenci dožívalo západ svého života několik staříckých misionářů, jichž vyprávění Vydra rád naslouchal. Leč práce na osadě plně zaujala všechnu jeho mysl, neboť — jak sám poznamenává — »nebyla to ovšem tenkrát v čase onom lehká práce, osadníky všemi svátostmi zaopatřiti a slovem Božím z kazatelny každý sváteční den těšiti.« Ve své

skromnosti nepoznamenal, že osadníci nazývali ho svým otcem, dobrodincem, ba i andělem strážcem. V Golčově Jeníkově pobyl celá dvě léta zdrav a svěží. Odtud povolala jej královna Marie Terezie za »profesora matematického umění« v Praze. Stal se — na doporučení svého učitele Steplinga — nástupcem profesora P. Zeno. O prázdninách příštího roku došlo k zastavení činnosti jesuitského řádu a při tom bylo rozhodnuto, že všechna místa učitelská, zastávaná dosud jesuity, měla býti uvolněna pro jiné učitelské síly. Mocní a oddaní přátelé Vydrůvi dosáhli toho, že byl na universitě ponechán.

Téhož roku — 1782 — po prvé objevuje se Vydra také jako český slavnostní kazatel. Přijal pozvání svého bývalého žáka, nyní faráře u sv. Havla na Starém městě Pražském, P. Emanuela Štěpánovského, a kázal o svatohavelské pouti v jeho kostele. Leč hned narazil na odpor několika osob, jimž kazatel byl trnem v oku. Vydra si trpce stěžuje, že tehdy »povstalo tovaryšstvo kazatelotepců, které zbičovalo jediné pro Boha předsevzatou práci v tištěných listech a dalo jim název Geissel der Prediger — »Bič na kazatele«. A s jemnou ironií poznamenává: »Z jaké příčiny ode mne začítí a mne — (ačkoliv jakž takž mírně) — tejrati mněl (sic!), sám rozšafný toho kázání čtenář sezná.«

Teprve za deset let vystoupil zase na kazatelnu. Rád a ochotně přijímá pozvání, aby kázal při slavnostních příležitostech. Vedle Vydry-učence poznává lid Vydru-kazatele. Na jeho kázání přicházejí posluchači z daleka. Víme, že mezi poutníky u sv. Prokopa na Sázavě, kde Vydra kázal, byl také milčický rychtář Franěk Vavák, který si to zvlášť ve svých Pamětech z r. 1797 poznamenal.

Kázání Vydrůva vyšla tiskem, aby se tak stala duchovenstvu vzornou příručkou a při tom také ukojila žízeň čtenářů po dobré duchovní četbě.

Od roku 1799 začíná Vydrůvi slábnouti zrak, ale choroba ta jej ještě nepřinutila opustiti své milé posluchače. Dal se sice načas zastupovati, ale ve školním roce 1802—3 zahájil zase své přednášky. Leč 23. ledna 1803 přišel do školy s tak oslabeným zrakem a během přednášky se choroba tak zhoršila, že musel býti doveden svými žáky domů, aby již nikdy nev kročil do universitní posluchárny.

To byla nejtěžší rána, která Vydrů postihla. Z počátku se utěšoval, že choroba je pouze přechodného rázu. Proto se rozhodl využití nedobrovolného uvolnění z učitelského úřadu k napsání české učebnice matematiky. Diktoval ji po částech svým žákům, kteří přicházeli za ním do jeho bytu. Měl u sebe dva studenty (Zieglera a Dostála), kteří byli jeho denními společníky a největším dílem také byli nápomocní při spisování knihy. Sepsav první díl, požádal svého žáka a nástupce prof. Ladislava Janderu, aby se postaral o vydání knihy. Leč netečností Janderovou vydání učebnice oddalováno, takže vyšla až r. 1806 po smrti Vydrůvě, který se 3. prosince r. 1804 tiše rozloučil se světem.

Vydra byl chloubou a ozdobou university. Při tom však zůstával skromným a věrným synem svatého Ignáce. Zrušení řádu jej velice rmoutilo.

Jako učitel dovedl si získati srdce svých žáků, jež nazýval »radostí srdce a korunou života«. Povzbuzoval k lásce k vlasti a národu. Potíral skepsi náboženskou a stavěl se také proti názorům Dobrovského o osudu národa. Jeho víra v budoucnost národa plynula z jeho pevného přesvědčení náboženského. Proto také se dovedl tak krásně podpisovat: Spravedlivý a jak řeči, tak i víry svatováclavské pevně se držíci Čech.

Evangelium a evangelia.

(Dokončení.)

Moderní etnologická studia potvrdila možnost a spolehlivost věrného podání evangelických událostí. Ježíš kázal lidu, jemuž ústní podání bylo hlavním prostředkem výuky. Nesmíme zapomínati, že před vynalezením tisku, a zvláště u národů orientálních, byla paměť velmi svěží. Lidé byli ústní výuce zvyklí a učitelé ani jiné metody neznali.

Apoštolská katechese, která vznikla v prostředí palestinském, ve své podstatě se nezměnila, ani když se rozšiřovala do prostředí řecko-římského. Byla v jádře stejná v Jerusalemě, jako v Římě a v řeckých církevních obcích, kde přijala pouze místní zbarvení.

Hlásání evangelia začalo v Palestině po seslání Ducha svatého. Vzpomínka na Ježíše Krista a jeho činy byla u mnohých posluchačů živá. Byli však plni farizejských předsudků, proto bylo třeba více připomínati Kristovu nauku než skutky. Převládá spíše ráz apologetický (obraný), než historický. Ohlas této palestinské katechese je v evangeliu sv. Matouše.

Když kazatelé evangelia přišli do Říma, zachovali rysy orálního evangelia palestinského, ale přizpůsobili je římskému duchu. Pro pohany, neznající Starého zákona, zdůrazňování Kristovy mesianity, jak tomu bylo nutno v Palestině, nemělo působivosti. Římanům — to byli lidé činů — bylo třeba ukázati Krista jako Syna Božího, obdařeného mocí a silou od Boha. Tento prvek převládal v římské katechesi Petrově, a ohlas této katechese je v evangeliu sv. Marka, který nebyl sice bezprostředním žákem Kristovým, napsal však své evangelium podle kázání samotného sv. Petra.

Jiné potřeby byly v prostředí řeckém, evangelisovaném sv. Pavlem a jeho žáky. Katechese směřovala k Židům i pohanům a měla proto všeobecnější charakter. V těchto obcích bylo třeba zdůrazňovati všeobecnost vykupitelského díla Kristova. To činí Pavlův žák a milý průvodce, autor třetího evangelia, sv. Lukáš. I jeho evangelium má na sobě pečeť věrohodnosti, i když ani on nebyl přímým žákem Kristovým. Byl žákem Pavlovým, na tehdejší dobu vzdělaný, založený historicky a zprávy pro své evangelium čerpal jak z pramenů psaných na př. již z napsaných evangelií, tak z živého ústního podání očitých svědků událostí. Poslední z evangelistů — sv. Jan — byl opět přímým učedníkem Kristovým, a jeho evangelium, jež vzniklo nejpozději, doplňuje ostatní evangelisty.

Dokud žili svědkové řečí a skutků Páně, nebylo potřeba písemného zaznamenání ústního evangelia. Dokud žili apoštolové, měly křesťanské obce autoritativní apoštolskou katechesi živého slova, buď apoštolů, neb jejich žáků pod dozorem apoštolů. Potřeba písemné redakce této katechese a jejího řeckého překladu nastala teprve tehdy, kdy apoštolové přijímali mučednické palmy. Zachovala se nám svědectví, dokazující, že první křesťané apoštolové a jejich žáky přímo žádali, aby jim zaznamenali to, co kázali. A v této době byl k tomu také nejpriznivější okamžik, protože ústní katechese se již ustálila na nejdůležitějších událostech i slovech Kristových. Nyní bylo také pro autory evangelií snazší zachovati písemně Kristovo Evangelium, než by bývali mohli učiniti záhy po seslání Ducha svatého, když události, které učinil Ježíš, bylo tolik — jak praví sv. Jan — že »kdyby byla napsána každá zvlášť . . . , ani celý svět by neobsáhl těch knih, které by musily býti napsány« (Jan 21, 25).

Tak na základě ústního hlásání Evangelia — dobré zvěsti, zvěsti o spáse, vznikla naše evangelia, jež nám podávají jedno Kristovo Evangelium ve čtyřech formách: sv. Matouše, Marka, Lukáše a Jana.

Rozhlas.

(Hlídka katolické rozhlasové centrály. Dotazy řiďte na redakci časopisu, která je předá příslušným referentům.)

Listopad:

3. listopadu, pondělí: 16.30—16.45 hod.: P. Dr. K. Miklík: Sláva očištění.
5. listopadu, středa: 11.00—11.15 hod.: P. Dr. S. Brait, O. P. Svatý Karel Borromejský. (Italští svatci. V.)
16.30—16.45 hod.: Dr. Leopold Peřich: Obnova mravního řádu v české kultuře.
7. listopadu, pátek: 16.30—16.45 hod.: P. Dr. Jan Urban, OFM.: K hlubinám křesťanského života.
10. listopadu, pondělí: 16.30—16.45 hod.: Z katolického života.
12. listopadu, středa: 11.00—11.15 hod.: Msgr. Dr. A. Stříž: Dědičné zatížení lidstva.
16.30—16.45 hod. MO.: Dr. Jan Strakoš: Eucharistické tvůrčství. (II.)
14. listopadu, pátek: 16.30—16.45 hod.: Bořivoj Benetka: Stanislav Vydra.
17. listopadu, pondělí: 16.30—16.45 hod.: Dr. Jindřich Šámal: Sv. Alžběta Duryňská v českém výtvarném umění.
19. listopadu, středa: 11.00—11.45 hod.: Msgr. Em. Žák: Osobnost Ježíšova v proudu věků.
16.30—16.45 hod.: Prof. Dr. Jan Bartoš: Spiritualisté z okruhu Březinova.
21. listopadu, pátek: 16.30—16.45 hod.: P. Dr. Jan Urban, OFM.: K hlubinám křesťanského života.
24. listopadu, pondělí: 16.30—16.45 hod.: Z katolického života.
26. listopadu, středa: 11.00—11.15 hod.: Dr. Boh. Jarolímek, O. Praem.: Kristus a Církev. (Cyklus.)
16.30—16.45 hod.: Jan Zahradníček: Přednáška.
28. listopadu, pátek: Dr. Josef Krlín: Přednáška.

*

Případné změny v přednáškách a hodině relací ohlašujeme ve zprávách z katolického života.

Z domova.

DALŠÍ PŘEDNÁŠKY SE SVĚTELNÝMI OBRÁZKY PRO DĚTI.

Vyhověli jsme přání našich zájemců a pořídili jsme pro děti serie obrázků o Kulihráškovi. Jde o známé reprodukce obrázků, které vydal nakladatel Voleský v Praze a od něhož jsme získali právo vydání je jako diapasky. Pořídili jsme v celku 11 serií s celkovým počtem 265 obrázků. Všechny 11 serií i s textem stojí 390 K, mimo poštovného. Některé serie mají schválení ministerstva školství jako pomůcka k vyučování.

Jednotlivé serie stojí (mimo poštovného):

obr.:	cena K:
Kulihrášek s Majdalenkou	31 39.—
Kulihráškův výlet	11 19.—
Kulihrášek mezi hračkami	20 28.—
Kulihrášek mezi zvířátky	10 18.—
Kulihrášek na řemesle	34 42.—
Kulihrášek u čaroděje . . .	31 39.—
Kulihrášek na severní točce	25 33.—
Kulihrášek trosečníkem	20 28.—
Kulihrášek na dně moře	19 27.—
Kulihrášek sportovec	31 39.—
Kulihráškova abeceda	33 41.—

LITERATURA.

V. V. Kremer-Karlštejnský Listy z české minulosti. Zvláštní otisk z revue »Vlast«. Cena neudána. — Tyto »vytržené« listy z české minulosti pojednávají o prvním pražském biskupu Dětmarově, o založení kláštera sázavského a podávají přehled vývoje benediktinských klášterů v Čechách v době nejstarší, vše na základě příslušných pramenů, jak se tím vyznačují všechny autorovy práce. — Kk.

Místo pro adresu a frankotyp.

PhDr. Metoděj Habáň O. P.: **Psychologie**. Druhé, doplněné vydání, Praha, Edice Jitro, 1941. Stran 272. Brož. K 35.— V době poměrně krátké si katoličtí studenti vydali již po druhé tuto knihu význačného představitele thomistického směru v naší současné filosofii, profesora na bohosvědném učilišti dominikánského řádu v Olomouci a nyního představeného českomoravské provincie bratří kazatelů. Úspěch Habáňovy Psychologie dosvědčuje nejlépe, jak velice bylo takové příručky zapotřebí. Neměli jsme nic podobného, co by vyhovovalo moderním požadavkům a zároveň vycházelo z katolického světového názoru. Kniha shrnuje všecko významné a podstatné v oblasti svého tematu; je to vlastně solidní učebnice, dobře fundovaná, šťastně promyšlená, zajímavě zpracovaná. Autor neztrácí čas polemikami, ale spíše hledí vyzdvihnouti vznešenost a rozumnost aristotelsko-thomistického pojetí přímým výkladem systému, který je tím pevnější a jasnější, čím více se myšlenkové cesty jiných směrů ztrácejí v neschůdnosti, neurčitosti a složitosti. Habáňova kniha jest určena především mladé inteligenci, zvyklé sice povětšinou na »psychologii bez duše«, jež se pěstuje téměř všude v našich školách, pro své mládí ale schopné snad s dobrou vůlí a ještě nezakaleným rozumem pochopiti přirozený řád věcí. P. Habáň využil svých kněžských a výchovatelských zkušeností z dlouholetých styků se studenty a svůj manuál psychologie zdokonalil a doplnil, aby obsáhl opravdu všechny sem spadající otázky, které zajímají a zasahují dnešního mladého člověka. Takových příruček bychom potřebovali více — nejen pro další obory filosofie, ale také pro jiné vědy. M.

Mario Appellius: **Černá Sfinga**. Cesty z Maroka na Madagaskar. Přeložil Jetřich Lipanský. Země a lidé sv. 113. Praha, Česká grafická Unie a. s., 1940. Stran 177 a 40 obrázků. Příloh. Brož. K 24.— Autor, známý italský žurnalista, podává tu souhrn pozorování a dojmů ze svých cest po západní a střední Africe. Jednotlivé kapitoly vznikly zřejmě jako novinové sloupky a fejtony; jsou to stati v celku se značnou obratností sestavené, plné bystrých a vtipných pozorování, psané s živostí vpravdě italskou. Místy tvoří až jakési lyrické reportáže, nabitě dychtivě přijímaným viděním přírody a událostí, vypravované citlivě zaujatou duší. Cítíme, že se autor snaží zachytit veškerou mnohotvárnost života v tomto díle světa — a jistě je velmi zajímavé, co a jak se nám tady vypravuje způsobem rozhodně neunavujícím, o vlebnosti a složitosti přírodních krás a úkazů, o zvířatech a lovcích, o dobyvatelích a zotročených domorodcích v koloniích, o zmatcích lidského snažení, o hrůze a nekořečné hořkosti pozemského utrpení. Appellius se nevyhýbá žádné složce života, chce všechno vidět a přiměřeně vyličit. Máme tedy vskutku úplný obraz afrických poměrů, i když snad je někdy příliš znát, že proud vypravování je vymezen od daných rozměrů novinových sloupců. Nejcenější a nejvíce upoutávající je právě onen osobní zážitek, vlastní postřeh, původní zkušenost, nový a přímý pohled na věci, o kterých se mluví. M.

Misijní koutek.

Ze života misionáře na břehu Hudsonského zálivu.

Koncem září 1940 vznikla nová misijní stanice Tavani na západním břehu Hudsonského zálivu. Vede ji mladý misionář P. Dunleavy, z jehož dopisu vyjímáme tyto zajímavé zprávy:

Moji prvou starostí bylo vybudovati ochranný val okolo mé chatrče, aby byla chráněna proti větrným smrštím, které zde jsou horší než mrazy. 40stupňový mráz bez větru je totiž mnohem snesitelnější, než sněhová smršť při 10 stupních mrazu a rychlosti větru 20 metrů za vteřinu. Ochranný val tvoří přes metr silná a taktéž asi vysoká mechohá zeď, zvýšená mnohem vyšší sněhovou návějí. Všechno obyvatelstvo Tavani je protestantské (anglikáni), není zde ani jediného katolíka, ani katechumena. Celá moje práce pozůstává prozatím v tom, že se přátelsky stýkám se zdejšími osadníky, kteří jsou však plni předsudků proti naší svaté víře. O katechisaci zatím není řeči. Prvých sedm týdnů nepřišel nikdo do mé kaple na Mši svatou, ani ze zvědavosti. Jedinou změnou v denním programu byl výlet letadlem, který jsem podnikl koncem září minulého roku k hledačům zlata, kteří mne pozvali k sobě, když zvěděli, že již po tři roky jsem nespasil ani jediného stromu. Po čtyřhodinném letu přistáli jsme u krásného jezera. Kolem dookola týčily se skutečné stromy, krásné, vysoké jedle. Jaká to byla pastva pro moje oči zvyklé jen sněhu! Byl jsem unesen! Sešli jsme dolů do osady Fadley, která patří již k mému misijnímu obvodu. Tam jsem poprvé viděl skutečné Eskymáky. Zovou se Assearmiutové a žijí zcela odděleně od druhých kmenů. Většina z nich neviděla dosud moře a jen několik z nich spatřilo v životě bělocha. Jak krásnou jeví se zdejší krajina z letadla! Ostrovní výběžky, jezera, řeky bez konce! Uvažuji, že budu musit podniknout namáhavé cesty v člunu neb na saních, trvající týdny, za nejrůznějšího počasí, abych poznal celý svůj misijní obvod.

V listopadu přišla prvá návštěva: eskymácký katechumen. Žádá, abych dojel pokřtít jeho novorozeného vnuka. Jsem přichystán: poznám alespoň též jeho dceru, která je již více měsíců nemocná. Cesta potrvá deset dní; abychom příliš neunavili naše tažné psy, dojednáám s jedním osadníkem z Tavani, aby mne doprovodil se svými pěti psy. Svoluje, avšak jen za podmínky, že se v osadě nezdržíme déle než dva dny, neboť není dostatek krmiva pro psy.

A tak jsme se vydali na cestu. Nejprve nás překvapila sněhová bouře. Neviděli jsme ani na dva metry před saně. Špička mého nosu zmrzla a cítím silnou bolest. Prvou noc nedostali psi nic k jídlu, ač musí ještě zítra běžeti celý den bez zastávky. Večer jsme na konci sil: my i zvířata. Zastavujeme před chatrčí — iglu — kde můj katechumen zanechal dva soby při jízdě ke mně.

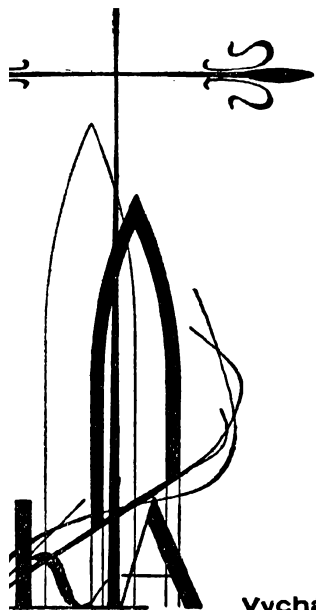
Následoval opravdový banket, který má vzpružiti naše síly. Zde jídelní lístek naší večeře: Syrové zmrzlé sobí maso, řízky a jakési zadělávané maso s nádivkou, chutnající jako tučný sýr. Měli jsme všichni řádný hlad a ježto i čaj bylo dosti, zotavili jsme se s dostatek. Psi běželi druhého dne znamenitě, ale zase byl na závalu měkký sníh, který bez přestání padal a plnil naše saně. I psům jsme musili často pomáhati ze závějí. Večer konečně jsme v osadě. Tvoří ji celé tři chatrče. Naši hostitelé seděli právě u večeře, přisedáme proto k nim. Pozorují svoje okolí. Nemocná pojídá s velikou chutí eskymáckou delikatesu: blechy, které její matka vyčesává ze sobí kožešiny. Vyšetřuji nemocnou; loňského léta narazila na váken a zlomila si jedno žebro; velice trpí. Nepodařilo se mi však přemluvit rodiče, aby nemocnou poslali do Chesterfieldu do nemocnice. Mají tisíce výmluv a omluv, ale hlavní příčinou je velká vzájemná láska, která jim brání odloučení se, třeba jen na krátko, od svého dítěte.

(Příště dále.)

Dobrovolné příspěvky na vydávání časopisu jsou vítány a budou, pokud si to dárcé výslovně nezakáže, kvitovány.

VYCHÁZÍ S CÍRKEVNÍM SCHVÁLENÍM.

Vlastním nákladem Svatováclavské Ligy v Praze IV., Hradčanské náměstí číslo 8. - Redakce a administrace tamtéž. - Vychází 1. a 15. každého měsíce kromě července a srpna. - Redakční uzávěrka 5. a 20. každého měsíce. - Cena jednotlivého čísla 50 hal. Předplatné na celý rok i s poštovní zásilkou 10 K. - Číslo pošt. spojitelný Praha 208.401, čís. telefonu 617-70. - Řídí redakční kruh. - Odpovědný redaktor Josef Kozák, Praha. - Používání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů pod čís. 15.206/VII. ze dne 18. ledna 1936. Dohledací pošt. úřad Praha 11. - Vytiskla kniht. J. Bartl nást., Praha VII., Goethova 14. Telefon 714-19.

KATOLÍK

List Svazu katolických mužů a Katolické akce

č. 18

Vychází čtrnáctidenně. — Ročník VI. (XXIII.) — V Praze dne 15. listopadu 1941.

Památce svatého Benedikta s bratřími.

12. listopadu slaví Církev svatá památku sv. Benedikta s bratřími, kteří se uvádějí ve sboru svatých českých patronů a jsou také zařazeni v litaniích k těmto svatým patronům. V nich dožadujeme se vyslyšení prosby, abychom na přímluvu těchto svatých bratří dávali přednost věčným statkům před časnými. V této prosbě je zhuštěna podstata ctností, kterými sv. Benedikt a jeho druhové vynikali a které jim získaly korunu svatosti, když tyto ctnosti zpečetili mučednickou smrtí.

Jest celkem pět bratří, jichž památku oslavujeme 12. listopadu, z nich dva Italové (sv. Benedikt a sv. Jan) a tři Poláci (sv. Matouš, Isák a Kristýn). Tito světci šli za příkladem sv. Vojtěcha, chtěli obnoviti apoštolské dílo sv. Vojtěcha, a po jeho příkladu zemřeli smrtí mučednickou. Jejich ostatky odvezl kníže Břetislav I. do Prahy a dal je uložiti zprvu ve velechrámu sv. Víta. Odtud dostali se do sborů svatých českých patronů, zvláště, když větší část ostatků byla uložena v kolegiálním chrámu sv. Václava ve Staré Boleslavi a když ostatky jednoho z bratří, sv. Kristýna, pojala svatyně stolického chrámu v Olomouci. Sv. Benedikt stal se záhy knězem a brzy potom i kanovníkem, než opustil všechny hodnosti, vstoupil do kláštera a pak poustevničil, aby co nejdokonaleji byl podoběn svému Pánu a Spasiteli. Sv. Romuald, obnovitel řeholní kázně v řádu sv. Benedikta, vydal o něm svědectví, že jest v postech a bděních jako kámen, poslušný a čistých mravů. Podobně bratr Jan stkvěl se čistotou a odříkavým životem a před odchodem do Polska žil jako poustevník v poušti perejské. Oba světčové opustili rodnou Itálii a odešli

do Polska s úmyslem obnoviti dílo sv. Vojtěcha mezi Slovary a Prusy. Usadili se ve vsi Kaziměři u Poznane, kde se k nim přidali řeholní bratři Kristýn, Matouš a Isák. Od těchto učil se Benedikt a Jan jazyku slovanskému, žili pak společně více v poušti, než v klášteře, v plném odříkání, pěstovali bratrskou lásku a opovrhovali světem a jeho poklady. Jejich stálou touhou bylo vzkříšení mrtvých pohanů ke křesťanskému životu a mučednická koruna po příkladu sv. Vojtěcha. V prvním směru nebyla tato jejich touha splněna, neboť, než došlo papežské svolení k misijní práci, nastaly války a nepokoje; zato v druhém směru se dočkali vyplnění svých tužeb, když r. 1003 byli ve svém klášteře přepadeni bezbožníky a jeden po druhém ubiti. Touhu po mučednické smrti vyjádřil i v posledních chvílích svého života svatý bratr Isák, když ubíjen volal radostně: »Dobře nám, že jsme našli z pouhého milosrdenství tak dobrou noc a šťastnou hodinu, kteréž jsme nikdy nezasloužili. Požehnejž vám Pán, že nám dobře činíte!«

Tito svatí mučedníci jsou nám překrásným vzorem touhy po pravém spočinutí nesmrtelné lidské duše v náručí Boží, k němuž se dospívá nejbezpečněji branou koruny mučednické. Zvláště u prvních dvou mučedníků vyniká zápal pro šíření Božího království, který vidí jen nesmrtelné duše, pohřížené ve tmách pohanství. Je třeba tyto duše vzkřísiti ze smrtelné mráкотy, vyrvati ze spárů padlých andělů, proto svatí Benedikt a Jan pospíchají ze slunné Italie na drsný sever. Místo slunečního světla a žáru svítí jim na cestu světlo věčné Pravdy a unavené údy hřeje a sílí Lásky a Oheň Ducha Svatého. Proniknutí

Léta od narození Páně 1004 Benedikt se svými soudruhy jest umučen. O životě těchto otců byl bych mohl psáti mnoho, ale chtěl jsem raději málo, protože se sladčeji požívá jídlo, jehož se skrovněji předkládá. Nebo bylo obcování jejich chvalitebné, bohumilé, lidem obdivuhodné a těm, kteří jeho následovati chtěli, příkladné. Nebo proto se podivujeme zásluhám svatých, abychom se stali sami obdivuhodni, následující je.

Kosmův letopis český.

a prozáření tímto světlem a ohněm, zapalují srdce i ostatních tří svých spolubratří a září na půdě drsného severu, podle přání Božského Spasitele, jako světla před lidmi, v nichž blednou stíny věčně zavvržených andělů a jejich nástrah, kterými od počátku snáží se tito lidské pokolení odvrátiti od cesty k věčné spáse. Dávají přednost statkům věčným před statky časnými. Jak mocní to patronové těch, kdo netonou v moři shonu po časných statcích a plují do čistých vod neskonale lásky Boží a v Jeho přikázáních a v jejich plnění vidí pravou podstatu svého poslání a jediné statky věčné hodnoty. Jak vhodní to přímluvčí u Božího milosrdenství za ty, kdo milují statky časné nad statky věčné.

Vidíme tisíce a tisíce spolubratří ve shonu za věcmi tohoto světa, vidíme je se zmitající a blízké věčného zahynutí. Nesmíme choditi kolem tohoto shonu lhostejně, bez soucitu. Naopak pro lásku Boží k nám a pro lásku k těm, již také vyšli z rukou Stvořitelových, musíme zachraňovati jejich duše od věčného zahynutí. Nemůžeme-li jinak, obracejme se aspoň na svaté v nebi a zvláště na sv. Benedikta s bratřími, aby svou přímluvou způsobili zázrak obrácení všech, kdo bloudí a tonou ve shonu po statcích časných.

Křišťan.

P. Dr. Jan Urban, O. F. M.:

Zdroj síly a lék.

Na obálce knihy rozhlasových rozhovorů, které jsem měl v roce 1939 a která vyšla před časem tiskem, vyjádřil mistr Rada symbolicky její obsah: Ruka Spasitelova, jakoby vytvořená z mraků hvězd a souhvězdí, rozsévá mezi oblaky do temného prostoru světového zářící semena, nesoucí náplň slova Božího. Tato kniha nese název »Slovo víry v etheru«. A napadl mě brzo příbuzný význam tohoto znázornění, když jsem se zamýšlel nad posledními slovy minulé úvahy. Řekl jsem, že jest lacinou výmluvou, házetí všechny po-

vahové i získané vlastnosti do jednoho koše s nemocemi. Že nám katolíkům pomáhá k dokonalé změně povahy jednak tisíciletá zkušenost duchovního života církve, jejích svatých synů a dcer, jednak stálá nadpřirozená pomoc Boží. O té přirozené snaze nemusíme dlouho mluvit, protože konečně každý sám uzná, že máme-li odložit určité nedobré zvyky, musíme se o to pevnou vůlí vynasnažiti. A jistě že pevná vůle zmůže značnou část nekřesťanských stránek naší povahy. Ale na druhé straně jest právě tak ze zkušenosti jisto, — a musím to říci, Bohu žel, příliš jisto, — že po této přirozené snaze zůstane v nás ještě buď celá řada nebo určité hloubky takových vlastností, na které přirozené síly nestačí. Zde ovšem nepomůže uváděti těm, kteří by přijali toto tvrzení s nedůvěrou, nějaké theoretické důvody, nýbrž nutno jim jen tvrditi, že jest to naše stálá a kriticky zjištěná zkušenost. A proč bych měl tedy rozváděti řeč v dvojím směru, přirozeném a nadpřirozeném, když mohu jednoduše poukázati na zdroj síly, který jest nejen pro některé, nýbrž pro všechny vlastnosti jistým lékem. Jest to časté přijímání svátosti pokání.

Pravím, časté přijímání. Již z toho vidíte, že přicházíme k něčemu, o čem mají velmi mnozí, a to i katolíci, velmi nejasnou představu: co si obvykle myslíte při zmínce o zpovědi? Nemýlím se jistě, pravím-li, že v ní vidíte prostředek, ustanovený Kristem Pánem, pro odpuštění hříchů mocí Boží. Zcela správně. V nejvlastnějším poslání má zpověď či svátost pokání tento úkol. — Ale pochopíte jistě ještě její jiný, velmi vzácný moment, vzpomenete-li si na rozdíl, který jsme zdůraznili mezi hříchem jakožto určitým činem a mezi vlastností, čili náklonností k němu. Pravím-li tedy, že jest jednou z nejlepších cest k tomuto cíli častá zpověď, pak již poznáte tuto její druhou úlohu: že totiž jest nejen prostředkem k odpuštění hříšných činů, nýbrž i prostředkem k dokonalému očišťení naší povahy. Zkrátka: Zpověď jest také výchovou k plnosti ducha Božího. Jest sice pravda, že máme ještě mnohé jiné prostředky a cesty k výcho-

Z počátků Vyšehradu.

V I. knize České kroniky vypravuje Kosmas, že se hrad Vyšehrad nazýval původně Chrásten a že vznikl až po založení pražského hradu za divčí války, když si jej zbudovali jinoši jako svou pevnost proti divčímu hradu Děvinu, ležícímu na pravém břehu řeky.

Svatováclavské a svatoludmílské legendy X. století o Vyšehradu úplně mlčí. Prvá historická zmínka o Vyšehradu se vyskytuje až v poslední čtvrtině X. a na počátku XI. století. Pracovalať tehdy pro česká knížata Boleslava II. a III. a Jaromíra na Vyšehradě mincovna a jméno tohoto vrchu je výslovně uváděno na mincích tam ražených. Z nápisů mincí známe pak i jména správců vyšehradské knížecí mincovny: Zanta a Noe.

Když se po prvé u Kosmy objevuje zmínka o Vyšehradě v době historické (k r. 1003), je výslovně zván hradem. Je to hrad knížecí. Tam prý byl dopraven kníže Jaromír, když byl u Velíže svým sluhou Dovorou osvobozen z úkladů a pohanění, jež mu nastrojili Vršovci. I tenkrát, když v roce 1003 místo Jaromírovo zaujal Piastovec Boleslav Chrabrý, zůstal hrad vyšehradský věrným Přemyslovcům. Počátkem září 1004 přitřhl s vojskem ku Praze Jaromír s bratrem Oldřichem. Když jednou o půlnoci zaslechl z Vyšehradu zvonění, opustil Boleslav Chrabrý v přesvědčení, že jde o smlouvané znamení, pražský hrad.

Následujícího dne byl Jaromír na Vyšehradě provolán knížetem. Tehdy navštívil Vyšehrad i císař Jindřich II.

V 11., 12. a v první polovině 13. století byl knížecí a poté královský Vyšehrad častým sídlem svých pánů. O několika knížatech víme, že tam trávili Velikonoce, případně Letnice. Vyšehrad hrál význačnou roli také v zápasech Přemyslovců o moc nad zemí jako nejdůležitější hrad vedle Prahy. Tam uváděli knížata své hosty, tam však nejednou byli věznění odbojní členové vládnoucího rodu. Na Vyšehrad bývala svolávána shromáždění šlechty, tam přicházeli šlechtici i o své újmě, aby se radili o tom, kdo má zemi vládnouti.

Trvalou památku po sobě, jež přečkala i slávu a lesk knížecího Vyšehradu, zanechal památnému vrchu kníže a poté i první český král Vratislav založením kostela sv. Petra a kolegiální kapituly při něm. Svými začátky sahá tato fundace k roku 1070. Tehdy byla kapitula svěřena ochraně papežské kurie a kanovníkům dostalo se práva užívati mitry a sandálů. Když byly kladeny základy k novému chrámu, jehož stavba se protáhla na řadu let, přinesl prý k nové stavbě sám Vratislav 12 nůši kamene. Od něho pocházejí i prvé výsady chrámu, on nalezl na Vyšehradě, jak se obecně s Hájkem věří, i poslední odpočinek. Nový rozkvět zažil Vyšehrad, bohaté statky obdařovaný i od českých velmožů, za vlády Vratislavova syna, knížete Sbořslava I. R. 1129 dal tento kníže

vě svého mravního charakteru. Proč se tedy obracíme hned k tomuto? — Protože právě obsahuje ony účinky, které nejsou v takové jistotě jinde, účinky Božího působení. Jaké jsou to? — Hned to řekneme. Jen se ještě rozhlédneme dobře po lidském životě: Jsme lidé různých mravních stupňů, jedni začínají svou cestu k plnění vůle Boží v nejnужnějši míře, jiní žijí již trvale bez větších vin, opět jiní jsou již značně pokročili v křesťanské ctnosti a lásce k Bohu i k lidem. A přece všichni potřebují pomoci Boží, uložené v jeho zdrojích, svátostech. Ale právě podle těchto rozdílů v lidské mravní povaze jsou i rozdíly v tom, co od svátosti očekáváme a dostáváme. Ač se ve všech především uděluje jako nejvzácnější účinek milost s Bohem spojující, přece mají ještě jiné účinky, poutající se právě na osobní potřebu každého věřícího. To jsou účinky pocházející od Boha.

Ale podíváme-li se na člověka, přicházejícího k Bohu, také na něm musíme shledati rozličné předpoklady podle jeho mravní povahy: Jde-li ke svátosti člověk obtížený těžkou vinou nebo celou řadou takových hříchů, žádá si především milostivého odpuštění od Boha, žádá si také posily proti těžkým mravním obtížím, které ho ještě poutají. Jde-li však o lidi, kteří jsou již volni od sklonů k těžkým mravním pádům, kteří se již dlouhou dobu snaží žítí bez urážky Boží vůle a dosahovati podobnosti s božským vzorem našeho Spasitele, ti nepotřebují již ze zpovědi především a hlavně odpuštění hříchů, protože těžkých nemají a všedních hříchů se zbaví bez zpovědi upřímnou lítostí, modlitbou nebo nějakým skutkem lásky k druhému a podobně. Co tedy čekají od zpovědi? Právě její další v ní skryté účinky: Onu pomocnou milost Boží dobroty, která se z ní vylévá do lidské duše a pomáhá z ní vykořeňovati zastaralé a navyklé sklony, táhnoucí člověka stále ještě k odporu proti čistému smýšlení a duchu evangelia. Pozorujete tedy, že různí lidé mohou různě přijímati tutéž svátost a dosahovati různých účinků.

nádherně obnoviti vyšehradský kostel: stěny byly vymalovány, dlažba hlazenými kameny vykrášlena, kol chrámu zřízen krytý ochoz, přistavěny pilíře, opatřeny pro chrám zlaté a stříbrné kříže a bohoslužebné knihy. Opatřen byl i zlatý svícen, rozmnožen počet kanovníků, jakož i jmění kapituly. Na Vyšehradě byl r. 1140 Soběslav I. pochován. I jeho nástupce Vladislav II. pobýval na tomto hradě. Za jeho vlády byla tam r. 1143 provedena reforma kněžstva.

Jako dobrodinec Vyšehradu a jeho kapituly osvědčil se vnuk Vratislavův a syn Soběslava I., seelský kníže Soběslav II. Tento muž, těžce stíhaný životem, zemřel sice 29. ledna 1180 v cizině, avšak poslední odpočinek našel po boku svých předků v chrámu sv. Petra na Vyšehradě. Tomuto hradu a jeho kapitule přál však i jeho odpůrce kníže Bedřich.

V 13. století r. 1249 byl Vyšehrad za bojů krále Václava I. s jeho synem v moci Václavově; téhož roku tamní kostel vyhořel. I když politický význam hradu tehdy poklesl, nezmizel nikdy úplně v době předhusitské. Ve 14. století měla k Vyšehradu vztah Eliška Přemyslovna. Její syn Karel IV. v r. 1348, když spojoval Staré město s vyšehradskou pevností pomocí nově zakládaného Nového města, »horu Vyšehrad dal obehnati hradbou a přepevnými věžemi.«

Vypravuje-li na počátku XII. století Kosmas, že se v jeho době na Vyšehradě v komoře knížecí chovaly lýčové a střevíce, které kníže Přemysl byl jako o ráč nosil a poté nechal na věčnou paměť svého seelského původu uschovati, dozvídáme se z Pulkavovy

MŠE SVATÁ - OBĚŤ NEJSVĚTĚJŠÍ.

Obětování hostie.

Když se kněz pomodlil antifonu k obětování, odhaluje kalich, staví jej na pravou stranu vedle korporálu. Drže pak v rukou patenu s hostií, pozdvihuje oči vzhůru ke kříži a ihned je zase sklopí a modlí se slova: »Přijmi, svatý Otče, všemohoucí, věčný Bože, tuto neposkvrněnou oběť

Celá modlitba vyjadřuje hluboké myšlenky o naší bídě, slabosti a hříšnosti a o vznešenosti a svatosti Boží. Bohu Otci se přináší tato oběť. K Němu učil nás Kristus Pán volati: Otče náš! Otci svému na nebesích obětoval se Kristus Pán na kříži a obětuje se na oltáři; a proto i dary, jež se mají státi Tělem a Krví Kristovou, obětujeme rovněž Bohu Otci, neboť má v nich zalíbení. Onť jest opravdu naším Otcem, my Jeho dětmi. Z Jeho všemohoucí ruky přijímáme veškerá dobrodiní a dary a Jemu náleží tedy i ty nejlepší dary od nás přinesené.

Jenom upřímné a pokorné srdce je schopno přinést Bohu dar. Na jedné straně nesmírné vyznamenání člověka-kněze, stojícího u oltáře, na druhé straně zase vědomí vlastní nehodnosti a křehkosti, střídají se zde při slovech obětí. Vždyť stojí na místě jako prostředník, neboť sám Kristus Pán i v této Mši svaté se znovu Otci svému obětuje. Kněz jest viditelným zástupcem pronášeje slova Kristova Jeho jménem a přinášeje i celou oběť jako druhý Kristus. Kristus zůstává však obětí i obětujícím sám. Neposkvrněnou se nazývá proto hostie, kterou obětuje, poněvadž Nejsvětější sám bude v ní přítomen.

»Za své nesčíslné hříchy, urážky a nedbalosti«, pokračuje modlitba. Jest samozřejmé, že kněz musí přistupovati k oltáři ve stavu milosti posvěcující, ale nedokonalostí a nedbalostí se úplně nikdy a nikdo nevyvaruje; tak dokonalým a svatým nikdo není, aby se nemusel před Bohem pokořovat a svoji nehodnost uznávat. Dále modlí se kněz za všechny přítomné, neboť účastníkům Mše svaté dostává se milosti zvláštních. Jak často mají mnohá obrácení svůj počátek právě ve Mši svaté! Vždyť při první oběti na Kalvarii byl pod křížem i pohan setník nucen vyznati: »Vpravdě, tento byl Syn Boží.« (Mar. 15, 39). Velikou důležitost má církevní příkazání, v němž se poroučí, aby věřící v neděli a zasvěcené svátky účastnili se Mše svaté. Pod těžkým hříchem zavazuje toto příkazání, poněvadž hrubé přestupování jeho jest vlastně pohrdání nesmírnými milostmi, jež z obětí Mše svaté plynou. Na konec modlí se kněz v této modlitbě ještě za všechny věrné křesťany, živé i mrtvé, jimž má oběť prospívati ke spasení a k životu věčnému.

Církev svatá pokládala Mši svatou za tak nutnou, že nám nařizuje, abychom se jí účastnili každou neděli a každý svátek, kdežto přísně zato nařizuje svaté přijímání jen jednou za rok. Čím lepší je naše příprava, s níž přistupujeme ke Mši svaté, tím více oslavujeme Boha a tím značnější je náš užitek.

Lefebvre O. S. B.: Základy liturgie.

A tu se také podle toho různě k ní blíží. Mluvíme tedy o této výchovné stránce svátosti pokání — jejíž částí zpověď je. Při takové zpovědi není tak nutno, abychom vyhledávali dopodrobna všechny své malé viny, pocházející z neopatrnosti, zapomětivosti, roztržitosti, — a abychom je všechny vyznali. Jde spíše o jiné mravní činy: Jde především o poznání a jasné vyslovení si takových vlastností, které nás stále ke hříchu strhují, nebo do stálého nebezpečí uvádějí. Tedy do nebezpečí náhlé lži, prudkosti, lakoty, rozptýlenosti a pod. To jest první potřeba, najít je, poznati, vysloviti si je. Jest sice pravda, že ve zpovědi vyznáme jen hříchy, které z nich vyplynuly, ale pamatujeme při tom, že mříme svou mravní snahou na odstranění těchto sklonů a ne jen na odpuštění obyčejně již nepatrných hříchů.

A druhá stránka, velmi důležitá při časté zpovědi jest stále hlubší, stále pronikavější lítost. Ne lítost citu, ne, nýbrž lítost jasného přesvědčení o potřebě čistoty ducha, lítost vůle a rozhodnutí, lítost obratu. Lítost, která zasahuje vždy spodnější hlubiny naší duše, proniká myšlení, působí na vůli. Lítost, pocházející ne již z obavy před věčným Soudcem, nýbrž lítost pro naši nevděčnost a tvrdost ke Kristu Pánu, jenž jest svou láskou také milování nejhodnějším předmětem lidské duše, jenž svou božskou dobrotou nutí myslícího člověka a každé dobré lidské srdce k cestě rostoucí čistoty a svatosti podle svého příkladu a ducha.

To jsou tedy složky lítosti, která jest druhou hlavní stránkou časté zpovědi. Složíme tedy pozornou snahu na obojí tuto stránku, na poznání základních nesprávných vlastností a na hloubku lítosti a rozhodnutí. A po takové přípravě vlije nám Boží dobrota také ony milosti, které jsou přímou pomocí proti našim slabostem. Veliká síla nás někdy pronikne a dosti brzo pocítíme, jak naše vůle nabývá pevnosti, klidu, nadvlády.

Proč jsem se tedy zmínil na počátku o onom obraze ruky Ježíšovy v temnotě etheru? Abych nyní odpo-

kroniky, že v jeho době vyšehradští kanovníci vycházeli v předvečer korunovace budoucímu králi vstříc, aby mu ukázali tyto Přemyslovy střevíce a na ramena mu položili Přemyslovu kabelu.

Je pravděpodobné, že pout na Vyšehrad v předvečer své korunovace předsebrali i Karlovi předchůdci, avšak až tento panovník ji vložil do korunovačního řádu českých králů. Ustanovit výslovně, že v předvečer korunovace má pražský arcibiskup s preláty, knížaty a pány doprovodit knížete, jenž má býti korunován na krále, na Vyšehrad a po modlitbě že se všichni mají navrátit do metropolitního kostela na nešpory. Okolnost, že Vyšehrad býval sídlem Přemyslovských vladařů, že tam byly uschovávány památky po zakladateli této dynastie, že zvýšenou měrou byla pěstována v karolinské době Přemyslovská tradice, jakož i ta okolnost, že Libuřin, jenž podle nepřímých zřetelných líčení Kosmova byl sídlem báječné kněžny, byl již dávno zapomenut, přispěly k tomu, že historikové ve 14. století za původní sídlo praměti Přemyslovského rodu začali pokládati a prohlašovali Vyšehrad! V. Hájek v 16. století jen dokonal to, co Pulkava započal dvě století před tím... Tradice Libuřina na Vyšehradu zmohtnula a zesílila na počátku 19. století a nepřímo vedla pak i k tomu, že na půdě starého knížecího hradu byly pochovávány osoby o národ nejzasloužilejší. Tak se stal vyšehradský hřbitov místem z nejpamátnějších v našich zemích a cílem mnohých a mnohých zejména o dušičkových dnech.

Václav Rýněš.

věděl na otázku, zda bychom si snad přece nemohli sami pomoci ve výchově své povahy. Zajistě. Ale jak? Jako v pološeru, jako ve tmě. Zásah Boží neznamená suspendování naší osobní činnosti. Jen lidé neznali to podkládají katolické mravnosti. Naopak. Lidská činnost jest právě nosným podmětem své mravnosti, ctnosti, svatosti. Ale jako oko lidské, sebe ostřejší, vidí v pološeru jen nejasné obrysy a teprve při jasné záři sluneční spatří před tím neviděné krásy nebo kazy věcí, tak i duchovní oko samo o sobě také vidí své chyby, ale při svitu milosti, která ne ve světle svíčky lidské sebelásky, nýbrž ve světle věčného slunce nám osvítil temnoty jak kolem, tak v nás, že poznáme jasné obrysy, místa, temnoty svého nitra i svého okolí. A na nás jest, abychom podle tohoto světla ostřeji, vymezeněji, od kořenů vytrhali ze sebe vše, a ve svém okolí se vyhnuli všemu, co kalí, tak zle kalí, nejsvětější vůli Krista. Pána po dokonalé kráse lidského života.

Dr. Leopold Peřich

Obnova mravního řádu v české kultuře.

Lidé rádi srovnávají věci, které lze postřehnouti smysly, ale celkem neradi si připomínají věci duchovní, aby jimi měřili svůj růst nebo úpadek. Obraz jim má připomínat pokud možno věrně, co kdy viděli, ale s nechutí si vzpomínají na to, co kdysi hlásali ve srovnání s tím, jak se na věci dívají dnes. A přece takové srovnávání může být nesmírně užitečné pro vlastní poučení, neboť o ně se může opírat úsilí o mravní a duchovní rozvoj každého jednotlivce. Zde poznávám, zda a jak jsem se mýlil a vníám hlouběji do tajemství života vůbec.

Uvádím svoji stať touto trochu obecnou úvahou, abych na ni navázal pozorování věcné: chci si všimnouti některých rysů, které se objevují v obsahu a náplni nové umělecké tvorby. Podívejme se na náměty nových divadelních her, po případech i filmů. Dovedete si představit t. zv. moderní veselohru v době ještě nedávné, aby v ní nebylo v posměch uváděno, nebo alespoň zlehčováno manželství? Cím bylo pro muže a ženu? Vězením, na které bylo nutné vyžrát a celá komedie spočívala v tom, jak to vězeň narafí, aby jeho vazba byla fešáckým kriminálem. A nejinak tomu bylo i v dramatu vážném. I tu bylo manželství líčeno málem jako klec, která brání vzletu ubohého ptáčka a přeráží mu křídla, kdykoliv se pokusí vznést se k výšinám. Hlásalo se, že každý má právo na své štěstí, to jest štěstí, jak si je sám představuje, bez ohledu na jiné, ať už je to společnost užší v rodině, nebo společnost širší v národě. Mravní náplň životních názorů o manželství byla v dramatech individualistická a tedy v podstatě sobecká, i když bylo sobectví vyšperkováno všelijak ušlechtilé. Nejinak tomu bylo i v románech, zvláště v románech společenském. Nemusím snad ani uvádět příklady, každý si vzpomene sám ze své četby na řadu dokladů k tomu, co jsem řekl.

V dobách rozkvětu takových mravních názorů bylo značně odvážné souditi o věci jinak nebo dokonce vystoupiti proti nim nepřátelsky. Každý takový odvážlivec byl hned označen za úzkoprsého zaostalece, který chce omezovati svobodu uměleckých názorů a reakcionářsky brzdit umění ve vývoji.

A hle, dnes je to docela jiné. Uplynulo několik let a my vidíme, že drama, film i román samy, bez vnějšího nucení, hlásají docela jiné názory na manželství.

Ne vždy, ale vlašťovky toho obratu už tu jsou a my je vítáme jako samozřejmý projev nadcházejícího jara. Ve většině nových her už není manželství poutem, které svírá jedince, aby mu bránilo ve svobodném rozvoji, ale svazkem, který nutně a přirozeně spojuje lidi, aby dosáhli vyššího stupně obecného blaha. Nehledí se na to, zda jedinec má neomezená práva, nýbrž přihlíží se i k tomu, že tu jsou druzí, především děti, na které třeba pamatovati. Jak jsme přišli k takové změně názorů? Vnější zásah by to ztěžil způsobil. Byla to zkušenost a hrozné poznání životních propastí, před kterými se v jakémsi pudu mravní sebezáchovy zastavujeme. Poznáváme, že ona tulácká cesta, piná blouznivého opojení sama sebou, může zavést jak jedince, tak společenské celky do záhuby a chytáme se mravních opor, které nám zbyly, abychom neupadli hlouběji do zkázy. Uvědomujeme si, byť zatím nejasně a instinktivně, že jest nad člověkem daný mravní řád a že je ho nutno dbáti, chceme-li zachovati život ve smyslu obecném. Tento mravní řád je tedy podmínkou existence a nelze ho nahraditi žádnými pokoutními prostředky ani obejiti chytráckými vytáčkami.

S otázkou manželství souvisí úzce otázka ženská. Vzpomeňme si, jak drama řešilo ten problém a pokuste se srovnati vedle sebe hru o ženské emancipaci z počátku našeho století a hru dnešního autora. Zda nebije přímo do očí ten obrat směrem k rodině, poznání, že zde je přirozené určení ženy a že zde především spočívá její poslání a úkol? Jak nám připadají dnes ty staré výklady o ženské otázce jako veteš, kterou jsme dávno odložili a na kterou jsme zapomněli. Ale kdo zažil ty doby starší, dovede si snad představit, jakému posměchu a jakým útokům by byl vystaven autor, který by před 20—30 lety hlásal, že ne v politickém životě a existenčním boji, ale v rodině je místo ženy.

Velmi ožehavý byl též problém morálky v umění výtvarném. Ve jménu svobody uměleckého projevu obraceli se umělci především ke smyslovým složkám života a vyvolali reakci, která pak upadala do opačných extrémů a povrchně zahalovala tělo i tam, kde jeho uplatnění mělo uměleckou funkci. Nastal zmatek, že dobří umělci právem hájili svoji tvorbu proti rušivým zásahům pedantů, ale za jejich zády bujela a s nimi se vezla výroba nejpustších kýčů, vypočítaných jen na lehtivé dráždění unuděných měšťáků. Ještě hůře bylo, když i dobré umění začalo se obírat tělem jen po stránce hmotné, jakoby jeho život byl omezen jen na oblast smyslovou.

Nuže, i v umění výtvarném nabývá vrchu poznání, že funkce člověka ve světě jest ještě jiná než hmotná. Opět vidíme sice náměty, zobrazující člověka a jeho tělo, ale je to člověk v práci, nebo ve funkci představitele duchovního úsilí. Zachovává se rovnováha mezi tělesností a duchovností, a tam, kde tomu tak jest, přestává býti nahé tělo morální překážkou. I výtvarné umění odpovídá tak po svém tendenci doby, vracející se k základům mravního řádu.

Proč zdůrazňuji tyto poznatky? Předně proto, že obsahují samy o sobě kladné a potěšující výhledy do budoucího života. Není snad ani třeba, abych obšírněji připomínal, že všichni vedoucí a významní mužové našeho národa od dob obrozených zdůrazňovali, že jen úroveň mravní může vyvážit poměrnou početní malost našeho národa. Nuže, jestliže si počínáme uvědomovati zásady mravního řádu a začínáme je uplatňovati v různých oblastech národního života a v kultuře především, zajišťujeme tak nejlépe a s největší jistotou své národní bytí. Nastupujeme

Zrna a zrnka.

Ve vlaku. Pán sedící naproti se mi představí jako zástupce Škodových závodů. A zavádí řeč na náboženské otázky. A tak se dovidám, že byl odchován v duchu pozitivismu, měl »vědecký« názor na svět a za skutečno považoval jen to, o čem se lze přesvědčiti smysly. A náboženství mu bylo ovšem jen přežitkem z dob nevědeckého a předvědeckého stadia duševního vývoje lidského. »Řadu let jsem pracoval v Orientě,« svěruje se, »a tam jsem se naučil vážit si náboženství. Mohamedáni, mezi nimiž jsem žil, pokládají náboženství za nejdůležitější věc na světě. A s člověkem, který projeví neúctu k náboženským zvyklostem, neuzavírají přátelství — nedůvěřují mu prostě. Marň by se pokoušel takový člověk navazovati s nimi i pouhé styky obchodní.« Smutné, řekl jsem si, musí-li Evropan a křesťan poznávati cenu náboženství až v Asii.

Ze zápisníku starého profesora.

Čteme v životopisech, jak svatí umírali klidně, ano i s veselou tváří, protože — byli připraveni. V tomto případě bývají opravdu největšími nepřáteli člověka jeho příbuzní a domácí, kteří všechno vynaloží, aby udržovali nemocného v nevědomosti tak dlouho, až se jim podaří, že odchází na věčnost, aniž by věděl, aniž by ho někdo zbytečně »postrašil.« Tak se utěšují příbuzní. Jak často ale právě tomu tak není. Nemocného trápí nejistota, cítí, že to je s ním velmi špatné, ale netroufá si o tom mluvíti, aby své drahé nezarmoutil. A tak si hrají navzájem komedii v nejvážnější chvíli. »Nepřátelé člověka jsou domácí jeho.« (Mat. 10, 36.)

Serafínský prapor.

Kříž je znamením víry zemřelého, jest jeho ozdobou. Pod jeho stínem odpočívá. Zaseté semeno k patě kříže při vzkříšení vzkličí k věčné slávě a kříž mu bude důkazem jeho oddanosti k Bohu. Ale i popel v urně bude svědčit o životě zemřelého a o jeho postavení vůči Bohu a Církvi. O takovém platí slova Pána Ježíše k apoštolům: »Kdo vás slyší, mne slyší, a kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá, kdo však mnou pohrdá, pohrdá tím, jenž mne poslal.« (Luk. 10, 16.) »Oheň serafínský.« — U hrobu.

jedinou správnou cestu, která pro všechny národy a zvláště pro národy menší, byla, jest a bude, chtějí-li žítí a se rozvíjeti.

Ale mám ještě druhý důvod, abych ukázal na obrozování mravních zásad v obsahu naší novější kulturní tvorby. A s tímto druhým důvodem dovolávám se opět vaší paměti a vašeho vzpomínání. Uvažujte nezaujatě, kdo byl dříve — jak v dobách, které pamatujete, tak v desíletích a staletích předchozích — obhájcem tohoto mravního řádu, ke kterému se vracíme, abychom žili? Bylo to křesťanství, byla to církev, která je představovala a jemu učila. Kolik musela snášeti v průběhu staletí za to, že hlásala a neústupně hájila mravní řád, který tvoří kostru společenského života. Kolikrát se vyskytli v minulosti falešní proroci, kteří útočili na jednotlivé sloupky tohoto řádu ve jménu pokroku, tolikrát musela snášeti na-

dávky a hanění, že jest nepřítelkyní zdravého vývoje, že jest reakcionářským zřízením, které brzdí rozvoj lidstva a že omezuje a dusí člověka na jeho cestě k lepšímu stavu. Nic se nedbalo na to, že právě církev byla největší a často jedinou nositelkou kultury v dobách starších a vytýkala se jí nezlepšitelnost jen proto, že hájila mravní řád proti podvrtníkům, kteří se halili do kulturního pláště. Bylo by lze vypočítávat mnoho příkladů starších z různých oblastí společenského života, ale připomeňme si jen, jaké bylo a jest stanovisko církve v otázkách, o kterých jsem se zmínil na počátku; jak církev hájila manželství a rodinu proti zákonům i učení, které ji rozleptávaly, jak hájila veřejnou mravnost, ohroženou pornografickou literaturou a výtvarnictvím, jak varovala před takovou emancipací ženy, která ji vzdaluje od jejího přirozeného poslání. Není tomu tak dávno, abychom si nemohli vzpomenouti, že její učení o těch věcech bylo jako skála, přes kterou se valily vlny rozhořčených námitek všelijakých reformátorů a reformátorek. Ale nezapomínejme též, že my jsme to byli, kteří jsme jim tak často tleskali.

Dnes už ty vlny opadly a trosečníci se utíkají na skálu, aby zachránili životy. Jaká je to skála? Zásady, které hlásala a hájila církev. To je skutečnost, kterou nelze popřít. Stojí před námi a my se tváříme často, jako bychom jí nechápali. Nechceme se zamyslet nad důsledky, které nutně z takového poznatku vyplývají. A přece je první povinností člověka kulturně žijícího, aby myslel, usuzoval a podle toho řídil svoji vůli a usměrňoval své konání. Nuže, nic jiného nechceme po těch, kteří se zabývají duchovní tvorbou, než aby uvažovali nad vylíčenými a jim podobnými skutečnostmi. Aby uvažovali hlouběji až ke kořenům věcí. Dojdou k závěrům povahy základní a definitivní: především je to poznání, že mravní učení církve odpovídá plně přirozeným základům života. Z něho vyplývá nutně dále, že musíme býti církvi zavázáni vděčností za to, že hájila mravní pravdu přes nás a proti nám jen za tím účelem, aby nám prospěla. Tento pocit vděčnosti vede nás pak dále v myšlenkovém pochodu. Poznáváme, že mravní učení církve nejsou jen ty ony příkazy, nýbrž že je to celý velkolepý systém, který musíme přijímat jako celek, protože jedno ustanovení vyplývá přirozeně z druhého. Jinými slovy řečeno, musíme, chceme-li býti důsledni, přijmouti církevní mravouku za základ veškerého života. A ještě dále. Křesťanská mravouka je neodlučitelně spjata s věroukou. Bez víry by visela církevní příkazání ve vzduchu, víra je zdůvodňuje i podepírá a dává jim věčnou platnost. Kdyby v nás bylo dosti víry, nebylo by třeba, aby teprve trpká zkušenost nás naučila oceňovati mravní učení církve.

Takové jsou tedy nutné závěry, uvažujeme-li o hluboké přeměně, kterou prodělává náš poměr k mravnímu řádu ve světě: z poznání, že mravouka církve jest jedinou jistou oporou společenského života musíme dospěti k přesvědčení, že celé učení církve jest jediným východiskem spásy jak pro jednotlivce, tak pro národy. Tento závěr je logickým výsledkem úvahy i zkušenosti.

Pro kulturní tvorbu je zvláště důležité, aby nezůstávala polovičatá. Poznává-li zatím instinktivně základy mravního řádu a sledává-li, že jsou to zásady katolické mravouky, nesmí se báti pro liché předsudky dalších kroků, a to jest kladné stanovisko k církvi katolické. Prospěch z toho může mít jak ona kulturní tvorba sama, neboť se bude vyvíjet ve zdravém ovzduší, tak národ, jehož službě jest či má býti zasvěcena.

Dr. Antonín Stříž:

Dědičné zatížení lidstva.

Dvě záhady ve všech dobách znepokojovaly mysl a mučily srdce lidí. Myslitelé všech věků se pokoušeli o jejich rozřešení. Je to záhada zla a záhada utrpení. Mravní zlo působí tak rušivě a zlobně v jednotlivci i v lidském soužití a nechápeme často, proč je člověk páse, když se jím sám ničí. Utrpení pak bývá údělem člověka, i když se snaží spravedlivě žít. Proč jest člověk podroben utrpení, když se zdá stvořen k tomu, aby byl šťasten, a když se stále o štěstí snaží? Nejprostší a přece nejvýstižnější a nejpravdivější vysvětlení těchto záhad nacházíme již na prvních stránkách Zjevení Božího: Člověk stvořený od Boha ve stavu dokonalosti, úplného souladu a štěstí, byl podroben zkoušce, na níž závisel úděl jeho i všeho potomstva. V této zkoušce neobstál; vypověděl Bohu poslušnost, chtěl svévolně uchvátiti, co náleželo Bohu. A hned v zápětí se dostavily smutné následky jeho pádu.

Pozastavme se u našich prarodičů v ráji ve chvíli, kdy s napětím očekávali účinek požití zapověděného ovoce. Čekali, že se jim otevrou oči a že budou jako bohové. Ale nastalo úžasné rozčarování. Poznali jediné to, že jsou nazí. Což dříve nebyli nazí nebo to nepozorovali? K tomu najdeme vysvětlení, přihlídneme-li ke změně, jež se stala v jejich duších. Duše Adama a Evy byly dříve prozářeny milostí Boží. Tento lesk se patrně obrazel i na těle. Při zjevení Panny Marie nebo svatých, jež se udála v různých dobách křesťanských, pozorovali vidoucí, že zjevy nebeských bytostí byly ozářeny nadpřirozeným jasnem, jenž jako by vycházel z jejich nitra. To svatost duše prozařuje i hmotu a ji jaksi zduchovňuje. Snad i původní svatost prvních lidí měla podobný mimořádný účinek na tělo, jež jako by bylo oděno tímto posvátným jasnem. Když však hříchem byla udušena v jejich duších milost Boží a pohasl lesk, jež vyzařovala na tělo, projevil se i na těle nenadálý nedostatek tohoto posvěcení, ukázala se předzvěst porušenosti a zkázy, již má v zápětí hřích. Tu však vystoupil ze zálohy skrytý strážce, připravený pro lidstvo na výstrahu před uvolněním vášní — byl to stud. Proto provinilci hledají ubohou náhradu za ztracenou svatozář. Také však je jímá strach z Boha, jemuž by rádi unikli.

Bůh se mohl zjevit nyní ve své přísné spravedlnosti a dáti lidem tvrdě pocítiti zasloužený trest. Čekalo by se, že se rozpoutá bouře nad hlavami vinníků, ale místo toho čteme, že Bůh přišel v mírném vánku odpoledním. Z toho již poznáváme, že Bůh spojil se s ním i milosrdenství: Jakožto Otec nechtěl zastrašiti lidské dítky a vohnati je v zoufalství, nýbrž už tím, že se přibližoval ve své dobrotě, jako dříve, chtěl na ně působiti, aby se vzchopili ke kajícímu a důvěře. Totéž zamýšlel, když mírným hlasem volá na Adama: »Kde jsi?« — jako když otec starostlivě hledá ztracené dítě.

(Dokončení.)

Film.

Nebe a dudy. Český mluvený film, vyrobený Lucerna-filmem. Režisér Vladimír Slavinský vypracoval námět J. Mottla a F. Vlčka dobře. Zachytil uprostřed těžké práce v lomech tvrdý, ale spokojený život prostého dělníka Fábery, který se svou dcerou Ančí vychovává po nebožtíku bratrovi dva kluky, které věru těžko uhlídat. Fábera je zaměstnán v lomu bohatého továrníka Bartoše, kterého sice skoro nikdo ze zaměstnanců neviděl, ale jehož chorobná povaha, týrající celé okolí, je známa daleko široko. Náhodné zranění Bartošovo způsobí, že Bartoš, nedav se poznati, octne se v prosté chatě Fáberově uprostřed dětí a laska-

vých srdcí. Tam změni se k nepoznání pro okolí i pro celý kraj. Nikdo ho nepoznává; bezcitný dřive továrník se stane skutečným láskyplným strýcem svému synovci a svému okolí příkladným dobrým zaměstnavatelem. Každý říká: »Mezi dřívějším Bartošem a teď — nebe a duď!« A tak konec je dvojnásob pěkný, když ještě synovec Bartošův si vezme dávnou svou lásku, o níž dosud nikdo neměl tušení, Fáberovu Aněť. — První vystoupení Jany Romanové dopadlo šťastně: byla přesvědčivou skromnou dívkou, svědomitě se starajíc s předobrym otcem Fáberou (J. Plachta) o dva kluky (J. a L. Blahníkoví). J. Marvan v masce továrníka - hypochondra, a posléze lidského a šťastného »středí« dvou Fáberových kluků, ukázal opět svou hereckou zkušenost a výpěstlost. V ostatních rolích R. Schráníl, A. Nedošínská, K. Dostál a jiní přispěli k úspěchu filmu. Dobré dialogy, pěkné obrázky Pečenkovy i přiléhavá hudba Dobešova, jakož i pro malé návštěvníky filmu vtipné scény dětské, upoutaly obecenstvo i v okamžicích, kde bylo až příliš mnoho ideální pravděpodobnosti. Film, plný šlechetné tendence, zaujme právem nejširší vrstvy.

Rozhlas.

(Hlídka katolické rozhlasové centrály. Dotazy řiďte na redakci časopisu, která je předá příslušným referentům.)

Listopad:

17. listopadu, pondělí: 16.30—16.45 hod.: Jindřich Šámal: Sv. Alžběta Duryňská v českém výtvarném umění.
19. listopadu, středa: 11.00—11.45 hod.: Mgr. Em. Žák: Osobnost Ježíšova v proudu věků.
16.30—16.45 hod.: Prof. Dr. Karel Müller: O duchovním románu byzantském Barlaam a Joasaf.
21. listopadu, pátek: 16.30—16.45 hod.: P. Dr. Jan Urban, OFM.: K hlubinám křesťanského života.
24. listopadu, pondělí: 16.30—16.45 hod.: Z katolického života.
26. listopadu, středa: 11.00—11.15 hod.: Dr. Boh. Jarolímek, O. Praem.: Kristus a Církev. (Cyklus.)
16.30—16.45 hod.: Mgr. Dr. A. Stříž: Strom života.
28. listopadu, pátek: 16.30—16.45 hod.: Dr. Josef Krlín: Zvyky našeho lidu v době adventní.

Prosinec:

1. prosince, pondělí: 16.30—16.45 hod.: Em. Frynta: Děti se připravují na vánoce.
3. prosince, středa: 11.00—11.15 hod.: P. Dr. S. Brait: Svatý Silvestr (italští svatci VI.).
16.30—16.45 hod.: pí. Marie Kubíčková: Advent křesťanské ženy.
5. prosince, pátek: 16.30—16.45 hod.: Antonín Šorm: Sv. Mikuláš v úctě našich předků.
8. prosince, pondělí: 16.30—16.45 hod.: Z katolického života.
10. prosince, středa: 11.00—11.15 hod.: Mgr. Em. Žák: Ježíšova osobnost (cyklus).
16.30—16.45 hod.: Dr. Aug. Uher: Advent křesťanského muže.
12. prosince, pátek: 16.30—16.45 hod.: P. Dr. Jan Urban: K hlubinám křesťanského života.
15. prosince, pondělí: 16.30—16.45 hod.: Josef Jakeš: Mládež se těší na vánoce.
17. prosince, středa: 11.00—11.15 hod.: Dr. Boh. Jarolímek: Kristus a Církev (cyklus).
16.30—16.45 hod.: Dr. Emil Troida: Vánoce v hudbě.
19. prosince, pátek: 16.30—16.45 hod.: Dr. Emil Poche: Narození Páně ve výtvarném umění.
22. prosince, pondělí: 16.30—16.45 hod.: Z katolického života.
24. prosince, středa: 11.00—11.15 hod.: Dr. A. Stříž: Štědrovečerní úvaha.
26. prosince, pátek: 16.30—16.45 hod.: P. Dr. Jan Urban: Duchovní rozhovory.
29. prosince, pondělí: 16.30—16.45 hod.: Vánoce na periferii velkoměsta.

Případné změny v přednáškách a hodině relací ohlašujeme ve zprávách z katolického života.

Z domova.

DALŠÍ PŘEDNÁŠKY SE SVĚTELNÝMI OBRÁZKY PRO DĚTI.

Vyhověli jsme přání našich zájemců a pořídili jsme pro děti serie obrázků o Kulihráškovi. Jde o známé reprodukce obrázků, které vydal nakladatel Voleský v Praze a od něhož jsme získali právo vydati je jako diapasky. Pořídili jsme v celku 11 serií s celkovým

počtem 265 obrázků. Všechny 11 serií i s textem stojí 300 K, mimo poštovného. Některé serie mají schválení ministerstva školství jako pomůcka k vyučování.

Jednotlivé serie stojí (mimo poštovného): obr.: cena K:

Kulihrášek s Majdalenkou	31	39.—
Kulihráškův výlet	11	19.—
Kulihrášek mezi hračkami	20	28.—
Kulihrášek mezi zvířátky	10	18.—
Kulihrášek na řemesle	34	42.—
Kulihrášek u čaroděje . . .	31	39.—
Kulihrášek na severní točce	25	33.—
Kulihrášek trosečníkem	20	28.—
Kulihrášek na dně moře	19	27.—
Kulihrášek sportovec	31	39.—
Kulihrášková abeceda	33	41.—

Kdo se jich ujme? 7leté Růženy, 6leté Emilie, 5letého Josefa na dobu aspoň 1/2 až 1 roku, popřípadě i déle. Jsou to dítky velmi chudé, opuštěné, jež nemohou zůstat ve vlastní rodině, a pro nedostatek finančních prostředků nemohou se umístiti v ústavech. Kdo by chtěl jedno z malíčků přijmouti, ať dopíše na Okresní Charitu v Mor. Ostravě, Rybnická 20.

Hledáme tatínka a maminku pro 9měsíčního Milana. — Chlapec je živý a velmi roztomilý a jistě by mnohým učinil radost. Kdo by chtěl Milana přijmouti za vlastního neb schovance, necht' ihned dopíše na kancelář Okresní Charity Mor. Ostrava, Rybnická 20.

LITERATURA.

Mnich Chrabra Obrana slovanského písma. Cyrilometodějská památka z konce IX. století. Ze staroslověňštiny přeložil Josef Vašica. Brno, Edice Akord, 1941. Stran 18. Brož. K 9.—. — Zasluhou profesora Vašici přibližuje se touto půvabnou knížkou kus dávného světa, blízkého ještě době cyrilometodějské, i čtenáři, neznalému kultury církevní slovanské. Obranný traktát neznámého mnicha, stručně vypisující jak »Bůh dal rozum Slovanům« a sebevědomě hájící oprávněnost a znamenitost literárního díla slovanských apoštolů proti »pílatníkům« a »trojazyčníkům«, je zároveň krásným vyjádřením vděčnosti a úcty slovanského světa svatým věrozvěstům a zakladatelům slovanské vzdělanosti. K textu vlastního spisku připojil překladatel výklad o autorovi a jeho práci a vůbec o celé otázce slovanského písma. Neméně zásluhu než překladatel má však grafik Oldřich Menhart, který pro tuto publikaci v duchu starých písařských škol nakreslil písma hlaholské a cyrilské abecedy; pokusil se vystihnouti nejstarší známou podobu hlaholice, známou z Kijevských listů, a cyrilice podle Ostromirova evangeliáře. Je to pokus vynikající a nepochybně velmi úspěšný. — ně —

František Kvasil: Zachmuřené děvče. Dobré detektivky sv. 11. Praha, Čin, 1941. Stran 319, brož. K 29.—. — Práce, která svědčí o slušném vyprávěčském fondu autorově, je spíše milostným románkem s detektivní zápletkou, než detektivkou ve vlastním smyslu toho slova. Přesto, že námět byl obrátěn zasažen do českého prostředí, nezapře se ani zde vliv cizích vzorů. Závěr, zvláště náhlá kajícínost prostopášného syna továrníka Malát, přiváděného k rozumu sportovním trenérem, je dosti laciný a násilný. Psychologicky si autor postavy značně zjednodušuje a stylisuje, hřeše na navyklou čtenářův detektivek, na tradiční schéma: sympatická hrdinka, neméně sympatický hrdina, který má však ohromnou smůlu, nesympatický snoubenec, o němž se v poslední kapitole s určitostí dozvíte, že je lump, žoviální tatík hrdinky, který ovšem musí být alespoň továrníkem, nezdárný bratr hrdinčin, který v poslední nebo v předposlední kapitole jde do sebe, a ovšem nezbytný lichvář a tanečnice, kteří nemilosrdně odírají nezdárného syna. To ovšem musí skončit svatbami a doufá se pak, že obecenstvo je spokojeno. Je však spokojeno skutečně? Pochybuji. Čtenáři detektivek u nás bývají dosti vybíraví, neboť dlouho měli bohatý výběr cizí tvorby v tomto oboru. A ta bývala rovněž značně vyšší než to, co se nám nyní předkládá jako domácí výrobek. jhk.

Jan Zahradníček Korouhve. Sbírnice poesie Tvar, svaz. 1. Frontispice a kresba na obálce od Fr. Tichého. 2. vydání. Praha, J. R. Vilímek, b. r. Stran 80. Brož. K 20.—. — Nová básnická knižnice Vilímkova nakladatelství, vycházející pod názvem »Tvar« za řízení Bedřicha Fučíka a Viléma Závady, sotva mohla být zahájena pěkněji a důstojněji, než sbírkou jednoho z nejlepších našich současných básníků. Už v předcházející knize Zahradníčkově, v »Pozdravení slunci«, se ukázalo, jaké nebývalé

Místo pro adresu a frankotyp.

u nás výše dosáhla lyrická tvorba tohoto katolického Moravana. »Korouhve« pokračují v této přímé, nádherné dráze. Můžeme se jen podívat dokonalé formální vytříbenosti těchto básní i jejich myšlenkové vyrovnanosti, přesnosti a správnosti Zahradnickova básnického vidění a bezpečné, harmonické jistotě jeho cesty, skvělosti výrazu, hudebnosti a zvukomalbě jeho veršů. Je to poesie slavnostní, vznešená, vyslovující myšlenky a přání tisíců mlčících bratří. Je to poesie křesťanská, z křesťanské tradice roste a inspiruje se každým odleskem Boží krásy. Zahradnickovy verše mají vždy charakteristickou vážnost, velebnost, jsou vždycky sváteční, i když se dotýkají zcela světských nebo všedních věcí. I to je určité znamení hlubokého křesťanova pohledu. V »Korouhvích« je více náboženských motivů než v dřívějších autorových sbírkách — a jsou tu básně, které se mohou počítat k tomu nejkrásnějšímu, co bylo vyjádřeno českou řečí. »Korouhve« mají tři oddíly; poslední z nich, který dal titul celé sbírce, obsahuje čtyři ódy na naše svaté patrony: Vojtěcha, Prokopa, Jana a Metoděje. Zde je Zahradníček nejenom vroucím náboženským lyrikem, ale také básníkem národním, pěvcem a vyslovitelem citů a myšlenek svého rodného kmene. Upozorňujeme velmi naléhavě na tuto vynikající a vzácnou knížku: je to dokonalá poesie, a nad to ještě poesie opravdově křesťanská a pině, neuchylně česká. M.

František Hrubín: **Věcí plást.** Sbíra poesie Tvar, sv. 2. 2. vydání. Praha, J. R. Vilímek, b. r. Stran 56. Brož. K 15.—. Také Hrubínovo dílo je vědomě budováno z křesťanského názoru. Je to básník velmi jemný, vyjadřující se křehkými, melodickými verši. Nehledíc ke krátké úvodní básni, v níž se jedním dechem vyslovuje láska k ženě a k domovině, je v této knížce trojí veršový cyklus. V prvním (»Město v úplňku«) se umělo formou znělkového věnce apostrofuje Praha, »město lidu královského«, básníkovy rodiště. Druhý, nazvaný »Torso mariánského sloupu«, je vroucí modlitba k Matce Boží. Třetí, jehož titul dal jméno celé sbírce, je lyricko-epická oslava rodového společenství v podobě meditace nad hrobem dědovým a vidění dědova uplynulého života. Z Hrubínových klidných, pokorných a ukázněných veršů vychází podivuhodná odevzdanost. Starý dřevoryt mariánského sloupu staroměstského, reprodukován ve frontispiciu, symbolisuje upřímné zakotvení tohoto mladého pražského básníka. M.

Misijní koutek.

Ze života misionáře na březích Hudsonského zálivu.
(Dokončení.)

Křest novorozence konal se druhého dne. Pokřtil jsem chlapce na jméno Jan Křtitel, křestního patrona jistého velikého dobrodince misí z Ameriky mezi Eskymáky. Kmotr a kmotra byli rovněž Eskymáci z osady Point. Vykonal si zpověď a přišli též na Mši svatou, kterou jsem prvního dne sloužil v chatě katechumena a druhého dne v jejich chatě v Ooint, kam jsem zajel. Chatrče jsou hodně nízké, takže při Mši svaté i při křestním obřadu musil jsem mít hlavu stále skloněnou a ještě státi v podřepu. Možno si domyslit, že jsem byl celý jakoby rozlámaný. Zpáteční cesta domů trvala nám tři noci a čtyři dny. Katechumeny doprovodil nás až k řece Fergusonu. Musili jsme ji přejít na saních, ač je to hodně nebezpečné. Voda v ní teče totiž tak prudce, že zůstávají nezamrzlá místa, která jsou velmi nebezpečná, neboť vlivem mrazivého větru utvoří se jen slabá vrstva ledu. Stoupnou-li psi na takovéto »oko«, spadnou do vody, jak se stalo i mně. Musil jsem rychle vylézt ze saní a zvířata vy-

MUDR. TEPLÝ ADOLF

odborný zubní lékař

PRAHA III., NERUDOVA ULICE ČÍS. 17.

Telefon 429-81.

Ordinuje od 9—12 hodin dopol. a od 2—6 hod. odpo.

Těž pro léčebné fondy a nemocenské pokladny.

ROENTGEN HORSKÉ SLUNCE SOLUX
DIATHERMIE.

tahovati z ledové vody, která vnikla i do mých bot. Musím proto hodný kus jít pěšky, abych zcela na nohy neomrzl. Po čtyřech dnech jsem dorazil večer do Tavani. Jak rád jsem přijal pozvání tamního poštmistra k večeři! V mé chatrči bylo vše zmrzlé. Prvou noc nemohl jsem oka zamhouřiti pro bolest v omrzlých nohou.

Potom přišly vánoco! Ani jeden z mých katechumenů a katolíků nemohl přijít na půlnoční. Tolik sněžilo a byl tak hrozný severák, pronikající kosti. Byl jsem sám, totiž jediný katolík. Jinak byla moje kaple »přeplněna«. Bylo přítomno šest mužů, dvě ženy a dvě děti. To jistě dostačí k představě o její velikosti. Všichni přítomní jsou anglikáni. Jejich katechista byl rovněž přítomen se svým synkem. Jediná půlnoční Mše v celém široším okolí, beze zpěvu, bez většího osvětlení. Právem jsme mohli zpívat: V chladném a tmavém chlévě! Mám k mému anglikánskému publiku krátkou promluvu, ve které se snažím vysvětliti jim tajemství vánoc. Nezaul jsem je, jak pozorují z výrazu jejich tváří a mám za to, že ani mnohé nepochopili. Odpověď dojel na návštěvu jeden katechumen. Chtěl dorazit na půlnoční, ale má ke mně tak daleko a k tomu to prašpatné počasí.

Je tvrdá ta půda srdcí zdejších lidí, ale dá Bůh, že milost je zpracuje a dočkám se dobrého ovoce. Jen trpělivost; konejme svoji povinnost a neklesejme na mysl... (Fides.)

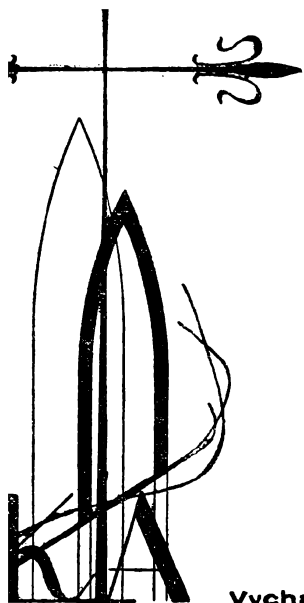
22 nových misionářů z Kanady. V Cape de la Madeleine, ve chrámu, zasvěceném Panně Marii, královně apoštolů, konala se dojemná slavnost. Loučilo se s věřícími 22 misionářů, náležejících šesti různým řádům, před odjezdem na místa působení. Byli to dva Jesuité, šest Oblátů Panny Marie, dva Redemptoristé, pět kněží z řádu Bílých Otců, čtyři klerikové ze St. Viatoru a tři kněží ze společnosti pro zahraniční misie. Jejich působistěm bude Čína, Mandžukuo, Filipíny, Afrika a západní Kanada. — (Fides.)

Současník kardinála Lavigerieho zemřel. Ve Francii zemřel v červenci P. Ludvík Giraud, poslední dosud žijící účastník první výpravy Bílých Otců, kterou r. 1879 vyslal kardinál Lavigerie do Afriky. Po dobrodružné cestě dosáhla výprava po 14 měsících území Seeng, kde již rok před tím přistála první výprava misionářů z Alžíru. Ze 73 pážat, které král Mwanga z Ugandy nechal r. 1886 pro víru upáliti, byli tři, které pokřtil P. Giraud. Když 6. června r. 1920 byli ti afričtí mučedníci v basilice sv. Petra svatořečeni, byl obřadům přítomen i P. Giraud. V roce 1890 vrátil se ze zdravotních důvodů P. Giraud do Alžíru, kde se stal generálním prokurátorem Bílých Otců v Carrée. (Fides.)

Dobrovolné příspěvky na vydávání časopisu jsou vítány a budou, pokud si to dárcé výslovně nezakáže, kvitovány.

VYCHÁZÍ S CÍRKEVNÍM SCHVÁLENÍM.

Vlastním nákladem Svatováclavské Ligy v Praze IV., Hradčanské náměstí číslo 8. Redakce a administrace tamtéž. - Vychází 1. a 15. každého měsíce kromě července a srpna. - Redakční uzávěrka 5. a 20. každého měsíce. - Cena jednotlivého čísla 50 hal. Předplatné na celý rok i s poštovní zásilkou 10 K. - Číslo pošt. spořitelny Praha 208.401, čís. telefonu 617-70. - Řídí redakční kruh. - Odpovědný redaktor Josef Kozák, Praha. - Používání novinových známek povoleno ředitelství pošt a telegrafů pod čís. 15.206/VII. ze dne 18. ledna 1936. - Dohledací pošt. úřad Praha 11. - Vytiskla kniht. J. Bartl nást., Praha VII., Goethova 14. - Telefon 714-19.

KATOLÍK

List Svazu katolických mužů a Katolické akce

Vychází čtrnáctidenně. — Ročník VI. (XXIII.) — V Praze dne 1. prosince 1941.

č. 19

Advent katolického muže.

Posledním dnem měsíce listopadu začal letos nový církevní rok. Církevní rok zahajuje posvátná doba adventní, doba přípravy na příchod Božího Syna mezi lidské pokolení.

Nesmíme však svou přípravu na výroční den Narození Božího Syna odbývat. Svatá Církev dobře znala povrchnost a mělkost lidské přirozenosti, jež brzy zapomíná na dobrá předsevzetí a často mění, neb ustupuje od svých slibů a rozhodnutí, proto do každého roku zařadila nejdůležitější údobí ze života Páně, aby lidským nesmrtelným duším stále znovu a znovu připomínala povinnosti, plynoucí z obcování svatých jako údů mystického Těla Kristova. Všichni věřící, a tím více muž, zvláště, je-li hlavou rodiny, musí posvátného adventního času využít k důkladné a celé přípravě na památku Božího Narození. Muž musí v této přípravě předcházeti světlým příkladem a ne býti — jak, Bohu budiž žalováno, v mnohých případech stává, — na místě posledním. Dostalo-li se mu čestného postavení říditi a vésti rodinu, vyplývá z tohoto jeho postavení také nesmírná zodpovědnost před Bohem, aby svého postavení využil jedině k větší cti a chvále Boží.

Věřící muž musí býti tudíž pevný a také neúnavný ve službě Boží. K té náleží opravdová křesťanská příprava na příští Páně. Věřící muž měl by se snažiti v té době, aby šel životem svatých patriarchů, měl by se modliti jejich touhyplné žalmy a začínati vždy dokonalejší život, než byl život v roce minulém. Po-

svátná doba adventní jest jako stvořena pro častější svaté přijímání, v ní může věřící muž započít s měsíčním, týdenním, nebo dokonce i denním přijímáním Svátostného Spasitele a tak více a více utužovati ono nezbytné pouto, které jediné zaručuje nekonečnou radost na věčnosti. Čím více bude takto zapojených mužů do věčného života v Kristu Ježíši, Pánu našem, tím větší je naděje, že s nimi spojí se s Pánem celá jejich rodina a tím jistotněji lze očekávati, že Pán najde zalíbení a hojnými Svými milostmi obdaří národ, jenž z takových rodin je složen.

Každá chvíle lidského života je v oku Boží Prozřetelnosti nesmírné důležitosti, nežijeme zde na zemi věčně, nevíme dne ani hodiny, kdy Pán nás zavolá, abychom kladli účty ze svých skutků. Tyto pravdy nás proto tím více zavazují, abychom duchovně nezmařili ani jedné vteřiny a víc a více se vinuli k Tomu, jenž jediný jest Cesta, Pravda a Život.

Na vánoce se připravme co nejlépe, aby radost z narození Spasitele světa byla čistá, nezkalená a bez přerušení. Až budeme v chrámě volati: »Ejhle, Hospodin přijde, a všichni svatí Jeho s Ním,« klesněme při tom na kolena. Učiňme tak s plnou pokorou a vroucností a budme ujištěni, že naše prosba bude vyslyšena, neboť Hospodin je všemohoucí a nejvyšší milosrdný. Jistě vstoupí do našich srdcí a zůstane tu, až přijde hodina, kdy na věčnosti spatříme Jež a Jeho svatou tvář, plnou neskonalé velebnosti a jasu.

Křišťan.

Vzbud', prosíme, Hospodine, moc svou a přijď, abychom z hroziícího nebezpečství hříchů svých tvou pomocí zasloužili si býti vytrženi a tvým vykoupením spaseni. Jenž jsi živ a kraluješ s Bohem Otcem v jednotě Ducha Svatého Bůh po všechny věky věkův. Amen.

Modlitba (collecta) ze Mše svaté o první neděli adventní.

Výchova duše.

(Kurs duchovního života. XVII.)

Jest sice pravda, že ještě někteří lidé nejdou k lékaři ani při těžké nemoci a věří, že si všelijakými prostředky pomohou sami, ale jistě jest jich již velmi málo. I kdyby měli sebe větší nedůvěru k lékařství, přece musí rozumně uznati, že lékař má denně před sebou spousty nemocí a že již z pouhé zkušenosti ví si jistěji rady, než nemocný, který se setká s nemocí jen zřídka v životě, a to jen s jednotlivou a určitou. A přece jen věnují lidé nesmírně větší péči svému tělesnému zdraví, než zdravému vývinu své duše! Jen se podívejte na sebe nebo někoho jiného, jak se chová, když onemocní tělesně a když se u něho ukáže nemoc duše. Myslím nemocí duše čin nebo vlastnost, která odporuje čistotě duchovního života. Jaký to rozdíl! Jaká péče při tělesné nemoci, jaká opatrnost, jaké vzrušení! A jaká lhostejnost při duchovní nemoci! Není těžko uhodnouti, odkud ten rozdíl! Jest to věčná bolest lidstva, jeho věčný úkol a věčný hřích: Že totiž věci hmotné jsou vše a hodnoty ducha nic. Ano, ztrátu zdraví cítíme jako největší škodu pro život, pro práci, pro štěstí... Ale ztrátu nebo vůbec již nedostatek zdravého, pravého, přímého života duše ani nepozorujeme. Věříme jen na věci viditelné; věci neviditelné, ač cítíme velmi silně potom následky jejich nedostatku, nemáme za nic. Nebo aspoň za velmi málo v porovnání s hmotnými.

A proto nám také velmi málo leží na srdci vážná péče o svůj duchovní stav. Lékařství se již nespokojuje léčit jen nemocné tělo. Snaží se stále více předcházeti nemocem a vytvářeti takové životní podmínky, aby se již předem zabránilo vzniku nemoci. A tak jsme si také posledně řekli, že účinnost svátosti pokání

není jen odpuštění hříchů a vyléčení duše od těžké rány nebo choroby, nýbrž že má ještě druhý veliký úkol, vychovávat lidskou duši k plnému zdraví a plnému životu. Právě z naší poslední stati jste mohli vypožorovati, že častá zpověď je vlastně pravidelná duchovní ordinace, kde jde o stálé hojení a léčení skrytých zdrojů nemocí a o posilování přirozených a nadpřirozených sil, které podporují pravidelný vývin duše k jejímu pravzoru dokonalosti. Chei vám dnes přidati několik dalších pokynů, abyste měli z ní co nejvíce pravých účinků.

Posledně jsem nevyložil obě nutné podmínky k plnému jejímu účinku. Řekl jsem pouze, že nutno při ní dbáti na pozorování trvalých sklonů duše, a ne jen na vypočtení jednotlivých chyb. K tomu jest potřebí ještě dalšího předpokladu. Při časté zpovědi musí se také stále a pravidelně prohlubovati náš trvalý vnitřní vztah k Bohu: Vztah lásky, jevíci se zde jako rostoucí odpor a prohiubující se rozhodný postoj proti každému hříchu. Jedním slovem, při časté zpovědi jde o stále hlubší lítost. Upozorňuji na to, protože velmi mnoho věřících si toho není vědomo a myslí, že časté zpovědi jsou stále stejné. Než mechanické opakování, raději nic. Naopak, mají se od sebe lišiti více, než zpovědi řídké! A rozdíl jest právě v opravdovosti a hloubce vnitřního mravního rozhodnutí čili lítosti. Lítost při časté zpovědi jest nejmocnějším prvkem, musí býti vždy hlouběji zasazena ve vůli, vždy vyzkoušenější v denním boji mezi dobrem a zlem, musí býti přetvořující silou, která jakoby kovala na naší vnitřní podobě. Jest jí třeba věnovati největší péči a snahu! Z tohoto dvojího předpokladu, — poznání trvalých sklonů a pevné vůle přetvořiti je, — vyrůstá silný duchovní účinek časté zpovědi.

Ale vidíte stále z celé naší úvahy, že jde o předpoklady. A mnohý řekne, že již tyto předpoklady stačí k duchovní sebevýchově a co že tedy může ještě sama zpověď přidati jiného? Ano, nyní jde o její vlastní

„Rosu dejte nebese...“

modlí se na počátku nového církevního roku kněz a v melodicky stupňovaném refrénu opakuje chór tuto odvěkou prosbu lidstva o seslání Mesiáše. Čekací doba před okamžikem, který má přinést splnění tak žádoucího příslibu, je naplněna tajemným kouzlem adventních písní. »Přijde, přijde, náš Spasitel. tak se dále utěšuje v tradičním zpěvu věřící křesťan, neboť nepodal Bůh lidem většího důkazu své lásky nad tajemství vtělení a zrození svého Syna skrze vyvolenou Pannu v chudičské betlemské jeskyni! Evangelium nám v této přípravné době staví před oči dramatičtější věci — poslední soud a hrůzu těžkých zkoušek, jež si lidstvo samo zavinilo, neboť nepoznalo den svého navštívení. Nad úzkou branou adventního Zaslíbení stkvějí se s tragickou pádností závažná slova: Nebe a země pomínou, ale slova má nepomínou...

Více než kdykoliv jindy měli bychom si na prahu významného údobí povšimnouti slov Písma a uvědomiti si přitom omezenost a nestálost všech věcí, které byly dány člověku jen za tím účelem, aby sloužily k lepšímu poznávání Boha. Vše kolem nás bylo stvořeno jako součást oné nekonečné hymny tvůrčí Prozřetelnosti, jež vyznívá z každého atomu hmoty, z každého dechu živých bytostí. Stává se však často, že člověk svěřených mu hříven užívá k vlastní své záhubě, pouhý prostředek povyšuje na cíl, z nástroje vytváří svého bůžka, aby se mu po celý život pohansky klaněl. Obraz posledního soudu a zkáza mocného Je-

rusalema má nám býti výstrahou, jak Bůh trestá samolibou zpupnost a nevěru! A byť by pojímala lítost nad královským městem Davidovým samého Syna Božího, přece nemůže od něho odvrátiti strašlivý osud, ježto samo si jej zvolilo. Rozhodlo se kráčet širokou cestou nepravosti, která vede k zahynutí, a svého Mesiáše potupně ukřižovalo...

Po této široké cestě kráčíme častokrát i my, a slova odříkání, modliteb a postů zdají se nám mnohdy jen jakýmsi zbožným echem z dob dávno minulých! Proto Církev svatá na počátku nové časové éry připomíná důrazně dvě neděle po sobě poslední soud, aby pohnula naším svědomím a vzbudila v nás kajickou reminiscenci na uplynulý život. Příští tajemného vtělení má se státi pro každého křesťana počátkem nového duchovního života. S pokornou myslí a se srdcem povzneseným nad všednost mají věřící projíti onou těsnou branou, která vede k Životu; před ní musí zanechat všechny prohlubně své povahy, složiti břímež hříchů a odložit rubáš svých žádostí. Pokora s milostí bude doprovázeti duši na cestě za Spasitelem. Vždyť On sám přichází na tento svět jako jeden z nejchudších, za místo svého zrození přijímá pokorně opuštěnou stáj a do rukou prostého tesáře skládá své poslušné dětství. Z jakého také jiného důvodu byl by si zvolil chlív za svůj dočasný přibýtek, ne-li, aby ukázal lidem marnivost jejich pozemských starostí. Jak málo dbá Bůh vnějších okras, jimiž člověk před člověkem skrývá svoji nicotnost a slabost! Jediné pokora činí nás silnými a mocnými, neboť nás přibližuje Spasiteli. Prvními návštěvníky v Betlemě

účinky, které se mají dostavit, když tyto podmínky splníme.

Především tedy víme, že na cestě k Bohu nejsme jen my zúčastnění, nýbrž že s druhé strany jest na ní činný sám Bůh. Svátostí pokání čili zpovědi vlévá nám podle toho, jak k ní jdeme opravdově a vnitřně připraveni, nové vlastní milosti, jimiž nabýváme jak jasnějšího poznání, tak i síly proti svým náklonnostem a nebezpečím. Toto působení milosti Boží v nás jest ovšem nejvlastnější a nejvzácnější výchovný a pomocný účinek v nás, jest lékem, jakého si sami dáti nemůžeme a který již stojí za to, abychom přicházeli do jeho božského léčení. Než jsou tu ještě jiné účinky. Kněz jest lékař, který se zabývá z povolání a výlučně léčením duší, zná z rozsáhlé zkušenosti lidské srdce, jeho hnutí, cesty, hloubky i povrchnost, jeho pravdu i klam, jeho dobrotu i špatnost, jeho čistotu i kaly. Zná však také léky, kterých jednotlivec nezná. Zná známky lidských vlastností a obvykle hned při prvních slovech ví, jaké nemoci má člověk před ním, ví často hned lépe, než sám věřící, která jest jeho pravá nemoc, pozná, že jest lepší, než si myslí, nebo že jest také nemocnější, než tuší. A kněz jest také muž, který jako lékař dal celý život svému povolání a léčí tedy ne bez zájmu, nýbrž věnuje se celou svou duší svým nemocným, touží jim pomoci, přemýšlí, který lék a které cesty ho vyvedou bezpečně k zdravému duchovnímu životu. Kněz zná z pokladů církve a z pokladů životů svatých a z jejich spisů nejhrůznější cesty lidského duchovního života, mnohé návody a metody, mnohé zkušenosti, jak je svatí prostě a upřímně k užítku jiných vypsali.

A tak, přijde-li věřící člověk s krásnou a upřímnou touhou po duchovním životě, nemá-li jiných úmyslů, než růsti přímo ke svému Bohu a Spasiteli, přináší-li rozhodnou vůli a ochotu, dosáhne pravidelnou duchovní ordinací u svátosti pokání tak značného pokroku, jakého by jinak nedošel. Jak mnohý se lopotí

byli pastýři, z apoštolů mnozí byli rybáři, a mezi chudým lidem a otroky nastupuje křesťanství vítěznou cestu po celém světě. Kristovo vítězství jest vítězstvím pokory nad pýchou, to nám jasně dosvědčují křesťanské dějiny od samého prvopočátku!

Proto také adventní doba s celou svou tklivou i prostou předvánoční poesí zaujala obzvláště náš zbožný venkovský lid. Kolik krásných a nezapomenutelných vzpomínek pojí se k časnému mrazivým jitrům, kdy vše ještě odpočívá pod bělostným pláštěm sněhu, jenom okna kostelíku září do tmy jako světla majáku. S rozžatými lucernami trouští se z blízkého i dalekého okolí na roráty staří i mladí. Jejich srdce planou láskou ke Spasiteli, jako ty bílé voskové svíčky. Přemáhají své pohodlí, odřikají si spánek s takovou ochotou, že se před nimi musí ostatní zhýčkaný svět upřímně zastydět! Ano, jak mnohého zahanbí prostá venkovská stoženka, která každý den ráno prošlapává v čerstvém sněhu první stopy, vedoucí z osady ke kostelu. Ostatní obyvatelé doposud spějí, a když se probudí, hledí udiveně, kdo již tak časné zrání prošlapal sněh. Nevědí, nebo nechtějí vědět, že zatím, co spali, ona se modlila za všechny, i za jejich děti. Jak mnoho je i dnes zapotřebí zbožné a pokorné modlitby! »Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem!«, napomíná nás Ježíš a přihlédneme-li opravdově k Jeho svatému životu, poznáme, že od betlemských jeslů až po úpatí Kalvarie byl Jeho život jednou jedinou smírnou modlitbou za hříchy světa. Proto doba adventní s tak velkým důrazem napomíná nás k pokání, aby stezky našich duší se staly přímými

MŠE SVATÁ - OBĚŤ NEJSVĚTĚJŠÍ.

Obětování vína.

Do kalicha nalévá kněz víno a trochu vody, když vodu dříve požehnal znamením svatého kříže a při tom se modlí: *»Bože, jenž jsi důstojnost lidské přirozenosti podivuhodně založil...«*

Tato modlitba je oslavou tajemného vtělení Syna Božího. Bůh oslavil naši přirozenost lidskou tím, že ji spojil s přirozeností Božskou ve své Božské osobě. Podivuhodné bylo stvoření člověka, který jakožto nejdokonalejší tvor světa viditelného vyšel z tvůrčí ruky Boží. Obdařen nesmrtelnou duší stal se obrazem Božím, jak to bylo také v plánu Boží prozřetelnosti: *»Učiníme člověka k obrazu a k podobě naší; ať panuje nad rybami mořskými, nad ptactvem nebeským i nad zvířaty a nad celou zemí!«* (I, Mojž. 1). Hříchem Adamovým ztratil člověk všechny nadpřirozené dary, hlavně však milost posvěcující. Vykoupením pak pokažená přirozenost lidská byla znovu uvedena do stavu milosti Boží. Na věky by byl člověk zahynul, kdyby se ho nebyl ujal Syn Boží, jenž svou smrtí na kříži napravil, co Adam pokazil. A nejenom to: ospravedlněný člověk může svatým přijímáním co nejúžeji se spojit s Kristem, svým Vykupitelem. To jest ono podivuhodnější obnovení přirozenosti lidské, jak praví modlitba: *»Bože, jenž jsi důstojnost lidské přirozenosti podivuhodně založil a podivuhodněji obnovil.«* Kristus stal se jako jeden z nás; proto i my máme s ním míti účast na jeho Božství, zvláště v onom tajemném spojení ve svatém přijímání. Kolik hlubokých myšlenek můžeme z této modlitby vyčísti! Víno znamená Krista Pána, voda pak věřící a proto kněz nežehná víno, nýbrž vodu; věřícím se má dostat milostí plynoucích z oběti nejsvětější. Poněvadž při Mši sv. za zemřelé (v barvě černé) veškeré modlitby se obracejí na duše v očistci, nežehná kněz vodu, ani na počátku introitu nežehná sebe, ani neuděluje požehnání po Mši svaté. Kněz i věřící při těchto Mši svatých vzdávají se všech milostí a zásluh ve prospěch duší, které samy sobě pomoci nemohou.

Kalich s vínem drží kněz před očima a hledí vzhůru ke kříži a modlí se: *»Obětujeme, Tobě, Pane, kalich spaseení«*. V prvních dobách přinášeli věřící víno ke Mši sv. a část potřebná ke Mši svaté byla dávána do kalicha a obětována. Byl to opravdu obět-ní dar věřících, na který Bůh hledí se zalíbením, jako hleděl na oběť Abelovu, který opravdu s vděčným a čistým srdcem dary své přinášel. Při Mši svaté bude víno proměněno v okamžiku proměňování v Krev milého Syna Božího. Proto tím jistěji vystoupí kalich, oběť sama, před velebnou tvář Boží. Ku konci modlitby učiní kněz kalichem nad korporálem znamení sv. kříže, že bude totiž v kalichu táž krev, která byla na kříži prolita.

Pozoruhodné jest, že modlitbu při obětování hostie říká kněz, jakoby jenom za sebe: *»Kterou já obětují«,* kdežto při obětování vína jménem všech: *»Obětujeme Tobě, ...* Kněz zastupuje zde věřící, kteří sami nemohou přinášeti oběti a proto obětuje jejich jménem. Při slavné Mši svaté s asistencí modlí se tuto modlitbu při obětování vína spolu s knězem i jáhen, který zastupuje tu lid.

Slova *»Za naše a celého světa spaseení«*, zřetelně vylučují užitek, jež plynou z každé Mše svaté. Jisté jest, jak tomu učí katechismus, že zvláštních užitek a milostí dostává se knězi, těm, za které se

Mše sv. obětuje a těm, kdož jsou nábožně přítomni. Poněvadž však každá Mše svatá je ustavičně obnovovaná oběť Pána Ježíše na kříži oběť za lidstvo, dostává se proto i z každé Mše svaté užitek veškerému světu. Kristus Pán se za všechny lidi obětoval a neustále obětuje. Nyní jistě chápeme nesmírný význam, který každá Mše svatá pro lidstvo má! Bůh hledí neustále na oběť svého milého Syna a proto stále bloudícímu a hříšnému lidstvu odpouští.

a trápí s různými pochybnostmi, které se mu ve zpo-
vědi ztratí jako sníh na slunci. Pozná jistě a bezpečně,
co jest jen pokušení, co jest vlastní hřích a co jest
jen hnutí k němu beze vší viny. — Pozná však také
mnohdy Boží úmysly, jaké Bůh má s jeho životem,
odkryjí se mu nové, nevídané krásy, které nemůže
sám znáti a které mu kněz odhalí z tajů Boží milosti,
vstoupí do jeho duše náhle útěcha, po které toužil
a které mu svět nedal. Pozná ovšem také brzo vážné
a těžké úkoly, které s sebou nese opravdová snaha
po službě Bohu, pozná svůj úkol ke svému okolí. Jeho
život se začne rozrůstat do hloubky a šířky a zabí-
ratí do sebe i stále větší okruhy bližních.

Při pravidelné zpovědi dostává se člověku jistých a
stoupajících pomůcek a rad, takže ví pevně, kam má
jít, čeho se varovati, netápe zbytečně v různých po-
kusech, nezabloudí do fantastických a klamných vod
falešné mystiky a jde cestou, kde jest jist, že sám
sebe neklame. Nahazují jen některé účinky, skryté
v pravidelném přistupování ke prameni milosti, a tě-
ším se, že mnohý se odhodlá k tomuto radostnému
a jistému stoupání k výšinám Božím, ale že i mnohý,
kdo již tohoto prostředku užíval, uvědomí si, že musí
všelicos opravit, lépe zaměřiti k pravému cíli, od-
ložiti nepravé názory na svou zpověď, aby z ní měl
tyto její pravé účinky.

*a propasti hříchů byly vyrovnány kajícíností. Svatý
Jan Křtitel je zosobněním této přípravné doby. Ode-
šel nejprve na poušť, aby se postil a připravil tak na
důležitý úřad předchůdce Páně. Příchod Božího Syna,
jakožto počátek usmíření Boha — uraženého nejprve
hříchem prarodičů a pak bloudícím lidstvem celých
tisíciletí, bylo třeba předem připravit pokáním a
modlitbou. Zrození Lásky uprostřed nenávisti a zloby,
náboženství míru v bouři rozháraného světa, symbol
spasení uprostřed pohanství, to vše vyznívá z hlasu
volajícího na poušti: »Čiňte pokání!« A lidé opravdu
slyší... Jsou již nabaženi hříchů a syti všech ohav-
ností doby, věří, že co nejdříve musí přijíti Vykupitel.
Přicházejí proto k Janovi se všech stran, dávají se
křtíti vodou z Jordánu a očekávají v pokoře a lítosti
příští Vykupitelovo*

*Takovou moc a sílu měl hlas Křtitelův před tisíci
lety! Nedožněl však jeho stětím od krutého Heroda.
Zaznívá dále staletími a v adventní době vždy znovu
burcuje svědomí, abychom si připomenuli, že doba
příchodu Mesiáše se blíží, a pečovali nejen o své tělo,
ale hlavně o duši! Stejnou řečí mluví k nám každo-
denní vyzvánění zvonů, svolávající věřící na rováty.
Náš lid spatřoval a ctil v nich vždy část zděděné,
zbožné křesťanské tradice a bude tomu tak jistě i na-
dále. Také jedině potom, uposlechneme-li předvá-
noční výzvy k pokání, zrodí se Spasitel i v našich
duších, chudá schránka naší tělesnosti stane se Mu
čistým svatostanem a dychtivá duše bude sdíleti nej-
krásnější dojmy z Jeho příchodu a ovoce Jeho neko-
nečné lásky.*

V. Z.

Nina Svobodová:

Dobrý světec sv. Mikuláš v historii a v legendě.

Kraj, objatý náručí hebké a husté mlhy, sněhové vloč-
ky, měkce roztroušené po temné hnědi odpočívající
země, vzduch provanutý dechem jehličí, a nade vším
toužící a sladce bezpečný zpěv starých českých rorátů,
zpěv, jenž volá rosu s nebes a příchod Spasitele.

Taková jest v Čechách tvář měsíce prosince, času,
rozkvetlého toužením a nadějí na požehnané světlo
Božího Narození.

A hned na počátku cesty tohoto podivuhodného mě-
síce září paprsek jména, které voní po ovoci, podaném
dlaní bílých andělů.

Jest to jméno svätce, jehož zářící berla otvírá v kaž-
dém srdci člověka dobré vůle poklady živé lásky, jest
to jméno zvláštního ochránce dětí, svätce dobroty ne-
přeberné, svätého biskupa Mikuláše.

Svatý Mikuláš (Nicolaus), jehož jméno značí tolik ja-
ko »vítězství lidu«, narodil se v maloasijské Lykkii
v městě Pataře, asi v roce 250. Jako syn vznešených
křesťanských rodičů, kteří podle slov legendy »čím vět-
ší se jim dostávalo cti v zástupu mocných, tím mocněj-
ší touhou pláli po nadzemské vlasti« přijal nižší svěce-
ní duchovní a po smrti svých rodičů rozdával s ne-
vyrovnatelnou štědrostí svůj veliký majetek chudým.
Rozdával nejraději tajně, aby obdarovaní nepoznali
dárce.

Když jednou zaslechl, že jeden z patarských šlechticů
upadl do takové bídy, že vidí jedinou záchranu v za-
prodání svých tří dcer, vhodil mladý Mikuláš do jeho
domu tajně tři sáčky zlata. Touto štědrostí víc než
královskou, byla celá rodina zachráněna. S věnem tak
zázračně seslaným, se dívky ihned dobře provdaly a
jejich otec, který poznal v andělském dárci Mikuláše,
vrhl se podle slov legendy před ním na zem, a snažil
se políbíti mu nohy.

Ačkoli ho světec zavázal mlčením o tom, kdo byl
dárce, přece se brzy začaly městem šířiti chvály
o dobročinné lásce mladého služebníka božího Miku-
láše. Aby ušel projevům vděčnosti, vydal se Mikuláš
na cestu do Svaté země, aby jako pokorný poutník
prošel krajem Kristova narození, utrpení a slavného
Zmrtvýchvstání.

Na zpáteční cestě přišel do města Myry, na jižním
pobřeží Malé Asie. V Myře právě zasedali lykijští
biskupové, aby na osiřelý biskupský stolec zvolili no-
vého biskupa a shodli se na tom, že má být biskupem
ten muž, který příštího dne první vstoupí do chrámu.
Protože ten, kterýž za čas první vstoupí do chrámu
chrámu Páně, byl cizí poutník Mikuláš, byl tento pout-
ník zvolen biskupem v Myře. Mikuláš se s počátku
zdráhal převzítí úřad tak obtížný a vznešený, přece
však poznal vůli Boží, pokorně uposlechl a přijal
svěcení.

A nyní se teprve rozvinula všechna úžasná dobrota
nového biskupa, který spí na holé zemi, střídá hodiny
dlouhých modliteb s nejpřísnějšími posty, ujímá se
pronásledovaných, krmí a šatí hladové, zastává se vdov
a nade všechno miluje děti, z nichž mnohé vykupuje
z otroctví, křtí, vychovává a vede k Bohu.

V ohních a bouřích Diokleciánova pronásledování
křesťanů jest uvězněn i svatý Mikuláš. Ztráví v ža-
láři několik let, až roku 313 Konstantinův edikt mi-
lánský, který nese křesťanům svobodu, otevře i jeho
vězení. Světec se vrací do Myry a pokračuje ve svém
díle křesťanské lásky. Jako jeden z nejzkušenějších
a nejetihodnějších biskupů zúčastnil se roku 325 cír-

kevního koncilu Nicejského a podle legendy vykonal pak pouť do Říma a na zpáteční cestě se zastavil v sicilském městě Bari.

Legendy vypravují, že tento svatý biskup, který zachraňoval vězně z katových rukou na samém popravisti, zjevil se ve snu císaři Konstantinovi a prefektovi a žádal okamžité propuštění vojenských velitelů Nepociana, Ursa a Harpilion, křivě nařčených ze spiknutí proti císaři. Císař skutečně uposlechl a po zachráněných důstojnících poslal svatému Mikulášovi drahocenný relikviář, zlaté rukavice a vzácné bohoslužebné nádoby s prosbou, aby světec prosil Pána za pokoj Konstantinovy říše i celého světa.

Podobně i za hladu, který kdysi zuřil v Myře, zjevil se světec sicilskému obchodníkovi a žádal ho, aby ihned vyslal loď s obilím do Myry. Kupec uposlechl a město bylo zachráněno. Jiné legendy opět vypravují o záchrane plavců, o zázračném vysvobození hocha, prodaného do otroctví, a o vzkříšení zavražděných dětí. Svatý biskup Mikuláš zemřel ve vysokém věku, asi okolo roku 345, a úcta k němu brzy se rozšířila celým křesťanským světem. V šestém století dává veliký císař-zákonodárce, Justinian I., postavit v Myře krásný chrám svatého Mikuláše, který o tři sta let později nádherně obnovuje císař Basil I.

Roku 1087, v době křížové výpravy proti Saracénům, přenesli italští kupci světcovy ostatky do města Bari na Sicilii a již roku 1089 světlí papež Urban II. v Bari překrásný chrám, zasvěcený svatému Mikulášovi.

Výroční svátek přenesení jeho ostatků zavádí na papežovo přání sv. Efrem, arcibiskup kijeveský na Rusi, a od té doby si celý křesťanský východ zamiloval předobrého světce jako svého zvláštního patrona, jehož vznešená podoba s vousem barvy sněhu, hledí vážným zrakem ze zlata a stříbra drahocenných starých ikon, a jehož jméno hrdě nosili papežové, císařové, velkoknížata, biskupové a opati, stejně jako voustí sedláci ze vsí, celých zapadlých sněhem.

Úctou k svatému Mikulášovi proslul dále celý Balkán, Polsko a Slovensko a samozřejmě i země umění, v níž nyní ostatky světcovy odpočívají, Itálie. Nejslavnější mistři malují jeho obrazy. V gotické Florencii je to především veliký Cimabue, současník Dantův a učitel Giottoův, a ve františkánském Assisi je to Giotto. Dále zpodobňuje světce proslulý obraz z obrazárny vatikánské »zázrak svatého Mikuláše«, kde škola ušlechtilého severoitalského malíře z 15. století, Gentile da Fabriano, zpodobňuje světce, kterak v bílém rouše a v nachovém plášti snáší se ve zlatém oblaku na pomoc plavcům, jejichž životy ohrozila prudká bouře. Svatého Mikuláše oslavuje dále geniální současník Rafaelův, Andrea del Sarto z Florencie, nádherný milovník Paolo Veronese a konečně i kníže malířů, Tizian Vecelli, který zpodobňuje světce v nádhře biskupského roucha, provázeného dvěma anděly.

Ani česká země nezůstala pozadu v tomto radostném proudu zbožné úcty. Svatovítskému velechrámu dostalo se sedm kusů ze světcových ostatků, a jméno Mikuláš bývalo velmi oblíbeným jménem českých zemanů i měšťanů.

I Otec vlasti, císař a král Karel IV., patřil k upřímným ctitelům tohoto světce, a lidová tradice si dokonce ráda vypráví, že císař sám vlastnoručně vyřezal sochu svatého Mikuláše pro svůj milovaný Karlštejn. Tuto tradici přejal do svého literárního díla i jeden ze spisovatelů v lidu nejoblíbenějších, český kněz Václav Beneš Třebízský.

Tři vesnice v kraji vysokomýtském, kutnohorském a chrudimském nesou světcovo jméno, sto čtrnáct chrámů a kaplí jest mu u nás zasvěceno a v největším

Zrna a zrnka.

Ke zdárné činnosti laického apoštola nestačí pouze srdce překypující chutí do práce pro Krista a přiměřené vzdělání, dosvědčené nějakou zkouškou dospělosti. Jsou to zajisté velmi šťastné podmínky pro dokonalé vybavení laického apoštola. Základem však jakékoliv práce laikovy v rámci Katolické akce jest jeho vnitřní dospělost. Na to se velmi často zapomíná a odtud pak tak mnohé stížnosti na činnost laických apoštolů, tolik nepochopení a tolik hořkosti. Výtky se obracejí nezřídka z řad laiků proti církevní hierarchii. Zpravidla však taková výtky svědčí pouze o nedospělosti laického apoštolátu. Apoštol laik, který dosáhl vnitřní dospělosti, získá si téměř každé kněžské srdce. Kde by pak přece jen narazil na nepřiznání nezaviněnou, tam nikterak se nebude utíkat ke stížnosti. Vnitřní jeho dospělost mu bude vždy bránit, aby i jen myšlenkou se stavěl nevražlivě nebo dokonce nepřátelsky a útočně k osobě kněžské.

»Studium catholicum«: Dospělost laického apoštola.

Každou minutu umírá na zemi přirozenou smrtí přibližně 80 lidí; za hodinu je jich 5.000, za den 120.000, ročně umírá na 32 miliony lidí. Kdo se dožil 80 let, může říci, že za jeho života odešlo na věčnost na 2.500 milionů lidí! Jaká to strašná armáda mrtvých? A k nim budeš připočten dnes či zítra i ty! Ze hřbitovů volá k tobě hlas mrtvých: »Čím ty jsi dnes, byli jsme my včera; čím dnes jsme my, ty budeš zítra!« — Proto pamatuj na smrt, dokud žiješ, v okamžiku smrti bylo by již pozdě! Pomni nápisu na slunečních hodinách v předstíni kostela sv. Václava v Proseku: »Každá raní, poslední zabije!«

»Svatá Hora«: Úvaha dušičková.

V městech se shledáváme s chvályhodným dokladem praktického zájmu o výtvarné umění v tom, že v četných výkladních skříních jsou vystavovány originály nebo reprodukce obrazů, soch a plastik. Je jisté, že i ten, kdo jinak sotva si zajde na nějakou uměleckou výstavu, se zalíbením pohledí na takto zpřístupnělý dobrý obraz nebo plastiku. Je v tom i dobrá propagace nejen vystavovaného díla, ale též ostatních věcí, umístěných v takové výkladní skříní. Mnohdy však v podobných případech máme po stránce vkusu i ethiky oprávněné námítky, zejména na nevhodné vystavování zobrazených nahých postav. V tyto dny jsme našli ve výkladní skříní velkého brněnského knihkupectví počín, zasluhující pochvalné zmínky. V jednom oddělení výkladu bylo umístěno několik obrazů a čtrnáct plastik různých autorů. Co třeba vyzvednouti, oběšlo se to tentokrát naprosto bez nahotin. Zde vykonali pro propagaci výtvarného umění dobré dílo. Tento příklad měl by býti hodně následován.

»Orelská osvěta«: Podáno ve zkratce.

z nich, divu barokního stavitelství, svatomikulášského chrámě v Praze na Malé straně, vznášej se nad vlněným sloupů, leskem zlata a majestátem mramorových soch na ohromné fresce v klenbě svatý Mikuláš v nebeské slávě jako ochránce námořníků a kupců.

Šestý prosinec v naší vlasti, v zemi překrásného dědictví dávné křesťanské kultury, kterou střezil a rozmnožoval šlechtic i sedlák, kněz i měšťan, šestý prosinec v této zemi, se celý leskne hvězdnými vločkami sněhu, dýchá jehličím a sládně chutí rajskeho ovoce našich dětských let. A shon dne se rád zastavuje před zjevem předobrého světce v biskupské mitře, a na-

slouchá zbožnému poselství tak, jak je v latinské středověké legendě napsal mnich a jáhen Jan, v »Životě blaženého Mikuláše biskupa.«

»Veselme se tudíž, nejmilejší, veselme se v Pánu a slavný den svatého Mikuláše spasitelně slavme. Prosimе tě, přesvatý otče Mikuláši, dej, aby všichni, kdo slavnost tvou slaví, došli nebeského království.«

Dr. Antonín Stříž:

Dědičné zatížení lidstva.

(Dokončení.)

Z chování Adamova můžeme poznati, jak se již projevují následky hříchu: skrývá se před Bohem, již si neuvědomuje, že Bůh všude a všude vidí. Není to zatemnění rozumu? Když Adam konečně poznává, že Bohu neunikne a je nucen podrobiti se výslechu, odpovídá zpupně: »Žena, kterou jsi mi dal za družku, dala mi s toho stromu, a tak jsem jedl.« Z této odpovědi číší chlad, tvrdost srdce a přímo jedovatost — další to následek hříchu. Jako by Bohu vmetl ve tvář výčitku: Tys mi dal družku, jež se mi stala příčinou neštěstí! — Vzpomeňme, jak Adam toužil, aby mu Bůh dal bytost podobnou jemu, a když Bůh láskyplně splnil jeho přání, jak byl šťasten! A nyní uráží Boha, svaluje naň původ zla. Eva pak ještě úsečněji se sebe strásá vinu a svaluje ji na hada, jehož Bůh stvořil.

Ale tu Bůh již spravedlivě určuje podíl viny a také příslušnou míru trestu. Z rozsudku nad Adamem možno viděti příkrý protiklad údělu, jež měl v ráji, a údělu, jež čeká jej i všecko potomstvo v budoucnu. Podle původního určení byla země pro člověka požehnaná — nyní »zlořečena bude země pro tebe.« Dříve země člověku sama nabízela své plody, nyní — »s námahou budeš se z ní živiti, v potu tváří budeš jísti chléb«, a tato namáhavá práce ještě se bude hatiti a člověk místo žádoucích plodů své práce bude kliditi trní a hloží. Není tím výstižně vyjádřen úděl každého z nás, ať má člověk životní povolání jakékoliv? A konec všech pozemských strastí? Nepominou časem, nýbrž budou tě nerozlučně provázeti, »dokavád se nevrátíš do země, ze které jsi vzat. Ano, prach jsi a v prach se navrátíš.« Zde jest nejostřejší protiklad: Člověk chtěl býti Bohem, zapomínaje na svůj původ, zhroutl se tedy v prach.

Ženě pak, jež bude snášeti s mužem stejně těžký úděl, přisouzeny ještě další tresty: »S bolestí roditi budeš děti« a »Pod mocí muže budeš a on panovati bude nad tebou.« V původním textu je místo »pod mocí muže budeš« řečeno takto: »K muži se budeš chýliti«, to jest na muži budeš závislá jako popínavá rostlina, která potřebuje opory. Moderní doba se chlubila, že svými emancipačními snahami vymanila ženu z nedůstojného podruží a ji postavila ve všem na roveň muži. Ale mnohé ty vymoženosti se tak vymstily, že se volá: »Vraťte ženu rodině!« Tím je vyjádřeno doznání, že je osudné vymaniti ženu z údělu, který jí byl Bohem přičten. Ostatně tento úděl závislosti byl křesťanstvím povznesen a posvěcen a žena, jež nenalezne opory v muži, může se upnouti zcela na Ježíše Krista, v němž nalezne nejvzácnější oporu a sílu.

Mluví-li Bůh, proudí jeho slovy paprsky milosti, a tak se slovy řečenými k Adamovi a Evě milost hledala přístup k jejich srdcům. A jejím působením poněkud se svítalo v jejich myslích a jejich srdce jihla. Poznávali konečně a uznávali svou vinu a trestuhodnost. A když na povel Boží jim bylo vyjít z ráje, jejich do-

mova, kde Bůh je hostil a navštěvoval, tu rozechvělo se bolestně jejich srdce a první slzy zrosily jejich skráně a skrápěly zemi, hříchem poskvrněnou. Byly to již slzy lítosti, kajivosti, lásky. Bůh z jejich srdcí vyčetl prosbu: Podrobujeme se, Pane, tvému spravedlivému soudu, přijímáme zasloužený trpký úděl, jen jednu prosbu nám neodmítej: Nezapuzuj nás navždy a dopřej nám, abychom se směli někdy opět k tobě vrátiti! — Na tento šťastný projev kajivosti čekala nebesa. Hospodin dal svým sklíčeným vypověděným dítkám naději.

Když děti odcházívaly z otcovského domu do ciziny, rodiče jim dávaly na cestu obrázek nebo medailon, pojitko vzájemné lásky a naděje šťastného shledání. Také Bůh dal svým dětem na cestu obrázek: vyvolal před jejich zraky obraz Ženy, která přemůže dábla a povede je temnou nocí jako hvězda k novému životu, do nového, vyššího domova. Tento obraz potom prarodiče svěfovali jako talisman svatě naděje svým potomkům.

Ještě naposled se ohlédl do ráje. Ale nebyl to již vlastně ráj. Smutek padl na vše. Květy lítostivě schylovaly své hlavičky, zmlkl zpěv ptactva, zvířata ve zmatku prchala, neboť strháno bylo pouto, jež je pojilo k člověku, — hřích uvrhl všecko stvoření v porobu.

Do nehostinné ciziny nesli Adam a Eva svému potomstvu smutný odkaz: ztrátu milosti, zatemnění rozumu, zeslabenou vůli, boj vášní, poruchu duše i těla, utrpení a smrt. Ale toto dědičné zatížení bylo vyvažováno svatou nadějí na vykoupění. Bůh nezměnil svého odvčného úradku vůči člověku: přivede ho k nebeskému cíli, jež mu byl určil, ale oklikou, — přes temnoty, boje a utrpení. Avšak trpělivě a oddané snášení tohoto údělu a plnění vůle Boží mu dopomůže k zásluhám a zvýší jeho radost i slávu na věčnosti.

Film.

Pantáta Bezoušek. Nationalfilm, Praha. Režie: Slavíček, libreto: Steklý, kamera: Blažek, hudba: Fiala. — Podle románu Karla V. Ráise byla zpracována filmová povídka o radostech i starostech pantáty Bezouška, výminkáře z čísla 18 v Nové Vsi pod Zvičinou, který se odhodlá navštívit svého ženatého syna advokáta v Praze. Přesto, že libretista stručně prošel stránkami Raisovy knihy, aby pro film zobrazil hlavní postavy románu, provedl svého pantátu ve společnosti pana rady a berního pražskými uličkami, sady, zavedl ho do Národního divadla na Prodanou nevěstu, tolik blízkou jeho prostému srdci, dovolil i bohaté míře kamerou zachytit v obrazech desítky krásných záběrů na Prahu, matku měst. Přiléhavá zvuková kulisa pražských zvonů a Fialova vhodná hudba stmelila obrazy v píseň lásky k městu, ve kterém není třeba, aby se kdo narodil, a přece je měl rád jako své rodné místo. Po té stránce film splnil plně očekávání. Ve hlavních úlohách: Vojta (Bezoušek), Plachta (berní), Hašler (rada) a ostatní: Matulová, Kabátová, Boháč, Pivec.

Rozhlas.

(Hlídka katolické rozhlasové centrály. Dotazy Hlídky na redakci časopisu, která je předá příslušným referentům.)

Prosinec:

1. prosince, pondělí: 16.30—16.45 hod.: Em. Frynta: Děti se připravují na vánoce.

3. prosince, středa: 11.00—11.15 hod.: P. Dr. S. Brait: Svatý Silvestr (italští světci VI.).

16.30—16.45 hod.: pí. Herma Novotná: Advent křesťanské ženy.

5. prosince, pátek: 16.30—16.45 hod.: Antonín Šorm: Sv. Mikuláš v úctě našich předků.

8. prosince, pondělí: 16.30—16.45 hod.: Z katolického života.

10. prosince, středa: 11.00—11.15 hod.: Msgre Em. Žák: Ježíšova osobnost (cyklus).

16.30—16.45 hod.: Dr. Aug. Uher: Advent křesťanského muže.

12. prosince, pátek: 16.30—16.45 hod.: P. Dr. Jan Urban: K hlubinám křesťanského života.

15. prosince, pondělí: 16.30—16.45 hod.: Josef Jakeš: Mládež se těší na vánoce.
 17. prosince, středa: 11.00—11.15 hod.: Dr. Boh. Jarolímek: Kristus a Církev (cyklus).
 16.30—16.45 hod.: Dr. Emil Troida: Vánoce v hudbě.
 19. prosince, pátek: 16.30—16.45 hod.: Dr. Emil Poche: Narození Páně ve výtvarném umění.
 22. prosince, pondělí: 16.30—16.45 hod.: Z katolického života.
 24. prosince, středa: 11.00—11.15 hod.: Dr. A. Stříž: Štědrovečerní úvaha.
 26. prosince, pátek: 16.30—16.45 hod.: P. Dr. Jan Urban: Duchovní rozhovory.
 29. prosince, pondělí: 16.30—16.45 hod.: Vánoce na periferii velkoměsta.

Případné změny v přednáškách a hodině relací ohlašujeme ve zprávách z katolického života.

Z domova.

U příležitosti svého sňatku, jemuž bylo požehnáno dne 22. listopadu ve svatováclavské kapli velechrámu sv. Víta, věnují Jan Flener a Marie roz. Hrubá na vydávání »Katolíka« 300 K. Zaplať Pán Bůh!

Exercicie pro ženy koná P. Dr. S. Brait, O. Praed., šéfredaktor revue »Na hlubinu«, ve dnech 27.—31. prosince 1941 v exerciciálním domě na Svaté Hoře. Účastnice se upozorňují, aby si s sebou vzaly potraviny nebo potravinové lístky. Přihlášky přijímá redakce revue »Na hlubinu«, Olomouc, Bernardinská 14.

»RADOSTNĚ JIŽ Z DUŠE CELÉ«

Jest nová vánoční mešní píseň, která oslavuje nejkrásnější svátky roku — Narození Páně. Z prostého chléva, místo z královského paláce, přichází Ježíšek-Mesiáš, aby prošel slzavým údolím lidského života, pro nás pracoval, trpěl — nás vykoupil. Krásný námět, na který napsali

Dr. Čeněk Tomiško a Otto Albert Tichý

text i hudbu této prosté a přece hluboce procištěné mešní písně. Psána jest tak, aby ji mohl zpívatí jednohlasně lid, nebo dvouhlasně sbor (i dětský) s průvodem varhan nebo harmonia. Jednoduchost, která však není nijak na újmu umělosti skladby, přispěje k obohacení naší hodnotné chrámové hudby; text věrně sleduje průběh liturgického děje u oltáře a hudba, třebaže zůstává v tónu lidové koledy, dokonale odpovídá jednotlivým částkám mše svaté.

Skladbu dostalo se církevního schválení od nejdůstojnější Konsistoře pražské a královéhradecké, což jest jistě nejlepším jejím doporučením.

Partitura (průvod varhan) stojí 18 K, hlasy (dvojhlas) 3.50 K. Vydala firma Fr. Urbánek a synové v Praze, vedle Národního divadla, která zašle ohořně i na ukázkou.

DALŠÍ PŘEDNÁŠKY SE SVĚTELNÝMI OBRÁZKY PRO DĚTI.

Vyhověli jsme přání našich zájemců a pořídili jsme pro děti serie obrázků o Kulihráškově. Jde o známé reprodukce obrázků, které vydal nakladatel Voleský v Praze a od něhož jsme získali právo vydati je jako diapásky. Pořídili jsme v celku 11 serií s celkovým počtem 265 obrázků. Všechny 11 serií i s textem stojí 300 K, mimo poštovného. Některé serie mají schválení ministerstva školství jako pomůcka k vyučování.

Jednotlivé serie stojí (mimo poštovného): obr.: cena K:

Kulihrášek s Majdalenkou	31	39.—
Kulihráškův výlet	11	19.—
Kulihrášek mezi hračkami	20	28.—
Kulihrášek mezi zvířátky	10	18.—
Kulihrášek na řemesle	34	42.—
Kulihrášek u čaroděje	31	39.—
Kulihrášek na severní točce	25	33.—
Kulihrášek trosečníkem	20	28.—
Kulihrášek na dně moře	19	27.—
Kulihrášek sportovec	31	39.—
Kulihráškova abeceda	33	41.—

LITERATURA.

DVOJÍ KORESPONDENCE.

Není pochyby o tom, že edice soukromých dopisů mají v sobě mnoho upoutávajícího a jedinečného — jde-li ovšem o listy, jež byly psány bez zřetele na budoucí uveřejnění. Takové písemné projevy, vzniklé často bezprostředně pod nárazy dojmů a reagující na události a nálady v okamžicích a méněvých citů, působí i po dlouhých letech svou skutečností a pravdivostí; zdá se, jakoby se v nich udržovala památka životů, třebaže už dávno vyhasly, s neztenčenou působivostí. Nejde-li právě na příklad o vzájemné listy učenců, dnes ostatně už vzácné, které bývají vědeckými studii a poznámkami, jsou často vznášeny námitky pro otiskování korespondencí vůbec a intimních sdělení zvláště. Jistě že příliš často touží oči z pouhé zvědavosti vniknouti do tajemství vzájemných vztahů známých osob — avšak neméně často je to přání postihnouti aspoň něco málo z krásných chvil a ze šťastného ovzduší, v němž po nějaký čas dýchaly dvě lidské bytosti a jehož nepatrné pozůstatky, jakoby zhmotněny, udržují se v zažloutlých papírech starých korespondencí. Je třeba jistě vždycky rozlišovati případ od případu, kdy lze uveřejnění uvítati nebo zavrhnouti. Vydáním dopisů se bohužel mnohdy neslouží ani památce jejich původců — jež by snad byla zůstala čistá —, ani se jim nepovzbuzují dobré mravy a ušlechtilé city. Byli bychom však chudší o mnohé vynikající a vzácné stránky světového i domácího písemnictví, kdyby nebyly vydávány některé korespondenční projevy, třebaže i značně důvěrné, ale velmi pozoruhodné lidsky a výsoco hodnotné literárně — a samozřejmě cenné i pro vědu, jde-li na příklad o pramen pro poznání důležitých událostí, styků, skrytých příčin vnějšího dění a podobně.

Máme před sebou dvě pozoruhodné knihy dopisů, nově vydané, které v celku dobře vyhovují požadavkům, kdy a v jakém případě se má korespondence vydávati. Jsou to dvě edice mnohonásobně zajímavé, přinášející řadu nových poznatků a v mnohém umožňující lepší pochopení některých zjevů našeho kulturního života v posledním půstoletí. Zdá se nám sice, že některá uveřejněná místa pokazí leckterou illusi, ale i to je ostatně užitečná a prospěšná skutečnost. Obě díla si rozhodně zaslouží mimořádné pozornosti. Jsou to první dvě čísla knihovny »České letopisy«, určené literatuře memoirové, kronikářské a sbírkám korespondencí, kterou letos začalo vydávati pražské nakladatelství Vyšehrad za redakce univers. docenta Ph. Dr. Rudolfa Holinky a JUDr. Josefa Hobzka. Obě díla zaujmou hned napoprvé již jmény svých skutečných autorů, z jejichž pozůstatků jsou nyní vydávána.

Prvním svazkem jsou Listy úcty a přátelství, vzájemná korespondence Jaroslava Golla a Josefa Pekaře. (Stran 716 a 12 příloh, cena brož. K 220.—). V této objemné knize shromáždil a vydal správce rukopisné pozůstatosti Pekařovy, prof. dr. Josef Klík, zachované listy a pozdravné připsy dvou předních českých historiků z let 1894 až 1928. Jsou to dvě jména, bez nichž si není možno představití vývoj a dnešní stav českého dějepiscetví. Význam Gollův je především pedagogický: vyškolic jako universitní profesor dlouhou řadu vynikajících historických pracovníků v moderních kritických metodách badatelských. K této »Gollově škole« patřil také Josef Pekař, nadaný a proslulý autor knihy o Kosti, Valdštejna, Žižky a jiných známých spisů, o jehož přednostech se tu nemusíme šířiti. Dlouholeté přátelské styky obou mužů jsou těmito listy osvětleny velmi podrobně, třebaže to jsou většinou jen dopisy a listy z prázdninových období a třebaže se značná část této korespondence nezachovala. Avšak o celé době, z níž dopisy pocházejí, dostáváme tu zajímavý obraz. Zejména o světě vědeckém, universitním a hlavně o kruzích historiků se dozvíme spousty podrobností. Seznamujeme se však i s mnohými důvěrnostmi osobního života obou přátel. Zejména postava Gollova, kterou tu můžeme sledovati z mnohem většího počtu dopisů, než osobnost Pekařovu, a to dosti podrobně až k dojemnému stáří, získala vydáním této knihy neobyčejně. Historik zde najde množství uchvacujících detailů a leckterý podnět a zajímavý postřeh, cenný ještě dnes. Také však pro toho, kdo je méně zasvěcen do prací a cílů české historiografie a dějepisné práce vůbec, je to četba zajímavá; porozumění mu usnadní četné a zevrubné vysvětlující poznámky, jdoucí až do maličkostí. Podoby charakterů, povah, osobních vlastností vystupují z těchto stránek neobyčejně výrazně a zřetelně. Na rozmanité názory, zde projevované, jest ovšem možno rozličně reagovati a učiniti si o nich velíjaký úsudek — ale zajímavá četba to je mnohostranně. K dopisům, uvedeným krátkým výkladem Klíkovým, napsal pěkné zavrčující slovo univ. prof. dr. Josef Šusta, sám vynikající Gollův žák, od mládí Pekařův kolega a důvěrný přítel, v přítomné knize nesčetněkrát jmenovaný; v předmluvě výstižně kreslí podobizny obou učenců a zdůrazňuje jejich charakteristické rysy, které jsou v dopisech samých skvěle doloženy.

Do jiného světa přivádí druhý svazek »Českých letopisů«: »Přátelství básníka a malířky«, vzájemná korespondence Julia

Místo pro adresu a frankotyp.

Zeyera a Zdenky Braunerové. (Stran 252. Brož. K 56.—). Jsou to dopisy z let 1883 až 1899, dokumenty o krásném přátelství, které trvalo od vzájemného seznámení až do básnickovy smrti. Vydavatelem tu je synovec malířem dr. Vladimír Hellmuth-Brauner, který také napsal předmluvu a jednotlivé listy opatřil poznámkami za pomoci znalce zeyerovských věcí dr. J. Š. Kvapila. O vztazích obou vzácných uměleckých duší se vykládávaly celé legendy; zde tedy je skutečnost, ale jak krásná! Mluví-li ve svazku dopisů Gollůvých a Pekařových tak často učenecká skepsa a pochybovačná střízlivost rozumářů, i když je občas vyjadřována sličnými či skoro básnickými obraty, v této knize hovoří srdce, tady je svět ryziho umění a citu. Básník, jeden z největších v české literatuře, a výtvarná umělkyně, milující stejně jako on všechno jemné a krásné, setkávají se tu v rozhovorech, které zapůsobí ještě dnes čistou opravdovostí a upřímností. To je duch těchto listů, převyšující všechny ty literární a umělecké, společenské i rodinné a osobní aktuality, o nichž se tu v hojnosti dovídáme. Není zde místa na to, abychom rozbírali klady tohoto díla a podrobně hodnotili to, co nám nového a vzácného přineslo. Stálo by také za to, srovnati při této náhodné příležitosti obě zmíněné knihy korespondencí a postavit na příklad vedle sebe vliv Zeyerův na Braunerovou a Gollův na Pekaře a obráceně. To je však úkolem odborných a literárních časopisů. Zde nám musí postačiti, upozorníme-li čtenáře na tyto věci a vybídneme-li je, aby se sami přesvědčili o tom, jak mnoho krásného, drahého a vždy znovu přitažlivého tu lze nalézt. Čím důvěrnější a čím méně literární jsou ty listy, tím více říkají i nám, pozdním větelcům do těchto uzavřených světů. Rozvíjí se tu před námi tolik životních bojů a útrap, tolik nadějí marných i splněných, máme příležitost nahlédnouti zblízka do duší, jejichž tvorba se stala majetkem národa, jejichž odkaz už mnoho dal i naší vlastní práci, snad i našemu vnitřnímu životu. Budeme-li správně a se skutečným porozuměním čísti v těchto projevech, určených kdysi jen jedním očím, a budeme-li mít při tom na mysli celek obrazu, nakresleného pásmem let a ukazujícího tak výrazně, co marného a co skutečně velikého a trvalého je v pachtění lidských životů, vezde nám z takové četby hodně užítka a poučení. —nč—

Na dušičky vzpomínejme. Utrpení duší v očištění a prostředky, jak je zmírniti. V měsíční pobožnost upravit Msgre. Josef Bouzek. Milá knížka modliteb a úvah, jichž četba přináší mnoho duchovního užítka. — Vyšlo jako 27. svazek Knižovny vinice Páně, Praha-Vyšehrad č. 90. Cena 10.50 K. — Kk.

Jón Svensson: Za slunných dní. II. vydání. Vydal »Vyšehrad«, Praha II., Karlovo nám. 5. Brož. 28 K. — Knižka, kterou se zájmem bude čísti mládež i dospělí. Veliký spisovatel, syn Islandu, vypráví v ní o svém mládí, dobrodružstvích a životě v rodném kraji. Nehledané a při tom přirozené líčení plně zaujme. — Kk.

Totéž nakladatelství vydalo Marie Holkové: **Děvče z tichého městečka.** Brož. 38 K. — Švadlenka Míla Johnová má jedinou touhu: studovati a stát se lékařkou, jako byl její předčasně zemřelý otec. Matka je ale proti tomu; Míla za pomoci studenta Toma opatří si však knihy a připravuje se soukromě a dosáhne posléze matčina svolení ke studiím. I vedlejší postavy děje jsou sympatické, ač námět je dosti všední a zakončení poněkud neurčitě. — Kk.

V témž nakladatelství vyšlo: Vlasta Javořická: **Duha.** V druhém vydání vychází román o zbohatlém Pokorném a nešťastném stíhaném Hynkovi, jehož ztracené peníze Pokorný našel,

ale nevrátil. Vinu smývá teprve Pokorného dcera Slávka, která miluje Hynkova syna a jejichž sňatku nestojí posléze, po překonání všeho odporu a nesnázi, nic v cestě. — Brož. 28 K. Kk.

Misijní koutek.

MALÝ HRDINA Z AFRIKY.

Největší misionářovou snahou je vychovati si z domorodých věřících pomocníka. Bůh sám mu pomáhá, aby našel schopného chlapce, který by se stal horlivým kazatelem věčného Slova. Krásným příkladem je chlapec z národa Kafrů v Africe. Misionář v něm roznítil touhu stát se knězem. Studoval; musel však studium přerušiti, poněvadž neměl peněz. Šel tedy pracovati do šachty. Když měl nashromážděný potřebný obnos, vrátil se, ale s podlomeným zdravím: nakazil se v šachtě plicní chorobou. S těžkým srdcem zanechal studia a vzdal se úmyslu stát se knězem. Misionář mu radil, aby si koupil za vydělané peníze kousek pole vedle kostela, kde by mohl klidně pracovati mezi svými přáteli. »Nikoliv, Otče,« odpověděl chlapec, »proto jsem v šachtě nepracoval. Nemohu-li býti knězem, může jím býti místo mne jiný hoch. Vy jistě nějakého najdete. Vezměte ty peníze! Já je nechci; dejte je tomu chlapci! Já se vrátím do šachty a — nic nevaří, zemru-li. Kdybych žil ještě několik let, vydělával bych ještě pro druhého chlapce.«

DŮKAZ.

Japonský misionář P. Puhl S. V. D. píše: Včera jsem byl opět u zcela chudého, abych mu přinesl »radostnou zvěst« (evangelium). Navštívil jsem ho již čtyřikrát nebo pětkrát. Vyprávěl jsem mu o zázacích Pána Ježíše. Na konec jsem pravil: »Kdyby Kristus po své smrti nevstal z mrtvých a nebyl nyní živý v nebi, také já bych v něj nevěřil.« Tu jsem spatřil, co bylo pro ubožáka východiskem jeho víry. Ukončil můj výklad dodatkem: »Kdybyste v takového Boha nevěřil, jistě byste nevskočil do takové boudy, jako je má.« (Obě stati »Ignis Seraphicus.«)

Antonín Špale BIBLE, JEJÍ POSTAVY A DĚJE.

Vydal Jan Lebeda, Praha. Smysl vydání této knihy (500 stran dobrého tisku a papíru s 25 reprodukcemi v druhé části, 5 map) je vyznačen na konci úvodního »Slova k čtenáři«. Má to býti střed mezi úplným Písmem svatým, které je napoprvé těžko pochopitelné a příliš dlouhé a mezi školní dějepřpravou, která předpokládá výklad a doplnění katechetovo a jest dospělému příliš stručná. — Aby kniha byla co nejlacinější, je vydána soukromě. Ti, kdož ji objednájí naším prostřednictvím, obdrží ji (v celoplátěné vazbě) za 40 K, mimo poštovného.

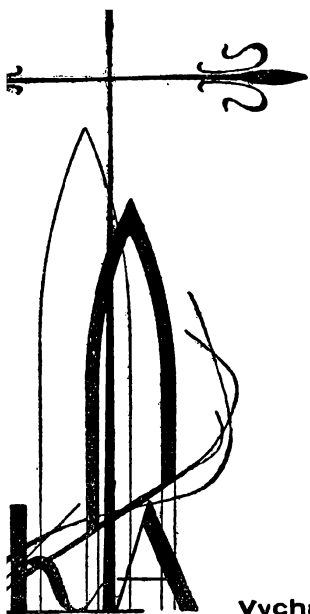
K BOHU. Modlitební kniha duchovního života katolické inteligence. Vyšla již v III. vydání. V plátně vázaná 35 K. Objednávky z ochoty vyřídíme.

OBRAZY PRAŽSKÉHO JEZULÁTKA, pravá fotografie v hnědém nebo černém odstínu, zasklené nebo v celuloidovém rámečku, rozměr fotografie 23×17 cm. Cena: Zasklená hnědá fotografie 30 K, černá 27 K, celuloidová (pouze černá fotografie) 21 K. Možno obdržeti i samotné fotografie: hnědé provedení 15 K, černé 12 K, vše mimo poštovného. Pohlednice Pražského Jezulátka (pravá fotografie) kus 1 K.

Dobrovolné příspěvky na vydávání časopisu jsou vítány a budou, pokud si to dárcé výslovně nezakáže, kvitovány.

UYCHÁZÍ S CÍRKEVNÍM SCHVÁLENÍM.

Vlastním nákladem Svatováclavské Ligy v Praze IV., Hradčanské náměstí číslo 8. - Redakce a administrace tamtéž. Vychází 1. a 15. každého měsíce kromě července a srpna. - Redakční uzávěrka 5. a 20. každého měsíce. - Cena jednotlivého čísla 50 hal. Předplatné na celý rok i s poštovní zásilkou 10 K. - Číslo pošt. spořitelny Praha 208.401, čís. telefonu 617-70. - Řídí redakční kruh. - Odpovědný redaktor Josef Kozák, Praha. Používání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů pod čís. 15.206/VII. ze dne 18. ledna 1936. Dohlédací pošt. úřad Praha 11. Vytiskla kniht. J. Bartl nást., Praha VII., Goethova 14. Telefon 714-19.

KATOLÍK

Líst Svazu katolických mužů a Katolické akce

Vychází čtrnáctidenně. — Ročník VI. (XXIII.) — V Praze dne 15. prosince 1941,

č. 20

Sláva na výsostech Bohu

a na zemi pokoj lidem dobré vůle! Tak znělo nad Betlémem z úst kůrů andělských, když do chudičky pastýřské stáje sestoupil jako prosté dítě Pán světa, aby byl splněn slib, daný prarodičům v ráji a naplněna touha svatých patriarchů a slova svatých proroků.

Přišel jako Král pokoje pro všechny nesmrtelné duše dobré vůle, t. j. pro lidské syny, kteří milovali a milují, chtěli a chtějí plniti dobro, jak bylo objasněno v Božích přikázáních. Král pokoje, Král všech lidí dobré vůle přinesl jim pokoj, jaký svět dáti nemůže, pokoj trvalých hodnot, pokoj zcela odlišný od toho, jaký si představoval současný svět. Je třeba jen se hluboko ponořiti do vypravování svatých evangelií, abychom poznali, co jest pokoj Páně, jak jej hlásal a uváděl v život, dával a do dnešního dne dává těm, kdo s tichým a pokorným srdcem přijímají Jeho učení a snaží se jíti cestou k věčnému životu v Boží náručí. Pokoj, který přinesl Novorozený Bůh ve svaté noci vánoční, je něčím více než pokoj, který dává svět, když ustane boj mezi národy, nebo, když tělu se dává příležitost, aby pohodlně a bez strádání rozvíjelo své vlastnosti.

Pokoj Páně je svatý mír a klid lidské duše, žíznící po blaženosti nebes, žíznící po ztraceném ráji prvních lidí. Pokoj Páně tiší rozbouřenou hladinu lidských vášní, uklidňuje rozervanost ducha, zakotvuje jej

v lásce Boží, a přináší vše, co duše potřebuje k dosažení jediného a vlastního svého cíle, k návratu do Otcovského domu. Je to slunce, jež svítí do temnot osidel ďáblových, spaluje jeho úklady, je to lesk plamenného meče svatého Michaela archanděla, před nímž se třese svůdce, který žíznivé duše napájí jedem pozemských rozkoší. Je to pramen pravého štěstí lidské duše pro její život v lidském těle i po smrti.

Z tohoto Božího míru v lidské duši vyplývá již jen jako malý a nepatrný přídavek, tělesný mír, ten mír, který většina lidstva považuje za jediný svůj cíl. Památka Božího Narození, jež v krátké době nadejde, nechť nás přiměje k tomu, abychom si jednou důkladně uvědomili pravou cenu Božího pokoje, který nám a všemu lidstvu přinesl žádaný Mesiáš a který rozdává dnes a rozdávati bude do skonání světa všem, kdož otevrou brány svých srdcí dokořán pravdě, cestě a životu podle Božského Srdce Páně.

Až půjdeme sami nebo se svou rodinou k Jeslíčkám, jdeme tam již se srdcem dobře připraveným, které dokonale zná cenu pokoje Páně, strastně po něm touží a které pak může doufati, že maličký Ježíšek dá nebo vrátí nám to, po čem jsme dosud marně toužili. Když pak s plností a štědrostí Boží obdržíme tento nejkrásnější dárek vánoční, připojme se vroucně a jásavě ke kůrům andělským, vděčně zpívající:

Sláva, sláva, sláva neskonalá budiž Bohu na výsostech!
Křišťan.

Bože, jenž nás každým rokem očekáváním spásy naší svrchovaně těšíš, dej, abychom Jednorozeného tvého, Pána našeho Ježíše Krista, jež jako Vykupitele svého radostně vítáme, podobně mohli pozdraviti s plnou důvěrou, až nás přijde soudit.

Modlitba ze Mše svaté na Štědrý den.

U Počátku a Konce.

Nevytýkáte mi, někteří čtenáři — aspoň náhodní —, že kladu v duchovním životě příliš velký důraz na úkony, které vlastně nejsou lidské, nýbrž Boží? Vždyť jsem mluvil v posledních dvou úvahách o svátosti zpovědi, která v nás má vyvolati Božím zásahem duchovní účinky, a nemluví jakožto o nejhlavnější věci v životě duše o lidské snaze po dosažení duchovního ideálu! Jsem však jist, že nám jest jasno, že ani nemůžeme podle katolického hlediska jinak učit. Proč? Protože v katolickém pohledu, jakmile člověk poznal jistotu a skutečnost Božího bytí, přestává ihned býti sám středem, hlavním činitelem, nýbrž Bůh se stane naprostým Začátkem, Středem a prvním činitelem, jakož i cílem, smyslem a Koncem všeho. A jak bychom mohli pochybovati, že také On jest sám začátkem a dárce duchovního vzrůstu? Ostatně to již na nesčetných místech učí Písmo svaté: Nejprve sám božský Vykupitel v největší šíři řekl: »Beze mne nemůžete nic činiti.« (Jan 15, 5.) »Nikdo nemůže ke mně přijíti, leč ten, koho přitáhl Otec, který mě poslal.« (Jan 6, 44.) — A sv. Pavel v témž smyslu píše: Nikoliv, že bychom byli sami dostateční něco ze sebe mysliti, nýbrž naše dostatečnost jest z Boha (2 Kor. 3, 5). A ještě známější jest jeho překrásné slovo: Milostí Boží jsem, co jsem (1 Kor. 15, 10). Je-li Bůh vše, pak také od něho vše čekáme a vše u něho začínáme, neboť nic, naprosto nic nezačne ani v přírodě ani ve svobodném jednání a myšlení, aby On nebyl toho nejprvnějším začátkem.

A ostatně jistě si vzpomínáte, že jsme si kdysi řekli, že duchovní život ve své podstatě jest jen spojení dvou bytostí, Boží a naší, — nebo že jest aspoň cestou k němu. A jde-li tedy o spojení dvou, pak se musíme obíratí oběma. A nemá snad z těchto dvou první místo velebnost Boží? — Jest vám tedy zřejmo, že musíme nejprve a nejdůkladněji mluvit v životě duše o Boží lásce a její cestě k nám, než se opět vrátíme k lidskému podílu na duchovním životě. Ale tu přicházím ke slovu, které jest lidem běžné, ale které se stalo úžasným v dějinách Boha v lidstvu: *Cesta Boží ke spojení s člověkem!* — Vím sice, že

mluvím k věřícím katolíkům. Ano, vím, že jim další slova budou možná až příliš málo vzrušující, ač jsou svým obsahem s to, vzrušiti lidstvo do základů. Jak mám, můj Bože, nyní říci slovo, které jest tak těžké, tak nebeské, tak nadpozemské, že ani my věřící ho nikdy nepronikneme, natož aby se stalo stravitelným lidem vzdáleným? Ano, Bůh jde k nám! Ne pouze jako všudypřítomný Tvůrce všehomíra, ne pouze jako předmět poznání a milování, On jest s námi způsobem, který jest dán přímo jeho osobitou láskou. Víte již, že je to jeho přítomnost v nejsvětější Eucharistii. Přítomnost, kterou stvořil svým všemohoucím slovem: Toto jest tělo mé, toto jest krev moje. (Mat. 26, 26; Mc 14, 22; Lc 22, 19; 1 Cor. 11, 24.) Toto velké slovo »jest« se stává kamenem úrazu jak dobám, tak jednotlivcům. Jen s hlubokou moudrostí věřící člověk nebo nanejvýš nejmodernější fysik neb chemik, se nezarazí před ztotožněním chleba a živého těla. Ale plně nepochopí skutečnost nikdo. Jen víra v Toho, který nesčetněkrát stejně klidně řekl: »Vstaň a choď, víra tvá tě uzdravila,« který nesčetněkrát řekl: »Pravím tobě, vstaň,« jako klidně řekl: »Toto jest tělo mé,« může nám dáti jistotu úžasně skutečnosti. Ano, buď tuto jistotu nebo popření i všech ostatních slov Páně, protože obojí slova řekl Týž. My tedy pravíme a víme, že tato svátost jest skutečným, osobním, ne symbolickým, ne pouze myšleným, nýbrž nejpravdivějším vstupem Ježíše Krista do člověka k nejužšímu spojení. Jestliže tedy jde v duchovním životě o spojení, můžeme netvrditi, že toto spojení jest základem, že jest i vrcholem? Nejen nemůžeme, nesmíme! Neboť bychom popřeli Jeho slovo: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm.« (Jan 6, 57).

Jest tedy toto spojení ve svátosti Těla Páně již vrcholem a dokonáním duchovního života? Ó, vím, že zde se právě velmi mnozí mýlí. Katolíci i nekatolíci. Mnozí zbožní věřící kladou opravdu všecken duchovní život do svatého přijímání a po něm — nic, nebo takřka nic více. Velká většina lidí, vzdálených katolictví, bude zde míti důkaz nízké a obřadnické, snad i magické katolické morálky. Tedy stačí, řeknou, aby někdo přijal prostě tuto svátost, a ať má jakékoli odporné a nekřesťanské vlastnosti, již jest na vrcholu duchovního života. To je mi pěkný duchovní život

Pojďme do Betléma!

Nejsme i my takými pastýři z okolí Betléma, střežící a sčítající dni, kdy památka Kristova narození opět rozvine se před námi v plném svém půvabu? Čím více se blíží, tím mocněji ozývá se touha po božském Dítěti, ležícím v chudobě a prostotě v jeslích.

Tichá noc — svatá noc. V nočním tichu, jež objalo zemi, zrodilo se nové Světlo světa, aby nás, ve tmách nevědomosti tonoucích, vedlo k Otci světél. Sv. Augustin volal: »Je větší darem, že nám byl dán, nežli že za nás trpěl.« Kdo přišel na zemi, ten sdílí osud všech smrtelníků, bolest, zklamání, smrt. A když Syn Boží stal se člověkem, tím přijal na sebe též úděl lidského pokolení.

Jaké to hluboké ponížení Věčného! Jaká to láska Jeho! Vzítí na sebe lidskou přirozenost se všemi jejími útrapami — mimo hřích. A jaký to vrchol lásky, vzítí na sebe všechny hříchy světa a donéstí je na kříž, aby vyrovnány byly všechny nesmírné dluhy lidstva.

Utrpení Bohočlověka začíná Jeho narozením: V chudobě a mimo lidské obydlí. Tato nesmírná chudoba Kristova učí lidi milovati chudobu. Jeho utrpení učí

je trpělivě snášeti každou bolest. Jesle betlémské mluví k nám stejnou řečí jako kříž Golgathy.

Sv. Jeroným, prostý kněz, mezi všemi vrstevníky však nejučenější, znaven moudrostí lidskou, na prahu státi usadil se v Betlémě. Přímou u betlémské jeskyně zřídil si svoji poustevnu. V ní přebýval ještě 35 let. Sám vypravuje o extatickém svém hovoru s Ježíškem, v jeslích spočívajícím. Vidí jej živě před sebou a volá k němu: »Můj Ježíšku, jak se chvěješ a jak tvrdě ležíš! A to jen pro moje spasení! Čím vše tobě odplatím?« A Dítě odpovídá: »Ničeho od tebe nežádám; jen zpívej: Sláva na výsostech Bohu! Budu ještě ubožejší na hoře Olivetské a na kříži.« Sv. Jeroným na to: »Můj Ježíšku, chci ti něco dáti, chceš mě peníze?« A Ježíšek odpovídá: »Nebesa i země jsou mé; peníze dej chudým. Mně dej své hříchy a neklid svého svědomí.« A světec volá: »Jak jsi dojal mé srdce! Chceš ode mne, co jest zlé; a za to dáváš mně své zásluhy. Vezmi tedy, co jest mé, a dej mi, co je tvé.« Sv. Jeroným u jeslí betlémských odkládá a za nic nepovažuje všechnu svoji učenost a světskou moudrost; cítí se bohatým láskou novorozeného Spasitele. V tomto duchu i my musíme se zastaviti u jeslí betlémských. Oplývati jedině láskou a vděčností

a pěkné vrcholy! — Obojí jest chybou, těžkou chybou. Pravili jsme, že spojení duchovního života jest spojení dvou. A sv. Augustin to pěkně řekl: Bůh, který nás učinil bez nás, nechce nás spasiti bez nás. Tedy jest pravda, že spojení s božským Spasitelem v Eucharistii jest vrcholem spojení, jest pravda, že On jest středem celého katolického života a jeho nejvyšší skutečností, ale tím jsme vůbec neřekli, že jest také vrcholem duchovního života! Tělo Kristovo, přijaté upřímnou věrou a úmyslem, jest krokem Božím ke spojení s člověkem. Bůh ovšem jako všemohoucí, jest hned u cíle, jest hned ve své lásce v nás přítomen. Ale ještě člověk musí ke spojení vykonati své. A lidský úkol na cestě k Bohu jest celý lidský život. Jest to, co jsme říkali o odkladu hříchu, o změně křivých vlastností, o zpodobení celého myšlení, směru jednání a celého ducha podle Ducha Páně. Jak tedy rozuměti tomuto spojení s Kristem ve Svátosti? Ne jinak, než jako vstupu božského Hosta do duše, aby ji osvětlil, aby ji posílil, obšťastnil, očistil a vedl výš. Jest tomu asi tak, jako při nějakém léku. Lékař může předepsati lék opravdu velmi účinný, neúčinnější. Ale lidský organismus naň odpovídá podle stavu svého zdraví. Je-li již tak zničen, je-li již tak neschopen přijímati jakoukoli záchranu, pomůže tento lék? A nepomůže-li, jest proto méně účinný u organismu ještě schopného? Jistě že ne. Jistě jest stále téže síly, ale záleží i na tom, kdo jej přijímá. Nebo je to vinou určité vědecké nauky, třeba velmi přesné a doložené, že ji každý rozum nepojme, nemaje potřebných pojmů a představ? Jest proto taková nauka méně průkazná? Tedy i spojení s Kristem Pánem v Eucharistii jest spojení dokonalé, spojení nejvyšší, ale neznamená ještě vrchol celého duchovního života, nýbrž vrchol spojení jen se stranou Boží, vrchol božského sebedání pro lidskou spásu. A již z toho vidíte, že každý sice přijímá téhož božského Mistra v celém rozsahu jeho přítomnosti, ale ne každý se stejným účinkem. Kdo ještě včera byl pln těžkých hříchů, jest sice spojen s Kristem v celé pravdě a skutečnosti. Ale jak jinak s Ním byla spojena duše svatého Františka, serafického milovníka Boha, jak srdce svaté Terezie, ponořené po celý život v Jeho přítom-

k Ježíši Kristu. »Nebudete-li jako ti maličci, nevejdete do království nebeského,« řekl Kristus. A slova tato snad nikde jinde tolik neplatí, jako u jeslí. Zde musí zřítiti duch pokorné víry, duch dětské prostoty a nezkalené nevinnosti. V jeslích spočívá vtělený Syn Boží. Zde dominuje ryzí, čistá víra; mysl, jež vrátila se ve své dětství. Nedávno zesnulý indický myslitel a básník Rabindranath Thakur napsal: »Sám Bůh chce, abychom v posvátné moudrosti vždy zpět dobývali své dětství.« To je hluboké slovo. I když život přinesl nám mnohé zklamání, mnohou bolest a nejednu starost, máme si zachovati jasnou mysl, životní optimismus, který je nejkrásnějším věnem dětské duše. Přinést si z dětství duchovní dary víry do věku dospělosti, ano i v dobu stáří, to je veliké umění života. Ano, vždy znovu dobývat si zpět svoje dětství, v tom je největší moudrost a štěstí člověka. A k tomu nás volají především svátky vánoční.

Pojďme do Betléma! Zde sestoupila s nebes věčná Láska. Zde rozžehneme nové světlo a novou lásku. Světlo ze světla, lásku z lásky.

Angelus Silesius upřímně napsal:

»Láska může bez ohlášení k Bohu ihned spěchat, co zatím rozum a věda dlouho musí v předstíni jen čekat.«

E m. Ž á k :

Hod Boží vánoční.

(Liturgická úvaha.)

Konečně jsme se dočkali této toužené chvíle! Bůh a Spasitel náš jest už mezi námi! Přišel jako utlé dítě, aby nás nepostrašil svým nekonečným velebným leskem. Položil se do jeslí, abychom se nebáli přiblížiti se k Němu se svou lidskou bídou a ubohostí. Vzal na sebe lidské tělo, aby v něm mohl vykoupiti lidstvo, které Jeho Otec tolik miluje, že poslal na svět svého jednorozeného Syna, aby za nás trpěl. Poklekňme s pokorou a čistou láskou u jeslí a nabídněme nebeskému děťátku za přibyték své srdce!

Církev svatá v dnešní den radostí překypuje. To moře slasti, které ji plní, vyzpívá dnes ve třech nejsvětějších Obětech. V první se raduje z časného narození Spasitelova z Jeho neposkvrněné panen-ské Matky. V druhé těší se z duchovního narození Jeho v čistých duších pastýřů a ostatních věřících. V třetí se kochá blahem z odvčkého narození Boha Syna z Boha Otce.

Ve Vstupu první Mše svaté (o půlnoci) mluví Božský Otec ke svému Jednorozenému. Marně chtějí národové se sebe svrhnutí jeho poslušnosti k Bohu! Ode dneška jim bude vládnouti Dítě, které drží na své dlani celý vesmír!

Dnes zazpívá opět chvalozpěv »Gloria in excelsis Deo — Sláva na výsostech Bohu,« neboť v této noci přeradostné andělské hlasy jej po prvé člověčenstvu předzpívaly. Opakujme jej v srdci svém a děkujeme bez ustání Bohu za jeho lásku k nám. Vzdáme-li mu svůj povinný hold, ucítíme ten pokoj v srdci, který byl při narození Vykupitelově slíben všem lidem pokorným a dobré vůle.

Epištola mluví o tom, že ačkoliv se Spasitel mezi námi objevil jako slaboučké dítě, jest přece veliký Bůh. Svaté Evangelium líčí prostými slovy úžasnou událost narození Spasitelova.

Ve Vstupu druhé Mše svaté (jitřní) oslavuje se příchod Knížete pokoje, jehož božské světlo se na nás rozlilo. Dnes uctívá Církev svatá také památku sv. Anastazie, která byla umučena právě na slavnost Narození Páně. V jejím kostele v Římě slavil kdysi papež druhou Mši o Vánocích. Svatý Pavel v Epištole ukazuje, že Spása, která se nám objevila, není podmíněna lidskými zásluhami, nýbrž Božím milosrdenstvím. Evangelium nám ukazuje pokorná srdce věřících pastýřů, která poznávají tajemství vtělení Boha, jenž na sebe vzal nízkost a chudobu naši.

Ve třetí Mši svaté se slaví odvčké zrození Syna z Otce. Syn Panny Marie jest zároveň Svem Božím. Jest Světlem ze Světla, Bohem z Boha. Epištola a Evangelium nás povznášejí až k nejvyššímu Světlu, které totéž Dítě, jež bezmocně leží v jeslích, nazývá svým Synem. Kéž pochopíme nekonečnou lásku Boží a podřídíme se jí!

Kdo si všimne v neděli chování věřících při Mši svaté, ať v městě nebo na vesnici, uvidí, že mnozí z nich mají dlouhou chvíli; nevědí, čím by se tu půlhodinku zaměstnali, netrpělivě čekají na konec. Jiní jdou do kostela, aby si poslechli nějaký krásný zpěv. Jiní listují v modlitební knížce anebo odřikávají třebaš litanii k sv. Josefu, nebo modlitby za úrodu atd. Jistě mají všichni tito lidé aspoň dobrou vůli. Aspoň se modlí. Podobají se však žíznicím, kteří pijí špinavou vodu z kaluže, zatím co vedle nich teče čistý pramen zdravé, pitné vody.

Z úvodu ke knize »Mše svatá« od P. Dr. A. Čaly O. P.

nost! Tedy stupeň duchovního života člověka je podkladem, s jakými milostmi se spojuje dobrý Spasitel s každou duší.

Spojení s Kristem Pánem v Eucharistii jest tedy nejvyšším zdrojem pomoci, zdrojem milosti, účinků, světla a síly k pevnému, zdravému vzrůstu v duchovním životě. Jest již spojením se strany Jeho, a tím také nejdokonalejším prostředkem, abychom my konali vše, co jest potřebí ke spojení se strany naší. Jak mnohým jest zcela neznámý tento zdroj života duší! Jak mnozí lidé nejlepší vůle koření celou svou snahou po dobrém Božím životě jen a jen v lidských silách, a nevědí nebo nemyslí, že přece s Kristem se jde jistěji a že jakoby říkali svému božskému Učiteli, který nás vybízí: »Jezte z toho všichni«: »Pane, nech mne! Pane, chci sice jít k tobě, ale nech mne, až k tobě sám dojdu svými cestami. Nepotřebuji tebe, když říkáš: »Kdo jí mne, živ bude skrze mne...« — Kdežto ti, kteří vědí o tomto úžasném skutku Božím v lidstvu a pro které opravdu Bůh vlastně zde sebe zanechal, s průzračnou myslí proniknou závoj svátostných podob, chleba a vína, a se svobodnou touhou přijímají takové síly k životu duše, že rostou den ode dne.

Ó, vím, že mnozí nerosteme! Víím, že lze na nás ukázati, že jsme ještě daleko od ideálu obrazu Kristova! Jenže moudrý a křesťanský člověk není hned s úsudkem hotov, ví, že mnohý vypadá opravdu nevkusně a jest třeba před Bohem duší hrdinnou! Jednak je vždy třeba pamatovati, že na dokonání duchovního života pracuje právě také člověk, a že nepracuje-li, není to vinou nedokonale přijímané Svátosti. Ale až si ještě řekneme, jak dobře ji přijímá, jistě, moji drazí, mnozí z vás rozevrou rty po Těle a Krvi Kristově, jistě mnozí se naučí čerpati z nich sílu a světlo pro duchovní život a pocítí, jak mohutným prostředkem ke spojení s Pánem jest přijímání Jeho Svátosti lásky.

Václav Ryneš

Prvý životopis sv. Jana Nepomuckého. (1641 — 1941.)

Pověstná česká kronika Václava Hájka z Libočan z roku 1341 svým osudným rozpolcením činnosti generálního vikáře a vyšehradského kanovníka sv. Jana Nep. mezi dvě osoby, usmrcené shozením do Vltavy roku 1383 a r. 1393, zdůraznila v očích potomních generací význam světce jako dobrého zpovědníka, jako kněze, jenž obětoval za svěcené tajemství i vlastní život. Ač světcův hrob nepřestal nikdy býti předmětem úcty lidu, přece ještě více od poloviny 16. století vzrůstala jeho vážnost. Snad již tehdy jej ozdobily první verše.

Čím více se mocné reformační proudy 16. století, popírající — na rozdíl od českých utrakvistů — svátostný charakter zpovědi, u nás vzrůstaly, tím více v posledních dvou desetiletích 16. století v očích českých katolíků vzrůstal význam Janův jako mučedníka svátostného zpovědního tajemství.

První obrázek světce, jak klečí s růžencem v ruce před ukřižovaným Kristem, jest otištěn r. 1599 v »Duchovním obveselení Koruny České,« modlitební to knize k českým patronům, vydané pražským metropolitním proboštem Jiřím Bertholdem Pontanem z Brajtenberku též v jazycích latinském a německém. V modlitbě »k s v a t é m u Janu Spovědníku«, otištěné v »Duchovním obveselení« (knihovna Zem. musea

v Praze, sign. 3606, str. 61/65), obrací se Pontanus na světce dosud Církví neuznaného, s prosbou za přimluvu, »abychom z hříchů svých z o u p l n a a nábožně před smrtí se z p o v í d a j í c e, za ně pokání učinili, v žádné nebezpečnosti těla neb duše, buď zahanbení nebo jaké pohoršení nepřišli, ale službami svými a činy Pánu Bohu se líbíce a Tobě (t. j. sv. Janu) oddaní jsouce, běh života našeho chvalitebně dokonati a k břehu spasení věčného přijíti mohli.«

Chvála sv. Jana jako nejlepšího zpovědníka jest obsažena dále i v Pontanově latinském hymnu na světce z roku 1602 (»Inter tot celebres«) a v jeho spisu o »Zbožných Čechách« (Pia Bohemia) z roku 1608.

Na starých základech svatojanské úcty budovala i doba pobělohorská. Světec se tehdy stal spolupatronem jednoho z oltářů svatovítského dómu (1621), jeho obraz byl malován mezi ostatními českými svěci (tak na př. i na votivním obraze krále Ferdinanda II. a jeho rodiny z r. 1631 v témže dómu) Zvěst o podivuhodné záchraně světcova hrobu při kalvínském »čištění« dómu za vlády Zimního krále jen zvětšovala úctu k mocnému — ač dosud nekanonisovanému svěci.

Před 300 lety — roku 1641 — vyšel »v impresii akademické« v Starém městě Pražském s dovolením kardinála Harracha v latině, češtině a němčině první pokus o Janův životopis. Knížka je vydána v pietní úpravě pod latinským názvem »Fama posthuma Joannis Nepomuceni.« (Pohrobní pověst Jana Nepom.), a obsahuje čtyři ilustrace ze života Janova — vesměs to kresby Karla Škréty.

Život Janův, spolu s počátky svatojanské úcty, jest tu probrán v jedenácti trojjazyčných, stručných odstavcích, doprovázených latinskými verši. Až na několik odchylek nepřináší »Fama« nic nového, co by byli již neuvedli ve svých pracích Hájek, biskup Dubravius a Pontan. Její význam spočívá více než ve snaze o původnost v pokusu o první soustavný životopis světcův, v pokusu ovšem, jenž nemohl — pokud nebyl překonán omyl Hájkův — vyzníti úspěšně. Po kapitolkách o Janově životě, jeho skonání, divech, přenesení, pohřbu a o potrestání těch, kdož se chovali k hrobu neuctivě, následuje ve třech řečech zmíněná již Pontanova modlitba k sv. Janu z r. 1599 a latinské veršování téhož »korunovaného básníka« z r. 1602. V následujícím českém veršování jsou vyzýváni věřící, aby »Jana Nepomuckého, patrona lidu českého, nepřestali slavit, v čerstvé paměti míti.« »Žádej skrz mocné zásluhy zpovědníka, Boha sluhy, z světa se neodebrati, bez zpovědi zůstávati.« »Přidej ho k patronům počtu, prokaž srdcem ústy poctu, budiž Bohu čest a sláva, tu mu svatý vždycky dává. Amen.«

V knize jsou dále ještě latinské a české verše k počtě Janově. Verš o »Čechu rozeném« přímo připomíná pozdější barokní oslavu Janovu:

»Ne vše v každé zemi roste, ani růže kvetne v postě, květ vydala země česká, jehož slaví růže rajská.«

Po latinském a českém nápisu z hradčanského světcova hrobu je uveden výpočet »svatých vlastenců a patronů České země.« Práce končí výpočtem pražských biskupů a arcibiskupů.

Jaký byl cíl těch, kdož pojednání skládali a do tisku je dávali, vyplývá jak z úvodní dedikace práce nepomuckému pánu hraběti Františku Matěji ze Šternberku, tak i z kapitol, obsahujících slib hraběte a nepomuckých občanů: rodný Nepomuk rozpomíná se na svého rodáka a vyzývá svého pána, aby přispěl k oslavě »ratolístky českého kmene«, Jana Nepomuckého. O jaký druh oslav jde, naznačuje ilustrace

v knize obsažená a představující šlechtickou rodinu, podávající světcí náčrt jakési stavby. V pozadí již dělníci na stavbě pracují. Jde tu zřejmě o budování kostela na místě rodného domu Janova, kostela, jenž byl dokončen až po smrti F. M. ze Šternberka a měl mít osudově významnou úlohu v dějinách svatojanského kultu...

Jméno autora knihy není uvedeno ani na titulní stránce, ani dále v textu. Podle sdělení Balbínova (z r. 1671) byl jím jeho řádový bratr, strýc známého obhájce Prahy — jesuita Jiří Plachý st. Avšak celkový ráz dedikace, pod níž je podepsáno město Nepomuk, jakož i zmíněné již sliby a obrazy naznačují, že iniciativa k vydání práce vzešla od místních činitelů nepomuckých, snažících se o povznesení úcty svého rodáka. Snad to byl horlivý nepomucký děkan, autor knihy o sv. Vojtěchu — Kašpar Petr Drauskovius, jehož jméno je zvláště nápadně uvedeno ve slibu občanů nepomuckých, jenž si o vydání práce získal zásluh největších.

Nechť však již původcem prvního Janova životopisu byl jesuita Plachý či snad světský kněz Drauskovius*), zaslouží si »Fama posthuma«, již započíná rozsáhlá svatojanská literatura českého baroka, vzpomínky, pietní vzpomínky, a to jak pro své pěkné uspořádání, tak i pro obsah, věnovaný oslavě »strážce bílého lva«, muže, jehož »žádala řeka déleji za obyvatele míti«, jemuž se však z vůle boží hned po smrti dostalo odpočinutí v dómu svatovítském, mezi českými patrony zemskými.

Dr. A. Stříž

Strom života.

Začne-li někdo vážně přemýšlet o křesťanství, sáhne především po Písmu svatém. Ale tu upadá do nesnází, a to právě již při prvních stránkách, kde se vypravuje o stvoření člověka a o jeho pádu. Neví si rady. Má vše pojímati doslovně? Tomu se brání jeho kritický rozum. Nebo obrazně, alegoricky? To však mu neposkytuje žádoucí jistoty a mohl by si potom i vše následující vykládati jako zkazky, ve kterých je toliko uloženo jádro mravoučné, ne však dějinná skutečnost. Proto jsme věnovali několik statí úvahám o stavu prvního člověka, jak se jeví z výkladu původních textů a ze souvislosti s jinými místy Písma svatého. A ukázali jsme, že texty biblické dlužno skutečně pojímati doslovně, a že to nepůsobí našemu rozumu potíží, jen když zvolíme správný způsob nazírání, jak nás tomu učí církev, a že pak ony prosté údaje biblické se nám objeví v novém, úchvatném světle.

Kdyby však někdo i přes tyto výklady ještě pochyboval o tom, zda pád člověka se udál tak, jak je v Písmě svatém vyličen, doufám, že se tato záhada osvětlí a rozřeší touto úvahou.

Všecky události doby předmesiaňské mají vztah k budoucímu Vykupiteli. Jednotlivé osoby jsou předobrazy očekávaného Spasitele. Bůh nemohl poslati Vykupitele hned, proto ukazoval v oné přípravné době na jistých osobách aspoň jeho rysy, vlastnosti a osudy, jako umělec, jenž teprve po řadě náčrtů vytvoří vlastní dílo. Byly-li význačné osoby předmesiaňské doby předobrazy Spasitele, jistě i Adam jakožto praotec, hlava lidstva jím byl. A vskutku sv. Pavel nazývá Adama předobrazem Krista (Řím. 5, 14) a srovnává Adama prvního s tímto Adamem novým (I. Kor. 15, 45). Přišel-li Syn Boží na svět proto, aby zmařil hřích a

*) Na tuto možnost mne laskavě upozornil p. univ. profesor Dr. Zdeněk Kalista.

Zrna a zrnka.

Bzučí-li moucha mysliteli v jeho pracovně a ruší ho v jeho úvahách, může se zdáti tvorem neúčelným. Znepokojuje-li táž moucha lenocha při jeho odpoledním pochrupování, může se jevit jako tvor účelný. A tak se zdá, že je velmi opovážlivé posuzovati zařízení a běh světa, neznáme-li všechny účely. A rozhodně nesmyslné, známe-li jen účel svůj.

»Jitro«: Ze zápisníku starého profesora.

Zbožnost má různé tváře, ale ne všechny se mohou lidem líbiti. Jest zbožnost, která má vážnou, slavnostní tvář; vlévá respekt. Jest zbožnost, která se dívá přísně a tvrdě; jest spíše obávaná, než milovaná. Jest zbožnost, která má kyselý, rozmrzelý, zamračený výraz; nebude se nikomu líbiti. Jest zbožnost, která se usmívá chladně a povýšeně; odpuzuje. Jest však také zbožnost, která má přítivou tvář, která jest radostná a dobrotivá jako slunce, a tato radostná zbožnost jest pravá a správná. To jest laskavá, získávající a přitažlivá zbožnost, která se líbí Bohu i lidem.

»Serafinský Prapor«: Radostná zbožnost.

Jste pověřivá, milostivá paní?

Já? Co si to o mně myslíte!? Styděla bych se v této osvětlené době...

Proč jste tedy předtím, když jste mi vykládala, že se Vašemu choti daří už lépe, zaklepala na stůl?

Já? To je proto, prosím, aby to bylo řečeno v šťastnou hodinu a aby se nemoc již nevrátila.

Ach, tak? A minule — když nás mělo právě třináct zasednouti k večeři — proč jste si k nám nesedla?

Ale, prosím Vás! Kde se dnes najde člověk, který se odváží zasednouti ke stolu třináctý?

Tak jste tedy přece pověřivá!

To už ne! Jsem jen — opatrná! Neboť, kdož ví... zdali snad...

Co je to? Hřích? Ne! Jen slabá víra! Slabá víra v Boha. Dobrotivost Boží mne však zavazuje, abych v Něho důvěřoval.

T. Tóth: Veliký Bůh.

smrt, jež přivodil pád Adamův, tu způsob Kristovy oběti, způsob odčinění, musí odpovídati způsobu pádu Adamova. Nalezneme-li ve výkupné oběti Kristově rysy odpovídající pádu Adamovu, jak je vyličen v Bibli, bude to potvrzením, že děj prvních kapitol bible je právě tak historický, jako je historickou skutečností umučení Kristovo.

A věru nalézáme mezi Adamem a Kristem obdoby, vlastně paralelní protiklady, a to velmi přesné. Jaká vina, takové odčinění, ve všech podrobnostech.

Adam byl postaven do ráje, obklopen jasnem, blahem a hojností všeho dobra. Ježíš se rodí v úplné bídě, bez domova, v temnu a chladu. Adam si nevážil svého domova, Kristus již jako dítě je nucen prchat do nehostinné ciziny a později z Nazareta od Židů vyhnán a neměl, kam by hlavu sklonil. Za Adamovu žádostivost činí Kristus pokání v kamenité poušti mezi dravou zvěří, o hladu. V potu tváří si od mládí dobývá chleba, koná namáhavé cesty, klidí potupy a záští. Ale nejzřejměji se jeví protiklad viny a odčinění tehdy, kdy nastává vlastní obětí výkupná.

Pohledme na Krista na hoře Olivetské. V zahradě se udál pád Adamův, v zahradě se začíná obětí smíru. Adam byl v rozkošném ráji, na výsluní Boží lásky, líbezných vůně a zpěvy ho oblažovaly. Kristus v temné noci, v zahradě pusté, kam proniká zápach dýmu

z údolí Hinnon, kde se skládaly odpadky a pálily oběti bohu Molochovi. Ježíš si stěžuje: »Smutná jest duše má až k smrti«. Adam převal spojení s Bohem, Kristus marně volá k Otci. Nejen v potu tváří, ale v krvavém potu se namáhá o chléb útěchy a posily. Adam nechtěl uznati svou vinu a ani ji nedovedl náležitě pochopiti a litovati, — Kristus pocituje na své duši hrůzu a odpornost všech hříchů. Otec ho nechává v jeho opuštěnosti, poněvadž jako smírná oběť vssál do sebe všechny hříchy lidstva a byl takřka jejich zosobněním. Adam se dal spoutati hříchem, Kristus je sevřen v okovy a smýkán pochopy jako provinilý otrok. Adam se vymykal soudu Božímu, Kristus je vláčen od soudce k soudci, křivě obviňován a tupen.

Adam uvrhl kletbu na celou přírodu, a na Kristu se mstí příroda krutým bičováním. »Trní a hloží bude ti roditi země«, řekl Bůh k Adamovi, ale zmírnil účinky tohoto rozsudku pro něj i pro jeho potomstvo. Na Krista však dolehl tento ortel v plné tíži: trny se zabodávají do jeho hlavy.

Obnažen, oloupen o roucho milosti stál Adam před Bohem — Kristus stojí před lidem oděn v purpurový cár, všecek zraněn a zkrvaven. Ejhle, člověk!

Ale vlastní výkon rozsudku teprve nastává. Před zmorěného, utýraného Spasitele je vrženo břevno suchého stromu. Ježíš se děsí, máje toto břímě nésti na své zkrvavené šíji. Ale objímá je, líbá a zkrápí svými slzami. Bere je na svá ramena a kráčí ulicemi na horu, jako zahradník nesoucí strom, aby jej zasadil do země. A na Golgotě vskutku je vykopán důl a do něho zapuštěn tento strom. Ale jeho suché dřevo již není plné. Již na něm visí ovoce — nejvzácnější plod nebe i země — Bohočlověk. A suché to dřevo se nalévá drahocennou mízou, krví Spasitelovou. Není to již dřevo zlořečení, nýbrž — Strom života. Plodem tohoto stromu se vrací Bohu i s povinnými úroky to, co mu bylo odňato požitím zapověděného ovoce v ráji.

Tento strom stává se novým stromem poznání dobrého i zlého. Před ním se nám otvírají oči a poznáváme, co je zlo. Poznáváme v plné hrůze, jaké zlo je hřích, když na jeho odčinění bylo potřebí tak děsných muk. Tedy hřích není maličkost, jak si namlouvají zaslepení lidé. Poznáváme však zde také dobro: nikde nám nezazářily ctnosti, láska, dobrota, pokora, trpělivost, obětavost v takové úžasné velikosti a skvělosti, jako zde. Kříž nám odhaluje hlubší poznání vlastností Božích. Jak nás zde ohromuje Boží spravedlnost a svatost, jak nás oslňuje Boží moudrost, láska a milosrdenství! Se stromu rajskeho bylo člověku zapověděno jísti pod trestem smrti. Se stromu golgotského však slyšíme ozvěnu slova: »Vezměte a jezte!« Ovoce stromu kříže nám nabízí Spasitel k požívání ve Svatosti oltářní, a tento plod nám není k záhubě, nýbrž naopak Pán hrozí smrtí tomu, kdo by tohoto pokrmu nepožíval: »Nebudete-li jísti těla Syna člověka a píti jeho krve, nebudete míti v sobě života. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v den poslední.« (Jan 6, 54).

A na důkaz, že zde na Golgotě je odčiněn hřích Adamův a člověku se otevírá nový ráj, ponejprv v celém Novém zákoně slyšíme slovo »ráj«. »Dnes budeš se mnou v ráji«, praví Ježíš společníku svého utrpení, jenž první zakusil, že smrt již nemá ostnu, že již není kletbou, nýbrž branou k novému životu.

Ale k úplnosti paralely ještě něco chybí. S Adamem zhřešila Eva. Musíme tedy vedle nového Adama, Krista, viděti novou Evu, podávající spolu s ním zadostučinění. A vskutku vidíme ji pod tímto novým stromem. »Stála pak u kříže Ježíšova matka jeho.« V ráji stála Eva u stromu a jeho ovoce jí lahodilo, až se ho

zmocnila. Za to Maria musí patřiti na strom kříže a co vidí? Požehnaný ten plod je plod jejího života, ale v jaké hrozné podobě! Není na něm vzhledu ani krásy. A nemůže po něm sáhnouti, aby mu ulevila. Vidí a prožívá jeho strašlivá muka. Za to, že Eva setrvávala v pokušení, musí Maria tři hodiny patřiti na krvavý plod stromu kříže. Ale Maria ochotně přinášela Bohu tuto oběť a požehnaným plodem svého života splatila Bohu v nekonečném znásobení dluh Evin.

Evě bylo řečeno: »V bolestech budeš roditi dítky!« Maria, nová Eva rodí v bolestech dítky k nadpřirozenému životu. A když se oběť dokonává, slyší Maria s kříže slova: »Ženo, hle, syn tvůj!« Tím Spasitel prohlašuje, že Maria je ona předpověděná Žena, jež přemůže hada, a v osobě Janově jí světuje všechny vykoupené, jimž svými oběťmi získala život nadpřirozený. Maria se tedy stává v pravdě novou Evou, »matkou živých«.

Kdo by tudíž mohl ještě pochybovati, že drama, jež se dalo, v ráji pozemském, není skutečností, když odčinění viny tak dokonale odpovídá průběhu rajske zkoušky?

Smírnou obětí Kristovou sestoupil na naši zemi nový ráj a uprostřed něho je kříž, strom života. Tento nový ráj zůstává na světě a je vstípen do všech končin země. V každém chrámu Páně máme tento ráj, Bůh sestupuje na oltář, oblažuje nás svými milostmi a dává nám požívat ovoce Stromu života.

Film.

Těžký život dobrodruha. Český detektivní film, výrobce a půjčovna Brom-film, Praha. Mladý spisovatel dokončuje svůj dobrodružný román, jehož hlavní postavou je — jako obvykle lupič gentleman. Náhle se v jeho příbytku objeví jeho vysněný a dříve neexistující hrdina, který vylekaného spisovatele stále provází a předvádí i prožívá s ním skutečně různá zajímavá dobrodružství. Ke konci filmu spisovatel poznává, že jeho knihy mající za hrdinu většinou zločince, svádějí čtenáře snadno k napodobování a rozhodne se pevně, že příští hrdinové jeho dobrodružných románů budou dobří lidé, hájící právo a spravedlnost. Film udržuje stále diváka v napětí a mimo zábavy poskytuje také přesvědčující ponaučení o románové četbě.

Rozhlas.

(Hlídka katolické rozhlasové centrály. Dotazy řiďte na redakci časopisu, která je předá příslušným referentům.)

Prosinec:

- 15. prosince, pondělí: 16.30—16.45 hod.: Josef Jakeš: Mládež se těší na vánoce.
- 17. prosince, středa: 11.00—11.15 hod.: Dr. Boh. Jarolímeck: Kristus a Církev (cyklus). 16.30—16.45 hod.: Dr. Emil Troida: Vánoce v hudbě.
- 19. prosince, pátek: 16.30—16.45 hod.: Dr. Emil Poche: Narození Páně ve výtvarném umění.
- 22. prosince, pondělí: 16.30—16.45 hod.: Z katolického života.
- 24. prosince, středa: 11.00—11.15 hod.: Dr. A. Stříž: Štědrovečerní úvaha.
- 26. prosince, pátek: 16.30—16.45 hod.: P. Dr. Jan Urban: Duchovní rozhovory.
- 29. prosince, pondělí: 16.30—16.45 hod.: Vánoce na periferii velkoměsta.

Leden 1942:

- 2. ledna, pátek: 15.20—15.35 hod.: Dr. S. Brait: Do nového roku.
- 5. ledna, pondělí: 15.20—15.35 hod.: Z katolického života.
- 7. ledna, středa: 11.00—11.15 hod.: Dr. Ant. Vondráček: Bůh — Svořitel (cyklu I. část). 15.20—15.35 hod.: Prof. Blažej Koukl: Tříkrálová úvaha.
- 9. ledna, pátek: 15.20—15.35 hod.: P. Dr. Jan Urban: K hlubinám křesť. života.
- 12. ledna, pondělí: 15.20—15.35 hod.: Karel Hroch: Pán Bůh mezi zvířátky. (Dětská beseda.)
- 14. ledna, středa: 11.00—11.15 hod.: Msgre Em. Žák: Bůh — Spasitel (cyklu I. část). 15.20—15.35 hod.: Dr. Rudolf Hurt: Moravské kláštery (I. část).

16. ledna, pátek: 15.20—15.35 hod.: Dr. Josef Vařica: Sv. Konstantin - Cyril a jeho literární činnost.
 19. ledna, pondělí: 15.20—15.35 hod.: Z katolického života.
 21. ledna, středa: 11.00—11.15 hod.: Msgre Dr. A. Stříž: Duch Svátý (cyklu I. část).
 15.20—15.35 hod.: Dr. Rudolf Hurt: Moravské kláštery (II. část).
 23. ledna, pátek: 15.20—15.35 hod.: P. Dr. Jan Urban: K hlubinám křesť. života.
 26. ledna, pondělí: 15.20—15.35 hod.: Msgre Karel Reban: Život Kristův v liturgii (cyklu I. část).
 28. ledna, středa: 11.00—11.15 hod.: Dr. Antonín Vondráček: Bůh - Stvořitel (cyklu II. část).
 15.20—15.35 hod.: Dr. Rudolf Hurt: Moravské kláštery (III. část).
 30. ledna, pátek: 15.20—15.35 hod.: pí. Běla Dlouhá: Několik českých charakterů.

*

Případné změny v přednáškách a hodině relací ohlašujeme ve zprávách z katolického života.

Z domova.

DALŠÍ PŘEDNÁŠKY SE SVĚTELNÝMI OBRÁZKY PRO DĚTI.

Vyhověli jsme přání našich zájemců a pořídili jsme pro děti serie obrázků o Kulihráškovi. Jde o známé reprodukce obrázků, které vydal nakladatel Voleský v Praze a od něhož jsme získali právo vydati je jako diapásky. Pořídili jsme v celku 11 serií s celkovým počtem 265 obrázků. Všechny 11 serií i s textem stojí 300 K, mimo poštovného. Některé serie mají schválení ministerstva školství jako pomůcka k vyučování.

Jednotlivé serie stojí (mimo poštovného): obr.: cena K:

Kulihrášek s Majdalenkou	31	39.—
Kulihráškův výlet	11	19.—
Kulihrášek mezi hračkami	20	28.—
Kulihrášek mezi zvířátky	10	18.—
Kulihrášek na řemesle	34	42.—
Kulihrášek u čaroděje	31	39.—
Kulihrášek na severní točně	25	33.—
Kulihrášek trosečníkem	20	28.—
Kulihrášek na dně moře	19	27.—
Kulihrášek sportovec	31	39.—
Kulihráškova abeceda	33	41.—

Na přání zájemců můžeme obstarati též kolorování těchto diapásek za příplatek 1 K za obrázek.

LITERATURA.

Edice »Poklady národního umění« přináší ve 34. svazčku studii Dr. K. Třísky »Zámek v Jindřichově Hradci«. Je to jedna z nejstarších jihočeských památek stavitelských, sahající svým původem do začátku 13. století. Páni z Hradce hráli významnou úlohu v českých dějinách, jsouce zejména činní při různých diplomatických a vojenských jednáních. Uměrně s jejich postavením rostl a prodělal různé změny i jejich palác od románských počátků až do dnešní podoby. Studie Třískova všimá si bedlivě těchto stavitelských proměn a popisuje podrobně i památky tohoto sídla jihočeských velmožů. Pečlivě volené reprodukce jsou jejím výrazným doprovodem. Kk.

Sv. 35. přináší druhé vydání studie V. Wachsmannové-Jursově »Loreta na Hradčanech«. Tato perla barokního umění, tolik vyhledávaná, její vnitřní stavitelské bohatství a chrámový poklad jsou tu v zhuštěném, ale výstižném podání shrnuty pro ty, kdož přicházejí shlédnouti její krásu. Ceníme si zvláště popisu, psaného přehledně a srozumitelně pro všechny vrstvy, nikoliv jen pro znalce umění. Kk.

Sv. 36. přibližuje nám opět jiný skvost stavitelského umění: Klášter zbraslavský, jenž vzácným pochopením svého nynějšího majitele dočkal se pietní obnovy ve stavu zkázy. Jednotlivá studie seznamuje nás s touto význačnou stavitelskou památkou, spjatou s našimi dějinami, chovající v chrámu nejen lebky Přemyslovské, ale i vzácný obraz Madony Zbraslavské z r. 1360. Kk.

Sv. 37. obírá se ve studii Dr. Olgy Frejkové »Českou renesancí na pražském hradě«. Je to t. zv. Vladislavské křídlo pražského hradu, Matyášova brána, trakt hradu se sály Německým a Španělským, hudební kruchta u sv. Víta, helmice svatovítské věže, rožmberský a lobkovický palác a býv. purkrabství. Studie popisuje poutavě nástup renesance na Hradě a seznamuje nás s výtvary tohoto stavitelského období v sídle bývalých králů a císařů. — Výrazné a přiléhající reprodukce ozřejmují v všech svazcích slovní doprovod.

Sbírku »Poklady národního umění« vydává nakladatelství »Vyděhrad«, Praha II., Karlovo nám. 5. Cena jednotlivých svazků K 7.50. Kk.

P. Dr. Antonín Čala, O. P.: Mše svatá. Vydala Dominikánská edice »Krystal« v Olomouci, Bernardinská 14. Str. 200, cena brož. 22 K. — Že nemáme nic dražšího, vznešenějšího a většího nad Mši svatou, je jisto. Tato cena, vznešenost a velikost vysvitne nám plně při četbě Čalovy knihy, již bychom ze srdce přáli rozšíření co nejvíce. Neboť jen tehdy budeme si Mše svatě plně vážit, až poznáme její cenu. A tu nám kniha Čalova ozřejmuje jasně, srozumitelně, slohem výrazným a poutavým. U dogmatické části ceníme zvláště srozumitelnost výkladu, v části liturgické máme pak soustředěn celý vývoj — možno-li tohoto slova užití — Mše svatě. Opakujeme, že třeba přání knize rozšíření co nejvíce, neboť má obsahově tolik krásného, poučného a povzbuzujícího, že její četba bude cenným užitekem pro každou věřící duši. Kk.

Misijní koutek.

FRANTIŠKÁNI V ČINĚ.

Východ byl již ve 13. stol. cílem »hlasatelů velkého Krále«, synů sv. Františka. V dějinách řádu nalézáme již r. 1245 vyslance papeže Innocence IV., P. Jana Piano di Carpino, se svou družinou bratří a sluhů na cestě k Východu. Jedním z jeho družiny byl Čech, františkán Štěpán, který pro únavu cestou a pro nemoc musel zůstat v Kijevě. O osm let později jde na Východ Belgičan P. Vilém z Rubruku. Papež — františkán Mikuláš IV. poslal r. 1290 P. Jana a Monte Corvino s jinými ještě hlasateli víry do říše Mongolů. P. Jan se stal též arcibiskupem v Pekingu. Podle jeho zprávy můžeme usouditi, že již v jeho době se ujal františkánský život v Číně. V první polovině 14. stol. bylo již v Číně pět františkánských klášterů. I katolictví bylo dosti zakořeněno. On sám prý pokřtil 35 tisíc lidí.

Mladé křesťanství však vzalo za své vpádem Mongolů r. 1368. Teprve za dynastie Tsingů přišel zase františkán P. Antonín Caballero. Nejprve působil v dominikánské misi v Fukiu, ale nedosáhl žádného úspěchu. Odešel do Šantung, kde byla tehdy misie bez kněze. Za rok po svém příchodu postavil dům a kostel. Bůh jeho práci žehnal a za 14 let svého působení přivedl do lůna Církve 7 tisíc lidí. Za mohamedánského pronásledování byl zajat i se svými spolupracovníky a zemřel v žaláři.

Důležitým mezníkem pro čínské misie jest rok 1690, kdy Řím chtěl uvést do Číny církevní hierarchii. Celou zemi rozdělil na tři diecése: Peking, Nanking a Miaco. Křesťanství se brzy těšilo z krásných výsledků, zvláště v diecési Pekingu, kde byl biskupem františkán P. Bernardin della Chiese, ale pronásledování, zuřící po celé 18. stol. a ještě na začátku 19. stol., na mnoha místech zničilo vše; věrní katolíci zůstali bez kněží a v chudobě. Již r. 1833 psali opuštění věřící papeži Rehoři XVI. o nové misionáře. Papež svěřil tento úkol generálu řádu františkánského. Mezi nově vyslanými františkány do Číny byl P. Eligius Cusi, kterému se podařilo použití latinské abecedy pro čínské znaky. Od té doby přicházejí do Číny stále nové síly; do nemocnic a do škol sestry. Zvyšuje se i počet domorodých kněží.

Františkáni spravují v Číně celkem 30 misijních území. Pro domorodé kleriky jsou nyní v Číně 2 noviciátní a 3 studijní domy. Z těchto domů vyšlo již 55 domorodých kněží. Zástup mladých v obrovské zemi je ještě malý, ale přece uspokojující. »Chceme zůstat věrni Kristu, Pánu a Králi,« tak píše čínský klerik. »Chceme zůstat věrni také našemu sv. Otci Františkovi, hlasateli velikého Krále! Kež na nás vzpomínají stále v modlitbách naši spolubratři na západě, aby naše serafínská rodina stále vzrůstala a se posvěcovala!« »Ignis Seraphicus.«

VZORNÁ OBEC V MANDŽURII.

Ze Siaopachiatze, malé to obce ve vikariátu Kiriu (Mandžursko), vyšlo dosud 25 kněží a přes 100 sester. Z těchto 25 kněží jest jich ještě 12 na živu a působí v apoštolském vikariátu Kiriu. Mimoto připravuje se 13 alumnů na kněžství, z nich 3 jsou ve Velkém semináři. Založena byla tato obec před 100 roky od 8 uprchlých rodin, z nichž 5 bylo katolických. Dnes čítá

Místo pro adresu a frankotyp.

2.000 obyvatel. Všichni jsou katolíky. I ve všední dny bývá jich několik stovek přítomno Mši svaté. »Náš misionář.«

MISIJNÍ HNUTÍ JAKOBITŮ V INDIÍ.

Lze je datovati rokem 1930, kdy dne 20. září se jakobitský biskup Mar Ivanios slavně zřekl rozkolu a přihlásil se k jednotě s apoštolskou Církví katolickou. Mar Ivanios je význačnou náboženskou osobností na Malabaru; ještě jako rozkolný biskup pracoval na obrodě náboženského života Syromalabarců a učil se právě u katolíků, jak se náboženská reforma provádí. Péči Mar Ivania došlo k založení mužského a ženského řádu Bethanijského; neméně věnoval se výchově kleru a vybudování dobrého tisku. Proto nepřekvapilo, když v jakobitské synodě v srpnu téhož roku 1930 veřejně ohlásil, že se cítí ve svědomí zavázán spojit se s Církví katolickou, od které se jakobité odloučili vlastně r. 1663. — Za uplynulých deset let misijní hnutí značně vzrostlo a dnes jsou v jednotě celé obce jakobitských křesťanů. »Náš misionář.«

JAK POVZBUBUJÍCÍ BYLA SMRT DOBRÉHO JOSEFA DJA!

Dne 10. ledna jsem přišel po půldruhého měsíce trvající cestě do H. Již po pět dní říkal nemocný své rodině, aby mu zavolali kněze, neboť věděl, že jeho dny jsou sečteny. Byl to můj nejvěrnější katecheta celé misie. Kněze na stanici nebylo. Příštího dne poručil svému synovi důrazným tónem: »Dojdi mi rychle na stanici pro kněze, právě se vrátil s cesty!« Odpoledne o půl páté jsem přišel k nemocnému. Měl radost jako malé dítě a prosil mě o požehnání. Pak mi doporučil své děti a manželku, vydával počet z různých misijních záležitostí a požádal o svatosti umírajících. Udělil jsem mu je. Potom zavolal svou hodnou ženu, syna a pravil: »Chudý jsem se narodil, v chudobě jsem žil, ale umírám bohatý. Poslouchejte slova kněze a důvěřujte v Boha!« Zůstal jsem u něho hodinu. Večer jsem přišel opět. Sténal: »Ježíši, Maria, Josefe...!« A zatím co jsem se modlil modlitby umírajících a přítomní bolestný růženec, vydechl svou duši. Mír a krása ozářily jeho obličej.

Z deníku Msgr. Georg Fröwis SVD.

KATOLICKÉ CHRÁMY V ČINĚ.

Čínští katolíci si ponechali zvyk z pohanství a budují též své chrámy na kopcích. Jako protiklad svatyní bohyně Tien-ne-ne postavili chrám Matce Boží. Nejprve vybudoval r. 1895 misionář J. Zeno Mölten malou kapli s lurskou jeskyní. Později kapli rozšířil a postavil kolem kaple křížovou cestu a oltář, aby mohla býti sloužena mše sv. pod širým nebem. Ale roku 1927 uhořel do ní blesk a — k radosti pohanů — shořela. Pohané v tom viděli zásah a trest jejich božstva, ale katolíci vystavěli již roku 1929 nový kostel z darů z Evropy a Ameriky. Kostel se stal oblíbeným poutním místem všech okolních katolíků. Panna Maria se takto stává matkou Číňanů a jistě je vyvede ze tmy

pohanství. Katolická Čína nezapomněla ani na snoubence Panny Marie. Zasvětila mu poutní místo u Pingyn.

Na Katolické universitě v Pekingu studovalo v minulém roce 1820 posluchačů. Studentů bylo 1158, studentek 662. Při universitě jsou i tři střední školy: jedna pro studenty a dvě pro studentky. Na nich studovalo 1124 žáků. Nedávno na nich byly zkoušky pro ty, kteří museli přerušiti studia následkem války čínsko-japonské. Ve školním roce zemřeli tři studenti, z nichž dva byli pokřtěni krátce před smrtí, třetí pocházel z katolické rodiny. Agentia Lumen.

MUDR. TEPLÝ ADOLF

odborný zubní lékař

PRAHA III., NERUDOVA ULICE ČÍS. 17.

Telefon 429-81.

Ordinuje od 9—12 hodin dopol. a od 2—6 hod. odpol.

Též pro léčebné fondy a nemocenské pokladny.

ROENTGEN HORSKÉ SLUNCE SOLUX
DIATHERMIE.

Antonín Špale: **BIBLE, JEJÍ POSTAVY A DĚJE.** Vydal Jan Lebeda, Praha. Smysl vydání této knihy (500 stran dobrého tisku a papíru s 25 reprodukcemi v druhé části, 5 map) je vyznačen na konci úvodního »Slova k čtenáři«. Má to být střed mezi úplným Písmem svatým, které je napoprvé těžko pochopitelné a příliš dlouhé a mezi školní dějepřpravou, která předpokládá výklad a doplnění katechetovo a jest dospělému příliš stručná. — Aby kniha byla co nejlacinější, je vydána soukromě. Ti, kdož ji objednají naším prostřednictvím, obdrží ji (v celoplošné vazbě) za 45 K, mimo poštovného.

K BOHU. Modlitební kniha duchovního života katolické inteligence. Vyšla již v III. vydání. V plátně vázaná 35 K. Objednávky z ochoty vyřídíme.

OBRÁZY PRAŽSKÉHO JEZULÁTKA, pravá fotografie v hnědém nebo černém odstínu, zasklené nebo v celuloidovém rámečku, rozměr fotografie 23×17 cm. Cena: Zasklená hnědá fotografie 30 K, černá 27 K, celuloidová (pouze černá fotografie) 21 K. Možno obdržeti i samotné fotografie: hnědé provedení 15 K, černé 12 K, vše mimo poštovného. Pohlednice Pražského Jezulátka (pravá fotografie) kus 1 K.

Dobrovolné příspěvky na vydávání časopisu jsou vítány a budou, pokud si to dárcé výslovně nezakáže, kvitovány.

VYCHÁZÍ S CÍRKEVNÍM SCHVÁLENÍM.

Vlastním nákladem Svatováclavské Ligy v Praze IV., Hradčanské náměstí číslo 8. - Redakce a administrace tamtéž. - Vychází 1. a 15. každého měsíce kromě července a srpna. - Redakční uzávěrka 5. a 20. každého měsíce. - Cena jednotlivého čísla 50 hal. Předplatné na celý rok i s poštovní zásilkou 10 K. - Číslo pošt. spojitelný Praha 208.401, čís. telefonu 617-70. - Řídí redakční kruh. - Odpovědný redaktor Josef Kozák, Praha. - Používání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů pod čís. 15.206/VII. ze dne 18. ledna 1936. Dohlédací pošt. úřad Praha 11. - Vytiskla kniht. J. Bartl nást., Praha VII., Goethova 14. Telefon 714-19.